

ספר

אשר בנחל

חלק קוב

והוא קבץ מכתבים ושאלות ותשובות אשר בנחל הנובע
מקור הקמח וסדתם, עגונים נוראים ונפלאים, עצות יקרות,
התחזקות והתעוררות להתקרב אל השם ותכרף בכל דעה
ונדעה מכל מקום שהוא, יהיה מי שיהיה.

בני ומספר על פי הדברי רבנו הקדוש והנורא, אור הנגון והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ומלכנו

רבי נחמן מברסלב

וביתו גן עלינו

ועל פי הדברי תלמודו, מורנו הנאון הקדוש, אור נפלא, אשר
כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב

וביתו גן עלינו

ומשלב במסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מנמרא ומדרשים וזמר הקדוש

הובא לראש על ידי
חסידו ברה"ק
ע"ה"ק ר' ישראל חובב"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslov publications:

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

מתיבתא היכל הקודש

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

**מרכז היכל הקודש חסידי ברסלב
וויליאמסבורג**

Heichal Hakodesh Williamsburg

287 Hewyard Street

347-563-4044

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

פֶּתַח דְּבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַחִיִּים וּמְחֻזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חֵיוֹתָם וְהִתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֵי אֵל רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לֹקְחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הִרְבֵּה מְכַתְּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמֵנוּ לְסֵדֶר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחַל", מִהַמְּכַתֵּב הַרְאֵנוּ שְׁנֵדפֵּס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתֵּכֶם בִּיּוֹתֵר מִשְׁבָּעִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲר־כֵּן מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וּכְמוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְפָּסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִלְפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מְרָאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תנ"ך וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ו"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמְבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שֶׁמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם
בַּמִּכְתָּב.

וְלְאַחַר עֲמַל וַיְגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּסִים עֲתָה אֶת כָּרְךָ קִי"ב,
וּמְקוּיִם לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכָּרְכִים כְּפִי סֵדֶר
הַשָּׁנִים, כָּרְךָ אַחַר כָּרְךָ, וּבְלִבְנוֹ תִקְוָה, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בְּזֶה,
יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצֵר כְּלֵי
חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְּרָךְ חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי
תַנ"ךְ וְעַל מֵאֲמָרֵי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר
הַקְּדוּשׁ וְכו', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים
בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מְלַבּוֹשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ הִירוּד
וְהַנְּמֹךְ בִּיּוֹתֵר, יוּכַל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ הַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַפָּן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׁכָּל עֲלִיּוֹן לְשִׁכְל
תַּחְתּוֹן, מֵעִילָא לְעֻלּוּל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שֶׁרְגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מֵעֲמֵד עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּמִיד בָּהֶם, וְאֵז יִמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אָמַתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִבְלִים נִפְלוּ לִינוּ
בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא רָאִתָּה
אֱלֻקִּים זְיוֹלְתֶיךָ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שְׁלִמָּה, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבאר בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור.

הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איך להתנהג — הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרפנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, כשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-פן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר שהוא זה — דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל

הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן לאחרים — הפצים לשמע בקולו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה ליצאת משגעונו ומשטיותיו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-הר"ן, סימן סז), כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק כפשוטם ולהלבישם בכלים מכלים שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות פרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממוותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מפל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, וכשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרחץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו הרבה ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הפולל כל העולמות וכל הדרגות וכו'.

ואמר רבנו ז"ל: יש כמה ספרים עכשו וגם עתידיים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם כמטחוי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאר ויותר ויותר וכו' וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרך התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בודאי מצוה גדולה להדפיסם להרבות ספרים בחול היים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשוט, או דרוש, או רמז, או סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או

ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלים בתורה ובמצוות, ובדאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה בשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת ג, א), כי מי יכריח אותם ללמוד זה הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמוד זה הספר החדש, רק יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול להתעורר כי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכך נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר חי על פני האדמה לעין ולהביט בספרים הרבה מאוד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו בקיאים בכמה ספרים הרבה מאוד, ולמה לא נלמד קל וחסר מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם בעסקי העולם הזה, שהוא הכל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאוד, ובכל מדינה ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאוד בכל שנה וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארך ימינו בעולם הזה ובעולם הבא, לעולם שכלו ארך וטוב לעולמי עד ולנצח

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקורבים חדשים, אשר, תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ז"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו' וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, כִּאֲשֶׁר יראה הרוֹאֶה, רק נלקט מכל ספרי רבנו ז"ל בכלים מפלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן נז), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כף וכף, וכן עשב אחר, שמשקלו כף וכף, וכן שוקלים מכמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפבה, וזאת ההרפבה יש לה כח לרפא החולאת, כי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפבה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו העשבים שנתערבו, ובזה הכח החדש של ההרפבה דוקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחביב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקהו בענוה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — כשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים

עליהם בַּעֲתֵי־הַלָּלוּ נִסְיוֹנוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרוּם אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִי שׁוּם גְּזֵמָא כָּלֵל, מִמֶּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמְּבֹול, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְאִין מִי שְׁיַרְחֵם עֲלֵיהֶם כָּלֵל, כִּי נִתְפַּשְׁטוּ סְפָרַי מִינּוֹת וְנֶאֱוָף לְאַלְפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפָּסוּ בְּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְחִבְרָא חִבְרֵי אִית לֵיה, וְחִבְרָא דְחִבְרֵי חִבְרֵי אִית לֵיה, וְאַחַד מִכְשִׁיל אֶת חִבְרוֹ, וְשׁוּם רֹאשׁ יִשְׁיֵבָה וּמִשְׁגִּיחַ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה כָּלֵל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ), וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחָם; עַל-פֶּן הַהִכָּרַח לְהִרְחִיב אֶת הַדְּבָר וּבְכֵמָה מִינֵי דְבָרִים, כְּאֲשֶׁר אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל, לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל: כְּשִׁיגִיעַ בְּכַתִּיבְתוֹ לְעִנְיֵן "אֲמוּנָה" אוֹ "צִדִּיק", יִרְחִיב אֶת הָעֵט, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהִנְצֵל וּלְצַאֵת מִהַחֶשֶׁךְ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקָרְבוֹת אֶל הַצִּדִּיק הָאֵמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֲמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵמֶתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הַרּוֹפֵא הָאֵמֶתִי, הַרּוֹפֵא הַמְּמַחֶה מְאֹד מְאֹד (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל), וְהוּא וְאַנְשֵׁיו יְכוּלִים לִירֹד אֶל כָּל מִינֵי צְנוּרוֹת שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְלָהּ, וּלְהָרִים אֶת הַנְּפֹשׁוֹת שֶׁנִּשְׁקָעוּ שָׁם (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח).

עַל-פֶּן אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצִּדִּיק הָאֵמֶת מִיַּחֲדֵי הַדְּוֵרוֹת, שֶׁהוּא גֹמֵר כָּל הַתְּקוּנִים וְכוּ', שֶׁהוּא תִקְוֹת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִקְוֹת כָּל הַדְּוֵרוֹת וְתִקְוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', נֶחֱל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ', גְּאֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְאֵל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צִדִּיקֵי הָאֵמֶת שֶׁבְּדוֹר, כִּי כָל אֶחָד מֵאַנְשָׁיו הוּא אֵיבֵר לְצִדִּיק, וּבְהִתְחַבְּרוֹתָם יַחַד, שָׁם כָּל הַצִּדִּיק וְכוּ'.

וְאַז יִזְכֶּה לְתִקּוּן אֵמֶתִי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהַתְגַּלּוֹת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֵקִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לְגֻאֲלָהּ שְׁלָמָה, אָמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹנִי!

סֵפֶר

אֲשֶׁר בִּנְחַל

כָּרַךְ קִיב

כו ריג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֶר וַיְחִי, ט' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ נְצַח.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְכֶם.

לְפָנַי חֲצִי שָׁעָה, תְּהִלָּה לְאֵל, בְּתֵי תַחֲיָה יְלֵדָה בֵּן לְמִנְל טוֹב,
וּכְפִי הַנְּרָאָה אָבוֹא כָּבֵר בְּשָׁבוּעַ הַבָּא אַחֲרֵי הַבְּרִית, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ.

אוֹדוֹת הַקּוֹנְטֵרַס "נְרוֹת שַׁבָּת", זֶה הִיָּה מִמָּשׁ פֶּלֶא, שְׁאֵחָד דִּחַק
אוֹתִי לְכַתֵּב לוֹ קוֹנְטֵרַס כְּזֶה וְהַתְחַלְתִּי, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲזָרְנִי
לְהַתְחִיל וּלְגַמֹּר, וְזֶה קוֹנְטֵרַס נִפְלֵא מְאֹד מְאֹד.

אוֹדוֹת גְּנָבִים וְכוּ', תִּשְׁמְרוּ שְׂאֵף פֶּעַם לֹא יִסְתַּכְּבוּ אֶצְלָכֶם
פּוֹעֲלִים זָרִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמֹר אֶתְכֶם מִכָּל רָעָה, וְתִהְיוּ
תָּמִיד מְמוֹזְכָּי הַרְבִּיּוֹם.

הַמֵּאֲחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו ריד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אודות לשלח ההגהות של השעור של אַתְמוֹל — לא נִצְרָךְ, כִּי פְּשוֹט אֵין לִי הַיּוֹם לְרַגֵּעַ זְמַן, וּבִכְפָּרֵט שְׁאֵנִי מְקַנֶּה לְהִיּוֹת בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה בְּשָׁבוּעַ הַבָּא, וְכֵן בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, כְּשִׁיְהִי מוֹכֵן כָּל הַכָּרָךְ, אַז אֲגִיחַ אֶת הַכֹּל.

מָאד מָאד נַחוּץ הַקּוּנְטֵרס "גֵּרוֹת שַׁבָּת" לְהַדְפִּיס, כִּי זֶה נִפְלָא מָאד, וְנִתְחַבֵּר מִמֶּשׁ בְּאַפֵּן פְּלֵאִי וּבְסִיעֵתָא דְשְׂמִיא.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַרְבֵּ הַיְקָר לִי מָאד, שְׁמוֹ נוֹדַע בְּרַבִּים כְּיַחֲדָא מִמְּחָה בְּעֵנִינִי מִקְּנֹאוֹת, הַרְבֵּ הַגָּאוֹן ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיְזַרַח לְנִצָּח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּב הָעֵתָק שֶׁשְּׁלַחְתָּם ל... בְּעֵנִין בְּנִית מִקְּנֹה טְהֵרָה בְּעִיר אוֹמֵן יצ"ו.

עֲלִי לוֹמַר לָכֶם, כִּי אֶצְלִי לֹא קָיָם כָּלֵל עֵנִין כְּזֶה שֶׁל בְּלַעְדוֹת וְכוּ', אֶלָּא רַבְּנוּ ז"ל הוּא מִתְּנָה לְכָלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁשְּׁלַח הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם בְּדוֹר הַזֶּה, וְהוּא בִקֵּשׁ שְׂיִבּוֹאוּ אֵלָיו אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ כָּל הַשָּׁנָה, וּבִכְפָּרְטִיּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם סְמִכוֹת לְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם לוֹמַר, שֶׁהוּא בְּעַל-הַבֵּית עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה בְּרוּר, וְעַל-כֵּן אֶצְלִי אֵינָם תּוֹפְסִים מְקוּם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן אֵינִי

יודע למה כתב אלי מכתב, ואם אתם רוצים לשחרר קצת כאב לבבכם וכו', תאמינו לי, שיש לי הרבה מה לומר לכם, ופנים אל פנים אגלה לכם דברים מבהילים — מי הם ומה הם, דבר אחד אני יודע, שגם עלי אימו לא פעם אחת עם מכות וכו', אף זאת אמר לך, כי מי שרק יהין לנגע בי, במקום יקבל דינו, כי לא יאבה השם יתברך סלח לו, ותהלה לאל, זה לי שבע שנים, שיש לי בית-הכנסת משלי שם באומן, ואני מתפלל עם מנין שלי, ותהלה לאל, איני צריך לחפש עשירי למנין ... תאמינו לי אם רק היה לי מקום יותר מרוח, הייתי ממלא אותו לאלפים ורבבות, וככל שיגדל המקום יתמלא, אף הם כבר דואגים שלא יהיה מקום ... ודי לחכימא.

על-כל-פנים איך שהוא, ר' ... היקר, קדם עליכם לבוא בכל שנה לראש השנה לאומן, במצוה מפי רבנו ז"ל, ואתם לא באים אל אלו הרשעים, אלא אל רבנו ז"ל, ודבר שני, לדעתי, כן תפעלו לבסוף, שיהיה שם מקנה טהרה, כי אני יודע אישית מכמה אברכים שגרים שם כל השנה, וצריכים לנסע בעבור מקנה טהרה עד קיב נסיעה מפרכת, כשלאש וחצי שעות הלוח, וכן כשלאש וחצי שעות חזור, וכן נוסעים לברדיטשוב, שזה גם-כן לוקח הרבה זמן, היתכן לעשות רשעות לשם רשעות כזו, ומה עושים בימי החורף — כשכל הכביש מלא שלג וקרר, ובקשי נוסעים לשם.

ובענין המכתב שקבלתם וכו', האם עדין אינכם מבינים, שזו חבורה אחת גדולה, אשר כבר אמר עליהם רבי יוסי בן אלישע מה שאמר (עין שבת קלט.); ויש לי לספור לכם עוד הרבה דברים פנים אל פנים.

העקר חזקו ואמצו, ואל תכנסו באיזו חלישות הנדעת כלל, אדרבה, כפי רבוי המניעות והעכובים, זה סימן שהקדשה כל-כף גדולה, ובפרט שאני אישית מכיר אברכים, שמבקשים ומתחננים על מקנה טהרה שם במקום.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו רטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגְיַעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מָאד ... גֵּרוּ יָאִיר.

פֹּה תִקְבַּל רְצוֹף מִכְתָּב, שְׁכַתְּבֵנִי לִי אֲבִירָה בְּעַל מְסִירוֹת נֶפֶשׁ,
שְׁבוּנָה בְּכָל עָרֵי אוֹקְרִינָה מְקַנְאוֹת, מִמֶּשׁ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְזֶה מֵה
שֶׁהִשְׁבַּתִּי לוֹ, כִּי אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵה הוּא רוֹצֵה מִמֶּנִּי וְכוּ', אֲנִי אוֹחֵז
כְּמוֹהוּ, עַל-כָּל-פָּנִים לְמִדַּתִּי מִן הַמִּכְתָּב הַזֶּה, אֲשֶׁר בְּעֵינַי בֵּית-
הַמִּדְרָשׁ שֶׁלְנוּ בְּאוֹמֵן, יֵשׁ יָד זְדוֹנִית, וְלִמְיַחַשׁ מִבְּעֵי וְכוּ', וְעַל-כֵּן
צְרִיכִים לְתַכְנֵן אִיזוֹ עֲצָה פְּדַת מֵה לַעֲשׂוֹת.

אֲנִי מָאד מְקַנָּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁפָל זְמַן שְׁאֵהִיָּה חַי
בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲתַפְּלֵל בְּמִגְזֵן נִפְרָד, וְלֹא אֲצַטְרֵךְ לְטוֹבוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים
הָאֵלוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו ריז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגְיַעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מָאד ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ וְכוּ', עִם תְּלוּנוֹתֶיךָ וְכוּ'.

מֵה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! אֲתָה לֹא יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל
הַטְרָדוֹת וְהַכְּבוֹלִים שְׁעוֹבְרִים עָלַי בְּעֵתִים הַלְלוּ, אֲךָ לֵה' הִישׁוּעָה,
וְאֲנִי מְקַנָּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְעַבֵּר עַל הַכָּל, כִּי הַחֻבוֹת מְעִיקִים
עָלַי מָאד מָאד, וְאֵין לִי רֹאשׁ וּמַח לְהַשִּׁיב עֲכָשׁוּ לְאַף אֶחָד, אֲנִי

מכרח עכשו לשלם את חובותי, ותהלה לאל, אף פעם לא נגעתי
בכסף של זולתי וכו', עד שנקלעתי בפח היקוש פה, ולכן אין מחי
עמי.

מאד מאד רציתי, שתברר לי בצורה יסודית, מה קורה עם
הבטוח לבנין "היכל-הקדש" וכו', כי הלא דבר הוא, אין בטוח,
והם מורידים הוראת קבע כל חדש, חמש-מאות שקלים. בכן אתה
מכרח לברר לי מה קורה פה, ואני לא אהיה מפתע וכו' וכו'.

בתקף הקטנות והדחקות, עלינו להתחזק בכל מיני אפנים
שבעולם, והקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אותנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו ריח.

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר ויחי, י' טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי הנקר לי
מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תאמין לי, איני יודע ממה אתה מדבר, אני יודע שאתה כבר
כמה שנים אצלנו מלמד טוב, עם כל זאת זכותך להתפטר, ועם כל
זאת אני לא יודע מה קורה פה.

רציתי שתודיע לי מתי יגמר הספר תורה של אמו של ר' ...
גרו יאיר, שמצלצלת אלי כמעט כל יום, שאבוא להכנסת הספר
תורה, ואתה יודע שזה בלתי אפשרי, שאהיה שם בכל רגע מזדמן.

ראה להכניס את עצמך באמונה פשוטה בו ותברך, ושום דבר
שבעולם לא יוכל לשבר אותך, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ואנחנו
צריכים להודות ולהלל ולשבת את הבורא ותברך שמו, על כל
החסד חנם שעשה עמנו, שזכינו לדעת מרבי אמת כזה, רבי גורא

וּנְפֹלָא כְּזֹה, וּמָה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבְּנוּ ז"ל, וְזוֹ צְרִיכָה לַהֲיוֹת כָּל
הַתְּחִיבֵינוּ.

רְאֵה לְדַבֵּר אֵלָיו יְתִבְרֹךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר שְׂמֵדְבָרִים אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֹאֵר
וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו ריט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרֹךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טֵבֵת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

הַיּוֹם שְׂמַעְתִּי מִיְדִידְנוּ ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, שְׂנֹכְנֶסֶת בְּעֶבְדוּת הַחַנוּף,
וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחַ, כִּי הִכְפַּתָּה הַזֶּה צְרִיכָה מְלַמֵּד יִרְא שָׁמַיִם, וְהַעֲקָר
צְרִיכִים לְהַחֲדִיר בָּהֶם יִרְאֵת שָׁמַיִם, וְלְדַבֵּר עִמָּהֶם רַק מִהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, וּמִמְדוֹת טוֹבוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאֶף פֶּעַם לֹא לְהַפְּנִס עִם יְלָדִים
בּוֹכוֹתִים, רַק לְדַבֵּר חַיּוּבֵי — מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִהַתּוֹרָה
הַקְּדוֹשָׁה, וּמִהַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְהַיְלָדִים, תְּהִלָּה לְאֵל, הֵם כָּלֵם
יְהִלּוּמִים, רַק צְרִיכִים לְלַטֵּשׁ אוֹתָם, וְאִזּוֹ יְאִירוּ כְּמוֹ שְׂצָרִיף. וְלִכֵּן רְאֵה
לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ אֵת הָעֶבְדוּת הַקְּדוֹשָׁה הַזֶּה, וְאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שְׂתַצְלִיחַ, כִּי הִכְפַּתָּה הַזֶּה הִיא כְּפֹתָה מְאֹד מְאֹד חֲשׂוּבָה, כִּי
הִכְפַּתָּה מְעֻלִּיף הֵם כְּבָר הַכְּנָה לְבוֹא לְלַמֵּד אֲצִלִּי, וְתִהְיֶה לְאֵל, כָּל
אֵלָה שְׂבֹאוֹ לְלַמֵּד אֲצִלִּי, הֵם יְלָדִים נְפֹלְאִים מְאֹד.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׂבַעוּלָם, וְאֵל תִּפְחַד
מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

אֲנִי עֹכְשׁוֹ כּוֹתֵב מִכְּתָב לְכָל מְלַמֵּד, רְאֵשִׁי פְּרָקִים אִיף לְהַתְּנֵהג
בְּכַתּוֹת שְׁלָהֶם.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהִיּוֹת בְּשָׁבוּעַ הַבָּא
בְּאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רכ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טֵבֵת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֶלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְאַתָּה עִמּוֹ ...
שְׂיַחֲיוֹ נִצַּח.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְכֶם, אֶף מְרֻב טְרָדוֹתִי וְתִלְאוֹתִי,
שְׁעוֹבְכֵרִים עָלַי עֲכָשׁוּ, צָרוֹת וַיְסוּרִים מִבֵּית, וְחֹבוֹת מִבְּחוּץ, לֹא הָיָה
לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְכֶם עַד עֵתָה.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, כִּי אֶת כָּל אֶחָד בְּזֵה
הָעוֹלָם מְנַסִּים בְּכֹל מִיָּנִי נְסִיווֹת, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּחֻשְׁבוֹן צְדָק,
לְרֵאוֹת אֵיךְ יִחְזִיק הָאָדָם מֵעַמָּד, וְלֹא יִשָּׁבֵר מִשׁוֹם דָּבָר, וְכִשְׁבֵּר
יִשְׁרָאֵל נִכְנָס אֶל תּוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וַיִּוָּדַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו
יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמִהוּיָה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כָּלָה, וְדוּמָם,
צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזֵ עוֹבֵר עַל
הַכֹּל. לְכֵן עָלִיכֶם לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל
מִשׁוֹם בְּרָיָה כָּלֵל, אֲלֵא לְהִיּוֹת רְגִילִים לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֹל מֵה
שְׁאַתֶּם צְרִיכִים, הָעֶקֶר הוּא רַק תְּפִלָּה, לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲזֵ טוֹב
לְכֶם כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רכא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טֵבֵת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֶלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל כָּלֵלִיּוֹת אֲנִשִּׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגֵּרִים בִּיבִנְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵיהֶם וַיַּצִּילֵם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּמְשִׁיף עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! ראו להתחזק מאד מאד, והגיע הזמן שגלמד לקח מפל מה שקרה, כי כן גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נד): הקדוש-ברוך-הוא מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית, לרמוז לכל אדם רמזים בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, כדת מה לעשות וכו', ובנדאי כל מה שקרה זה רמז גדול לכל אחד מאתנו, שצריכים לפשפש היטב היטב במעשינו, כי דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון.

הדבר הראשון — עלינו לעשות חשבון הנפש, וזה חוב מטל על כלנו, מי שיודע בעצמו שעשה איזו עולה לזולתו, שתכף-ומיד יבקש ממנו סליחה ומחילה, כי אצלו תברך מאד מאד חמור דבר זה, והוא תברך מאד מאד מקפיד על האדם שנוגע בדבר או בחפץ או בכסף זולתו וכו', או המלבין פני חברו ברבים וכו', או שמצער את אשתו וכו', ועל-כן צריכים לפשפש היטב היטב אם אין נמצא ביננו דבר זה, ותכף-ומיד לבקש סליחה ומחילה, כי יכולים לקבל ענש מאד חמור על זה.

הדבר השני — עלינו לשמר מאד מאד את מחננו שלא ימצא רוק אחד או רוקה אחת אם מרנגים עליהם, כי אנחנו צריכים מאד מאד לשמר על הד' אמות שלנו, שיהיו בקדשה וטהרה, כי על זה אנחנו מוסרים את נפשנו — לחנף את ילדינו על טהרת הצניעות, ואנחנו רוצים להציל את בנינו ובנותינו, שלא ידעו מה זה חטא ועון כלל, ולכן עלינו לחקור תמיד עם מי ילדינו מתחברים, כי בעוונותינו הרבים, היום מסתובבים כל מיני משחתים ופגומים, שיכולים בקלות להכשיל, חס ושלום, את ילדינו, בכל מיני מכשולות, רחמנא לישזבן, ועל-כן צריכים לעמד על המשמר בדבר זה, ומאד מאד אבקש אתכם, אל תהיו אדישים, הילדים הם מאור

עֵינֵינוּ, וְצָרִיכִים לְשָׁמֵר עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שְׁשׂוּמְרִים עַל אִישׁוֹן הָעֵינַן, כִּי בְּעוֹן פָּגַם הַבְּרִית, הִילָדִים מֵתִים בְּגִיל צָעִיר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

הַדָּבָר הַשְּׁלִישִׁי — צָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד לְבֹאֵהוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן דִּיקָא, כִּי כָּל מִי שֶׁמִּתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם בְּמִנְיָן, וְנוֹהֵר בְּעֵנֵית "אָמֵן יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא", קִדְּשָׁהּ וּבָרְכוּהּ, וְאֵינֹו מְדַבֵּר בְּעֵת הַתְּפִלָּה וּבְעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, מְבַטֵּחַ לוֹ שְׂיֵאֲרִיף יָמָיו.

הַדָּבָר הָרְבִיעִי — עֲלֵינוּ לְהִתְחִיל לַעֲשׂוֹת חֶסֶד אַחַד עִם זֻלָּתוֹ, וּבְפָרֵט כְּשֵׁישׁ אִיזוֹ שְׁמִיחָה, שִׁישְׁמָחוּ בְּיַחַד כָּלָם, וְאַחַד יִתֵּן שְׂכָם לְחֵבְרוֹ, כָּל אַחַד יִתְּרֵם אִיזָה מְאָכַל אוֹ מְאָפָה וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה "דִּי סְעֵדָה וָעֵט זַיִן אֶ סְעֵדָה" (הַסְּעֵדָה תְּהִיָּה סְעֵדָה, כְּמֵאֵמֶר רַבֵּנוּ ז"ל בְּסִפּוּר שֶׁל הַבַּעַל בְּטַחֲוֹן), כִּי אֵין עוֹד דְּבָר חָשׁוּב אֲצֵלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמִי שֶׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם חֵבְרוֹ. וְכְמֵאֵמֶרֶם ז"ל (בְּלֻקוֹט הוֹשַׁע, רַמְזוֹ תַקְכַּב): אָמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֲתֵם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, יוֹתֵר מִכָּל הַזְּבַח שְׁזָבַח שְׁלֵמָה לְפָנָי.

הַדָּבָר הַחֲמִישִׁי — עֲלֵינוּ לְשָׁמֵר מְאֹד מֵה שְׂאֲנוּ אוֹכְלִים, שְׁלֵא יְהִיָּה שׁוּם פְּקַפּוּק בְּכַשְׁרוּת, כִּי בְּעוֹן נְבִלוֹת וּטְרִפּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כָּל הַמְּחַלּוֹת וְהַחֲלָאִים רְעִים בָּאִים עַל הָאָדָם, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד מֵה שְׂאוֹכְלִים, שְׁלֵא יְהִיָּה שׁוּם מְאָכַל בְּלִי הַכָּשֶׁר טוֹב, וְצָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל דְּבָר זֶה, כִּי אָסוּר לְסַמֵּךְ עַל סֵתֶם הַכָּשֶׁר "חֹתֶמֶת רַבְּנוֹת" (תְּתַאֲרוּ לְעֲצֻמְכֶם מֵה שְׁוֵה "חֹתֶמֶת רַבְּנוֹת יְבִנְאֵל"...) וּמִי יוֹדֵעַ מֵה קוֹרָה בְּעוֹד עֲזֵרוֹת, מִי שֶׁם שְׁלִיחֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם, וּבְפָרְטֵי פְּרִטִּיּוֹת צָרִיכִים לְשָׁמֵר עַל בְּשָׂר, לֹא לְאָכַל בְּשָׂר, רַק אִם מְכִירִים אֶת הַשׁוֹחֵט אִשִּׁית, וְאַף שְׂאֲנֵי יוֹדֵעַ, שְׁוֵה מְאֹד קָשָׁה, שְׁעוּלָה קָצֵת יוֹתֵר וְכוּ', אֲבָל מֵה לֹא יַעֲשֶׂה הָאָדָם בְּשִׁבְלֵי בְּרִיאוֹתוֹ וּבְרִיאוֹת אֶשְׁתּוֹ וְיִלְדָיו.

מֵה אָמֵר לָכֶם! אֲנִי מִשְׁתַּוְּקֵק מְאֹד לְהַפְּךְ אֶת "יְבִנְאֵל עִיר בְּרִסְלָב", שֶׁתְּהִיָּה כְּמוֹ עִיר לּוֹז, שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה סט, סִימָן ח'): לּוֹז, שְׁעֵלָה סִנְחָרִיב וְלֹא בִלְבָלָה, נְבוּכַדְנֶצַּר וְלֹא הַחֲרִיבָה. לּוֹז, שְׁלֵא שְׁלֵט בָּהּ מְלֶאךְ הַמּוֹת מַעוֹלָם, הַזְּקָנִים שְׁבָהּ

מה עושים להם? כִּי־נִן שֶׁהֵם זְקֵנִים הַרְבֵּה, מוֹצִיאִין אוֹתָם חוּץ לַחֹמֶה, וְהֵם מֵתִים, אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא — לָמָּה נִקְרָא שְׁמָה לּוֹז, כָּל מִי שֶׁנִּכְנָס בָּהּ, נִתְמַלֵּא מְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּלוֹז. וְרַבִּנּוּן אָמַר, מַה לּוֹז אֵין לָהּ פֶּה, כִּי לֹא הָיָה אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד עַל פִּתְחָהּ שֶׁל עֵיר וְכוּ', אָמַר רַבִּי סִימּוֹן — לּוֹז הָיָה עוֹמֵד עַל פִּתְחָהּ שֶׁל עֵיר, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי פִּנְחָס בַּר חֲמָא אָמַר — לּוֹז הָיָה עוֹמֵד עַל פִּתְחָהּ שֶׁל מְעָרָה, וְהָיָה לּוֹז חֲלוּל, וְהָיוּ נִכְנָסִין דְּרָף הַלוֹז לַמְעָרָה, דְּרָף הַמְעָרָה לְעֵיר, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שׁוֹפְטִים א, כד): "וַיִּרְאוּ הַשְּׂמָרִים, וְהִנֵּה אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעֵיר, וַיֹּאמְרוּ לוֹ, הֲרֵאֵנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעֵיר וְגו', וַיִּכּוּ אֶת הָעֵיר לְפִי חָרֵב, וְאֶת הָאִישׁ וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ שָׁלְחוּ, רַבִּי יְנָאִי וְרַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמְרוּ: מַה אִם זֶה שְׁלֵא הֵלֶךְ לֹא בִידָיו וְלֹא בְרַגְלָיו, אֲלֵא עַל שֶׁהִרְאָה לָהֶם בְּאֶצְבַּע — נִצַּל מִן הַפְּרַעַנִיּוֹת, יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹשִׂים חֶסֶד עִם גְּדוּלֵיהֶם בִּידֵיהֶם וּבְרַגְלֵיהֶם — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה; וְעַל־כֵּן רָאוּ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם רַבְּנֵי ז"ל בִּידֵיכֶם וּבְרַגְלֵיכֶם, לִילֶךְ וּלְהַטְלִיט בְּטִלְטוּל וּלְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְלֶאסֹף צְדָקָה בִּידֵיכֶם בְּעָבוּר בְּנִין בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגְּדוֹל וְהָאוּלָם שְׁמֵחוּת, שִׁיְהִיָּה לְכַלְנוּ.

נָא וְנָא רָאוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאֻמְצִים שְׁבַעוּלָם לְהַתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֲלֵיו יִתְבַּרֵךְ, שְׁנֹזְכָה לְבָנוֹת אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגְּדוֹל וְאֶת הָאוּלָם שְׁמֵחוּת, וְנֹזְכָה לְחַתֵּן אֶת יְלָדֵינוּ בְּגִיל צָעִיר, כְּדִי שִׁיְהִיו שְׂמוּרִים מִפְּגַם־הַבְּרִית, כִּי בְּעוֹן פָּגַם הַבְּרִית הַיְלָדִים מֵתִים כְּשֶׁהֵם קְטַנִּים, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וּבַחֲוִירִים נִעְקָרִים בְּמִיתוֹת מְשֻׁנוֹת עַל־יְדֵי־זֶה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם תְּמִיד, וְכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתְּבַקְשׁוּ בְּעָבוּרֵי תְּמִיד, וְאֶהְיֶה לְכֶם אֲסִיר תּוֹדָה בְּעָבוּר זֶה, כִּי אֲנִי צָרִיף לְרַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים עֲלֵיוֹנִים, לְצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחֻבוֹת שֶׁנִּקְלַעְתִּי אֲלֵיהֶם.

נָא וְנָא תִקְחוּ אֶת דְּבָרֵי בְרַצִּינּוֹת הַכִּי גְדוּלָה, כִּי כָל מַה שֶׁקָּרָה

אָשֶׁר   כו רכב — כו רכג   בְּנַחֵל   כא

וכו', הכל רָמַז לָנוּ מֵהַשְּׁמַיִם, וְעַל-כֵּן אֵל יִהְיֶה כָּל הַמִּכְתָּב הַזֶּה נֶקֶל
בְּעֵינֵיכֶם, וְדִי לְחַכְיָמָא.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשְּׁמַיִם...

כו רכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טֵבֶת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

דִּבְרַתִּי עִכְשָׁו עִם ... גֵּרוֹ יְאִיר, אֹדוֹת ... עָלָיו הַשְּׁלוֹם, צְרִיכִים
לְעֲשׂוֹת אֶת הַלְוָיָה עוֹד הַיּוֹם, וְלִקְבֹר אוֹתוֹ אֶצְלֵ הַסַּבָּא וְהַסַּבָּא שְׁלוֹ,
אֲסוּר לְהֵלִין אֶת הַמֵּת עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, זֶה צַעַר גָּדוֹל לְנַפְטָר.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ מִכָּל רַע, וְיִנְשָׁמַע וְיִנְתַּבְּשֵׁר
בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשְּׁמַיִם...

לְהוֹדִיעַ לְאִמּוֹ אֶת דְּעַתִּי.

כו רכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, י' טֵבֶת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַרְבֵּ הַיְקָר לִי מְאֹד, שָׂמוּ נוֹדַע בְּרַבִּים כְּיַחֲד
מִמָּחָה בְּעֵינֵי מַקְוֵאוֹת, הַרְבֵּ הַגָּאוֹן ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

הִנֵּה בְּדַבְרֵ בְּנֵית מִקְנֵה טְהָרָה בְּעִיר אוּמָן יצ"ו, הוּא דְּבַר הַכְּרַחֲי
מְאֹד מְאֹד, כִּי גֵרוֹת שָׁם כַּמָּה מִשְׁפָּחוֹת חֲרָדִיּוֹת מִירוּשָׁלַיִם וּמִבְּנֵי
בְּרַק וְכו', וְצְרִיכוֹת לְנִסְעַ לְקִיב אוֹ לְבְרֵדִיטְשׁוֹב בְּעֵבֹר טְבִילָה וְכו',
שְׁהִיא נִסְיָעָה מִפְּרַכְתֵּ אֶת הַגּוֹף וְכו', נִסְיָעָה שְׁלוֹקַחַת בֵּין שְׁלֵשׁ וַחֲצִי
לְאַרְבַּע שָׁעוֹת הַלּוֹךְ, וְכֵן בֵּין שְׁלֵשׁ וַחֲצִי לְאַרְבַּע שָׁעוֹת חֲזוֹר, וְזוֹ

מִמֶּשׁ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, וּבִפְרָט בִּימֹת הַחֲרָף, שֶׁהַכְּבִישׁ מְלֵא שֶׁלֵּג וְקָרָח וְכוּ', וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיבְנָה מִקְוֵה טְהָרָה בְּעִיר אוֹמֵן יצ"ו, וַיִּתְבָּרַךְ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן, כִּי מַעֲלַת הַזְכוּת הַזֹּאת — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֵין לְשׁוֹם בְּרִיָּה סְמִכוֹת לְמִנְעַ וְלַעֲכָב אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, וּמִי שֶׁמְעַכָּב בְּנִיתוֹ, הֲרִי הוּא רָשָׁע מְרָשָׁע, חוּטֵא וּמְחֻטֵּא אֶת הַרְבִּיּים, וְזֶה דְבָר בְּרוּר וּפְשׁוּט לְכָל, וְאֵין שׁוֹם סִבָּה לַעֲכָב בְּנִית הַמִּקְוֵה טְהָרָה.

וּבֵאתִי לְחִזֵּק אֶת יְדֵיכֶם, שְׁתַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם שִׁיְהִיָּה שָׁם מִקְוֵה טְהָרָה, וְתַחֲזֹקְנָה יְדֵיכֶם, וְאֵל תִּירָאוּ וְאֵל תִּפְחָדוּ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וּכְלָל זֶה קִבְלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר עַל כָּל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה מִתְפַּשֵּׁט הַסֵּמ"ךְ-מ"ם לְאַרְכָּה וְלִרְחֻבָּהּ לְמִנְעַ וְלַעֲכָב, וּכְכֹל שֶׁהִקְדָּשָׁה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, שָׁם מִתְפַּשֵּׁט הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּכָל כַּחוֹ לְמִנְעַ וְלַעֲכָב, וּמַעֲמִיד אֶת שְׁלֹחֵיו לַעֲצֹר אֶת הַקְּדָשָׁה לְצֵאת מִן הַכַּח אֶל הַפְּעַל, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן מַעֲלַת בַּר יִשְׂרָאֵל אֲמַתִּי, שְׂאִינוּ מִתְפַּעֵל מִפְּנֵי כָּלֵל, אֶלָּא יוֹצֵא כְּנִגְדּוֹ, וּמוֹצֵא אֶת הַדְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל, עַל אֶף כָּל הַעֲכוּבִים וְהַמְּנִיעוֹת, הַצָּרוֹת וְהַרְפָּתָקָאוֹת וְהִיסוּרֵין שְׁכָרוּכִים בְּדָבָר וְכוּ', וּבְזֶה נִמְדָּדַת גְּדֻלַּת אִישׁ כָּשֵׁר, אִם אֵינוּ מִתְפַּעֵל מִשׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, אֶלָּא מִמְּשִׁיף עַד הַסּוּף לְהוֹצִיא מִן הַכַּח אֶל הַפְּעַל אֶת הַדְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁעוֹמֵד בְּנִסְיוֹן, וְאֵינוּ נִכְנָע לְשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וְחוֹשֵׁשׁ רַק לְכַבּוֹד שָׁמַיִם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רכד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, עֲשָׂרָה בְּטַבַּת, יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּלֵלוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תִּלְמִידֵי "הַיִּכְל-הַקְּדָשׁ" דֵּי בְּכָל אֲתֵר וְאֲתֵר, הַוּוֹ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל

צָרָה וּמִפֶּל צוּקָה, מִפֶּל נִגַע וּמִחֵלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! חסדי השם יתברך, שאנו זוכים להתקבץ היום יום ההולוא של מוהרנ"ת ז"ל, אשר הוא הנה התלמיד של רבנו ז"ל, ועל ידו נשארה כל ההשאה של רבנו ז"ל. ידוע, שרבונו ז"ל היו המון תלמידים בעלי רוח הקדש, בעלי מדרגות גבוהות מאד, וכלם התקברו לפני מוהרנ"ת ז"ל, אשר הוא הנה מאחרון התלמידים. ורואים דבר פלא, רבנו ז"ל חי שלשים ושמנה וחצי שנה, בדיוק כשנות האר"י ז"ל, ומוהרנ"ת ז"ל חי שלשים וחמש שנים, בדיוק כשנות רבי חיים ויטאל, תלמידו של האר"י ז"ל. מוהרנ"ת ז"ל נולד בשנת תק"מ, ונסתלק בשנת תר"ה. וכך ספר, שבהיותו ילד צעיר מאד, בגיל קטנות, כבר אז נכנסו בו מחשבות — מה התכלית בזה העולם?! והיות שהיה רגיל להתפלל ותיקין, כמו שהיו נוהרים בזה מאד רב יהודי אוקראינה, הן אלו שהלכו בדרך הבעל-שם טוב הקדוש זי"ע, והן אלו שהלכו על-פי דרך הגר"א זי"ע, ובדרך כלל מי מתפלל ותיקין? אנשים מבגרים, ומוהרנ"ת ז"ל היה רגיל לראות את הזקנים מתפללים, והנה מפעם לפעם היה נחסר איזה זקן, ושאל את סבו: היכן פלוני זה שישב פה? ואמר לו סבו שנסתלק, ושאלו: מה זה? והסבירו: הנה מגיע הזמן, שאדם עוזב את זה העולם. שאל את סבו: וזו התכלית, לבוא לזה העולם, ואחר-כך להסתלק?! והסבא לא ידע מה לענות לו על כך. ואמר מוהרנ"ת ז"ל, שדבר זה היה לו קשה שנים על גבי שנים — מה התכלית?! באים לזה העולם לשם מה?! ומצעירותו כבר הכניס בעצמו זכרון יום המות, לידע שיבוא היום שיעזוב את זה העולם, וזה הלהיבו אחר השם יתברך, לבו בער בתשוקה עזה אל קונו.

מוהרנ"ת ז"ל היה מתמיד גדול מאד, בקי בש"ס וכו', התחביב שלו היה ללמד הרבה תוספות: קשיה ותרין, קשיה ותרין, ותרין הרבה על התוספות. ומספרים, שהיה בקי בכל תוספות שבש"ס, וחדד את מחו, והיה מיחד במינו בכל העיר נעמרוב, כלם שבחוהו

וּחֶבְבוּהוּ מְאֹד מְאֹד. עַד שֶׁהִתְחַתֵּן עִם בֵּית צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד — ר' דָּוִד צָבִי אוֹיְעֶרְבֵאָה, שֶׁהָיָה אַבְ-בֵּית-דִּין בְּשָׁלֵשׁ עִירוֹת גְּדוֹלוֹת בְּאוֹרְאֵינָה: קְרִמְנִיץ, שְׂאֲרִיגְרָאד, מְאֵהֲלִיב. וְהוּא הָיָה מִפֶּת הַמְתַּנְגְּדִים שֶׁחֲלָקוּ עַל דְּרָף הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע; כִּי בְּהִתְחַלָּה כְּשֶׁשָּׁמַע ר' דָּוִד צָבִי מִהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְתִלְמִידוֹ הַקְּדוֹשִׁים, אָזִי הֵלֵךְ לְתֵהוֹת עַל קִנְקָנָם, וְנָסַע אֶל הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ זי"ע. וְתַכְף כְּשֶׁהִגִּיעַ לָשָׁם, הִתְפַּעַל בְּמְאֹד מְאֹד מִהִנְהַגָּה שְׂרָאָה שָׁם, מִהַקְּדוּשָׁה, מִהַדְּבָקוֹת, אֲבָל דָּבָר אֶחָד כָּאֵב לוֹ מְאֹד — הוּא שָׁמַע שֶׁתִּלְמִידֵי רַבִּי פִּינְחָס מְדַבְּרִים כָּל דָּבָר אֲסוּר עַל הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מִיכָל מְזֻלוֹטְשׁוֹב זי"ע. וְסָקַרְן הָיָה לְדַעַת מִיֵּהוּ הָאָדָם הַזֶּה שֶׁמְדַבְּרִים עֲלָיו כָּל-כֶּף הַרְבֵּה, וְנָסַע אֵלָיו. וַיְדוּעַ שֶׁהַרְבִּי ר' מִיכָל מְזֻלוֹטְשׁוֹב הָיָה עוֹד אֲצֵל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְהַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיְתָה בְּחֻצְרוֹ — אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלָל, וְנִתְפַּעַל מְאֹד מְאֹד. וְהֵנָּה שׁוֹב שָׁמַע שֶׁהַתִּלְמִידִים שֶׁל רַבִּי מִיכָל מְזֻלוֹטְשׁוֹב זי"ע מְדַבְּרִים בְּגִנוֹת תִּלְמִידֵי רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ זי"ע. וְכֵאֵן תָּמָּה מְאֹד, כִּי רָאָה לְפָנָיו שְׁנֵי צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים מְאֹד, דְּבוֹקִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְשָׁרִים אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וּבֵין הַתִּלְמִידִים — זֶה מְדַבֵּר עַל זֶה וְזֶה עַל זֶה, אָזִי חָרָה לוֹ מְאֹד, וְזֶה רַחֲקוֹ מִהַחֲסִידִים, וְנִתְרַחַק מִדְּרָף הַחֲסִידוֹת, וְדַבֵּר בְּכָל יוֹם בְּגִנוֹתָם, שֶׁצָּרִיכִים לְהִתְרַחַק מֵהֶם. וְהָיָה לוֹ אֵף שְׁעוֹר הַתַּנְגְּדוֹת עַל הַחֲסִידוֹת. וְהֵנָּה לָקַח אֶת מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל לְחַתֵּן, וְאֲצֵלוֹ הֶעֱקָר הָיָה תוֹרָה, רַק לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, וְהָיְתָה שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל הָיָה מִתְמִיד עֲצוּם, אָזִי הִשְׁתַּעֲשַׁע עִמוֹ בְּדַבְרֵי תוֹרָה.

אֲבָל יְדוּעַ, שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד עֲלִיוֹת וַיְרִידוֹת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֵלֵק ב', סִימָן עז), שֶׁכָּל הַגְּדוֹל מְחַבְרוֹ, הֵינּוּ שֶׁהִשְׁגָּתוֹ גְּבוּהָה מְחַבְרוֹ, עֲלָיו עוֹבְרִים יוֹתֵר מִשְׁבָּרִים. וְכִמוֹ שֶׁאוֹמֵר שְׁלֹמֵה הַמֶּלֶךְ (קֹהֶלֶת א, יח): "יּוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מְכָאוֹב". וְלִכֵּן הָיְתָה שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל הַתַּנְגְּעָגַע מְאֹד לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְרָצָה לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, עַל-כֵּן חִפְּשׁ דְּרָף בְּעַבְדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהִחַל לְהִתְקַרֵּב לַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי לְוִי יִצְחָק מְבַרְדִּיטְשׁוֹב זי"ע, וְחֶבְבוּ מְאֹד מְאֹד. וְכֵן הָיָה אֲצֵל הַרְבֵּי רַבִּי זוֹשָׁא מְאַנִּיפּוֹלִי זי"ע,

ואצל הצדיק הקדוש רבי מרדכי מקרמניץ זי"ע, ועוד תלמידי המגיד, והם הלהיבו לזכו יותר ויותר בעבודת השם יתברך, אך מחמת שכל-כף הרבה התנגדות שמע מחמיו לדבר על דרך החסידים, זה אשר רחוק. הינו מצד אחד ראה שהחסידים קדושים וטהורים, מגלים את הקדוש-ברוך-הוא, ומצד שני ראה בגדלתו של חמיו, כי חמיו פדוע היה מורם משכמו ומעלה, ונסתלק ביחוד של עשרת הרוגי מלכות, שזהו דבר נדיר מאד, שצדיקים יסתלקו עם יחוד בזה. ובכלל עוד בהיותו רך בשנים נתינתם מאביו, ולא היה לו מי שילמד עמו, וזכה שהאבא בא מן השמים ולמד עמו, וזכה לגלוי אליהו הנביא, ומספרים עליו גדולות ונצורות, ואמר מוהרנ"ת ז"ל על חמיו, שארבעים שנה לא ישן במטה, אלא הניח ראשו על השלחן, והחזיק גר בין אצבעותיו, וכשנטף הנר על האצבעות ונכחה — התעורר, והמשיך ללמד וכו', זה היה חמיו של מוהרנ"ת ז"ל. ואם-כן היה למוהרנ"ת ז"ל בלבול גדול; מצד אחד ראה את חמיו איש קדוש ונורא מתנגד לדרך הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, ומצד שני ראה את תלמידי המגיד ממעזריטש, לאיזו דרגה ומעלה זכו, והיו לו עליות וירידות.

עיר נעמרוב נמצאת בדרך לברסלב. בשנת תקס"ב, שהיה אז מוהרנ"ת ז"ל בן עשרים ושנים שנה, בחדש אלול, רבנו ז"ל נכנס לגור בעיר ברסלב, ואמר, שהוא רואה נשמה חדשה באוקראינה, ומאד משתוקק שהנשמה הזו תתקרב אליו. ומהי נשמה חדשה? אלא ידוע מהאר"י ז"ל, שכל הנשמות הן גלגולים שפבר היו בזה העולם, ומאד נדיר שאדם הוא נשמה חדשה שעדין לא היתה אף פעם בזה העולם, כי רק בודדים ויחידים הם נשמות חדשות שבאו לזה העולם בעבור שליחות מיחדת, מאחר שאין להן מה לתקן, כי אינן גלגול של נשמות אחרות. ובדרך כלל רב הנשמות באו לתקן מה שקלקלו. והנה רבנו ז"ל אומר, שרואה נשמה חדשה, וזה סבב על מוהרנ"ת ז"ל, כי בחדש אלול בשבוע האחרון לפני ראש השנה, אז נתקרב מוהרנ"ת ז"ל אל רבנו ז"ל, וכיצד? אצל רבנו ז"ל היו תלמידים רבים, וביניהם היה יהודי בשם ר' ליפא, אשר גם-כן היה

גַּר בְּעִיר נְעַמְרוּב. וְהִנֵּה לְמוֹהַרְנָת ו"ל הִיְתָה חֲבוּרַת בַּחוּרִים וְאַבְרָכִים וְכו', שֶׁהִתְלַהְבוּ מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, דִּבְרוּ בְּיַחַד וְכו', אֲבָל לֹא הָיוּ לָהֶם הַדְּבוּרִים שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת לְהַתְּחַזֵּק, אֲשֶׁר זֶה הִיסוּד בַּחַיִּים — לְהַתְּחַזֵּק וּלְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, כִּי עַל כָּל אֶחָד עוֹבְרִים בְּזֶה הָעוֹלָם הִרְבֵּה נְסִיווֹנוֹת, וּבַפֶּרֶט בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁעֲכָשׁוּ מִתְּחִלָּים לְהִתְקַרֵּב לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, הֵם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת מִיַּחַדָּת. וְהִנֵּה ר' לִיפָא הָיָה בְּסִלְיָחוֹת בְּעִיר נְעַמְרוּב, וְקָדַם לָכֵן הָיָה בְּשִׁבְתָּ אֲצֵל רַבְּנֵי ו"ל. בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּאוֹקְרָאִינָה אוֹמְרִים כָּל הַצְּדִיקִים אֵת הַסִּלְיָחוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת בְּאֲמִצֵּעַ הַלִּילָה שֶׁל מוֹצָאֵי שִׁבְתָּ. ר' לִיפָא הָיָה בְּשִׁבְתָּ אֲצֵל רַבְּנֵי ו"ל, וְחִזַּר לְסִלְיָחוֹת. וּבְדֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁמִּתְּחִלָּים לֹמַר סִלְיָחוֹת, הַהִתְחַלָּה הִיא בְּהִתְלַהְבוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְכִשְׁמַגִּיעִים לְסוֹף, כָּבֵר חוֹלֵף הַחֲשֵׁק וְהַרְצוֹן וְהַהִתְלַהְבוֹת פָּגָה. וְעַמֵּד מוֹהַרְנָת ו"ל עִם חֲבֵרוֹ ר' נְפֹתְלִי, וְהִתְבּוֹנְנוּ עַל ר' לִיפָא הָעוֹמֵד עַל יַד הַתַּנּוּר וְאוֹמֵר אֵת הַסִּלְיָחוֹת בְּהִתְלַהְבוֹת וּבַחַיּוֹת וּבְדַבְּקוֹת עֲצוּמָה, וְקָנְאוּ בּוֹ מְאֹד, וּבַפֶּרֶט בְּסוֹף הַתְּלַהֵב: עֲנֵנו ה' עֲנֵנו, עֲנֵנו אֲבִינוּ עֲנֵנו. וּמִשְׁפָּסִים אֵת הַסִּלְיָחוֹת, שָׂאֵלוּ מוֹהַרְנָת ו"ל: מֵהֵיכֵן אַתָּה מְקַבֵּל חַיּוֹת כֹּזוֹ? עֲנָה וְאָמַר: מָה אִמַּר לָכֶם, פֹּה בְּעִיר בְּרִסְלָב נִכְנַס עֲכָשׁוּ לְגוּר צְדִיק קְדוֹשׁ, וּכְדָאֵי לְנִסְעֵ אֵלָיו. מוֹהַרְנָת ו"ל מְאֹד הִשְׁתַּוְּקַק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, אָזִי אָמַר לְר' נְפֹתְלִי: הֵבָה וְנִסֵּעַ. וְכִשְׁבָּאוּ אֶל רַבְּנֵי ו"ל, סִפֵּר לָהֶם רַבְּנֵי ו"ל שֶׁלִּשְׁפָה סְפוּרִים, וְזֶה מִשְׁוֹ לְבָבְכֶם מְאֹד לְרַבְּנֵי ו"ל, וְגָמְרוּ בְּדַעְתָּם לְהִשָּׂאֵר אֲצֵל רַבְּנֵי ו"ל, אִךְ מִחֲמַת שִׁתְּכַף שָׁמְעוּ, שֶׁכָּל עֲנִין רַבְּנֵי ו"ל זֶהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּמוֹהַרְנָת ו"ל הָיָה פֶקֶח גְּדוֹל, וְיָדַע שֶׁתְּהִיָּה לוֹ עֵתָה הִרְבֵּה מִחֻלְקַת הֵן מֵאֲבִיו, וְהֵן מִחֲמִיו, וְהֵן מֵאֲשֶׁתּוֹ, אָזִי הִחְלִיט שִׁיקַח עֲגָלָה לְנִסְעֵ לְבֵיתּוֹ, וְיָשׁוּב לְרַבְּנֵי ו"ל קָדַם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן הָיָה. מוֹהַרְנָת ו"ל חִזַּר לְבֵיתּוֹ, וְאֲבִיו הִקְפִיד עָלָיו מְאֹד: מָה נִסְעַתָּ אֶל רַבֵּי חֲסִידֵי, וְצָעַק עָלָיו וְכו', אֲבָל מוֹהַרְנָת ו"ל הִחְלִיט, שֶׁזֶּהוּ זֶה! אֲנִי נִשְׂאָר, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהַפְרִיד אוֹתִי מִרַבְּנֵי ו"ל.

וְאֵז יֵצֵא עָרֵב רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, עַל-פִּי מוֹהַרְנָת ו"ל נִסֵּעַ כָּבֵר לְשִׁבְתָּ לְעִיר בְּרִסְלָב, נִטַּל מִלְּבוּשֵׁי שִׁבְתָּ שְׁלוֹ, הַכְּנִיסָם

בְּשִׁקִית שְׁלֵא יִרְגִישׁוּ, וְשָׁלַח מִיָּשׁוּהוּ לְהַנִּיחֵם מַחוּץ לְעִיר, וּבִקְשׁוּ שְׂמִימָצָא לוֹ עֲגֻלָּה לְנִסְעַ קְדָם הַשַּׁבָּת. וְנִסְעוּ מוֹהֲרַיִת ו"ל וְר' נִפְתָּלִי. וּכְשֶׁהִגִּיעוּ לְעִיר בְּרִסְלָב, הָיָה כְּבָר אַחַר הַצְּהָרִים, וְנִכְנְסוּ תַּכְף לְרַבְּנוּ ו"ל. וְהָיִית שֶׁהָיָה עָרַב שַׁבָּת, רַבְּנוּ ו"ל אָמַר לָהֶם פְּתַגָּם אֶחָד בְּלִבָּד: אֲנִי אֲנֵהִיג אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ חֲדָשָׁה; וְיִצְאוּ. וְהִזְמִינָם שִׂיאֲכֵלוּ אֶצְלוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת. וּמוֹהֲרַיִת ו"ל וְר' נִפְתָּלִי בָּאוּ לְאָכֵל אֶצֶל רַבְּנוּ ו"ל, וְהָיָה בְּעֵת הַסַּעֲדָה קִדְשָׁה עֲצוּמָה, פֶּחַד וְיִרְאָה, וְהֵם הִתְפַּעְּלוּ מְאֹד מְאֹד מִהַדְּבָקוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וּבִפְרָט כְּשֶׁרַבְּנוּ ו"ל הֵחֵל אֶת הַזְּמִירוֹת: "שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִלְּאֲכֵי עֲלִיּוֹן" וְכוּ', הִרְגִישׁוּ שֶׁהִנְּהָ בָּאִים כְּתוּת כְּתוּת מִלְּאֲכֵים וְכוּ' וְכוּ', חָשׂוּ אֶת הַפְּמֻלְיָה שֶׁל מַעֲלָה בַּחֲדָר רַבְּנוּ ו"ל, וְאַחֲר־כֵּן הִתְפַּלְּהָ: "רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת", וְאַחֲר־כֵּן הַשִּׁיר "אֵשֶׁת חַיִל", שֶׁרַבְּנוּ ו"ל מָשַׁךְ אֶת הַמְּלִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר כָּל פְּסוּק, סִפֵּר מוֹהֲרַיִת ו"ל, שֶׁהִרְגִישׁ חַיּוֹת עֲצוּמָה, וּבִפְרָט כְּשֶׁהִגִּיעַ לְפְסוּק (מִשְׁלֵי לֵא, כה): "עוֹז וְהִדָּר לְבוּשָׁה, וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן", הָיָה מִמֶּשׁ כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ, כִּידוּעַ אֶצְלָנוּ הַשִּׁיר: "עוֹז וְהִדָּר לְבוּשָׁה". וְתַמִּיד דִּבֵּר מוֹהֲרַיִת ו"ל מִהַפְּסוּק הַזֶּה שֶׁשָּׁמַע אֶצֶל רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁהִרְגִישׁ אֲזוּ פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, "עוֹז וְהִדָּר לְבוּשָׁה — אִם אָדָם מִתְאַזֵּר עִם הַתְּחִזְקוֹת, מִלְּבִישׁ עֲצָמוֹ בְּעִזּוֹת דִּקְדוּשָׁה, אֲזִי "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" — בָּא הַיּוֹם הָאֲחֲרוֹן בְּחַיּוֹ, וְהוּא שׁוֹחֵק. כִּי בָּזָה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְּבֵה הַתְּחִזְקוֹת, כִּפִּי שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צְרוּת וְיִסוּרִים, מְרִירוֹת וְהַרְּפָתָקָאוֹת, שְׂאִין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, וְאִין אָדָם שְׁלֵא תַעֲבֹר עָלָיו אִיזוֹ צָרָה, כַּמוֹבָא (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַיִת, חֶלֶק ב', סִימָן קִיט): שְׂאִין דְּבָר כְּזֶה עוֹלָם הַזֶּה, אֶלֶּא — אוֹ עוֹלָם הַבָּא אוֹ גִּיהֲנוּם. כִּי כְּתוּב: "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד"; אָדָם נִבְרָא לְהַתְּנַגֵּעַ, זְכָה — עֲמָלוֹ בַּתוֹרָה, לֹא זְכָה — עֲמָלוֹ בְּעַסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. אִם-כֵּן עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם מִה שֶׁעוֹבֵר — צְרוּת וְיִסוּרִים, וְלִכֵּן צְרִיכִים הַרְּבֵה הַתְּחִזְקוֹת. וְאֲזוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת הִרְאִישׁוֹן, כְּבָר קָבַל מוֹהֲרַיִת ו"ל מִרַבְּנוּ ו"ל עַל-יְדֵי פְּסוּק אֶחָד: "עוֹז וְהִדָּר לְבוּשָׁה" — אִם אַתָּה מִתְּלַבֵּשׁ בְּעוֹז וְהִדָּר, הִינּוּ בְּהַתְּחִזְקוֹת וּבְעִזּוֹת דִּקְדוּשָׁה, אֲזוֹ "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן". וְכֵן עֲבָרָה כָּל הַשַּׁבָּת בְּקִדְשָׁה וּבְטְהָרָה, וְאַחֲר־כֵּן הִגִּיעַ יוֹם רִאשׁוֹן, עָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְרָאָה מוֹהֲרַיִת ו"ל אֶת תְּלַמִּידֵי רַבְּנוּ ו"ל

מתפללים בחיות ובדבקות, בשמות וביחודים, וקנא בהם מאד. ונתפעל מאד מרבנו ז"ל, והיכן שהסתובב חש קדשה עצומה.

בליל ראש השנה השני בין השמשות, רבנו ז"ל אומר תורה. ואמר אז רבנו ז"ל את התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה', שצריך כל אדם לדעת, שכל העולם לא נברא אלא בשבילו, נמצא כשהעולם נברא בשבילו, צריך לראות לתקן את העולם וכו'. ואמר מוהרנ"ת ז"ל, שלא הבין כלום בתורה זו, אף שהיה למדן גדול וכו', והיתה לו קשיה קשה שנקרה במחו — למה הוא ראה את הרבי מברדיטשוב, את הרבי רבי זושא ועוד תלמידי המגיד קדושים וטהורים, וכן אצל חמיו ראה קדשה וטהרה, והנה איך יתכן שמדברים זה על זה, ולא מצא תרוץ לזה, והפריע לו מאד; וכן הנה ראה אצל רבנו ז"ל דברים למעלה מדרך הטבע, אורות וזקוקים וכו', ואף-על-פי-כן חמיו מדבר נגדם! והנה לפתע באמצע התורה, כשאינו מבין את דברי רבנו ז"ל, מזכיר רבנו ז"ל את הפסוק (משלי טו, לא): "אזן שמעת תוכחת חיים, בקרב חכמים תלין" — לשון תלונה ומריבה, הינו כשאתה שומע מריבות בין הצדיקים, תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטפי מחך, כמו שכתוב (משלי ב, יט): "כל באיה לא ישובון, ולא ישיגו ארחות חיים"; הינו מחמת שפגמת, על-כן מנסים אותך, שאתה צריך לשמע מחלקת בין התלמידים, ואם אדם עורף חשבון לעצמו: מה אכפת לי מה שזה מדבר על זה וכו', אצל הצדיק הזה החיות שלי, אזי פה אשב כי אויתה וכו', אבל אם מספן, אין לו שכל, אזי בורח מהצדיק, ומתרחק ממקור חיותו. ואז נתרצה למוהרנ"ת ז"ל כל הקשיה שהיתה לו במשך שנים — למה זה מדבר על זה וכו', ולמה תהיה מחלקת בין הצדיקים? אלא זה הנסיון שמונסי כל אדם, אבל אם אדם עושה לעצמו חשבון הנפש, שבמקום זה הוא מתחזק ומתעלה בעבודת השם, אזי אינו שם על לב לכל הדבורים וכו', ונשאר אצל הצדיק. ומוהרנ"ת ז"ל גמר אמר בדעתו להשאיר אצל רבנו ז"ל.

מוהרנ"ת ז"ל היה אצל רבנו ז"ל שמונה שנים, מראש השנה

שְׁנַת תַּקס"ג עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנַת תַּקע"א, שָׂרְבֵנוּ ו"ל נִסְתַּלַּק בְּח"י תִּשְׁרִי (שְׁמוֹנֶה-עָשָׂר יוֹם אַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה); וּבְשִׁמוֹנֶה הַשָּׁנִים הִלְלוּ מוֹהֲרֵנֵי ו"ל שָׁמַע אֶת כָּל הַתּוֹרוֹת שֶׁרִשְׁמָם ב"לְקוּיטֵי-מוֹהַר"ן, אֶת כָּל ה"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", שֶׁלְּשָׁה עָשָׂר סְפוּרִים אֲרָכִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, וְהִעֲתִיק מִרְבֵּנוּ ו"ל אֶת "סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת", וְאַחֲרֵ-כֵן רִשַׁם אֶת שִׁיחוֹת רַבֵּנוּ ו"ל בְּסִפְרִים: "שִׁיחוֹת-הַר"ן" ו"חֵי-מוֹהַר"ן". וְרַבֵּנוּ ו"ל אָמַר לוֹ לְקַצֵּר תּוֹרָתוֹ, אֲזַי עָשָׂה אֶת "קִצּוֹר לְקוּיטֵי-מוֹהַר"ן", וְאַחֲרֵ-כֵן כָּתַב אֶת ה"לְקוּיטֵי-עֲצוֹת". כִּי הָיָה אֲצֵל רַבֵּנוּ ו"ל שְׁמוֹנֶה שָׁנִים, וְכָתַב אֶת כָּל תּוֹרוֹת רַבֵּנוּ ו"ל, וְרַבֵּנוּ ו"ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלָתוֹ, וְאָמַר: לוֹלֵא ר' נִתֵּן, לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנִּי אֶפְלוּ עָלַי אֶחָד. כָּל הַסְּפָרִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הַיּוֹם מִרַבֵּנוּ ו"ל, הֵם רַק מֵה שֶׁכָּתַב מוֹהֲרֵנֵי ו"ל. וְאַחֲרֵי שְׁמוֹהֲרֵנֵי ו"ל הָיָה כְּבָר מִקְרָב שְׁנַתִּים אֶל רַבֵּנוּ ו"ל, בְּשִׁנַּת תַּקס"ה אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ו"ל: רְצִיתִי שֶׁתַּתְּחִיל לְחַדֵּשׁ בְּדַבְרֵי תּוֹרָתִי, שֶׁתִּלְמַד שְׁלֶחַן עֲרוּף הַרְבֵּה; כִּי רַבֵּנוּ ו"ל הִקְפִּיד, כִּידוּעַ, מְאֹד מְאֹד עַל כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּלְמְדוּ בְּכָל יוֹם שְׁלֶחַן עֲרוּף, עַד כִּדֵּי כֵּן, שֶׁאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כח), שֶׁכָּל יְהוּדֵי מַחֲזִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁלֶחַן עֲרוּף. וְלִכֵּן בִּקֵּשׁ אֶת מוֹהֲרֵנֵי ו"ל: אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתַּתְּחִיל לְלַמֵּד שְׁלֶחַן עֲרוּף, וּבְכָל הַלְּכָה וְהַלְּכָה תַּחֲדָשׁ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה. וְאִז הִחַל מוֹהֲרֵנֵי ו"ל לְכַתֵּב אֶת סִדְרַת "לְקוּיטֵי-הַלְּכוֹת", וְהִחַל לְלַמֵּד שְׁלֶחַן עֲרוּף וּפְרָשׁוֹ עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל ה"לְקוּיטֵי-מוֹהַר"ן, וְזֶה הָיָה עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל. וְלִכֵּן אָנוּ רוֹאִים בְּסִדְרַת "לְקוּיטֵי-הַלְּכוֹת", שֶׁהַהֲלָכוֹת הֵראשׁוֹנוֹת כְּתוּב בְּהֵן: רַבֵּנוּ גֵרוֹ יֵאִיר; וּבְמִשְׁךְ אֲרָבַעִים שָׁנָה, מוֹהֲרֵנֵי ו"ל זָכָה לְסִיִּם תִּשְׁעַ פְּעָמִים אֶת הַשְּׁלֶחַן עֲרוּף. וְלִכֵּן אָנוּ מוֹצְאִים ב"לְקוּיטֵי-הַלְּכוֹת", שֶׁיִּשְׁנֶן הַרְבֵּה הַלְּכוֹת הַלְּכָה ט', כִּי דִרְכּוֹ הָיְתָה לְלַמֵּד כְּסִדְרָן שְׁלֶחַן עֲרוּף בְּעִיּוֹן רַב, וְחֲדָשׁ עַל אוֹתָהּ הַלְּכָה שֶׁלְמַד אֹז, וְהָיְתָה שְׁבָאֲמָצַע נִפְל חֲגֵי הַשָּׁנָה: פְּסַח, שְׁבֻעוֹת, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם כְּפוּר, סְכוֹת, חֲנֻכָּה וּפּוּרִים, לִכֵּן מְצִינוּ שְׁבָאֲמָצַע הַהֲלָכָה הַשְּׁכֵמַת הַבְּקָר, הַלְּכָה ד', מְדַבֵּר מַחֲנֻכָּה, וּבִשְׁאָר הַלְּכוֹת מְדַבֵּר מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם כְּפוּר וְכוּ', כִּי הָיְתָה שֶׁהַחֲזִיק שָׁם, אֲזַי חֲדָשׁ לְכַבּוֹד הַחֹג, וְקָשַׁר אֶת זֹאת בְּתוֹף הַלְּכָה. וְכִמוֹ-כֵן מִפְּרִשַׁת הַשְּׁבֻעַ, מֵה שֶׁחֲדָשׁ וְאָמַר בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, אַחֲרֵ-כֵן קָשַׁר אֶת זֹאת

לְהִלְכָה וְרָשָׁם הַכָּל, וְכֵן הַפְּסוּקֵי תְהִלִּים, וְכֵן הַדְּבִוּרִים שֶׁדִּבֶּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — הַכָּל רָשָׁם בְּתוֹךְ הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" שְׁלוֹ. וְהַבְּנִין הַנִּהְדָּר הַזֶּה "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", אָרְךְ לְמוֹהַרְנ"ת ו"ל אַרְבָּעִים שָׁנָה לְרָשָׁם וּלְכַתָּב. וּבֵין כֶּף מוֹהַרְנ"ת ו"ל נָסַע נְסִיעוֹת, וּפְרָסָם וּגְלָה אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, וְהִדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל וְהִפְיָצָם, וּבְנָה אֶת בֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּאוּמָן, וַעֲשָׂה הַתְּעוֹרוֹרוֹת שֶׁיָּבֹאוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וּמִי שֶׁרָגִיל וּבָקִי בְּכַתִּיבָה, יוֹדֵעַ שְׁאוֹרֵךְ זְמַן רַב לְכַתָּב. הִנֵּה מוֹהַרְנ"ת ו"ל כָּל יְמֵי חַיָּיו עָסַק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהִרְבַּה הַקְּדוּשׁ מִטְשֶׁהָרִין ו"ל, שֶׁחִבֵּר סֵפֶר "פְּרָפְרָאוֹת לַחֲכָמָה", פְּרוּשׁ עַל הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַרְנ"ן", כּוֹתֵב בְּהַקְּדָמָה לְסֵפֶר "עֲלִים לְתְרוּפָה", מְכַתְּבֵי מוֹהַרְנ"ת ו"ל, שֶׁכָּל הַר' נִתֵּן הָיָה אָדָם פְּלֵא, כִּי כִשְׁאָחַד שָׁמַע אוֹתוֹ לְהַתְּפַלֵּל — חָשַׁב, שֶׁמִּסְתַּמָּא אָדָם זֶה עוֹסֵק כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה רַק בַּתְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת וּבְדַבְּקוֹת כְּזוֹ, בְּחִיוֹת וּבְהַתְּעוֹרוֹרוֹת כְּזוֹ, שְׁאִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלָל. וּכְשֶׁלָּמַד, לְמַד כָּל-כֶּף הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁמִּי שֶׁרָאָה אוֹתוֹ לְלַמֵּד, וְרָאָה אֶת הַחֲדוּשִׁים שְׁלוֹ, וּגְדָל הַבְּקִיאוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה — חָשַׁב, שֶׁבּוֹדָאֵי אָדָם זֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה דְּבַר אַחֵר, מְלַבֵּד לְמוֹד תּוֹרָה כָּל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה. וּכְשֶׁכָּתַב סִפְרֵים רַבִּים, וּמִי שֶׁיּוֹדֵעַ אֵיךְ כְּתִיבָה נְעֻשִׁית, אֲשֶׁר זֶה אוֹרֵךְ זְמַן רַב, וּמוֹהַרְנ"ת ו"ל הוֹתִיר אַחֲרָיו סִפְרֵים רַבִּים: "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", "לְקוּטֵי-תְפִלוֹת", "לְקוּטֵי-עֲצוֹת" וְכָל סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר הוּא כְּתָבָם וְכוּ' וְכוּ', אֲזִי חָשַׁב, שֶׁבּוֹדָאֵי כָּל שְׁעוֹתָיו בְּמִשְׁךְ הַיָּמָה מְבַלָּה עַל כְּתִיבַת סִפְרֵים בְּלִבָּד. וּמִי שֶׁשָּׁמַע אוֹתוֹ לְדַרְשׁ וּלְעוֹרֵר, וּלְאַמֵּץ וּלְחַזֵּק וּלְשַׁמַּח אֶת אַחֲרֵים — חָשַׁב, שֶׁבּוֹדָאֵי אָדָם זֶה דְּרָשָׁן גְּדוֹל מְאֹד, וְכָל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה מְדַבֵּר עִם בַּחוּרִים וּמְחַזְּקֵם וּמְעוֹדְדֵם וְכוּ' וְכוּ'; אֲשֶׁר בְּאַמַּת הַכָּל הָיָה תְלוּי בְּאוֹתוֹ אָדָם, שֶׁהִרְבֵּה בַּתְּפִלָּה, וּבְלְמוֹד תּוֹרָה, וְחִדְּשׁ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים, וְכַתָּב סִפְרֵים קְדוּשִׁים, וְחִזַּק אֶת הַבְּרִיּוֹת; וּמִמִּילָא נָסַע נְסִיעוֹת לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְנָה אֶת הַקְּלוּיָז, וְהִלֵּךְ לְקַבֵּץ נְדָבוֹת לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּאוּמָן, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְכָן לְהַתְּפַלֵּל. וְכֵן חָלְפוּ לָהֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁכָּתַב בָּהֶם אֶת הַ"לְקוּטֵי-

הַלְכוֹת", וְהָיָה מְקַרֵב אֶל רַבְּנוּ ו"ל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה — מִשְׁנַת תַּקס"ג עַד שְׁנַת תר"ה.

וְהָיָה עֲכָשׁוּ אָנוּ בַּעֲשָׂרָה בְּטַבַּת שְׁנַת תשנ"ח, לְפָנַי מֵאָה וְחֲמֵשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה, נִסְתַּלַּק מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל. וְנִתְחִיל מִשְׁבַּת קֹדֶם לְכֵן, פָּרַשְׁת מִקֶּץ, שְׁבוּעַ לְפָנַי הַהִסְתַּלְּקוֹת שֶׁל מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל. מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל סָבַל מְאֹד מִחֲלֵי מַעֲצִים, וְהִחְזִיק מֵעַמֵּד. בְּלִיל שְׁבַת פָּרַשְׁת מִקֶּץ נִתְקַבְּצוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶצֶל מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל, וְדַבֵּר עִמָּהֶם הִרְבָּה מִהַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵנוּ"ת, חֵלֶק א', סִימָן סא, שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר רַבְּנוּ ו"ל מֵאָמוּנַת חֲכָמִים. וְדַבֵּר מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל הִרְבָּה מִהַמְנוּרָה וּמַעֲלָתָה; אֲשֶׁר מָה אָנוּ רוֹאִים, אֵיךְ עָשׂוּ אֶת הַמְנוּרָה? כְּתוּב (שְׁמוֹת כה, לא): "וְעָשִׂיתָ מְנֻרַת זָהָב טָהוֹר, מִקָּשָׁה תַעֲשֶׂה הַמְנוּרָה, יִרְכָּה וְקִנְיָה, גְּבִיעֶיהָ, כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמָּנֶה יִהְיוּ, וְשִׁשָּׁה קָנִים יוֹצְאִים מִצְדֵיהָ, שִׁשָּׁה קָנֵי מְנֻרָה מִצְדֵיהָ הָאֶחָד וְשִׁלְשָׁה קָנֵי מְנֻרָה מִצְדֵיהָ הַשְּׁנִי, שְׁלֹשָׁה גְּבָעִים מְשֻׁקְדִים וְגו' כַּפְתֹּר וּפְרָח" וְגו'; הַמְנוּרָה הִיְתָה עֲשׂוּיָה מֵאֲשֵׁד זָהָב אֶחָד, וְלֹא נַעֲשְׂתָה חֲלָקִים חֲלָקִים, אֲלֹא מִקָּשָׁה אַחַת הַכוֹלֵל קָנִים, גְּבִיעִים, כַּפְתֹּרִים וּפְרָחִים. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנַחוֹת כט.), שֶׁמִּשָּׂה רַבְּנוּ הִתְקַשָּׁה בַּעֲשִׂית הַמְנוּרָה, פִּי לֹא הִבִּין, פִּיֶּצֵד יִתְּכֵן כָּל-כָּף הִרְבָּה חֲלָקִים מִחֲתִיכַת זָהָב אַחַת, אֲשֶׁר הָיָה זֶה דְּבַר פְּלֵא. וְאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: תִּשְׁלִיךְ אֶת הַזָּהָב לְאֵשׁ, וְיִצְאָה הַמְנוּרָה; מִסְבִּיר מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל, מַה מְרַמְזֵת הַמְנוּרָה? אֲלֹא הָיָה בָּהּ אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה חֲלָקִים: קָנִים, כַּפְתֹּרִים, פְּרָחִים, גְּבִיעִים, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה מֵאֲשֵׁד זָהָב אֶחָד. וְאָמַר: אִם סוֹפְרִים אֶת אוֹתֵיּוֹת הַשְּׁבָטִים: רֵאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי, יְהוּדָה, יִשְׂשָׁכָר, זְבוּלוֹן, דָּן, נַפְתָּלִי, גָּד, אֲשֶׁר, יוֹסֵף וּבִנְיָמִין, הֵם כְּמִנְיָן אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַת אוֹתֵיּוֹת, בָּא לְרַמֵּז לָנוּ, אֶף שֶׁהַשְּׁבָטִים הָיוּ מִחֲלָקִים זֶה מִזֶּה, וְכֵן עַל חֲשׁוֹן הַכֹּהֵן גְּדוֹל הָיוּ שְׁתַּיִם-עֲשָׂרָה אֲבָנִים טוֹבוֹת בְּצַבְעִים שׁוֹנִים כְּפִי דִגְלֵי הַשְּׁבָטִים, עִם כָּל זֹאת כָּלָם הָיוּ בְּאַחַדוֹת אַחַת עִם יַעֲקֹב אֲבִינוּ. אָמַר מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל — זֶה הַמְנוּרָה, שֶׁמְרַמְזֵת לָנוּ עַל גְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֶף שֶׁהֵם אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה חֲלָקִים נִפְרָדִים, כְּמִסְפַּר אוֹתֵיּוֹת שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִים לִהְיוֹת כָּל-יְהוּדִים בְּשִׁכְלָה הַכוֹלֵל, שֶׁזֶה הַצְּדִיק.

הֵינּוּ אֵיךְ עִם יִשְׂרָאֵל מִתְאַחֲדִים יַחַד בְּאַחֲדוּת וְאַהֲבָה? רַק עַל-יַדִּי הַצְדִּיק.

וּמוֹהַרְנִ"ת ז"ל הִזָּה כָּבֵר חֲלַשׁ מְאֹד, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אַחַר אֲמִירַת הַתּוֹרָה, שֶׁדָּבַר הַרְבֵּה מִהַמְנוּרָה שְׁמֵרְמֹזֶת עַל שְׁבֻטֵי יִ"ה, וְצָרִיכִים לְהַחֲזִיק עֲצֻמָּנוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וְכוּ', אָזִי הֵחַל לְרַקֵּד. וְאַחֲרֵי-כֵן בִּרְךָ בְּרַפְת־הַמְזוֹן, וּכְשֵׁסִים הֵחַל לְדַבֵּר מֵעֲבוּדַת הַכֹּהֵן גְּדוֹל, שֶׁנִּכְנַס לְפָנָי וּלְפָנִים, וְעָמַד בְּמָקוֹם שְׁעָמַד, וְנִכְנַס בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְנַס, וַחֲזַר הַרְבֵּה עַל הַפְתָּגָם: זֶהֱבִים יַעֲבִיר וּלְבָנִים יִלְבִּישׁ, שְׂאוּמְרִים בְּפִיּוֹט שֶׁל עֲבוּדַת הַכֹּהֵן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. וְהִזָּה מְלֶהֱב מְאֹד וְרַקֵּד, וְאָמַר: זֶהֱבִים יַעֲבִיר וּלְבָנִים יִלְבִּישׁ, מִלְּבִישֵׁי תַכְרִיכִים וְכוּ'. וְתוֹךְ כְּדֵי כֶּף גִּחְלַשׁ מְאֹד, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם דָּבָר, אֶלָּא בִּבְקָר הַלֵּךְ לַמַּקְוֶה בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ וְטָבַל, אֲשֶׁר הִזָּה זֶה שְׁבוּעַ קִדְּם הִסְתַּלְקוּתוֹ. וּבִסְעָדָה שְׁלִישִׁית נִכְנַסוּ אֶצְלוֹ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְקִדְּם שֶׁהֵחַל לֹאמַר אֵת הַתּוֹרָה, תִּמְהוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַל דְּבָרֵי הַקְּדָמָה קְצָרִים שֶׁאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: אַף-עַל-פִּי שֶׁזוֹ חֲרָפָה לֹאמַר אֵת זֹאת, כִּי כָּל בַּעַל דְּרָשָׁן אוֹמֵר כְּזֹאת, אַף-עַל-פִּי-כֵן הִתְכַּרַח לִי לֹאמַר: תִּדְּעוּ לָכֶם, שֶׁיִּגִיעַ הַזְּמַן, שֶׁצָּרִיכִים לְהִיּוֹת מֵת וְגוֹסֵס, וְלִשְׁכַּב עִם הַרְגָלִים אֶל הַדָּלֶת. וְאָז הֵחַל לְדַבֵּר שׁוֹב מִהַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַרְנִ"ן, חֲלָק א', סִימָן סא, שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר רַבְּנוּ ז"ל מֵאַמוּנַת חֲכָמִים, וּבִשְׁעָה שֶׁהִנְשָׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה, עָקַר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁתִּשָּׂאֵר לְמַטָּה. וְדַבֵּר שֶׁצָּרִיכִים לְהַדְפִּיס אֵת הַסְּפָרִים, וְאַחֲרֵי-כֵן פָּרַשׁ אֵת הַמְשָׁנָה בְּאֲבוֹת (א, ו): עֲשֵׂה לָךְ רַב וְקִנְיָה לָךְ חֵבֵר. וְכֵן אָמַר: "עֲשֵׂה לָךְ רַב" — אָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֲצָמוֹ רַב, וְאִם אֵינּוּ יוֹדֵעַ מִיְהוּ הַרַב, אָזִי "קִנְיָה לָךְ חֵבֵר" — הַתְּחִבֵּר אֶל הַסְּפָרִים שֶׁהִשְׂאִיר הַרַב. חֵבֵר — לְשׁוֹן חֵבֵר, קִנְיָה — הַקִּנְיָה בְּקוֹלְמוֹס — בַּעֲט.

בְּמוֹצָאֵי-שַׁבָּת מוֹהַרְנִ"ת ז"ל עֲשֵׂה הַבְּדָלָה, וְהַתְּפָרֵץ בְּבִכְיָה עֲצוּמָה, וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לֹא יָדְעוּ עַל מַה וְלָמָּה, וּבִכְיָה הַרְבֵּה מְאֹד, וְכֵן נִמְשָׁךְ כָּל הַלֵּילָה, שֶׁהִיָּה מְאֹד מְאֹד חֲלַשׁ, וְחֲלָפוּ יָמֵי רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי בְּחֲלָשָׁה רַבָּה, וּבָאוּ אֵלָיו אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְדַבֵּר עִמָּהֶם הַרְבֵּה מֵעֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁצָּרִיכִים לְהִיּוֹת בְּאוּמָן כָּל יָמֵי חַיֵּינוּ לְבוֹא

לְרַבְּנוּ ז"ל בְּאוֹמֵן, וּבֵין כֶּף נַחֲלֵשׁ עוֹד יוֹתֵר וְעוֹד יוֹתֵר, וּבְיוֹם רַבִּיעִי
בָּאוּ עוֹד הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֵלָיו, כִּי שָׁמְעוּ שֶׁהוּא חָלֵשׁ מְאֹד,
וְאֵף אֶחָד לֹא תָאָר וְשָׁעַר שְׁעוֹמֵד לְהִסְתַּלֵּק. וְאָז דִּבֶּר מֵרַבְּנוּ ז"ל
בְּעֵנִין הַדְּפֹסֶת סְפָרִים, שְׁצָרִיכִים לְהַדְפִּיס אֶת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׂיִהְיֶה
וְיִפּוּצוּ מֵעִינוֹתֶיךָ חוּצָה, וְזֶה הָיָה בְּיוֹם רַבִּיעִי — יוֹמִים קִדְּם
הִסְתַּלְּקוֹתוֹ, שֶׁדִּבֶּר אֶז הַרְבֵּה מִהַדְּפֹסָה, שְׁצָרִיכִים לְהַדְפִּיס אֶת
הַסְּפָרִים וְלְהַפִּיצֵם, וְזֶה יִהְיֶה הַעֶסֶק שְׁלֵנוּ! אַחֲר־כֶּף בְּלִילָה, אַחֲרֵי
שֶׁהִתְפַּלְּלוּ עַרְבִית בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לְצֹאת מֵרֵב חֲלָשָׁה,
בָּאוּ כַּמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְהָיָה שֶׁם יְהוּדֵי בְּשֵׁם ר' וְוַעֲלוֹל [אֲשֶׁר
הוּא יָדַע אֶת הַמַּגְלַת סְתָרִים, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁשָּׁמַע אֶת זֹאת מִמוֹהֲרַנ"ת
ז"ל, כִּי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל הִתְחַזֵּיק מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד, אָזִי גָּלָה לוֹ, כִּי אָמַר,
שֶׁאֶחָד בְּדוֹר צָרִיךְ לִידַע אֶת מַה שְׁרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה מֵהַיְהִיָּה קִדְּם בִּיאַת
הַגּוֹאֵל, וּמַה יִּהְיֶה בְּעֵת בִּיאַת הַגּוֹאֵל וְאַחֲרֵי בִיאַת הַגּוֹאֵל], כְּשֶׁהִגִּיעַ
לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל, וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ חָסְמוּ דְרָכּוֹ, כִּי הִגִּיעוּ רַבִּים, וְאָמַר
מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לְר' דָּוִד: תְּזוּז קֶצֶת, שֶׁר' וְוַעֲלוֹל יִסְתַּכַּל עָלַי [כִּי כֶּף
אָמַר רַבְּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל: תִּסְתַּכַּל הֵיטֵב עָלַי, כִּי כָּל הִסְתַּכְּלוֹת
תוֹעִיל לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא]. וְאַחֲר־כֶּף סִפֵּר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שֶׁכָּתַב לְרַבְּנוּ
ז"ל אֶת סֵפֶר הַנְּשָׂרָף, וְאַרְךָ שֶׁלֵשׁ וְחֲצִי שָׁעוֹת, וְאָמַר: לָכֵם זֹו זְכוּת
גְּדוֹלָה שֶׁסִּפְרָתִי לָכֵם מִסֵּפֶר הַנְּשָׂרָף, כִּי לְרַבְּנוּ ז"ל הָיָה שֶׁלֵּשׁ
סְפָרִים: סֵפֶר אֶחָד שֶׁאֵף אֶחָד לֹא רָאָהוּ, וְנִקְרָא: "סֵפֶר הַגְּנוּז", וְכֵן
הָיָה לוֹ סֵפֶר, שֶׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר, שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין אֶת הַסֵּפֶר,
אֶלָּא מִי שִׁיּוֹדַע שְׁבַע חֻכְמוֹת, וְאֶת זֶה נִתֵּן רַבְּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל
לְהַעֲתִיק, וּבְפָרוֹשׁ אָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שֶׁלֹּא הִבְנַתִּי כְּלוּם מִמָּה
שֶׁכָּתוּב בַּסֵּפֶר. וְקִדְּם הִסְתַּלְּקוֹת רַבְּנוּ ז"ל, צִוָּה רַבְּנוּ ז"ל לְשָׂרְפוֹ,
וְלָכֵן נִקְרָא: "סֵפֶר הַנְּשָׂרָף". וְהַסֵּפֶר הַשְּׁלִישִׁי הָיָה "לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנ"ת",
אֲשֶׁר הוּא נִשְׂאָר אֲצֵלְנוּ.

בְּלִיל חֲמִישִׁי, מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר חֲצוֹת, וְאַחֲרֵי חֲצוֹת כָּתַב אֶת
הַתּוֹרָה הָאַחֲרוֹנָה עַל מִשְׁנֵה בְּמוֹעֵד, שֶׁהִיא תּוֹרָה אֲרַכָּה בְּלְקוּטֵי-
הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ז', שֵׁם אַחֲזוֹ, וְשֵׁם גָּמַר אֶת הַ"לְקוּטֵי-
הַלְכוֹת". קִדְּם אוֹר הַיּוֹם, בָּאוּ אֵלָיו עוֹד אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאָמַר אֵלֵיהֶם

כָּךְ: אִפְלוּ שִׁיְהִיָּה אָדָם בַּעַל עֲבֵרָה הִכִּי גְרוּעַ, אִם רַק יִחְזִיק עֲצָמוֹ בְּרַבְנוּ ו"ל — יִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְרַבְנוּ ו"ל יִתְקַנּוּ. בְּבִקְרָה קִדְּם אֹר הַיּוֹם שֶׁל יוֹם חֲמִישִׁי, נִחְלַשׁ מְאֹד, וְדַבֵּר — שֶׁהִנֵּה הַמְּלֶאֶךְ בָּא וּמִבְּקָר כָּרְסוֹ שֶׁל אָדָם, וְאָדָם מוֹצִיא נִשְׁמָתוֹ, וּמוֹהֲרַנ"ת ו"ל הִתְפַּלֵּל שְׁחָרִית, וְנַעֲשֶׂה חֲלָשׁ מְאֹד, וּבֵת רַבְנוּ ו"ל אָדָל, בָּאָה לְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְצַעֲקָה: לָמָּה אַתֶּם מִחְרִישִׁים? ! תִּרְבּוּ בַתְּהִלִּים, שֶׁתְּהִיָּה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וּמוֹהֲרַנ"ת ו"ל לֹא הִסְפִּים, וְאָמַר: לָמָּה תֹאמְרוּ עָלַי תְּהִלִּים, הֲלֹא יֵשׁ לִי כָּל-כֶּף הַרְבֵּה שׁוֹנְאִים, אֲלֵא מָה? לָכוֹ תִתְפַּלְלוּ עָלַי, וּתְחַפְּשׁוּ זְכוּת בְּשִׁבְלִי, שֶׁהִדְפַּסְתִּי כָּל-כֶּף הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבְנוּ ו"ל, וְגַם עֲכָשׁוּ אֲנִי רוֹצֵה לְהִדְפִּיס סִפְרֵי רַבְנוּ ו"ל... וְאַחֲרֵי-כֵן הִגִּיעוּ עוֹד אִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וּמוֹהֲרַנ"ת ו"ל דִּבֶּר עִמָּהֶם הַרְבֵּה מִהִדְפָּסָה, וְאָמַר: תִּתְּנוּ לִי כֶסֶף לְהִדְפָּסָה. וְאָמַר אֶת מֵאֲמַר חֲז"ל: אֲבוֹתַי גָּנְזוּ לְמִטָּה, וְאֲנִי גָנְזֹתִי לְמַעֲלָה. וּבִכֵּן הִגִּיעוּ עוֹד אִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ.

וּבַיּוֹם שֵׁשִׁי בְּבִקְרָה, מוֹהֲרַנ"ת ו"ל בִּקֶּשׂ אֶת אֶחָד מֵאִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שִׁיקְרָא לְפָנָיו סֵפֶר "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", וְקִרָא סְפוּר רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי, וְתִכְף כְּשִׁסִּים זֶה מֵאִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶת הַסְּפוּר הַשֵּׁנִי שֶׁמִּסְתִּים בְּלִשׁוֹן הַזֶּה: וְאִתָּה בֶּן מֶלֶךְ גִּלְכָה וְנִסְעָה, וְשָׁבוּ לְבֵיתֶם. וּמוֹהֲרַנ"ת ו"ל מְאֹד הִתְלַחֵב, וְלֹא רָצָה שִׁיתְקַרְבוּ, וּפִה הִיָּתָה מְרַמְזֶת הַסְּתַלְקוֹתוֹ, כְּלוֹמַר: בָּאוּ גַחְזוֹר הַבֵּיתָה; וְאַחֲרֵי-כֵן בִּקֶּשׂ, שִׁיִּחַמְמוּ מֵיִם לְרַחֵץ בָּהֶם, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לִילֵךְ לְמִקְוֵה מְרַב חֲלִשְׁתּוֹ. וְאַחֲרֵי-כֵן הִחֵל לוֹמַר לְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ צוּאָה: אֲבִקֶּשׂ אֶתְכֶם, שֶׁתְּחִזְקוּ עֲצַמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְדוּלָה, אַתֶּם אִנְשִׁים כְּשָׂרִים, אֲלֵא אַתֶּם שְׁלוֹמֵי־אֱלִים. וְאָמַר: הַיּוֹם עֲשֶׂרָה בְּטַבַּת, בַּעֲשֶׂרָה בְּטַבַּת אֲרַעוּ שְׁלֹשׁ צְרוֹת, וְלֹא יִדְעוּ מִהֵן, וְאָמַר לָהֶם: בַּעֲשֶׂרָה בְּטַבַּת מֵת עֲזָרָא הַסּוֹפֵר, וְנִכְתְּבָה הַתּוֹרָה יְוִנִית, וְהִחֵל הַמְּצוֹר עַל יְרוּשָׁלַיִם. וְסִיִּים: כְּשֶׁעֲזָרָא הַסּוֹפֵר נִסְתַּלַּק, וּטְרִיף פְּסוּל מִתְּגַבֵּר, סִפְרֵי פְּסוּלִים וְאִפִּיקוֹרְסִים מִתְּפַשְׁטִים, אֲבָל אֲנִי מְקוּהָ, שֶׁדַּף אֶחָד שֶׁל רַבְנוּ ו"ל, יִהְיֶה תִקּוּן עַל הַכֹּל. וְלָכֵן אֲבִקֶּשׂ אֶתְכֶם שִׁיְהִיָּה: "וְנִפּוּצוֹ מַעֲיִנוֹתֶיךָ חוּצָה", תִּהְיוּ חֲזָקִים בְּכֶסֶף, בְּמָמוֹן וּבְטַרְחָה. וְאָמַר לְבָנוּ ר' יִצְחָק: תֵּן חֲמִשׁ-מֵאוֹת רַבָּל לְהִדְפָּסָה, וְאִם אֵין לָךְ תֵּן חֲמִשִּׁים רַבָּל, וְדַבֵּר הַרְבֵּה מִהִדְפָּסָה, שֶׁהַעֲקָר לְהַפְיֵן סִפְרֵי

רַבְּנֵי ז"ל. וְאַחֲר־כֵּן אָמַר: אֵי, יֵשׁ עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים הַבָּאִים עַל
 הָאָדָם, וְאַחֲר־כֵּן יֵשׁ חֲשֶׁק לַחֲלָק עַל רַבֵּי כְּזָה?! וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל
 הַתְּפִלָּל וְאָמַר סְלִיחוֹת, וּבִעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּכָה, וְאַחֲר־כֵּן עָשָׂה
 סִיּוּם עַל הַשְּׁלֶחַן עָרוּף, וְעַדִּין הָיָה זְמַן, וְאָמַר לְנַחֲמָן הַבֵּן שֶׁל ר'
 עֲזַרָּה — תֵּן לִי כָּל טוֹב, וְהִתְפַּנֵּן לַתַּנ"ךְ. וְאַחֲר־כֵּן אָמַר: אִם יָבֹאוּ
 שְׁנֵי אָנָשִׁים עִם כַּנּוֹר וַיִּרְקְדוּ לִפְנֵי — יַחֲיוּ אוֹתִי. וּכְבָר לֹא רָצָה
 לֶאֱכֹל, וְקָדָם כְּנִיסַת שַׁבָּת, שֶׁהָיָה עוֹד כּוֹשֵׁתִים קֹדֶם הַזְּמַן, כִּי אֶצֶל
 רַבְּנֵי ז"ל נִהְיָה לְהַדְלִיק גִּירוֹת שְׁעֵתִים לִפְנֵי שַׁבָּת, וְהַקְדִּימוּ לְהַכְנִיס
 אֶת קִדְשַׁת הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוֹשׁ זי"ע. וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל
 חָקָה אֶת רַבְּנֵי ז"ל. וּבִקֵּשׁ מוֹהַרְנ"ת ז"ל לִטַּל יָדָיו לְכַבּוֹד שַׁבָּת,
 וּבִדְחַק אָכַל כְּזִית, וּבִרְךְ בְּרֶפֶת-הַמְּזוֹן, כִּי מִתָּר לְבָרֶךְ עַל הַמָּטָה,
 וְהָיָה מְבָרֵךְ בְּדַבְּקוֹת עֲצוּמָה, וְאַחֲר־כֵּן אָמַר "הַרְחֵמֵן יְמִשִּׁיף לָנוּ
 קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל", וְאָמַר: לֹא רָצִיתִי לֶאֱכֹל, אֲבָל עָלָה לִי
 בְּמַחְשָׁבָה לֶאֱכֹל לְכַבּוֹד שַׁבָּת, וְאַחֲר־כֵּן בִּקֵּשׁ לְהַכְנִיס אֶת הַגִּירוֹת,
 וְאָמַר: גֵּר שַׁבָּת, גֵּר חֲנֻפָּה, גֵּר יוֹם טוֹב — זֶה עֲגִין אֶחָד. אֵי, יֵשׁ
 לִי כָּל-כֵּן הַרְבֵּה לְכַתֵּב עַל זֶה, אֲבָל אֵין לִי כַח כָּבֵר. וּבִקֵּשׁ אֶת
 תַּלְמִיד אֶחָד שֶׁהָיָה קָשׁוּר אֵלָיו, וְאָמַר לוֹ: לָכוּ אֶל יוֹסֵף, וְכָל אֲשֶׁר
 יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ, הִעֲקֹר תַּחֲזִיקוּ עֲצֻמְכֶם בְּיַחַד, כִּי אָנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ
 צָרִיכִים לְהַחֲזִיק עֲצֻמָּם יַחַד. וְאַחֲר־כֵּן אָמַר לְאָנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ שִׁילְכוּ
 לַמִּקְוֵה, וְכִלְּם רְצוּ לַמִּקְוֵה, וּבִין כֵּן נַחֲלֵשׁ מְאֹד, וּבָאָה בֵּת רַבְּנֵי ז"ל,
 וְשָׂאָה אוֹתוֹ: מוֹהַרְנ"ת, מַה קָרָה לָכֶם, אַתֶּם כָּל-כֵּן חֲלָשִׁים; וְאָמַר:
 זֶהוּ בְּחֶסֶד גָּדוֹל. וְאַחֲר־כֵּן לֹא דִבֵּר יוֹתֵר, וְשָׁמְעוּ שְׂאוֹמֵר בְּרֶפֶת
 הַמִּפִּיל, וְהַתְּפִלָּל שְׂמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה, וְחֲזַר הַרְבֵּה עַל הַבְּרָכָה: "חֲנוּן
 הַמְּרַבֵּה לְסִלַּח", וְאַחֲר־כֵּן "מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת", מְשֻׁמְנֵה-עֶשְׂרֵה שֶׁל
 שַׁבָּת, וְהָיָה חֲלוּשׁ מְאֹד, וּבְעֶרְךָ כּוֹשֵׁת וְחֲצִי לִפְנֵי קִבְּלַת שַׁבָּת אַחֲרֵי
 הַדְּלָקַת הַגִּירוֹת, מוֹהַרְנ"ת ז"ל כָּבֵר לֹא דִבֵּר, רַק שָׁמְעוּ אוֹתוֹ חֲזַר
 בְּקוֹל חֲלָשׁ: "חֲנוּן הַמְּרַבֵּה לְסִלַּח", "חֲנוּן הַמְּרַבֵּה לְסִלַּח", וּבְמַלִּים
 אֵלוּ יִצְאָה נִשְׁמָתוֹ. וּבְאֵמַת עוֹד הָיָה זְמַן לְקַבְּרוֹ קֹדֶם הַשַּׁבָּת, כִּי הָיָה
 שָׁעָה וְחֲצִי לִפְנֵי שַׁבָּת, וּמִי שֶׁהָיָה בְּעִיר בְּרִסְלָב, יוֹדֵעַ שְׁבִית הַעֲלָמִין
 אֵינּוּ רְחוּק מִהָעִיר. אֲבָל פַּעַם שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ שְׂאוֹמֵר: אַחֲרֵי הַסִּתְּלָקוֹת
 שְׁלִי, לִפְנֵי שְׂקוּבְרִים אוֹתִי, אָנִי רוֹצֵה לְהִשָּׂאָר עוֹד לִילָה אֶחָד. וְהִנֵּה

נְתַקְיָמָה צְוֹאָתוֹ, שְׁמַלִּיל שַׁבַּת מְשֻׁף כָּל הַשַּׁבָּת מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל הִיָּה
מִנַּח בְּחֹדֶר אֶחָד עַל הָאָרֶץ, וּבְחֹדֶר שְׁנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַתְּפִלָּלוֹ.

בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת הַתְּקִימָה הַלְוִיָּתוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל, אֲשֶׁר בָּאוּ
אֲנָשִׁים, נָשִׁים וְטָף, כָּל הָעֵרְוָה כְּלָה בָּאוּ וּבָכוּ כִּילָדִים קְטַנִּים. שֶׁהָרִי
בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ רָדְפוּ אוֹתוֹ מְאֹד, וְהִיָּתָה מִחֲלָקֶת רַבָּה עָלָיו, דְּבָרוּ עָלָיו
כָּל דָּבָר אֲסוּר עַל לֹא עוֹל בְּכַפּוֹ. וְהָיָה בְּהַלְוִיָּה בָּאוּ כָּלֵם וּבָכוּ: מָה
עָשָׂה לָנוּ הַיְהוּדֵי הַזֶּה, שֶׁרָדְפָנוּ אוֹתוֹ וְדִבְרָנוּ עָלָיו?! מָה מַגִּיעַ לוֹ
שֶׁנִּדְבַר עָלָיו?! וְלוֹוֵהוּ בַּחֲרָטָה רַבָּה. וְכֵן נִסְתַּלַּק מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל,
וְנִקְבַר בְּעִיר בְּרֶסֶלֶב עִם הַמְּלִים: "חֲנוּן הַמְּרַבֶּה לְסַלַּח". מִי שְׁלוֹמֵד
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" רוֹאֵה מֵהִי הַמְּשֻׁמְעוֹת שֶׁל: "חֲנוּן הַמְּרַבֶּה לְסַלַּח",
מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל מַגְלָה אֶת הַרְחַמְנוּת שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁמְרַחֵם עַל נַשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל וּמְקַרְבֵם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן כִּדֵּי לְדַעַת מֵהִי חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב, צָרִיכִים לְלַמֵּד הַרַבָּה
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם לֹא
לוֹמְדִים "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", אֲשֶׁר זֶה הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּיהָ שֶׁל חֲסִידוֹת
בְּרֶסֶלֶב.

וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁאַנּוּ עָתָה נִתְקַבְּצָנוּ יַחַד בְּהַלּוּלָא שֶׁל מוֹהֲרֵנִי"ת
ו"ל, בְּוִדְאֵי מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל יְהִיָּה לָנוּ לְמַלְיָן יִשְׂרָאֵל. מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל בִּקְשׁ
אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שְׁלֹא יָבוֹאוּ לְצִיּוֹנוֹ, וּמִדּוּעַ? כִּי אָמַר: אֲנִי אֶהְיֶה
תָּמִיד אֲצֵל רַבְּנוֹ ו"ל. וְלִכֵּן אִם תִּהְיֶה בְּאוֹמֵן אֲצֵל רַבְּנוֹ ו"ל, גַּם אֲנִי
אֶהְיֶה שָׁם. וְהִרְאָה הֵיכָן שִׁיְהִיָּה. לְפָנַי מְלַחֶמֶת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה הִיָּה
אֶהֱל עַל צִיּוֹן רַבְּנוֹ ו"ל, וְהִיָּה שָׁם חֵלוֹן, וְהִרְאָה שֶׁשָׁם יַעֲמֵד תָּמִיד.
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ מִפְּעַם לְפַעַם הָיוּ נוֹסְעִים לְצִיּוֹנוֹ, וְעַד
הַיּוֹם נוֹסְעִים לְצִיּוֹנוֹ. הָאֲמַת נִתְּנָה לְהֵאמֵר, אֲשֶׁר מִי שְׁלוֹמֵד
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וּבִפְרָט מִי שֶׁשׁוֹקֵד בָּהֶם, אֵינּוּ יָכוֹל לְעַצֵּר
הַתְּפַעְלוּתוֹ מִהַנְּעַם, הַהִתְחַזְקוֹת הַשְּׂמִחָה וְהַעֲצוֹת שְׂמוּכָאִים שָׁם, כִּי
מִסְבִּיר כָּל-כֵּן בְּעֵרְבוּת אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ו"ל, וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד אֶת
הָאָדָם לְהִתְקַרֵב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן הֵיָּתָה שְׁעָתָה זֶהוּ עֲשֵׂרָה

בטבת, היארצייט של מוהרנ"ת ז"ל, עלינו לקבל על עצמנו ללמד "לקוטי-הלכות", ולא להחסיר יום אחד מלמוד זה.

הקדוש-ברוך-הוא זכני, שבקרן הדפסה "היכל-הקדש" הדפסנו את ה"לקוטי-הלכות" במהדורה מרהיבה מאד שהיתה אי פעם, באותיות גדולות עם מראי מקומות, נפלא מאד, ועד כה זכינו להוציא אחד-עשר פרכים, ועתה יוצאים עוד שלשה פרכים, בהדפסה מיחדת במינה, עד שאדם מתחיל ללמד, נמשך לבו ללמד עוד ועוד דף. ולכן כדאי לכל אנשי שלומנו לקבל על עצמם מהלילה ללמד "לקוטי-הלכות" פסדן, וזו תהיה לכם התחזקות עצומה לילה בדרךי רבנו ז"ל, ובפרט בענין התבודדות, אשר ידוע, שמוהרנ"ת ז"ל, כשהתקרב אל רבנו ז"ל, והיה אז הראש השנה הראשון, היה מאד שבור, ואחר ראש השנה בא לרבנו ז"ל ושפך לבו מה שעובר עליו, ואמר לו רבנו ז"ל: הבה נטיל בחוץ, וחזקו שם מאד. ובתוף הדבורים, רבנו ז"ל הניח ידו סביב כתפו של מוהרנ"ת ז"ל, ואמר לו: ויותר מזה כדאי לספר את כל אשר מעיק לך אל הקדוש-ברוך-הוא. ואז גלה לו את כל ענין ההתבודדות, אשר זהו פלא על גבי פלא, שאדם הולך למקום פנוי שאין שם בני-אדם, בשדה, או באיזה יער, או באיזה בית בודד, או באיזו חרשה, או באיזה מרתף או בעליית גג וכו', ומתחיל לדבר אליו יתברך, ובתחלה אדם חושב שאין מי ששומע אותו, אבל כשמרגיל עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא ולבקשו כל צרכיו, לבסוף נפתח לו המח, ומסתכל בישוב הדעת אחר על זה העולם. ולכן בפעם הראשונה שגלה רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל את ענין ההתבודדות, אמר: עכשו אהיה צדיק, כי מה שלא יעבר עלי, אספר תכף-ומיד להקדוש-ברוך-הוא. רואים מכאן מעלת ההתבודדות, לבוא ולהתבודד ולא לעזב אותו יתברך. אבל כדי לבוא ולשיח בינו לבין קונו כל אשר מעיק לו, צריכים הרבה התחזקות, כי עובר על בני-אדם הרבה משברים, ובפרט שעושים עולות זה לזה וכו', אשר זו סבת הגלות וחרבן-בית-המקדש, כמאמר ז"ל (יומא ט): ועדין מרקד בינן; אבל כשאדם מרגיל עצמו להתבודדות, נחקקת בו אמת

אחרת, אמת של רבנו ז"ל, שצריכים להסתפל רק אל הקדוש-ברוך-הוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שאדם צריך להיות חזק ולחשב בעלמא דאתי, ולשמר על הזכרון, לזכור שיבוא היום שנצטרך לעזב את זה העולם, וכשמסתפלים באפן הזה, אין זמן להסתפל על אחרים, אלא רוצים רק לקיים מצוות. לכן עלינו להתאמץ דיקא עתה, להתאחד יחד ולעזור זה לזה, יהודים צריכים לחיות באחווה ורעות, ורק על-ידי-זה נזכה לביאת משיח, שיגלה את גלויי רבנו ז"ל בעולם, ויגאלנו גאלה שלמה.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו רכה.

בעזרת השם התברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר שמות, י"ב טבת ה'תשנ"ח.

שלום רב אל היקר לי מאד, שותה ממיי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

דידי היקר! ידוע הספור מר' נחמן טולטשינער ז"ל, שהיה תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, ופעם שאלוהו: מה נכנס ברחסידי ברסלב, שיש להם התלהבות פזו בתפלה, ויכולים לרקד זמן רב וכו', מה מרקיד אתכם וכו', הלא הרבי שלכם היה לפני זמן רב מאד? וענה ואמר להם: פעם נכנס חרש באיזה אולם שמחות גדול, וראה אנשים רוקדים ומגביהים רגלים מעלה מעלה, והיתה לו פליאה, מה מקפיץ אותם שם?! הוא, מספן, שלא שמע את המוסיקה וכלי הזמר, ראה רק עגול שקופצים בו וכו', אזי דחק עצמו ביניהם, ובאמצע העגול עמד כנר ונגן בכנורו נעימות ערבות, והניע בידו הימנית את הקשת מעלה ומטה על גבי הכנור, כדרך הכנורים, והחרש שלא ראה מימיו כנור וכנר, ובדאי לא שמע צלילי הכלי נגינה, התבונן וראה אדם שיש לו כמין קפסה (שזה הכנור), ומקל (שזו הקשת) ועושה תנועות בידיו הלוך ושוב, אזי אמר: אני נשבע,

שֶׁזוֹ חֲבוּרַת מְשֻׁעִים וְכוּ'; עָנָה וְאָמַר רַבִּי נַחֲמָן טוּלְטְשִׁינְעַר וְ"ל: כְּמוֹ-כֵן הַדָּבָר, מִי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַצְּדִיק, אֵין יְכוּלִים לְהַסְבִּיר לוֹ מַה שׁוֹמְעִים. הֲלֹא מִי שְׁשׁוֹמֵעַ אֶת נְגִינַת הַפֶּנֶר, רוֹקֵד מְרַב שְׂמֻחָה. וְהִנֵּה אוֹמֵר רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס'), שֶׁהַצְּדִיק מְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה, וּבְרַגְעַ שְׂמֻחָעוֹרְרִים מִהַשְׁנָה, מִתְחִילִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּרוּמוֹת א, ב): סֵתָם חֲרַשׁ — אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר; וְלִכֵּן מִי שֶׁזּוֹכֵה לְשִׁמְעַ קוֹל הַצְּדִיק הַמְּעוֹרֵר מִהַשְׁנָה, הוּא יְכוּל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוֹת. וְלִכֵּן זֶה הַסּוּד — כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד סְפָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, וּמִטָּה אֵזֵן לְדַבְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁרַבְּנוּ וְ"ל אוֹמֵר — זֶהוּ זֶה! וְאֵינוֹ שׁוֹאֵל שְׂאֵלוֹת, כָּל שִׂיחָה וְשִׂיחָה מְשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת — מְקַיְמָה בְּשִׁלְמוֹת, אָדָם זֶה, נִכְנָסֶת בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוֹת, מִתְחִיל לְהִתְבוֹדֵד בְּדַבְּקוֹת עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִרְקֹד אַחַר כָּל תְּפִלָּה וְתְּפִלָּה וְכוּ' וְכוּ', וְדַבֵּר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְאַחַר, שְׂאֵינְנוֹ אוֹחוֹז בְּזֶה, וְאֵינְנוֹ מִתְעַנֵּג בְּעֲרַבוֹת זֵיו נַעַם יְדִידוֹת דְּבָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

כו רכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שֶׁבֶת-קִדְשׁ לְסֹדֵר שְׁמוֹת, י"ב טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל הָאֲבֵרָךְ הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

וְאוֹדוֹת שְׂאֵלְתְךָ שְׂשֵׁאֵלְתָּ וְכוּ'.

יְדוּעַ שֶׁהִתְכַּלַּת גְּלָה הַרְבֵּי מְרַאדְזִין, אֲשֶׁר הוּא נֹסַע לְאִיטַלְיָה, וְחָקַר עַל זֶה יָמִים וְשָׁנִים, עַד שֶׁמָּצָא אֶת הַתְּכַלֵּת. וְהִיָּתָה לוֹ הַמּוֹן הַתְּנַגְדוֹת, אַף שֶׁחֲבַר סְפָרִים עַל כָּךְ, וְהִבִּיא רְאִיוֹת שְׁזָהוּ זֶה. וְחִסְדֵי רַאדְזִין הָיוּ הוֹלְכִים עִם תְּכַלֵּת. וְכָל זֹאת גְּלָה בְּשָׁנַת תְּרַמ"ח; וְיְדוּעַ

שְׁמָאז חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לֹא הָיָה לְעַם יִשְׂרָאֵל הַתְּכַלֵּת אֲלֵא לְבֶן בְּלָבָד. וּפְעַם שָׁמְעוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל שִׂיחָה שְׁאָמַר: מִמְּנֵי עַד מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, כָּבֵר לֹא יִהְיֶה חֲדָשׁוֹת בְּעוֹלָם, וְסִיִּים בְּגִיחָה: או תְּרַח"ם, או תְּרַח"ם... וְלֹא הִבִּינוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מִשְׁמְעוֹת הַדְּבָר. וְהָיָה בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ תְּלִמִיד בְּשֵׁם ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר, שֶׁהָיָה תְּלִמִיד מוֹהֲרֵי ת"ז"ל, וְהָיָה בְּעַל רוּח־הַקֹּדֶשׁ, וְעָשָׂה חֲבוּר עַל "לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵי" בְּשֵׁם "בְּאוֹר הַלְקוּטִים", וַיַּדַּע אֶת הַמַּגְלַת סְתָרִים. וְהוּא פֶרֶשׁ, שֶׁהֵן אֵמֶת שְׂרַבְנוּ ז"ל אָמַר, שְׁמִמְנוּ עַד מְשִׁיחַ לֹא יִהְיֶה חֲדָשׁוֹת, אֲבָל גִּנַּח בְּמַלְיָם: או תְּרַח"ם, הִינּוּ שֶׁדְּבָר אֶחָד יִהְיֶה בְּשֵׁנַת תְּרַח"ם, שִׁיתְגַּלֶּה מִשְׁהוּ חֲדָשׁ וְכוּ', וְזֶה מִרְמֵז לְעִנְיֵן הַתְּכַלֵּת, שֶׁנִּתְגַּלֶּה בְּשֵׁנָה זֹה. וְלִכֵּן רַב רַבִּים שֶׁל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, שֶׁצִּיצְתוֹ אֶת ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל, הִלְכוּ עִם תְּכַלֵּת, כִּי הוּא נֹסֵעַ לְרַאדְזִינְעֵר רַבִּי, וְדָבַר עִמּוֹ הַרְבֵּה, וְהוֹכִיחַ לוֹ שֶׁזֶהוּ הַתְּכַלֵּת, וְלִכֵּן הָיָה הוֹלֵךְ עִם תְּכַלֵּת, וּמֵאֲז כָּל אֱלוֹ שֶׁהָיוּ פְרוּכִים אַחַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל, גַּם-כֵּן הוֹלְכִים עִם תְּכַלֵּת. וְאַף שְׁאִין יוֹדְעִים בְּדִיוֹק אִם זֶהוּ הַתְּכַלֵּת, אֲבָל אֵין מֵה לְחַשֵּׁשׁ, כִּי הַיּוֹם אָנוּ הוֹלְכִים רַק עִם צֶמֶר, וְלִכֵּן אֵין שׁוּם חֲשָׁשׁ שֶׁל פֶּשֶׁתָן, שִׁיְהִיָּה שֶׁעֲטָנֹז בְּצִיצִית, וְאִם-כֵּן אֵף אִין זֶה הַתְּכַלֵּת הָאֱמֵתִי, אֵינְנוּ מְזִיק, וְאֵין בְּזֵה שׁוּם אֶסוּר, וְאִם זֶה אֱמֵתִי — מְקַיְמִים אֶת הַמְצָוָה בְּשִׁלְמוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כו רכז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּלִלְיוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלִמִידֵי "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" דֵּי בְּכָל אֶתֶר וְאֶתֶר, הַוַּי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ תָמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! חסדי השם יתברך, שאנחנו זוכים להיות מקרבים אל רבנו ז"ל, אשר זה החסד הכי גדול שלנו, שאנו יודעים מרבי אמת כזה. רבנו ז"ל אמר פעם: אני אעשה מכם כתות כתות, נשאלת השאלה: מה זאת אומרת כתות כתות, הרי יש עוד שיחה, שרבנו ז"ל אמר: העולם ראוי שיתמהו על גדל האהבה שיהיה ביניכם, ואם זה כתות כתות, מה שיף שתהיה אהבה ביניכם, אשר באמת אנו רואים, בדרך כלל תכף-ומיד כשיש שתי כתות, כבר יש ביניהם חלוקי דעות, על אחת כמה וכמה באין ערך כשיש כמה כתות, הרי חכמינו הקדושים אומרים (ברכות נח): כשם שפרצופיהם שונים, פן דעותיהם שונות; הנה הקדוש-ברוך-הוא ברא את העולם, אשר יש כבר קרוב לשני בליון אנשים, ואין פרצוף אחד דומה לפרצופו של חברו, שזה מפלאי בריאת העולם שברא הבורא יתברך שמו. ואם פן איך שיף שבין הרבה כתות תהיה אחדות? אלא למדים מכאן, שהאמת של רבנו ז"ל זו אמת אחרת לגמרי, הלא כל אחד מדבר מאמת, כמאמרם ז"ל (סנהדרין צז): על הפסוק (ישעיה נט, טו): "ותהי האמת נעדרת", מלמד שהאמת נעשית עדרים עדרים, וכל אחד צועק שאצלו האמת; עוד לא מצאנו אדם בזה העולם שלא יאמר שרק אצלו האמת, כי זה טבע האדם, שהוא מכרח להצדיק עצמו, ולומר שהוא אוהו בראמת, ומהו החדוש של האמת של רבנו ז"ל, שהיא אמת אחרת לגמרי? אלא מי שלומד "לקוטי-מוהר"ן", רואה דברים מפלאים מאד, שלא תאר לעצמו. ונביא כמה דגמאות:

א. רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא): האמת הוא אחד, ושקר זה הרבה, הינו אם רוצים לומר אמת, מכרחים לומר רק דבר אחד שזהו אמת, אבל אם רוצים לומר שקר, מכרחים לומר דברים הרבה. כגון: האמת היא, שפוס זו של זכוית, והשקר הוא, שפוס זו של כסף, זקב, בדיל, ניר וכו', כי האמת היא אחת ותו לא, אבל שקרים ישנם לאין ספר. ואומר רבנו ז"ל, שאמת זה רק הקדוש-ברוך-הוא, שם אין מתחלף שום דבר, ולכן כל מי שנכלל יותר בהקדוש-ברוך-הוא, יותר אמת יש לו. ונשאלת השאלה: מי

אינו רוצה את הקדוש-ברוך-הוא?! הלא כל אחד אומר שעבודתו לשם שמים, ומטיח בפלוני: אפה שקרן, ואלו אני עובד למען שמו יתברך, לי הולך בחיים רק כבוד שמים, ואין לפני עיני פלוס, רק לקדש שם שמים וכו' וכו'. ואם-כן מהי באמת האמת, הלא כל אחד אומר שהוא עובד בשביל כבוד שמים, ומאין גדע היכן האמת?! ואף שנאמר שהאמת זה רק הקדוש-ברוך-הוא, ומי שנוכלל יותר בהקדוש-ברוך-הוא, יותר אמת יש בו, אבל איזה אדם אינו אומר שעבודו יתברך לפני עיניו, וכל עבודתו לשם שמים!?

ב. רבנו ו"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: ט', יב), שאדם צריך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בדבור אמת, עם האמת כפי שהיא, ולא לציר את האמת בציונים, לא לצבעה בצבעים, אלא לאמרה כמות שהיא, בלי שום הגזמות, לומר להקדוש-ברוך-הוא את האמת באיזה מעמד ומצב נמצא, הינו זו התבודדות, שאדם מתבודד להקדוש-ברוך-הוא, אשר שם יש אמת אחרת לגמרי, כי אדם הולך למקום פנוי שאין שם בני-אדם, אין שם שום מחשבות אחרות, אני יושב ומתבודד לפניו יתברך, ומדבר אליו יתברך כפי האמת שיש בי, ומספר להקדוש-ברוך-הוא כל אשר עובר עלי, איזו אמת יכולה להיות יותר מזו, שאני מספר להקדוש-ברוך-הוא את האמת שלי?! עם כל זאת גם על זה צריכים רחמי שמים, שאדם לא יטעה את עצמו. אני בא ואומר את הצד שלי להקדוש-ברוך-הוא, את הנקדה שלי לפניו יתברך, אני צריך רחמים רבים שלא אטעה עצמי, כי אומרים חכמינו הקדושים (יבמות כה:): אדם קרוב לעצמו, וכן אומרים (שם): אין אדם משים עצמו רשע; אדם יצדיק עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, ולכן כשאדם בא לפניו יתברך, ומתבודד ומספר ומשיח בינו לבין קונו כל העובר עליו בפירטי פרטיות, ואף אחד אינו רואה ושומע אותו, נכנס ביצר או בשדה, או בחדר, או על הגג או במרתף, במקום שאין שם בני-אדם, אז הוא גם-כן יכול להטעות את עצמו. כי הוא אומר את הנקדה שלו להקדוש-ברוך-הוא, ומי אומר שהנקדה שלו זו אמת, אולי הוא גם-כן מטעה את עצמו?! יכול להיות שעובד על עצמו עד כדי כך,

ובאמת הוא שרוי בשקר גדול; נמצא, שגם בתפלה צריכים אמת. ולכן אומר רבנו ז"ל דבור מאד מאד חריף, שאדם צריך להתפלל כל ימיו, שיזכה לדבר פעם אחת דבור אמת אל הקדוש-ברוך-הוא כראוי. נמצא, שגם בהתבודדות אדם יכול לשקר את עצמו: כן, רבנו של עולם, אני צודק, וכונתי רק בשביל זה או בשביל זה, והיכן האמת?! אוילי גם בתפלה והתבודדות אני מטעה את עצמי!?

ג. רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז'): אי אפשר להגיע לאמת אלא על-ידי התקרבות להצדיקים וקיום עצתם, ועל-ידי-זה נחקק בו אמת; גם בזה יכול אדם להטעות את עצמו; ראשית, כל אחד אומר, שהצדיק שלו הוא אמת, אצל מי שהוא מקרב, ומזה באה כל המחלקת שיש, כל אחד אומר שהצדיק שלו אמת ולא של זולתו, ולכן גם על-ידי התקרבות לצדיקים אין יודעים מי באמת ומי בשקר, אוילי אני מטעה את עצמי, והיכן אני?! ואת מי אני מטעה, אם לא את עצמי?! ואפלו נאמר שאני מקרב אל הצדיק, מי אומר שאני הולך בדרך עצות הצדיק, אוילי אני מטעה עצמי?! ולכן גם בהתקרבות אל הצדיק צריך רחמים רבים — ראשית, מי אומר שאני מקרב אל הצדיק, ואם אני מקרב, מי אומר שאני מקיים עצתו, ואם כן נשאלת השאלה: היכן האמת שלי!?

ואלו השלשה ספקות שעולות לאדם, אם יש לו ישוב הדעת אמתי, הגם שאומרים אמת, אמת, אמת, ומי אומר שבאמת כך הוא, אוילי אני נמצא בשקר?! בא רבנו ז"ל ומגלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו): היודעים אתם מה זו אמת? כשאין אדם נצרך לבריות, כי כשהוא נצרך לבריות, אין אצלו אמת, כי לא ימלט שלא יחנף את הזולת, שלא ישקר את הזולת, שלא יעבד על הזולת וכו', עד כדי כך, שמגלה לנו רבנו ז"ל, שאדם נכנס לבית-הכנסת להתפלל, ויעשה כל מיני פעולות משנות באמצע התפלה, כדי למצא חן בעיני אחרים, אשר אין לה שקר יותר מזה, וזה נקרא נצרך לבריות, אחד נצרך לבריות בשביל כסף, אחד נצרך לבריות בשביל כבוד, ואחד בשביל אינטרסים עצמיים, ומה זו אמת? אומר רבנו ז"ל — שאינו

נצרך לבריות כלל, שאינו צריך אף אחד בעולם, רק את הקדוש-ברוך-הוא, זהו דבר מאד גדיר, שאדם לא יצטרך את הזולת, כי איכשהו אחד צריך את השני — הן בממון, הן בכבוד, צריך תשומת לב מהשני, עם כל זאת מגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר), חלק א', סימן רעח), שיש צדיק שאינו מקנא שום צדיק — לא בעולם הזה ולא בעולם הבא רק אותו יתברך לבד. תתארו לעצמכם מה זו נקראת מדרגה, שאינו מקנא שום צדיק בעולם. הנה אומרים — צדיק זה זכה למדרגה זו, וצדיק זה זכה למדרגה זו, והנה ישנו צדיק שאינו מקנא באף אחד, כביכול מקנא את הקדוש-ברוך-הוא, רוצה לעלות עוד יותר ועוד יותר להקדוש-ברוך-הוא, ומלבד זאת אין מענין אותו מאומה! למדים מכאן, שיש דבר כזה, ישנה מציאות כזו, וזו האמת לאמתה, שרבנו ז"ל רוצה להכניס בנו. ואם אדם זוכה להגיע אל האמת לאמתה הזו, שכבר אינו רוצה שום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא, ולא מענין אותו כלום, אדם זה זכה להגיע אל שלמות האמת.

והנה אנו יודעים, שהקדוש-ברוך-הוא צנה אותנו במצוה הראשונה: פרו ורבו, להתחתן ולהביא ילדים, כי לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה, הקדוש-ברוך-הוא רוצה שהבריאה תהיה מישבת עם בני-אדם, נשאלת השאלה: אם השלמות היא רק להכליל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ולא לקנא שום צדיק בעולם, הלא היו המון צדיקים מאדם הראשון עד רבנו ז"ל, תלמידי הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע ותלמידי תלמידיו, תלמידי הארי ז"ל ותלמידי תלמידיו וכו', והוא איננו מקנא אף אחד, הגיע לדרגה כזו, שאינו מקנא אף אחד בעולם, אינו צריך כלום רק את הקדוש-ברוך-הוא, וכאן אומר לנו הקדוש-ברוך-הוא, שהמצוה הראשונה להתחתן ולהביא ילדים, אז איך מתישבת הסתייגה לכאורה, שהלא אשה וילדים צריך לחזקם, לעודדם, לשמחם, להוריד עצמו אליהם, להבין אותם וכו', לעזר להם, לפרנסם וכו', ואם השלמות היא להכליל רק באין סוף ברוך הוא, שלא יהיה אכפת משום דבר, איך נוכל להבין את זאת, שאמר הקדוש-ברוך-הוא להתחתן ולהביא

יְלָדִים? אֵלָּא אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סח), שְׁעָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת הַיָּא, שְׁפָל מַה שְּׂאָדָם יוֹתֵר לְמַעְלָה, הוּא יוֹרֵד גַּם לְמַטָּה, הוּא יוֹרֵד אֶל כָּלָם, וּמִשְׁתַּדֵּל לְעוֹר לְכָלָם, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן חוֹזֵר לְמַעְלָה, עַד כְּדֵי כָף, שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), שְׂאֵפְלוּ כְּשְׂאָדָם הַתַּחְתָּן וְהַבֵּיא יְלָדִים לְעוֹלָם, עָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת לְהַכְנִיס בָּהֶם דַּעַת, וְאִם אֵינּוּ מְכַנִּיס בָּהֶם דַּעַת, הֲרִי הֵם חַיּוֹת בְּדַמוֹת אָדָם, כִּי גַם חַיּוֹת מוֹלִידוֹת עוֹד חַיּוֹת, אִף הַתְּכָלִית הַיָּא לְהוֹלִיד בְּגִי-אָדָם שְׂיִקְבְּלוּ אֶת הַדַּעַת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. לְמִדִּים מִפָּאן אָמַת נִפְלְאָה, כְּכֹל שְׂאָדָם זוֹכֶה לְהַפְּלֵל בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, בְּעֵצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְאֵינּוּ רוֹצֶה שׁוּם דְּבָר, עִם כָּל זֹאת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צוֹה דִּיקָא לְהִיּוֹת פֶּה לְמַטָּה, כְּכֹל שְׂאֵתָה עוֹלָה לְמַעְלָה, תֵּרַד פֶּה לְמַטָּה, וּכְכֹל שְׂאֵתָה מְדַבֵּק עֲצָמָךְ לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי רוֹצֶה שְׁתֵּרַד לְמַטָּה, וְתוֹלִיד יְלָדִים, וְתַכְנִיס בָּהֶם דַּעַת הָאָמַת וְהַשְּׁכָל הַיָּשָׁר, וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת. וּמִלְבַּד זֶה אֵין שְׁלֵמוֹת, וְאֵין זוֹ נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת.

וְהַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל אָמַת נִפְלְאָה מְאֹד, אִם אָדָם עוֹזֵר לְזוּלַת, וְהוֹלֵךְ לוֹ בְּחַיִּים טוֹבַת הַזּוּלַת, זֶה סִימָן שֶׁהוּא אוֹחֵז בְּשְׁלֵמוֹת הָאָמַת, מְכֹל שְׁכָן כְּשֶׁהַזּוּלַת יוֹרֵק לוֹ בְּפָנָיִם, וְהוּא עוֹזֵר לוֹ וּמִמְשִׁיף לְעוֹר לוֹ, אֵין אָמַת יוֹתֵר צְרוּפָה מְזוּ, וְזֶה נִקְרָא חֶסֶד שֶׁל אָמַת, וּכְמוֹ שְׁעוֹזְרִים לְנִפְטָר וְכוּ', אֲשֶׁר זֶהוּ חֶסֶד שֶׁל אָמַת, כִּי אֵינּוּ יָכוֹל בְּשׁוּם אִפֵּן לְהַחְזִיר טוֹבָה. נִמְצָא, כְּשְׂאָדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד לְאָדָם אַחֵר שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל תְּמוּנָה, זֶה נִקְרָא חֶסֶד שֶׁל אָמַת, וּמִכָּל שְׁכָן אִם עוֹד מְקַבֵּל מִהָאֵחֵר בְּזִיוּנוֹת, עֲלִבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, בְּשִׁבִיל הַטוֹבָה שְׁעֵשֶׂה לוֹ, אֵין אָמַת גְּדוּלָה מְזוּ. וְדָבָר זֶה בּוֹדְדִים בּוֹדְדִים בְּעוֹלָם זוֹכִים לוֹ, הֵינּוּ שְׁכָל אֶחָד יְדַבֵּר עֲלֵיהֶם מַה שֶׁהוּא רוֹצֶה וְאִיךָ שֶׁהוּא רוֹצֶה, וְהֵם מִמְשִׁיכִים לְעוֹר לְזוּלַת, אֲשֶׁר בְּאָמַת כְּמַעַט שְׂאֵין בְּנִמְצָא אָדָם כְּזֶה שְׁעוֹזֵר לְזוּלַת וְעוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, וְאִף שִׁיּוֹרְקִים לוֹ בְּפָנָיִם, הוּא מִמְשִׁיף לְעֵשׂוֹת טוֹבוֹת וְכוּ', וּבְהִכָּרַח שְׂאָדָם זֶה הַעוֹשֶׂה טוֹבוֹת רַבּוֹת — אֵינְנוּ שְׁפוּי, כִּי אִם הִיָּה שְׁפוּי, הִיָּה מוֹשֵׁף יָדוֹ מִהַעֶסֶק, בְּאָמְרוֹ: "מַה לִּי וְלַצָּרָה הַזֹּאת?! אֲנִי יָכוֹל לִישֵׁב בְּד' אַמּוֹת שְׁלִי, לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמָה אֶכְפַּת לִי מִהַזּוּלַת"? אַבֵּל

הוא אינו עושה את זאת, אלא מפקיר עצמו, אשתו וילדיו, העקר לעשות טובה לזולת, ולכל הפחות שהזולת יפיר בהטוב שעושים בשבילו, והנה רואים שהזולת כופר בטובה. וכך אומר רבנו ו"ל (ספר המדות, אות אמת, סימן ל'): כפי הרחוק מהאמת, כן מחזיק את הסור מרע לשוטה; כל העולם אומרים: אדם זה שוטה, איננו שפוי, כי עושה טובות לכלם, מוסר נפשו, פשוטו כמשמעו, ולא רק את גופו, כי הלא יכול בזמן הזה שעוזר לזולת לילך ללמד, לחדש חדושים, לכתב ספרים וכו', ליחד יחודים, להרבות במצוות ומעשים טובים, והנה הוא מוסר נפשו וממש ומכל שכן את גופו, שאינו אוכל ואינו ישן העקר לעזר לזולתו, ואינו מסתכל על עצמו כלל, ומפקיר כל פלו לגמרי, מפקיר את העולם הבא והעולם הזה לעשות טובה ליהודי, ולבסוף ההוא משלם לו בחזרה רע, אזי במכרח הוא שאדם זה המרבה בעשית חסד — הוא משגע. אומר רבנו ו"ל, במכרח הוא שאדם זה אוהז באמת האמתית והצרופה, שאין אמת גדולה מזו, והראיה — שמחזיקים אותו לשוטה, וזהו: לפי הרחוק מהאמת, כן מחזיק את הסור מרע לשוטה וכו'.

והנה מצינו אצל יוסף הצדיק, מה לא עשו לו אחיו, הכניסוהו בבור שהיה מלא נחשים ועקרבים, עד כדי כך שמרב פחד, אומר המדרש, נעשה ירק וכחל, ושואל המדרש: איך מכרוהו בעשרים כסף, הלא היה בחור יפה עינים וטוב ראי, ויכלו למכרו תמורת הון רב? אלא שמרב פחד בהיותו בבור, נעשה ירק כמת. תתארו לעצמכם גדל הפחד שעבר על יוסף הצדיק בבור וכו' (עין מדרש תנחומא, פרשת וישב); ואחר-כך רצו להרגו, פשוטו כמשמעו, איזה פחד היה לו? ! ואחר-כך מכרוהו לפראי אדם, ישמעאלים, סוחרים, מדינים, עד שבא אל פוטיפר, ושם חשדו בו בהכי גרוע, עד שהכניסוהו לבית-סהר, איזו בוששה וחרפה! ומי הפיר בגדלתו של יוסף? ממש לא יאמן כי יספר — פרעה הרשע, כמו שכתוב (בראשית מא:): "ויאמר פרעה אל עבדיו, הנמצא כזה איש, אשר רוח אלקים בו", פרעה אשר הוא תכלית הקלפה, שהוא אותיות הער"ף, כמו שאומר האר"י ו"ל: אחרים — הפך הפנים, הוא מכיר

בגדלתו של יוסף. ואחר-כך קרה מה שקרה, יוסף עשה כל מיני מאמצים שבעולם לשבר את אחיו, עד שיאמרו ויודו: "אבל אשמים אנחנו, על אחינו אשר ראינו בהתחננו אלינו", ואם לא די בזה, הוציא מהם דם התמצית, והכניסם בלחץ כזה, עד שגלה את עצמו אליהם: "ויאמר יוסף אל אחיו: אני יוסף וגו', ולא יכלו אחיו לענות אותו, כי נבהלו מפניו", אומר רש"י: מפני הבושה, כלם התבישו מאד. ומה כתוב בהמשך? "ועתה אל תעצבו, בל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי, כי למחזה שלחני אלקים וגו'; מה לא עשו ליוסף, והנה הולך ומחזקם — אל תהיו שבורים וכו', ואחר-כך מצינו שאמר אחר הסתלקות אביו: "ויאמר אליהם יוסף, אל תיראו, כי התחת אלקים אני וגו', וינחם אותם וידבר על לבם" וגו'. זה היה יוסף הצדיק, שאחר כל הבזיונות והשפיכות דמים, ואחר כל מה שעבר עליו, עוד חזקם ועודדם. ולכן יוסף נקרא צדיק, שאחר שעשו לו מה שעשו ודברו עליו מה שדברו, תראו למה הגיע!

וזה היה מוהרנ"ת ז"ל, שכל תלמידי רבנו ז"ל חלקו עליו בלי יוצא מן הכלל, והיו תלמידים שאמרו: מה אפה עושה את רבנו ז"ל כל-כך גדול?! והיו שאמרו: אפה גרמת כל המחלקת על דבר רבנו ז"ל?! והיו שאמרו: מה אפה מחדש דברים שרבנו ז"ל לא אמר וכו'?! מה לא עשו לו, עד שנותר רק עם תלמיד אחד — ר' נפתלי, ורצו גם אותו להפריד, היה זה ר' עוזר, עד שהפליט מוהרנ"ת ז"ל מפיו: רבנו של עולם, אין לי כח לזה, כל תלמידי רבנו ז"ל עזבו אותי, ונותר לי רק תלמיד אחד, ועפה רוצים לעשות בינינו פרוד — תקח אותו; ונפטר ר' עוזר, ומוהרנ"ת ז"ל נטל על עצמו לגדל את בנו: נחמן בן עוזר. מוהרנ"ת ז"ל רק עזר לדולת, מי שסתכל בספריו, איזו אהבה היתה לו לדולת, אין לתאר ולשער כלל, ואף-על-פי-כן רדפוהו כל השנים על לא עול בכפו, רק מפני שעזר לאנשים, שהלא לא נגע בזוב, ואף-על-פי-כן היתה עליו מחלקת פזו, ובפרט מצדיקים מפרסמים בעולם, אשר מפני כבודם לא אזכיר שמם; לאחד היו אלפי אלפי חסידים, אחד אף פעם לא

אמר שקר מימיו, אחד הצרף לברח מהמדינה מחפֶּשׁ לאִשָּׁה, וְאֵת אחד הכניסו לבית-סֶהַר, ואֶחָד קָבַל שְׂתוּק וְנִפְטָר, ומדוע? כי כל השְׁלֵשָׁה האלו לא היִתָּה לָהֶם דְּאָגָה אַחֶרֶת, רק למסר את מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל למלכות ולשִׁלְחוּ לְסָבִיר, בְּאֶשֶׁר רָצוּ לְהִתְפַּטֵּר מִמֶּנּוּ. וְמָה עָשָׂה לָהֶם מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל? מְאוּמָה! הוּא הָיָה עָנִי וְאֶבְיוֹן, הֵלֶךְ בְּבָגָדִים פְּשׁוּטִים וְכוּ', וּבִקְשֵׁי עֶבֶר אֵת הַשְּׂבֹעַ עִם צָרְכֵי מְזוֹן מוֹעֲטִים, וְכָל שַׁבַּת הָיָה לוֹ גַם חֵדֶשׁ בַּעֲבוּר צָרְכֵי שַׁבַּת. וְהָיוּ לוֹ צָרוֹת מִלְדָּיו, מִבְּנוֹ בְּכוֹרוֹ סָבַל סָבַל רַב, וְהִבֵּן הַשְּׁנִי הַתְּגַרְשׁ וְהִתְחַתֵּן שׁוֹב, וְאִשְׁתּוֹ הִצִּיקָה לוֹ מְאֹד, וְהִיִּתָּה לוֹ בֵּת גְּרוּשָׁה וְשׁוֹב הַתְּחַתְּנָה, וְהִצִּיקוּ לוֹ מְאֹד, לָמָּה לֹא לָקַח אֶחָד מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ? וְהָיָה לוֹ בֵּן נֹכַח עִם גְּבֻנָתוֹ, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לִילֵךְ בְּרַגְלָיו, כִּי בְקִטְנוּתוֹ הָאוּמָנֶת הִפִּילָה אוֹתוֹ מִהַמְּדַרְגּוֹת. וְשְׁנֵי הַיְלָדִים הַצְּעִירִים סָבַל מֵהֶם מַה שֶּׁסָּבַל, שֶׁהָיוּ שׁוֹכְבִים מְאֹד. וְמָה לֹא עָבַר עָלָיו בַּחַיִּים, וְלִבְסוּף כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל בְּעָרֵב שַׁבַּת-קֹדֶשׁ פָּרַשְׁת וַיִּגַּשׁ, עֲשָׂרָה בְּטַבַּת, עוֹד הָיָה זְמַן לְקַבְּרוֹ קֹדֶם הַשַּׁבַּת, אִם הָיוּ מְזַדְרָזִים מְאֹד, כִּי נִפְטָר כְּשַׁעֲתִים קֹדֶם הַדְּלָקַת גְּרוֹת, אִךְ שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ פַּעַם שְׁאוּמֵר: לִפְנֵי שְׁקוֹבָרִים אוֹתוֹ, רוֹצֵה לְלוֹן לִילָה אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם; אֲזַי קִיְמוּ רְצוֹנוֹ, וְהָיָה בְּמִשְׁךָ כָּל הַשַּׁבַּת בְּחֶדֶר אֶחָד, וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הִתְפַּלְּלוּ בְּחֶדֶר שְׁנִי, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבַּת הִיִּתָּה הַלְוִיָּתוֹ, וְכָל הָעִיר: אֲנָשִׁים, נָשִׁים וְטָף לוֹוֵהוּ וּבָכוּ כִּילָדִים קִטְנִים: לָמָּה רָדַפְנוּ אָדָם זֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו, מָה רַע עָשָׂה לָנוּ?! זֶה הָיָה מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל! וְלָכֵן זָכָה דִּיקָא הוּא לְהַבִּין אֵת רַבְּנוֹ וְ"ל יוֹתֵר מִכָּל הַתְּלִמִּידִים, כִּי עָסַק לְעֹזֵר לְאֲנָשִׁים, לְחֹזֵק וְלַעֲוֹדָה וְלִשְׁמֵחַ אֵת כָּלָם, וְשָׁלְמוֹ לוֹ בַּחֲזָרָה רַעַה תַּחַת טוֹבָה כָּל יְמֵי חַיָּיו; קָרֵב אֲנָשִׁים, וְאַחֲר־כֵּן בְּרַחוּ מִמֶּנּוּ, וְעוֹד דְּבָרוֹ עָלָיו.

וְלָכֵן הִתְקַרַח לִי לֹאמַר לָכֶם, אַחֲרֵי שֶׁעָבַר מִה שֶׁעָבַר, מִתְחִיל אֲצִלֵּי עֵידֵן חֵדֶשׁ, חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זָכָנִי לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוֹ וְ"ל בְּדִיוֹק לִפְנֵי אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים, וְאֲנִי יָכוֹל לְהִתְפַּאֵר שֶׁלֹּא הַשְׁתַּנִּיתִי כִּהוּא זֶה, מֵאִזְ הָיִיתִי בֶּן חֲמִשָּׁ-עֶשְׂרֵה עַד עַכְשָׁו, יֵשׁ לִי אוֹתוֹ חֲשֵׁק וְרָצוֹן לְלַמֵּד וְלְהִתְפַּלֵּל וְלְהִתְבּוֹדֵד וְלִקְיָם עֲצוֹת רַבְּנוֹ וְ"ל בְּשִׁלְמוֹת. וְמָה זֹאת אוֹמֶרֶת עֵידֵן חֵדֶשׁ? אֵלָּא אֲנִי רוֹאֶה מַה בְּנֵי-אָדָם מוֹכְנִים

לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבִיל שְׁקֵר, וּמוֹכְנִים לְהַלְבִּישׁ אֶת הַשְּׁקֵר בְּאַמֶּת וְכוּ', אִזְּ הֶהְכַרְח לִי לֹאמַר לָכֵם, שְׁמֵהֵיּוֹם וְהִלְאָה לֹא אֲדַבֵּר אֶלָּא מֵעֲנִינִים שְׁבִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. בְּיָדָי אֲנִי מְדַבֵּר תָּמִיד מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין לִי בְּנֵה הָעוֹלָם רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִזְמַן עֲזָבוּ אוֹתִי כָּלֵם, וְאֵין לִי אֶלָּא אֶת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ לְבַד, וְרַק עֲמוֹ אֲנִי נִשְׁאַר. אַבְּל מֵהֵיּוֹם וְהִלְאָה אֲנִי שֵׁם אֶת הַדְּגֵשׁ עַל בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. לְדַאֲבֹנְנוּ הֶרֶב, אֲנִי רוֹאֶה אֶל מַה בְּנֵי-אָדָם מְסַגְּלִים, לְהַכְנִיס אֶת הַשְּׁנִי בְּבֵית-סֵהַר וְלַרְקֹד עַל דָּמוֹ, וְעוֹד לְהַלְבִּישׁ אֶת זֹאת בְּאַמֶּת, שֶׁהֵם צוֹדְקִים וְכוּ', וְסוֹתָמִים לִי אֶת הַפֶּה, כְּשֶׁאֲנִי צוֹעֵק: תִּרְחַמוּ עַל יְהוּדֵי שְׁנַמְק בְּכֻלָּא סְרוּחַ, עֲזָבִיהוּ לְנַפְשׁוֹ. וְהֵם אוֹמְרִים: לֹא וְלֹא, מִגִּיעַ לוֹ וְכוּ'. אִם כֵּן, הֶהְכַרְח לִי לֹאמַר לָכֵם, רַבְּנוּ ו"ל אָמַר: אַעֲשֶׂה מִכֶּם כְּתוֹת כְּתוֹת, וְכֵן אָמַר (תִּי-מוֹהֲרֵן, סִימֹן-רַצַּב): הָעוֹלָם רְאוּי שִׁיתְמַהוּ עַל גְּדֹל הָאֱהָבָה שִׁיְהִיָּה בֵּינֵיכֶם, שְׁלִכְאוּרָה הֵן שְׁתֵּי שִׁיחוֹת הַפּוֹכוֹת זֶה מִזֶּה, סוֹתָרוֹת זֶה אֶת זֶה, כִּי אִם יֵשׁ כְּתוֹת כְּתוֹת, אִזְּ כָּל אֶחָד מִחֲזִיק בְּדַעַה אַחֲרֵת, וּמַה שִׁיְהִי שְׁהָעוֹלָם יִתְמַהוּ עַל גְּדֹל הָאֱהָבָה, הֲלֹא הֶהְכַרְח שִׁיְהִיו שְׁנוּיִים? אֶלָּא אִם רַבְּנוּ ו"ל רְצָה אֶת זֹאת, סִימֹן שִׁיְכוֹלִים לְהִרְאוֹת אֶת זֹאת, אַחֲרֵת לֹא הָיָה מְגַלֶּה דְבָר זֶה.

וְלִכֵּן בִּפְתָה שְׁלָנוּ "הִיכַל-הַקֹּדֶשׁ", אֵינְנִי רוֹצֶה שִׁיִּמְצֵא אֶחָד שִׁמְצֵעַר אֶת הַשְּׁנִי, שְׁגוֹנֵב וְגוֹזֵל כֶּסֶף מֵהַשְּׁנִי, בְּאִיזוֹ בַּחֲינָה שְׁלֹא תִהְיֶה, לְזֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם — זֶהוּ גְזוּלָן, לְזֶה רְשַׁע וְלֹא יִשְׁלַם — הוּא רְשָׁע; אִם אֵין לָךְ — תִּתְנַצֵּל שְׁאֵין לָךְ כְּרַגַע, וְאֵל תִּשְׁלַחְנוּ בְּלָךְ וְשׁוֹב בְּלָךְ וְשׁוֹב, בְּשַׁעַה שְׁיֵשׁ לָךְ בְּפִיס, תֵּן לוֹ כְּפִי יְכַלְתָּךְ וְכוּ'. הָעֵקֶר לַעֲזוֹר זֶה לְזֶה, אֵינְנִי יְכוֹל לְסַבֵּל בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן יְהוּדִים הַמִּתְקוֹטְטִים זֶה עִם זֶה. וְכֵן אָמַר מוֹהֲרֵן"ת ו"ל: כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה שְׁנֵי סְבָלִים רַבִּים זֶה עִם זֶה, דוֹקֵר לִי בְּצַדְדִים. וְגַם לִי כּוֹאֵב כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה שְׁנֵי יְהוּדִים רַבִּים בֵּינֵיהֶם. לְצַעֲרֵי הֶרֶב, לְמַדְתִּי לְקַח עַל בְּשָׂרִי, לְקַח מִרְ מְאֹד. רְאִיתִי בְּתֵי דֵינִים מְלֵאֵי שְׁקֵר, אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת שְׁקוֹרוֹת עֲתָה לְעַם יִשְׂרָאֵל הֵן רַק בְּשִׁבִיל הַבְּתֵי דֵינִים הָאֵלוֹ, וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת קִלְט.): תִּנְיָא רַבִּי יוֹסִי בֶן אֱלִישַׁע אוֹמֵר: אִם רְאִיתָ דוֹר שְׁצָרוֹת רַבּוֹת בְּאוֹת עָלְיוֹ, צֵא וּבְדַק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר

רבנו ז"ל: הסמ"ך-מ"ם אין לו פח לרוץ בכל העולם, אזי הקים בגשמיות רופאים, שהם רוצחים, אינם מתחשבים בבני-אדם וכו', וברוחניות הקים רע-בנים, ולדאבוננו הרב, הם מעבירים על הדת אחינו בני ישראל. ובודאי אני יודע שיצאו נגדי ויאמרו: "מה אתה מדבר על רע-בנים", אך בודאי אני מדבר על בתי דינים שכלו שקר, פלו שחד. וזאת אני מבקש מהכפה שלנו שמקרכת אל רבנו ז"ל, שנקראת "היכל-הקדש", אשר אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן נט), שהצדיק בונה "היכל-הקדש", ששם לא יתפס הרע של אלו האנשים. אני רוצה מאד מאד, שבין אנשי שלומנו תהיה אהבה גדולה, ואחד יחזק את השני, ויעודד וישמח את זולתו, ואוי לו למי שעושה עול לזולת וגזול ממנו, כי הדבר הראשון הגורם לפריקת על — כשממון הזולת נעשה זול בעיניו, כשרואה מעיל הזולת זרוק על הארץ ודורה, אדם זה נעשה לבסוף רשע. ומספרים חכמינו הקדושים על רבי אלעזר בן רבי שמעון, שמנה אותו המלך לתפס גנבים, והנה ראה שפלוגי נוטל ידיו ומנגבן במעיל חברו, תפסו והניח עליו אזיקים והכניסו לבית-סהר. והוא שאל: מה עשיתי? ואמר לו: אתה גנב וכו'. ולבסוף נתגלה שבאמת צדק התנא. ומאין ידע כזאת? אלא ראה שפסך הזולת זול בעיניו.

ולכן מאחר שראיתי שיכולים אנשים לקבר את הזולת, אף שעשה להם כל-כף הרבה טובות ופרסם אותם וכו' וכו', ולא נחו ולא שקטו עד שהכניסוהו אותו בבית-סהר, ומי שרוצה לעזור להוציאו, מנסים להשתיקו, אזי אני רואה מה קורה פה. ולכן לכל הפחות בחדר שלנו, בכתה שלנו אינני רוצה שימצא אחד כזה. ואבקשכם בכל לשון של בקשה, אם אחד אינו יכול לקבל על עצמו דבר זה, שילך מאתנו. אינני יכול לסבל אנשים שמשלמים רעה תחת טובה.

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שכל אשר דברתי עמכם — יכנס בתוך לבכם, אין אנו צריכים אלא את הקדוש-ברוך-הוא, ולעשות רצונו, לעזר זה לזה, וזו האמת הכי גדולה. יהודי צריך

אָשֶׁר   כו רכה — כו רכט   בְּנַחֵל   נא

לְעֶזֶר לְזוּלָת. וְכִמּוֹ שְׁכֵתוֹב (וַיִּקְרָא יִט, טז): "לֹא תַעֲמֵד עַל דַּם רַעֲפָה",
עֲלִינוּ לְקַיֵּם אֶת זְאת בְּשִׁלְמוֹת, בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם וּבְרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְהוָה, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי יְקִירֵי ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי לְדַעַת בְּמָה מְדַבֵּר, הַצָּרָה שְׁכֵתְכֶם וְכוּ', תַּאֲמִין
לִי לְהַצְטַעַר יוֹתֵר מִמָּה שְׁאַנִּי בְּצַעַר, זֶה כָּבֹד לֹא יָכוֹל לְהִיּוֹת,
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמְרֵנִי מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וְלִכֵּן תִּכְף-וּמִיד
כְּשֶׁאַתָּה מֵתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה, רֵאֵה לְכַתֵּב לִי.

אֵינִי יוֹדֵעַ עֲדֵין בְּבִטּוּחֹת, אֲבָל יֵשׁ לִי חֲשֶׁק וְרִצּוֹן חֲזָק לְרוּץ
לְכַמֵּה יָמִים אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וּמִזֵּה הַיָּמִים ז"ל, וְכֵן אֲצַל הַבַּעַל-שֵׁם-
טוֹב הַקְדוּשׁ בְּשָׁבוּעַ הַבָּא מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, זֶה לֹקֵחַ סֵף הַכָּל פְּחוֹת
מְשַׁלֵּשׁ שָׁעוֹת, וְאֵז תְּבֹא אִתִּי, וּבְיַחַד נִסַּע לְיוֹמִים הַלּוּף וְחֲזוֹר
מֵאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה, עֲדֵין אֵל תְּפָרְסֵם, כִּי אֵינִי לֹקֵחַ אֶת אֶף אֶחָד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְתִּיק מִמֶּךָ כָּל הַדִּינִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם, וּמְחִפָּה לְתִשׁוּבָתְךָ...

כו רכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְהוָה, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְצִיתִי שֶׁתְּתַלֶּה אֶת הַמִּכְתָּב כְּלָלִי עַל לִוּחַ הַמוֹדְעוֹת, כִּי יֵשׁ כַּמָּה
עֲנִינִים חֲשׂוּבִים, שְׂרָאוֵי שְׂאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים יִקְיָמוּ, כִּי בְּיָדַי
מְרֻמְזִים לָנוּ רִמְזֵי גְלוֹי מִן הַשָּׁמַיִם.

אִוֹדוֹת נִסְיַעְתִּי לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, מִסְתַּמָּא אֲשַׁבּוֹת שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת
שְׁמוֹת וְאַרְא, וְאַחֲר־כֵּן הַהֲכָרַח לִי לַחֲזֹר, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה
לַעֲשׂוֹת בְּר־מִצְוָה בְּעַת שְׂאֵהָיָה שָׁם, תִּקְדִּים שְׁבוּעָה. אִוֹדוֹת שְׁבִנְךָ
יָבֹוא לְכָאן, כְּדָאֵי לַחֲפּוֹת עוֹד חֲדָשׁ, שְׁיָבֹוא כְּכָר בַּיַחַד עִם ... גְּרוֹ
יָאִיר.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כַּנְרָאָה שְׂאֲגִיעַ בְּיוֹם חֲמִישִׁי, כִּי בְּיוֹם רְבִיעִי יִהְיֶה הַבְּרִית שֶׁל
נְכְדִי, גְּרוֹ יָאִיר, בְּעִזְרַתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

כו רל.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיֶיהָ.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתְּבְּךָ, וּמֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ,
אִיךָ שְׂאֵת מוֹסְרַת אֶת נַפְשְׁךָ, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, בְּעֵבֹר בֵּית-הַסֵּפֶר.
יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבִזְכוּת זֶה תִּזְכִּי לִילְדִים קְדוּשִׁים
וּטְהוּרִים, כִּי זֶה הַכָּלָל, מִי שְׂמוּסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֵבֹר חֲנוּךְ יְלָדֵי
יִשְׂרָאֵל, מִזְכָּה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאַחֲר־כֵּן יִהְיֶה לוֹ גַּם-כֵּן
יְלָדִים קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים.

בְּאַמַּת בְּחֲנוּךְ צְרִיכִים סְבָלְנוֹת הַכִּי גְדוּלָה, רַק לְדַבֵּר וּלְדַבֵּר
וּלְדַבֵּר וְכוּ', וְרַבְנוּ ו"ל גְּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר הַדְּבֹר פּוֹעֵל, וְאִף שְׁבַהתְּחִלָּה
נְדָמָה שְׁלֹא פּוֹעֵלִים, וְכֵן נִרְאֶה בְּמִצִּיאוֹת בְּשִׁטַּח, שְׂאַפְלוֹ אַחֵר רַבּוּי
דְּבוּרִים, בְּכָל זֹאת לֹא פּוֹעֵלִים, בְּכָל זֹאת צְרִיכִים לְזַכֵּר, שְׁבִנְדָאֵי
פּוֹעֵלִים, וְלִכְן, לְדַעְתִּי, תִּמְשִׁיכִי לְדַבֵּר עִם הַבְּנוֹת, וְכֵן עִם הַמּוֹרֹת

דבורי אמונה והשגחה פרטית, ודבורי יראת שמים, וספורי צדיקים, ואמונת חכמים, וכוונותי אצלן מה שאת צריכה לפעל.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וסוף כל סוף נזכה לראות דור שלם, דור חדש, שיתחנכו על טהרת הקדש, באמונה ברורה ומזככת בו תברך, אשר דבר כזה לא רואים בשום מקום שבעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רלא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות, י"ג טבת ה'תשנ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך.

את לא יכולה לתאר ולשער את גדל הזכות הזו של חנוף הבנות בקדשה ובטהרה, ובפרט בעתים הללו, אשר הפריצות והתאוות פורצים פריצות בנשמות ישראל, ובפרט בבנות, ולכן כל מי שחוגרת את מתניה לחנף את בנות ישראל לתורה ויראת שמים, לאמונה ברורה ומזככת בו תברך, תבוא עליה ברכה, ואין עוד דבר יותר חשוב אצלו תברך כמו זה, ולכן תראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ובזכות החנוף שאת מחנכת את הבנות, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שיהיו לך כחות הנפש ברוחניות ובגשמיות תמיד.

זה דבר גדול מאד, שתקראי את הבנות אליך הביטה, וזה לא נורא שיעזרו לך, ובין כך תדברי אתן דבורי אמונה והשגחה פרטית, וספורי צדיקים, והעקר צריך שתהיה אוירה של אהבה בין המורה והתלמידות, כי סוף כל סוף מה אנחנו רוצים, לחנף אותן ביראת שמים שלמה, ושנזכה לראות מהן רב נחת.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שפעולם להיות בשמחה, ותמיד תשתדלי, שיהיה לך מצב רוח של שמחה, ולזה זוכים ניקא על-ידי אמונה ברוחה ומזפכת, שצריכים להכניס בעצמו אמתת מציאותו ותברך, לידע אשר אין בלעדיו ותברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, אשרי מי שמכניס דברים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רלב.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר שמות, י"ג טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי הקור לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

זה זמן רב שאני רוצה לכתב מכתב לכל מלמד, ולהסביר לו כמה נקודות מאד מאד חשובות בענין חנוך הבנים, כי זה מאד מאד נצרך, ובפרט בדור הזה, שעובר על כל אחד ואחד מההורים, מה שעובר — צרות ויסורים, קטנות ומכאובים, וחלישות הדעת וכו', יש בתים שאין שם שלום-בית וכו', ומי סובל? רק הילדים וכו', יש בתים שיש שם עניות וחובות ומרירות, ומי סובל? רק הילדים וכו', יש בתים שאינם יודעים פלום מהיהדות, הן אמת שהם חזרו בתשובה, אבל הכל חסר שם — תורה ויראת שמים, והעקר הלכות נחוצות של חיי יום יום, ואינם יודעים פלום, ומי סובל? רק הילדים וכו', יש בתים שההורים הם אדישים מאד וכו', ולא נותנים שום חם ואהבה לילדים וכו', ומי סובל? רק הילדים וכו', ופה נכנס המלמד בתוך התמונה, אף שבאמת יכול להיות, שגם המלמד עובר עליו כל מיני משברים וגלים, אבל על זה יש לנו סימן שלם בשלחן ערוך יורה דעה, הלכות תלמוד תורה, סימן רמ"ה, אשר מדבר בפרטי פרטיות איך ללמד תלמידים, ואיך להתעסק עם תלמידים, ומה תפקידו של מלמד, וראוי לכל מלמד תינוקות של בית רבן,

שִׁילְמֵד הַיֵּטֵב אֶת הַסִּימָן הַזֶּה, כִּי מִי שְׂאִינֹו יְכוּל לְהִיּוֹת מְלַמֵּד, שְׁלֹא יִהְיֶה מְלַמֵּד, כִּי מִי סוֹבֵל? רַק הַיְלָדִים וְכוּ', אִם הַמְּלַמֵּד אֵינֹו יִשֵּׁן טוֹב, מִי סוֹבֵל? רַק הַיְלָדִים. אִם הַמְּלַמֵּד יֵשׁ לוֹ צְרוּת וְחוֹבוֹת, מִי סוֹבֵל? רַק הַיְלָדִים. אִם הַמְּלַמֵּד לֹא אָכַל, אוֹ הִיָּתָה לוֹ אֵיזוֹ מְרִיבָה עִם מִיִּשְׁהוֹ, מִי סוֹבֵל? רַק הַיְלָדִים. וְעַל-כֵּן מְלַמְדוֹת הֵיא אַחֲרֵיּוֹת גְּדוּלָה מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא בְתָרָא כֹא): עוֹשֶׂה מְלֹאכֶת ה' רְמִיָה — זֶה הַמְּלַמֵּד תְּלָמִידִים, וְיוֹצֵא בְּחוּץ, אוֹ שְׁעוֹשֶׂה מְלֹאכָה אַחֲרֵת עִמָּהֶם, שְׂאֵז הוּא בְּכָלֵל 'אָרוּר עוֹשֶׂה מְלֹאכֶת ה' רְמִיָה'. וְלִכֵּן מִי שְׁחוֹגֵר מְתַנְיֹו לְהִיּוֹת מְלַמֵּד, עָלָיו לְדַעַת, שֶׁהוּא צָרִיף לְהַפְגִּס וְלְהִיּוֹת בְּמָקוֹם הָאָבָא וְהָאָמָא, וְאַחֲרֵיּוֹת גְּדוּלָה מִנְחַת עָלָיו, וּבּוֹדָאֵי סוּף כָּל סוּף יִקְבֵּל שְׂכָר גְּדוּל מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת הַזֶּה לְהִיּוֹת מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, שְׁמוּחֵלִין לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו, וּבְפֶרֶט בְּעַתִּים הַלְלוּ, אֱלֹהֵי שְׁחוֹגְרִים אֶת עֲצָמָם לְהִיּוֹת מְלַמְדִים, וּמְשַׁתְּדָלִים לְלַמֵּד יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, זְכוּתָם גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד בְּשָׁמַיִם, וּכְמֹאמְרָם ז"ל (בְּבֹא בְתָרָא ח): "וּמְצַדִּיקֵי הַרְבֵּים כְּכוֹכְבִים" — אֵלוֹ מְלַמְדֵי תִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן. וְאָמְרוּ (שְׁבַת קִיט): אֵין הָעוֹלָם מְתַקֵּים אֱלֹא בְּשִׁבִיל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, כִּי הֵם אֲשֶׁר מְצִילִין אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ מִמֵּדַת הַדִּין, וּכְמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּלָה רַבְתִּי, פָּרָק ב'): בְּכָל יוֹם מְלֹאָף יוֹצֵא מְלַפְנֵי הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְחַבֵּל אֶת הָעוֹלָם, וְכִיּוֹן שֶׁהַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּפֵל בְּתִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, מִיָּד נִהְפֵּף כְּעֶסוֹ לְרַחֲמִים, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁהוּא מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֻמְצִים לְהַתְחַזֵּק, וּמֵאֲחֵר שְׁנֹכְנֶסֶת בְּעֵבֵי הַקּוֹרָה, וְאַתָּה נִהְיִיתָ מְלַמֵּד, עָלֶיךָ לְשִׁמְעַ לְנִקְדוֹת אֵלוֹ שְׂאֲגִלָּה לָךְ עַכְשָׁו.

אֵי אֲפֹשֶׁר לְקַנּוֹת אֶת הַיְלָדִים, אֱלֹא עַל-יְדֵי מֵדַת הַסְּבָלָנוֹת, וְצָרִיכִים סְבָלָנוֹת כְּמוֹ שֶׁל בְּרוּזֵל, כִּי בְּאַמַּת הַיְלָדִים רַק רוֹצִים לְנִסּוֹת אֶת הָעֲצָבִים שֶׁל הַמְּלַמֵּד, וְאִם הַמְּלַמֵּד עוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ אֲדִישׁ אָבֵל חֹזֵק, עִם חֵם וְאַהֲבָה, הַיְלָד יִפְחַד מִפְּנֵו, וְיִתֵּן לוֹ אֶת הַכְּבוֹד.

הַמְּלַמֵּד צָרִיף לְדַבֵּר עִם הַתְּלָמִיד רַק בְּצוּרָה חַיּוּבִית, וְלְהַסְבִּיר לוֹ כְּמוֹ שְׁמְסִבִּירִים לְאָדָם מְבַגֵּר, וְכֵן הַדְּבּוּר צָרִיף לְהִיּוֹת בּוֹדָאוֹת,

וּכְמוֹ שֶׁמְדַבְּרִים עִם מַבְגֵּר, וְאִז הַתִּינוּק מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא שׁוֹה מִשָּׂהוּ,
 וְלֹאט לֹאט בּוֹנִים אוֹתוֹ, וְאִין עוֹד חֶסֶד יוֹתֵר גְּדוֹל שְׁעוֹשִׁים לְיֵלֵד,
 כְּמוֹ הַחֶסֶד שְׁבוֹנִים אוֹתוֹ, פִּי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֲנַחְנוּ רוֹאִים,
 שֶׁמֶלְמֵד יָכוֹל לְבָנוֹת יֵלֵד לְכָל הַחַיִּים, וְיָכוֹל לְשַׁבֵּר יֵלֵד לְכָל הַחַיִּים,
 וְעַל-כֵּן הָעֶקֶר הוּא לְלֶכֶת בְּדֶרֶךְ אֶהְבָּה, וְלִתֵּת לוֹ חֵם, וְלִהְתַּעֲנֵן
 בְּעֵינָיו, וְשִׁירְגִישׁ שֶׁהַמֶּלְמֵד אוֹהֵב אוֹתוֹ אִישִׁית, וּמִתְעַנֵּן בְּצַרְתּוֹ,
 וְאִז בְּאִפֶּן כְּזֶה תִּרְאֶה אִיךָ שִׁיכוֹלִים לְגַשֵּׁת אֶל הַלֵּב שְׁלוֹ, וְלִקְנוֹת אֶת
 לְבוֹ, וְאִף שֶׁבִתְחִלָּה נִדְמָה כְּאִלוֹ אֶתָּה לֹא פּוֹעֵל אֲצִלוֹ כְּלוּם, עָלֶיךָ
 לְדַעַת, שֶׁזֶה לֹא נִכוּן, אֲדַרְבֵּה כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִם הַיֵּלֵד,
 לְבִסּוּף הוּא נִקְשֵׁר אֵלֶיךָ וּמְסַתְּפֵל עָלֶיךָ, וּכְפִי שֶׁאֶתָּה מִתְנַהֵג גַּם הוּא
 יִתְנַהֵג. וְלָכֵן מֶלְמֵד צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר אִיךָ שֶׁהוּא מִתְנַהֵג, כִּי
 הַתְּלִמִּידִים יַחְקוּ אוֹתוֹ.

אֲסוּר לְהַרְבִּיץ לְיֵלֵדִים בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֶּן, כִּי זֶה מִרְאֵה חֲלָשָׁה
 שֶׁל הַמֶּלְמֵד, אֲפִלוֹ לְצַעֵק לֹא צָרִיכִים, כִּי בְּרַגַע שְׂרוּאִים מֶלְמֵד
 שֶׁצּוֹעֵק עַל הַתְּלִמִּיד, זֶה כְּבָר מִרְאֵה אֶת חֲלָשַׁת הַמֶּלְמֵד, צָרִיכִים
 לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּתַקִּיפוֹת, אֲבָל בְּשִׁקֵּט, וְלִהְסָבִיר לוֹ אֶת חֹמֶר הָעֵנִין, עַד
 שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ יִתְחַרֵּט, וְיִתְחִיל לְכַפּוֹת, אֲבָל לֹא לְצַרֵּחַ וְלְצַעֵק,
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְאֵבֵד הַמֶּלְמֵד אֶת עֲשֵׂתוֹנוֹתָיו, וְכֵן הַתְּלִמִּיד מְאֵבֵד אֶת
 הִירְאָה.

הַמֶּלְמֵד צָרִיךְ לְשַׁמֵּר עַל טֵהַר לְשׁוֹנוֹ, לֹא לְנַבֵּל אֶת פִּיו, חֵם
 וְשְׁלוּם, אֲלֹא לְדַבֵּר תְּמִיד בְּלִשׁוֹן נִקְיָה, וְדְבוּרֵי אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 וְצָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, שֶׁזֶה גּוֹרֵם לְהַתְּלִמִּיד
 קְרִירוֹת, וְכֵן אֲסוּר לְמֶלְמֵד לְדַבֵּר בְּעֵת הַתְּפִלָּה, כִּי אִז הַתְּלִמִּיד מִחְקָה
 אוֹתוֹ, וְכָל מֵה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְבָנוֹת אֲצֵל הַתְּלִמִּיד, נִהְרָס לְגַמְרֵי. וְלָכֵן
 צָרִיךְ הַמֶּלְמֵד לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד עַל מַעֲשָׂיו וְדְבוּרָיו, בְּאִפֶּן שִׁיְהִיָּה
 דְּגָמָא חַיָּה לְתְּלִמִּיד.

הִנֵּה יֵשׁ לִי עוֹד הַרְבֵּה נִקְדוֹת לְדַבֵּר מִהֵן, אֲבָל אֲנִי מְקַנְהָה
 לְהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהִיּוֹת הַשְּׁבוּעַ בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְאִז אֲדַבֵּר
 אֶתָּה וְעִם כָּל הַמֶּלְמִידִים, כַּדַּת מֵה לְעֲשׂוֹת, הָעֶקֶר הוּא תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה,

לְבַקֵּשׁ עַל כָּל תַּלְמִיד שְׂיִצְלִיחַ, וּבִשְׁעָה שְׁמֵתְבוֹדְדִים צְרִיכִים לְהַזְכִּיר
גַּם אֶת תַּלְמִידָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

נָא רְאֵה לְבִדְיָךְ בְּדִיוֹךְ בְּעֵנֶיךָ הַבְּטוּחַ שְׂיֵשׁ לִי עַל כָּל הַבַּיִת, צְרִיף
לְהִיּוֹת לְאֵשׁ, לֹא עָלִינוּ, לְגִנְבוֹת, לֹא עָלִינוּ, לְנִזְקִין, לֹא עָלִינוּ, כָּל
זֶה וְיֹתֵר מִזֶּה צְרִיף לְהִיּוֹת כְּלוּל בְּתוֹךְ הַבְּטוּחַ, מִי יוֹדֵעַ עַל מָה אָנוּ
מְשַׁלְּמִים חֹדֶשׁ אַחַר חֹדֶשׁ, שָׁנָה אַחַר שָׁנָה וְכוּ'. מַה לַּעֲשׂוֹת?! עַד
עַכְשָׁיו הַכֹּל הֵלֵךְ בְּהַפְקָרוֹת, וּמֵהַיּוֹם אָנִי רוֹצֵה לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל
כָּל פְּרֵט, וְדִי לְחַפְיָמָא.

רְאֵה לְדוֹת אִיף נִכְנָסוֹת הַהִכְנָסוֹת וְכוּ', וְכַמָּה בְּדִיוֹךְ יֵשׁ, כִּי אִם
נִצְטָרְךָ כְּבָר לְהִתְחִיל לְבָנוֹת, שְׂיִהְיֶה לָנוּ הַכֶּסֶף.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאֵמֵר לְעוֹלָמוֹ דֵּי, יֵאמֵר לְצָרוֹתַי וְלִתְלָאוֹתַי
דֵּי.

הַמְצַפֶּה לְשִׁמְעַע מִמְּךָ כָּל טוֹב...

כו רלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי שְׁתַּעֲזֹר לִי לְצֵאת מֵהַפֶּח יְקוּשׁ שְׂאֵלִיו נְפִלְתִּי
וְנִשְׁלַכְתִּי וְכוּ'. עַקֵּר נִסְיוֹן הָאָדָם וּגְדֻלָּתוֹ וּגְבוּרָתוֹ — כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ

שְׁלֹא כְסָדֵר, וְהוּא מִחֲזִיק מְעַמֵּד, רְאֵה אֶל אֵיזָה בּוֹר וּפַח נִפְלְתִי, לְפִי
הַחֲשָׁבוֹן כְּכֹר מִזְמַן הֵינּוּ יְכוּלִים לִהְיוֹת גְּמוּרִים עִם הַקּוֹמָה הַשְּׁנֵינִי,
וְעִכְשָׁו ... הִנֵּה חוֹתֶמֶת גַּם עַל הַמִּפְרָט וְכוּ', כִּי הוּא רֵץ אַחֲרֵינוּ מִמָּשׁ
כְּמוֹ שְׁאֲמַרְתִּי, וְדַרְךְ אֲנִי, רְאֵה לִהְיוֹת חָכָם, לֹא לַחֲתֹם וְכוּ' כְּלוּם
וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב שְׁנַעֲמַד עִכְשָׁו מֵהֲצַד, כְּמוֹ שְׁיִסְפֹּר לָךְ ... כִּי לַעֲת
עֲתָה הוּא עוֹזֵר לָנוּ, אֲזִי מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַעוּת בְּשָׂדוֹת אַחֲרִים,
עֲלֵינוּ לְדַאֵג רַק לְמַעַן יִלְדִינוּ וְלְמַעַן קֵהֲלֵתְנוּ.

נָא וְנָא רְאֵה לְקַחַת עֲצָמָךְ בְּיַדֶּיךָ, צֵא מִהַשְּׁנָה שְׁלֶךְ וְכוּ', תֵּאֲמִין
לִי, כִּי יוֹתֵר שְׁבוּר מִמְּנִי, וְיוֹתֵר צַעַר מִה שְׁיִישׁ לִי מִכָּל הָעֶסֶק בִּישׁ
שְׁנַפְלְתִי עִם הָרָשָׁע הַזֶּה — אֵין.

לֹא הֵייתִי מֵאֲמִין בְּחִלוּם הַכִּי שְׁחוֹר שׁ... יַעֲשֶׂה לִי דְבָר כְּזֶה.

אֲקוּהָ שְׁנַמְצָא עִכְשָׁו אֵיזָה קַבְלָן, שְׁיִגְמַר לָנוּ אֶת הָעֲבוּדָה מִה
שְׁיוֹתֵר מֵהָר, וְאִזּוּ נוֹכַל לַעֲבֹד עַל הַמִּפְרָט בְּעֲבוּר בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֲשֶׁר
רַק בְּזֶה הָאָדָם נִמְדָּד, אֵיךְ מִתְחַזֵּק בְּעֵת שְׁצַר וּמַר לוֹ, וּכְדַאי לָךְ
לְלַמֵּד מִמְּנִי.

הַמְּאֻחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רלה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר שְׁמוֹת, י"ד טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

בְּדַבַּר הַדִּין תּוֹרָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי, רְאֵה לִהְיוֹת מוֹכֵן הַיֵּטֵב, וּכְבֹר
תִּתְכַוֵּן הַיֵּטֵב מִה לְטַעַן, וְאֵת מִי לְקַחַת עִמָּךְ, הָעֶקֶר אֶל תַּנִּיחַ אֶת
עֲצָמָךְ מִהָרָשָׁע הַמְרַשָּׁע הַזֶּה הַסִּמְ"ף-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ.

וכן בענין העורף-דין, אני מקנה שנוכל לצאת ממנו בכבוד.

לדעתי, היית צריך לשבת ביחד עם ... ועם ... ולתכנן כדת מה לעשות בקשר לבניה, כי ... שאלה את ... מה קורה וכו', תשאל אותו, ובכלל — טוב שתראו להיות בשלום ואהבה, כי לא נראה ולא יאה שבקהלה שלנו יהיו חלוקי דעות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רלו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שמות, י"ד טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתמול הייתי מאד מאד בלחצים מהחובות, ולכן לא יצא לכתב לכל המורות, ובעזרתו יתברך שמו, אשתדל לכתב היום, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שהכל יבוא על נכון.

העקר להחזיר בבנות אמונה פשוטה בו יתברך, פי העקר בזה העולם הוא — האמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ובלי הקדוש-ברוך-הוא הוא החיים שלנו אינם שוים כלום, אנחנו עם ישראל מוכנים למסור את נפשנו בשבילו יתברך בכל יום ויום, ותהלה לאל, וזכינו להתקרב אל רבי נורא מאד, אשר מלמדנו עצות טובות, עצות ישרות, איך להתנהג, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שנוזקה לחנוך את ילדינו בדרך זו, דרך של אמונה פשוטה, דרך של תפלה ובקשה, דרך של מדות טובות, דרך של מסירות נפש, ונוזקה לחתן את ילדינו בגיל צעיר, שלא ידעו מה זה פגם הברית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רלוז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ד טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

פֹּה תִקְבַּל כַּמָּה מִכְתָּבִים נְחוּצִים, שְׁעוֹד תִּמְסֹר אוֹתָם הַלֵּילָה
לִיעָדָם, וְתִכְתֹּב לִי אִם מְסֻרָת אוֹתָם.

רְצִיתִי שְׁתִּדְוַח לִי עַל כָּל מַה שְּׁכַתְּבֵתִי לָךְ, וַיַּעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שְׁתַּמִּיד תִּבְשֹׁר לִי בְשׂוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַעֲקָר צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה
כָּלֵל, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד, צְרוּת וַיִּסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, וְאֲשֶׁרִי מִי
שׂוֹכָה לְהִחְזִיק מֵעַמָּד, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה.

נָא וְנָא תִהְיֶה חֲזַק בְּעִנְיַן הַדְּבָר, לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ד טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל אֲהוּבֵי וְתִלְמִידֵי
יְקִירֵי ... גֵּרוּ יְאִיר.

זֶה זְמַן רַב שְׁלֹא שָׁמַעְתִּי מִמֶּךָ, וְאֲנִי מְאֹד מְשֻׁתָּקֵק לְשָׁמַע מִמֶּךָ,
אִיךָ אַתָּה מְבַלֶּה אֶת הַיּוֹם שְׁלֶךָ? וְאִיךָ אַתָּה מִתְנַהֵג? עֲלִיךָ לְזַכֵּר אֶת
הַחֶסֶד הַגָּדוֹל שְׁעָשִׂיתָ עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזָכִיתָ לְהִתְחַתֵּן בְּגִיל
צְעִיר, אֲשֶׁר הִזְכּוֹת הָיוּ עוֹלָה עַל כָּל הַזְּכִיּוֹת, וְאֶת הַחֶסֶד הַזֶּה אֲסוּר
לָךְ לְשַׁכַּח כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית אֶחָד שְׁאָדָם עוֹבֵר

בַּחֲטָא הַמַּגִּנָּה שֶׁל הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה בַּיָּמֵי הַנְּעוּרִים, לֹא כְּדַאי לְחִיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹר לָךְ בְּזָכוֹת חַנּוּם שֶׁהִתְחַתַּנְתָּ סָמוּךְ לְפָרְקָךְ, וְלִכְן תִּתֵּן בְּכָל יוֹם תּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסָד שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ, וְתִבְקֶשׁ וְתִתְחַנֵּן לְהִבָּא, כִּי עֲדִין צָרִיכִים חֲסָדִים וְרַחֲמִים רַבִּים. וּבְאֵמֶת מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הָכִי מְאֹשֶׁר בַּחַיִּים, כִּי רוֹאִים הַרְבֵּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שֶׁעוֹבֵר, וְאִין לָהֶם לְמִי לִפְנוֹת, וְעֲלִינוּ הַנְּעוּרִים וְהָאֲבִיוֹנִים הַשְּׁבוּרִים וְהַרְצוּצִים וְכוּ' וְכוּ', חֲמַל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְקָרְבָנוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת הַקְדָּשָׁה, שֶׁהוּא רַבְּנוּ וְכוּ', וּמֵה גַם שֶׁהַכְּנִיס בָּנוּ אֶת הַדַּעַת הַזֶּה, שֶׁכְּדַאי לְהִתְחַתֵּן בְּגִיל צָעִיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּלִים מִחֲטָאִים וּמַעֲוֹנוֹת שֶׁל פָּגַם הַמַּח וּפְגַם הַבְּרִית. וְלִכְן צָרִיכִים לְתַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְלְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה הַחֲרָב שֶׁעַל יְדֵהוּ אֶפְשָׁר לְנִצָּח אֶת כָּל הַמְּלַחְמוֹת, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ וְכוּ' (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'), אֲשֶׁר חֲרָב הַתְּפִלָּה הִיא הַשׁוֹמֵרֶת אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי חַיּוֹת רַעוֹת, וּמִכָּל מִינֵי חַיּוֹת טוֹרְפוֹת, אֲשֶׁר הֵן הַמְּחַשְׁבוֹת זָרוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים, וְהַהֲרַהוּרִים רַעִים, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ חֶק קָבוּעַ בְּכָל יוֹם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִדַּע אֲשֶׁר אֶפְלוּ דַבּוּר אֶחָד שֶׁמְדַבְּרִים עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שֶׁאִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי יִמְיָנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, הִנֵּה אֲנַחְנוּ כְּאֵן, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִכְּאֵן וְכוּ' וְכוּ', וְאִף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵה מְחַכֶּה לוֹ, אֲבָל אִם אָדָם עוֹשֶׂה לְעֲצָמוֹ חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְכָל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, הוּא מִבְּקֶשׁ רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתִּיעֵץ רַק עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא אֵינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם דְּבַר שֶׁבַּעוֹלָם.

רְאֵה גַם רְאֵה, בְּחוֹר גְּלִמּוּד וְכוּ', לֹא חָשַׁב לְפָנָי שְׁבוּעַ, שֶׁעוֹד שְׁבוּעַ הוּא יִהְיֶה בְּקָבֵר וְכוּ', וְאֲנִי רִגִּיל לְהַגִּיד אֶת זֶה כַּמַּעַט בְּכָל שְׁעוֹר, אִיךְ שֶׁאִין לְבְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל וְדַעַת, וְחוֹשְׁבִים שֶׁכָּל הָעוֹלָם שֶׁלָּהֶם, וְלֹא שָׁמִים לֵב שֶׁהִנֵּה אֲנַחְנוּ כְּאֵן, וְעוֹד מְעַט נִצָּא מִפֶּה. וְלִכְן רְאֵה לְהַחֲדִיר בְּדַעְתָּךְ יַדִּיעוֹת אֵלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי בְּאֵמֶת מוֹהַר"ן תִּ"ל גְּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר מִיּוֹם עֲמָדוֹ עַל דַּעְתּוֹ, לֹא

הסייח דעתו כְּרָגַע מִיּוֹם הַמּוֹת, וּבִפְרֵט אַחַר הַהִסְתַּלְקוֹת שֶׁל רַבְנּוּ וִ"ל, אֲזִי הִתְחִיל לְרֵאוֹת, אֲשֶׁר הָאָדָם מְכָרַח לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲזִי כָּבַר הֵיטֵה לּוֹ הַסְתַּכְּלוֹת אַחֲרֵת עַל זֶה הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן רָאָה גַם רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִיּוֹנֵי אַפְנֵי שְׂבָעוֹלָם, וְשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָהּ, וְאִם תִּצְלִיחַ לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית הַנִּגְזָחִית, אֲזִי הַכֹּל יֵלֶךְ לָךְ כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֲצָמֶךָ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִשְׁמֵי עִם הַתַּרְגּוּם, וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים גְּמָרָא, וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם כַּמָּה סִימָנִים שֶׁלְחֵן עֲרוּךְ, וְתִדַּע אֲשֶׁר לֹא נִשְׁאַר מִהָאָדָם כְּלוּם, רַק מֵה שְׂזוּכָה לְלַמֵּד בְּעוֹלָם הַזֶּה תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

נָא וְנָא תִתְנַהֵג בְּצַנִּיעוֹת גְּדוֹלָה, וְאֵל תִּסְפֹּר לְאָף אֶחָד מֵה שְׂקוּרָה בֵּין כְּתָלֵי בֵיתְךָ וְכוּ', וְדִי לְחַכִּימָא וְכוּ'.

מָאד מָאד אֲנִי רוֹצֵה שְׂתַכְתַּב לִי אֶפְלוֹ כַּמָּה שׁוּרוֹת, כִּי נִפְשֵׁי קְשׁוּרָה בְּנַפְשֶׁךָ, וְזָכַר אֶת אֲשֶׁר מְסִרְתִּי נִפְשֵׁי בְּעַבּוּרְךָ, בְּמִשְׁךָ הַשְּׂנִיִּים שֶׁלְמַדְתָּ אֲצָלִי, כַּמָּה סֵבֶל סְבַלְתִּי וְכוּ', וְכַמָּה יְגִיעוֹת וְטַרְחָחוֹת טַרְחָתִי, וְעַל-כֵּן רָאָה לְשָׁלֵם לִי בַחֲזָרָה לְכָל הַפְּחוֹת כַּמָּה שׁוּרוֹת שְׂתַכְתַּב לִי.

מָאד מָאד רְצִיתִי, שְׂתַבּוֹא בְּכָל מוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קַדְשׁ עִם אֲשֶׁתְּךָ אֶל יְדִידֵינוּ הַיָּקָר לִי מָאד, ר' ... גְּרוֹ יְאִיר, וְתִדְבְּרוּ מִדְּבָרֵי רַבְנּוּ וִ"ל, וְכֵן יִלְמַד אֶתְכֶם הַלְכוֹת בְּעֵנִין טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, שְׁנֵה מָאד מָאד נְחוּץ וְחֲמוּר, כִּי הוּא דְבָר הַפְּרוּךְ בְּכָרִיתוֹת, וְעַל זֶה אָסוּר לוֹתֵר, בְּפִרְט שְׁנֵה רֵאוֹנוֹת מְכָרְחִים לְלַמֵּד בְּכָל שְׁבוּעַ אֶת כָּל הַהִלְכוֹת, וְאִף שְׂיֻדְעִים כְּבָר אֶת הַהִלְכוֹת, צְרִיכִים לְחֹזֵר עַל זֶה עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם וְכוּ' וְכוּ', כִּי זֶה מָאד מָאד חֲמוּר. וְעַל-כֵּן תִּשְׁמַר מָאד — אֶתְּךָ וְאֶתְּךָ, וְתַבּוֹאוּ בְּכָל מוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קַדְשׁ, וְתִדְבְּרוּ אִתּוֹ, כִּי יֵשׁ לוֹ סְמִיכָה עַל הוֹרָאָה בְּעֵנִין טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְהוּא מָאד מָאד יָקָר בְּעֵינַי.

נָא וְנָא תִשְׁתַּדֵּל מָאד, שְׂתַהֲיֵה בְּבֵיתְךָ אֶהְבֵּה, וְאוֹרְיָה שְׁל

שְׁמִיחָה, וְאֵף פְּעַם אֶל תִּקְפִּיד עַל אֲשֶׁתְּךָ, אֲלֵא תִכְבְּדָה וְתִיַקְרָה
וְתִשְׁמַחָה מְאֹד, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ בְּזָכוֹת זֶה, שֶׁתִּפְקֹד
בְּזֶרַע שְׁלֵ קִימָא, וְעוֹד אֲזָכָה לְהִיּוֹת סִנְדֵק אֲצִלְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁאֲזָכָה לְרֵאוֹת אֲצִלְךָ נַחַת, כִּי אַתָּה כָּל
חַיּוּתִי, וְכֵן כָּל הַחֲבָרִים שְׁלֵךְ שְׁלֵמְדוֹ אֲצִלִּי, וְהֵם הֵם הַחַיּוּת שְׁלֵי,
וְגַם לָהֶם אֲנִי כוֹתֵב מִכְּתָב זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדֵּר שְׁמוֹת, י"ד טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְּתָבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמִּחְתִּי לְשִׁמְעַ הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִיְנֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְהַעֲקֹר תְּחִזֵּק אֶת
אֲחֵרִים, וְעַל-יְדֵי שֶׁתְּחִזֵּק אֶת אֲחֵרִים, תִּהְיֶה גַם לְךָ הַתְּחִזְקוֹת.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי רוֹצֶה, שֶׁתִּלְמַד בְּכֹל מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קִדְשׁ עִם
הָאֲבָרְכִים הַצְּעִירִים שְׁלֵמְדוֹ אֲצִלִּי הַלְכוֹת טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, שְׁזֵה
מְאֹד מְאֹד נְחוּץ, וְכֵן תִּדְבֹר אִתָּם בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם
שֶׁלֹּא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ. וּבְאֵמַת כְּשֶׁמְחִזְקִים אֶת אֲחֵרִים, יֵשׁ גַּם
הַתְּחִזְקוֹת לְעַצְמוֹ. וְעַל-כֵּן רְאֵה לְחִזֵּק אֶת אֲחֵרִים, וְתִהְיֶה לְךָ גַּם-כֵּן
הַתְּחִזְקוֹת.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְּךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ד טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּעֵנֵן הַקְּדִישִׁים, עֲלִיךָ לְדַעַת, שְׂאֵבֶל צְרִיף לְהִרְבּוֹת בְּקְדִישִׁים,
כִּי הִיא זְכוּת גְּדוּלָה לְנַפְטָר, שֶׁהֵבֵן אוֹמֵר קְדִישִׁים בְּכּוֹנֵה, וּבַפְּרֵט
אֲתָה מְכַרַח לְהִרְבּוֹת בְּקְדִישִׁים, כִּי כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּכָלֵל לֹא
הִתְפַּלְלָתָּ בְּמַגְנֵן, וְלָכֵן עֲלִיךָ לְהַשְׁלִים מַה שֶׁחֲסַרְתָּ וְכוּ', וּבְעֵנֵן
הַמְזֻמָּרִים שְׂאוּמָרִים הַסְּפָרְדִים — לֹא נוֹרָא, גַּם אֲתָה תִּגִּיד קְדִישׁ
כְּמוֹ שֶׁהֵם אוֹמְרִים, כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ וְסוֹכֵב עַל יְסוּד קְדוּשָׁה.

אוֹדוֹת הַסְּדוּרִים שֶׁסִּדְרוּ בְּבֵית-הַכֶּנֶסֶת, תִּאֲמִין לִי, שְׁזָה לֹא שִׁיף
אֵלֵי, וְאִם כָּל הַדְּאָגוֹת שְׁלִי יִהְיוּ רַק הַדְּאָגוֹת הָאֵלוּ, אֲנִי אֶהְיֶה הַכִּי
מְאֹשֶׁר בְּחַיִּים, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֲנִי חַיֵּב כֶּסֶף לְאֲנָשִׁים עֲנִיִּים,
שְׁזָה לוֹקֵחַ לִי אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַמַּח, וְעַל-פִּנְיָ אֵין לִי כֶּסֶף וּמַח לְדָאָג
לְשִׁטּוֹת כְּאֵלוּ, מַגְבּוֹת וְכוּ' וּשְׂאֵר דְּבָרִים, יַעֲזוֹר הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא,
שֶׁכָּבֵר אֲזָכָה לְצֵאת מְכָל הַצָּרוֹת וְהַחֻבּוֹת שְׁלִי, וְתַמִּיד תִּבְשֹׂר לִי
בְּשׂוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל נְשׂוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגָּרִים
בִּיבְנֵאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַזֵּה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תַּמִּיד, וַיִּשְׁמְרֵם

וַיֵּצִילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נִגְעַת וּמִחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלִיחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדִיהֶם, וַיִּירוּ רַב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיהֶם, אָמֵן.

מאד מאד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שְׁתַּחֲזַקְנָה אֶת עֲצָמְכֶן יחד בְּאַהֲבָה,
אֲחִנָּה וְרַעוּת, וְאֲשֶׁה תְּדוּן אֶת רַעוּתָה לְכַף זְכוּת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה
מִזֶּה, כִּי אֲצַלּוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׁוֹב כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל דָּן אֶת הַשְּׁנַי
לְכַף זְכוּת, וּמִי שֶׁדָּן אֶת זוּלָתוֹ לְכַף זְכוּת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דָן
אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת. וַיִּכְמַאֲמָרֵם ז"ל (שַׁבַּת קַחוּ): הַדָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוּת,
דְּנִין אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כִּי בְּאֵמֶת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל מִינֵי
צָרוֹת וְיִסּוּרִים, בְּפָרֵט עַל גְּשִׁים, שֵׁשׁ שְׁסוּבָלוֹת מְבַעֲלִיהֶן הַשְּׁפָלוֹת
וְכוֹי, וַיֵּשׁ שְׁסוּבָלוֹת סָבֵל נוֹרָא מִלְּדִיהֶן וְכוֹי, וַיֵּשׁ שְׁסוּבָלוֹת עֲנִיּוֹת
וְדַחְקוֹת וּבּוֹשׁוֹת גְּדוּלוֹת וְכוֹי, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְדוּן אֶת כָּל אֲשֶׁה
לְכַף זְכוּת, וְלֹא לְחַפֵּשׂ עִם זְכוּכִית מְגַדֵּלֶת כָּל נִקְדָּה רָעָה וְחִסְרוֹן
שֵׁשׁ בָּהּ וְכוֹי, אֲדַרְבֵּה, צָרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא רַק אֶת הַנִּקְדָּה
הַטּוֹבָה שֶׁבְּכָל אֲשֶׁה, וְלִהְגַּדִּיל אֶת זֶה בְּזְכוּכִית מְגַדֵּלֶת גְּדוּלָה,
וּבְאֵמֶת אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים בְּעֵלֵי הַכֹּהֵן שֶׁחֲשַׁד בְּחִנָּה שֶׁהִיא שְׁכוּרָה,
וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת לֵא): "וַיַּעֲזֵן חִנָּה וַתֹּאמֶר, לֹא אֲדַנִּי",
אָמַר עוֹלָא וְאִיתִימָא רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא, אָמַר לִיה: לֹא אֲדוֹן אַתָּה
בְּדָבָר זֶה, וְלֹא רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלֶיךָ, שְׂאֵתָה חוֹשְׁדָנִי בְּדָבָר זֶה,
אֵיכָא דְאָמְרִי, הִכִּי אָמַרְתָּ לִּיה, לֹא אֲדוֹן אַתָּה, לָאוּ אֵיכָא שְׂכִינָה
וְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ צָבָךְ, שֶׁדַּנְתָּנִי לְכַף חוֹבָה וְלֹא דַנְתָּנִי לְכַף זְכוּת; הֲרִי
שְׂאֵפְלוּ כֹהֵן גְּדוֹל אִם חֲשַׁד בְּחִנָּה, וְלֹא דָן אוֹתָה לְכַף זְכוּת, סִימָן
שֶׁאֵין אֲצִלוּ רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ וּנְבוּאָה, בֵּן צָרִיכִים לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדוּן
תָּמִיד אֶחָד אֶת הַשְּׁנַי לְכַף זְכוּת.

וְאַתָּן צָרִיכוֹת לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶן לְאַהֲבָה אֶת זוּלָתְכֶן, וְתַשְׁתַּדְּלָנָה
מְאֹד, שְׁתַּהֲיֶה בֵּינֵיכֶן אֲהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, וְאֲנִי מַצִּיעַ בְּפִנְיֵכֶם הַצָּעָה,
שְׁתַּתְּאֲסַפְנָה פַּעַם בְּשַׁבּוּעַ לַעֲשׂוֹת לֵיל שְׂמֻחָה, הֵינּוּ אַף שְׂאֵתָן
מִתְאַסְפוֹת בְּכָל יוֹם לֹמַר תְּהִלִּים בְּצוֹתָא, שְׁזָה דְבָר גְּדוֹל מְאֹד, וְכֵן
אַתָּן מִתְאַסְפוֹת לְשִׁמְעַ שְׁעוּרֵי תוֹרָה, מְלַבֵּד זֹאת הִזְהָ טוֹב מְאֹד,
שְׁתַּתְּאֲסַפְנָה לַעֲשׂוֹת לֵיל שְׂמֻחָה פַּעַם בְּשַׁבּוּעַ, לְדַבֵּר וּלְפִטְפֹט, לְשִׁיר

וְלִרְקֹד אִשָּׁה עִם רְעוּתָהּ, אוֹ לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ תְּכָנִית, וּלְבַלּוֹת יַחַד, וְזֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְכָל נְשׁוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כְּפִי הַלַּחֲץ וְהַדְּחָק שְׁעוֹבֵר עַל כָּלֶּךְ, הַהִתְכַּרַח לְהִתְאַסֵּף פַּעַם בְּשָׁבוּעַ וּלְבַלּוֹת יַחַד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה יִקְרַב אֶת הַלְּבָבוֹת, וְזֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב. וְדַעַת לְנִבּוֹן שְׂזָה צָרִיף לְהִיּוֹת בְּצַנִּיעוּת בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם גְּבָרִים, וּמְאֹד מְאֹד רְצִיתִי, שְׁתַּעֲשִׂינָה לֵיל שִׂמְחָה, בְּאַפֵּן שֶׁתִּהְיֶה שְׂרוּיָה בִּינִיכָן אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה וְאַהֲבָה וְקִרּוּב לְבָבוֹת, וְאַשָּׁה תְּדוּן אֶת הַשְּׂנִיָּה לְכַף זְכוּת, וְאַשְׁרֵי הָאִשָּׁה שֶׁיְכוּלָה לְשַׂמַּח וּלְבַדֵּחַ אֶת שְׂאֵר הַנָּשִׁים, כִּי מִדַּת הַשִּׂמְחָה מְאֹד מְאֹד יִקְרָה, כִּי אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה אֲלֵא בְּמָקוֹם שִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן תַּעֲשִׂינָה פַּעַם בְּשָׁבוּעַ לֵיל שִׂמְחָה וּבִלְוֵי, וְהַכֵּל עַל טְהַרְת הַקִּדְּשׁ, וַיְכוּלִים גַּם לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ הַצָּגָה וְכוּ', כְּדִי שְׁתַּתְּאוּרְנָה, וְזֶה מְאֹד מְאֹד נְחוּץ לְעֲצָבִים, וְתַעֲמְדוּ עַל דְּבַר זֶה מְאֹד חָזֵק, אוֹ שְׁבַעֲלִיכֶם יִשְׁמְרוּ אֹז עַל הַיְלָדִים, אוֹ שְׁתַּקְחוּ שְׂמֵרֻטָּפִית (בִּיבִי-סִיטֵר), וְאַל תִּקְלוּ בְּדַבָּר זֶה, כִּי זֶה מְכַרַח לְאַשָּׁה שֶׁתִּצָּא לְבַלּוֹת עִם חֲבֵרוֹתֶיהָ, לְכָל הַפְּחוֹת פַּעַם בְּשָׁבוּעַ. וְדַעַת לְנִבּוֹן, שֶׁהַכֵּל צָרִיף לְהִיּוֹת עַל-פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה, וְזֶה יַעֲזֹר לָכֵן מְאֹד מְאֹד, שְׂאִשָּׁה תִּמְצָא חֲבֵרָה לְדַבֵּר וּלְפַטֵּט אִתָּהּ, שְׂזָה דְּבַר נְחוּץ מְאֹד.

זְכְרוּ הֵיטֵב אֶת כָּל הַחֹסֵד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּכֶן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַד עַכְשָׁיו, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גַם לְהִבָּא, הַעֲקֹר תִּשְׁתַּדְּלוּ לְדוּן אַחַת אֶת הַשְּׂנִיָּה לְכַף זְכוּת, וְאַף שְׂזָה בָּא מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי טַבַּע שֶׁל אִשָּׁה שֶׁהִיא מְקַנְאֵת בַּחֲבֵרָתָהּ, עִם כָּל זֹאת צָרִיכִים לְעַבֵּד עַל עֲצָמוֹ לְשַׁבֵּר אֶת מִדַּת הַקְּנֵאָה וְהַשְּׂנֵאָה, הַלְּשׁוֹן הַרַע וְהַרְכִּילוֹת, וְלְדוּן אֶת זִוְלָתוֹ לְכַף זְכוּת, וְלִמְצָא בּוֹ רַק אֶת הַנִּקְנָדָה טוֹבָה, וְזֶה הִיָּה רְצוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וְאַנְחֵנוּ צָרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. וּמְאֹד מְאֹד רְצִיתִי שְׂאִשָּׁה תִּמְחַל לְזוּלָתָהּ, וְשִׂיפְסְקוּ פַּעַם וּלְתַמִּיד הַמְרִיבוֹת וְהַאֲגִדוֹת וְהַקְּבוּצוֹת שְׁנַעֲשׂוֹת בֵּין הַנָּשִׁים, אֲשֶׁר זֶה מִדָּה מְאֹד מְאֹד מְגַנָּה, כִּי צָרִיכִים לְהִתְאַגֵּד בְּיַחַד כָּל הַנָּשִׁים, וְלֹא שֶׁכָּל אַחַת תִּכְנֶה בְּמָה לְעֲצָמָה, הֵינּוּ שֶׁתִּהְיֶה לָּהּ קְבוּצָה שְׁלֵה, וּלְזוּלָתָהּ תִּהְיֶה הַקְּבוּצָה שְׁלֵה, וְכֵן, חֵס וְשְׁלוֹם, יִתְפָּרְדוּ לְקְבוּצוֹת, וְכָל קְבוּצָה תְּדַבֵּר עַל קְבוּצַת הַזּוּלָת וְכוּ'.

כְּאֵלוֹ הֵן כְּךָ וְכוּ', וְכֵאלֹהֵי הֵן כְּךָ וְכוּ', וְדַבֵּר זֶה מְאֹד מְגִינָה בְּעֵינָיו יִתְבַּרְךָ, כְּמֵאמָרָם ו'ל (יְבִמוֹת יג:) עַל פְּסוּק (דְּבָרִים יד, א): "לֹא תִתְגַּדְדוּ", לֹא תַעֲשׂוּ אַגְדוֹת אַגְדוֹת, וְיֵשׁ מוֹנֵי הַמְצוּוֹת שְׂאוֹמְרִים, שְׂזָה לָאוּ בַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹת אַגְדוֹת אַגְדוֹת, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לְטַהֵר אֶת מַחְנֵנו מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ, קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת, אַגְדוֹת אַגְדוֹת, אֲלֵא כִּלְכֵּן תִּתְאַחַדְנָה יַחַד עַל-כָּל-פְּנִים פְּעַם בְּשָׁבוּעַ, וְלַעֲשׂוֹת לַיִל שְׂמִחָה וּבְלוֹי, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְשִׁיךְ עָלֶיכֶן תָּמִיד שְׂמִחָה וְהַרְחַבַת הַדַּעַת, שִׂיְהִי לָכֵן כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ לְגַדֵּל אֶת יַלְדֵיכֶן בְּקִדּוּשָׁה וּבְטָהֳרָה, וְתִהְיֶה לָכֵן סִבְלָנוֹת אֲלֵיהֶם, וְתָמִיד תִּתְהַיְיָה בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב, וְתִשְׁמַחְנָה אֶת בְּעַלְיָכֶן. אָנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה שְׂתִקְיָמְנָה אֶת דְּבָרֵי, וְאִזּוּ יִהְיֶה לָכֵן טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לָכֵן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֵר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

זֶה זְמַן רַב שְׂרָצִיתִי לְכַתֵּב לָךְ בְּאַרְיִכוֹת, אֲבָל מְרַב צְרוּתִי וְתִלְאוֹתֵי מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַי בְּרוּחָנוּת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַי וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה מַה שְּׁמַנֵּעַ אוֹתִי לְכַתֵּב, אֲבָל עֲכָשׁוּ אָנִי מְרַגֵּישׁ שְׂאֵנִי מְחַיֵּב לְכַתֵּב שׁוֹרוֹתַיִם אֵלָיו.

אֵין מְלִים בְּלִשׁוֹנֵי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שְׂאֵת עוֹשֶׂה עִמִּי, וּבְפִרְטִיּוֹת בְּזֶה שְׂאֵת מְרָשָׁה לְבַעֲלָךְ לְשִׁמְשׁ אוֹתִי, כִּי הוּא פְּשׁוּט מְצִיל אוֹתִי, כִּי אָנִי נִמְצָא בְּצָרוֹת גְּדוּלוֹת, וְאֵין אִף אֶחָד שְׂיַעֲזֹר לִי רַק בְּעֵלְךָ, וְעַל-כֵּן אָנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ סְלִיחָתְךָ אִם אָנִי נוֹטֵל אֶת בְּעֵלְךָ מִהַבֵּית, אָנִי מְכַרַח לְהַגִּיד לָךְ, שְׂזָה פְּשׁוּט פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, וְהוּא מְצִיל אוֹתִי, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, וְעַל-כֵּן אוֹדָה לָךְ מְאֹד מְאֹד עַל כָּל הַחֶסֶד שְׂאֵת עוֹשֶׂה עִמִּי. וְעֵלְיָךְ לְדַעַת, שְׂכָל מַה שְּׁבַעֲלָךְ עוֹשֶׂה זֶה רַק בְּזוּכוֹתְךָ, וְכֵמֵאמָרָם ו'ל (בְּרָכוֹת יז.): גְּדוּלָה הַבְּטָחָה שְׂהַבְטִיחַ

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְנָשִׁים יוֹתֵר מִן הָאֲנָשִׁים, נָשִׁים בְּמֵאֵי וְכִיָּן?
בְּאֶקְרוּי בְּנִיָּהוּ לְבִי כְּנִישָׁמָא, עֵינֵי שָׁם; בְּזֶה שֶׁהֵן עוֹזְרוֹת שֶׁהֵילָדִים
יֵלְכוּ לְלַמֵּד בַּחֲדָר וּבַתְּלִמוּד תּוֹרָה, וְכֵן שֶׁהַבְּעָלִים יִתְעַסְקוּ בְּקִדְשֵׁים,
וְעַל-כֵּן מַגִּיעַ לְאִשָּׁה תּוֹדָה רַבָּה מְאֹד.

וּבְזִכּוֹת זֶה שְׂאֵת מְרָשָׁה לְבַעֲלָהּ לְעֹזֵר לִי, יַעֲזֹר לָךְ הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה לָכֶם הַרְבֵּה נַחַת מֵהֵילָדִים, וְתִמִּיד תִּבְשְׂרֵי לִי
בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְרֵי שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלַח יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... תַּחֲיֶיהָ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֵת כָּל הַמְּכַתְּבִים שְׁלָךְ.

אֵת לֹא יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעֵר, אֵת גְּדֹל הַצַּעַר וְהַעֲגַמַת נַפְשׁ
שְׁעַבְרָתִי, עִם כָּל זֹאת אָנִי מִתְחַזֵּק בְּכָל מֵינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְעַקֵּר
הַהִתְחַזְקוֹת שְׁלִי, שְׁתִּהְיֶה לְאֵל, יֵצֵא מֵאִתְּנוּ דוֹר יִשְׂרָאֵל מְבָרָךְ,
וְיִלְדִים טוֹבִים, וְיִתְחַנְּכוּ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַאֲמוּנָה, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שְׂאֲזַכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֵל הַפְּעַל אֵת חֲשָׁקִי וְרִצּוֹנִי, שְׂאֲנִי רוֹצֶה
לְהַקִּים דוֹר מְאֲמִינִים בְּנֵי מְאֲמִינִים, וּבְעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַכֶּה בְּקִרּוֹב
לְהַגִּיעַ אֵל זֶה.

נָא וְנָא רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מֵינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְאִזּוּ סוּף כָּל
סוּף תִּרְאִי אֵת הַטּוֹב שְׂיֵצֵא גַם לָךְ מִזֶּה, כִּי בְּזֶה שְׂמִתְחַנְּכִים אֵת בְּנוֹת
יִשְׂרָאֵל, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר, שְׂגַם הֵילָדִים שֶׁל הַמְּחַנְּכֵת
מְצַלִּיחִים.

נָא וְנָא תַחֲזִיקִי מְעַמָּד, וְשׁוּם דְּבָר שְׁבָעוּלָם לֹא יִשְׁבֵּר אוֹתָךְ,

ואת צריכה להבין, שכל רצוני הוא, רק להחזיר בילדים יראת שמים טהורה.

מאד מאד רציתי, שתעבדי יחד עם כל המורות, כי זו כל החכמה — להשתדל לעבד עם כלם, ותעדפני את כל המורות, ובפרט את המורה ... שתחיה, מה קורה, כי אני רוצה שתחיה בינכן אהבה גדולה, כי אם יש בין המורות הבנה הדדית, ואחת עוזרת לשניה, על-ידי-זה מצליחים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רמד.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמות, ט"ז טבת ה'תשנ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ושמחתי לשמע שאת מסכימה עם בעלך.

אין את יכולה לתאר ולשער את גדל מסירות הנפש שיש לבעלך בעבורי, והוא עושה את זה לשם שמים, בלי שום תשלום כלל, כפי שהקדוש-ברוך-הוא יודע, ואני מברך אתכם, שבזכות זה יעזר לכם הקדוש-ברוך-הוא, שיהיו לכם ילדים טובים ובריאים, ויהיה לכם הרבה נחת מהם, כי אין מלים בפי להסביר לך, באילו מצבים קשים אני נמצא עכשו, באיזו עניות ונדחקות וכו', באילו חובות וכו', באילו צרות וכו', ובעלך ממש מוסר את נפשו בשבילי, פשוטו כמשמעו, שלא על מנת לקבל פרס, ודבר כזה עוד לא ראיתי, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, ויתן לכם את הכחות ברוחניות ובגשמיות, ותהיו לי לעזר תמיד, ואהיה לכם אסיר תודה לעולמי עולמים.

אני אשתדל מאד מאד, שפעמים בשבוע הנשים תתקבצנה יחד, ותבלינה בשמחה וברקודים ובספורים, כדי לפקח את דעתן.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעֵדוּךָ, שְׁתַּצְלִיחֵנִי דוֹרְכֶךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

תְּאֲמִין לִי, שֶׁהַסְּכּוּם הַזֶּה לֹא יִסְפִּיק לִי לְשַׁעֵה, וְעַל-כֵּן חֲבַל,
וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיוֹצִיא אוֹתִי מִן הַמַּצַּר, וְאֲזַכֶּה כָּבֵר
לְהִרְחָבָה.

פֶּה תִקְבַּל מַכְתָּב כָּלְלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וּמַכְתָּב כָּלְלִי לְנִשּׁוֹת
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וְהִיָּה טוֹב שְׁתַּעֲשֶׂה מִזֶּה עֲתָקִים, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד
נִצְרָךְ, וּמִי יִתֵּן, שְׁכַפֵּר נִזְכָּה לְצֵאת מִן הַצָּרָה שֶׁנִּקְלַעְנוּ אֵלֶיךָ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... תַחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

לְדַעֲתִי, אֶת צְרִיכָה לְהַגִּיד חֵד מְשֻׁמְעִית לְגִבּוֹרַת ... תַחֲיָה, שְׂאֵם
עוֹד פֶּעַם תִּפְנֹס אוֹ תִתְּפָרֵץ לְתוֹךְ הַמַּעוֹן, תַּעֲשִׂי לָהּ הַלְכָה לְמַעֲשֶׂה,
וְתוֹצִיאֵי אֶת הַיְלָדִים שְׁלָה, וְאֶת צְרִיכָה לְלַכֵּת בְּתַקְוָה הַדִּין אֶתָּה, כִּי
אֲנַחְנוּ סוֹבְלִים מִמֶּנָּה מְאֹד מְאֹד, כִּי הִיא מְסִיתָה גַם אֶת הַנְּשִׁים

הצעריות, ואני מאד מאד רגיש לדברים כאלו, כי אני מוסר את נפשי בעבור הזוגות הצעירים, ופה היא מקבלת דעות נפסלות וכו', והיא מעבירה את זה לבנות הנשואות שלנו, זה כואב לי מאד מאד, ועל-כן תלכי אתה בתקף הדין, אם עוד פעם תפגס במעון בלי רשות — תסלקי אותה, ותגידי את זה בשמי, לי לא אכפת שתצא לגמרי מיבנאל, אין דבר כזה שאשה אחת תתפרץ מתי שהיא רוצה, העולם אינו הפקר, אנחנו משתדלים לבנות קהלה, שיהיה טוב לשמים, וטוב לבריות, ואנחנו לא צריכים עזי פנים, ובפרט מסיתים ומדיחים, שישיתו וידיחו את הנשים הצעירות, שהן ממש העינים שלי, כי הבנות שהתחנכו בבית-הספר שלי, הן העינים שלי, ומסרתי את נפשי, פשוטו כמשמעו, בעבור חנוכה, ולבסוף אחר שתתנתי אותן, שיבוא איזה נגע צרעת מבחוץ ויקרר אותן, זה כואב לי מאד מאד.

אודות קדיש וכו', בדרך כלל רוק לא צריך שיגידו אחריו רק חדש שלם וכו', והבטחתי לאמא שלו, שאני אגיד קדיש אחריו, אף-על-פי-כן אם בעלך רוצה להגיד קדיש אחריו — מה טוב ומה נעים, אבל לא אומרים יותר מחדש.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפלתתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליחי דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רמז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמות, ט"ז טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וינדפפו אל ידי הלקר לי מאד ... גרו יאיר.

מאד מאד שמחתי לשמע איך שאתה מלמד את הילדים, ומכניס בהם אמונה פשוטה בו יתברך, אשר אין למעלה מזה,

וּתְשַׁתְּדֵל מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ בְּזוֹה, וְאִזְ יַעֲזֹר לָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁלֹא
 רַק שְׁתַּהֲיֶה לָךְ פְּרֻנְסָה גַם בְּגַשְׁמִיּוֹת, אֲלֵא תַהֲיֶה לָךְ פְּרֻנְסָה
 בְּרוּחָנִיּוֹת, שְׁפַע רוּחָנִי וְשְׁפַע גְּשָׁמִי, כִּי אֵין עוֹד זְכוּךְ הַנְּפֹשׁ, כְּמִי
 שְׁמַלְמֵד אֶת תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, וּמְכַנִּים בָּהֶם אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, הָעֶקֶר אֲסוּר אֶף פַּעַם לְהִיּוֹת בְּכַעַס עַל הַתְּלַמִּידִים, רַק
 לְהַסְבִּיר לָהֶם בְּנִיחוּתָא, וּלְסַפֵּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים, וּלְעוֹרֵר אֶת
 לְבָבָם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם הוֹלְכִים עִם יְלָדִים בְּנַחַת, פּוֹעֲלִים
 מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׂאֵם הוֹלְכִים עִם יֶלֶד בְּנַעַם,
 פּוֹעֲלִים עִמוֹ, וְאִם צָרִיכִים לְהַכּוֹתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לֹא פּוֹעֲלִים כְּלוּם,
 וְאִם רוֹאִים שְׁפָן פּוֹעֲלִים, תִּדְעַ שְׂאֵם הָיוּ הוֹלְכִים אֶתוֹ בְּנַחַת, הָיוּ
 פּוֹעֲלִים הַרְבֵּה יוֹתֵר, וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל מְאֹד לְמַלְמֵדִים, שְׁאָסוּר לְהַרְבִּיץ
 לְיְלָדִים, וְאָסוּר לְצַעֵק עֲלֵיהֶם, אֲלֵא לְהַסְבִּיר לָהֶם בְּנִיחוּתָא, וְתַמִּיד
 לְהַכְנִיס אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַפֶּתַח, וּלְהַגִּיד: "יְלָדִים יְקָרִים,
 תִּדְעוּ שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה בַּפֶּתַח שְׁלָנוּ, וְעַל-כֵּן הֵבָה וְנִשְׁבַּח
 בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְנִצִּית לְמָה שְׁאֲנַחְנוּ לּוֹמְדִים בְּתוֹרַה הַקְדוּשָׁה", וְכוּ', וְאִזְ
 שְׁהוֹלְכִים בְּצוּרָה כְּזוֹ עִם יְלָדִים — מְאֹד פּוֹעֲלִים, מָה שְׂאֵין כֵּן אִם
 צוֹעֲקִים עֲלֵיהֶם, וּמַתְּפָרְצִים כְּלַפִּיָּהֶם, לֹא פּוֹעֲלִים מְאוּמָה, רַק
 הוֹרְסִים לָהֶם אֶת הַחַיִּים לְגַמְרֵי, וְהֵם נַעֲשִׂים עֲצָבָנִים, וְהַמְלַמֵּד
 נַעֲשֶׂה עֲצָבָנִי, וְהַהוֹרִים נַעֲשִׂים עֲצָבָנִים, וְאֵין כְּלוּם. הָעֶקֶר הוּא רַק
 לְהַסְבִּיר בְּנִיחוּתָא, וְלְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁהַעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזוֹ שֶׁל חַנוּךְ, לֹא
 תַהֲיֶה עַל, אֲלֵא אֲדַרְבָּה, שְׂיִהְיֶה תַעֲנוּג לְעַבֵּד עִם יְלָדִים, אֲשֶׁרִי מִי
 שְׁזוּכָה לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּצוּרָה כְּזוֹ, וְאִזְ יִלֵּךְ לוֹ מְאֹד בְּקַלּוֹת.

רְאֵה לְהַתְּבוֹדֵד עַל כָּל תְּלַמִּיד וְתַלְמִיד שִׁיִּצְלִיחַ, וְתַתְּדִיר בָּהֶם
 יִרְאת שָׁמַיִם. לִי הִיָּה מְלַמֵּד בְּעַת שְׁהִיִּיתִי בְּגִיל שֵׁשׁ וְשִׁבְעַ, שֶׁהוּא
 הַתְּבוֹדֵד עַל כָּל תְּלַמִּיד וְתַלְמִיד, שִׁיקְלֹט אֶת הַלְמוּדִים, וְעַד הַיּוֹם
 שְׁזֶה חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, עַדִּין אֲנִי זוֹכֵר מָה שְׁלַמְד אֶתְנוּ, וְזֶה פְּלֵא,
 כִּי הִיִּיתִי יְלֵד בֶּן שֵׁשׁ, וְעַדִּין אֲנִי זוֹכֵר בְּעַל-פִּה הַיֵּטֵב: יְהוֹשֻׁעַ
 שׁוֹפְטִים, שְׁמוּאֵל-א' שְׁמוּאֵל-ב', שְׁזֶה לְמַדְנּוּ אֲצִלוֹ בְּשָׁנָה אַחַת, וְזֶה
 אֲצִלִי כְּמוֹ חִי, וְהַכֵּל הִיָּה, כִּי הוּא הַתְּדִיר בְּנוֹ אֶת הַלְמוּדִים בְּאֶפֶן
 מוֹחָשִׁי.

אֲשֶׁר   כו רמח   בַּנְחָל   עג

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁנוֹזְכָה לְגִדּוֹל יְלָדִים מְצַלְחִים בְּתוֹרָה
וַיִּרְאֵת שָׁמַיִם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, עִם הַדּוּ"חַ שֶׁל הַפֶּתַח שְׁלָךְ, אֵיךְ
שָׁהֵם לּוֹמְדִים וּמְתַמְּדִים.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! אֵין אַתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גִּדּוֹל
הַשְּׂמֻחָה שְׂאֵתָה מְכַנִּים בְּלִבִּי, שְׂאֵתָה מְפָרֵט לִי בְּפִרְטֵי פִּרְטֵיּוֹת אֵיךְ
עוֹבֵר עַל כָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִידָה, וְתַגִּיד לָהֶם בְּשָׁמַי, שְׂאֵין עוֹד גַּחַת רוּחַ,
שָׁהֵם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לִי, וּבְפִרְט עֲכָשׁוּ שְׂאֵנִי בְּצִרָה גְּדוֹלָה כְּזוֹ, כְּמוֹ
שָׁהֵם לּוֹמְדִים בְּהַתְמַדָּה, וּבְפִרְט הַבְּנִיִּים שֶׁל ... גֵּרוּ יְאִיר, תַּגִּיד לָהֶם
שָׁהֵם פָּשׁוּט יַחִיו אוֹתִי, אִם הֵם יִלְמְדוּ בְּהַתְמַדָּה, וְשִׁפְלִים יִגְרְסוּ
פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת וְדַפִּים גְּמָרָא, וְזֶה חִלְקִי מִכָּל עַמְּלִי. יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שָׁהֵם יִתְמַדּוּ בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְהַזְכּוֹת הַזֹּאת יַעֲזֹר לִי
לְצֵאת מִכָּל צְרוּתִי וְחוֹבוֹתִי.

הַעֲקָר שֶׁיִּלְמְדוּ תְּרַבֵּה בְּ"סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת", כִּי הַמִּדּוֹת הֵן עֲקָר
הָאָדָם, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

מַחֲמַת טְרוּדוֹתֵי, הַהִכָּרַח לִי לְקַצֵּר, וְשִׁלַּחְתִּי מִכְתָּב לִידִידֵינוּ ...
גֵּרוּ יְאִיר, אֵיךְ לְלַמֵּד יְלָדִים, וּכְדַאֵי שֶׁתַּקַּח מִמֶּנּוּ הָעֵתָק.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רמט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

אִם אַתָּה יָכוֹל לְגַדֵּב כַּמָּה שְׁעוֹת לְתַלְמוּד תּוֹרָה, אֲהִיָּה מְאֹד
שְׂמֵחַ, כִּי אֲנִי חוֹנֵן צְרִיכִים כַּח אָדָם, וּבִפְרִט שְׂאֵנִי רוֹצֶה לְזַכּוֹת אֶת
יְלָדָיו בְּדַבּוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאַתָּה רוֹאֶה מֵה שְׁשֵׁלִים לְךָ
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲפִלּוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׂאֵתָה סוֹפֵר מְעֵלָה, וְזָכִיתָ
לְגַמֵּר סֵפֶר תּוֹרָה בְּיַבְנָאֵל, וְכֵן אַתָּה מִתְחִיל לְכַתֵּב עֲכָשׁוּ סֵפֶר תּוֹרָה
חֲדָשׁ, וְהַפֵּל בְּזָכוֹת הַתִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, שְׂלֵמֶדֶת אַתָּם זֶה כַּמָּה
שָׁנִים, וְעַל-כֵּן לֹא כְּדָאֵי שְׂתַפְסִיק, אֲלֵא תִמְשִׁיךְ כַּמָּה שְׁעוֹת בְּשָׁבוּעַ
כְּמוֹ שְׂכַתְבָּת לִי, וּמִמָּשׁ תַּעֲשֶׂה לִי חֶסֶד גְּדוֹל, כִּי אֲנִי רוֹצֶה שֶׁהַיְלָדִים
שְׁלָנוּ יִהְיוּ מְלֵאִים עִם אֲמוּנָה, וְהַעֲקָר רַק סְבָלָנוֹת, כִּי עִם יְלָדִים
צְרִיכִים אֶת הַסְּבָלָנוֹת הַכִּי גְדוֹלָה, לֹא לְהַתְּפָרֵץ עֲלֵיהֶם, וְאִזּוּ תִצְלִיחַ
דְּרַבְּךָ תְּמִיד.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ... וְ... שְׂפִיחֵיו
נִצַּח.

בְּאֵתִי לְבָרַךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַּת "מִזֵּל טוֹב" חֲמָה וּלְכַבֵּית עַל הַלְדָּת
וְכַדְכֶם הַיָּקָר, יַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַכְנִיסוּ אוֹתוֹ בְּבִרְיָתוֹ שֶׁל

אֲשֶׁר   כו רנא   בַּנְּחָל   עה

אֲבָרְקֶם אָבִינוּ בְּעֵתוֹ וּבְזִמְנוֹ, וְתָרוּ רַב נַחַת מִמֶּנּוּ, וּמְכַל יוֹצְאֵי חַלְצֵיכֶם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל, שֶׁבְּתוֹכְכֶם תְּחִלִּים וְתִבְרִיא מֵה שְׂיֹתֵר מֵהָר, וְאַתֶּם תִּתְעוֹרְרוּ מְאֹד, הִנֵּה אַתֶּם כְּבָר סָבָא וְסִבְתָּא, וְרְאוּי לָכֶם לְשִׁמְחָה עַל גְּדֹל הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה עִמָּכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, בְּנֹכַח ... גְּרוּ יְאִיר, מְאֹד מְצֻלִיחַ, וְנִתְקַיֵּם אֲצִלוֹ (מְשָׁלִי יח, כב): מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב, וַיִּפְקֶר רְצוֹן מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתּוּכְלוּ לְחַתֵּן אֶת כָּל הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר, וְתָרוּ מֵהֶם רַב נַחַת.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ט"ז טֵבֵת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיֹחִיו נִצַּח.

פֹּה תִּקְבְּלוּ אֶת הַסֵּפֶר "יְרֻנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר", לְהַדְפִּיסוֹ יַחַד עִם הַסֵּפֶר "רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת", עֲדִינן זֶה לֹא גָמוּר, אֲבָל בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם אֲגַמֵּר אֶת זֶה, וְאֲנִי שׁוֹלַח לָכֶם חֲזָרָה, שֶׁכְּבָר תִּתְחִילוּ לְנַקֵּד אֶת זֶה וּלְסַדֵּר לְדְפוּס. וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכָּה לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וַיַּעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד נִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

אַתֶּם לֹא יְכוּלִים לְחָאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַפְּעִילוֹת שֶׁעוֹשִׂים הַסֵּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים פֹּה, וּבְכַפֵּרֵט הַסֵּפֶר הַנִּפְלָא "אֲרֶךְ אַפִּים", מִמֶּשׁ

חוטפים את זה, וזה עושה רעש גדול, ומי יתן, שהזכות הזו תעמד לכם וילדיכם, ותזכו לראות בנים לבניכם עוסקים בתורה ובמצוות, ויצאו מכם דור ישרים מברך, פי הזכות הזו — אין לתאר ואין לשער כלל, ואי אפשר לשלם את זה בכסף, כי אנחנו פאן ועוד מעט פבר נצא מפה, ומא ישאר מאתנו, רק מה שמשכנו את לבבות נשמות ישראל אליו יתברך, שזו הזכות עולה על כל הזכויות, אשרי מי שיש לו זכות בזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רנב.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמות, ט"ז טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי שלומנו היקרים, "חסידיו ברסלב", הגרים ביבנאל "עיר ברסלב", הוי"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד.

אחי ורעי היקרים! ידוע, אשר אצל רבנו ו"ל היו כל מיני סוגי תלמידים, היו לו תלמידים דבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, שאינם מסיחים דעתם ממנו יתברך פרגע, מיחדים יחודים, לומדים עצומים, וגם היו אצל רבנו ו"ל אנשים פשוטים, בעלי מלאכה, עגלונים, חטיים, נגרים, צפעים, ורבנו ו"ל הוליקם גם-כן בדרך של צדיקים, ולא סתם צדיקים, אלא צדיקים קדושים. זו המעלה של ההתקרבות אל רבנו ו"ל, שאפלו אדם שעבודתו עבודה פשוטה מאד, כגון: עגלון, חטי, צפע, פחח וכו', שבדרך כלל עבודת אלו פשוטות, וההכרח להסתובב עם אנשים פשוטים, המדברים שטיות ודמיונות, עם-כל זאת רבנו ו"ל החדיר באנשיו שנקראים אנשים פשוטים, גלוי אלקות פזה, שגם הם היו דבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, גם הם בעבודתם הפשוטה לא הסיחו דעתם מהקדוש-ברוך-הוא, דברו ממנו יתברך, דברו אליו יתברך. וזה צריך להיות לנו מוסר השכל גדול מאד — מה זה נקרא מקרב אל רבנו ו"ל, שאפלו

אדם פשוט עגלון, שיושב מאחורי הסוס, ואוחז בידיו במושכות, אף-על-פי-כן הוא מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא ברצונות ובכסופים כאלו, חיט שתופר, סנדלר שמתקן נעלים, צבע, איך שמדברים אל הקדוש-ברוך-הוא בהשתוקקות כזו, זו הגדלות של רבנו ז"ל! שיכול להאיר אור האין סוף ברוך הוא גם באנשים פשוטים. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סח), שכל מה שהצדיק נמצא במדרגה יותר עליונה, הוא יכול לרדת למדרגה יותר נמוכה, ולקרוב מה שיותר אנשים אל הקדוש-ברוך-הוא.

והנה אנו זכינו להתקרב אל רבי כזה, ולכן עלינו לקיים את דברי רבנו ז"ל, פשוטו כמשמעו, קדם כל — היסוד אצל רבנו ז"ל היה הפסוק (תזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם", פרש רבנו ז"ל (בהקדמה לחלק ב'): אברהם אבינו עבד את הקדוש-ברוך-הוא בבחינת 'אחד', לא הסתפל על שום מונע ומעכב; בדרך כלל כשאחד נכנס בעבודת השם יתברך, יש לו מונעים ומעכבים, שעושים ממנו ליצנות, מדברים ממנו, רוצים להכשילו ולהפילו. גלה לנו רבנו ז"ל, שמי שרוצה באמת לעבד את הקדוש-ברוך-הוא, ללמד להתפלל, להיות דבוק בו יתברך, אסור לו להסתפל על אף אחד בעולם.

והנה זכנו הקדוש-ברוך-הוא בזכות חנם, שיש לנו עיר על שם רבנו ז"ל: "יבנאל עיר ברסלב", זה נראה עתה מגחף, אבל לפני עשר שנים היה יותר מגחף, שהיו משפחות ספורות בלבד, והיום יש לנו קרוב למאתים משפחות, פן ירבו, והנה רק יתחילו לבנות עוד ועוד דירות, ותראו איך שנמלא את המקום, וזו תהיה עיר רבנו ז"ל. בודאי פל הגרים ביבנאל — העיר של רבנו ז"ל, עובר עליהם מה שעובר, אבל מצד שני, ברוך השם, יש להם הרים ושרות, לצאת בחוץ להתבודד, לעלות בין ההרים ולשית בינו לבין קונו, איזו ערבות זו?! בודאי לא חסר גם פה ביבנאל כמה לצים עם ראש ומח קטן, אבל זה רק רבע אחוז, כי רבם ככלם אהובים, כלם תמימים, כלם ישרים, וכלם סובלים מהסמ"ך-מ"ם בעצמו. ובכל מקום יש לו השליחים שלו, פי כל דבר שברוך עם רבנו ז"ל, מכרח

הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם לַעֲמֵד נִגְדוּ, כִּי כִּף אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ז', מֵהַזְּבוּב וְעַכְבִּישׁ), שֶׁקֹּדֶם שֶׁיִּרְדֶּה נִשְׁמָתוֹ לְזֶה הָעוֹלָם, הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם עָשָׂה רַעַשׁ, שָׁאֵם הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת תַּרְדּוּ, אֵין לוֹ כָּכָר מֵהַ לַעֲשׂוֹת. וְאָמְרוּ לוֹ: הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת מִכְרָחָה לְרַדֵּת, וְאִתָּהּ לֶךְ תֵּצֵא וְתִמָּצֵא לַעֲצָמְךָ עֵצָה. וַיֵּצֵא וּמָצָא לַעֲצָמוֹ עֵצָה שֶׁיִּצְחָקוּ מִזֶּה, וְאָמַר: שֶׁעָכְשׁוּ הַנִּשְׁמָה יְכוּלָה לְרַדֵּת. וְאָכֵן רוֹאִים בְּמִשְׁךָ כָּל הַשָּׁנִים, כָּל דָּבָר קָטָן שֶׁהִיָּה כְרוּף אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, הֵיוּ עַל זֶה מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת. אֲבָל צְרוּת וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת שֵׁישׁ לָנוּ מֵהִרְשָׁע מִרְשָׁע הַזֶּה, מִסִּית וּמִדִּיחַ, חוּטָא וּמִחְטִיא אֶת הַרְבִּים, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם בְּיַבְנָאֵל, זֶה אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁמֵּאוֹת בְּשָׁנִים לֹא הִיָּה דָבָר כְּזֶה לְעַם יִשְׂרָאֵל, בְּלִי גִזְמָא! יְדוּעַ, שֶׁהֵיוּ שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אֶחָד שֶׁקוֹרָא אֶת עֲצָמוֹ רַב, וְהוּא רַב עִם כָּלֵם וְשׁוֹנֵא אֶת כָּלֵם, וּמְכַשִּׁיל אֶת כָּלֵם בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת, הַכְּשָׁרוֹת שֶׁלוֹ אֵינָה כְּשָׁרוֹת, אֲלֵא טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, הַמְקַוָּה שֶׁלוֹ פְּסוּלָה, מְכַשִּׁיל אֶת הַרְבִּים, חוּטָא וּמִחְטִיא אֶת הַרְבִּים, וְאִם לֹא דִי בְּזָה, אֲזִי מוֹסֵר אוֹתָנוּ הַשֵּׁכֶם וְהַעֲרַב... וְאֲנִי אוֹמֵר אֶת זֹאת, וְאֲנִי אֲגַלֶּה אֶת זֹאת, וְאֶפְרָסֵם אֶת זֹאת, וְאֶדְפִּיס אֶת זֹאת!

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹר לִי, כְּשֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, לֹא הִיָּה לִי אֵף אֶחָד שֶׁיּוּכַל לְבַלְבֵּל לִי אֶת הַדַּעַת וְהַמַּח, כִּי הִתְקַרְבִּיתִי אֶל רַבֵּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי סֵפֶר קָטָן, וְלֹא הִפְרַתִּי אֶת בְּרַל, אוֹ אֶת שְׁמֹרֶל וְכוּ', וְאֵף אֶחָד לֹא יְכוּל הִיָּה לוֹמַר לִי, שֶׁזֶּה בֵּן דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל, וְזֶה לֹא דַעַת רַבֵּנוּ ז"ל, וּכְשֶׁהִשְׁגַּתִּי אֶת הַשִּׁיחוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל: הַ"שִּׁיחוֹת-הַר"ן" וְ"חֵי-מוֹהַר"ן", זַכְנִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבְּמִשְׁךָ כַּמָּה שָׁנִים סִימַתִּי אֶת זֹאת כָּל שָׁבוּעַ, וּמִמִּילָא אֲצַלִּי כָּל שִׁיחָה — הִנֵּה שֶׁמֵּעֵתִי אֶת זֹאת מִרַבֵּנוּ ז"ל, וַיִּקַּב הַדִּין אֶת הַקֵּר, רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר אֶת זֹאת — אֲזוֹ אֵין חֲכָמוֹת, אֵין 'אַבֵּל', אֵין שְׁכָל עֲצָמִי, וְאֵל תֵּאמְרוּ: אֲבָל זֶה קֶשֶׁה, כִּי אֵין 'אַבֵּל', וְאֵל תֵּאמְרוּ: בְּזֶה לֹא כּוֹן אֵלִי, כִּי אֵין דָּבָר כְּזֶה! אֲלֵא כָּל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְ"חֵי-מוֹהַר"ן", וּבְ"שִׁיחוֹת-הַר"ן", רַבֵּנוּ ז"ל כּוֹן אֵלִי, וְאֲנִי צָרִיף לְקַיֵּם אֶת זֹאת. כִּף הִיָּתָה הַהִתְקַרְבוֹת שְׁלִי. וְלָכֵן אֵינְנִי מִפְּחַד לוֹמַר אֶת הַאֲמֵת כְּמוֹת שֶׁהִיא! הֵן אֲמַת שֶׁזֶה מְאֹד מְצַעַר, הִנֵּה רְצִיתִי לְהוֹצִיא יְהוּדֵי מִבֵּית-סֵהַר, לְקַיֵּם מִצְוֹת פְּדִיּוֹן

שְׂבוּיִים, וְתֹאמִינוּ לִי שְׁהִיִּיתִי יָכוֹל לְהוֹצִיאֹו, אֲבָל מֶה לַעֲשׂוֹת?! סָתְמוּ אֶת פִּי, וְלֹא נִתְּנוּ לִי לְדַבֵּר, וְאִף הַמְשַׁפְּחָה כָּבֵר אוֹמְרֵת לִי לְהִנִּיחַ אֶת הַדָּבָר. אִזּוּ מָה אַעֲשֶׂה?! אֲבָל בְּדַבַּר רַבְּנוּ ז"ל, אִף אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְסַתֵּם לִי אֶת הַפֶּה, וְהִיכֵן שְׂאֵלְךָ אֲגִלָּה וְאֶפְרָסִם אֶת רַבְּנוּ ז"ל.

יְדוּעַ, שְׂמוּהֵרְנֵ"ת ז"ל סָבַל מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר מִכֹּל הַתְּלַמִּידִים, הוּא סָבַל גַּם בְּשִׁבְלֵנוּ. וְעַקֵּר סָבְלוּ הָיָה רַק מִפְּנֵי שְׂגָלָה וּפְרָסִם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, רַק מִפְּאֵת זֹאת סָבַל סָבַל רַב כָּל-כָּף. אִף-עַל-פִּי-כֵן בְּשַׁעַת שְׁבִית-הַמְשַׁפֵּט הַרוֹסִי שְׁפֵט, שְׁצָרִיכִים לְגַרְשׁוֹ מֵעִיר בְּרֶסֶלַב לְעִיר נְעֻמְרוֹב, לֹא נָפַל בְּרוּחוֹ, וְאָמַר: הִיכֵן שְׂאֵבֹא אֲגִלָּה וְאֶפְרָסִם אֶת רַבְּנוּ ז"ל. וְכִמוֹ-כֵן אָנִי אוֹמֵר — אֵינְנִי מִפְּחָד מֵאִף אֶחָד בְּעוֹלָם, הִיכֵן שְׂאֵלְךָ, אֲגִלָּה וְאֶפְרָסִם אֶת רַבְּנוּ ז"ל!

הֵיִתָּה תְּקוּפָה אֲרָכָה, שְׁלֹמֶעֱלָה מְעַשֵּׂר שָׁנִים רְצוּפוֹת הִלְכָתִי לְבִדִּי עִם סָלִים מְלֵאִים סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְלֹא חִזְרָתִי עַד שֶׁהוֹרַקְתִּי אֶת הַסָּלִים. בְּעֶצְמִי הִלְכָתִי בְּבִתִּי כְּנִסְיֹוֹת, בְּבִתִּי מִדְּרָשׁוֹת, בִּישִׁיבוֹת, בְּבִתִּים, בְּחֻצְרוֹת, בְּתַחֲנוֹת אוֹטוֹבוּסִים, בְּרַכְּבוֹת, שׁוּם דָּבָר לֹא מִנַּע אוֹתִי, כִּי יְדַעְתִּי שֶׁזֶה רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהִלְמוּד שְׁלוֹ יִתְגַּלֶּה וְיִתְפָּרֵס לְעַם יִשְׂרָאֵל, יְדַעְתִּי שֶׁזֶה צְוֵאת מוֹהֲרֵנֵ"ת ז"ל, שְׂאֵמַר יוֹמִים קִדְּם הַסֵּתֶלְקוֹתוֹ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: "הַעֲבֹדָה שְׁלָכֶם יְהִיָּה, שְׁיִהְיֶה יְפוּצוֹ מְעִינֹתֶיךָ חוּצָה". אִזּוּ שׁוּם דָּבָר לֹא עָכַב אוֹתִי, אִף שֶׁהָיָה לִי בְּזִיוֹנוֹת — פֶּה סִלְקָה אוֹתִי הַמְשַׁטֵּרָה, פֶּה הַשְּׁלִיכוֹ אוֹתִי הַגְּבָאִים, רֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, מְשִׁיחִים וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל תָּמִיד מְצֵאתִי דֶרֶךְ חֲזָרָה, וְהַמְשַׁכְּתִי לְהַפִּיץ, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר חָשׁוּב יוֹתֵר מִהַפְּצָה. אִף שְׁבִטְכֵעֵי אָנִי מִתְּמִיד גָּדוֹל, וְאָנִי אוֹהֵב לְלַמֵּד, אִף-עַל-פִּי-כֵן 'גְּנֻבְתִּי' בְּכָל יוֹם כַּמָּה שָׁעוֹת, לֹא יִשְׁבְּתִי עַל כֶּסֶף נוֹחַ, אֲלֵא בְּעֶצְמִי יְצֵאתִי לְהַפִּיץ. עַד שֶׁעֲזָרְנִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַחִילוֹתִי לְחַבֵּר אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים, שֶׁזֶה מְאֹד מְאֹד קָרוֹב לְהַמוֹן-עַם. וְהָיָה לִי הַמוֹן שׁוֹנְאִים מִבְּפָנִים שָׁרְצוּ לְתַפְסְּנִי, אֲזִי לֹא נִחַתִּי וְלֹא שְׁקַטְתִּי, עַד שֶׁהֵעַמְדָתִי תְּלַמִּידִים, וְהֵם כָּבֵר יְצָאוּ, וְהֵם עָשׂוּ אֶת הַעֲבוּדָה, וְעוֹשִׂים אֶת הַעֲבוּדָה, אָנִי עוֹשֶׂה מִבְּפָנִים, וְהֵם עוֹשִׂים מִבְּחוּץ. זֹו הֵיִתָּה הַסִּבָּה שֶׁהַפְּסָקְתִּי לִילְךָ

בחווצות, אָבֵל עַד אֵז תַּמִּיד הֶלְכְּתִי בְּעֵצְמִי, וְלֹא שְׁלַחְתִּי שְׁלִיחִים, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר חָשׁוּב יוֹתֵר מִהַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. רַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יד): אִם תּוֹצִיא יָקָר מְזוּלָל, יִקְרַר אוֹתִיּוֹת קָר"י, שְׁזֵה הַתְּקוּן שֶׁל פֶּגֶם הַבְּרִית, כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ לְהַפְּיץ סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְלָכֵן לֹא צְרִיכִים לְהַתְּפַעֵל וּלְהַתְּבַלְבֵּל וּלְהַתְּפַחֵד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְאֲשֶׁרֵי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְּקָרִים הַהוֹלְכִים לְהַפְּיץ, וְאֵינָם מְסַתְּפָלִים עַל אֵף אֶחָד, וְאֵינָם עוֹשִׂים חֲשָׁבוֹן לְאֵף אֶחָד. אֲנִי צְרִיכִים לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֵת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דֶרֶךְ עֲצוֹת רַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן קכו), אֲשֶׁר קָדָם שְׁיִתְּגַלֶּה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׁיִגְאֵל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, לֹא צְדִיק אֶחָד יִצְעַק עַל אַמוּנָה, אֲלֵא יִהְיוּ הַרְבֵּה צְדִיקִים שְׁיִהְיוּ צוֹעְקִים, וְיִהְיֶה נַחַר גְּרוֹנָם מֵרַב צַעְקוֹת שְׁיִצְעֲקוּ בְּעַבּוּר אַמוּנָה. כִּי אַמוּנָה זֶה הַיְּסוּד אֲצֵל רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְכֵף אָמַר (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן לג): אֲצֵל בְּנֵי-אָדָם אַמוּנָה הוּא דְּבַר קָטָן, אָבֵל אֲצֵלִי אַמוּנָה הוּא דְּבַר גְּדוֹל, וְעַקֵּר הָאַמוּנָה זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת כְּמוֹ שְׁהַנְּשִׂים וְהַיְלָדִים מֵאַמִּינִים, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל. וְזֶה תַּמְצִית סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל — אַמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי כָל הַעֲנִיָּן שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת זֶה גַם-כֵּן אַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁאָדָם מֵרַגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר חָשׁוּב יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא לְהַתְּבַלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר. כִּי אָדָם שְׁמַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לוֹ עֵסֶק עִם אֵף אֶחָד, אֵינּוּ מְסַתְּפֵל עַל אֵף אֶחָד.

וְאֵת זֹאת צְרִיכִים לְדַעַת, שְׁזֵה שְׁנֵי הַפְּכִים — מֵצַד אֶחָד אָדָם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִיּוֹת מְבַדֵּד מִבְּנֵי-אָדָם, סוּף כָּל סוּף יֵשׁ מִצְוָה רֵאשׁוּנָה בַּתּוֹרָה: "פָּרוּ וּרְבוּ", אָדָם צָרִיף שְׁתַּהֲיֶה לוֹ אִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה הִיא תְּכֵלִית הַהַפּוּף מִבְּעֵלָה, וְעַקֵּר הַתְּכֵלִית לְהַתְּחַתֵּן וּלְהוֹלִיד יְלָדִים, וְכָל יְלָד — בֵּן, וְכָל יְלָדָה — בַּת, יֵשׁ לָהֶם דַּעַת אַחֲרַת, מִחֲשֵׁבָה אַחֲרַת, וְאִם לֹא זוֹכִים, הַשֵּׁם יִרְחַם עַל עַם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ צָרוֹת וְיִסּוּרִים מֵהַיְלָדִים, אֲשֶׁר יָכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְהוֹרִים מֵרַ מִמֶּנּוּ. וּכְמוֹ שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲוּמָא חַיִּי-שְׂרָה ב'): הַזְּקֵנָה קוֹפְצַת עַל הָאָדָם מִפְּנֵי

כַּעַס בָּנִים. אָדָם רוֹצֵה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רוֹצֵה לְהַפִּיר אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְלַמַּד תּוֹרָה, רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים טוֹבִים, אָבֵל יֵשׁ לוֹ הַרְבֵּה צְרוּת מִלְּדָו, וְהֵם מוֹרִידִים אוֹתוֹ מִהַדְּעַת וְהַשְׁכָּל, וּמְשַׁבְּשִׁים לוֹ דַּעְתוֹ וְשִׁכְלוֹ, עַד שֶׁהוּא אוֹבֵד עֲצוֹת. עִם כָּל זֹאת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צָנָה לְהִתְחַתֵּן וּלְהִבְיֵא יְלָדִים. וְכֵן אָדָם צָרִיךְ פְּרִנְסָה, אֲזִי הוּא מְעַרֵב בֵּין הַבְּרִיּוֹת. וְחֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בְּרִכּוֹת נח:): כָּשֶׁם שֶׁפְּרָצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כִּי דַעוּתֵיהֶם שׁוֹנוֹת; אֵין יְכוּלִים לְהַכְרִיחַ בְּנֵי-אָדָם שֶׁכֵּלֶם יַחֲשָׁבוּ כְּמוֹנִי, אָבֵל לָמָּה אָנִי מִבְּקָשׁ מִשְׁהוּ, וְהֵם אֵינָם מִתְיַחֲסִים! אַךְ זֶה טַבַּע בְּנֵי-אָדָם, מַה שֶׁתִּגִּיד לָהֶם, הֵם יַעֲשׂוּ הַהֶפֶךְ. וְלָכֵן לָמָּה צָרִיךְ לְהַשְׁבֵּר?!

עַל-כֵּן מִי שֶׁזוֹכֶה בְּאֵמֶת לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְרוֹצֵה בְּאֵמֶת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, וּלְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִלְמַד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִשְׁשֵׁי עִם הַתְּרַגּוּם, בְּמַה פְּרָקִים מְשֻׁנָּיוֹת, בְּמַה דְּפִים גְּמָרָא, בְּמַה סִימָנִים שֶׁלְחֵן עָרוּךְ, עָלָיו לְדַעַת שֶׁבְּהַכְרַח יְקוּמוּ עָלָיו וְיִצְיִקוּ לוֹ, וּבְפֶרֶט מִי שֶׁרוֹצֵה לְהִיּוֹת גִּבְּאֵי צְדָקָה, הוּא צָרִיךְ לְסַבֵּל בְּזִיוּנוֹת וְעִלְבוּנוֹת, שֶׁכֵּלֶם יַחֲשְׁדוּ בּוֹ כְּגַנָּב, כְּאֵלוֹ הוּא גּוֹנֵב, וְאֶפְלוּ יֵשׁ לָהֶם הוֹכָחוֹת.

וְלֹא בְּחִנָּם שְׁדוּרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת אָמְרוּ: גִּבְּאֵי — רְאֵשֵׁי תְבוּת: אֲנִי בְּכַח גִּדְלַת יְמִינִךְ. מַה הַקְּשֶׁר? אֵלֹא מִי שֶׁהוּא גִּבְּאֵי צְדָקָה, הוּא צָרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת יוֹתֵר מִכֵּלֶם, כִּי הָרִי הוּא עוֹסֵק בְּעֲבוֹדַת הַקְדוּשׁ, כְּגוֹן: בְּשִׁבִיל הַצְּנִיעוּת עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת פְּרָגוּלָה לְמַקּוֹה, כִּי מַה לַעֲשׂוֹת שֶׁהַמַּקְנֶה שֶׁלָּנוּ תַּחַת בֵּית פְּרִטִי, שִׁגְרוֹת שֶׁם אַרְבַּע מְשֻׁפְּחוֹת, וְלָכֵן מְטַעֲמֵי צְנִיעוּת, צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת אִיזוֹ סִכְכָּה שֶׁם, וְכַמָּה שׁוֹפְכִים אֶת הַדָּם לְגִבְּאֵי הַצְּדָקָה: מַה פֶּתָאם? מִי אָמַר לָךְ לַעֲשׂוֹת אֶת זֹאת?! וּמַה סֶךְ הַכָּל רוֹצֵה?! וְכַמָּה זֶה עוֹלָה? שְׁמוֹנֶת אֲלָפִים ש"ח. הֲלֹא אִם מֵאָה אֲנָשִׁים יִתְּנוּ שְׁמוֹנִים שְׁקָלִים, יֵשׁ כְּבָר אֶת הַסְּכוּם, וְאִם מֵאֲתִים אֲנָשִׁים יִתְּנוּ אַרְבָּעִים שְׁקָלִים — הַגֵּעֲנוּ לְסְכוּם. וְזוֹ מִצְוָה הַכִּי גְדוּלָה שֶׁל צְנִיעוּת, שֶׁל טְהָרָה. וְכַמָּה מְצִיָּקִים לְגִבְּאֵי הַצְּדָקָה, וּמַה מִּבְּקָשׁ? שֶׁתִּשְׁלַם עַל עֲלִיָּה, קְנִיַת עֲלִיָּה זְהוּ גִדְרָא, אֲשֶׁר חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים כָּל-כֶּף הִזְהִירוּנוּ לֹא לְנַהֵר גְּדָרִים, וְהַנּוֹדֵר חֲזֵב לְשִׁלָּם. וְלָכֵן

גבאי"י ראשי תבות: "אנא בכח גדלת ימינך", הינו שמבקשים את הקדוש-ברוך-הוא — "עם גדלת ימינך, אנא, תן לי כח להתחזק מעמד", כי זה לא קל להיות גבאי צדקה. אבל מצד שני, גבאי צדקה זה אחת מהמשרות הקדושות ביותר, עד כדי כך שאומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי קדושין מה:): גבאי צדקה משיאין לכהנה, ואין צריך לבדק אחריהם. בדרך כלל כהן שמתחתן, צריך לבדק היטב עם מי מתחתן, שיהיה ראוי בעבור מעמדו, כי הוא מייחס. אומרים חכמינו הקדושים, שגבאי צדקה כל-כך גדול, שאין צריכים לחקר עליו, ויכול להתחתן עם כהן. למדים מכאן מעלת גבאי צדקה.

ולכן אבקש מאד את אנשי שלומנו היקרים! באו ונתאחד יחד, כל ההצלחה שלנו היא רק בפשיש אחדות. גבאי הצדקה בא בכל יום ומקשקש, וכך צריך להיות, כי אם לא — אנו שוכחים. אחד קנה עליה לפני שנה, וחלפה שנה ולא שלם וכו', אז יש גבאי צדקה בבית-הכנסת, יש גבאי צדקה לבדק הבית, כי צריכים לתקן תקונים, וחולפים שבעות, חדשים ושנים, ואדם איננו מצטרף לתת גם-כן, כלם נותנים והוא לאו. עושים סעדה, ומה מבקשים? שכל אחד יצטרף לסעדה וישתתף בהוצאותיה וכו', הלא גם אתה תאכל מהפרות וכו', ולמה לך לצאת מהכלל, שכלם נותנים ותורמים ואתה לאו?! וכן לגבי גבאי צדקה של הדפסה, הלא לוקחים ספרים, למה לא תשלמו על הספרים שאתם לוקחים?! הלא חייבים רבבות ורבבות שקלים למדפיסים, ומהיכן יבוא הכסף?! ואל תאמרו: יהיה כסף, יהיה בסדר וכו' וכו', אלא צריך לשלם את החובות להדפסה.

לרבנו ז"ל היה נכד בשם ר' אברהם בערניו, שהיה בנה של אדל, והתחתן עם בת עשיר גדול, ששמו היה ר' אבא מטשערין. והותיר לו חמיו הון רב. ומוהרנ"ת ז"ל פעם נגש אליו, ובקש ממנו בעבור הדפסה, בעבור צרכי בית-הכנסת, אז החל ר' בערניו להתחמק בדרך העשירים. ענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל בזו הלשון: דעם רעבין ואך וועט אויס פירען אויב דיר אויכעט, אובער ס'איז

שיינער, מיט דיין האַלף וכו'; הינו דבר רבנו ז"ל יצא מהכח אָל הפעל בלעדִיךְ גַם-כֵּן, אָבֵל יוֹתֵר יִפֶּה שְׁתַּתֵּן יָד וְכַתֵּף לְתַמּוֹךְ. כְּמוֹ-כֵּן לְדִידְנוּ, הַבֵּית-הַכְּנֶסֶת שְׁלָנוּ יִהְיֶה בַלְעֲדֵיכֶם גַּם-כֵּן, הַסְּעֵדָה בְּט"וּ בְּשָׁבֵט תַּתְקִים גַּם בְּלֹא עֲזָרְתְּכֶם, הַפְּרָגוּלָה תִּכְנֶה בַלְעֲדֵיכֶם גַּם-כֵּן, הַהַדְפָּסָה תִּצָּא לְאוֹר גַּם לֹא תִרְוַמְתְּכֶם, אָבֵל יוֹתֵר יִפֶּה שְׁכָל אֶחָד מִטָּה שְׁכֶם וְעוֹזֵר. הֲלֹא הַעֲדָקָה הַכִּי גְדוּלָה הִיא לְתַת לְדַבֵּר רַבְנוּ ז"ל. וְלִכֵּן אֲבָקֵשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַחֲזִיקוּ עֲצֻמְכֶם בְּיַחַד, תַּעֲזְרוּ שְׁנוּכַל לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל דְּבַר רַבְנוּ ז"ל, וְלִהְדָּפִים אֶת הַסְּפָרִים, לְהַפִּיצֵם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

וְהַעֲקֵר — לְהַכְנִיסָם בְּתוֹךְ לִבְנוּ. עֲלֵינוּ לְקַבֵּעַ לְעֲצֻמֵנוּ שְׁעוּרִים בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִלְמַד בְּכָל יוֹם "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְכֵן יִלְמַד כָּל אֶחָד "סֵפֶר-הַמִּדּוֹת" וְ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" וְהַשִּׁיחוֹת שֶׁל רַבְנוּ ז"ל בְּ"חֵי" מוֹהַר"ן וּבְ"שִׁיחוֹת-הַר"ן, וְלִהְכְנִיס כָּל דְּבוּר וְדְבוּר בְּתוֹךְ לְבוֹ. וְעַל כָּלֵם — לְצֵאת לְהַתְבוֹדֵד, אֵל תִּהְיֶה בְּטִלְנִים! חָבֵל עַל כָּל יוֹם שְׁחוּלְף לָכֶם, וְאֵינְכֶם מִתְבוֹדְדִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן כְּתוּב בְּתַנָּא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, פָּרַק טו: אָמַר אֱלִיהוּ הַנְּבִיא: לְפִי שְׁכָל הַמְּרַבָּה שִׁיחוֹת וְתַפְלוֹת, הֵם הַמְּלִוִים אוֹתוֹ, עַד שְׁמַגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ. מַה מְלוּוָה אֶת הָאָדָם? רַק הַדְּבוּרִים שְׁזוּכָה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֵיזָה נַעַם וְעֲרֻבוֹת לְצֵאת בֵּין הַגְּבֻעוֹת בְּשִׂדוֹת, וְלְדַבֵּר אֵלָיו יַתְבָּרַךְ, וְכֵן לְהַתְפַּלֵּל בְּמַגִּין דִּיקָא: שְׁחֲרִית, מִנְחָה וְעֶרְבִית. וְהִיא כְּדֹאֵי לְעֵשׂוֹת מַגִּין לְחֻצוֹת בְּשַׁעַת שְׁתֵּים-עָשָׂרָה. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (ירושלמי בְּרֻכּוֹת ג'): כָּל מִי שֶׁנִּכְנַס בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִכְנַס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּעוֹלָם הַבָּא, וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ נִכְנַס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵינוֹ נִכְנַס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְעֵתִיד לְבוֹא. וְכֵן אוֹמְרִים (בְּרֻכּוֹת ח'): כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ וְאֵינוֹ נִכְנַס בּוֹ, נִקְרָא שְׁכֵן רַע. אֵיךְ נִקְרָאִים 'שְׁכֵן רַע'? כְּשֶׁלֹּא בָּאִים לְהַתְפַּלֵּל בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת שְׁנוֹמָצָא בְּעִירוֹ. וְלִכֵּן רָאוּ לְהַתְאָחַד יַחַד, וְתַרְבוּ בְּאַהֲבָה וּבְאַחֲדוּת בֵּינֵיכֶם, וְנִזְכָּה בְּיַחַד לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְנוּ ז"ל וְלַעֲזֹר זֶה לְזֶה, וְלִמְסֹר נַפְשׁוֹ אֶחָד בְּשָׁבִיל זוּלָתוֹ, וְלֹא נִתְפַּעַל מִהַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע,

יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, בְּשׁוֹם פָּנִים וְאָפֶן, כִּי אֵין לָנוּ שׁוֹם עֶסֶק אֶתוֹ, וְאֵינְנוּ מְסַתְּפִלִים עַל פְּרָצוּפוֹ הַטָּמֵא. וְזֹאת כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר הֵיכֵן שֶׁהוּא גָר יִשְׁנוֹ סֶמֶ"ף-מ"ם, וְאֶסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִמֶּנּוּ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאָפֶן, מִי שֶׁעוֹמֵד נֶגֶד רַבְּנוּ ו"ל, הוּא סֶמֶ"ף-מ"ם! וְעַלֵּינוּ לְרֹאוֹת לְהִמְשִׁיף בְּעִבּוּדְתָנוּ עֲבוּדַת הַקֶּדֶשׁ — לְגִלוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת רַבְּנוּ ו"ל, וּבְעֶצְמָנוּ לְדַבֵּר דְּבִירֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְנִזְכָּה לְפָרְסֵם אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּעוֹלָם, וּבְזֶה נִזְכָּה לְגַאֲלָה הַשְּׁלֵמָה בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן!

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

מָאֵד מָאֵד אָנִי מְאֻכָּזֵב, שְׁאֵנִי שׁוֹמֵעַ שְׁבִיבִית שְׁלָךְ מִתְאַסְּפוֹת נְשִׁים מִכָּל מִינֵי מַגְזָרִים וְכוּ', וּמִתְלוֹצְצִים וְכוּ', עָלֵי לֹמֵר לָךְ שְׂזָה אֶסוּר חֲמוּר, אָנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי בְּשִׁבִיל הַקְּהֵלָה, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה עַל טְהָרַת הַקֶּדֶשׁ, וּפֶה בֵּין רַגַע בְּבִיבִית שְׁלָךְ יֵשׁ הַתְּכַנְסוּת בְּלִתי חִיּוּבִיּוֹת, לְזֹאת אָנִי מְזַהֵר אוֹתְךָ אֲזַהֲרֶה חֲמוּרָה, שְׂזָה יִפְסֵק חַד מִשְׁמַעִית, וְאִם לֹא, אֲזִי אֲשַׁתְּדֵל בְּחֵמָר הַדִּין לְצִאת נֶגֶד הַתּוֹפְעָה הַרְעָה הַזֹּאת, וְאַקְוִים (דְּבָרִים יג, ו): "וּבְעֶרְתָּ הָרַע מִקִּרְבְּךָ", וְלָכֵן אָנִי מָאֵד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, הֵן בְּשִׁבִיל עֲצֻמָּה, שֶׁתְּחַזְרִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁלֹא תַעֲנִשִׁי בְּעֵנֶשׁ חֲמוּר שֶׁל חוּטֵא וּמַחְטִיא אֶת הַרְבִּים, וְהֵן בְּשִׁבִיל הַיְלָדִים שְׁלָךְ, שֶׁהֵם לֹא יִקְבְּלוּ עֲנֵשׁ בְּעִבּוּרְךָ, וְאֵנִי מְקַוֶּה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּצִיֵּתִי אוֹתִי, וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר.

הַמְּצַפֶּה לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִכֶּם...

כו רנד.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שמות, י"ז טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וְכַל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... נרו יאיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ. מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר! אֲנִי לֹא
הֵאֲמַנְתִּי שְׁאֵתָה בְקִשְׁתָּ הַלְוָאָה, כִּי אִם בֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ בְּאִיזוֹ שְׁפָה
לְדַבֵּר אֶתְךָ, כִּי פְּשׁוּט מִי שְׁחֹשֵׁב שֵׁישׁ כְּסָף בְּחֻשְׁבוֹן הַבְּנִיָּה, אוֹ
שֶׁהוּא שׁוֹטָה וְחֹסֵר דְּעָה, אוֹ שֶׁהוּא גַם רוּחַ וּבֵעַל גַּאֲוָה וְכוּ', אֲנַחְנוּ
נֶאֱבָקִים עַל כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה שֶׁרַק נִכְנָסֵת אֶצְלָנוּ, וּפֹה אֶתָּה כּוֹתֵב
לִי, שְׁכָבֵר נִתְּתָ שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת ש"ח, בְּוֹדֵאֵי תְּשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, כִּי
כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה מְצַטְרֶפֶת אֶל חֻשְׁבוֹן גְּדוֹל, אֲבָל בְּשַׁעַה שְׁאֲנִי
חִיָּב רִבְבוֹת שְׁקָלִים, וּמָה גַם שְׁהַעֲרָבִי, יִמַּח שְׁמוֹ, גִּנְבַּ מִמֶּנִּי כְּחֻצִי
מְלִיּוֹן ש"ח, וְאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי תְּקוּעַ, וּמָה כָּבֵר יַעֲזוֹר לִי הַפְּרוּטָה שְׁנִתְּתָ,
וְעוֹד וְכוּ'...

הַגִּיעַ הַזְמַן שֶׁתִּקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדְיךָ, וְתִתְחִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה בְּהִתְמַדָּה רַבָּה, כִּי כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ הוּא רַק מִחֻמַּת
שְׁאֵתָה מִתְּרַשֵּׁל מִלְּמוֹד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, פֹּה אֶתָּה יִשָּׁן, פֹּה אֶתָּה
מְטִיל, פֹּה אֶתָּה הוֹלֵךְ, פֹּה אֶתָּה בָּא וְכוּ' וְכוּ', פֹּה אֶתָּה מְפַטֵּט, פֹּה
אֶתָּה מְאַחֵר אֶת הַתְּפִלָּה, הָעֵקֶר לֹא לְלַמֵּד וְלֹא לְהַתְּפַלֵּל, אֶתָּה לֹא
רוֹאֶה מָה שֶׁהִסְמִיךְ-מ"ם רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת מִמֶּךָ? ! וְלִכֵּן רֹאֶה לְקַחַת אֶת
עֲצָמְךָ בְּיַדְיךָ, וְתַרוּץ עֲכָשׁוּ לְמָקוֹם פְּנוּי שְׁאִין שָׁם בְּנֵי אָדָם, וְתִפְרָשׁ
אֶת כָּל שִׁיחְתְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

מָאד מָאד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּקְּחִי אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדְיךָ, וְתַתְּנֵהֲגִי
בְּצַנִּיעוֹת הַכִּי גְדוֹלָה, כִּי אֵין עוֹד מִצְוֶה רַבָּה לְאִשָּׁה כְּמוֹ מִדַּת
הַצְּנִיעוֹת וְהַדְּרֹךְ אֶרֶץ, וְאֲנִי מָאד מָאד מְקַפֵּיד שֶׁהַבְּנוֹת שֶׁהִתְחַנְּכוּ
בְּבֵית-סֵפֶר שְׁלִי, שְׁלֹא תִסְתַּוְּבַבְנָה אֶצֶל הָאִשָּׁה ... שְׁשֻׁמָּה גַעֲשֵׂה
מְעֵרַת פְּרִיצִים וְכוּ', וּמְבֻטְלִים אֶת הַזְּמַן, וְאֲנִי מָאד מָאד מְקַפֵּיד עַל
זֶה. וְעַל-כֵּן אֲנִי מָאד מָאד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, מֵאַחַר שֶׁמְסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי,
פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, שְׁתַּתְּחַתְּנִי, וְאֲנִי מָאד מְקַנָּה, שְׂאִין אַתָּה מִתְחַרְטֵת,
לְזֹאת תַּעֲשִׂי אִתִּי אֶת הַחֶסֶד הַזֶּה, לֹא לְהִתְקַרֵּב אֶל הַמְּקוֹם הַהוּא,
וְכֵן תַּעֲשִׂי לְמַעַן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵךְ אֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(בְּמִדְבַר רַבָּה, פְּרָשָׁה א', סִימָן ג'): אִשָּׁה שֶׁהִיא מְצַנַּעַת עֲצָמָה, אֶפְלוּ הִיא
יִשְׂרָאֵלִית, רְאוּיָה הִיא שֶׁתִּנְשָׂא לְכַהֵן, וְתַעֲמִיד כְּהַנִּים גְּדוֹלִים, וְעַל-כֵּן
תִּשְׁתַּדְּלִי מָאד מָאד לְהִיּוֹת צְנוּעָה בְּבֵית, וְלְהִיּוֹת צְנוּעָה בַּחוּץ, אִשָּׁה
אֲסוּר לָהּ לְדַבֵּר עִם גְּבָרִים בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֵּן, וְאֲנִי מָאד מָאד מְקַפֵּיד
עַל דְּבַר זֶה.

בְּזִכּוֹת הַצְּנִיעוֹת שֶׁתְּהִיָּה בְּךָ, תִּרְאִי נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אֲנִי מָאד מָאד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּכְּתְּבִי לִי תַכְף-וּמִיד שְׁתִּי שׁוֹרוֹת
אִם קִבַּלְתְּ אֶת דְּבָרִי, וְאֶהְיֶה לְךָ אֲסִיר תּוֹדָה.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגַם מִכְתָּב אַחֻוּתְךָ.

אוֹדוֹת אַחֻוּתְךָ, תוֹדִיעַ לָהּ בְּשִׁמִּי, שְׁאֲסוּר לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפֶּן, אִף שְׁקָרָה מֵה שְׁקָרָה וְכוּ' וְכוּ', עַם כָּל זֹאת אֲסוּר לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה, כִּי זֶה רִצַּח וְעוֹן מְאֹד חָמוּר.

הִיא הֵיטָה צְרִיכָה לְהִבִּין, שְׁאֵם מְשַׁחֲקִים עִם אֵשׁ יְכוּלִים לְהַכּוֹת, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה שְׁיֵהִיו לָהּ עֲכָשׁוּ טְעֻנוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

הַעֲקֹר לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא הוּא אָב הַרְחֻמָּן, וּבִלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ אֵין לָנוּ כְּלוּם, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּשִׁבְלֵי יִתְבָּרֵךְ.

אוֹדוֹת יוֹם הַמִּיתָה שְׁאַתָּה כּוֹתֵב, מֵה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! אֵין לָנוּ בְּזֵה הָעוֹלָם כְּלוּם, רַק אֶת הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעוֹבֵר וּמְדַלֵּג עַל הַכֹּל.

הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְהַתְּבוֹדֵד בְּכֹל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמִדְבָרִים עִם הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמַחֲזֵק מְעַמֵּד, וְאֵינוּ נִשְׁבָּר מִשׁוֹם דְּבָר, כִּי בְּזֵה נִמְדָּדֶת גְּדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׁאֵינוּ נִשְׁבָּר מִשׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם, אֲשֶׁרִי מִי שְׁחֲזֵק בְּזֵה, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כֹּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יֵאִיר.

אֲנִי דִבַּרְתִּי עִם הָאָמָא שֶׁל ... עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, וְנִחַמְתִּי אוֹתָהּ דְרָךְ
הַטְּלָפוֹן, וְהִבְטַחְתִּי לָהּ, שְׂאֲגִיד קִדִּישׁ אַחֲרָיו, אַבְּל אָמְרוּ לִי כַּמָּה
מִנְשׁוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ שֶׁהֲלָכוּ לְנַחֵם אַבְּלִים, שֶׁהָאִשָּׁה הַתְּפָרָצָה
וְאִמְרָה, שֶׁתִּקַּח אֶת הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ לְמִשְׁפָּט, כְּאִלּוּ שָׁזָה קָרָה אֶצְלָנוּ,
וּבְאֵמֶת יֵשׁ עֲדִים שֶׁהוּא כְּבָר הַתְּעַלְף עַל יַד תַּחֲנֻת הַדֶּלֶק, וְאֶחָד
מִתּוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם מְצָא אוֹתוֹ שֶׁהִיָּה שׁוֹכֵב עַל הַרְצָפָה בְּאִמְצַע הַדְּרָךְ,
וְעֶצֶר אֶת הַרְכָּב, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: מָה אַתָּה שׁוֹכֵב פֹּה? וְעֲנָה וְאָמַר,
שֶׁהוּא אֵינוֹ מְרַגֵּישׁ טוֹב, וְשִׁיקַח אוֹתוֹ ל"הֵיכַל-הַקִּדְּשׁ", וְכֵן הוּא בָּא
אֶצְלָנוּ, וְעוֹד פֶּעַם הַתְּעַלְף, וְקָרָה מֶה שֶׁקָּרָה וְכוּ' וְכוּ', וּבְאֵמֶת אֲנִי
אָמַרְתִּי וְהִזְהַרְתִּי אֶת הָאָמָא קִדְּם לְכֵן לֹא לַעֲשׂוֹת נְתוּחַ, כִּי נְתוּחַ
בְּרֵאשׁ, זֶה הַדְּבָר הַכִּי מְסַכֵּן, וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה, שֶׁהִיא תִּפְּרֵד
בְּאֵמֶת לְאִמְתָּהּ, קִדְּם כֹּל, זֶה לֹא קָרָה אֶצְלָנוּ, וְאִם הִיא תִּנְקֹט
בְּמַעֲשִׂים, זֶה רַק פָּגַם לְנִשְׁמַת הַמֵּת, וּמֵה גַם שֶׁהִיא עוֹד תִּקְבֵּל עֲנֵשׁ
חֲמוּר, כִּי עִם רַבְּנוּ ז"ל לֹא מִתְחִילִים, וְלִדְעָתִי, הֵיוּ צְרִיכִים כְּבָר
לְלַמֵּד לְקַח מְכַל הַסַּפּוֹר, וְעַדִּין בְּמָקוֹם לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אֲזִי עוֹשִׂים
מְרָד, וְלֹא מִתְפַּחְדִּים וּמִתְחַצְּפִים וְכוּ' וְכוּ'.

לְזֹאת תַּעֲשֶׂה חֹסֵד אִתִּי וְעִם רַבְּנוּ ז"ל, לְצֵאת מִן הַסִּבָּךְ הַזֶּה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְרָכְךָ תָּמִיד.

רְאֵה גַם רְאֵה מָה הוּא הָאָדָם, הֵנָּה הַיּוֹם הוּא כָּאֵן, וְלִמְחֹר הוּא
כְּבָר בְּקִבְרָה, לְזֹאת צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כֹּל מִיָּגִי פְּעִלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהַזְדַּרֵּז,
וְלִדְבַר בְּכֹל יוֹם אֲלִיו יִתְבָּרַךְ אֶפְלוּ קִצַּת דְּקִצַּת, כִּי כֹל דְּבוּר וְדְבוּר

שְׁמֵדְבָרִים אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, אֲשֶׁרִי מִי שְׁמֵדְבָר בְּכָל יוֹם אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מְכַתְּבֶךָ, וּמְאֹד מְאֹד נִזְדַּעְזַעְתִּי לְשִׁמְעַ מַה שְּׁפַתְּכָה לִי, וְתַכְּף-וּמְיָד פְּתַתִּי לָהּ מְכַתְּבֶךָ חֲרִיף מְאֹד, אֲכַל אֲנִי מְאֹד רוֹצֶה שְׁגַם אֶת תַּהֲיִי מְעַרְבֶת בְּזֶה, כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְקַיֵּם "וּבְעֶרְפֹת הָרַע מְקַרְבֶּךָ", וְאִינִי רוֹצֶה שְׁתַּהֲיֶה תּוֹפְעָה כְּזוֹ בֵּינֵי נָשׁוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְפֶרֶט שְׁאַנְחֵנוּ שׁוֹמְרִים עַל הַנֶּעֱרָר שְׁלָנוּ מְכַל מְשֻׁמֵר, וְעַל זֶה אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, וְאֲנִי לֹא מְסַתְּפֵל עַל שׁוֹם דְּבָר, וְאֲגַרֵּשׁ אוֹתָהּ חוּץ לְמַחְנֵנוּ, אִם הִיא לֹא תַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה.

רְאִי לְהַתְחַזֵּק בְּסִבְלָנוֹת גְּדוּלָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאִי יַעֲזוֹר לְךָ, שְׁיִהְיֶה לְךָ כָּל טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ זְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מְכַתְּבֶךָ, וּמִמֶּשׁ הַחֲיִיתֵנִי, יַעֲזוֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּמִּיד תַּעֲזוֹר לִי בְּכָל הָעֲנִינִים הַקְּשׁוּרִים לְקַהֲלָה.

עֵקֶר הַתְּכַמָּה בְּקַהֲלָה הִיא, לְהַתְחַזֵּק אֶת כָּלֵם בְּיַתֵּד, וְחֲכָמֵינוּ

הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרִכּוֹת נח:): כַּשֵּׁם שֶׁפָּרְצוּפִים שׁוֹנִים, כָּךְ דְּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת; וְלִכֵּן לְכֹל אֶחָד יֵשׁ כּוּוֹן מִחֻשְׁבָּה אַחֵר, וְחוֹשֵׁב אַחֲרָת, וְאֵנְחָנוּ צָרִיכִים לְרֵאוֹת לְכַבֵּד כֹּל מִחֻשְׁבָּה שֶׁל הַזּוֹלָת, וּבְזֶה נִבְּנִית קְהֵלָה יָפָה, אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי לֹא יְכוּלִים לְרֵאוֹת שְׁיִהְיֶה מְרֹד, וַיַּעֲבְרוּ עַל הַכֹּל בְּשִׁתִּיקָה, כִּי אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי בְּעִבּוֹר הַחֲנוּף שֶׁל הַבְּנִים וְהַבְּנוֹת, שְׁיִהְיוּ עַל טְהָרַת הַקְדָּשׁ, וְלִבְסוּף עַל-יְדֵי אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם נִפְסִיד אֶת הַכֹּל! ?

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלְתִּי שְׁאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ וּבְעֵד יְלְדֶיךָ — שֶׁתְּצַלִּיחוּ, וְתִרְוֶה מֵהֶם רַב נַחַת.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצִּלָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רס.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ז טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גִּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתְּבְּךָ, וּמֵאֵד שֶׁמִּחֲתִי לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִמֶּךָ.

הַעֲקֵר אֶתְּךָ צָרִיף לְעַבֵּד עַל נִקְדַּת הַשְּׁמִיחָה, לְמִסֹּר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה. וְרַבְּנוּ ו"ל אָמַר, שֶׁאֲפִלוּ כְּשֶׁאָדָם אֵינּוּ זוֹכֵה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, יַעֲשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא בְּשִׁמְחָה, וְזֶה כְּבָר יָבִיא אוֹתוֹ לְשִׁמְחָה, וְזֶה עֲקֵר מַעֲלַת הַשְּׁמִיחָה — כְּשֶׁזוֹכֵה לְשִׁמְחָה גַּם אַחֲרַיִם, וְכֹל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא מְשִׁמַּח גַּם אֶת זוּלָתוֹ, וּבְכַרְט אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו:): אִשָּׁה — בְּעֵלָה מְשִׁמְחָה; וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְשִׁמְחָה אֶת אִשְׁתְּךָ, וְאֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתּוֹלִיד כְּבָר בְּקִלּוֹת, וְתִרְוֶה רַב נַחַת מִכֹּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיף.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, אֲשֶׁר כֹּל דְּבִוֵּר וְדְבִוֵּר שֶׁמְדַבְּרִים אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצִּלָּחָה נִצְחִית, הַצִּלָּחָה כְּזוֹ, שְׁאֵינִי לְתֵאֵר וְאֵינִי לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאִם בְּנֵי-אָדָם הֵיוּ יוֹדְעִים

אַתְּ מַעֲלַת הַזֹּכֶה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הָיוּ מְדַבְּרִים כָּל הַיּוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

נָא וְנָא הֲרַגְל אֶת עֲצָמָךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, כְּדֵי שְׁתִּזְכֶּה לְסִיּוּם בְּכָל שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, וְזֶה יַעֲזֹר לָךְ בְּכָל הָעֲנִינִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְּלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד, וּמָאֵד מָאֵד אֲנִי שְׂמַח עַל כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב שְׂאִתָּה כּוֹתֵב לִי, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְכַתֵּב לִי מִכְתָּב אַחֵר מִכְתָּב, וְאֶהְיֶה לָךְ אֲסִיר תּוֹדָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוּ רִסָּא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר שְׁמוֹת, י"ז טֵבֶת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ זֶה זְמַן רַב, אֲכַל לֹא הָיָה לִי פְּנָאֵי לְהַשִּׁיבְךָ.

רְאִי לְהַתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִרְגְּלִי אֶת עֲצָמָךְ לּוֹמֵר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, וְאִם תִּזְכְּרִי לְסִיּוּם בְּכָל יוֹם 'יוֹם תְּהִלִּים', אִין לְמַעַלָּה מְזֵה, כִּי סִפֵּר הַתְּהִלִּים נִחְלַק לְשִׁבְעָה חֻלְקִים כִּימוֹת הַשָּׁבוּעַ, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְסִיּוּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סִפֵּר הַתְּהִלִּים.

רְאִי לְהַתְחַזֵּק, וְתִהְיִי יוֹתֵר רְצִינִית וְכוּ', וְתִבְרַחֲחִי מִכָּל מִינֵי לִיּוֹנוֹת, וּבְזָכוֹת זֶה אֲנִי מְבָרַךְ אוֹתְךָ, שְׁתִּמְצָאִי זְרוּג הַגּוֹן מִן הַשָּׁמַיִם עוֹד הַשָּׁנָה, רַק תִּתְחַזְּקִי לְהַתְרַחֵק מִלִּיּוֹנוֹת, וְתַעֲזְרִי בַּכֶּתֶף לְשִׂאֵר הַבְּנוֹת, וְתַעֲשִׂי חֶסֶד עִם כָּלֵן, וְאִז תִּקְבְּלִי שֵׁם טוֹב, כִּי טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן

טוב (קהלת ז, א), וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַתְחִזֵּק בְּעֵתִים הַלְלוּ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדוּךָ שְׁתַּצְּלִיחֵנִי, וּתְצַיְתֵנִי אוֹתִי, וְלֹא תִתְחַרְטֵנִי — לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁמוֹת, י"ח טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

רוּץ מִהָר אֶל בֵּיתִי, וּתְחַפֵּשׂ שָׁם אִם אֵין טְלִית קָטָן שְׁלִי, וְהִלְבִּישׁ אֶת זֶה לִּי... כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ לְשִׁמְיָהּ וְלְרַפּוּאָה, וְאִם אֵין שָׁם שְׁלִי, שְׂיִשְׁיגוּ בְּעֵדוֹ טְלִית קָטָן חֲדָשׁ בְּיָקָא, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְחַל לוֹ, וְיִשְׁלַח לוֹ רַפּוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל.

הַמְּצַפֶּה לְשִׁמְעַ בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת...

כו רסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁמוֹת, י"ח טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

וְהִגַּנִּי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּבִרְכַּת "מִזֵּל טוֹב" חֲמָה וּלְבָבִית עַל הַלְּדוֹת בְּתָךְ. בְּעֵנִין הַשֵּׁם, רְאֵה בְּפִרְשֵׁת הַשָּׁבוּעַ מִי הֵיְתָה הַמְּיַלְדֵת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהַצִּילָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְדֵי לְחַכְמָא.

אשר   כו רסד — כו רסה   פנחל   צג
הקדוש-ברוך-הוא ישלח רפואה שלמה לאשתך, ותתאושש
בבריאות השלמה.

המאחל לכם שבת שלום וברכת מזל טוב...

כו רסד.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדוש לסדר שמות, י"ח טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... ו... שיקיו.

נא ונא אל תפחדו, הקדוש-ברוך-הוא גדול מאד, ותעברו על
הכל, בעזרתו יתברך, אבל פדאי תכה-ומיד להיות בקשר עם
העורך-דין שלא יתחמק, רק להוציא מבית-המשפט צו לבטל את
ההוצאה לפעל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני
מבקש ומתפלל עליכם, שתהיו שמורים מכל מיני מזיקין, ומכל
מיני רשעים ארורים, ולא יוכלו לעשות לכם שום דבר, וזכות
הרבים תגן בעדכם.

פה תקבלו עוד כמה עמודים המשך, ויש עוד שאשלח יותר
מאחר.

המברך אתכם בברכת שמירה...

כו רסה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדוש לסדר שמות, י"ח טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, הרב ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ובנדאי לא יעזב אותך הקדוש-ברוך-הוא, וכאשר עשה עמך נסים עד עכשו, עוד תראה נסי נסים שייעשה עמך, עוד תהיה לך דירה מרוחת, ולא יחסר לך שום דבר, ותוכל להוליך את בתיך לחפה בקלות.

בגך ... גרו יאיר, מאד מצליח בלמודים, והוא בעל דרך ארץ גדול, ותרוה ממנו הרבה נחת.

אודות ששאל בשמך מה עם הבת וכו', בנדאי היא צריכה לנסע אל הסבתא כל השבוע, כי זה לא מן הראוי, שישארו החתן והכלה באותה עירה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

כו רסו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שמות, י"ח טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... ו... שיחיו.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אקוה שקבלת את מה ששלחתי בליל ששי, המשך של הקונטרס "ירננו עצי היער", ופה תקבל עוד, ומאד מאד אבקש אותך שתמשיך את הספר, כי אני רוצה שתצורפו אל הספר "ראש השנה לאילנות", כי זה קטן בכמות.

אודות העורך-דין ... גרו יאיר, ראה שייעשה תכלית בשטח,

וּבִזְאוֹת יִבְחַן אִם הוּא בְּאֵמֶת יְכוּל לַעְזוֹר לָךְ אוֹ לֹא, הֶעֱקַר אֶל תִּפְחַד
כְּלוּם, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאֲנִי בְּטוּחַ שְׂאֵתָה תֵצֵא מִזֶּה,
זֶה רַק נְסִיּוֹן מִהַשָּׁמַיִם שְׁמַנְסִים אוֹתְךָ וּמְנַסִּים אוֹתִי, וְרוֹצִים לְשַׁבֵּר
אוֹתָנוּ, כְּדֵי שְׁנַפְסִיק לְהַדְפִּיס. וְלִדְעָתִי, צְרִיכִים בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עֹז
לְהַדְפִּיס וְלְהַדְפִּיס וְלְהַדְפִּיס וְכוּ' וְכוּ', וְלִמְלֵא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עִם
סִפְרֵי רַבָּנוּ ז"ל, וְלֹא לְהַתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּנְצְלוּ מִכָּל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְתִתְבָּרְכוּ
מִפִּי אֵל עֲלִיּוֹן.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁמוֹת, י"ט טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבִתְךָ תַחֲזִיחַ, וְכֵן תִּרְאֶה
נַחַת דְּקִדְשָׁה מִכָּל יוֹצְאֵי חִלְצִיךָ, וְתִזְכֶּה לְחַתָּנָם בְּגִיל צְעִיר, וְשִׂיחֵיו
שְׁמוּרִים מִהַחֲטָא.

רְצוֹנִי לְדַעַת מַה שְׁלוֹם ... גֵּרוֹ יְאִיר.

וְכֵן אִם אֶפְשֶׁר לְכַתֵּב לִי דו"ח אֵיךְ עָבְרָה הַשִּׁבְת בְּיַבְנָאֵל, יַעְזוֹר
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁפָכֵר אֲזוּכָה לְצֵאת מִהַגְלוֹת, וְלָבוֹא לְהַתְגוֹרֵר
בֵּינֵיכֶם.

הַמְּצַפֶּה לְשִׁמְעַ מִמְּךָ...

כו רסה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר שמות, י"ט טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְדַעְתִּי ... צָרִיף לְקַחַת פְּדוּרֵי הַרְגָּעָה וְכוּ', הוּא בְּלִחְצִים גְּדוּלִים מִכָּל מַה שְּׁקָרָה עִם ... וּמַה גַּם שֵׁיִשׁ לוֹ רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, וְזֶה מַה שְּׁהוֹרֵס לוֹ אֶת הַעֲצָבִים, רְאֵה לְעוֹרְרוֹ עַל שְׁנֵי דְבָרִים: א. שְׂיִבְדִּק אֶת הַלֶּחֶץ דָּם שְׁלוֹ. ב. שְׂיִקַּח פְּדוּרֵי הַרְגָּעָה. וְתֹאמַר לוֹ שְׁגַם אֶתָּה לּוֹקַח וְעוֹד אֲנִשִּׁים לּוֹקָחִים, וְאִין זֶה בּוֹשָׁה כָּלֵל, הַבְּרִיאוֹת בָּאָה קִדְּם לְכָל.

וְאוֹדוֹת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, תִּאֲמִין לִי, זֶה כָּלֵב טָמֵא, הוּא זֶה לְעַמַּת זֶה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן אִין מַה לְהִתְפַּחַד כָּלֵל, אֲדַרְבָּה, אִם לְחַשֵּׁשׁ עַל אֵיזָה עֲנֹשׁ וְכוּ', זֶה בְּשִׁבִיל הַבֵּית-הַכְּנֶסֶת וְכוּ', וְדִי לְחַכְימָא, רַק שְׁלֵא יִדְאָג, אֲנִי מוֹחֵל לוֹ בְּלֵב שְׁלָם.

הַמְצַפָּה לְשִׁמְעַ מִמֶּךָ...

כו רסט.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר שמות, י"ט טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד דְּאֲגַתִּי עַל בְּרִיאוֹתֶיךָ וְכוּ', לְדַעְתִּי זֶה כָּלוּם, וְהַלֶּחֶץ שְׂאֶתָּה מְרַגֵּישׁ בְּרֹאשׁ וְכוּ', אֶתָּה צָרִיף לְגִשֵּׁת אֶל רוּפֵא טוֹב, וְלְקַחַת פְּדוּרֵי הַרְגָּעָה, כִּי הַעֲצָבִים שְׁלֶךְ מְתוּחִים, כִּי עֲבָרְנוּ תְּקוּפָה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, וּבְכַרְט אֶתָּה, וְלִכְּן אִין לָךְ מַה לְדְאָג כָּלֵל, וְתֹאֲמִין לִי, שְׂאִין זֶה שׁוּם בּוֹשָׁה לְקַחַת פְּדוּרֵי הַרְגָּעָה, שְׂשִׁחְרְרוּ לָךְ אֶת הַעֲצָבִים וְכוּ', וְיִרְחִיבוּ לָךְ אֶת הַעוֹרָקִים בְּמַח, וְלְדַעְתִּי זֶה הַהֲכָרְחִי לָךְ, שְׁעוֹד

תגש היום לרופא טוב, והקדוש־ברוך־הוא ישלח לך רפואה שלמה בגשמיות וברוחניות.

המברך אותך בכרפת רפואה שלמה מן השמים...

כו ער.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁמוֹת, י"ט טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבֶךָ.

אודות לאחר חמש־עשרה דקות את זמן הבית־ספר, מצד אחד זה רעיון טוב, אבל את צריכה לדעת, אשר מצד שני, גם אז יתחילו לבוא יותר מאחר ויותר מאחר, כי כך טבע של אנשים, שלא יכולים להחזיק זמן, ועל־כן את צריכה לעשות גדר, שמכרחים לבוא בזמן, וזה יהיה יסוד גדול.

אודות להכניס אוירה רצינית בבית־הספר, הוא רק דבורים לדבר ולדבר ולדבר וכו' וכו', תמיד צריכים לדבר עם הבנות וכן עם המורות, שהעקר והיסוד הוא יראת שמים, לפחד מהקדוש־ברוך־הוא, ובפרט לכמה הגדולה, פתת התיכון — תמסרי בשמי, כי אם הן לא תבואנה בזמן וכו', ואם הן תחסרנה זמים וכו', אז אני רואה שהן עדין לא בוגרות מספיק, אזי נצטרך לחכות אתן, כי אם אין אחריות לבוא לבית־ספר, איזו אחריות תהיה להן אחר החתונה? ! ואני מאד מאד מקפיד על זה, שהבנות תבאנה בזמן, וכן שלא תחסרנה, ובפרט פתת התיכון, שכל הבנות מסתפלות עליהן.

העקר ראוי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר לא יוכל לשבר אותך, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ובנדאי עוד תראי הרבה ישועות שייעשה לנו הקדוש־ברוך־הוא, ועכשו עוברים עלינו הרבה משברים וגלים, והרבה נסיונות קשים ומרים, והכל כדי

לראות אַל מי נפְּנָה בַּעַת צָרָה. וְלִכֵּן רָאִי לְהַחְזִיק מֵעַמָּד, וּבּוֹדָאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי בְּמִשְׁמַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, לְחַנּוּךָ אֶת בְּנוֹתֵינוּ עַל טְהָרַת הַקֶּדֶשׁ, וְעוֹד תִּרְאִי פְּרוֹת יְקָרִים בְּעַבֹדְתְךָ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבוּעַ טוֹב...
 ...

כו רעא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֶדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ט טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

סִפֵּר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִיָּה לְךָ בְּזִיוֹן גָּדוֹל בְּעָרֶב שַׁבַּת וְכו'. מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! תֵּאֱמִין לִי, שֶׁצָּרִיכִים לְשֵׁלֵם כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא עַל בְּזִיוֹן אֶחָד, כִּי בְּאֵמַת אָדָם לְפִי חֲטָאֵיו וְעוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו, צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת אֶלְךָ אֵלֶּפֶי תְּעַנִּיּוֹת, כְּפִי תִקּוֹן הָאָרִיז"ל, וּמִי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהִתְעַנּוֹת אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד?! וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח עֲזוֹ פָּנִים, שֶׁמְחַרְךָ וּמְבַזֶּה אוֹתְךָ, וּבְזָה מִתְּכַפֵּר כָּל הָעוֹנוֹת. וְעַל-כֵּן אֵל תְּשִׁים לֵב אֶל נְבִיחַת כְּלָבִים, אֲתָה רְאֵה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! אִם הֵייתִי מְסַפֵּר לְךָ אֶחָד מִנִּי אֶלְךָ אֵלֶּפֶי אֵלֶּפֶים וְרַב רַבּוֹת צָעַר וְיִסוּרִים וְעִגְמַת נֶפֶשׁ וּבְזִיוֹנוֹת שֵׁשׁ לִי, לֹא הֵייתִי מֵאֱמִין אִיךָ בְּשׂוֹר וְדָם יָכוֹל לְהַחְזִיק מֵעַמָּד, כְּפִי רַבּוּי הַשְּׁפִיכוֹת דְּמִים שֶׁעוֹבֵר עָלַי, שִׁיּוּרָקִים לִי בְּפָנִים, וְעוֹשִׂים מִמֶּנִּי שְׁחוּק וְלַעֲגָה וְקָלֶס לְעֵינַי כֹּל, וְעַם כָּל זֹאת אֲנִי מִתְחַזֵּק, וְאִינִי מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְאִדְרָבָה זֶה חֻלְקִי מִכָּל עַמְלִי, וְאִךָ שְׂזָה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד, שְׂאֲנִי רוֹאֶה אֲשֶׁר סְבִיבוֹנֵי כְּלָבִים רַבִּים וְכו', וְשׁוֹפְכִים אֶת דְּמֵי כְּפִים, עַם כָּל זֹאת אֲנִי מֵאֱמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׁבוֹדָאִי בְּוַנְתּוֹ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה. וְלִכֵּן אֲנִי מִבְּקֶשׁ אוֹתְךָ, שְׁגַם אֲתָה רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל

אֲשֶׁר   כּו ערב   בְּנַחֵל   צט

מיני אפנים שבעולם, ואל תשים לב לכל מה שעובר עליך, כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ואני מאמין באמונה שלמה, שעל-ידי הבזיונות והחרופים והגדופים שסבלת, ימחלו לך על כל עוונותיך. רק חזק ואמץ להיות באמונה פשוטה בו יתברך, אשר הוא יתברך מחיה ומנהיה את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך.

נא ונא הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל.

הקדוש-ברוך-הוא, השומע תפלות ישראל, ישמע את תפלותי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרךך תמיד.

המאחל לך שבוע טוב...

כו ערב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קִדְשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת, י"ט טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מֵאֹד מְאֹד רְצִיתִי שְׁתִּכְתַּב לִי תִכְף-וּמִיד מֵה קָרָה הַיּוֹם עִם הָעוֹרֵף-דִּין, הָאֵם הַיִּיתָ בְּקֶשֶׁר אִתּוֹ? וְהָאֵם הוּא הַכִּין לְךָ מִשְׁהוּ לְהִתְגַּוֵּן בְּבֵית הַמְּשֻׁפֵּט?! כִּי הַבְּטָחוֹת זֶה פְּלוֹם ... כִּי אִם לֹא-קָחִים עוֹרֵף-דִּין צְרִיכִים שִׁיעֵבֵד בְּשֵׁטַח, וְאֲנִי מְחַפֶּה לְרְאוֹת מֵה שִׁיְהִיָּה אִתְּךָ, כִּי אִם הוּא לֹא עוֹבֵד בְּשִׁבְלֶךָ, אֲזִי אֲנִי רוֹאֶה שְׁגָם בְּשִׁבְלִי הוּא לֹא יַעֲבֹד.

אודות וכו', ראה להזהר לא לחתם ערבות, כי להיות ערב זה יותר חמור מלהלוות כסף.

אף-על-פי-כן אני מבטיח לך, שאין לך מה לדאג, כי גדול

אָדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי סוּף כָּל סוּף מָה אַתָּה מְדַפֵּיס? סְפָרִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר עֲדִין בְּעוֹלָם לֹא הָיוּ, סְפָרִים הַמְגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ: יתְבַרֵךְ בְּעוֹלָם, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחִזַק בְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדִּינִים, וְיִהְיֶה לְךָ כָּל טוֹב.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבוּעַ טוֹב...

כו רעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁמוֹת, י"ט טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלֵה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיֵמִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, זוֹכָה וּמְזַכֶּה אֶת הַרְבִּים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

בְּאִתִּי לְחִזּוֹק וּלְאַמֵץ וּלְעוֹדֵד אוֹתְךָ, שְׂאֵל תְּפַחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, כִּי גְדוֹל אָדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאֵי עוֹד תִּרְאֶה נְפִים נִגְלִים שְׂעֵשֶׂה עִמָּנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִךְ שְׁהִרְבֵּה פְעָמִים נִדְּמָה לְךָ שְׂאֵבֵד מְנוּס וְתִקְנָה, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁתַּעֲלֶה לְמַעְלָה עַל הַהָר, וְתִרְאֶה אֵיךְ שִׁישׁ לָנוּ, תִּהְלֶה לְאֵל, גִּנִּים וְתִלְמוּד-תּוֹרָה וּבֵית-סֵפֶר עַל שְׂטַח כָּל-כָּךְ גְּדוֹל, עִם נוֹף כָּל-כָּךְ מְרָשִׁים וְכוּ' וְכוּ', תִּסְתַּכֵּל וְתִתְבּוֹנֵן מִרְחוֹק עַל גְּדֹל הַנִּפְלְאוֹת, שְׂעֵשֶׂה עִמָּנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹד אֵל מַה נִּזְכָּה וְכוּ' וְכוּ', וּמִהָעֵלֶם תְּבִין גַּם עַל הַגְּלוּי.

הַעֲקָר הוּא רַק לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, וּלְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, כַּמּוּבָא (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכג), וְאֵת זֶה צְרִיכִים לְהַכְנִיס בְּעֵצְמוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב, וּבְפֶרֶט בְּתִלְמִידֵי הַתְּלִמוּד-תּוֹרָה, וּבְתִלְמִידוֹת הַבֵּית-סֵפֶר, לְהַכְנִיס בָּהֶם רַק אַמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אִם יֵשׁ אַמוּנַת חֲכָמִים — יֵשׁ הַכֹּל, וְאִם אֵין אַמוּנַת חֲכָמִים — אֵין כָּלוּם,

וְכָל הָעֲנֵשׁ שְׁאָדָם מְקַבֵּל, שֶׁהוּא מִתְעַלֵּף וְכוּ', הַכֹּל בָּא מִחֲמַת שְׂאִין לֹא אַמוּנַת חֲכָמִים, וְצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְעַקֵּר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָאַמוּנַת חֲכָמִים, וְעַל-כֵּן אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְדַבֵּר רַק מְאַמוּנַת חֲכָמִים, כִּי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה תְּלוּיָהּ רַק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים.

בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית דְּבַרְנוּ הִרְבֵּה מְמַה שְׁאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכ), שֶׁלֹא מִסְפִּיק לְהִסְתַּכֵּל בְּתוֹךְ הַסְּפָרִים, אֲלֵא צָרִיכִים לְשִׁמְעַ גַּם מִפִּי הַצְּדִיק, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הָאַמוּנַת חֲכָמִים, יְעוֹזֵר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְנֶה לְאַמוּנַת חֲכָמִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵצֵא מִשְׁפָּטָנוּ לְאוֹר, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), כִּי תִכְף-וּמִיד כְּשֵׁי שֶׁלֹא אַמוּנַת חֲכָמִים, הוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דְּבַר, וְכִשְׂאִין לְאָדָם אַמוּנַת חֲכָמִים, חַס וְשְׁלוֹם, הוּא נִדוֹן בְּצוּאָה רוֹתַחַת, שְׁעוֹלִים לוֹ לְמַח אֹוִירִים אַרְסֵיִים, וּמְסַבְבִּים לוֹ אֶת מַחוּ, עֵינַי שָׁם וְתַבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלַּתִּי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמְּאַחֵל לְךָ שְׁבוּעַ טוֹב...

כו רעד

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר וְאָרָא, כ' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגֵּרִים בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַזֵּה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם, וְיִמְשִׁיחַ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוּלָם, בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵינוּ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדַבֵּר גְּדוֹל וְדַבֵּר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה

מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא בַּהֲשֹׁגַחַת הַמֶּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וּכְפִי שְׁתַּכְנִיסוּ בְּעֲצָמְכֶם דְּבַר זֶה, עַל-יַד־יְזֵה תִטְעַמוּ טַעַם גִּן-עֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בַּאֲמַת כָּל הַצְּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁאֵדָם סוֹבֵל, הוּא רַק מִחֲמַת שְׁעוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, וְחוֹשֵׁב שֵׁישׁ אֵיזָה טֹבֵעַ, מִקְרָה וּמִזֵּל, שְׁזֵה כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, וּמִשָּׁם טוֹעַמִים מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת, וְסוֹבְלִים מִחֲלוֹת וְחֲלָאִים רָעִים, כְּמוֹ שְׁאֵמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'): יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁסוֹבְלִים מִחֲלוֹת וְחֲלָאִים רָעִים, וְהַכֹּל בָּא מִחֲמַת חֲסָרוֹן הָאֲמוּנָה, וּבַאֲמַת אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה, אֲלֵא עַל-יַד־יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי עַל-יַד־יְדֵי שְׁמַתְקָרְבִים אֶל הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, עַל-יַד־יְזֵה הֵם מְאִירִים גַּם עַל הַמְקָרְבִים שְׁלֵהֶם אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם שְׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אוֹרֵב מְאֹד עַל כָּל אֱלוֹ הַנְּפֹשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת, שְׁעֵמֶלֶק רוֹדֵף אַחֲרֵיהֶם, וּמְחַלִּישׁ מֵאֲמוּנַת חֲכָמִים, וְלָכֵן עֲלִינוּ לְהִתְחַדֵּשׁ מְאֹד בְּהִתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה, לְהֵאֲמִין בְּכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים וְהַחֲכָמִים שְׁבַדוֹר, וְלִשְׁמַע בְּקוֹלָם, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכַחַם לְחֻזֵק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשַׁמַּח אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינַתּוֹ וּכְפִי עֲנִינּוֹ, וּבְיַד־אֵי מַעֲשֵׂיהֶם וְדַבּוּרֵיהֶם אֵינָם פְּשוּטִים, וְיֵשׁ בְּהֶם רְזִין עֲלָאִין, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מב), וּמִי שְׁזוֹכָה לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, עַל-יַד־יְזֵה הוּא מְלַבֵּישׁ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּלְבוּשֵׁין נְהוּרִין, שְׁתַּמִּיד מְאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְטוֹעַם טַעַם עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַבְטֵל אֶת שְׁכֹלוֹ וְדַעְתּוֹ וְחֲכָמְתּוֹ לְגַמְרִי, וְשׁוֹמֵעַ בְּקוֹל הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, שְׂרַק זֶה נִקְרָא הַתְּקָרְבוֹת אֲמִתִּית אֲלֵיהֶם, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכג); וּבַאֲמַת יֵשׁ שְׁנֵי מִינֵי אֲנָשִׁים, שְׁיִכּוֹלִים לְחֻזֵק אֶת זוּלָתָם, אֲבָל אֶחָד שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם עַל-יַד־יְדֵי הַתְּחַזְּקוֹתוֹ, וְאֶחָד מְחִיָּה אֶת הָאָדָם עַל-יַד־יְדֵי הַתְּחַזְּקוֹתוֹ, כְּעֵין שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ מִשְׁלִי, פָּרָק טו, סִימָן א') עַל פְּסוּק (מִשְׁלִי טו, יז): "טוֹב אַרוּחַת יָרֵק וְאַהֲבָה שָׁם מִשׁוֹר אָבוֹס וְשִׁנְאָה בּוֹ", אֵמַר רַבִּי לְוִי: כְּנֶגֶד מִי אֵמַר שְׁלֵמָה פְּסוּק זֶה? כְּנֶגֶד שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שְׁפָגְעוּהוּ בְּשַׁעָה שְׁיַרְדַּ מִמְּלֹכוֹתוֹ, וְהִיָּה מְחַזֵּר עַל הַפְּתָחִים בְּשִׁבִיל פְּרָנְסָה, פְּגַעוּ בּוֹ שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם שְׁהִיוּ מְכִירִין אוֹתוֹ, בָּא אֶחָד מֵהֶם וְנִשְׁתַּטַּח לְפָנָיו, וְאֵמַר לוֹ: אֲדֹנָי הַמְּלֹךְ,

אם רצונך, גלגל עמי היום. מיד הלך עמו, והעלהו לעליה וזבח שור, והביאו לפניו מטעמים רבים, והתחיל משמיע לו דברי מלכותו, ואמר לו: זכר אתה שעשית כן וכך ביום פלוני פשהיית מלך. מיד כיון שהזכיר לו ימי מלכותו, התחיל בוכה וגועה, וכן כל אותה הסעדה, עד שעמד משם שבע מבכיתו, למחר פגע בו חברו, התחיל משתטח לפניו, ואמר לו: אדני המלך, רצונך שתגלגל עמי היום. אמר לו: שמא אתה מבקש לעשות לי כשם שעשה חברך אתמול? אמר לו: אדני המלך, איש עני אני, אלא אם רצונך, גלגל עמי היום במעט ירק שיש לי, באותה שעה הלך לביתו, רחץ לו ידיו ורגליו, והביא לו מעט ירק, והתחיל אותו האיש מנחמו, ואמר לו: אדני המלך, שבועה נשבע הקדוש-ברוך-הוא לאביך, שאינו פוסק מלוכה מזרעו, שנאמר: נשבע ה' לדוד אמת, לא ישוב ממנה מפרי בטןך אשית לכסא לך (תהלים קלב, יא); אלא כן היא דרכו של הקדוש-ברוך-הוא, מוכיח וחוזר ומוכיח, שנאמר: "כי את אשר יאהב ה' יוכיח, וכאב את בן ירצה" (משלי ג, יב), אבל הקדוש-ברוך-הוא מחזירך למלכותך, כיון ששמע שלמה כן, מיד נתקרה דעתו עליו, ושמח מאותה סעדה של ירק, ועמד משם שבע, אמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי אבון בר בנימין בשם רבי יוסי בן זמרא, כיון שחזר שלמה למלכותו, כתב בתחמתו: "טוב ארוחת ירק ואהבה שם", שאכלתי אצל העני, "משור אבוס ושנאה בו" — שהאכילני אותו עשיר שהזכירני צערי; הרי שלך לפניכם, פי יכול להיות שני סוגי צדיקים וחקמים אמתיים, אחד מחזק ומזכיר את עוונותיו וכשלונותיו, ואחד מחזק ומנחם ומשמח ומכניס בו תקנה טובה על להבא.

זכרו היטב את כל הטובות שקבלתם אצלי, ואיך שמסרתי את נפשי בפעל ממש כדי לחתן את ילדיכם, ואל תשפחו את כל החסד הזה, פי ברב הימים הכל נשפח, ואשרי מי שאינו כפוי טובה, אלא זוכר כל ימי חייו איך שהצילו את בניו ובנותיו מרדת שחת, ובפרט בדור הזה, שהפריצות והתאוות עושים פריצות בנשמות ישראל,

וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל הַחֲכָם הָאֵמֶת, וּמְחַתֵּן אֶת יְלָדָיו בְּגִיל צָעִיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְיָלוּ מֵרַע הַכּוֹלָל, שֶׁהוּא תַּאֲוַת נֶאֱוָף.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּעַדִי, שְׂאֲזֹכָה לְבוֹא וּלְגוֹר וּלְהִתְגּוֹרֵר עִמָּכֶם יַחַד, וְאִין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים שְׂיֵשׁ לִי אֶל זֶה, אֲפֹּי מַה לַּעֲשׂוֹת, כִּי גְזֵרָה חֲכָמְתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲנִי צָרִיךְ אֶת תְּפִלַּתְכֶם, וְאֶהְיֶה לָכֶם אֲסִיר תּוֹדָה תְּמִיד בְּעִבּוֹר זֶה, רַק אֵל תִּשְׁכַּחוּ אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שְׂזָכִיתֶם עַל יָדִי, וְתִזְכְּרוּ אֶת זֶה בְּעֵת תְּפִלַּתְכֶם, וְכֵן תִּבְקְשׁוּ מִנְּשׂוֹתֵיכֶם וְיִלְדֵיכֶם שִׂיתְפַּלְלוּ גַם-בְּנִי עֲלֵי, וְאֲזוּ לֹא אֲשַׁפַּח אֶתְכֶם לְעוֹלָם.

נָא וְנָא הִחְזִיקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, וְשִׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד מֵעוֹן הַחֲמוּר שֶׁל מַחְלָקַת וְהַלְבַּנַּת פָּנִים, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ אֵינּוּ סוֹבֵל מַחְלָקַת, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פְּרָשָׁה י"ח, סִימָן ה'): בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה קָשָׁה מַחְלָקַת, שְׁפָל הָעוֹזֵר בְּמַחְלָקַת, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד אֶת זְכָרוֹ, שְׁפָךְ כְּתִיב (בַּמִּדְבָּר טז, לה): "וְאֵשׁ יִצְאָה מֵאֵת ה', וְתֹאכַל אֶת הַחֲמֻשִׁים וּמֵאֲתִים אִישׁ", אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה: כַּמָּה קָשָׁה הַמַּחְלָקַת, שְׁבִית-דִּין שֶׁל מַעְלָה אֵין קוֹנְסִים אֲלָא מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, וּבֵית-דִּין שֶׁל מַטָּה מִבְּנֵי י"ג, בְּמַחְלָקָתוֹ שֶׁל קֶרַח — תִּינוּקוֹת בְּנֵי יוֹמָן נִשְׂרָפוּ וְנִבְלְעוּ בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִית, דְּכָתִיב (שִׁם טז, כז): "וּנְשִׂיָהֶם וּבְנֵיהֶם וְטַפָּם, וַיָּרְדוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאוֹלָה", וּבִפְרָט בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד, שְׂלֹא תִהְיֶה שִׁם מַחְלָקַת, וּמִי שְׂסוֹבֵל עַל הָעֲצָבִים, שְׂלֹא יוֹצִיא אֶת עֲצָבָיו עַל זוּלָתוֹ, אֲלָא יִלֵּךְ אֶל רוֹפֵא, וַיִּתֵּן לוֹ כַּדּוּרִים לְקַרֵּר אֶת הָעֲצָבִים שְׂלוֹ, כִּי צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד מִמַּחְלָקַת וּמְרִיבוֹת, מִסְּפִיק שְׂאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים זֶה עֲשֶׂר שָׁנִים מִהַסְּמ"ך-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׂמוֹ וְזָכְרוּ, עַל לֹא דָבָר, וְלָמָּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת בְּתוֹךְ קְהֵלְתָנוּ, וּבְתוֹךְ הַבֵּית-הַכְּנֶסֶת וּבֵית-הַמִּדְרָשׁ, עֵקֶר הַצְּלַחְתָנוּ הוּא רַק עַל-יְדֵי הָאֲחֻדוֹת וְאֶהְיֶה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׂלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, וְתֵאֱמִינוּ לִי, שְׂאִין כְּוֹנְתִי לְשׁוֹם דְּבָר גִּשְׂמִי, אֲלָא לְהִבִּיא אֶתְכֶם אֶל הַתְּכֵלִית הַנְּצַחִית, וְלְהִצִּיל אֶת יְלָדֵיכֶם מִרְדַּת שְׂחַת, וְעַל-כֵּן הֵטוּ נָא אֲזַנֵּיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹלִי. אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים לְפָנֵי הַהִסְתַּלְקוֹת שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ,

שָׁאז קָרָא אֶת בְּנֵי יַחֲדוֹ, וְאָמַר לָהֶם: הַקְּבִצוּ וְשִׁמְעוּ אֶל יַעֲקֹב אֲבִיכֶם. וְדַרְשׁוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צח, סִימָן ג'): בְּשִׁעָה שֶׁהִיא יַעֲקֹב אֲבִינוּ נִפְטָר מִן הָעוֹלָם, קָרָא לְשָׁנִים-עֶשֶׂר בְּנֵי, אָמַר לָהֶם: שִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם, שָׁמָּה יֵשׁ בְּלִבְכֶם מַחְלֶקֶת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? אָמְרוּ לוֹ (דְּבָרִים ו, ד): "שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל" — אֲבִינוּ, כָּשֶׁם שָׁאִין בְּלִבָּךְ מַחְלֶקֶת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּף אִין בְּלִבְנוּ מַחְלֶקֶת, אָלָּא "הַיְיִ" הַאֲלֵהֵינוּ הַיְיִ" הַאֲחָד", אִף הוּא פִּרְשׁ בְּשִׁפְתָיו, וְאָמַר: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"; כִּי בְּאֵמֶת זֶה תְּלוּי בְּזֶה, אִם אָדָם חוֹלֵק עַל זוּלָתוֹ, סִימָן שֶׁהוּא, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, חוֹלֵק עָלָיו יִתְבַּרַךְ, וּכְשֶׁהוּא בְּשָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד, סִימָן שָׁאִין לוֹ שׁוֹם קְשִׁיּוֹת וּסְפִיקוֹת עָלָיו יִתְבַּרַךְ. וּבְאֵמֶת אֲנַחְנוּ לֹא חוֹלְקִים עַל אִף אֶחָד, אֲנַחְנוּ בְּאֵנוּ פִּה לִיבְנָאֵל, כְּדִי לְבָרַח מִהָעִיר הַגְּדוּלָּה הַמְּלֵאָה פְּרִיצוֹת וְדַעוֹת כּוֹזְבוֹת וְתַמוּנוֹת שַׁחֵץ, עֵרֶם, תַּעֲוִב וְזֵהוּם, וְלִהְצִיל אֶת יְלָדֵינוּ, לְחַנּוּכָם בְּאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַּרַךְ, וְלֹא הִיָּתָה לָנוּ שׁוֹם כְּוָנָה לְהִתְחִיל עִם אִף אֶחָד, אֲבָל מֵה לַעֲשׂוֹת, שָׁקָם עָלֵינוּ הַסְּמִ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, וְרוֹדְף אוֹתָנוּ בְּמִסִּירוֹת אַחַר מִסִּירוֹת, רְדִיפוֹת אַחַר רְדִיפוֹת, וְכָל זֶה כְּדִי שְׁנַתְּאֶחָד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְנֵאֵהֵב אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְנִזְנָפָה לְבָנוֹת קַהְלָה הַמְּבַסֶּסֶת עַל צְדָקָה וְחֹסֵד, אֵהֵבָה, אַחְוָה וְרַעוּת.

נָא וְנָא תַעֲזְרוּ לִי לְהַקִּים קַהְלָה קְדוּשָׁה כְּזוֹ, וְלֹא יַעֲבֹר הַרְבֵּה זְמַן, אֲשֶׁר לֹא יִהְיוּ לָכֶם מִסְפִּיק דְּבוּרִים שֶׁל תְּהִלָּה לְהוֹדוֹת לִי עַל הַחֹסֵד שֶׁעָשִׂיתִי עִם יְלָדֵיכֶם.

הֵייתִי יְכוֹל לְהֵאָרִיךְ לָכֶם עוֹד מְאֹה עֲמוּדִים, אֲבָל הַהֲכָרַח לְקַצֹּר בְּמָקוֹם שָׁאֲמְרוּ לְהֵאָרִיךְ — מֵרַב חֲלָשְׁתִּי, וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם שֶׁתִּתְפַּלְלוּ בְּעַדִּי, וְאֵהֵיָה לָכֶם אֲסִיר תּוֹדָה.

הַמֵּאֲחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו ערה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא, כ' טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... ו... שיחיו
נצח.

פה תקבלו את גמר הקונטרס הנפלא "ירננו עצי היער", ומאד רציתי שתצרכו את זה תכף-ומיד אל הספר "ראש השנה לאילנות", ובאמת כל הקונטרס נתחבר בדרך פלא ובסיעתא דשמיא, ומי יתן, שיופני הקדוש-ברוך-הוא לפרש את כל פרקי שירה, וזה יהיה ספר בפני עצמו.

נא ונא ראו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ובוודאי כל מה שקורה אתכם הוא בהשגחה נוראה מאד, אשר לא יכלהו הרעיון, רק תחזיקו מעמד, ואל תפחדו משום דבר שבעולם, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אשרי העין ראתה זאת, הינו את ההשגחה הפרטי פרטית שקורית בעולם.

מאד מאד רציתי שתודיעו לי מה קרה בבית-המשפט, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שיימתקו מכם כל הדינים, ואני נותן לכם את הקונטרס הנפלא הזה "ירננו עצי היער" מתנה להמתקת הדינים, ונא להודיעני תכף-ומיד כשיגמר בדפוס.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו רעו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא, כ' טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... ו... שיחיו
נצח.

בְּאֵתִי לְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַת "מִזֵּל טוֹב" חֲמָה וּלְכַבִּית לְרַגְלֵי
נְשׂוּאֵיכֶם, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּכְנֹנוּ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, בְּנִינָן
עַדֵי עַד, קָשֶׁר שֶׁל קִימָא, וְתִזְכּוּ לְרֵאוֹת בָּנִים וּבָנֵי בָנִים עוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת.

מְטַעְמִים הַכְּמוּסִים עֲמָדִי, לֹא יִכְלֹתִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחַתְכֶם,
וּבְיָדָי אֲשֵׁלִים, וְעוֹד אֶהְיֶה אֶצְלְכֶם בְּהַרְבֵּה שְׂמֵחוֹת, וְעַל-כֵּן אֵל
תַּחְלֵשׁ דַּעַתְכֶם, כִּי הִיְתָה בְּזָה פְּנִינָה עֲלִיוֹנָה, שְׁנַעְלָמָה מֵעֵינַי כָּל חַי.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּמִּיד יִהְיֶה הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהָבָה בְּתוֹךְ
בֵּיתְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רעז.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתַבְּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאֶרְא, כ' טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיִחְיוּ
נְצַח.

בְּאֵתִי לְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּבִרְכַת "מִזֵּל טוֹב" חֲמָה וּלְכַבִּית, לְרַגְלֵי
נְשׂוּאֵי בַתְּכֶם ... תַּחְיֶיה, וְתֵאֱמִינוּ לִי, שְׂאֵתֶם שְׂמֵחַתְּם שָׁם, וְאֲנִי
שְׂמֵחַתִּי פֹה, וּמְטַעְמִים הַכְּמוּסִים עֲמָדִי נִבְצַר מִמֶּנִּי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּפַעַל
מִמֶּשׁ בְּשִׂמְחַתְכֶם, אֵךְ לֹא שְׂכַחְתִּי אֶתְכֶם כְּרָגַע, וְאֲנִי תַּמִּיד מִתְפַּלֵּל
בְּעַדְכֶם, שְׂיִהְיֶה לָכֶם טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְּלִיחוּ דְרָכְכֶם תַּמִּיד, וְתִזְכּוּ לְרֵאוֹת
רַב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חַלְצֵיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רעה.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא, כ' טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ולדעתי, אתה מכרח לאשפז את אשתך וכו', כי אחרת היא פשוט מסכנת לילדים, ואין מה להוסיף על דברי.

מה טוב ומה נעים, באם תאמר בכל יום מזמור כ"ט שבע פעמים, ואחר כל פעם ופעם תבקש ממנו יתברך, שבזכות אמירת המזמור הזה תצא הרוח רעה מאשתך, ותהיה לה רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רעט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא, כ' טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל פלליות אנשי שלומנו היקרים, "חסידי פרסלב", תלמידי "היכל-הקדוש" די בכל אתר ואתר, הונ"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם מפל צרה ומפל צוקה, מפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

אחי ורעי היקרים! יבוא היום, ונתקבץ כלנו יחד בהיכלו של רבנו ז"ל, ואז נדע את גדל הזכות שהיתה לנו בזה העולם לדבר מרבנו ז"ל.

רבנו ז"ל אמר פעם: "חדוש כמני עדין בעולם לא היה". כל הלמוד של רבנו ז"ל זה חדוש נורא ואים מאד, ההתחזקות שיש

אצֶל רַבְּנֵי ו"ל זֶה עֵין לֹא רָאָתָה, וְרוֹאִים בְּחוּשׁ אֵיךְ הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שׁוֹנֵא אֶת רַבְּנֵי ו"ל, וְעוֹשֶׂה כָּל הַפְּעֻלוֹת רַק לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת אֹרֶר רַבְּנֵי ו"ל. וְאוֹמֵר רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), שֶׁהַצְדִּיק הוּא הַיָּפִי וְהַפֶּאֶר וְהַחֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאִם הָיָה מִתְגַּלֶּה בְּעוֹלָם, אָז כָּל־מִתְחִילִים לְהַסְתַּכֵּל עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַצְדִּיק פּוֹקֵחַ אֶת הָעֵינַיִם, הַצְדִּיק מְעוֹרֵר מְאוּרֵי אֹר, הַיְנוּ שֶׁנִּתְגַּלֶּה הָאֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְלִהְפֹךְ — הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְעוֹרֵר מְאוּרֵי אֲש, מְבַעֵר אֶת אֲש הַתְּאוֹוֹת, מְלַבֵּה אֶת אֲש הַמַּחְלָקָת, אֲש הַוּכּוּחִים וְהַמְרִיבּוֹת. וְכִשְׁנִתְגַּלֶּה מְאוּרֵי אֹר, אָז נִשְׁכַּח וְנִנְעַל־מְאוּרֵי הָאֲש; כִּי אִם רוֹאִים אֹר, אָז אֵין כְּבֹר מַחְלָקָת, מְתִי שֵׁיךְ מַחְלָקָת וְאֵי הַבְּנוֹת? כִּשְׁחֻשָּׁה, אֲשֶׁר אָז אֵין רוֹאִים כְּלוּם, וְכָל אֶחָד נִתְקַע בְּשֵׁנִי, מַה שְּׂאֵין בֵּן, כִּשְׂיֵשׁ אֹר, כָּל אֶחָד רוֹאֶה הֵיכֵן לִילֵךְ וְאֵיךְ לִילֵךְ, וּמִמִּילָא אֵינוּ מַגִּיעַ לְחַכּוּכִים עִם זֻלְתוֹ וְכוּ'; כִּי כָּל הַתְּהוּוֹת הַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבּוֹת זֶה רַק כִּשְׁנִנְעֵלֶם וְנִסְתַּר מְאוּרֵי אֹר, בְּרַגְעַ בְּרוּךְ-הוּא, אָזִי אֵין כְּבֹר שׁוּם וְכוּחִים, וְשׁוּם אֵי הַבְּנוֹת, כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ לְאֵן לְלַכֵּת; כִּי הַתּוֹרָה נִקְרְאָת "אֹר", כִּמּוֹ שְׁכַתּוּב (מְשָׁלֵי ו, כג): "נֵר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר"; וְאָנוּ עִם יִשְׂרָאֵל אֲסוּר לָנוּ לְזוּז מִהַתּוֹרָה כִּהוּא זֶה, וְעֲלִינוּ לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ בְּעַבּוּר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יִהְיֶה מַה שְּׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה אֵיךְ שְׂיִהְיֶה. אֲבָל זֶה לְעַמַּת זֶה עוֹמֵד הַמְּאוּרֵי אֲש, שְׂזֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שְׂעוֹשֶׂה רַק אֲש, שׁוֹרֵף וּמְבַעֵר שְׂרָפוֹת, מְלַבֵּה מַחְלָקָת.

אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֵין אֲבוֹת א, יב): אֶהְרֵן הַכֹּהֵן הָיָה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוּדֵף שְׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה. כָּל עֲנֵן אֶהְרֵן הַכֹּהֵן הָיָה רַק לְעִשׂוֹת שְׁלוֹם. וְאֵיךְ עוֹשִׂים שְׁלוֹם? אוֹמֵר רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לג), עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי הַצְדִּיק; הַצְדִּיקִים הֵם הוֹלְכִים כְּפִי דְרָכֵי הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה הִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה נִקְרָא שְׁלוֹם — אִם זֶה מְקַשֵּׁר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא וְהַתּוֹרָה, הֵרִי זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם, אֲבָל אִם לֹא — אֵין זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם. אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֵין יְכוּלִים לְסַלֵּף, הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא

הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִיַּד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּהַר סִינַי, וְלֹא תָהָא מַחְלָפֶת בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפָּן, עַל אִף שֵׁיִשׁ לָנוּ בְּכָל יוֹר וְדוֹר מִהֶרְסִים, כְּמוֹ הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁלָּנוּ בִּיבְנָאֵל, רִיפּוֹרְמִי, וְכֵן יֵשׁ בְּעֵירוֹת רַבּוֹת וּבְמוֹשָׁבִים שׁוֹנִים, וּבְמִדִּינּוֹת אַחֲרוֹת, כָּל מִינֵי רִיפּוֹרְמִים לְמִינֵיהֶם, שֶׁמְסַלְפִים אֶת הַתּוֹרָה, אָבֵל לֹא יוֹעִיל לָהֶם כָּלֵל, כִּי תָמִיד יִשְׁאַרוּ אַנְשִׁים שִׁיְהִיו חֲזָקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וַיִּמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ.

דִּבְרָנוּ לְאַחֲרוֹנָה בְּעִנְיַן אַחֲדוֹת, שֶׁצָּרִיכִים אַחֲדוֹת וְאַהֲבָה, כִּי חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה רַק מִחֲמַת שְׁנֵאת חָנָם (יִמָּא ט.), וְלִצְעָרָנוּ הָרַב, לֹא צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ בַּחוּץ וּלְמַצֵּא שֵׁם שְׁנֵאת חָנָם, אֲלֵא יְכוּלִים לְמַצְאָה כָּבֵד אֲצִלָּנוּ, כְּכֹר בְּבִרְסָלָב יֵשׁ שְׁנֵאת חָנָם, יִשְׁנֵם בְּבִרְסָלָב פְּלָגִים פְּלָגִים, מִפְּלָגוֹת שׁוֹנוֹת, וְלָמָּה אִם-כֵּן יֵשׁ לָנוּ טְעָנוֹת אַחֲר־כֵּן שֶׁבְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ כָּל-כֵּן הַרְבֵּה מִחֲלָקֶת וְשְׁנֵאת חָנָם, מִפְּלָגוֹת וּפְלָגִים, הֲלֹא גַם בְּבִרְסָלָב נַעֲשֶׂה כֵּן? וְרַבֵּנוּ ז"ל קָדָם שָׁנַסַּע לְהַסְתַּלֵּק בְּאוּמָן, עָמַד עַל יַד הַמְּזוּזָה וְאָמַר: "אִם תַּחֲזִיקוּ עֲצָמְכֶם בַּיַּחַד, תּוֹכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי אֲלֵיכֶם". הָיוּ תְּקוּפוֹת שֶׁהִיָּתָה קְבוּצָה אַחַת אוֹ שְׁתֵּים שֶׁהִחֲזִיקוּ עֲצָמָם יַחַד, אָבֵל אַחֲר־כֵּן מִפְּנֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁנִּכְנַס בִּינֵיהֶם — נַעֲשׂוּ פְּלוּגִים וּפְרוּדִים.

ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ז"ל, הָיָה תַלְמִיד מוֹהֲרַנ"ת ז"ל. הוּא גָר שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּעִיר נַעֲמָרוּב, שָׁם נוֹלַד, אַחֲר־כֵּן גָר שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּעִיר בְּרִסְלָב, וְאַחֲר־כֵּן גָר שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּעִיר אוּמָן. בְּאוּמָן — יָדוּעַ לְכָלָנוּ, שֶׁם הוּא הִצִּיּוֹן שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וְשָׁם בָּנָה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אֶת הַקְּלוֹיז עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל. אַחַר הַהִסְתַּלְקוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לֹא רָצָה שֶׁאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ יִתְפַּלְלוּ בְּנִפְרָד, אֲלֵא שִׁיְהִיו מְעַרְבִים בֵּין אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם. אָבֵל כְּשֶׁהִחְלָה הַמַּחְלָקֶת הַגְּדוֹלָה עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה תָּמִיד אֶת שְׁלוֹ, שֶׁתְּהִינָה מְרִיבוֹת עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֲזִי רָאָה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שָׂאֵם לֹא יִבְנֶה בֵּית-הַכְּנֶסֶת לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כָּל הַקְּבוּץ יִתְבַטֵּל. אָבֵל זֶה הָיָה נִרְאָה לוֹ בְּגֵדֵר חָלוּם — לְבָנוֹת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל?! כִּי הָיָה עָנִי מְרוּד, וְלֹא הָיָה לוֹ אִף לְהוֹצִאות שַׁבַּת,

פֿשוטו כּמִשְׁמָעוּ. אָבֶל הִסְתוּבֵב עִם הַחֲלוּם הַזֶּה — שְׁעוֹ רִצּוֹנוֹ
 לְבָנוֹת בֵּית-הַכִּנְסֵת מִפֶּאֶר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וּפַעַם אַחַת אָמַר לוֹ יְהוּדֵי
 פֿשוט, נָגַר, מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: ר' נָתָן, כָּל זְמַן שְׁלֹא בְּנִיתֶם בֵּית-
 הַכִּנְסֵת עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ו"ל, עֲדִין לֹא עֲשִׂיתֶם כְּלוּם בְּעִבּוּר רַבֵּנוּ ו"ל!
 אַף שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים, שְׁמִי גָלָה וּפְרָסָם אֶת רַבֵּנוּ ו"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ
 — אִם לֹא מוֹהֲרֵנִי ו"ל! וְעַם כָּל זֹאת אָמַר לוֹ הַנָּגַר כְּפִי שְׁאָמַר.
 וּמַדְבּוּרִים אֵלּוּ שֶׁל נָגַר פֿשוט מוֹהֲרֵנִי ו"ל כָּל-כֶּף הַתְּעוּרָר, שְׁהֲלֵךְ
 לְאַסֵּף כֶּסֶפִּים אֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעוֹרְרָם: צְרִיכִים לְבָנוֹת בֵּית-
 הַכִּנְסֵת מִפֶּאֶר, כִּי אֵינְנוּ יְכוּלִים לְחַיּוֹת עַל חֶסֶד חַנּוּם שֶׁל הַזּוֹלָת.

וְהִזָּה יְהוּדֵי בִשְׁם ר' מְנַדֵּל, אֲשֶׁר בָּא הֵרֵאשׁוֹן לְמוֹהֲרֵנִי ו"ל,
 וּנְתַנּוּ שְׁנֵי רַבָּל, וְזֶה הָיָה כָּל הַכֶּסֶף שֶׁהָיָה בְּכִיסוֹ, וְאַף שֶׁהָיָה צְרִיף
 לְחַתָּן יְלָדִים וְכו', נָתַן לְמוֹהֲרֵנִי ו"ל אֶת הַכֶּסֶף בְּעִבּוּר בְּנִית
 בֵּית-הַכִּנְסֵת. וּמוֹהֲרֵנִי ו"ל סָרַב לְקַחַת אֶת שְׁנֵי הַרַבָּל, כִּי יָדַע שֶׁזֶה
 כָּל כֶּסֶפוֹ שֶׁל ר' מְנַדֵּל. אֲזִי הֵחַל ר' מְנַדֵּל לְכַפּוֹת: "תִּרְחַמוּ עָלַי, הִנֵּה
 אֲנִי גַפְטָר מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲנִי עוֹלָה לְמַעְלָה, וּמָה אָמַר?! מָה אֲסַפֵּר
 בְּבֵית-דִין שֶׁל מַעְלָה?! עַל הַחֲטָאִים וְהַעוֹנוֹת שֶׁעֲשִׂיתִי?! בְּמָה
 אוּכַל לְהַצְדִּיק עֲצָמִי?! כֶּף לְכָל הַפְּחוֹת יֵשׁ לִי חֵלֶק בְּבִנְיָן
 בֵּית-הַמִּדְרָשׁ!" וְכֵן בָּכָה בְּכִיּוֹת עֲצוּמוֹת וְכו'. אֲזִי הֵחַל מוֹהֲרֵנִי ו"ל
 לְחַשְׁב, אוּלַי צוּדֵק ר' מְנַדֵּל, וְשָׁקַל בְּדַעְתּוֹ: "הִיִּיהוּדֵי צוּעֵק
 שֶׁתְּהָיָה לִי רַחֲמָנוֹת עַל נַשְׁמָתוֹ, וְזֶה חֲשׁוּב לוֹ מֵהַכָּל, וְהֵלֵא כְּתִיב
 (דְּנִיאֵל ד): 'וְחֲטִיף בְּצַדִּיקָה פֶּרֶק'; וְעַל-כֵּן לְבִסוּף גְּאוֹת וְנִטַּל מִמֶּנּוּ
 אֶת שְׁנֵי הַרַבָּל. וּמִזֶּה הֵחַל לְבָנוֹת אֶת הַקְּלוּז וְהַמְּשִׁיף הַלְּאָה. וְזֶה
 הַקְּלוּז שְׁאֲנוּ רוֹאִים לְיַד הַצִּיּוֹן, כַּמּוּבָן שֶׁפִּיץ בְּמִשְׁף הַשָּׁנִים, כִּי
 הַקְּלוּז הַכְּנוּי עֲתָה הוּא הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁנִּבְנָה מֵאַבְנִים בְּשָׁנַת תַּרס"ג, עַל
 הַקְּלוּז מַעֵץ שֶׁבָּנְאוּ מוֹהֲרֵנִי ו"ל. עֲנֵה וְאָמַר, שֶׁבְּנָה אֶת הַקְּלוּז
 לֹא מִכֶּסֶף הַעֲשִׂירִים, אֶלָּא מִרִצּוֹנוֹת הָעֲנִיִּים.

לְזֹאת, אֲנִי מְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אִם אַתֶּם יְכוּלִים
 לַעֲשׂוֹת הוֹרָאת קִבְעָה שֶׁל חֲמִשָּׁה דוּלָר לְחֹדֶשׁ בְּעִבּוּר בְּנִין בֵּית-
 הַמִּדְרָשׁ, וְיוֹצֵא חֲצִי שָׁקֶל לְיוֹם בְּסוֹף הַכָּל, וּבִזְזָה תַּעֲזֹרוּ לִי מְאֹד. כִּי
 בְּכָל הָאָרֶץ יִשְׁנִם אֲנָשִׁים הַרוֹצִים לַעֲזוֹר לְבִנְיָן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, אָבֶל

'תַּפְסֹת מְרַבָּה לֹא תַפְסֹת', אָדָם רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דָּבָר גָּדוֹל, וּמַחֲמַת שְׂאִינוּ יְכוּל, אַזִּי לֹא עוֹשֶׂה כְּלוּם. אָבֵל אֶצֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דָּבָר קָטָן חָשׁוּב בְּמָאֵד מְאֵד, וְכֵן אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כָּבֵא בַתְּרָא ט:): צְדָקָה הוֹמָה לְשִׁרְיוֹן, מֵה שִׁרְיוֹן מִצְטָרֵף זֶה לְזֶה, עַד שְׁנַעֲשֶׂה שִׁרְיוֹן, בֵּן צְדָקָה כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה מִצְטָרֶפֶת לְחֶשְׁבוֹן גָּדוֹל. וְלָכֵן, אִם אָנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵיךְ הֵיךְ עוֹזְרִים כָּבֵר הַלֵּילָה בַעֲבוּר בְּנֵי בֵית הַמְדָרֶשׁ, כָּבֵר יְזוּז הַכֹּל. וְאֲנִי מִבְּטִיחְכֶם, שְׁבִית-הַמְדָרֶשׁ יִבְנֶה עַל אִפּוֹ וְעַל חֲמַתּוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם, אֲשֶׁר בָּא בְּכָל מִינֵי תַחֲבוּלוֹת וְטַכְסִיסִים לְהַפִּילָנוּ, אָבֵל אִם אָנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִהְיֶה מְאֻחָדִים, לֹא יוֹעִיל לוֹ כְּלוּם! עַל-כֵּן תִּרְשָׁמוּ אֶצֶל ר' ... נִרוּ יָאִיר, וְתַחֲתָמוּ אֶצֶל הוֹרָאָת קִבְעַ עַל חֲמָשָׁה דוּלָר לְחֹדֶשׁ, אֲשֶׁר יוֹצֵא חֲצִי שָׁקֶל לְיוֹם, מ'מַחְצִית הַשָּׁקֶל', כִּי בְּבֵית-הַמְדָרֶשׁ שְׁלָנוּ תְלוּי בְנֵי בֵית-הַמְקַדֵּשׁ! כִּי כָשֶׁם שְׁבִית-הַמְקַדֵּשׁ לֹא הָיוּ פְלוּגִים בֵּין אֲשֶׁכְּנֻזִים לְסַפְרָדִים, בֵּין תּוֹנִיסָאִים לְתִימָנִים, בֵּין מְרוֹקָאִים לְפְרָסִים, בֵּין הוֹנְגָרִים לְפוֹלְגָנִים, כְּמוֹ-כֵן יִהְיֶה בְּבֵית-הַמְדָרֶשׁ אֶצֶלְנוּ. אָבֵל לְצַעֲרֵנוּ הַרֵב, אָנוּ עֹדֵן בְּגִלוּת, שִׁישׁ גּוֹזְעָנוֹת וְשִׁנְאָת חַנּוּם, וְלָכֵן סוֹכְלִים סָבֵל גָּדוֹל מְאֵד.

וְכֹאמוֹר, כֵּן בְּנֵה מוֹהֲרָנִית ז"ל אֶת הַבֵּית-הַמְדָרֶשׁ — מִכְּסָפֵי הָעֲנִיִּים. וְאַחַר שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בִּימֵי ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ז"ל, הִחֲלוּ לְהַתְקַלְקֵל הַיְסוּדוֹת וְהַגָּג, כִּי הָיָה בְנֵי בְּנֵי שֶׁל עֵץ, אַזִּי הָיָה יְהוּדֵי בְשֵׁם ר' סְנֵדֵר מְטִירְהוּוִיָּע, שֶׁעָשָׂה הַתְּעוֹרְרוֹת בֵּין אָנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְחִזֵּר וּבָנָה וְחִזַּק וְשָׁקַם אֶת בֵּית-הַמְדָרֶשׁ שֶׁהָיָה רְעוּעַ, וְהִרְחִיבוּ לְהַפְּלִיא. אָבֵל הוּא הִחֵל לְהַסְתַּסֵּף עִם ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר. וְמָה הָיָה הַסְּכֻסוֹ? אֵלֵא ר' סְנֵדֵר רָצָה לְהַעֲמִיד אָנֹשִׁי מְעַמֵּד, עֲשֶׂרָה אָנֹשִׁים שֶׁתְּמִיד יֵשְׁבוּ בְּבֵית-הַמְדָרֶשׁ וַיִּלְמְדוּ, וְאָנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַחֲזִיקוּ אוֹתָם, וְר' נַחֲמָן טָעַן, שֶׁרְבָנוּ לֹא צָרִיךְ תִּלְמִידִים שְׁכִירִים, אֵלֵא אֶצֶל רְבֵנוּ ז"ל צָרִיכִים לְעַבֵּד בְּהַתְנַדְּבוּת, אָבֵל ר' סְנֵדֵר הִחֲזִיק אַחֲרָת, וְעַל-כֵּן הַתְּעוֹרְרוּ וּפְחִיחִים בִּינֵיהֶם. וְכֵן ר' סְנֵדֵר רָצָה חֶשְׁבוֹן מֵר' נַחֲמָן כְּמָה כֶּסֶף נִכְנָס מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת, וְר' נַחֲמָן לֹא רָצָה לְתַת לוֹ, וְאָמַר: "מֶרֶק עִם גְּרִיסִים מֵתָר לִי לְאֹכֵל?! לְחֵם מֵתָר לִי לְאֹכֵל?! אֲשֶׁתִּי אֶסְתֵּר שִׁינְדֵל פֶּעַם בְּשָׁנָה אָנִי קוֹנֶה לָּהּ בְּגָד — מֵתָר לִי?! וּבִשְׂאָר אֵינֶנִּי

נוגַע; הינו אין לי שום הוצאות, כי יותר מלחם וגריסים אינני אוכל, אזי מה יש לי לתת לך חשבון?!" וסרב לתת, ונפער הסכסוך מאד. ואף שמדבר פה מאנשים שהיו עובדי השם גדולים מאד, אבל הסמ"ך-מ"ם תמיד מכניס מריבות בין אנשי שלומנו, ואינו טומן ידיו בצלחת, העקר שלא יהיה שלום. כי ר' סנדר לא היה קטלא קניא, והיה עובד ה' גדול מאד, והיתה לו חבורת עובדי השם. וכשהוא עלה אל ציון רבנו ז"ל, והחל לומר את ה"יהי רצון" קדם אמירת התהלים, כשרק הגיע אל המלים: "ומאוצר מתנת חנם חגני", התפרץ בבכי, והיה חוזר על זה מאות פעמים, כי החזיק עצמו הכי גרוע.

ובמה עסק? ר' סנדר היה סוחר בדים, היה גר בעיר טירקוויצע, והיו לו ארונות של בגדים, מעילים, מעילי פרוה, מגפיים, נעלים, וזה היה קרן גדול לאנשי שלומנו, כל עני מאנשי שלומנו, שהיה צריך אינה בגד או מעיל פרוה, ידע שהפתבת היא ללכת לר' סנדר, ור' סנדר נתנו לבחור את הקסר לו. כי היה איש בעל חסד וצדקה גדול מאד. עם כל זאת היו פרודים בינו לבין ר' נחמן טולטשינער. רואים מפאן, שכל דבר שבקדשה, מכרח הסמ"ך-מ"ם להיות באמצע, וגורם מה שגורם, בכל מחלקת ישנן כתות כתות, ההוא מחזיק כמהו, וההוא כמהו וכו', ויש חלישות הדעת גדולה, וכן היה מדור דור, כי השנאת חנם היא הגורמת שלא יבנה בית-המקדש, ולא יועיל מאומה, יעשו מה שיעשו, אבל כל זמן שיש שנאת חנם — נחפה, הקדוש-ברוך-הוא אומר: תחפו, אם אינכם יכולים להשלים ביניכם — תמתינו. ומה אנו צריכים יותר?! כלנו שותים מאותה באר, ואחד משליך אבנים לתוך הבאר ששותה ממנה; אם אצל אנשי שלומנו, תלמידי "היכל-הקדש" אין אחדות ואהבה, מה אנו רוצים מפלליות אנשי שלומנו חסידי ברסלב?! ואם אין בכלליות חסידות ברסלב אחדות, מה אנו רוצים מפלליות עם ישראל!?

לזאת באו נתחיל מאתנו, נתאחד יחד בבנין בית-המדרש, על-ידי שכל אחד יתן חצי שקל ליום, חמשה דולר לחדש הוראת

קבע, וְנָה יַעֲזֹר לָנוּ לְבַסּוֹף לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְנִרְאָה לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, קַח מִתְּנָה בֵּית-הַמִּדְרָשׁ אֶחָד בְּעוֹלָם,
שֶׁשָּׁם אֵין גְּזֻעוֹת, אֵין אֲשַׁכְּנֻדִים, אֵין סְפָרְדִים, אֵין חֲסִידִים, אֵין
לִיטְאִים, יֵשׁ כָּאֵן יְהוּדִים שְׂאִינָם רוֹצִים כָּלוּם, רַק לַעֲשׂוֹת אֶת
רְצוֹנְךָ", בֵּית-הַכְּנֻסֶת כְּזֶה יִמְהַר אֶת הַגְּאֻלָּה. אָנִי מִבְּטִיחְכֶם, הַלְוֹאֵי
שִׁיְהִיו לִי עֲשָׂרָה אָנָשִׁים שְׂיִסְכְּמֻוּ לָזֶה... וְהִנֵּה כָּל יוֹם יֵשׁ פְּלוּג אַחֵר.

אֶהְרֵן הַכֹּהֵן, עֲבוּדְתוֹ הִיְתָה רַק לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין נַשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל! לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְרָשׁ אַגְדָּה), אֶהְרֵן הִזָּה
קוֹשֶׁר חֶבֶל שֶׁל בְּדוּל בְּמִתְנָיו, וְהִזָּה מַחֲזֵר עַל כָּל פִּתְחֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל
מִי שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְקַרְא קְרִיאַת שְׁמַע וְלַהֲתַפְּלֵל וְלִלְמַד תּוֹרָה, הִזָּה
מְלַמְדוֹ, מְלַבֵּד שְׁהִיָּה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם-בַּיִת בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, שְׁלוֹם בֵּין
אִישׁ לְרַעְהוֹ, עוֹד לְמַד אֵיךְ לַהֲתַפְּלֵל וְלִלְמַד תּוֹרָה. וְאֵיךְ יִתְכַן,
שְׂבִינֵי-אֲדָם הַלוֹמְדִים סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, נִקְרְאִים עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל,
כִּי צִד יְכוּלִים לִהְיוֹת אַכְזָרִיִּים עַל נְשׁוֹתֵיהֶם?! וְלַצְעֲרָנוּ הָרַב, יִשְׁנָם
הַנִּקְרְאִים חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, וְהֵם אַכְזָרִיִּים עַל נְשׁוֹתֵיהֶם, בְּאֲכֻזְרִיּוֹת הַכִּי
גְדוּלָּה. הֵן אָמַת, אָנִי מִכְרַח לוֹמַר, שְׂיִשְׁנֹן נָשִׁים שְׂגָם-כֵּן אֵינָן
צְדֻקְנִיּוֹת, וְהוֹלְכוֹת בְּאֲכֻזְרִיּוֹת, אֲבָל הַבַּעַל צָרִיךְ לִהְיוֹת חָכֵם וּפְקֻחַ,
עַל-כֵּן שְׂנִיָּהֶם צָרִיכִים תְּקוּן. הִנֵּה בָּא אַבְרָהָם, וּמִרְאָה אֶת יָדָיו מִלְּאוֹת
חֲבוּרוֹת, צִלְקוֹת וְחֲתָכִים, אִשְׁתּוֹ שָׂרָה אוֹתוֹ וְכוּ', וְנוֹתְרוּ סִימָנִים
כְּחָלִים, חָמִים וְכוּ' עַל יָדָיו, וְאִם-כֵּן הָאִשָּׁה אֵינָה 'צְדָקַת גְּדוּלָּה'.
וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רִס"ג רִס"ד), שְׂהַסְמִ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה
כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַע עוֹלָם לַעֲשׂוֹת חֲרָבָן בַּבַּיִת, כִּי יוֹדֵעַ, שְׂאִם לֹא
יְהִיָּה שְׁלוֹם-בַּיִת, יוּכַל לְהַכְשִׁילָם בְּחֻטְאִים. אֲבָל מִי שְׂנִקְרָא עַל שֵׁם
רַבְּנוּ ז"ל, אֵיךְ יְכוּל לָרִיב עִם אִשְׁתּוֹ?! הֲלֹא כְּפָמָה שְׁנַיִם חַיִּים? עוֹד
מַעֲט הַגּוֹף לְקַבּוּרוֹת יוּבֵל, וּמָה יֹאמְרוּ לְמַעַלָּה?! הֲלֹא יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ
בְּהֵם שְׂבַעִים שָׁנָה (תְּהִלִּים ז', י'), וְאוֹמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק
ב', סִימָן ס"א), הַשְּׂבַעִים שָׁנָה כְּרַבֵּעַ שְׁעָה, אֲזַי אֲשָׂאֵל אֶתְכֶם: בְּשִׁבִיל
רַבֵּעַ שְׁעָה כְּדָאֵי לְאֵבֵד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא?! אָמַר רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק ב', סִימָן ק"ח): בְּשִׁבִיל תְּאֻנָּה קְטַנָּה שֶׁל רַבֵּעַ
שְׁעָה כְּדָאֵי לְאֵבֵד הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַבָּא גַם יַחַד?! וַיֵּשׁ תְּאֻנָּה לְאִישׁ

להשתלט על אשתו, לצעק עליה, להשפילה ולבוזתה, שמו שמים! בשביל רבע שעה, כדאי לך להיות שתלטן?! הלא יום אחר יום אינך מתפלל במגן, יום אחר יום אינך לומד חמש, יום אחר יום אינך פותח משניות! תלמד רק פרק משניות אחד, תלמד רק דף אחד גמרא, תפתח את השלחן ערוך, תלמד שנים שלשה סעיפים, רבנו ז"ל רצה מאד שנלמד בכל יום שלחן ערוך (עין שיחות הר"ן, סימן כט), והנה עובר יום, יומים, חדש, שנה, ושוב אנו מגיעים לרבנו ז"ל לאומן, ועם מה?! עם שק תרוצים — יום זה היה כף, יום זה היה כף וכו'. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן פד), שכל יום יום מאיר האור הגנוז, אבל גם בכל יום יום לפני כן, יש גם נחשים ועקרבים, המבלבלים את האדם, שלא יהנה מהיום הזה, לגרשו מהיום הזה, כי כל יום יום יכולים להיות בו חיים טובים, חיים נעימים, אף לא כל אחד זוכה לזה.

ואומר רבנו ז"ל, כיצד יכולים לזכות לזה? על ידי שהולכים במדתו של אברהם אבינו. שקראו המקום ברוך הוא: 'אברהם אהבי' (ישעיה מא, ח). הינו שהולכים בדרך אהבה. ובזה מפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן פד) את מה ששאלו תלמידי רבי נחונייה בן הקנה: במה הארכת ימים? וענה: ותרן הייתי במקומו; כי אדם צריך להיות ותרן, ואז זוכה לאריכות ימים, שכל יום ארף אצלו, כי זוכה בו לטוב ולנעם נפלא. אדם יכול להיות צודק לגמרי, אבל תמיד יהיו לו מריבות עם כל אחד, על-כן לא כדאי להיות צודק, אלא להיות ותרן, ועם ותרן אף אחד אינו מתקוטט, כי מכניע עצמו בפני כלם, מרכין ראש, מבליג, ולבסוף, למעשה, נשאר מנצח, כי לא מצליחים לערבו בשום מריבות.

לכן כל הנקרא על שם רבנו ז"ל — חסיד ברסלב, צריך לראות שיהיה אצלו שלום-בית, וכן שיהיה שלום בין אנשי שלומנו היקרים, וזה היסוד של התורה, אשר "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום", את התורה אי אפשר להחליף, זו תורה מן השמים, זה הרצון של הקדוש-ברוך-הוא, אין יכולים להפך את התורה כפי שרוצים, זאת עושים הריפורמים, אשר מקצצים את

הַתּוֹרָה כְּפִי שְׂטוֹב לָהֶם וְנִרְאָה בְּעֵינֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, אָבֵל אָנוּ
 יוֹדְעִים שְׁבַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ "יִקְבַּה הַדִּין אֶת הַהֵר", אִי אֶפְשָׁר
 לְשַׁנּוֹתָהּ כָּלֵל וּכְלָל!

דְּבַרְתִּי כִּבְר פְּמָה פְּעָמִים, שְׁאֲנִי רוֹצֶה שְׂיִהְיֶה לָנוּ שׁוֹחֵט מִשְׁלָנוּ,
 שְׁאֲנוּ מְכִירִים אוֹתוֹ, אָבֵל לֹא דֵי בְּשׁוֹחֵט, צְרִיכִים גַּם הַשְּׁגָחָה,
 מִשְׁגִּיחַ תְּמִידִי, וְאִם תִּשְׁאַלוּ מִדּוּעַ עַד עַכְשָׁיו לֹא בִקְשָׁתִי מִשְׁגִּיחַ
 תְּמִידִי? כִּי בְּמִשְׁךָ הַשְּׁנַיִם רְאִיתִי הַרְבֵּה קְלָקוּלִים, אִזּוֹ נֹכַחְתִּי לְרֵאוֹת
 שְׁאֲסוּר לְהִיּוֹת חֶכֶם, אֲלֹא לְשֹׁמֵר אֶת הַפְּתוּב בְּשִׁלְחֹן עָרוּף וּבְדַבְרֵי
 חֶכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים, שְׁעַל אִף שֶׁהַשׁוֹחֵט יֵרָא שְׁמִים, וְהוּא שׁוֹחֵט
 מִמָּחָה, עִם כָּל זֹאת צְרִיכָה לְהִיּוֹת הַשְּׁגָחָה צְמוּדָה, צְרִיף לְהִיּוֹת
 מִשְׁגִּיחַ. כְּמוֹ-כֵן צְרִיף שְׂיִהְיֶה בְּאוּלָם שְׁמַחוֹת מִשְׁגִּיחַ, לְרֵאוֹת אִם
 לֹא מְבִיאִים בְּשֹׁר אַחֵר. וְאִין מְדַבֵּר פֶּה מִחֲמַרוֹת, אֲלֹא מֵעַקֵּר הַדִּין,
 כִּי עֲלוּלִים לְהַפְשֵׁל בְּטִרְפוֹת וּנְבִלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְאִם נִכְשָׁלִים
 בְּזָה, אַחֲר־כֵּן אִין יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הָאֱמוּנָה, וְנַעֲשִׂית לִיצְנוּת, לְלַעַג
 לְצַדִּיקִים, עַד שְׁעֲלוּלִים לְצֵאת לְתַרְבוֹת רְעָה, חֵס וְשְׁלוֹם. וְזֶה הַפֶּחַ
 שֶׁל 'רַע-בְּנִים', הַעֲרַב-רַב, שְׁמַאֲכִילִים נְבִלוֹת וְטִרְפוֹת אֶת נַשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, וּבְזָה פֶּחֶם לְהַעֲבִיר אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַל הַדֵּת. וְכֵן בַּמִּקְוֶה
 צְרִיף הַשְּׁגָחָה שֶׁהַכֵּל כִּיאוֹת.

מְנִיתִי אֶת ר' ... גְּרוֹ יְאִיר, שֶׁהוּא הַמִּשְׁגִּיחַ. וְעַל-כֵּן אָנִי מְכִרִי
 וּמוֹדִיעַ לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בְּשֹׁר שְׁנִשְׁחַט תַּחַת הַפְּקוּחַ שֶׁל הַמִּשְׁגִּיחַ
 שְׁלָנוּ — יְכוּלִים לְאָכֵל, וְלֹא — עַדִּיף לְאָכֵל לְחֵם וּמְלַפְפוֹנִים, כִּי
 פַּעַם אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: מַה יֵּשׁ לְדַאֲגַ? לְחֵם וּמְלַפְפוֹן זֶה מְאָכֵל טוֹב,
 וְאִין יְכוּלִים לְמוֹת מִרְעַב, לְכֵן אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַעֲנִיִּים אָכְלוּ תְּמִיד
 לְחֵם וּמְלַפְפוֹנִים. רְצִיתִי מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה הַשְּׁגָחָה עַל הַשְּׁחִיטָה שְׁלָנוּ,
 וְאִנִּי מְקַנֶּה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי בַיָּמִים הַקְּרוּבִים אָנִי הוֹלֵךְ לְתַקַּן
 תְּקוּן גְּדוֹל בְּעֵינַי שְׁחִיטָה. אָנִי רוֹאֶה שְׁדִּיקָא בְּדַבְרֵי דַק וְחָשׁוּב
 כָּל-כָּף, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְתַעַרְב לָנוּ, וּכְדֹכְתִיב בַּהֲגָדָה: "אֲתָא מְלֶאךָ
 הַמּוֹת וְשַׁחַט לְשׁוֹחֵט"; הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, בָּא וְקַפַּח
 פְּרִנְסַתוֹ שֶׁל הַשׁוֹחֵט — ר' ... גְּרוֹ יְאִיר, הִינּוּ בָּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְשַׁחַט
 לְשׁוֹחֵט, אֲזִי מָה אָנוּ מְבַקְשִׁים מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "וְאֲתָא הַקְּדוּשׁ-

ברוך-הוא, וְשַׁחַט לְמִלְאָךְ הַמּוֹת", שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא יִשְׁחַט כָּבֵר
אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַזֶּה, וְיִגְיַע קִצּוֹ!

פַּעַם שָׁמְעוּ אֶת ר' אַבְרָהָם בֶּר' גַּחְמָן, שֶׁבָּכָה בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל:
רַבְּנוּ ז"ל, תִּפְעֵלוּ בַשָּׁמַיִם, שְׂיִפְסֹק דָם יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיךְ! כְּמוֹ-כֵן אָנוּ
מְבַקְשִׁים מִרַבְּנוּ ז"ל, שְׂיִפְעַל בַּשָּׁמַיִם, מִסְפִּיק מְלַשִּׁינּוֹת וְצָרוֹת
שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְלַשִּׁין עֲלֵינוּ, אֲשֶׁר לְכֵן עוֹבֵר עֲלֵינוּ מֵהַשְׁעוֹבֵר, וְכָל
דְּבַר הוֹלֵךְ בְּכַבְדוֹת. עַל-כָּל-פָּנִים אִם יֵשׁ הַשְּׁגָחָה עַל הַשּׁוֹחֵט, אֲנִי
עוֹמֵד תַּחַת הַשְּׁחִיטָה הַזֶּה, וְאִם אֵין מִשְׁגִּיחַ — אֲיַנְּנִי אֶחְרָאֵי עַל זֶה,
וְכָל אֶחָד יַעֲשֶׂה כְּפִי בְּחִירָתוֹ, אֲבָל אֲנִי מִזְהִירְכֶם מְאֹד, תִּשְׁמְרוּ אֵיזָה
בְּשֶׁר אַתֶּם קוֹנִים, כִּי בְּנִקְל יְכוּלִים לְהַכְשִׁיל בְּגַבְלוֹת וּטְרַפּוֹת.

כְּמוֹ-כֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עֲשׂוּ לְעִצְמֵכֶם שְׁעוּרִים
כְּסֻדְרָן בְּכָל יוֹם: חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם לְסִיִּים כָּל שָׁבוּעַ, וְכֵן כַּמָּה
פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת לְגֵרֵס, כִּי סוּף כָּל סוּף תִּסְתַּכְּלוּ מֵהַ הִיָּה אֶתְמוּל: לֹא
לְמִדְתָּם — לֹא חֲמֵשׁ וְרִש"י, לֹא פֶתַחְתֶּם מִשְׁנָה, לֹא גְמָרָא, לֹא זֶהר
וְתַקוּנִים, אִם-כֵּן יוֹם הָאֶתְמוּל מֵת, וְכֵן הִיָּה בְּשָׁבוּעַ שֶׁעָבַר וּבַחֲדָשׁ
שֶׁעָבַר וּבַשְּׁנָה שֶׁעָבְרָה, כָּל יוֹם יִשְׁנֵם תְּרוּצִים מִתְּרוּצִים שׁוֹנִים,
וְחִלְפוּ הַיָּמִים בְּלֹא כְּלוּם. לְכֵן לָמָּה לֹא לְסִיִּים חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם
הַתְּרַגּוּם, לְלַמֵּד שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה אַרְבָּעָה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, לְלַמֵּד דָּף
שְׁנַיִם גְּמָרָא, לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן שְׁלֹחַן עָרוּף, לְגֵרֵס זֶהר וְתַקוּנִים וְכוּ',
הָאֵר"י הַקְּדוֹשׁ גִּתֵּן תְּקוּן לְבַעַל עֵבְרָה, לְגֵרֵס חֲמֵשׁ דְּפִים זֶהר
וְתַקוּנִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְבֹא לְהַתְּפַלֵּל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם: שְׁחֲרִית,
מִנְחָה, עֶרְבִית בְּמִנְיַן דִּיקָא, לְעֵנּוֹת "אֲמֵן יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּה", קִדְּשָׁה
וּבְרָכוּ, שֶׁאֶפְלוּ אִם נִגְזַר עֲלֵיו דִּין שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה — מוֹחֲלִים לוֹ
(בְּרֻכּוֹת לֹא:). בְּאֵיזָה תְּרוּץ יְכוּל אָדָם לֹא לְבֹא לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן?! הֲלֹא
יֵשׁ לָנוּ שְׁלֹשָׁה מִנְיָנִים שְׁחֲרִית בְּשֶׁבַת-קִדְּשׁ וּבִימֵי הַחֹל, וְאֶפְלוּ
הַמְּאַחֲרִים יֵשׁ לָהֶם מִנְיַן בְּתִשְׁעַ וְחִצֵּי, אֲבָל הֶעֱקַר לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן.
וְכִשְׁבָּאִים לְבֵית-הַכְּנֶסֶת אֲסוּר לְדַבֵּר וְכוּ', בֵּית-הַכְּנֶסֶת אֲסוּר לְעֲשׂוֹתוֹ
שׁוּק, אֲסוּר לְמַכֵּר בּוֹ דְּבָרִים, זֶהוּ מְקוּם קְדוּשָׁה, בְּקִשֵׁי הַתִּירוֹ לְאָכַל
שָׁם, וְלָמָּה? כִּי לוֹמְדִים בּוֹ, וְזֶהוּ גַם בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ. וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֲסוּר
לְהֵרֵס בּוֹ דְּבָרִים, זֶהוּ הַקְּדוּשָׁה, שְׁמוֹ שָׁמַיִם! גּוֹזְלִים מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-

הוא! ואם אדם עושה הפסד בהקדש, פתאם נעשה לו איזה הפסד בבית.

לזאת, אבקש מאד את אנשי שלומנו היקרים, מאחר שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, הבה לא נהיה בטלנים, ונקח עצמנו בידים, נתחיל ללמד תורה בכל יום, באו תעזרו שנזכה לחנוך בנינו ובנותינו בקדשה ובטהרה, על טהרת הקדש. מה אנו לומדים עם ילדינו? אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, מה אנו רוצים מבנותינו ובנינו? שיגדלו בקדשה ובטהרה, שיתחננו סמוך לפרקם, העקר רצוני שהילדים יהיו קדושים בקדשת הברית, זה רבנו ז"ל רצה, ואם רבנו ז"ל רצה, עלינו ללכת במסירות נפש הכי גדולה, ולא להתפעל מהמסירות שלו.

ואודות שאלתכם לגבי תעדת בגרות ומבחני חוץ, הלא כלכם יודעים מהי בגרות וכו', כשמסימים תיכון וכאים לקראת סיום, או גומרים אוניברסיטה וכו', ועומדים לפני קבלת איזה תאר, במה מתלבשים הפרופסורים והסטודנטים? בכובע מרבע, וכף מקבלים את התאר, את הדיפלומה, ושמחים ומצטלמים וכו' וכו', ובזה נשלם הענין. מה מרמז הכובע המרבע? להראות שזה מה שלמדנו שם, לקבל ראש מרבע. אבל להבדיל אלה אלפי הבדלות, התורה הקדושה מחדדת את השכל והמח, שלא יהיה לנו ראש מרבע, אלא ראש מחדד, שנדע מה קורה בעולם. עלינו למסור נפשנו בעבור ילדינו, ואשרי ההורים המצייתים לי, מתתנים ילדים סמוך לפרקם ורואים נכדים, וגם בגשמיות זוכים לדירות משלהם וכו' וכו', אבל עקר הענין שחתנו ילדיהם בקדשה וטהרה, כמו שכתוב בשלחן ערוך, ואלו שלא רוצים לצית, מחכים עדין, שנה, שנתים, שלש, מי יודע עוד כמה זמן יחכו.

לזאת אבקש מאד את כל אנשי בכל אתר ואתר, באו ונתקרב יותר ויותר לרבנו ז"ל, באו ונלך בדרךכו של אהרן (אבות א, יב): "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן יד), איך יכולים לקרב יהודים?

רק על-ידי התורה, שזה כל ענין הפצה. הקדוש-ברוך-הוא זכנו עם החוברות והקונטרסים, יש כל-כף הרבה, וישנם עוד המון שצריכים להדפיס, אשרי מי שיש לו חלק בהפצה, ולהפיץ בכל שכבות העם, להפיץ בכל מקום שרק יכולים. ישנם אלפי ספורים, איך הקונטרסים מצילים יהודים מרדת שחת. יהודי מתבולל, רחמנא לצלן, יהודי שאכל טרפות ונבלות, יהודי שחלל שבת, קבל קונטרס אחד, והנה נהב לנו ארון קדש מפאר, ואינו מתבייש לומר, שהחוכרת הזו הצילה את חיו, ולזה צריכים גם-כן זכות, להפיר טובה לבאר ששתה ממנה, כי רב רבם של העולם, אינם יודעים מה ומי ואימת, יודעים שפה קבלו את החמץ והחיות, אבל את הצדקה הולכים לתן במקום אחר — שיהיה להם לבריאות, העקר שיתנו צדקה, אבל מי שמפיר טובה, שקבל את החיות פה, ועדין מקבל את החיות פה, והחמץ שלו פה, למה צריך לתת צדקה למקום אחר?!

לכן אבקש את כל אנשי שלומנו הקוראים את דברי, שיתנו בכל יום חצי שקל בעבור בנין בית-המדרש, יעשו הוראת קבע של חמשה דולר לחודש, ולשנה יוצא החשבון: ששים דולר סף הכל, ובזה יכולים להציל את המצב, כי בעת בנין בית-המקדש, בעת בנין המשכן בקשו מחצית השקל, ועל-כן חצי שקל ליום יעזר לבנות את בית-המדרש. והקדוש-ברוך-הוא יעזר, ש"ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה" (ישעיה א, כז).

אף אבקש מאד את אנשי שלומנו, הבה לא נעשה מהעקר טפל ומהטפל עקר, הבה נתחיל מהיום לאהב זה את זה, ולעשות כל מיני מאמצים שיופצו הקונטרסים והחוברות מסוף העולם ועד סופו. המסיון, ימח שמם וזכרם, עושים את שלהם, הנה שבוע שעבר הצליחו להטביל ארבע-מאות יהודים, רחמנא לצלן, ארבע-מאות נשמות ישראל העבירו אל הנצרות, ימח שמם, בשעה שפלנו יודעים מי הם הרוצחים האלו. הנוצרים שונאים את עם ישראל בתכלית השנאה, הישמעאלים שונאים את עם ישראל בתכלית

הַשְּׁנָאָה, וְאַף פֶּעַם לֹא יִשְׁלִימוּ עִם עַם יִשְׂרָאֵל, אָבָל בָּאִים בְּכָל מִינֵי
 לְבוּשִׁים שְׂרוּצִים אֶת הַשְּׁלוֹם וְכוּ', וְאוֹי לְשָׁלוֹם שְׁלָהֶם. מָה עָלִינוּ
 לַעֲשׂוֹת? אֲנִי נִגַּד הַפְּגָנוֹת, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר לֹא לִילָף נִגַּד הַחֶק בְּשׁוֹם
 פָּנִים וְאַפֵּן. עֵקֶר הַחֹב הַמֵּנַח עָלֵינוּ — לְהַפִּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים, וְזֶה
 מְדַבֵּר בְּעַד עֲצָמוֹ, וְכָל מַפִּיץ יֵשׁ לוֹ סְפוּרִים מִה פִּעְלוֹ הַקּוֹנְטְרָסִים.
 לְכֵן תֵּלְכוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבָה, וּבִפְרֹט שְׁעֵתָה יִשְׁנֶם הַרְבֵּה
 מְטִילִים וְכוּ', אֲזַי תֵּלְכוּ לְמִקְוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים, לְקָבֵר הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
 לְמַרוֹן — קָבֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, לְעַמְקָה וְכוּ', וְאַפְשֶׁר לְהַפִּיץ
 לְהַמּוֹן נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל צְמֵאִים לְדַבֵּר ה', אֵל תִּהְיוּ
 בְּטִלְגִּים! נִקַּח עֲצָמֵנוּ בְּיָדֵים, וְנַפִּיץ אֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי
 גְּדוּלָה, כְּדֵי שְׁנֹזְפָה לְבוֹא לְרֹאשׁ הַשְּׁנָה אֶל רַבְּנוּ ז"ל — כָּל אֶחָד
 עִם מַתָּנוֹת: זֶה זָכָה שְׁכָל הַשְּׁנָה לְמַד כָּל יוֹם חֲמֵשׁ וָרֶשֶׁ"י עִם
 הַתְּרַגּוּם, זֶה זָכָה שְׁעֵשֶׂה סִיּוּם מִשְׁנִיּוֹת, זֶה זָכָה שְׁעֵשֶׂה סִיּוּם מִסְכָּתָא,
 זֶה זָכָה יוֹתֵר — וְעֵשֶׂה סִיּוּם כַּמָּה מִסְכָּתוֹת, זֶה זָכָה יוֹתֵר וְסִיּוּם אֶת
 כָּל הַש"ס, זֶה זָכָה לְסִיּוּם שְׁלֶחַן עֲרוּף, זֶה זָכָה לְסִיּוּם זֶהַר וְתַקּוּנִים,
 זֶה זָכָה לְלַמֵּד סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְרַק זֶה מִה שִׁישָׂאָר מִכֶּם.

אֵל תַּחֲיוּ בְּאַשְׁלִיּוֹת, שְׁבִנֵי-אָדָם יַעֲזְרוּ לָכֶם, זֶה שְׁקָר וְכִזָּב! אִם
 עֲדִין לֹא לְמַדְתֶּם לְקַח עַל בְּשִׂרְכֶם, אֲנִי מִזְהִירְכֶם! בְּנֵי-אָדָם רַק
 יִקְבְּרוּ אֶתְכֶם, אִין לְאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם חֲבָרִים! אִין כְּדָבָר הַזֶּה! הוּא
 חֲבָרָךְ — כָּל זְמַן שְׁיִכּוֹל לְהוֹצִיא מִמָּךְ אִיזוֹ טוֹבַת הַנְּאָה, אַחֲר־כֵּן
 — יִבְעֵט בָּךְ וְכוּ'. וְלִכֵּן אֵל יִהְיוּ לָכֶם אַכְזָבוֹת! רַק הַצְּדִיק הוּא
 הַרְחֵמֵן הָאֲמִתִּי, הוּא הָרַע הַטּוֹב, הוּא הַחֲבֵר הָאֲמִתִּי וְיָדִיד גְּאָמֵן, כִּי
 הוּא מְעוֹרֵר אוֹתִי מִה טוֹב לְנִשְׁמָה שְׁלִי, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הַמְּחֹזֵק עֲצָמוֹ
 בְּצְדִיק, וְאֲשֶׁרִי הַבָּא וּמִתְקָרֵב אֵלָיו, וְשׁוֹמֵעַ וּמְצִיַת אוֹתוֹ, וְאֲשֶׁרִי
 וְאֲשֶׁרִי הַדְּבוּק בְּצְדִיק כָּל יְמֵי חַיָּו.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֲנִי
 מִתְּפִלָּל וּמִבְּקֵשׁ, שְׁיִמְתְּקוּ הַדֵּינִים, וְלַעֲם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה רַק טוֹב מִהַיּוֹם
 וְהַלְאָה, וְכָל חוּלָה תִּהְיֶה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְכָל רוּק וְרוּקָה יִמְצָאוּ
 זְוִיגָם, וְכָל אֵלוֹ שְׁאִין לָהֶם יְלָדִים — הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לָהֶם

אֲשֶׁר   כו רפ   בַּנְחַל   קכא

ילדים, ולמי שאין נחת מילדים — יזכה לנחת, ונזכה להתבשר בשורות משמחות, ולשמע קול שופרו של מלך המשיח.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו רפ.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וארא, כ"א טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גייעו וירדפו אל ... שיחיו נצח.

מה לעשות, מאת ה' יצאה זאת, שנתחבר אצלי עוד קונטרס נפלא מאד, וראוי לצרפו אל הספר, והוא קונטרס "ברכת הפרות", איני יודע אם עוד יהיה זמן לזה, אבל, לדעתי, תכניסוהו, וזה לא צריך לעבר עוד פעם הגהה, כן שתוכלו לצרפו אל הספר, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתתברכו בפרות טובים, שיהיו לכם בנים ובנות צדיקים וצדקניות, ותרוו מהם רב נחת.

העקר לא לפחד כלל, כי גדול אדוננו ורב להושיע, כל הנסיונות שמנסים את האדם, הכל לראות אל מי פונה בעת צרה, ומרחוק תתארו לעצמכם מה אני עובר זה ארבעים שנה, ובאילו לחצים אני נמצא בקביעות, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, וימתקו ממני וממכם ומעל כלל ישראל כל הדינים, וימשך עלינו אור וזיו חסד עליון.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

נא להדפיס את ברכת "על המחיה" בסוף קונטרס "ברכת הפרות", ואם אתה עושה פלטות חדשות, אתה יכול לצרף גם את ברכת-המזון, ועשה מה שיותר קל בשבילך.

כו רפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאֵרָא, כ"ב טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל תְּלַמִּידוֹת תִּיכּוֹן
 "בֵּית פִּיגָא", חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, הַגָּרִים בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַזֶּה
 עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינְתוֹ תָּמִיד.

מָאד מָאד אָנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שְׂתַקְחָנָה אֶת עֲצָמְכֶן בִּידִיכֶן,
 וְתַתְּחַלְנָה לְהִיּוֹת בְּנוֹת רְצִינִיּוֹת, וְתַקְבְּלָנָה מְלֵא חֲפָנִים בִּירְאֵת שְׁמַיִם
 מִפִּי הַמּוֹרוֹת, וְתַצִּיחָנָה אוֹתָן, כִּי אָנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֵה לְחַתֵּן אֶת כָּלְכֶן
 עִם בַּחוּרִים יְרָאֵי ה', אֲבָל כָּל זְמַן שְׂאֵתָן עֲדִין לֹא בְּעֵלוֹת אַחֲרֵיּוֹת
 וְכו', קֶשֶׁה מְאֹד לְדַבֵּר מֵעַנְיֵן שְׂדוּכִים וְכו', וְלָכֵן אָנִי מְאֹד מְאֹד
 מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, תַּתְּחַלְנָה לְהִיּוֹת בְּנוֹת רְצִינִיּוֹת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶן, הֵעֵקֶר תְּלַמְדָנָה הַרְבֵּה "סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת", כִּי
 הַמִּדּוֹת הֵן הַיְסוּד שֶׁל הָאָדָם, וּבְלֵי מִדּוֹת אֵין לְאָדָם כְּלוּם, וְעַל-כֵּן
 תִּרְאִינָה לְקִנּוּת לְעֲצָמְכֶן מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְאֵז תַּצְלַחְנָה דְרַכְכֶן, וְאֵין עוֹד
 מִדָּה טוֹבָה לְבַת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ מִדַּת הַצְּנִיעוּת, לִילָף בְּכַבְדֵי צְנִיעוּת,
 וְתַתְּנֶהנָה בְּדַרְכֵי צְנִיעוּת, לֹא לְהִסְתַּוְּבֵב בֵּין גְּבָרִים וְכְדוּמָה, לְדַבֵּר
 בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוֹל וְכו'.

מָאד מָאד אָנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שְׂתַבְקֶשְׁנָה בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ
 כָּל מָה שְׂאֵתָן צְרִיכוֹת, כִּי מָה שְׂתַפְּלֶה פּוֹעֵלֶת, שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם אֵינוֹ
 פּוֹעֵל, כִּי לָנוּ אֵין אֶפֶס אֶחָד בְּעוֹלָם, רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵת זֶה
 תַּחְקֶקְנָה הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּכֶן וּבְלִבְכֶן. וְכֵן תַּהֲיִינָה רְגִילוֹת לִזְמַר
 בְּכָל יוֹם "יוֹם שֶׁל תְּהִלִּים", כִּי הַסִּפּוֹר תְּהִלִּים נִחְלַק לְשִׁבְעָה יָמֵי
 הַשְּׁבֻעַ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְגַמֵּר בְּכָל שְׁבֻעַ אֶת סִפּוֹר
 הַתְּהִלִּים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְנִדְעַת וְזִיו וְדַבְּקוֹת
 הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאֲשֶׁרֵי הָאִשָּׁה שְׂמַרְגְּלַת אֶת עֲצָמָה כָּל יָמֵי חַיֶּיהָ

אֲשֶׁר   כו רפב   בַּנְחַל   קכג
לְגַמֵּר וּלְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּכָל שָׁבוּעַ, וְזֶה מְבִיא בְּרָכָה
וְהַצְלָחָה בְּבֵית.

אֲנִי מְאֹד מְקַנֶּה לְהַקְדֹּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְרוּחַת מִכֵּן הַרְבֵּה גַּחַת.
הַמְּאַחַל לָכֵן בְּרָכוֹת מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאֵרָא, כ"ב טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שִׂמְחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ.

דְּבַרְתִּי עִם הַמְּנַהֵל בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, וְאֲנִי מְקַנֶּה מְאֹד לְהַקְדֹּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיִוְכַל לְסַדֵּר כְּמוֹ שְׂאֵת רוּצָה, כִּי אֶצְלָנוּ הָעֵקֶר שְׂיִהְיֶה
טוֹב לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְנִזְכָּה לְבָנוֹת קַהְלָה לְמוֹפֵת בְּכָל הָעוֹלָם
כָּלוּ.

גַּא וְגַא רָאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְתַרְבוּ בְּתַפְלָה
אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַתְּפִלוֹת שְׁמִבְקָשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הֵן
מְקַבְּלוֹת לְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן לְפָנָי אֲדוֹן כָּל, וְעַל-כֵּן הִרְבּוּ בְּתַפְלָה,
תַּחֲנִּיחַ וּבִקְשָׁה, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, כִּי גְדוֹל
אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תָּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, לְהִיּוֹת תָּמִיד שְׂמִיחָה
וְעִלְיָזָה, וְתַרְחִיקִי מִמֶּךָ אֶת הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
יַעֲזֹר לָךְ, שְׂתַעֲבְרִי אֶת יְמֵי הַהַרְיוֹן בְּקָלוֹת, וְהַכָּל יָבוֹא עַל נִכּוֹן.

הַמְּאַחַל לָכֵם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאָרָא, כ"ב טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁאַתָּה מְרַגֵּשׁ כְּבוֹד יוֹתֵר
טוֹב, כִּי אֲנִי כָּל הַזְּמַן מִתְפַּלֵּל עֲלֶיךָ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה,
רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וְתִתְרַפֵּא.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לְכָל —
בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחִנִּי, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה.
וְרַבְּנּוּ ו'ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כד), שְׁכָל הַמַּחְלוֹת בָּאוֹת
לְאָדָם מִפְּנֵי חֶסֶר הַשִּׂמְחָה; וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׂבֻעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שְׁתַּצְּלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאָרָא, כ"ב טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

שָׁמַעְתִּי שְׁהִלַּכְתָּ אֶל רוֹפֵא וְנָתַן לְךָ כִּדּוּרִים וְכוּ' וְכוּ', רְאֵה
לְהִזְהַר לְקַחַת אֶת זֶה, כִּי הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּרִיא,
וְדוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת אָמְרוּ: "בְּרִאשִׁית בְּרֵא", הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן אָדָם צָרִיךְ
לְהִיּוֹת בְּרִיא, וְעַל-כֵּן תִּזְהַר מְאֹד לְקַחַת אֶת הַתְּרוּפוֹת, וְהִקְדוּשׁ-

אָשׁוּר   כּוּ רַפָּה   בְּנַחֵל   קַכָּה

בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְאֵל תְּדַאֵג, כִּי הַכֹּל יַעֲבֹר, כִּי הֵיוּ לָךְ לְחֻצִים גְּדוּלִים בְּזִמְנֵן שְׁעָבַר, וְזֶה מֵה שֶׁהֵבִיא אוֹתְךָ אֶל מֵה שֶׁהֵבִיא, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק וּלְשַׁחֲרַר אֶת הָעֲצָבִים וְכוּ', וְאֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, הָעֵקֶר תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְׁמֵחָה הִיא מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנֵי וי"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י'); וְכֵן אָמַר רַבְּנֵי וי"ל בְּפֶרוּשׁ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כד), שֶׁשְׂחִמְי הַרוּפְאִים אָמְרוּ, שֶׁכָּל הַמַּחֲלוֹת שֶׁבָּאוֹת לְאָדָם הֵן רַק מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַשְׂמֵחָה; וְעַל-כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְתִשְׁמַע קִסְטוֹת שֶׁל נַגְוָנִים, הַמְּלֵאִים שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה, וְתִשְׁמַח אֶת עֲצָמְךָ, וְאִז תַּעֲבֹר עַל הַכֹּל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְתִתְבַּרְךָ מִמַּעוֹן הַבְּרָכוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוּ רַפָּה.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר וְאֵרָא, כ"ב טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד שִׂמְחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמְּךָ.

הָעֵקֶר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַעוּלָם, כִּי גְדוּל אֲדוּגְנוֹ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

מֵה שֶׁאֲתָה כּוֹתֵב שֶׁכָּלֵם חוֹלִים וְכוּ', תִּדַע, שֶׁגַּם אֲצִלִּי חֲמִשָּׁה בַּחוּרִים חוֹלִים וְכוּ', כִּי עֲכָשׁוּ יֵשׁ חֲלָשׁוֹת גְּדוּלוֹת בְּעוּלָם, וְרַבִּם כָּלֵם סוּבְלִים מִמַּחֲלַת הַשְּׁפַעַת וְכוּ', וְעַל-כֵּן לֹא צָרִיכִים לִפְלֵ בְּפִנְיָקָה וְכוּ', אֲלֵא לְהִתְעוֹרֵר וּלְבַקֵּשׁ עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-

הוא באמת ישלח רפואה שלמה לכל נשמות ישראל, הצריכים לרפואה שלמה.

נא ונא ראה לשמח מאד על נעם חלקנו, אשר בנחל שם חלקנו וגורלנו, ואנחנו יודעים מרבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, ומה היינו עושים בלי רבנו ז"ל, ואנחנו צריכים מאד מאד לשמח עם זה.

פה תקבל כמה מכתבים נחוצים מאד, שתמסר אותם לייעדם, וכן את המכתב לתיכון תמסר לגברת ... תחיה.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו, שנצליח בחנוף בנינו ובנותינו, ונזכה לגדל דור קדושים וטהורים בקדשת הברית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו רפו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא, כ"ב טבת ה'תשנ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את כל המכתבים שלך, ומאד שמחתי לשמע את הדיו"ח, ולכן ראי להמשיך לכתב לי, וממש תחייני.

את לא יכולה לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לך, שאת עוזרת לי בחנוף הבנות, פי הולך לי בחיים להקים דור של בנות על טהרת הקדש, ושנזכה לחתנן סמוך לפרקן, ועל-כן ראי רק לחזק ולעודד את הבנות, ואני מקווה להקדוש-ברוך-הוא לכתב גם-כן לכל הבנות בפרטיות, כפי רשות הפנאי, וכן להיות בשבוע הבא כבר ביבנאל, ומפני כמה טרדות וחובות ובלבולים, לא יכלתי להגיע השבוע, אבל אני מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שבשבוע הבא אזכה לבוא.

נא ונא תקחי את הכל בקלות, ולא להשבר משום דבר, כי זה

חֶלֶק מֵעֲבוֹדַת הַכֹּלֵל וְעֲבוֹדַת צְבוּרֵי, שְׁצָרִיכִים לְסַבֵּל חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים, וּבְזִיוּנוֹת וּבִקְרָת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אָסוּר לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, רַק לְעֶסֶק בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וְזֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיַּעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְנֶכָה תָּמִיד לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִצְלִיחַ דְּרַכְנוֹ תָּמִיד.

מָאֵד מָאֵד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁעַקֵּר הַדְּבוּר שֶׁאֵת צָרִיכָה לְדַבֵּר עִם הַבְּנוֹת, שְׁיִהְיוּ דְבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, כִּי אֵין עוֹד דְבוּרִים אֲחֵרִים — רַק אֵלוֹ, וְזֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּל הַדְּבוּרִים שְׁלָנוּ, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחֹזֵק בְּזֶה, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׁאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁיִהְיוּ לְךָ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ, וְתִצְלִיחֵי תָּמִיד. הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רפז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וְאֶרְא, כ"ב טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֵמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֲנִי מָאֵד מָאֵד מִתְנַעֲנַע לְרֹאוֹתְךָ, וְאֲנִי מִקְנָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְפָגֵשׁ אוֹתְךָ בְּקִרְוֹב, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּרִיא אֵתָהּ וּבְנֵי בֵיתְךָ, וְשְׁנִזְנֶכָה וְנִתְבַּשֵּׁר תָּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת, וְאֵל יַחֲסֹר לָכֶם שׁוּם דְּבָר, הַעֲקֹר רְאֵה לְהִיּוֹת בְּשֻׁמְחָה, וְתִשְׁמַח אֶת אֲשֶׁתְךָ, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו.): אֵשֶׁה — בְּעִלָּה מְשֻׁמָּחָה.

גַּם רְאֵה לְעֶסֶק בְּכָל יוֹם בְּתִפְלָה, שְׁתִּתְפַּלֵּל בְּצְבוּר דִּיקָא, כִּי אֵימְתִי עֵת רְצוֹן? בְּשַׁעֲהָ שְׁהַצְּבוּר מִתְפַּלְלִים; וְתִשְׁתַּדֵּל מָאֵד לְהִתְפַּלֵּל עָרֵב וּבִקְרָה וְצִהְרִים אֶת הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת: שְׁחֲרִית, מְנַחָה

וְעַרְבִית — בְּצַבּוּר דִּיקָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לְךָ בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדִידְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְּבוּדָד עֲצָמְךָ עִמּוֹ יְתַבְרֶךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — הוּא הִצְלָחָה נְצַחִית, הִצְלָחָה כְּזוֹ, שְׂאִין לְתָאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו רפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וְאָרָא, כ"ב טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שְׂיַחֲיוּ נְצַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מְכַתְּבְּכֶם, וּמֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִכֶּם.

תִּהְיֶה לְאֵל, בְּנִיכֶם ... גֵּרוֹ יְאִיר, עוֹשֶׂה חֵיל, וּמְצַלִּיחַ אֲצִלְנוּ בְּלִמּוּדִים וּבְמִדּוֹת וּבְדַרְךְ אֶרֶץ, וְיַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיַהְיֶה לְכֶם הִרְבָּה נַחַת מִמֶּנּוּ. הַעֲקֹר רְאוּ לְהִיּוֹת סְבָלְגִיִּים, וְלֹא לְהַפְנוֹס בְּעֲצָבוֹת וּבְעֲצָלוֹת, בְּמִרְיוֹת וּבְדַכְּאוֹן, אֲדַרְבָּה, רְאוּ לְשַׂמַּח אֶת עֲצָמְכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שְׁבִיבִית שְׁלֹכֶם תָּמִיד תִּשְׁרֶה רוּחַ שְׁלֵשׁ שְׂמָחָה, וְשֵׁל אֲהַבָּה, וְשֵׁל סְבָלְנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַּצְלִיחוּ בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחִי.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דְּרַכְכֶם תָּמִיד, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשַׁחּוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רפט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא, כ"ב טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ... ו... שיחיו
נצח.

לנכון קבלתי את מכתבכם, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממכם.

נא ונא ראו להתחזק יחד, ולהיות באהבה, אחוה ורעות, פי כף
צריך להיות בית ישראל בני — על אהבה, אחוה ורעות, ואחד
יעזר לשני, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם, שתמיד תצליחו דרככם,
ובכל אשר תפנו — תצליחו.

ראו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, והקדוש-ברוך-הוא
ירחיב לכם בין בגשמיות ובין ברוחניות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתצליחו דרככם תמיד, ותבשרו לי
תמיד בשורות משמחות, כי זה כל רצוני וכסופי לשמע ממכם תמיד
רק טוב.

הכפל הדבר — אקנה להקדוש-ברוך-הוא שיירחיב לכם,
ונשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו רצ.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא, כ"ב טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

מָאד מָאד אָנִי מְצִטְעֵר לְשִׁמְעַע מַה שֶּׁקָּרָה בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, וּבְרַחֲמֵי
 וְכוּ', אָנִי מָאד מָאד מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים
 שֶׁבְּעוֹלָם לְשׁוֹב תִּכְף-וּמִיד אֶל אֲשֶׁתְּךָ, וְאַף שִׁישׁ לָךְ טְעָנוֹת וּמַעֲנוֹת
 עֲלֶיךָ, בְּעוֹד כַּמָּה יָמִים אָנִי בָּא לִיבְנָאֵל, וְאִזְ נִדְבֵר אַרְכוֹת וּקְצָרוֹת
 וְכוּ' וְכוּ', הָעֵקֶר תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם
 בְּבֵיתְךָ, כִּי אֵין זֶה עֲצָה לְשִׁבֵר בֵּית, וּבְפֶרֶט שְׂזֵפָה אֶתְכֶם הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא עִם בֵּית חֲמוּנָה, וְעוֹד מְעַט תּוֹלִידוֹ עוֹד יִלְדִים וְכוּ', לְמַה
 לְכֶם לְשִׁבֵר בֵּית, עַל אֵף כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַסְּפָקוֹת וְהַבְּלָבוּלִים שִׁישׁ לָךְ
 מִמָּנָה, עִם כָּל זֹאת אַתָּה מְכַרְח לְהַשְׁלִים עִם אֲשֶׁתְּךָ תִּכְף-וּמִיד.

נָא וְנָא תִרְחַם עַל נִשְׁמַתְךָ, וּתִרְחַם עַל נִשְׁמַת בֵּתְךָ, וְאֵל תִּתְגַּרֵּשׁ,
 חוּס וְחַמַּל עַל עֲצָמְךָ, וְתִשְׁלִים עִם אֲשֶׁתְּךָ, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 אָמַר: יִמְחָה שָׁמַי עַל הַיָּמִים, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ,
 עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְמַחֵק אֶת הַגָּאוֹת וְהַיִּשׁוֹת שְׁלוֹ,
 כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵין אִשְׁתּוֹ.

תֵּאֱמִין לִי, יֵשׁ לָךְ אִשָּׁה יְקָרָה, אִשָּׁה טוֹבָה, אֵף לוֹא הִתְסַתָּה
 שְׁמִסִּיתִים אוֹתְךָ בְּבֵיתְךָ, אִזְ הִיָּה לָךְ שְׁלוֹם-בֵּית אֲמָתִי, וְעַל-כֵּן עֲשֶׂה
 מַה שֶׁתַּעֲשֶׂה, וְהָעֵקֶר לְחֹזֵר אֶל אֲשֶׁתְּךָ, וְתִשְׁתַּדֵּל שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּינְךָ
 לְבֵינָה, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ בְּזָכוֹת זֶה שֶׁתַּצִּית אוֹתִי, שִׁיְהִיָּה
 לָךְ פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעַע, וְעוֹד תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא.

עֲלֶיךָ לְזַכֵּר, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר מְרִירוֹת וְיִסּוּרִים
 וּסְפָקוֹת, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְדַלֵּג עַל כָּל אֵלוֹ הַסְּפָקוֹת וְהַבְּלָבוּלִים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאָנִי
 מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתַּחּוּס וּתִרְחַם עַל עֲצָמְךָ וְעַל אֲשֶׁתְּךָ וְעַל
 בֵּתְךָ, וְתִשְׁלִים עִם אֲשֶׁתְּךָ תִּכְף-וּמִיד, וְאִזְ טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רצא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא, כ"ב טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי
שלומנו היקרים, "חסידי ברסלב", הגרים ביבנאל "עיר ברסלב",
הוי"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם הקדוש-ברוך-
הוא, וימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

אחי ורעי היקרים! ראו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם,
וראו לקיים מצוות בקור חולים, כי עכשו יש חלשות בכל העולם
כלו, ואין בית שלא יהיה שם איזה חולה, כי מחלת השפעת
מסתובבת בכל העולם כלו, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתהיה
רפואה שלמה לכלל נשמות ישראל, אבל זאת עשו, ראו לקיים מצוות
בקור חולים, אשר אין למעלה מזה, כי הרבה מאנשי שלומנו
שוכבים חולים, ואין מי שיפגס אליהם, ואין מי שידאג בעבורם
כלל, ומחלת השפעת מחלשת מאד מאד את האדם, וחקמינו
הקדושים אמרו (נדרים מ.): כל המבקר את החולה, נצול מדינה של
גיהנום; כל-כף חשוב בעיניו יתברך מעלת הזוכה לבקר את החולה.
וכן אמרו (סוטה יד.): מה הקדוש-ברוך-הוא מבקר חולים, אף אפה
בקר חולים; ולכן אני מאד מאד מבקש את לכל אחד מאנשי
שלומנו, שישתדלו לעזר לכל אלו שהם חולים, והעקר לשמח
אותם. והקדוש-ברוך-הוא ישלח רפואה שלמה לכל חולי עמו
ישראל, ובתוכם כל אנשי שלומנו, ונזכה ונתבשר תמיד בשורות
משמחות.

נא ונא ראו להחזיק את עצמכם ביחד, אשר אין עוד דבר יותר
גדול מזה, שיהודים מחזיקים את עצמם ביחד, וצריכים לשמר מאד
מאד שלא יהיו שום פרודים בינו, אלא ראוי לנו להתאחד באחדות
אחת, ולאהב אחד את השני אהבה אמיתית, אהבה שאינה תלויה
בדבר, כי אב אחד לכלנו, ואל אחד בראנו, ורק אליו אנחנו צריכים

לְבָרַת, וְרַק אֵלָיו אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן, וְאִם גַּלְף
בְּצוּרָה כְּזוֹ, אִזּוֹ נִצְלִיחַ דְּרַכְנוּ תָּמִיד.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי
מִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׂיִהְיֶה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת
הַגּוּף, וְשִׁנְשָׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת, וְנִתְרָאָה בְּקִרְוֹב מְאֹד.

הַמֵּאַחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וְאַרְא, כ"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

בְּאֵתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתִּרְאָה לְלַמֵּד עִם הַחֶזֶן ... גֵּרוּ יְאִיר, אֵת
כָּל הַהִלְכוֹת, וְגַם תְּכִין אוֹתוֹ אֶל הַחֶזֶתְנָה, פִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ,
הַעֲקָר תִּחְדִּיר בּוֹ יִרְאֵת שְׁמַיִם וְדַבְּרִי רַבְנוּ ו"ל.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְאֵל תִּפְחַד
מִשׁוּם בְּרִיָּה כָּלֵל, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאִף שְׁעוּבָר עָלֶיךָ
עֲכָשׁוּ קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְיִרִידוֹת, וְכָל מִינֵי עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת,
תִּאֲמִין לִי, שְׁמַנְסִים אֵת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאוֹתִי כְּבָר נִסּוּ הַרְבֵּה מְאֹד.
וְיִדוּעַ מַה שְּׁכַתַּב מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל לְבָנוּ ר' יִצְחָק ו"ל, שְׁאָמַר אִזּוֹ
מוֹטְשָׁעַט אִיהֶם, וְעֵנָה מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: מְעַן מוֹטְשָׁעַט
אִיטְלִיכְעַן, מִיר הָאֵט מְעַן שׁוִין וְיִיעַר פִּיעַל גִּימוֹטְשָׁעַט (הֵינּוּ
שְׁמִינְגְעִים וּמִצְעָרִים וּמְנַסִּים אֵת כָּל אָדָם, אוֹתִי כְּבָר יִיגְעוּ וְצַעְרוּ וְנִסּוּ
הַרְבֵּה מְאֹד). וְיִדוּעַ מַה שְּׁעֵבֵר עַל מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל כָּל מִינֵי צָרוֹת
וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, הַעֲקָר הוּא רַק הַתְּחַזְקוֹת. וְעַל-כֵּן רְאֵה
לְלַמֵּד הַרְבֵּה "לְקוֹיטֵי-הִלְכוֹת", וְזוֹ תִּהְיֶה לְךָ הַתְּחַזְקוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִּי שְׁאֲנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאָרָא, כ"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל הַחֶסֶן יְנִיק וְחַפִּים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שְׂמֵחַ שְׂאִתָּה עוֹמֵד לְהִתְחַתֵּן, וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ,
שְׁתִּלְמַד עִם יְדִידֵנוּ ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, אֵת כָּל הַהִלְכוֹת וְכָל הַהִנְהָגוֹת
וְכוֹ' וְכוֹ', וְאֲנִי בְּקִשְׁתִּי מִמֶּנּוּ שְׁיִלְמַד אִתְּךָ, וְעַל כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד
לְלַמַּד אִתּוֹ, וְזוֹ תִּהְיֶה לְךָ טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

הַעֲקָר רְאֵה לְנֹצֵל אֵת הַזְּמַן הַיָּקָר, שְׁתַּדַּבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵל
תִּהְיֶה לְחוּץ וְכוֹ', רַק תִּהְיֶה שֵׁשׁ וְשִׁמְחָה, שְׂאִתָּה הוֹלֵךְ לְהִתְחַתֵּן, אֲבָל
אֵל תִּלְחִיץ אֵת עַצְמְךָ עִם שׁוֹם דְּבָר, כִּי גְּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ,
וּבְיָדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִּי שְׁאֲנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁהַזְוִיג יַעֲלֶה יָפָה יָפָה, וְתִזְכֶּה לְהַכְנִס לְתוֹךְ
הַחֶפֶז בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבָּב, וְתִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מֵה
שְׂאִתָּה צְרִיךְ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, אִם תַּעֲזִין מֵעַכְשָׁיו עַד
חַתֻּנְתְּךָ בְּקִנְטֵרִים "יוֹם הַנְּשׂוּאִיִן", וְזֶה מְאֹד מְאֹד מְכֻרָח, וּבְכַפְרֵט בְּיוֹם
הַחֶפֶז יְכוּלִים לְפַעַל אֲצֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַרְבֵּה דְבָרִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו רצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאַרְא, כ"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי ... נְרוּ יְאִיר.

שְׁלַחְתִּי מִכְּתָב כְּלָלִי, הֲאֵם תְּלִית אֹתוֹ עַל לִיחַ הַמוֹדְעוֹת? בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ עוֹבְרֵת עֲכָשׁוּ מִחֶלֶת שְׁפַעַת, וּבְנֵי-אָדָם מִצְנָנִים וְכוּ', וְשׁוֹכְבִים עִם חֵם גְּבוּהָ, וְגַם אֶצְלִי בִישִׁיבָה חֲצִי מִהֶבְחוּרִים חוֹלִים, וְעַל-כֵּן שְׁלֹא יִתְבַּלְּבוּ כְּאֵלוֹ זֶה עָנַשׁ ... אֲדַרְבָּה, יְרֵדָה חֲלָשָׁה בְּעוֹלָם דִּיקָא בְּשִׁבִיל ה'רַע-בְּנִים' הָאֵלוֹ, אֲשֶׁר בְּמָקוֹם לְהַדְרִיף אֶת עַם יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁפֹט אוֹתָם עַל-פִּי דִינֵי הַתּוֹרָה, הֵם גּוֹנְבִים וְגוֹזְלִים וְחוֹמְסִים, וּמַטִּינֵן דִּין, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים עֲלֵיהֶם מָה שְׁאָמְרוּ (עֵין שְׁבַת קִלְט): תִּנְיָא רַבִּי יוֹסִי בֶן אֶלִישֶׁע וְכוּ', עֵין שָׁם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תִּגִּיד דְּחוּף לְ... אֲשֶׁר הַיּוֹם צָרִיף לְהִיּוֹת הַשְּׁעוֹר בְּדִיוֹק נִמְרָץ בְּשַׁעַת תַּשְׁעָה, כִּי אֲנִי צָרִיף לְנִסְעָה נְסִיעָה.

כּו רצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאַרְא, כ"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

קִבַּלְתִּי אֶת מִכְּתָבְךָ, אֲבָל לֹא פִתַּבְתָּ שְׁקִיבֵלְתָּ עוֹד קוֹנְטֵרַס קֶטָן שְׁשִׁלַּחְתִּי אֶתְמוֹל מֵאַחַר בְּלִילָה, קוֹנְטֵרַס "עֵץ פְּרִי", זֶה סֵף הַכֹּל 61

אֲשֶׁר   כּו רצו   בְּנַחַל   קלה
עמוּדִים, גְּלִיוֹן אֶחָד, נָא לְהוֹדִיעַנִי, כִּי אִם לֹא קִבַּלְתָּ, אֲשַׁלַּח עוֹד
פַּעַם, חֶבֶל עַל הַזְּמַן.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו רצו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאַרְא, כ"ג טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת, וּבוֹ אֶתָּה שׁוֹפֵךְ אֶת
לִבְךָ וְכו'.

הִנֵּה לְנַחֲמֶךָ מִי יִתֵּן שְׂאֵזְפָה וְכו', וּמִי יִתֵּן שֶׁתִּקְבַּל אֶת דְּבָרֵי
וְכו'.

בְּזֶה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב, שְׂאֵתָה לוֹמֵד כָּבֵר כְּמַעַט עֲשָׂרִים שָׁנָה "אֲשֶׁר
בְּנַחַל" מִשְׁנַת תשל"ט וְכו', לְדַעְתִּי, לֹא הִפְסַדְתָּ כָּל הַשָּׁנִים הָאֵלּוּ,
וְאֵתָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְעֶצְמְךָ חֲשֻׁבּוֹן צָדֵק, כְּפֹה עֲשָׂרוֹת פְּעָמִים זְכִיתָ
לְסִיִּים בְּזָכוֹת סְפָרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחַל" — שֶׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, וְסְפָרֵי
הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים, וְש"ס בְּבָלִי, וְשֶׁלַּחַן עָרוּךְ וְכו' וְכו', וְכֵן זְכִיתָ
לְהִתְחַזֵּק בְּאֵלֶּה הַשָּׁנִים, אִךְ שֶׁעָבְרוּ עֲלֶיךָ עֲלִיּוֹת וַיִּרִידוֹת וְכו' וְכו',
וּלְדַעְתִּי, כָּל מִי שֶׁלָּמַד בְּסְפָרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחַל" — אֵינּוּ מִתְחַרֵּט,
וְרוֹאִים הַפֶּרֶשׁ גְּדוֹל בֵּינָם מִי שֶׁלָּמַד שׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחַל", לְבֵין מִי
שֶׁלֹּא לָמַד וְכו', וְהַמְּפֹרָסְמוֹת אֵינָן צְרִיכוֹת לְרְאִיָּה.

עֲכָשׁוּ בְּעֵינֵי הַמְּרִירוֹת שְׂאֵתָה מִמְּרָר וְכו', הַהִכָּרַח לוֹמֵר לָךְ,
שְׂאֵתָה וְאֵשְׁתָּךְ בְּעֶצְמְכֶם חֲיִבִּים בְּדָבָר וְכו', כִּי אֶתָּה יוֹדֵעַ אִיךְ שְׂאֵנִי
מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי בְּעִבּוּר הַיְלָדִים, וְשֶׁלֹּא תִדְעוּ מִצָּרוֹת, אֵילּוּ צָרוֹת יֵשׁ
בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְאִיךְ שְׂבָנֵי הַנְּעוּרִים נִכְשָׁלִים בְּעִבּוּרֹת
חֲמוּרוֹת, וְאֵנִי מְדַבֵּר עֲכָשׁוּ מִבְּתִים חֲרָדִים, וְלֹא מִבְּעָלֵי תְּשׁוּבָה
וְחִילוּנִים, מִמָּשׁ חֲרָדִים, שָׁמוּ שָׁמַיִם מֵה שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים,

שׂאף פעם לא תדע מצרות כאלו וכו', והולך לי בחיים לשרף את הבנים והבנות סמוך לפרקם, אלו שיש להם שכל, ומתחילים להסתפל בעולם מה קורה, ואינם טומנים את ראשם בעפר כמו בת יענה וכו', הם מודים לי, אבל אלו שעדיין מטעים את עצמם וכו', ומחכים שיקרה להם, חס ושלום, איזה אסון עם ילדיהם, ואז ילמדו לקח וכו', הם עדיין לא מצייתים אותי וכו', ועל-פל-פנים במצבכם אתם יודעים, שאני הייתי שדכן לבתכם עם בחור טוב, ובקשתי אתכם והתחננתי אליכם ממש בתחנונים — תציתו אותי, ואף שהבנתי שיהיה עליכם לחץ מן המשפחה, עם כל זאת אמרתי לכם — תשברו צלחת בהצנע גדול מאד, ושהמשפחה לא תדע, ואחר-כך אחר חצי שנה וכו', תודיעו ותפרסמו, ולא רציתם בשום פנים ואפן... וכן בענין אשתי, היא ממש מסרה את נפשה עבור המוסדות שלי, וממש אני יכול להגיד, שבלעדיה לא היו לי מוסדות כלל, וזכותה גדולה מאד מאד, ואני מאד מעריך אותה, והלך לי בחיים שהיא תשאר, אבל היא לא רצתה בשום פנים ואפן, היא לא יכלה להסתדר עם מורה זו וכו', ולא עם מורה זו וכו', אבל אתה יודע, כל מי שיש לו עסק עם רבים, הוא מכרח להסתדר עם כלם, כי ההכרח בזה העולם להסתדר עם כל אחד ואחד, ואני בקשתי ממנה בתחנונים שלא תתפטר וכו', והיא לא רצתה בשום אפן, ופשוט עזבה אותי, ועכשו אשאל אותך — מי קבל סטירת לחי? ולמי יש בזיון גדול וכו'?! ועל-כן אם אתה פל-כף ממרמר מפל מה שעובר עליך, למה לא תחשב, שגם אני צריך להיות ממרמר? שאני רוצה להשפיע רק טוב, ומקבל חזרה מכה וכו', ועם כל זאת תאמין לי, ידידי היקר! שאני אוהב אתכם באהבה אמיתית, ואני רוצה רק בטובתכם, ומי יתן שעוד אזכה לראות בשמחתכם, כי סוף כל סוף שדוף הוא ממנו יתברך בעצמו.

לזאת באתי לחזק ולעודד ולשמח אתכם, שתחזיקו מעמד, ואל תהיו שבורים וכו', ומפל שכן תוציאו מהראש שלכם כאלו שונאים אתכם וכו', וכאלו לא יכולים לסבל אתכם וכו', תאמינו לי, שאין אדם שלא יעברו עליו צרות ויסורים, מכאובים ומרירות, ואשרי מי

אֲשֶׁר   כּוּ רֵצוּ   בְּנַחַל   קְלוּ

שְׂמַחֲזִיק מַעֲמַד וְאִינוּ נִשְׁבֵּר, וְזוֹ גְדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מַחֲזִיק מַעֲמַד, וּבִזְזָה נִמְדָּדַת מִדְּרָגָתוֹ. וְלִכְּנֵן הַבְּחִירָה חִפְּשִׁית, וְתַעֲשׂוּ מַה שְּׂאֲתֶם מְבִינִים וְכוּ', אֲבָל זֹאת אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, שֶׁהַדְּמִיוֹן לֹא יַעֲבֹד אֶצְלָכֶם כְּאֵלוֹ שׁוֹנְאִים אֶתְכֶם, אֲדַרְבֵּה מְכַבְּדִים אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, וְאַתֶּם חֵלֶק וְנִתַח גְּדוֹל מִקְהֻלָּתֵנוּ וְכוּ', אַךְ אַתֶּם מִתְחַמְּקִים וְכוּ', אַתֶּם צָרִיכִים לְהִבִּין, שֶׁתִּבַּת "וְנִתְּנוּ" נִקְרָאת מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים, כְּשֶׁאֶחָד נוֹתֵן הוּא מְקַבֵּל בְּחֻזְרָה, וְכֵן דְּרָכּוֹ שֶׁל אָדָם — כְּשֶׁמִּחִיף לְשֵׁנִי וּמִחֻזֵּק אֶת הַשְּׁנִי, הוּא יְקַבֵּל חֻזְרָה חֻזֵּק וְחִיּוּף מִן הַשְּׁנִי וְכוּ' וְכוּ'.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, וְתַעֲזְבוּ כְּכֹר אֶת הַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, תִּדְעוּ לָכֶם, כִּי הָעוֹלָם פְּרוּץ, וְצָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לִילְדִים כְּשָׂרִים, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהִקְיָם הַיּוֹר שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתְּרוּוּ רַב גִּנְחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיכֶם.

אוֹדוֹת בְּנִכֶם ... גֵּרוֹ יְאִיר, בְּנִדְאֵי הוּא יָכוֹל לְחַזֵּר לְחַג הַפֶּסַח כְּרָצוֹנְכֶם, וְאַף אֶחָד אִינוּ מַעֲכִיב אוֹתוֹ, וְיִחְזֹר אַחַר הַבְּרִית-מִצְוָה שֶׁל אַחֲרָיו, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, הוּא מְצַלִּיחַ בַּלְמוּדִים, וְהוּא בַעַל דֶּרֶךְ אֲרָץ, וּבַעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְלוֹמֵד טוֹב, אֲנִי הוּא עֹכֵשׁוּ מִצְוֹן, כִּי הַשְּׁפַעַת מִתְּפַשֵּׁט בְּעוֹלָם, אֲבָל הִבְאֵתִי לוֹ תְּרוּפוֹת, וְלִשְׁאֵר הַבְּחוּרִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

פֹּה אֲנִי שׁוֹלַח לָךְ מַה שֶׁחֲדַשְׁתִּי אֶתְמוֹל בְּמִשְׁנֵה פֶּרֶק ב' בְּאַבּוֹת, מִהַסְפֵּר הַשְּׁנִי שֶׁאֲנִי עֹכֵשׁוּ מוֹצֵיא לְאוֹר, וְהוּא "זְכוֹת אָבוֹת", שֶׁאֲנִי מְאֹד מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבְּקִרְוֹב יֵצֵא לְדַפּוּס, וְזוֹ מִמֶּשׁ הַשְּׂגָחָה, שֶׁזֶה שִׁיף גַּם אֵלֶיךָ.

הַמֵּאחַל לָךְ וְלֹאֲשֶׁתְּךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאוּ שְׁנִיכֶם לְכַתֵּב לִי וּמִמֶּשׁ תְּחִיּוּנִי, וּבְשָׁבוּעַ הַבָּא אֶהְיֶה בְּיַבְנָאֵל, וְאֲזוּ נְדַבֵּר בְּאַרְיִכוֹת.

קלח אשר כו רצז — כו רחצ בנחל

אודות הכָּשֶׁר וְכוּ', אָנִי בָּא בְּשָׁבוּעַ הַבָּא, וְאֶכְדֵּק הֵיטֵב מֵהַ
קוֹרָה, וּבְיָדָאִי אֶתֶּה צוֹדֵק וְכוּ'.

כו רצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְאֵרָא, כִּי טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... וְ... שְׁיַחֲיוּ נִצְח.

הִנֵּה אָנִי מְקַוֶּה מְאֹד, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרֵךְ, לְשָׁבוֹת שַׁבַּת הַבָּאָה
בְּיַבְנָאֵל, וְלִכְּנֹן אִם אַתֶּם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַבְּר־מְצֻנָה שֶׁל בְּנֵיכֶם ...
גֵּרוֹ יֵאִיר, תַּעֲשׂוּ אֶת זֶה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת יַחַד עִם ... גֵּרוֹ יֵאִיר, כִּי אֲזִי
יְהִיֶה הַהֲלוּלָא שֶׁל הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ (בְּאַבָּא סְאֵלִי) רַבִּי יִשְׂרָאֵל
אַבּוּחֲצִירָא זי"ע, וְגַם יְהִיֶה הַכִּנְסַת סֵפֶר תּוֹרָה, וְאִם אַתֶּם רוֹצִים
שְׂאֵהִיָּה, אֲזִי זֶה הַזְּמַן הַכִּי מֵתָאִים, כִּי אַחֲר־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ אֵיפֹה אֶהְיֶה.

וְהַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם תַּעֲשׂוּ, וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שְׁתַּרְוּ
רַב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם שַׁבַּת שְׁלוֹם...

תְּדַבְּרוּ עִם מְשַׁפַּחַת ... שְׁיַחֲיוּ, מֵהַ דְּעַתְּם לַעֲשׂוֹת אֶת הַבְּר־מְצֻנָה
בְּיַחַד.

כו רחצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְאֵרָא, כִּי טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ אֶל ... תַּחֲיָה.

הִנֵּה דִבְרַתִּי עִם הַסּוֹפֵר, וְהוּא הַבְּטִיחַ לִי, שְׁעַד שָׁבוּעַ הַבָּא תִּגְמַר
כְּתִיבַת הַסּוֹפֵר תּוֹרָה, וְעַל־כֵּן הֵייתִי מִיַּעַץ, שְׁבַעֲרַב שַׁבַּת־קֹדֶשׁ אֲגַמֵּר
אֶת כְּתִיבַת הָאוֹתִיּוֹת בְּבֵיתְכֶם, וּבְמוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ יְהִיֶה הַהֲלוּלָא

קְדִישָׁא שֶׁל הַצְדִּיק הַקְדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אַבּוּחֶצִירָא זי"ע (בַּאֲבָא סָאֵלִי), וְנִעְשָׂה בְּיַחַד סְעֻדָּה וְשִׂמְחָה גְדוֹלָה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמָה גַם שְׂתַהֲיָה סְעֻדַת הַיּוֹדֵיָה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂהַתְרַפְּאוּ, בְּעִזְרַתוֹ יִתְבַּרֵךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כו רצט.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וְאֵרָא, כ"ה טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵיךְ שֶׁהוּא אֶת הַכְּרִטִּים יֵשׁ לִי, וְהֵכִי גְרוּעַ שְׁאֲצֻטְרָךְ לְהוֹסִיף שֵׁשׁ־מֵאוֹת דוֹלָר, וְעַל זֶה אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ שְׂתַעֲזֹר לִי, כִּי פִּשׁוּט אֵין בְּיַדִּי לְפִרְטָה אֶפְלוּ שְׁוֵה פְרוּטָה, וְלִכֵּן אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁעֲשִׂיתָ עַל שְׁמִי — תִּקַּח לְעִצְמָךְ, כִּי תַהֲלֶה לְאֵל, אֲנִי לֹא צָרִיךְ כֶּסֶף, רַק אֶת הַכְּרִטִּים רְצִיתִי שְׂתוֹרִיד, כִּי אֵין בְּיַדִּי עֲכָשׁוּ כְלוּם, וּבְשִׁבִיל זֶה אֲנִי גַם־כֵּן חוֹשֵׁב פְּעֻמִּים בְּעֵנִין אוֹמֵן וְכוּ' וְכוּ', כַּאֲשֶׁר אֲדַבֵּר אוֹתָךְ.

אוֹדוֹת רַכָּב שְׂתוּצִיא, זֶה יִהְיֶה עַל חֲשַׁבּוֹנִי, אֲבָל עֲדִין אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ כַּמָּה זְמַן אֶהְיֶה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, יְכוֹל מְאֹד לְהִיּוֹת שְׂיִתְחַלְפוּ לִי הַזְּמַנִּים, כִּי אֲנִי נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּמִצּוּקָה מְאֹד קָשָׁה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּמִי יִתֵּן שְׂאֻזְכָּה לְפַעַל מַה שְׂאֲנִי צָרִיךְ לְפַעַל.

אוֹדוֹת הַקַּבְּלָן, הַכֵּל טוֹב וְיָפָה, אֲבָל צְרִיכִים לְרֵאוֹת לְמַעֲשֵׂה אִם הוּא כְּכֹר בְּנֵה פַעַם בְּנִי, וְכֵן צְרִיכִים לְקַחַת תִּכְף־וּמִיד אֶת הָעֶסֶק בְּיַדִּים, כִּי אֲנַחְנוּ מְפַסְפְּסִים פֹּה זְמַן יָקָר, כִּי אִם תּוֹךְ חֲמֻשָּׁה אוֹ שֵׁשֶׁה שְׁבוּעוֹת מְקַסִּימוּם נִגְמַרַת הַבְּנִיָּה, שְׂיֵשׁ עַל זֶה הַתֵּר, כַּאֲשֶׁר אִתָּה יוֹדֵעַ, אֲזוּ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהִלְחִיץ אֶת ... שְׂיִתֵּן לָנוּ חֲתִימָה עַל הַמְּפָרֵט, וְאֲזוּ נוֹכַל לְרוּץ עִם הַבֵּית־הַכְּנֶסֶת, כִּי הוּא צָרִיךְ אוֹתָנוּ מְאֹד

עֲתָה לְאִינְטֵרְסִים שְׁלוֹ, וְלִזְאוֹת צְרִיכִים תִּכְףּ-וּמִיד לְהַזְדַּרוֹ, וְתִהְיֶה חֲכָם.

אֲנִי מְקַנֶּה, שְׁאַתָּה מִבֵּין אוֹתִי, וְאִם לֹא, תִּבְקֶשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּבֵּן אוֹתִי וְכוּ', תִּהְלֶה לְאֵל, לֹא גִנְבֹתִי וְלֹא גִזְלֹתִי וְלֹא לְקַחְתִּי מִשׁוּם בְּרִיָּה פְּרוּטָה אַחַת כָּל יְמֵי חַיֵּי, וְכֵן אֲנִי מְקַנֶּה לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה כָּל יְמֵי חַיֵּי, שְׂאֲצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם עִם יָדַי נְקִיּוֹת.

רַק חֲזַק וְאַמֵּץ לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִמִּיד תִּדְבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְאֵל תַּעֲשֶׂה שׁוּם דְּבָר לְפָנַי שְׁאַתָּה מִתִּיעֵץ עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֹתֵי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תִּמִּיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

כו ש.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, עֲרַב-שֶׁבֶת-קִדְשׁ לְסִדֵּר וְאֶרָא, כִּי־הַ טֵבַת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיִחִיו נִצַּח.

לְנִכוּן קִבְלֹתִי אֶת מִכְתָּבְכֶם, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מִתְפַּלֵּא עֲלֵיכֶם לָמָּה אַתֶּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת שְׁבוּרִים, הֵן אַמֵּת, הַמִּשְׁפָּט זֶה מְרִיטֵת עֲצָבִים, וְזֶה מִבְּלִבֵּל מְאֹד אֶת הָאָדָם, וְאֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבִזְכוּת הַרְבִּים, יִמְתְּקוּ מִמְּכֶם כָּל הַדִּינִים, וְלֹא תִדְעוּ כִּבְר מִשׁוּם צָרָה, וְתוֹכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס בְּגִדוֹל, כִּי אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל זְכוּת הַרְבִּים שְׁאַתֶּם עוֹשִׂים, וְאַף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ בְּאִיזָה לַחֵץ וְדַחַק אַתֶּם נִמְצָאִים, וְגַם אֲנִי נִמְצָא בְּלַחֵץ וְדַחַק אִים וְנוֹרָא, אֵךְ מִיָּמֵי לֹא תִאֲרָתִי שְׂאֲנִי אֲגִיעַ לְמַצְבִּים כְּאֵלוֹ, עִם כָּל זֹאת הַמְפִּיצִים מְסַפְרִים לִי מַה הֵם עוֹשִׂים, וְאֵיךְ שְׁחוּטְפִים אֶת הַסְּפָרִים, אִזּוּ בְּזֶה אֲנִי מַחִיָּה אֶת עֲצָמִי, שְׁלֹכַל הַפְּחוֹת עוֹשִׂים דְּבָרִים טוֹבִים.

אודות שדוכים לילדים וכו', תאמינו לי, כי השדוכים בידי הקדוש-ברוך-הוא, ובנדאי תעשו שדוכים טובים ומכשרים מאד, ראה איזה שדוף טוב עשה האח שלך ... גרו יאיר, עם בנו, ממש הפלא ופלא בלי עין הרע, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שכל עם ישראל יהיו מאשרים כמו שהם מאשרים, ישמרם הקדוש-ברוך-הוא כל ימי חייהם, ולכן גם לכם יהיו שדוכים טובים פאלה, העקר לא להתבלבל, רק תזכרו — מי שמשמש את רבנו ז"ל, הוא אינו מפסיד, מה לעשות? שאני צריך לקבל עלי את כל החצים, פי כף גזרה חכמתו יתברך וכו', עם כל זאת אני לא מפחד להתמודד עם הסמ"ך-מ"ם, ימח שמו וזכרו, אני לא אעזב עד שאגמר, כמו שאמר רבנו ז"ל: "גמתי ואגמר", ואני אמלא את כל העולם כלו עם אלקותו יתברך, עד שכלם ידעו בידיעה ברוחה ומזככת, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, וזה כל הרצון שלי — להמליך את מלכותו יתברך בעולם, לתקן עולם במלכות שדי, לגלות לכלם, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, וכלם ידברו אל הקדוש-ברוך-הוא, אשר זה הוא הלאמוד העמק של רבנו ז"ל! ואני לא אנוח ולא אשקט כל ימי חיי, עד שאזכה להוציא את זה מהכח אל הפעל.

ולכן אני מאד מאד מבקש אתכם — תעזרו לי! הנה רציתי מאד עכשו להדפיס את כל חלקי "אשר בנחל" בקטן, כי פה לוקחים את זה וכו', וחוטפים את זה ממש פאזיר לנשימה וכו', ואתמול הלכו המפיצים להפיץ בין מתנגדים הכי חריפים בברסלב וכו', וכלם תפסו את הספרים, ותהלה לאל, כל ההתנגדות ירדה, והכל היה רק דמיון של הסמ"ך-מ"ם, שהוציא שם רע על רבנו ז"ל, פאלו מי יודע מה. ולכן אני מאד מאד מבקש אתכם, תתחזקו מאד, ותראו מאד לעזר לי להדפיס את ספרי רבנו ז"ל. והקדוש-ברוך-הוא יתן לנו שפע, שגזפה להפיץ מליוני ספרים, בלי שום גזמא כלל, והקדוש-ברוך-הוא בנדאי לא יעזב אתכם.

פה תקבלו את שלשת השמות, אם יכולים להכניס את זה לספר שאתה כבר עכשו מדפיס, כי פשוט הם שלשה חולים,

שְׁצַרִּיכִים רַחֲמִים רַבִּים, וְזִכּוֹת גְּדוֹלָה בְּשָׁמַיִם שִׁישְׂאָרוּ בְּחַיִּים,
וְעַל-כֵּן תִּפְלְתִי וּבִקְשָׁתִי אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וּיְרַחֵם עָלֵיהֶם, וְתִהְיֶה
לָהֶם רַפּוּאָה שְׁלֵמָה, רַפּוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרַפּוּאָת הַגּוּף.

תִּכְנִיס אוֹתָם בְּעֲמוּד אֶחָד.

הַמֵּאחַל לָכֶם שָׁבַת שְׁלוֹם...

כו שא.

בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וְאַרְא, כ"ה טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

תִּבְקֶשׂ אֶת ... הַכִּי מֵאַחַר שְׂאֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת אֶת הַכְּנֶסֶת סֵפֶר
תּוֹרָה — זֶה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח, ה' שָׁבַט, אוּ כָּל הַשְּׁבוּעַ
הַבֵּא, מִיּוֹם שְׁנֵי זָהָבָה.

רְאֵה לְבַקֵּשׂ אֶת ... שְׁיִנְקָה לִי תַכְף-וּמִיד בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אֶת הַבַּיִת,
כִּי אֲנִי בָּא אֲז.

רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמֶיךָ בְּכֹל מִיַּנִּי אֶפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וְתִזְכֹּר, שְׁגִדוּל
אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאַסּוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וּבִפְרִט
אֶתְּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד חֲזָק עַל נַעַם חֲלֻקָּךְ, עַל אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם
חֲלֻקָּךְ וְגוֹרְלֶךָ, שְׂאֶתְה יוֹדֵעַ מִרְבִּי אֶמֶת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה,
וְצַרִּיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, כִּי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה רַק תְּלוּיָה
בְּאַמוּנַת חֲכָמִים.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵין קוֹנוֹ, לְדַבֵּר תָּמִיד אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְזִכּוֹת זֶה תִּתְבָּרֵךְ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וְאֵרָא, כִּי טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנִּימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְכֵן בְּעֵינַי הַהֶכְשָׁרִים שֶׁל הַיָּיִן.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים,
לִידַע מָה אוֹכְלִים, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, רַב רַבָּם מִהֶכְשָׁרִים מְלֵאִים
פְּקוּקִים, וְצְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לֹא לְהַכְשֵׁל בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים,
וּכְבָּר אָמַר הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ מְצִיעֵשְׁנוּב זִי"ע עַל רַבְּנֵי' — רֵאשִׁי
תְּבוֹת: ר'שְׁעִים בְּתִיָּהֶם גִּקְרָאִים מ'תִּים, וּכְשֶׁנֶּשְׂאֵל — הֲלֹא חֲסֵר
יִו"ד? הַשִּׁיב: בֵּן, בֵּן, אֶל רַבָּנִים כְּאֵלוֹ שְׁחֲסֵר מֵהֶם הַיִּו"ד, הֵינּוּ נִקְדַּת
הַיְהוּדִי, עֲלֵיהֶם אֲנִי מְכֹנֵן — ר'שְׁעִים בְּתִיָּהֶם גִּקְרָאִים מ'תִּים.
וְתֹאמִין לִי, עַד שְׁלֹא בָאתִי לִיבְנָאֵל, לֹא יִדְעָתִי שְׁיֵשׁ דְּבָר כְּזֶה,
'רַבָּנִים' שְׁמִמָּשׁ רְשָׁעִים אַוּרִים, וְשִׂרְאשִׁי תְּבוֹת שְׁלָהֶם: ר'שְׁעִים
בְּתִיָּהֶם גִּקְרָאִים מ'תִּים, כִּי חֲסֵר מֵהֶם " — אִיד, הֵינּוּ נִקְדַּת
הַיְהוּדוֹת.

אֲנִי דֵּן אֶת הַשְּׁלִיחַ לְכַף זְכוּת, בְּנֹדָאֵי לֹא הִיָּה לוֹ כְּסָף, וְלִקַּח
אֶת זֶה לְעֶצְמוֹ ... וְאֲנִי בָּא מִחֵר, וְאָבִיא לָךְ אֶת הַכְּסָף תְּכַף־וּמִיד.

אִם תּוֹכַל לְהַשִּׁיג לִי סְפָרִים חֲדָשִׁים, אֲהִיָּה לָךְ אֲסִיר תּוֹדָה,
וּבְכַרְט שְׁשִׁמְעָתִי שְׁיֵצֵא לְאוֹר מִחֲדָשׁ סִדּוּר הַשְּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ בְּהַדְפָּסָה
חֲדָשָׁה עִם אוֹתִיּוֹת חֲדָשׁוֹת, שְׁלֶשֶׁה כְּרָכִים.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַסִּבְלָנוּת, אֲנִי יוֹדַע שְׁאִתָּה סוֹבֵל הַרְבֵּה
מְאֹד, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁתַּעֲבֹר עַל הַכֹּל.

אם אָפֶשֶׁר שְׁתַּשִּׁיג לי אֶת הַיְרוּשָׁלַּמִי סֹדֵר מוֹעֵד, עִם פְּרוּשׁ חֲדָשׁ: "לב ירושלים", שְׁנֵדָפֶס עֲכָשׁוּ, אֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה, כִּי זֶה יְכוּלִים לְהַשִּׁיג רק בְּאַשְׁדּוֹד.

וְכֵן כָּל מִינֵי סִפְרִים שָׂרָק תִּמְצָא תְּבִיא אֵלַי, וְאֶהְיֶה לְךָ אָסִיר תּוֹדָה, וְאַשְׁלֵם לְךָ תִּכְף־וּמְדָר.

הַמֵּאחֵל לְךָ שְׁבוּעַ טוֹב...

כו שג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קִדְשׁ לְסֹדֵר וְאַרְא, כִּי טַבַּת הַתְּשֻׁנָּה.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! מְאֹד אָנִי מְצֻטָּעַר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשָׁה וְכוּ', אֲבָל עָלִי לֹאמַר לְךָ, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, זֶה טָבַע רַע שֶׁל בְּנֵי אָדָם, שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהַפִּיר טוֹבָה, וּמָה שָׂרָק תַּעֲשֶׂה לָהֶם, יִהְיוּ לָהֶם טְעֻנוֹת, וְאָנִי כָּבֵר מְאֻכְזָב זֶה שָׁנִים מִכְּפִיּוֹת טוֹבָה, וּבִיּוֹתֵר לְאַחֲרוֹנָה מֵהַ שְׂקָרָה, וְזֶה דְּבַר שְׂקָרֵר אוֹתִי לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי וְכוּ' וְכוּ', כִּי לֹא שְׁעַרְתִּי שֶׁתִּצָּא תִּקְלָה כְּזוֹ כְּפִי שְׂיֻצָּאָה.

רק תִּתְחַזֵּק וְתִרְאֶה לֹא לְהִתְיַאֵשׁ, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

לְזוּגוֹת הַצְּעִירִים תִּגִּיד, שְׁבַעֲזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אָנִי מְאֹד מְקַנְיָה, שְׁכֻלָּם יֵאָכְלוּ עַל שְׁלַחְנֵי בְּשִׁבְת־הַבָּאָה, וּבְזֶה יִהְיֶה לָהֶם פִּיּוֹס מֵהַ שְׂחָסְרוֹ לָהֶם, כִּי הֵם עֲדִין לֹא אָכְלוּ אֶצְלִי, וְעַל־כֵּן אָנִי מְזַמֵּן אֶת כָּל הַעֲשָׂרָה הָאֲבָרְכִים עִם נְשׁוֹתֵיהֶם, שְׂיָבוֹאוּ לְאָכֵל סְעֻדַת שִׁבְת־אֶצְלִי, וְתִגִּיד אֶת זֹאת לָהֶם.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד עַל נַעַם חִלְקֵנוּ,

עַל אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם חָלַקְנוּ וְגוֹרְלָנוּ, שְׁאַנְחָנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אַמֶּת כָּזָה,
רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזָה, וּמָה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבְנוּ ז"ל.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכַבֵּר עִכְשָׁו נוּכַל
לְהַזִּיז אֶת הָעֲנִינִים בְּעֵינֵי הַבְּנֵיהָ.

אודות ... תגיד להם, שאני מקבל את כל המכתבים שלהם,
אבל מאד מאד קשה לי לענות על כל מכתב, כי פשוט אני בלחץ
מאד גדול מהחובות שעלי לפרע, ועל-כן ראשי בל עמדי לענות
על כל השאלות.

המאחל לך שבוע טוב ומברך...

כו דש.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וארא, כ"ו טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע איך שעברה
לכם שבת יפה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תהיינה לכם
שבתות שמחות ועליזות, כי סוף כל סוף מה ישאר מאתנו? רק זה
שאנחנו משתוקקים אל הקדוש-ברוך-הוא, ואשרי מי שמחזיק
מעמד, ואינו נשבר משום דבר, אלא נמשך תמיד אחריו יתברך, כי
מה יתרון לאדם מכל עמלו — אם לא רק הדבקות שזוכה לדבק
את עצמו באין סוף ברוך הוא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח ברכך תמיד.

ראה לומר ל... גרו יאיר, שינקה היום את ביתי, כי כבר אני
בא, בעזרתו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי־שבת־קדש לסדר וארא, כ"ו טבת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, הַיְיָ הַיְיָ עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם
וַיְצִילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! איזו זכות היא זו, שאנו זוכים לדבר מרבנו
ו"ל, וצריכים הרבה רחמים לבקש את הקדוש־ברוך־הוא, שנוזֶה
כֹּל זְמַן שְׁאֵנוּ חַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִיּוֹת מְקַשְׁרִים לְרַבְּנוּ ו"ל,
וְאַחֲרֵי־כֵן צְרִיכִים עוֹד רַחֲמִים כְּשֶׁתְּצַא נִשְׁמַתְנוּ, שְׁנוֹזֶה לְבָא אֶל
הַיֵּכַל רַבְּנוּ ו"ל.

וּבְאַמַּת רַבְּנוּ ו"ל אֹמֵר (סִפְרֵ־הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק): הַמְקַרְבִּים אֶל
הַצְּדִיק בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִהְיוּ מְקַרְבִּים אֶל הַצְּדִיק בְּעוֹלָם הַבָּא; אִזִּי הִבָּה
נִתְחַיֵּל לִפְשָׁפֶשׂ בְּמַעֲשֵׂינוּ — הָאֵם אָנוּ בְּאַמַּת מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו"ל,
הָאֵם אֵינְנוּ מְטַעִים אֶת עַצְמֵנוּ? ! כִּי בְּדַבַּר רַבְּנוּ ו"ל יְכוּלִים לְהִטְעוֹת
אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד, יְכוּלִים לְחַשֵּׁב שְׁאֵנוּ מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו"ל,
וּלְבַסּוֹף אֵין לָנוּ שׁוּם שְׂיִכוּת אֶל רַבְּנוּ ו"ל. מָה עֲנִין הַהִתְקַרְבוּת,
בְּמָה מִתְבַּטָּאת הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ו"ל?

הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן בְּהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ו"ל, זֶה רַק כְּפִי שְׁלוֹמֵדִים
סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצב),
אֲשֶׁר פָּנִיו, שְׁכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר. מִי שְׂרוּצָה לְרֹאוֹת אֶת הַפָּנִים
וְהַשָּׁכַל שֶׁל הַצְּדִיק, יִלְמַד הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. וְלִכֵּן הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן
בְּהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ו"ל, מְכַרְחִים לְלַמַּד הַרְבֵּה הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבְּנוּ
ו"ל: "לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן", זֶה סֵפֶר הַיְסוּד, אֵלּוּ הֵן הַתּוֹרוֹת שֶׁרַבְּנוּ ו"ל
גָּלָה לָנוּ, שְׁכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה זֶה מְרַשֵּׁם לְמַחֲלָה אַחֲרָת. כְּשֶׁאַדָּם זוֹכֶה
וְלוֹמַד תּוֹרָה בְּ"לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן", מִתְבּוֹרֵד לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוא,
וּמִבְקֵשׁ שְׂיָקִים אֶת הַתּוֹרָה, וּמִכָּל שֶׁפֶן כְּשׁוֹזֶכֶה לוֹמַר תְּפִלָּה

מ"לקויטי-תפלות", בְּזֶה מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֶת אֹר רַבְּנוּ ז"ל, אֶת הַפָּנִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֶת הַשֶּׁקֶל וְהַדַּעַת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְלִכְן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסֶלַב, הַרוֹצֶה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב לְרַבְּנוּ ז"ל, מְכַרֵּחַ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם "לקויטי-מוֹהַר"ן", חֶק וְלֹא יַעֲבֹר. וְכֵן צְרִיכִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", אֲפִלּוּ קִצָּת, הַלְשׁוֹן שֶׁשָּׁם מְעוֹרְרַת מֵהַשְּׁנָה. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקויטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁיִּשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, יִשְׁנִים וְיִשְׁנִים וְאֵינָם קוֹלְטִים שֵׁשִׁשִּׁימִים, מְסֻתָּבְבִים עִם חֲלִיפָה וְכוּבֵע עִם נַעֲלִים וּמְכַנְסִים, וּמְדַבְּרִים וְהוֹלְכִים וְאוֹכְלִים, וְהַכֹּל בְּכַחֲנֵת שְׁנָה. אִם הַמַּח אֵינוֹ תוֹפֵס אֶת הַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא, אִם הַמַּח אֵינוֹ חוֹשֵׁב מִהַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא, אִם אֵינָנו שׁוֹמְרִים מִחֻשְׁבוֹתֵינוּ וּמִהֲרָרִים הַרְהוּרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אִז אָנוּ יִשְׁנִים. מָה אָנוּ רוֹאִים עֹכְשׁוֹ? נִתְקִים מֵה שְׁאוּמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה ה, כ): הוּא, הָאֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע, שָׁמַיִם חֲשָׁף לְאוֹר וְאוֹר לְחֲשָׁף, שָׁמַיִם מָר לְמַתֵּק וּמַתֵּק לְמָר, אוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנִגְדָּ פְּנֵיהֶם נְבוֹנִים, אוֹי גְבוּרִים לְשִׁתוֹת יַיִן וְאַנְשֵׁי חֵיל לְמַסֵּף שְׂכָר. הַכֹּל יַעֲשׂוּ, אֲבָל לֹא יִשְׁמְרוּ עַל הַמַּחֲשָׁבָה. הַמַּחֲשָׁבָה יִשְׁנָה, מְדַמְיֵנַת דְּמִיוֹנוֹת, כְּאִלּוּ פְּלוּגֵי הוֹרֵס אוֹתִי וְכוּ', וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקויטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א): בְּמָקוֹם שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה חוֹשֶׁבֶת — שָׁם כָּל הָאָדָם; אִם אָדָם חוֹשֵׁב רַק מִהַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא — נִמְצָא אֲצֵל הַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם חוֹשֵׁב מִשְׁטִיּוֹת — נִמְצָא בְּשִׁטִּיּוֹת. אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקויטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מ"ט): מֵהוּ יֵצֵר טוֹב? מִחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת, כְּשֶׁאָדָם חוֹשֵׁב רַק מִטוֹב, סִימָן שֶׁהַיֵּצֵר טוֹב שׁוֹלֵט בּוֹ, רוֹאֵה שְׁכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ טוֹב, וְאִז יֵצֵר טוֹב שׁוֹלֵט בּוֹ, אֲבָל אִם חוֹשֵׁב רַק רַע כָּל הַיּוֹם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מִהֲרָר הַרְהוּרִים רָעִים, הַיֵּצֵר הָרַע שׁוֹלֵט בּוֹ. וְלִכְן יְהוּדֵי צְרִיף לְשִׁמּוֹר עַל הַמַּחֲשָׁבָה, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל קִדְשַׁת הַמַּחֲשָׁבָה, כִּי הַיֵּצֵר טוֹב זֶה מִחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת, וְהַיֵּצֵר הָרַע אֵלּוּ מִחֻשְׁבוֹת רָעוֹת, וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקויטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נ'): הַמַּחֲשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטוֹתָהּ כְּרִצּוֹנָה לְמָקוֹם שְׁרוּצָה, כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר לְשִׁתֵּי מִחֻשְׁבוֹת לְשִׁמֵּשׁ בְּיַחַד, אֲלֵא — אוֹ שְׁחוֹשֵׁב רַק דְּבָרִים טוֹבִים, רַק מִהַקְּדוּשָׁת-בְּרוּךְ-הוּא, אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, חוֹשֵׁב רַק הַרְהוּרִים רָעִים וְכוּ', וְלִכְן צְרִיכִים לְשִׁמּוֹר מְאֹד עַל הַמַּחֲשָׁבָה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נג): המחשבה מאד יקרה, וככל שאדם מכניס בעצמו יותר את הקדוש-ברוך-הוא והתורה במחשבה, אזי נדבק בהקדוש-ברוך-הוא ובתורה. וחקמינו הקדושים אומרים (ירושלמי שבת עה.): "והסיר הו"ה כל חלי" (דברים ז, טו) — זה הרעיון, רחמנא לצלן, כשאדם חושב רק רע, נכנס בו דמיון שרודפים אותו, שמדברים עליו, זה שבר עצבים, שמפחד שפלים מדברים עליו וכו', ואדם צריך לשמר מחשבתו, ולהיות דבוק רק בו יתברך, ואם לאו — הוא ישן וחולם חלומות רעים, ואמלל גדול הוא. ועל-ידי שלומדים ספורי-מעשיות, רבנו ז"ל מעורר מהשנה, כמו שמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שהצדיק מעורר מהשנה, על-ידי ספורי מעשיות משנים קדמוניות, ואיך אנו יודעים שאיננו ישנים? אולי אנו מסתובבים בעולם הדמיון? ! כי הראיה, שאנו רואים בני-אדם מקללים זה את זה מלבישים את זאת בקדשה, אבל זו טמאה, אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות קללה, חלק ב', סימן א'): 'הרגיל בקללות, בא מעולם התהו'. מהו תהו? תהו ובהו, אין אצלו הקדוש-ברוך-הוא, ולהפך 'הרגיל בברכה בא מעולם התקון, ומהו? שפגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתנו, עמנו ואצלנו. ולכן עלינו ללמד הרבה ספורי-מעשיות בכל יום ויום, ולהתעורר מהשנה. ומה הסימן שהתעוררנו מהשנה? אם יש לנו התבודדות.

וזה הדבר השני בהתקרבות אל רבנו ז"ל, מי שרוצה לידיע אם מקרב לרבנו ז"ל אם לאו, יבדק אם מתבודד אליו יתברך. רבנו ז"ל הזהירנו לספור בכל יום ויום אל הקדוש-ברוך-הוא כל העובר עליו בשפת האם שלו, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן נא): את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד, ואיך נצולים? על-ידי שאדם מרגיל עצמו לשיח לפניו יתברך כל אשר כואב ומעיק לו, כמו שמדברים אל חבר טוב. ובזה נמדד חסיד ברסלב — מי שמתבודד בכל יום אל הקדוש-ברוך-הוא, ושופך לבו לפניו, הוא ברסלב חסיד אמתי, כל הדורות ידעו אנשי שלומנו היקרים, שהיסוד בחסידות ברסלב זה התבודדות — לדבר אל הקדוש-

בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן בָּאוּ נִתְאַחַד יַחַד, וַיִּנְחֲזֵק זֶה אֶת זֶה, וַיִּתְבּוֹדֵד. וּמִי שֶׁהִסְתּוֹכַח הִרְבֵּה אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שֶׁשָּׂתָה הִרְבֵּה תוֹרוֹת מִרְבּוֹנוּ ז"ל, דְּבוּרִים מִרְבּוֹנוּ ז"ל, יוֹדֵעַ שֶׁהִסּוֹד אֶצֶל רַבּוֹנוּ ז"ל זֶה הִתְבּוֹדְדוֹת, לְדַבֵּר הִרְבֵּה אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִיזָה נֶעַם זֶה, אִיזוֹ עֲרֻבוֹת וְטַעַם טוֹב לְשִׁבֵר אֶת הַלֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי בְּגִי-אָדָם אֵינָם מְבִינִים זֶה אֶת זֶה, וְלֹא יִבִּינוּ זֶה אֶת זֶה, וּמִדּוּעַ? כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֲנֻכִּיּוֹת רַק אֲנִי וְאֲנִי. בְּגִי-אָדָם הֵם כְּפוּיֵי טוֹבָה, עוֹשִׂים לָהֶם טוֹבָה, וְאֵינָם מְעֲרִיכִים אוֹתָהּ. וְאוֹמְרִים: כֵּן, 'אֲבָל'... כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר אֲבָל, צְרִיכִים לְשִׁנוֹת לְאֲבָל, לֹא עָלֵינוּ. הַצְּדִיק עֹשֶׂה לָּךְ טוֹב, מֶה אַתָּה מְשַׁלֵּם לוֹ חֲזָרָה רַע? לָמָּה אַתָּה מְדַבֵּר עָלָיו? אֲבָל... זֶה לֹא אֲבָל, אֶלָּא יוֹם אֲבָל לָךְ, שְׂאִינְךָ מִתְבַּיֵּשׁ, וּמְשַׁלֵּם רַע לְהַצְּדִיק כְּשֶׁעֹשֶׂה לָּךְ פֶּעַם טוֹבָה, וּמְכַל שִׁכְּן שְׁלֹא הָיָה זֶה פֶּעַם אַחַת, אֶלָּא הַצְּדִיק מְסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֶךָ, וְכִיצַד תַּעֲזוּ לְדַבֵּר עַל הַצְּדִיק?! לִכֵּן צְרִיכִים הִרְבֵּה לְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְדַבֵּר אֵלָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּקְשֵׁר אוֹתִי הַיְטִב אֶל הַצְּדִיק, שְׁכַל זְמַן שְׂאֲנִי חַי, לֹא אֶעֱזָבֵנוּ. וְאוֹמֵר רַבּוֹנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִימָן ג): קִרְבַת הַצְּדִיק טוֹב בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא; כְּשֶׁאָדָם מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק — זֶה טוֹב לוֹ בְּשָׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. וּמֶה טוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה? אוֹמֵר רַבּוֹנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִימָן ל): בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק תִּלְמִידָיו מִתְפָּרְנְסִים; כָּל הַתְּפָרְנֶסָה שֵׁיֵשׁ לָנוּ, זֶה בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק. וּבְעוֹלָם הַבָּא מֶה טוֹב לָנוּ? שֶׁם נִתּוּדַע מֶה פִּעֲלָנוּ, עַל-יְדֵי הַדְּבוּרִים שֶׁדִּבְרָנוּ לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעֵר מֶה מְשַׁלְּמִים לְמַעַלָּה עַל תְּבוֹת: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַע וְנָמַר לִי, תִּצִּיל אוֹתִי, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הִיָּצֵר הָרַע בּוֹעֵר בִּי, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּשְׁמַר מִחֲשַׁבְתִּי, שְׂאֲחֻשֵׁב מִחֲשַׁבּוֹת טוֹבוֹת וְהִרְהוּרִים טוֹבִים, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּנְקֶה לִי אֶת הַמַּח, תִּקְדֵּשׁ אֶת עֵינַי שְׁלֹא אֶסְתַּכַּל עַל גִּשְׁמִים, שְׁלֹא יִכְנַס בְּאָזְנֵי רַע מִשׁוֹם רָשָׁע מִרְשַׁע הַמְּדַבֵּר עַל הַצְּדִיק, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּנְקֶה אֶזְנִי, שְׁלֹא אֶשְׁמַע רַק דְּבָרֵי הַצְּדִיק, רַק דְּבָרֵי אֱמוּנָה, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַרְנֵי מִכַּעַס, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַר פִּי, שְׁיִהְיֶה פִּי קְדוֹשׁ, וְכֵן הִלָּאָה וְהִלָּאָה, כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁיִהְיֶה מְדַבֵּר לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — מִהַפֶּךְ עוֹלָמוֹת. אִם הֵייתֶם יוֹדְעִים מֶה מְשַׁלְּמִים בְּשִׁבְלִי לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

הייתם כל היום מטילים בְּהָרִים ובשדות, ומדברים אליו יתברך. רבנו ז"ל רצה, שאנשי שלומנו ינהמו כל היום כחיות השדה, וידברו אל הקדוש-ברוך-הוא, ואמר (ספר-המדות, אות צדיק, סימן פו): בעולם הזה כל הרוצה לקרב עצמו — מקרב, ובעולם הבא אין מקרבים אלא למקרבים בלבד.

זכינו להיות מקרבים לרבי אמת פנה, למה לא נקים דברי רבנו ז"ל, שבקשנו לבקשו יתברך בכל יום. זה חסרה לו פרנסה, ומסתובב שבור, לה עתה בשדה ותצעק לפניו יתברך: "רבנו של עולם, אין לי פרנסה, אני מלא חובות", נסיתם זאת? לאו, והראיה, שאין לכם פרנסה... ולכן למי שאין כסף, סימן שאין לו כסופים להקדוש-ברוך-הוא, כי אם יש כסופים לאדם, נשפך עליו שפע.

ולכן אל תהיו בטלנים! התחילו להתבודד אל הבורא יתברך שמו, וזה יגלה לכם אם אתם מקרבים אליו ז"ל אם לאו, כי רק בזה נמדדת ההתקרבות. ולכן התחילו מעתה לקיים דברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן נב), שרבנו ז"ל מפרש המשנה: הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי וגוי, אדם מתבודד בלילה להקדוש-ברוך-הוא, הוא נכלל במחייב המציאות באין סוף ברוך הוא. ולכן עוד הלילה 'תגנבו' חמש דקות לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, עשר דקות, עשרים דקות וכו' וכו', חבל על כל יום ויום, על כל לילה ולילה, שאין מדברים להקדוש-ברוך-הוא, כי רק זה ישאר מכם, אל תחיו באשליה. יש לנו כל-כף הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, אבל אדם צריך לבקש את אשר מעיק ומציק לו ביותר. פעם אחת בא אחד אל מוהר"ן ז"ל, ואמר: יש לי כל-כף הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, ואיני יודע ממה להתחיל. ושאלו מוהר"ן ז"ל: מה מציק לה ביותר? ואמר לו: האמת אמר לכם, אין לי פרנסה, אני בעל חוב. אמר לו מוהר"ן ז"ל: לה תבקש מאת הקדוש-ברוך-הוא פרנסה. ואמר, שמתביש, כי יש לו לבקש על טהרת המחשבה, על קדשת העינים, על קדשת האזנים וכו', והחל לבכות. ואמר לו מוהר"ן ז"ל: לא ולא, אתה תבקש מהקדוש-ברוך-הוא על פרנסה, כי זה אתה מרגיש שחסר לה וכואב לה,

שאתה בעל חוב, והבעלי חובות רודפים אחריך, ואין לך לפרע להם וכו' וכו', כי אצל רבנו ז"ל הנה העקר אמת. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קיב), שהתפלה צריכה להיות עם אמת. ומוסיף ואומר שם, שהמשפיל המבין, צריך לבקש ולהתחנן כל ימיו, שיזכה לדבר דבור אחד של אמת, כי אדם מטעה את עצמו. ולכן אם חסרה לנו פרנסה, צריכים לבקש קדם על פרנסה, אשר זה אנו מרגישים, שבאמת כואב לנו. אם אחד איננו בריא, חס ושלום, שיבקש על זה קדם, או אחד מספן אין לו שדוף זה כואב לך, אתה מרגיש שאין לך אשה, ואתה בצער, אזי תבקש על זה, ואם תבקש על מה שחסר לך, אזי תבקש גם על יראת שמים, על קדשת המחשבה, העינים והאף, שלא נהיה בכעס וכו', ועל-כן אל תהיו בטלנים! אל תלכו הלילה לישן לפני שאתם הולכים בשדה סמוך לים, ותבקשו אותו יתברך חמש-עשרה עשרים דקות וכו', אשר רק בזה נמדדת חסידות ברסלב.

הדבר השלישי — מדות, צריכים ללמד הרבה "ספר-המדות", רבנו ז"ל אמר, אם קיסרים ומלכים היו יודעים איך אני מלמד את אנשי דרך ארץ, היו שולחים את ילדיהם ללמד אצלי דרך ארץ. אצל רבנו ז"ל הנה דרך ארץ גדול, ידעו שאסור לדבר על יהודי אחר. ולכן רצה שנדפיס את "ספר-המדות" במהדורה קטנה, כדי שיהיה תמיד בכיס, ויוכלו לעיין בו. ורבנו ז"ל חבר ספר זה קדם גיל בר-מצוה, ואמר, שספר זה עשה אותו ליהודי. ולכן הדבר השלישי בחסידות ברסלב זה מדות, ועלינו להקפיד על כך מאוד מאוד. וספר לי ר' לוי יצחק ז"ל, כשבא בפעם הראשונה לאומן, כל-כך התפעל, כי ראה שהמבגרים פנו לצעירים יותר בלשון רבים: אתם הולכים וכו', ר' יצחק, ר' רפאל וכו' וכו', כשבפולגנה לעמת זאת — העזות היתה מאוד גדולה, ובאוקראינה היו היהודים מישבים מאוד, בדרך ארץ ובנעם, והתפעל ר' לוי יצחק כל-כך. ואמר לי, תאמין לי, שעמדתי משתומם, אני בחור צעיר, ונגש אלי יהודי מבגור, ואומר לי: תסלחו לי, אולי לא קשה לכם לעזר לי וכו', ודבר אלי כאל חכם ורב. זה נקרא מדות, וזה "ספר-המדות",

וְעַל זֶה עָלִינוּ לְמִסַּר נַפְשֵׁנוּ. וְכֵן עָלִינוּ לְהַרְגִיל כֶּף אֶת יְלָדֵינוּ, שְׁיִלְמְדוּ הַרְבֵּה "סִפְרֵ-הַמִּדּוֹת", כִּי הַמִּדּוֹת זֶה הַיְסוּד שֶׁל הָאָדָם, אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'): אִם אָדָם מְכִיר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִזּוּ הוּא אָדָם, אֲדַמָּה לְעֵלְיוֹן (יִשְׁעִיָּה יד, יד), אֲבָל אִם אָדָם אֵינוֹ מְכִיר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא חַיָּה בְּדַמּוֹת אָדָם. הַכִּיצַד יִתְכַן, שְׁיִהוּדֵי יִרְצֶה לְהַגְבִּיחַ יָדַיִם עַל זִוְלָתוֹ, סִימָן שֶׁהוּא חַיָּה בְּדַמּוֹת אָדָם... וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין נח): הַמְרִים יָד עַל חֲבֵרוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הִכְהוּ — נִקְרָא רָשָׁע. וְלִכֵּן אֲצֵל אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַיְסוּד דְרָךְ אֲרָץ, מִדּוֹת, וְזֶה אָנוּ צְרִיכִים לְהַחֲדִיר בְּנוֹ — מִדּוֹת, לְעֶזֶר זֶה לְזֶה, לְמִסַּר נַפְשֵׁנוּ זֶה בְּעֶבֶר זֶה, מִי שֶׁאֵין לוֹ שֶׁכָּל — שְׁיִלָּךְ, אֲבָל אֲשֶׁרֵי מִי שְׁלוֹמְד בְּכָל יוֹם "שִׁיחוֹת-הַר"ן" וְ"חֵי-מוֹהַר"ן", שֶׁאֵלּוֹ שִׁיחוֹת רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁדָּבַר עִם אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמוֹהַרְנֵת ז"ל, הַתְּחִזְקוֹת וְעֲצוֹת, וְאָמַר מוֹהַרְנֵת ז"ל: עַל כָּל כִּפְיֵת הַתְּעוֹרְרוֹת, צְרִיכִים צִלְחַת מְלֵאָה הַתְּחִזְקוֹת, שְׁצְרִיכִים אוֹתָהּ יוֹתֵר מֵהַתְּעוֹרְרוֹת. רֹאִים בְּנֵי-אָדָם בְּעֵלֵי טֹבַע רַע מְאֹד, נִכְנָסִים לְבֵית-הַכִּנְסֵת, כְּבָר מֵתְבוֹנְנִים בְּעֵיִן רְעָה, וְנִדְמָה לָהֶם כְּאֵלוֹ הֵם מֵתְקַנְיִם! מַה יֵּשׁ לָךְ עִם הַזִּוּלָת? גְּמַרְתָּ עִם עֲצֻמָּךְ?! בֵּית-הַכִּנְסֵת צְרִיךְ לִהְיוֹת מְקוֹם צְבוּרֵי, שֶׁכָּל הַצְּבוּר יִהְיֶה לָהֶם הַיְכָן לִהְיוֹת. אֲדַרְבֵּה, בְּבֵית-הַכִּנְסֵת מֵתְקַבְּצִים כָּל מֵינֵי טְפוּסֵי אֲנָשִׁים, וְאֶף אֶחָד אֵינוֹ צְרִיךְ לְהַחֲזִיק כְּמוֹךְ, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ דַּעְתּוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֻכּוֹת נח): כְּשֵׁם שֶׁפְּרָצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כֵּן דַּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת; כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ דַּעָה וּמַחְשֶׁבֶת אַחֲרָת, וְאֲסוּר לְגַרֵּשׁ אֶף יְהוּדֵי, רַק אֶת בְּעַל מַחְלָקָת, אֲשֶׁר מִסִּית וּמְדִיחַ, אֵין מְקוֹמוֹ אֲצִלָּנוּ! הִנֵּה יְהוּדֵי נִכְנָס לְבֵית-הַכִּנְסֵת שְׁבוּר, אֵין לוֹ פְּרֻנְסָה, שְׁקוּעַ בְּחֻבּוֹת, צְרִיךְ לְהִשְׁיֵא בְּנֵיו, אֲשֶׁתּוֹ חוֹלָה, יְלָדָיו חוֹלִים וְכוּ' וְכוּ', וְהִנֵּה רֵץ לְבֵית-הַכִּנְסֵת לְבָרַח אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִנֵּה אֶחָד קוֹפֵץ עָלָיו וּמְשַׁפִּילוֹ וּמְדַכְּאוֹ, אֲזִי אִם בְּעַל מַחְלָקָת הוּא — יֵשׁ לְסַלְקוֹ. הֲלֹא בֵּית-הַכִּנְסֵת הוּא מִשְׁכַּן הַשְּׁכִינָה. וּמְסַפְרִים עַל רַבִּי יוֹסֵי בֶן קִסְמָא, שֶׁנִּכְנָס לְבֵית-הַכִּנְסֵת בְּטְבָרְיָה, וְרָאָה שְׁיֵשׁ רִיב בֵּין הַחֲכָמִים, וְר' יְהוּדָה סוֹחֵב מֵצַד אֶחָד וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מֵצַד שֵׁנִי וְכוּ', קָם רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר: תָּמָה אָנִי, אִם לֹא יִהְיֶה מְקוֹם זֶה מְקוֹם עֲבוּדָה זָרָה. כִּי בֵּית-הַכִּנְסֵת הוּא מְקוֹם תּוֹרָה

והתפלה, לשמח עם הקדוש-ברוך-הוא, ואיך מעזים לריב ולהתקוטט?! ובפרט בית-הכנסת של רבנו ז"ל, שם צריך להיות קדש קדשים. אומרים חכמינו הקדושים (יחזקאל יא, טז): "ואהי להם לבית-מקדש מעט" — אלו בתי פנסיות ובתי מדרשות שבגולה. אין לנו עתה בית-הכנסת, ועל זה אנו אומרים חצות בכל לילה בככיות עצומות, ולבקשו יתברך, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן טז): העבר אין — מה שעבר איננו, בית-המקדש נחרב, אבל רוצה הקדוש-ברוך-הוא לבנות את בית-המקדש, ומי מעכב? פלוני, אולי אלמוני, זה, אולי ההוא וכו', לא ולא! אני מעכב בגן בית-המקדש, המחשבות שלי, העצבות שלי, הדברים בטלים והלשון-הרע שלי, העזות שלי לשבר יהודי הנכנס לבית-הכנסת, וההסתות שאני מסית זה נגד זה, זה אשר מעכב בגן בית-המקדש. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (פסיקתא שיר השירים): "אני ישנה" — מבית-המקדש, "ולבי ער" — אלו בתי פנסיות ובתי מדרשות, עתה אין לנו בית-המקדש, אבל יש בתי פנסיות ובתי מדרשות, ועלינו לראות שבבית-הכנסת הנקרא על שם רבנו ז"ל, לא יהיו שום דבורים אחרים, רק דבורי התחזקות והתעוררות, דבורי שמחה, רקודים, כי כל הצרות זה רק מחמת עצבות ומרה שחורה, אך "עז וחדנה במקומו", אצלו יתברך ישנה רק שמחה, ולכן תקבלו על עצמכם שאחר כל תפלה תצאו ברקוד, כי אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה): כשאדם מתפלל, הוא מתבטל לגמרי להקדוש-ברוך-הוא, עד ששוכח מצרותיו, אבל כששב למציאות, מתגברים עליו הצרות והיסורים. לכן צריכים ללמד איזה למוד אחר התפלה, אבל אנו שבורים ורצוצים, אזי לכל הפחות נרקוד, נהיה בשמחה, שזכינו להתפלל להקדוש-ברוך-הוא במגן שחרית, שתקן אברהם אבינו, מהי מנחה — יצחק אבינו תקן, מה זה מעריב — יעקב אבינו תקן. אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נה): באתר דאית תמן אבות, אית תמן שכינתא, היכן שמתפללים השלש תפלות: שחרית, מנחה, ערבית — שם השכינה; אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'): השלש תפלות הן שלשה מחין — חכמה, בינה ונדעת, שהם

מְצִילִים מִתַּאֲוֵת נְאוּף. וְלִכֵּן זֶה רֵאשִׁי תְבוּת שֶׁל הַשֵּׁם שְׁמוּצִיא אֶת כָּל הַטְּפוֹת שְׂיָצְאוּ לְבִטְלָה: "חֵיל בְּלַע וַיִּקְאֲנוּ" (אִיּוֹב כ, טו); וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'): כְּשֶׁאוֹמְרִים בְּרַכַּת אֲתָקַע בְּשׁוֹפָר, וּמְזַכְרִים שָׁם: "וַיִּקְבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע" — זֶה שֵׁם חֲב"ו קְדוֹשׁ וְנוֹרָא, שְׂזֵה רֵאשִׁי תְבוּת חֲכָמָה, בִּינָה וְדַעַת, שְׁלֵשָׁה מַחֲזֵן הַמְצִילִין מִתַּאֲוֵת נְאוּף. "בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי — זֶה גַם-כֵּן שֵׁם הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא הַזֶּה חֲב"ו, וְכֵן "וַיִּתֵּן חֵי לִקְנוֹ בְּתוֹרַתְךָ" — רֵאשִׁי תְבוּת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא חֲב"ו, וְלִהְפֹךְ — חו"ב, שְׂאָדָם בְּעַל חוֹב זֶה גַם-כֵּן רֵאשִׁי תְבוּת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא חֲב"ו. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל: מֵהֵיכָן בָּא, שְׂאָדָם בְּעַל חוֹב? כִּי פָגַם בְּבְרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הוֹצִיא זָרַע לְבִטְלָה. אוֹי, אוֹי, יֵשׁ לָנוּ חַטָּאוֹת נְעוּרִים, הִנֵּה אָנוּ בְּסוּף יְמֵי שׁוֹכְבֵי"ם, וְעַדִּין לֹא שָׁכְנוּ בְּתִשׁוּבָה, בְּשַׁעַת שְׂיִהוּדִים מִתְקַבְּצִים בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, וְאִזּוֹ כָּל הַטְּפוֹת שְׂאָדָם אֲבָד לְבִטְלָה, גַם-כֵּן בָּאִים לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, וּמְבַקְּשִׁים תְּקוּן, וּבְמָקוֹם שְׂיִהִיָּה לָהֶם תְּקוּן — הֵם הַחוֹבָלִים, עוֹשִׂים מְרִיבוֹת בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן עא), שֵׁישׁ נַעַם וַיֵּשׁ חוֹבָלִים, נַעַם — תְּלַמִּדֵי חֲכָמִים הַמְּנַעֲיִמִים זֶה לְזֶה בְּהִלְכָה, הַתְּלַמִּדִים שֶׁל הַצַּדִּיק מִחֲזִיקִים זֶה אֶת זֶה, אֶחָד נִכְנָס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, צְרִיכִים לְחִזְקוֹ וְלַעֲוֹדָדוֹ וְלִשְׁמָחוֹ, חוֹבָלִים — תְּלַמִּדֵי חֲכָמִים שְׁחוֹבָלִים זֶה לְזֶה בְּהִלְכָה. גַם-כֵּן תְּלַמִּדֵי הַצַּדִּיק, פְּלוּנֵי נִכְנָס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, וּפּוֹגְעִים בוֹ, שֶׁהוּא כָּף וְאַחֲרָת, מִי שְׂמַךְ לְאִישׁ?! שֶׁב בְּפִנְתֵיךְ, תְּלַמֵּד לְמוֹדֵיךְ, וְעֹזֵב אֶת זוּלְתֵךְ. הֲלוֹאִי נִחְיָה אֵלֶיךָ שָׁנִים בְּעוֹלָם, וּנִתְקַן מֵה שְׂפָגְמָנוּ, וְלִכֵּן לָמָּה לָנוּ עֶסֶק עִם אַחֲרִים?! לִכֵּן בֵּית-הַכְּנֶסֶת צְרִיף לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת טז): מֵה הַנְּחָלִים הִלְלוּ, בְּגִי אָדָם יוֹרְדִים לְתוֹכָם כְּשֶׁהֵם טְמֵאִים, וְטוֹבָלִים וְעוֹלִים טְהוּרִים, כָּף בְּתֵי כְּנֶסֶיּוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, בְּגִי אָדָם נִכְנָסִים לְתוֹכָם כְּשֶׁהֵם מְלֵאֵי עוֹנוֹת, וַיּוֹצֵאִים מְלֵאִים מְצוּוֹת. לִכֵּן בֵּית-הַכְּנֶסֶת עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל צְרִיף לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ, שֵׁם לֹא מְדַבְּרִים רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה, שֵׁם נִכְנָסִים בְּאַחֲדוּת, וְאִין מִחֻלְקָת כָּלֵל.

אחי ורעי היקרים! רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן

(נט): הצדיק בונה "היכל-הקדש", והקדוש-ברוך-הוא עזרני שיש לי חלק בזה. בניתי כבר בכמה מקומות "היכל-הקדש", אבל רבנו ז"ל מדגיש, שצריכים לשמור מאד, שלא יתאחו בנו הרע של אלו המתקרבים, כי הרע שלהם יכול להפיל אותנו. לזאת אבקש את כל אנשי שלומנו, תלמידי "היכל-הקדש", אצלנו לא לומדים אלא אמונה בהקדוש-ברוך-הוא! אין לנו בזה העולם אף אחד רק הקדוש-ברוך-הוא! הדבורים שלנו הם רק הקדוש-ברוך-הוא! ורק ממנו יתברך אנו מדברים, ואין לנו בזה העולם אף אחד אחר, ולכל יטעו אתכם פאלו יש משהו אחר חוץ מאלקות, אלא כל הדומם, צומח, חי, מדבר — זה לבוש לגבי אין סוף ברוך הוא, והכל לכל אלקות גמור הוא; וכל השאר הכל דמיון אחד גדול, בני-אדם רצים ומתרוצצים ורבים, רבנו ז"ל אמר פעם לאחד מאנשי שלומנו: בא הנה. ורבנו ז"ל הוליכו אל החלון בעיר ברסלב, ומהחלון ראו את השוק, ומה ראו שם? עגלות וסוסים, אנשים רצים ומתרוצצים, קונים סחורה. ושאל רבנו ז"ל: מה אתה רואה? ואמר: אנשים רצים, סוסים וכו', ואמר לו: עוד חמשים שנה אני לא אהיה, אתה לא תהיה, ואלו האנשים והסוסים לא יהיו, יהיו רק אנשים וסוסים אחרים, אז מה אתה רץ ומתרוצץ, עד ששכחת להסתכל על השנים.

נא ונא התעוררו נא! אם אתם נמצאים ב"היכל-הקדש", תדעו לכם, שאצלי היסוד ללמד ספרי רבנו ז"ל: "לקוטי-מוהר"ן", "ספורי-מעשיות", "ספר-המדות", "חיי-מוהר"ן", ו"שיחות-הר"ן", ולדעת אותם בעל-פה. לולי ספרי רבנו ז"ל, איננו מקרבים אל רבנו ז"ל, ואל תחיו באשליות. ואם תלמדו ספרי רבנו ז"ל, תהיה לכם התבודדות, אם תהיה לכם התבודדות, יהיה לכם ישוב הדעת. אשרי האדם הזוכה ללמד בכל יום "לקוטי-הלכות", שאומרים חכמינו הקדושים (נדה עג): כל השונה הלכות בכל יום, מבטח לו שהוא בן עולם הבא; ודרשו אנשי שלומנו, שזה סובב ביותר על למוד "לקוטי-הלכות", כי אי אפשר להבין בספרי רבנו ז"ל, אלא על-ידי הקדמות של מוהר"ן ז"ל. אדם שלומד "לקוטי-הלכות", מבין את ספרי רבנו ז"ל באופן אחר. ולכן בהתקרבות אל רבנו ז"ל —

מכרחים את מוהרנ"ת ז"ל, מוהרנ"ת ז"ל מסר נפשו בשביל לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל. ומה היתה צואת מוהרנ"ת ז"ל? אני מבקש אתכם — שהעבדה שלכם יהיה ופוצו מעינותיך חוצה, זה לומדים ב"היכל-הקדש"! כל אלו הלומדים ב"היכל-הקדש" יודעים, שצריך לקחת סל ולהפיץ, גם אם נפיץ אלף שנים, לא נתקן מה שחטאנו, עוינו ופשענו לפניו יתברך, כי על פגם הברית אחד צריכים לצום שמונים וארבע פעמים, על עשר פעמים שפגם — שמונה-מאות וארבעים צומות, ומי יכול לצום כל-כך הרבה, היכן יש לנו ימים ושבעות וחדשים לצום כך, אבל אמר רבנו ז"ל, בזה שמקורבים עוד יהודים להקדוש-ברוך-הוא, הקדוש-ברוך-הוא ימחל לנו על עוונותינו. ולכן כל הרוצה לרחם על נשמתו ולתקנה, יעסק בהפצת מעינות חוצה. וזה צריך להיות יסוד אצל כל תלמיד של "היכל-הקדש" — להפיץ מעינות החכמה חוצה, וזאת לומדים ב"היכל-הקדש" — להפיץ את אור רבנו לכל עם ישראל.

הנה זכה אותי הקדוש-ברוך-הוא אחר בזיונות וגדופים, חרופים והשפלות, שיצא עכשו ספר חדש: "זכות אבות", ועל ספר זה מסרתי נפשי, וכדאי לכם לקבץ שעור בכל יום, וזה ספר השני על אבות, הראשון היה: "חסדי אבות", והשני: "זכות אבות", ועתה אני מכין ספר שלישי: "מגן אבות", והקדוש-ברוך-הוא יתן לי את החיים להמשיך על כל א"ב. ומהי מסכת זו? אלא אומרים חכמינו הקדושים, שצריכים ללמד בכל יום ספר מוסר, ואין לנו ספר מוסר גדול מזה ממעשי התנאים, ובפרט כשמתבלים את זאת עם דברי רבנו ז"ל. ולכן צריכים ללמד בכל יום פרוק אחד, וישנם ששה פרקים, וכך אני נוהג שנים על גבי שנים — ביום ראשון אני לומד פרוק ראשון, וביום שני — פרוק שני, ובכל יום הקדוש-ברוך-הוא הוא זכני לפרוש חדש, ורשמתי את זאת, ומזה נתהנה הפרוש למסכת אבות, ומזה חברתי את הפרושים. והנה עתה אחר כל-כך הרבה צרות ויסורים, עלבונות ושפיכות דמים, זכני הקדוש-ברוך-הוא עם הספר הזה: "זכות אבות", אשר מי שרק ילמד בו, יהיה לו הרהור תשובה, וימשך לקבו אל הקדוש-ברוך-הוא.

לְכֵן אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כָּל אֵלֹה הַשִּׁיכִים אֶל
 "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", שִׁידְעוּ, שְׁהִיִּסוּד בְּ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" — לְהַפִּיץ אֶת
 אֹר רַבֵּנוּ ו"ל, וְלֹא לְהַתְפַּעֵל מֵאֶף אֶחָד. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים:
 יֵשׁ מְתִיבְתָא דְרַקִּיעָא וּמְתִיבְתָא דְאַרְעָא, וּמִי שְׁהִיָּה מְקַרְבַּ לְצַדִּיק
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא יְהִיָּה מְקַרְבַּ אֵלָיו בְּעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן מִי שְׁאִינוּ נִכְנָס
 לְבֵית-הַכְּנֻסָּת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִינוּ נִכְנָס בְּעוֹלָם הַבָּא. וּבֵית-הַכְּנֻסָּת הוּא
 כְּעֵין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ מְעַט, וְאָמַר מוֹהֲרָנ"ת ו"ל, שִׁיִּגִיעַ הַיּוֹם, שְׁנַתְאֶסְף
 יַחַד, וּמִי שְׁהִיָּה פֹה בְּ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" יְהִיָּה שֵׁם לְמַעַלָּה בְּ"הַיְכַל-
 הַקֹּדֶשׁ", וְאִזּוּ מִי שְׁזָכָה לְהַפִּיץ אֶפְלוֹ קוֹנְטְרַס אֶחָד לְאָדָם אֶחָד,
 וְהַחֲזִירוּ בַתְּשׁוּבָה, אֵיזָה שְׁעִשׂוּעַ גּוֹרָם לְמַעַלָּה, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ
 ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'): עַל-יְדֵי שְׁמֻקְרָבִים רַק יְהוּדֵי אֶחָד
 לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִעֲשִׂים מִזֶּה צְרוּפִים לְאִין סֶפֶר, וּמִכָּל שְׁכֵן עוֹד
 וְעוֹד יְהוּדֵי.

הִיִּסוּד בְּ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" — הַתְּבוּדוֹת, וְלְהַתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן,
 וְלִלְכֵת בְּרַקוּדִים אַחַר הַתְּפִלָּה, וְלִשְׁמַח יְהוּדִים, וְלִלְמַד בְּכָל יוֹם
 מִשְׁנָה, מְקַרָּא, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, שְׁלַחֲזַן עֲרוּף, סִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, וּמִי שְׁאִין
 לוֹ זְכוּת לְהַשְׁאֵר בְּ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", מְגַרְשִׁים אוֹתוֹ מִשֵּׁם. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ
 ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן עא), אֲשֶׁר כַּח בְּהֵם לְעַמֵּד בְּהַיְכַל
 הַמְּלָךְ, כִּי לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לְהַשְׁאֵר שֵׁם, וְאִם יֵשׁ לוֹ עֲוֹנוֹת,
 מְגַרְשִׁים אוֹתוֹ מִשֵּׁם. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן קנב),
 שְׁמַעְמִידִים עַל הַפֶּתַח יֵרָא שְׁמַיִם, הָאוֹמֵר: אֵל תִּפְנֹס לְ"הַיְכַל-
 הַקֹּדֶשׁ", מִתֵּר לָךְ לְהַפְּנֹס לְכָל מְקוֹם בְּבִרְסָלָב, אֲבָל לֹא בְּהַיְכַל-
 הַקֹּדֶשׁ, הוּא יֵרָא שְׁמַיִם, מְתְּבוּדָד, עִם זְקֵן אָרְךָ וּפְאוֹת אֲרָכִים,
 מְלַבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּשֵׁם רַבֵּנוּ ו"ל, וְאוֹמֵר: רַק בְּ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ" אֵל תִּכְנֹס,
 אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל: צְרִיכִים פְּחוֹת עֲצוּמִים וּמְסִירוֹת נִפְשׁ לְהַשְׁאֵר
 בְּ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", כִּי לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לְהִיּוֹת שֵׁם, אֲבָל זֶה הַהֶפְסֵד
 שֶׁל מִי שְׁבוֹרַח וְיוֹצֵא מְ"הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ".

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, מֵאַחַר שְׁזָכֵינוּ
 לְהַתְּוֹדַע מְרַבִּי אֲמֶת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, הִבָּה נַחֲזִיק יַחַד
 מְעַמֵּד, וְלֹא נַתְּבַלְבֵּל מֵאֶף אֶחָד, בְּוִדְאֵי יֵשׁ חֲלִישוֹת הַדַּעַת לְכָל אֶחָד,

אבל זה לא הצדיק, אלא העברות שלך, הפגם הברית שמתעורר
אצלך, אשרי האדם שיש לו שכל, ומבין מה קורה פה בזה העולם.
ימי שנותינו בהם שבועים שנה, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק
ב, סימן סא), מה שבועים שנה חלפו הרבה, וכמה נותר לנו? ! היכן
השכל והדעת? ! לזאת אבקש את כל תלמידי "היכל-הקדש",
תפתחו בתי כנסיות ובתי מדרשות על שם רבנו ז"ל, "היכל-
הקדש", אל תתפעלו מאף אחד בעולם, זה יגיד זה לא ברסלב, זה
לא שמרל, זה לא ברל וכו' וכו', מה יש לי עמך? ! אם הייתם בבית
העלמין, ראיתם שורות שורות נפטרים, ואין מכניסים שני נפטרים
בקבר אחד, אזי מדוע לא תתישבו, שכל אחד ענין אחר לגמרי.
ואומר רבנו ז"ל בהתחלת ה"לקוטי מוהר"ן" — אחד היה אברהם,
ומסביר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, ספר תורה, הלכה ד), כל יהודי הוא
אות בתורה, ואסור שתגע אות באות, אשר אז כל הספר תורה
פסול. ואומר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן צא): סגלה להתמדה — לא
לדבר על אף אחד, כי כל אחד אות נפרדת, ואם אחד מדבר על
השני, הוא פוסל את האות. ואומר מוהרנ"ת ז"ל, שזה שכתוב:
"וספרתם לכם" — לעצמכם, לא יכולים להוציא את הרבים בזה,
כי כל אחד סופר את הימים בשביל עצמו, וזאת לומדים ב"היכל-
הקדש", כל אחד יתחיל לחשב מעצמו, ואת האחרים אקרב אל
הקדוש-ברוך-הוא. ולכן כל אחד ואחד השיף ל"היכל-הקדש", אני
מתחנן, שיצא להפיץ, תרחמו על נשמותיכם, ותראו שהקדוש-
ברוך-הוא ישלם לכם גם שָׁכַר בגשמיות, תהיה לכם פרנסה בשפע,
ותמיד יהיה לכם בכיס כסף. רבנו ז"ל הבטיח לר' נפתלי, שתמיד
יהיה לו כסף, וימשמש בכיסו וימצא כסף, אני מבטיחכם, מי שילך
להפצה, תמיד יהיה לו כסף בכיס, בחנווני נא בזאת ותוכחו.

מה אמר לכם! כל-כף מגתך, שיש זמן לאנשים לדבר שטיות,
הנה יושב מולי יהודי שיצא מבית חולים, היתה לו התקפת לב,
ואני מתבונן בו, ומסתכל על אנשים שוטים, שאינם זוכים שיהיה
להם ישוב הדעת, יהודי היה לו התקף לב, וכמעט שאמרו נואש
לחיו, ויצא מבית חולים, ובא הדבר הראשון אלי, וחזקתיו שלא

יְדַאג. וְאִיךָ יֵשׁ זְמַן לַחֲשֹׁב מֵאַחֲרֵים, אַתֶּם יוֹדְעִים מַה יָכוֹל לְקִרּוֹת עוֹד רְגַע?! יוֹתֵר טוֹב שֶׁנִּתְחִיל לַחֲשֹׁב מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִתְחַזֵּק יַחַד.

עַתָּה אֲבַקֵּשׁ מִכָּל אָנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, תִּדְעוּ לָכֶם, שְׂמִיבְנָאֵל תֵּצֵא הַגְּאֹלָה, אִיךָ וּמַהִי וְכוּ' ? יִתֵּן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַחַיִּים וְתִנְכַחוּ, עַל-כָּל-פָּנִים תִּקְנוּ דִּירָה, שִׁיְהִיָּה לָכֶם חֶלֶק בִּיבְנָאֵל, תִּקְנוּ דִּירוֹת, בּוֹנִים מוֹל "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", הַבְּטַחְתִּי לְאָנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שִׁיִּגְיַע זְמַן, שְׁלִפְנֵי הַצְּהָרִים? הִיָּה בְּרִית, אַחַר הַצְּהָרִים בַּר-מִצְוָה וּבְעָרֵב חֲתָנָה. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, הַמְשַׁפְּחוֹת גְּדֹלוֹ, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם, יִתֵּן לִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַחַיִּים, וְאֶהְיֶה בְּשֵׁבֶת הַבָּאָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּיוֹם חֲמִישִׁי יֵשׁ לִי בְּרִית, וּמִסְתַּמָּא תִהְיֶה עוֹד שְׁמִחָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִרְבֶּה שְׂמִחוֹת בֵּין אָנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּבֵין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. אַךְ לְגוֹר בִּיבְנָאֵל צְרִיכִים זְכוּת, וּבְזָה אֲנִי פּוֹנֶה לְכָל אָנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עָשִׂינוּ קְבִיעוֹת, שְׁבִיּוֹם שְׁנֵי יוֹצְאִים לְהַפְצָה מְרֻכָּזָת בְּעִבּוֹר הַמוֹסְדוֹת שְׁלָנוּ, תִּדְעוּ לָכֶם, שֶׁהַמַּצֵּב בְּכָל הַתְּלַמוּדֵי תוֹרָה וְהַיְשִׁיבוֹת הוּא בְּכִי רַע, אֵינֶן נוֹתְנִים תְּקִצִּיבִים וְנִסְגָּרִים מוֹסְדוֹת תּוֹרְנִיִּים, וְאִם בְּכָל מְקוֹם יֵשׁ בְּעִיּוֹת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אֲצִלְנוּ, הַסְּמ"ך-מ"ם עֲזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְלָקַח עֲצָמוֹ עֲלֵינוּ, אֲבָל הָאֲחֻדוֹת הֵיא מְחֻזְקָה אוֹתָנוּ, כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ ז"ל מִהַסְּפוּר מִהַחֲגֹר (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ג'), שֶׁהִיָּה חֲכָם, שֶׁהוֹצִיא אָנָשִׁי חוּץ לְיִשׁוּב, וְעָשָׂה עֲגוּל סְבִיב, וּבָא הַסְּמ"ך-מ"ם, וְרָצָה לְהַפְּנֵס, וְאָמַר הַחֲכָם — לֹא אֲכַנִּיס אוֹתָךְ פֹּה. וְאָמַר לְחֲכָם: אֵינְךָ מְפַחַד מִמֶּנִּי? וְאָמַר: לֹאוּ! וְאָמַר: אֲנִי יָכוֹל לִפְתַּח פִּי לְבַלַּע אוֹתָךְ. וְאָמַר הַחֲכָם שֶׁאֵינוֹ מְפַחַד, אֲזִי נִמְתַּח עַד הַשָּׁמַיִם, וְלֹא פָּחַד מִמֶּנּוּ, וְאָמַר הַחֲכָם: אִם אַתָּה רוֹצֶה, אֲעַשֶׂה דְבַר שְׂאֵתָה תְּפַחַד מִמֶּנִּי. וְהַחֵל לְהַתְּפַלֵּל, וּבָא שָׂבֵר עֲנָנִים וּרְעָמִים וּגְשָׁמִים, וְעָשָׂה עֲגוּל סְבִיב, וְהַסְּמ"ך-מ"ם הַחֵל לִפְחַד, וְהַתְּחַנֵּן עַל גִּפְשׁוֹ, שִׁיּוּכַל לְהַפְּנֵס. וְכֵן קוֹרֶה אֶתְנוּ, הַסְּמ"ך-מ"ם רוֹצֶה לְבַלַּעֵנוּ, אֲבָל לֹא יוֹעִיל לוֹ, עַל-יְדֵי הָאֲחֻדוֹת שְׁלָנוּ, זֶה הָעֲגוּל שֶׁשְׂמָנוּ סְבִיבוֹתֵינוּ, וְלֹא נִתֵּן לוֹ לְהַפְּנֵס בְּתוֹכֵנוּ. אֲבָל הַמוֹסְדוֹת בְּכִי רַע, עַל-כֵּן בְּכָל יוֹם שְׁנֵי קְבִיעוֹנוֹ שִׁיִּצְאוּ בְּעִבּוֹר

המוסדות. ורציתי, שכל אנשי שלומנו בכל ארץ ישראל יצאו להפצה ותתחלקו חצי חצי, חצי נותנים להפצה וחצי למוסדות, ועל צדקה נאמר (מלאכי ג, י): בחנוני נא בזאת. ביום חמישי קבענו הפצה מרכזת בעבור בנין בית-המדרש ושפורים בבית-המדרש הקים, ושאזכה לשלם חובותיו. והקדוש-ברוך-הוא יעזר בזכות הצדקה, "ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה" (ישעיה א, כו). בזכות הצדקה נזכה לגאולה השלמה על-ידי מלך המשיח, שהוא יגלה ויפרסם לכל העולם פלו את למוד רבנו ז"ל; אשרי עין ראתה אלה, ומי יתן, שזוכה לראות את זאת כמו עינינו כבר, ותהיה הגאולה השלמה, וכל עם ישראל ישוּבו בתשובה שלמה אליו יתברך, וידברו אליו יתברך, ונזכה לחזות בנעם ה', ולבקר בהיכלו, אמן ואמן.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו שו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בא, כ"ז טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! היום אי אפשר להנצל מאכילת טרפות ונבלות, אלא על-ידי תפלה, כי אי אפשר להאמין לאף אחר, רק להכשר של בית-דין מפרסמים ליראי השם ולחושבי שמו, והשוחטים הם יראי השם, ויש להם צלם אלקים זקן ופאות, וצריכים להקפיד על דבר זה מאד מאד, כי הרמב"ם אמר (אגרת תימן), שמי שאוכל טרפות ונבלות, הדם שלו נעפר, וכבר קשה לו לקבל את האמונה, ולכן תהיה רגיל בתפלה זו:

רבנו של עולם! חוסה עלי ועל נפשות בני ביתי, ותשמרנו ותצילנו ברחמיך הרבים ממאכלות אסורים. ולא יבוא לתוך פינו שום דבר האסור לנו. ולא נכשל לעולם בנבלות וטרפות, אפלו

בְּשׁוֹגֵג וּבְאֵס. וְתַצִּיל אוֹתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ מִשׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים. וְתַפְרִישׁ אוֹתָנוּ וְתַבְדִּיל אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי נְבִלּוֹת וּטְרָפוֹת דְּאוֹרֵיִתָּא וּדְרַבְנָן. וְתִזְמִין לָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ תְּמִיד שׁוֹחֲטִים הַגּוֹנִים וּכְשָׁרִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם תְּמִיד, וְתִשְׁמַר אוֹתָם וְאוֹתָנוּ שְׁלֹא יִכְשְׁלוּ עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל עַל יָדָם לְעוֹלָם בְּנְבִלּוֹת וּטְרָפוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם. וְתַעֲזֹר לְהַשׁוֹחֲטִים שְׂיִכְוְנוּ תְּמִיד הַיָּטֵב בְּכַרְפַּת הַשְּׁחִיטָה, בְּאִפְן שְׂיִזְכּוּ לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ הַמְּלַבֶּשֶׁת בְּהַחִי, מִחֵי לְמַדְבָּר. עַד שְׂיַעֲלוּ כָּל הַנֶּפְשׁוֹת הַעֲשׂוֹקוֹת הַמְּגַלְגְּלוֹת בְּחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וּבַהֲמוֹת אֶל הַשְּׁכִינָה, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה יְחוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכַנְתִּיהָ עַל יָדָם, וְנִזְכֶּה שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי־זֶה עָלֵינוּ שְׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם, וְנִזְכֶּה לְפָרְנֶסֶה טוֹבָה בְּכַבוֹד בְּלִי שׁוֹם יְגִיעָה וְטַרְחָא וְטַרְדָּא כָּלָל. אָבִינוּ שְׁבַשְׂמִים, גּוֹמֵל לְחַיִּים טוֹבוֹת, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, אֵתָּה יוֹדֵעַ שְׂאִין בָּנוּ כַּח לְשִׁמּוֹר עֲצָמָנוּ מִשׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים הַמְּצוּיִים עֲכָשׁוּ הַרְבֵּה מְאֹד. וְאִין מִי שְׂיַעֲמַד בְּעַדְנוּ, וְיִשְׁתַּדֵּל בְּתַקוּן נַפְשׁוֹתֵינוּ, וְיַצִּיל אוֹתָנוּ מִפְּגָם הַשׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים, הַגּוֹרְמִים מֵה שְׂגוֹרְמִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, וּלְמַעַן שְׂכִינַת עֲזָךְ, וּלְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּלְמַעַן כָּל הַצַּדִּיקִים אֱמֶתִיִּים, וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ וְהַצִּילְנוּ וּמְלַטִּינוּ מִשׁוֹחֲטִים רָעִים, מִשׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים, וְשִׁמְרָנוּ תְּמִיד, שְׁלֹא יָבוֹא לְתוֹךְ פִּינוּ שׁוֹם מְכַשׁוּל נְבִלָה וּטְרָפָה, כִּי אֵתָּה 'כָּל תּוֹכֵל, וְלֹא יִבָּצֵר מִמֶּךָ מְזִימָה', וּבְיַדְךָ הַכֹּל. וְאֵתָּה יָכוֹל לְשִׁמּוֹר אוֹתָנוּ גַם עֲכָשׁוּ בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ מְנַבְּלוֹת וּטְרָפוֹת וּמִשׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים. חוּס וְחַמֵּל עָלֵינוּ, לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנְנוּ, וְקִדְשָׁנוּ בְּקִדְשֶׁתְּךָ, וְהַבְדִּילְנוּ מִן מַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: 'וְאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי'. וְנִזְכֶּה לְקַיֵּם מְקַרָּא שְׂפָתוֹב: 'וְאֲנָשִׁי קִדְשׁ תִּהְיוּן לִי וּבִשָּׂר בְּשִׁדָּה טְרָפָה לֹא תֹאכְלוּ, לְכָלֵב תִּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ', וּכְתִיב: 'וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי'. וְקַיֵּם מְקַרָּא שְׂפָתוֹב: 'טָרַף גִּתָּן לִירְאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ', יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי, אֲמֵן סָלָה."

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ, שְׂאֵף פַּעַם לֹא נִכְשַׁל בְּאַכִּילוֹת

טְרַפּוֹת וַיִּבְלֹת, וַיִּצְרִיכֵם בְּיֹתֵר לְשָׁמֵר כְּשֶׁהוּא עַל הַדֶּרֶךְ לֹא לְהַפְגִּס סֶתֶם לְמַסְעֵדָה וְלִקְנוֹת סְנֵדוּיִץ שֶׁל בֶּשֶׂר וְכוּ' וְכוּ', כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מָה אַתָּה אוֹכֵל, וְאֶפְלוּ שְׂזָה שְׁמוּכָר אוֹמֵר שְׂיֵשׁ לְזֶה הַכֶּשֶׁר, אֲסוּר לְהֶאֱמִין לוֹ, וּבִפְרָט אִם הוּא פְתוּחַ בְּשֵׁבֶת, אִיךָ יְכוּלִים לְהֶאֱמִין לוֹ?!

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר בֵּא, כ"ח טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֵל ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּיֹתֵר שְׂאֵת וּבְיֹתֵר עֵז, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשִׁבֵר אוֹתְךָ, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קִיט), שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם כֻּלָּם מְלֵאִים יְסוּרִים, אִין גַּם אֶחָד שְׂיִהְיֶה לוֹ עוֹלָם הֵזֶה, וְאֶפְלוּ הָעֲשִׂירִים הַגְּדוֹלִים וְאֶפְלוּ הַשָּׂרִים, אִין לָהֶם שׁוּם עוֹלָם הֵזֶה כָּלֵל, כִּי כָּל יְמֵיהֶם כְּעַס וּמַכְאוּבוֹת, וְכָלֵם מְלֵאִים טְרָדוֹת וּדְאָגוֹת וְעֲצָבוֹת וְיִגּוֹן וְאִנְחָה תָּמִיד, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים מִיְחָדִים, וְאִין גַּם אֶחָד מְכָל הָעֲשִׂירִים וְהַשָּׂרִים, שְׂיִהְיֶה לוֹ הַכֹּל כְּסֵדֶר כְּרִצוֹנוֹ תָּמִיד, וְכָלֵם כְּאֶחָד מְלֵאִים יְסוּרִים וּדְאָגוֹת תָּמִיד, וְזֶה בְּרוּר וְיָדוּעַ לְכָל מִי שֶׁבָּקִי קִצָּת בָּהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם. וְאֶפְלוּ מִי שְׂנִדְמָה עָלָיו, שְׂיֵשׁ לוֹ הָעוֹלָם הֵזֶה בְּשִׁלְמוֹת, וְיֵשׁ לוֹ כָּל הַתַּעֲנוּגִים, עֶשֶׂר וּנְכֹסִים וְכַבּוּד וְהוֹן רַב, וְאַרְמוֹנוֹת גְּדוֹלִים וְכָלֵם נְפִלְאִים וְתַכְשִׁיטִין וְסִגְלוֹת מְלָכִים וְכוּ' וְכוּ', אִם יִסְתַּפְּלוּ בּוֹ טוֹב טוֹב, יִרְאוּ שְׁגָם הוּא מְלֵא כְּעַס וּמַכְאוּבוֹת הַרְבֵּה תָּמִיד בְּכַמָּה מִיְגֵי אֶפְנָיִם וְעִנְיָנִים, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה הַמְּלֵךְ (קִהְלַת ב, כג): "גַּם כָּל יְמִיו מַכְאוּבִים וְכַעַס", וְכַתִּיב (אִיּוֹב יד, א): "אָדָם יֵלֹד אִשָּׁה קָצֵר יָמִים וְשָׁבַע רִגְזוֹ", וְזֶה כּוֹלֵל כָּל בְּנֵי-אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם מִקִּטָּן וְעַד גְּדוֹל, כִּי כָלֵם נוֹלְדוּ לְעֵמֶל וּמְלֵאִים רִגְזוֹ וְיְסוּרִין, וְאִין שׁוּם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה לְהִנָּצֵל מֵעֵמֶל וְיִגּוֹן הֵזֶה, כִּי אִם לְכַרְח לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה.

וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יג, סִימָן ז'): "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד" — 'אֲשֶׁרִי מִי שֶׁעֲמָלוֹ בַּתּוֹרָה', הֵינּוּ מֵאַחַר שֶׁכָּל אָדָם נוֹלֵד לְעֵמֶל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִזֶּה בְּשׁוּם אִפֶּן, אֲפֹלוּ אִם יִהְיֶה לוֹ כָּל חֲלָלֵי דְעֵלְמָא, בְּוֹדָאֵי יִהְיֶה לוֹ עֵמֶל וְיִסְוִרִין וְדֶאֱגוֹת הַרְבֵּה, עַל-בֵּן הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ, שִׁיְהִפֹּף הָעֵמֶל לְעֵמֶל שֶׁל תּוֹרָה, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה נוֹלֵד שִׁיעֲמַל בַּתּוֹרָה, וְאִז אֲשֶׁרִי לוֹ, כִּי נִצַּל מֵעֵמֶל הָעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֶה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

הַלְוֵאֵי שֶׁתְּכַנְּסִים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בַּתּוֹף לְבָךְ, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדֵּר בֵּא, כ"ט טַבַּת ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

בְּאֵתִי לְכַרְךָ אוֹתָךְ בְּכַרְפַּת "מִזֵּל טוֹב" חֲמָה וּלְכַבִּית, עַל שְׂזֻכִּית לְמִצָּא אֶת בֵּת זוּגָךְ, אֲבָל מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי, שֶׁדַּחִיתֶם אֶת זְמַן הַחֲתֻנָּה לְכָל-כֶּף הַרְבֵּה זְמַן וְכוּ', אִתָּה צָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד מִהֲרַגַע שְׁעוֹשִׁים אַרוֹסִין, שֶׁכֶּכֶר יִתְכַנְּנוּ עַל חֲתֻנָּה, הוּא לֹא רָצָה שִׁיעֲשׂוּ הַפֶּסֶק גְּדוֹל בֵּין הָאֲרוֹסִין לְחֲתֻנָּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁבְּחֹר וּבְחֹרָה לֹא יִסְתּוּכְבוּ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה זְמַן בְּלֵי אַרוֹסִין וּבְלֵי נִשׁוּאִין, כִּי הַסֵּמ"ף-מ"ם יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהַפְרִיד בֵּין הַזּוּג, וּבַפְּרָט כְּשֵׁיִשׁ מְשִׁיכָה אֶחָד לְהַשְׁנִי, צָרִיכִים לְדַעַת שְׁזָה בֵּן זוּגִי, אוֹ זֹאת בֵּת זוּגָתִי, וְתַכְּף-וּמִיד לְקַבֵּעַ זְמַן לְחֲתֻנָּה, וְיִתְחַתְּנוּ וְיִחִיו חַיִּים בְּאֲשֶׁר, וְזוֹ הַדְּרָךְ הָאֲמִתִּית שֶׁל יְהוּדֵי מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', וּמִתְנַהֵג עַל-פִּי הַתּוֹרָה וְכוּ', אֲבָל מֶה עָשׂוּ אֵלֶּיךָ שֶׁהִלְכוּ וְעָזְבוּ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֶת הַתּוֹרָה וְכוּ', שֶׁהֵם

מסתובבים ככה כפה שנים וכו', וחיים ביחד באסור וכו', ולבסוף נכנסת עין רעה ביניהם וכו', ונפרדים וכו', ולכן אשרי מי שהולך בדרך התורה, שתכף ומיד כשנפגשו ומפירים אחד את השני וכו', שכבר יעשו ארוסין, וידברו על נשואין, ויקבעו זמן הכי קצר לנשואין, ולא לחפות עד שיהיה פסך וכו', עד שתהיה חכמה וכו', כי כבר אמר החכם מכל האדם (קהלת א, יח): "כי ברב חכמה רב פעם ויוסיף דעת יוסיף מכאוב", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (קהלת ובה, פ'שה א, סימן לו): "ברב חכמה רב פעם", כל זמן שאדם מרבה בחכמה — מרבה בכעס, וכל זמן שהוא מרבה בדעת מרבה ב'סורין. אמר שלמה: על-ידי שהרביתי בחכמה הרביתי בכעס, ועל-ידי שהרביתי בדעת הרביתי ב'סורין; הרי שלך לפניך, אם אדם חושב שהוא חכם ובר דעת, ומושך את הזמן וכו', על-ידי-זה לבסוף מתפוצץ הכל וכו', ונעשה ביניהם ריב וכעס ונפרדים. ולכן אשרי הבחור או הבחורה שמוצאים אחד את השני, ויש ביניהם הבנה הדדית, שכבר יראו לסגור את הכל, והכלל הזה טוב לכל אחד ואחת, אשרי מי שיציית ויקיים את כל זה, ואז יהיו להם חיים מאשרים מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שט.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בא, א' טבת ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חזק ואמץ מאד, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך, ובפרט שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, ובפרוש גלה לנו (ת"י-מוהר"ן, סימן רכה): מה לכם לדאג, מאחר שאני הולך לפניכם, מה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל, הם מצפים על התקונים שלי, מכל שכן אתם וכו'.

הַעֲקָר רָאָה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד זֶהָר וְתִקּוּנִים, שְׁזָה דְבָר גְּדוֹל מְאֹד, עַד כְּדֵי כֶּף, שְׂרַבְנוּ ו"ל אָמַר (שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָן קח): יְדוּעַ, שְׁלִמּוּד הַזֶּהָר מְסַגֵּל מְאֹד מְאֹד. וְדַע, שְׁעַל-יָדֵי לִמּוּד הַזֶּהָר נַעֲשֶׂה חֶשֶׁק לְכָל מִינֵי לַמּוּדִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַלְשׁוֹן הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַזֶּהָר מְעוֹרְרָת מְאֹד לַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, דְּהִינּוּ הַשִּׁבְחָה שְׁמִשְׁבַּח וּמְפָאָר אֶת הָעוֹבֵד הַשֵּׁם, דְּהִינּוּ הַלְשׁוֹן הַרְגִיל בְּזֶהָר לֹאמַר וּפְאָה וְכוּ', עַל כֹּל מַצְוָה וְעֲבוּדָה וְכוּ'. וְלִהְפֹךְ הַצְעָקָה שְׁצוּעַק וִי וְכוּ', וִי לָהּ וִי לְנִשְׁמָתָהּ עַל הַסֵּר מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם, אֱלוֹ הַלְשׁוֹנוֹת מְעוֹרְרִים מְאֹד אֶת הָאָדָם לַעֲבוּדָתוֹ יְתָבְרָךְ, וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ו"ל (שֵׁם סִימָן קט): רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי קָדַשׁ כָּל-כֶּף אֶת לְשׁוֹן הַתְּרַגּוּם, עַד שֶׁאֶפְלוּ שְׂאָר דְּבָרִים הַנּוֹכְתִים בְּלְשׁוֹן תְּרַגּוּם, יֵשׁ לָהֶם כַּח לְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ. וְהָאֲרִיז"ל נָתַן תִּקּוּן לְבַעַל תְּשׁוּבָה לֹאמַר בְּכָל יוֹם חֲמִשָּׁה דְּפִים זֶהָר וְחֲמִשָּׁה דְּפִים תִּקּוּנִים.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתַּפְלִל בְּעַדְךָ, שְׁתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בֵּא, ב' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מָה אָמַר לְךָ! זְכַנִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַדְפִּים עַכְשָׁו עוֹד פְּעַם אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל: "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "סִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂי־וֹת", "סִפְרֵי-הַמְּדוּת", "חֵי-מוֹהַר"ן", "שִׁיחֻת-הַר"ן", שֶׁהֵם סִפְרֵי הַיְסוּד בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְאֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְמִיד בָּהֶם, כִּי רַק בְּזֶה נִקְרְאִים חֲסִיד בְּרִסְלָב, שְׁחוּזְרִים בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, עַד שְׁזָה שְׁגוּר עַל לְשׁוֹנוֹ.

והנה ידוע מה שאמר מוהרנ"ת ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן שצא):
שמעתי בשם רבנו ז"ל, שספר משל נאה לענגן מה שמרבה לגלות
כל-כף הרבה תורות נפלאות, ומעשיות ושיחות נפלאות ונוראות,
אף-על-פי שאינו נראה עדין, שיעשו פעלתם בשלמות באנשי
שלומנו כמו שהיה ראוי להם.

וספר לענגן זה ממלך אחר, שחלה בנו יחידו ביותר, עד שכל
הרופאים משכו ידיהם ממנו, ונתיאשו מרפואתו. בתוך כך בא רופא
מפלג בחכמה מאד, ובקש המלך ממנו בתחנונים גדולים להשתדל
עם בנו. והשיב לו האמת, שרפואתו קשה ורחוקה מאד, אך
אף-על-פי-כן אם יעשו עוד תחבולה אחת, אזי אפשר דאפשר
שתהיה לו רפואה. אך איני יודע אם לומר לך זאת התחבולה,
מחמת שהיא דבר קשה וכבד מאד. והפציר בו המלך מאד לגלות
לו התחבולה, ואמר לו: תדע, שבנך הוא חולה מסכן מאד בתכלית,
עד שפבר אי אפשר לתן לו לתוך פיו אפלו טפה אחת מסממני
הרפואות, אך איך שיש סממני רפואות יקרות כאלה, אשר צלוחית
אחת קטנה מאד עולה לסך אלפי אלפים, וצריכין למלאות חביות
מלאות מסממנים היקרים האלה, ולקח בדלילים מלאים מסממנים
האלה, ולשפך על בנה החולה. וממילא מוכן שכל הסממנים
היקרים האלה ילכו לאבוד לגמרי, אך אף-על-פי-כן יתחזק גופו
מעט על-ידי-זה, ואולי מתוך שישפכו עליו הרבה כל-כף, יפגס
לתוך פיו גם-כן איזו טפה על-כל-פנים, על-ידי-זה אפשר שתהיה
לו רפואה. ותכף-ומיד נתרצה המלך לזה, וצוה לעשות כן,
ועל-ידי-זה נתרפא הבן מלך.

והנמשל מוכן ממילא, שדיקא מחמת שאנו חולים מדכאים
בחלי הנפש כל-כף, רחמנא לצלן, על-כן מכרח הצדיק הרופא נאמן
לשפך עלינו סממנים יקרים ונוראים מאד, אף-על-פי שלכאורה
נראה שכמעט הכל הולך לאבוד, חס ושלום, אף-על-פי-כן ריח טוב
קולט, וברכות הימים אולי נזכה לחטף מהם איזו טפה יקרה
ונפלאה לתוך פינו ופנימיותנו, עד שעל-ידי-זה אולי יש תקנה
לזכות לרפואה שלמה ברוחניות ובגשמיות.

וְזַכְּנֵי הַקְדוּשָׁה-הוּא לְפָנַי כַּמָּה שָׁנִים לְחַבֵּר חוֹבְרוֹת וְקוֹנְטְרַסִּים, שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּלִשׁוֹן קִלְה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא בְּמָקוֹם שְׁנִמְצָא וְכוּ' וְכוּ', גַּם-כֵּן יִבִּין בְּזֶה, וַיִּמְשֶׁךְ לְכַבּוֹ אֵלָיו יְתִבְרָךְ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁעוֹסֵק לְהַדְפִּיס וּלְהַפְיִץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שיא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתִבְרָךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשִׁלְחַת, ה' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁבֵת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי כָף אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יז): צָרִיךְ לְהִזְהַר מְאֹד לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב בְּשִׁבְתְּךָ, כִּי מַעֲלֵת קִדְשָׁת שְׁבֵת גְּדוּלָה וַיִּקְרָה מְאֹד, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, וְצָרִיךְ לְנַהֵג שְׂמִיחָה גְּדוּלָה בְּשִׁבְתְּ-קִדְשׁ, וְלִכְלִי לְהִרְאוֹת שׂוֹם עֲצָבוֹת וּדְאָגָה כָּלֵל, רַק לְהִתְעַנֵּג עַל הַשָּׁם, וּלְהִרְבּוֹת בְּתַעֲנוּגֵי שְׁבֵת בְּכָל מִינֵי תַעֲנוּג, הֵן בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, הֵן מְלַבּוֹשִׁים כְּפִי מַה שְּׂיֻכַּל, כִּי אֲכִילַת שְׁבֵת כְּלָה רוֹחֲנִית, כְּלָה קִדְשׁ, וְעוֹלָה לְמָקוֹם אַחֵר לְגַמְרֵי מַאֲכִילַת חַל, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַה זֶה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה בְּשִׁבְתְּךָ, לֹא הָיִיתָ מִפְּסִיק לְרַקֵּד כָּל הַשְּׁבֵת מְרַב שְׂמִיחָה שְׂאֵתָה יְהוּדֵי מֵאֲמִין בּוֹ יְתִבְרָךְ, וְהִיָּתָה הַשְּׁבֵת יְקָרָה בְּעֵינֶיךָ.

מוֹבָא בְּזִהַר (יְתִרוֹ פ.ח.): כָּל בְּרַכָּאן דְּלַעֲיֵלָא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְזֵן, וְתַאנָּא אַמְאֵי לֹא אֶשְׁתַּכַּח מְנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, מְשׁוּם דְּהָהוּא יוֹמָא מִתְבְּרַכָּאן מִיְנֵיהּ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין עֲלָאִין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב מְזוּנְיָה לְתַתָּא כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מֵהֵיכָּא בְּרָכָה דְּמִתְבְּרַכָּאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה [כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וּלְמַטָּה כָּאן בְּעוֹלָם הַזֶּה, תְּלוּיִים רַק בְּיוֹם הַשְּׁבֵת, וְלְמַדְנּוּ לָמָּה לֹא יֵרֵד מִן

בְּשַׁבָּת? מִפְּנֵי שְׁמִשְׁבֹּת מִתְבָּרְכִים כָּל הַשָּׁשָׁה יָמִים מִשְׁשֶׁת יָמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְכָל יוֹם מִקְבֵּל אֶת הַהִשְׁפָּעָה שְׁלוֹ מִשְׁבֹּתָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּמִּיד תִּקְבֵּל אֶת הַשַּׁבָּת בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׁמַר אֶת עֲצֻמָּךְ מְאֹד מְאֹד מִמַּחֲלָקֶת עִם אֲשֶׁתְּךָ בְּשִׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, וּמְכַל שְׁכֵן בְּשַׁבָּת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שׁיב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח, ה' שָׁבֵט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נְרוֹ יְאִיר.

לְנֶכוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שְׁמִי שְׂרָגִיל לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים, וּלְפַטְפֹּט כָּל הָעוֹלָה עַל רִחוּוֹ, וּמְכַל שְׁכֵן מִי שְׁמַדְבֵּר עַל אֲחֵרִים, אֵינִי לוֹ חֹשֶׁק לְלַמֵּד כָּלֵל, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צא): סְגֵלָה לְהַתְמַדָּה — שְׂיִזְכָּה לְהִיּוֹת מִתְמַיִד בְּלַמּוּדוֹ, הוּא לְהִזְהָר לְבִלִי לְדַבֵּר עַל שׁוֹם אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי. כְּמוֹ כְּשֶׁהַכֹּלָה הִיא יָפָה, אֲזִי הָאֲהָבָה בְּשִׁלְמוֹת, אֲבָל כְּשִׂישׁ לְהַכֹּלָה אֵיזָה חֶסְרוֹן וּמוֹם, אֲזִי בּוֹדְאֵי אֵינִי הָאֲהָבָה בְּשִׁלְמוֹת. כְּמוֹ-כֵן הַתּוֹרָה נִקְרְאת כָּלָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ל, ד): "תּוֹרָה צְנוּה לָנוּ מִשֶּׁה מוֹרְשָׁה", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרָכוֹת נו. פְּסָחִים מ:): "אֵל תִּקְרֵי מוֹרְשָׁה אֶלָּא מְאוֹרְסָה", וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בַּתּוֹרָה, כִּי שְׂשִׁים רַבּוֹא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּנֻגַד שְׂשִׁים רַבּוֹא נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְשִׂישׁ חֶסְרוֹן בְּאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא שְׂשִׁישׁ חֶסְרוֹן בַּתּוֹרָה, שְׂשִׁים שְׂרֵשׁ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; וְעַל-כֵּן בּוֹדְאֵי אִי אֶפְשָׁר לְאַהֵב אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת, אֲבָל כְּשִׂיזְהָר מִלְדַּבֵּר עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל וְלְבִלִי לְמַצָּא שׁוֹם חֶסְרוֹן בְּשׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, נִמְצָא שְׂאִיִן בְּהַתּוֹרָה שׁוֹם חֶסְרוֹן וּמוֹם, אֲזִי בּוֹדְאֵי יֵאָהֵב אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד, וְאֲזִי יִתְמַיִד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה מִגְדֵּל הָאֲהָבָה. וְזֶהוּ (תְּהִלִּים יט, ח): "תּוֹרַת הַיְיָ תְּמִימָה", הֵינּוּ

כְּשֶׁתּוֹרַת הַגּוֹיִ"הּ הִיא תְּמִימָה, בְּלִי שׁוּם חֲסָרוֹן וּמוּם, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁנִּזְדָּהְרִין לְבִלִי לְדַבֵּר וְלְבִלִי לְמַצֵּא שׁוּם חֲסָרוֹן בְּשׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא אוֹת מִהַתּוֹרָה, נִמְצָא, שְׂאֵז תּוֹרַת הַגּוֹיִ"הּ תְּמִימָה בְּלִי שׁוּם חֲסָרוֹן וּמוּם, אַזִּי הוּא מְשִׁיבַת גַּפְשׁ; כִּי אֵז דִּיקָא זּוֹכִין לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה, וּמְרַגְּשִׁין טַעַם מְתִיקוֹת הַתּוֹרָה, שְׁמְשִׁיבָה אֶת הַנֶּפֶשׁ, מֵאַחַר שְׂאִין בָּהּ שׁוּם חֲסָרוֹן, וְאֵז זּוֹכִין לְהַתְּמָדָה.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֶשׁ וּמִתְּפִלָּל בַּעֲדֶךָ, שְׁתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּשִׁלְחַה, ו' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד צָר לִי לְשִׁמְעַ מֶה שְׁקוֹרָה בְּבֵיתְכֶם וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל אֲמַרְתִּי לְרוּיָן שׁוֹרוֹתִים אֵלּוֹ כְּדִי לְחַזֵּק אוֹתְךָ, וְלֹא תִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ה.): כֹּל שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חִפֵּץ בּוֹ — מְדַכָּאוֹ בְּיִסּוּרִין, וְאִם קִבְּלָם — יִרְאֶה זֶרַע יֵאֲרִיף גַּמִּים; צְרִיכִים לְסַבֵּל וְלִשְׁתַּק וְכוּ', וְלְסַבֵּל וְלִשְׁתַּק וְכוּ', כְּמֵאַמְרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת סב.): קִבְּלָה דִּיִּסּוּרָא שְׁתִּיקוּתָא; עֲצָה לְקַבֵּל אֶת הַיִּסּוּרִים רַק לִשְׁתַּק, וְלֹא לְהִתְלַוֵּן, חַס וְשְׁלוֹם, עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מֶה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים וּמְבִינִים וְכוּ', לְמָה בָּאָה עָלֵינוּ צָרָה כְּזוֹ, צְרִיכִים רַק לְזָכֹר מֶה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא כִּי תַצֵּא): צְרִיף הָאָדָם לְהַחֲזִיק טוֹבָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּזִמְן שֶׁהַיִּסּוּרִין בָּאִין עָלָיו, לְמָה? מִפְּנֵי שֶׁהַיִּסּוּרִין מוֹשְׁכִין אֶת הָאָדָם לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׁבוֹר לְגַמְרִי, אֵז הוּא פּוֹנֶה רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ

חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי): אֲשֶׁרֵי אָדָם שְׁנַגְעוּ בּוֹ יִסּוּרִין, וְכַבֵּשׁ
 רַחֲמָיו, וְלֹא קָרָא תִגָּר; הַיִּסּוּרִים הָאֵלֹהִים אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְשׁוּם בֶּן
 אָדָם, שְׂלֹא עָבַר אֶת זֶה וְכוּ', עַד כְּדֵי כִּף שְׂאֵמֵר ה' חֲזוֹן-אִישׁ וִי"ע:
 מִי שֵׁישׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ בֶּן אוֹ בַת עִם מַחְלַת נַפֶּשׁ וְכוּ', אוֹ תִסְמַנְתָּ דְאוּן
 וְכוּ', רָאוּי לְקוּם לְפָנָיו כְּמוֹ שְׂקָמִים לְפָנָי אִישׁ מְבַגֵּר אוֹ לְתַלְמִיד
 חָכָם, כִּי הִצְעֵר וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבָרִים הַהוֹרִים עִם יְלָדִים
 כְּאֵלֹהִים, זֶה בְּלִתֵּי אֶפְשָׁרֵי לְהַסְבִּיר בְּשָׂכָל אֲנוּשֵׁי, זֶה הִצְעֵר הַכִּי גְדוֹל
 שָׂרָק יָכוֹל לְהִיּוֹת, שְׂלֹא יָכוּלִים לְרַפְּאוֹת וְכוּ', וְלִכֵּן אַתָּה וְאֶשְׁתֶּךָ
 מְכַרְחִים לְהַתְחַזֵּק בְּהַתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, וְאַף שְׂזָה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי
 סוּף כָּל סוּף יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים, שְׂאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ עַל מַה זֶה בָּא לוֹ,
 וְחַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (מְכִילְתָּא יְתָרוֹ): הַיִּסּוּרִין מְרַצִּים יוֹתֵר מִן
 הַקְּרָבָנוֹת, שְׂהַקְּרָבָנוֹת בְּמִמּוֹן וְהַיִּסּוּרִין בְּגוּף; וְאָמְרוּ (סְפָרִי וְאַתְחַנֵּן):
 יֵהָא אָדָם שְׂמַח בְּיִסּוּרִין יוֹתֵר מִן הַטּוֹבָה, שְׂאֵלֹהִים אָדָם בְּטוֹבָה אֵין
 נִמְחַל לוֹ עוֹן שְׂפִידוֹ, וְכַיִּסּוּרִין נִמְחַל לוֹ; בְּנֵדָאֵי מִי שֵׁישׁ לוֹ חוּלָה
 כְּזֶה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אֶת פְּנֵי הַגִּיּוֹנוֹם הוּא כְּבָר לֹא יִרְאֶה, כִּי יֵשׁ לוֹ אֶת
 הַגִּיּוֹנוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, וְחַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ
 (יְלָקוּט אִיּוֹב, רַמְזוֹ תַתְּקַח): אִיּוֹב אֵלֹהִים לֹא קָרָא תִגָּר כְּשֶׁבָאוּ עָלָיו
 יִסּוּרִין, כְּשֵׁם שְׂאוּמְרִים עֲכָשׁוּ 'אֵלֹהֵי אַבְרָהָם, אֵלֹהֵי יִצְחָק וְאֵלֹהֵי
 יַעֲקֹב', כִּף הֵיוּ אוּמְרִים 'אֵלֹהֵי אִיּוֹב' וְכוּ', אֲבָל אִיּוֹב לֹא יָכוֹל לַעֲצֹר
 אֶת עֲצָמוֹ, וְהַצְרִיף מְרַב יִסּוּרָיו לְדַבֵּר כְּלָפִי מַעְלָה וְכוּ' וְכוּ', רוֹאִים
 מְזָה, שְׂגָם עַל אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב עָבְרוּ יִסּוּרִים מְרִים וְקָשִׁים מְאֹד,
 וְעַקֵּר מַעְלָתָם, שְׂלֹא קָרְאוּ תִגָּר כְּלָפִי מַעְלָה, אֲלֵא סָבְלוּ אֶת יִסּוּרֵיהֶם
 בְּדַמְמָה, וְחַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרַאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צַד, סִימָן ה'):
 אֵין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵיַחַד שְׂמוֹ עַל בְּרִיָּה כְּשֶׁהוּא חַי, אֲלֵא עַל
 בְּעַלֵי יִסּוּרִין.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאֵמֵר לְעוֹלָמוֹ דֵּי, יֹאמֵר לְצָרוֹתֵיכֶם דֵּי,
 וְהַכֵּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְכִי תַחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד, וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשׁוּם דְבָר.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שיד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אַל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד שמחתי לשמע שנהיית סופר סת"ם, שזו אַמנות קדושה מאד מאד, אַשריך ואַשרי חלקך, ואַתּה צריך לזכר מה שאַמרו חכמינו הקדושים (ערוכין יג.), שספר רבי מאיר, כשבאתי אצל רבי ישמעאל, אַמר לי: בני, מה מלאכתך? אַמרת לי: לבלר אַני, אַמר לי: בני, הוי זהיר במלאכתך, שמלאכתך מלאכת שמים היא, שמא אַתּה מחסר אות אַחת או מיתר אות אַחת, נמצאת מחריב אַת כּל העולם כּלו; ולכן אַתּה צריך לדעת שאַמנות הסופרות, זו מלאכה קדושה מאד מאד, ותקבל על עצמך אַך פּעם לא לכתב — לא תפלין, לא מזוזות ולא ספר תורה, בלי שתלך קדם למקוה, כי סופרות זו אַמנות קדושה מאד מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי שאַני מבקש ומתפלל בעדך, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אַשר תפנה — תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שטו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה אַל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אַתּה צריך לדעת, אַשר החטא המגנה הַזֶּה של הוצאת זרע

לבטלה, מטמטם את המח ומעקם את הלב, ומכניס באדם קשיות וספקות עליו יתברך וכו' וכו', כי כל המחשבות של כפירות ואפיקורסות שונכנסו באדם, זה רק על-ידי שונכשלים בחטא המגנה הזה, מלבד זאת מה שאמרו חכמינו הקדושים (גדה יג.): אמר רבי יוחנן, כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם) רבי יצחק ורבי אמי אמרי כאלו שופך דמים, שגאמר (ישעיה נז, ה): "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים", אל תקרי שוחטי אלא סוחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה, הוא שוחט את ילדיו, והעון הזה מטמטם את המח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת וביאוש גדול, כאלו הקדוש-ברוך-הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו' וכו'.

ובאמת למה כל-כך חמור החטא הזה? כי מכל טפת זרע יכול להולד ולד, כשאדם מוציא את זרעו לבטלה, על-ידי-זה הוא הורג את הולד וכו', ואם אחד הורג בן אדם, הרי הוא רוצח, ואם הורג שני בני אדם, הוא רוצח שברוצחים וכו', וכן ככל שאדם הורג יותר אנשים, הוא ארכי רוצח, ומכל שכן כשאדם הורג את בנו או את בתו, זה רוצח משגע וכו', והנה מוכא בפסרים, שאם יסתכלו בטפת זרע, יראו שמתנענע ולד שלם, ראש גופה ידיים ורגלים וכו', ולכן כשאדם מוציא זרע לבטלה, הרי הוא הורג ולד, ומכל שכן כשמוציא זרעו לבטלה כמה וכמה פעמים, הרי הוא רוצח וכו', ולכן החמירו על זה חכמינו הקדושים יותר מהכל, מלבד שהחטא הזה מכניס באדם שיהיה תמיד ממרמר ומדכא. ולכן שלח לנו הקדוש-ברוך-הוא את רבנו ו"ל לדור הזה, כדי להציל את כל אלו הנשמות הנפילות והפגומות, ולהוציא אותם מהשאול תחתית ומתחתיו. ולכן עצתך — להתקרב אל רבנו ו"ל על-ידי למוד ספריי הקדושים, שאין למעלה מזה, כי רבנו ו"ל מכניס באדם תקווה לחיות וכו', ונותן עצות איך לצאת מזה. היה טוב מאד, שתעשה לעצמך שעור בספר הנפלא "קדשת ישראל", המדבר מהחטא הזה, ועצות איך לצאת מזה, וכן ספר "אוצר הקדשה", שגם-כן מלא

עצות איך לצאת מהחטא המגנה הזה, פי מי שנפל בחטא הזה, קשה לו מאד מאד לצאת מזה, פי זה מטמטם לו את כל השכל והדעת, עד שנעשה אמלל לגמרי. ולכן תעשה כל מה שביכלתך לקבל על עצמך קבלה חזקה שזהו זה, אתה לא חוטא יותר בחטא המגנה הזה, שעל ידו אתה הורס את הבריאות שלך וכו' וכו', פי מוכא (שלחן ערוך, אבן העזר, סימן כג): אסור להוציא שכבת זרע לבטלה, ועון זה חמור מכל עברות שבתורה וכו', אלו שמנאפים ביד ומוציאים שכבת זרע, לא די להם שאסור גדול הוא, אלא שהעושה זה בנדוי הוא יושב, ועליהם נאמר (ישעיה א, טו): "ידיכם דמים מלאו", וכאלו הרג הנפש; ולכן אתה צריך לקחת את עצמך בידיך, ולהפסיק עם הנבל והזהמא הזו, שהורסים לך את החיים שלך.

תרגיל את עצמך לומר בכל יום את ה'תקוון הפללי', עם התפלה שאחריה, שתקן מוהרנ"ת ז"ל, ותתודה בכל יום אליו יתברך, ואז ישב ורפא לך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שטז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אין עצה אחרת, רק להיות בשמחה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד): מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ותכף ומיד פשוטה להיות איש פשוט, עברה גדולה פשוטה בעצבות. ולכן תעשה כל מה שביכלתך רק להיות בשמחה, פי הסמ"ך-מ"ם עובד על כל אדם כל-כף חזק להפילו בעצבות ובמרירות ובדפאון וכו', רק על-ידי הדמיונות שמכניס בו וכו' וכו',

כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְעִנְיָנוּ, וְלִכֵּן אַתָּה מְכַרְח לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעְוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבְרַגְע שְׂתַהַיֶּה בְּשִׂמְחָה, זֶה יִרְחִיב לְךָ אֶת הַדַּעַת לְגַמְרִי, וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרִין, חֶלֶק ב', סִימָן י'): מַה שְׂבַנְי-אָדָם רְחוּקִים מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה מִחֲמַת חֶסֶד יְשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין יְשׁוּב הַדַּעַת? כִּי חֶסֶד מֵהַשְׂמִיחָה. וְלִכֵּן תִּמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִז תִּזְכֶּה לְגַדְלוֹת הַמַּחֲיִן, וְכִבֵּר לֹא יִחְסַר לְךָ שׁוֹם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתַּפְלִיל בְּעַדְךָ, שְׂתַהַיֶּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְגֹּה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שׁוֹר.

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בְּשִׁלְחָה, ח' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה נִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה יֵשׁ לְךָ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת כָּל-כַּף וְכוּ', וְקִשָּׁה לְךָ לְדַבֵּר אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? הֲלֹא כָּבֵר סִפֵּר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רלב): גְּבוּר אֶחָד חָגַר מְתַנְיּוֹ לְכַבֵּשׁ חוֹמָה חֲזָקָה. וְאַחֲרֵי-כֵן כָּשָׁבָא אֵל הַשַּׁעַר, הָיָה אַרוּג עַל הַשַּׁעַר מִטּוֹה מִקּוּרֵי עַכְבִּישׁ שְׁסֻתָּם הַשַּׁעַר. וְכִי יֵשׁ שְׁטוֹת מִזֶּה, שְׂיַהַיֶּה חוֹזֵר מִמְּלַחְמָתוֹ מִחֲמַת הַסְּתִימָה שֶׁל הַקּוּרֵי עַכְבִּישׁ?! (וְהַנְּמָשֶׁל מוּבָן). וְאַחֲרֵי-כֵן אָמֵר רַבְּנוּ ז"ל: הַעֲקָר הוּא הַדְּבוּר, שְׂעַל-יְדֵי הַדְּבוּר יְכוּלִין לְכַבֵּשׁ הַכָּל, וְלִנְצַח כָּל הַמְּלַחְמוֹת. וְאָמֵר: אֶף-עַל-פִּי שְׂיִכּוּלִין לְהַתְּבוּדָד בְּמַחְשָׁבָה, אֲבָל הַעֲקָר הוּא הַדְּבוּר. וּמִבְּאֵר הַנְּמָשֶׁל מִמִּילָא לְעִנְיָן מַה שְׂקִשָּׁה עַל הָאָדָם לְדַבֵּר לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹ לְפָנֵי הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים מַה שְּׂבַלְבוּ, וְכָל זֶה מִחֲמַת בּוֹשָׁה וּכְבוֹדוֹת שְׁלוֹ, שְׂאֵין לוֹ עִזְרוֹת דְּקַדְשָׁה,

אֲשֶׁר   כו שיח   בַּנְחֵל   קעה

בְּיָדָי הַיָּשׁוּת גְּדוּלָה. כִּי הֲלֹא הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּשׁ בְּדַבְּרוֹ מְלַחְמָה חֲזָקָה, שֶׁהִיא מְלַחְמַת הַיִּצָּר, וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁהוּא סָמוּךְ לְדָבָר, וְלְכַבֵּשׁ וּלְשַׁבֵּר חוֹמוֹת וּלְפַתַּח שְׁעָרִים עַל-יְדֵי הַדְּבֹר, וּבְשִׁבִיל מְנִיעָה קִלְה מַחְלִישׁוֹת דַּעְתּוֹ וְכִיּוֹצֵא, יִמְנַע חֵס וְשְׁלוֹם מִלְּדַבֵּר? ! כִּי הֲלֹא הַמְּנִיעָה הַזֹּאת נִחְשָׁבֶת לְסִתְיָמָה שֶׁל קוּרֵי עַכְבִּישׁ כְּנֶגֶד הַחוֹמוֹת שֶׁרוֹצֵה לְשַׁבֵּר בְּדַבְּרוֹ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שיח.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח, ח' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנֶכּוֹן קִבְּלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְצִטְעָר עַל כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁאַתָּה עוֹבֵר, מִשׁוֹנְאִים רְשָׁעִים אֲרוּרִים שָׁרֵק מְבַקְּשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן תִּקְרֶינִי אֶת מָה שֶׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גִּטִּין ז): שְׁלַח לִיָּה מֵר עוֹקֵבָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, בְּגִי-אָדָם הָעוֹמְדִים עָלַי, וּבְיָדֵי לְמִסְרָם לְמַלְכוּת, מֵהוּ: שְׁרִטְט וְכַתֵּב לִיָּה (תְּהִלִּים לט, כ): "אֲמַרְתִּי אֲשֶׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטָא בְלִשׁוֹנִי, אֲשֶׁמְרָה לְפִי מִחֲסוּם בְּעוֹד רְשָׁע לְנִגְדֵי", אַף-עַל-פִּי שֶׁרְשָׁע לְנִגְדֵי, אֲשֶׁמְרָה לְפִי מִחֲסוּם, שְׁלַח לִיָּה קָא מְצַעְרֵי לִי טוֹבָא וְלֹא מְצִינָא דְאִיקוּם בְּהוּ, שְׁלַח לִיָּה (תְּהִלִּים לו, ז): "דוּם לְהַגִּי"ה וְהַתְּחוּלָל לוּ", "דוּם לְהַגִּי"ה, וְהוּא יִפִּיל לְךָ חֲלָלִים חֲלָלִים", הַשָּׁפֵם וְהַעֲרַב עֲלֵיהֶן לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, וְהֵן פְּלִין מְאֲלִיָּהוּ. הַדְּבָר יֵצֵא מִפִּי רַבִּי אֶלְעָזָר, וּנְתַנּוּהוּ לְגַנְיָבָא בְּקוּלָר וְכוּ'. הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ, שְׂאֵם

אָחַד מִצַּעַר אוֹתָךְ, תִּקְפִּיד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּעָרֵב וּבְבֹקֶר בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת,
וְהַשּׁוֹנְאִים שְׁלָךְ יִפְלוּ נִפִּילָה אַחַר נִפִּילָה.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּבְּשֶׁר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּשֵׁלַח, ט' שָׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אִם אַתָּה עוֹבֵד בְּבֵית־חֲרָשֶׁת בְּלִילָה, רְאֵה
לְחֻטֶּף כֹּל לִילָה אֶת הַסֵּדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת, וְגַם תִּתְּבוֹדֵד אֲזוּ, כִּי מוּבָא
כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּזִהַר הַקְדוּשׁ, שֶׁהַגְּאֻלָּה תָּבוּא רַק עַל־יְדֵי אֱלוֹ
שְׁקָמִים לְפָנוֹת בְּקָר, וְאוֹמְרִים אֶת סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת, וּמַעֲלַת הָאָדָם
שָׁעַר אֲזוּ, אֵינן לְתֹאֵר וְאֵינן לְשַׁעַר כָּלָל, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא, כְּבִיכּוֹל,
נִמְצָא אֲזוּ פֶה לְמִטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּסוֹד פָּנִים אֵל פָּנִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(אֵיכָה ב' יט): "שְׁפָכִי כַּפַּי לְבָרֶךְ נִכַח פְּנֵי הַרְוֵה", וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר
(לְקוּטֵי־מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן קמט): חֲצוֹת הוּא מְסַגֵּל כְּמוֹ פְּדִיּוֹן, כִּי הוּא
הַמְתַּקֵּת הַדִּינִים, וְלִכֵּן אִם יֵשׁ לְמִישֶׁהוּ דִּין, הָעֵצָה שְׂיִהְיֶה עַר אֲזוּ,
וַיֹּאמֶר אֶת סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת, וַיִּמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כֹל הַדִּינִים. וּמוֹתֵרֵנִי
ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־חֵלְכוֹת, הַשְּׂכֵמֶת הַבְּקָר, הַלְכָה א', אוֹת טו): כְּמוֹ שֶׁהַגְּאֻלָּה
הִרְאֵשׁוּנָה הִיְתָה בְּחֲצוֹת לִילָה, כְּמוֹ־כֵן הַגְּאֻלָּה הָעֵצִידָה תִּהְיֶה רַק
בְּזִכּוֹת אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים שְׁקָמִים בְּחֲצוֹת לִילָה; כִּי הִיְתָה הַגְּאֻלָּה
הִרְאֵשׁוּנָה בְּחֲצוֹת דִּיקָא. וְכֵן גְּאֻלָּה הָאֲחֵרוּנָה שְׁאֲנוּ מְקוּיִם בְּמִהְרָה
בְּיַמֵּינוּ, תִּהְיֶה עַל־יְדֵי בְּחִינַת חֲצוֹת, עַל־יְדֵי הַכְּשָׁרִים וְהִירָאִים
הָעוֹמְדִים בְּכָל לִילָה בְּחֲצוֹת.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֲנִי

מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שְׁתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
— תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שֶׁכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּשִׁלְחַת, ט' שֶׁבֶט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲסוּר לְךָ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפְּן, וְאִפְּלוּ שְׁעֵבֶר עָלֶיךָ מֵה
שְׁעֵבֶר, עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּכְבֹּר אָמַר רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מ"ט): לְפִי גְדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְעֲצָם
רוּמָמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּתַנּוּעָה קְלָה בְּעֵלְמָא וּבְהַסְתַּפְּלוּת בְּעֵלְמָא, שְׂאִינוּ
כְּרֵאוּי לְפִי כְבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ, הִיָּה רֵאוּי לְבוֹא עַל הָאָדָם מֵה שְׂרֵאוּי, חֶס
וְשְׁלוֹם, חֶס וְשְׁלוֹם, אִף הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְלֵא רַחֲמִים, וְכָל הָעוֹלָם מְלֵא
רַחֲמֵנוּת, וְהוּא רוֹצֵה מְאֹד בְּהָעוֹלָם, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְחַזֵּק עֲצָמוֹ מְאֹד
בְּעִבּוּדָתוֹ בְּכָל מֵה שְׂיֻכַּל, אִף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, וְיִסְמֵךְ עַל רַחֲמָיו
הַמְרַבִּים מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר, כִּי בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, אִף אִם עֵבֶר מֵה
שְׁעֵבֶר. הָעֵבֶר אֵין, וְהַעֲקָר מִכָּאֵן וּלְהַבָּא לֹא יַעֲשֶׂה עוֹד, וְיִהְיֶה שֶׁב
וְאֵל תַּעֲשֶׂה עַל-כָּל-פָּנִים, הֵן בְּמַחְשָׁבָה וְהֵן בְּמַעֲשֶׂה. כִּי גַם
הַמַּחְשָׁבָה שֶׁל אַנְשִׁים כְּאֵלוֹ, הִיא גַם-כֵּן עֲשִׂיָה, כִּי גַם בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָה
יֵשׁ מַחְשָׁבָה, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת שֶׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה בְּמַעֲשֶׂה וּבְמַחְשָׁבָה, וּמֵה
שְׂנַעֲשֶׂה עִמּוֹ מִמֵּילָא, אֵל יַחוּשׁ וְאֵל יִסְתַּכַּל עַל זֶה כָּלֵל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֵנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ, שְׁתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
— תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאַחַח לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שכא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, עֶרְב־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּשִׁלְחַ, י' שְׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צָמוּד בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתַי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנֵּה חִפְּשֵׁתִי וּמְצֵאתִי מֵה שְׁחָסֵר, וְאֲנִי שׁוֹלַח לְךָ כַּמָּה עֲמוּדִים,
וּכְנֻרָאָה שְׁגַם נִחָסֵר מִכְתָּב אָחִד, וְזֶה מֵהַסַּעַט הַיִּשָּׁן חֶלֶק ז', וְאִם יֵשׁ
תַּחַת יָדְךָ, אַתָּה יָכוֹל לְעֵיִן בְּהֵם, וְלִכְּן תִּרְאוּ לְתַקֵּן אֶת זֶה.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת שֵׁישׁ לְךָ, שְׁאַתָּה
מִדְּפִיס סְפָרִים כְּאֵלוֹ, אִוְרוֹת צַחְצַחוֹת כְּאֵלוֹ, גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּמִדְרָגָה
הַכִּי גְדוֹלָה, אֲשֶׁר זֶה מְקַרֵּב מְאוֹת וְאַלְפִים וּרְבֻבוֹת מִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
בְּלִי שׁוּם גְּזֻמָּא כָּלֵל, וּבְזֶה רְאוּי לְךָ לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד.

אֲנִי מְקַנְוֶה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁפַעֲלֶתָּ אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ וַ"ל,
שְׁיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים, וְאֵין אַתָּה צָרִיךְ לְפַחַד כָּלֵל.

וּמִכָּאֵן וּלְהַבָּא אַתָּה צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְשִׁמֵּר לֹא לַחַתֶּם לְאַף
אָחִד, כִּי עִם חֲתִימָה צָרִיכִים לְשִׁמֵּר מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶה לֹא צָחוּק,
וּיְכוּלִים לְהַפִּיל אוֹתְךָ בַּפֶּח.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבְרִים
עֲלֶיךָ, זֶה רַק מִצַּד הַסַּמ"ךְ־מ"ם שְׁרוּצָה לְשִׁבּוֹר אוֹתְךָ, שְׁלֹא תִדְפִיס
יֹתֵר סְפָרִים, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַתְּאָזֵר בְּיִתֵּר שְׁאֵת וּבְיִתֵּר עֵז, וְלֹא לְפַחַד
מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, אַדְרָבָה, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְהַדְּפִיס וּלְהַדְּפִיס
וּלְהַדְּפִיס, כִּי אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ חֶלֶק אָחִד מִיְּנֵי אֶלְף אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב
רַבֵּי רְבֻבוֹת מֵה שְׁזֶה פּוֹעֵל בְּעוֹלָם, הָיִיתָ עוֹסֵק בְּזֶה בְּיִתֵּר שְׁאֵת וּבְיִתֵּר
עֵז, וְאַף שְׁלֹא שִׁיךְ לְהַזְדַּרֵּז בְּנִרְיֻזוֹת יוֹתֵר מִמֶּה שְׁאַתָּה וְאַשְׁתָּךְ
עוֹבְדִים, מִמָּשׁ לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסְפֵּר, עִם כָּל זֹאת בְּאַתִּי לְחַזֵּק אוֹתְךָ,

אָרַךְ כּוּ שִׁכְבַּ בְּנַחֵל קַעֲט

שְׁלֹא תִהְיֶה שְׁבוּר, אֲדַרְבָּה, רְאוּ אֶתְּהָ וְאֶשְׁתָּהּ לְשִׁמְחָה, וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְעוֹד תִּרְאוּ גִּחַת גְּדוֹל מִיְלֻדֵיכֶם, כִּי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי יִשְׁלַם לָכֶם חַזְרָה אֶלֶף פְּעָמִים כָּכָה.

אוֹדוֹת הַבְּחוּרִים שֶׁשָּׂאֵלְתָּ לָבוֹא לְלַמַּד פֹּה וְכוּ', תֹּאמַר לָהֶם, שְׁכַפִּי הַמְּצָב עִכְשָׁנוּ, מְאֹד מְאֹד צָפוּף, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַנְהָ לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְעֵבֶר לְבִגְנֵן חֲדָשׁ, וְאִזּוֹ יִהְיֶה שִׁיף, כִּי אִזּוֹ אֲנִי אֲחַלֵּק לְשֵׁתִים אוֹ לְשֵׁלֶשׁ כְּתוּת, אֲבָל לְעֵת עֲתָה הַמְּקוֹם צָפוּף, וְצָרִיכִים לָבוֹא עוֹד כַּמָּה בְּחוּרִים צְעִירִים מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאֲנִי מְקַנְהָ שֶׁתִּבְנוּ אוֹתִי.

הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדֶךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דִּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

כּוּ שִׁכְבַּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲרַב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרַת בְּשִׁלְחָה, י' שִׁבְט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיֶיהָ.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ, עַל הַחֶסֶד חֲנּוּם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, שֶׁהִסְפַּמְתָּ לְבַעֲלֶךָ שֶׁיָּבוֹא לְעֹזֵר לִי כָּל הַזְּמַן, הֵן אֲמַת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁלֹא הִיָּה רַב הַזְּמַן בְּבֵית וְכוּ', אִף עִם כָּל זֹאת, אֲנִי מְכַרְחַח לְהַגִּיד לָךְ, שֶׁהוּא עוֹר לִי בְּצָרָכֵי הַרְּבִים יוֹתֵר מִהַמְּשַׁעַר וְכוּ', וְאִם הֵייתָם יוֹדְעִים מָה הֵייתָה הַתְּכִלִּית שֶׁל נְסִיעָתִי וְכוּ', אִזּוֹ הֵייתָם שֹׂמְחִים וְעֹלֵזִים מְאֹד.

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי מְאֹד מְאֹד מוֹדֶה לָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד הַזֶּה, וְיַעֲזֹר הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיְהִי לָכֶם יְלָדִים טוֹבִים, קְדוּשִׁים וְטָהוּרִים בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, וְתִרְוּ מֵהֶם רַב גִּחַת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

כו שכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּשִׁלְחַ, י"א שְׁבֻט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁפִי־שִׁיבֵת הַמוֹעֵצָה שְׁתַּתְקִים בְּיוֹם
רֵאשׁוֹן בְּלִילָה, תִּרְאֶה לְהִיּוֹת מְאֻחָד עִם יְדִידֵנוּ ... גֵּרוּ יְאִיר, וּלְאֲשֶׁר
ל... אֶת הַתְּקָצִיב, וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַקּוֹאֲלִיִּצְיָה מִתְנַגְּדִים וְכוּ',
אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הָאֲנֹטְרִסִים שְׁלָנוּ, כִּי אִף אֶחָד אֵינּוּ
מִרְחָם וְלֹא יִרְחַם עָלֵינוּ, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּתְקִים אֶת
מֵה שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ, וְעֵינַי בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ, בְּפָסוּק (יד, ד) וּפְרָשׁ
רש"י עַל תְּבַת "וַיַּעֲשׂוּ כֵן" — לְהַגִּיד שְׁבָחוֹן, שְׁשִׁמְעוּ לְקוֹל מֹשֶׁה,
וְלֹא אָמְרוּ — אִיךָ נִתְקַרַּב אֶל רוֹדְפֵינוּ, אָנוּ צְרִיכִים לְבִרְחָה, אֲלֹא
אָמְרוּ: אֵינְנוּ לָנוּ אֲלֹא אֶת דְּבָרֵי עֲמָרָם, עֵינַי שָׁם; אִף שְׁאֲתָה יְכוֹל
לְהַקְשׁוֹת וְלִשְׁאֹל — אִיךָ אֲנַחְנוּ מִתְקַרְבִים אֶל רוֹדְפֵינוּ ... וְכוּ', כְּפִי
הַטּוֹבָה שְׁאֲנוּ צְרִיכִים עֲכָשׁוּ, תְּצִיֵת מֵה שְׁאֲנִי אוֹמֵר לָךְ, כִּי אֲנִי מִבֵּין
יֹתֵר.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְכָּה לְקַבֵּל כְּבוֹד
אֶת הַהֵתֵר, וְאִזּוּ כְּבוֹד נִתְחִיל לְעַבֵּד, וּבְנוֹדֵאֵי אֲשֶׁלֶם לָךְ מִשְׁכַּרְת־חֲדָשִׁית
עַל הַפְּקוּיֹת, וְלֹא צְרִיכִים מִפְּקוּחַ אַחֵר.

אִם יֵשׁ מִשְׁהוּוֹ לְדַבֵּר, נִדְבַר מִחֵר אַחֵר הַצְּהָרִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שְׁבוּעַ טוֹב...

כו שכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּשִׁלְחַ, י"א שְׁבֻט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם אֶל ... תְּחִיָּה.

אֲשֶׁר   כו שכה   בְּנַחֵל   קפא

לְנִכוּן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּיָדַי תִּסְעֵי עִם כָּל הַמְשַׁפְּחָה לְחַג הַפֶּסַח לְמָקוֹם שִׁיְהִיָּה לְךָ
מְנוּחָה, וְכִךְ לֹא תִצְטָרְכִי לְהִתְיַגֵּעַ קִדְּם הַחֵג, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
יַעֲזֹר לָכֶם, שְׂמִתְקוּ מִכֶּם כָּל הַדִּינִים וְהַמְשַׁפְּטִים בְּזָכוֹת הַרְבִּים
שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים וְעוֹסְקִים.

פֹּה תִקְבְּלִי מֵה שְׂחִסֵּר מִמֶּשׁ מִכְתָּב שְׁלֹם, כִּפְּאֶשׁ תִּרְאִי, וְכֵן אֲנִי
שׁוֹלַח מִכְתָּב כְּתִב־יָד שְׂמֵצָאֹתִי אֲצִלִּי.

רַק תִּרְאִי לְהִתְחַזֵּק, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבוּעַ טוֹב...

אֶקְוֶה שְׂתִּבְיֵנִי מֵה לַעֲשׂוֹת בְּעֵנֶיךָ הַמִּכְתָּב, שֶׁיֵּשׁ לְךָ רַק חֲצִי
תִּפְלָה.

כו שכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ב שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָרַב ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְּל שְׂמִחָתִי לְשִׂמְעַה הַטוֹב מִמֶּךָ —
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי אַתָּה חֲקוּק בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל
הַיָּמִים.

תֵּאֱמִין לִי, שֶׁהִיָּה לִי הַרְבֵּה צַעַר וְעִגְמוֹת נֶפֶשׁ הַפַּעַם כְּשֶׁהִיִּיתִי
בִּיבְנֵאֵל, לֹא הָאֲמַנְתִּי לְהִיחַס, אֵיךְ שְׂמִתְיַחֲסִים וְכוּ', אַחֲרֵי כָּל
הַטוֹבוֹת שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה עִם הַיְלָדִים, שֶׁאֲנִי מוֹסֵר אֶת נֶפְשִׁי בְּשִׁבְלֵם
בְּגִשְׂמִיּוֹת, וּמִכָּל שֶׁפֶן בְּרוּחָנִיּוֹת וְכוּ', וְעוֹד עִם כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, וְלִבְסוּף שִׁיְהִיָּה זְלוּזֹל כְּזֶה, זֶה הִיָּה לִי לְבִזְיוֹן גָּדוֹל וְלִכְפֻּרַת
עוֹנוֹת.

מה טוב ומה נעים, אם תחזיר באנשי שלומנו אמונת חכמים, כי בלי זה אין הצלחה, רחמנא לצלן, כי עקר פתח הטמאה — כשמתחילים עם ליצנות, אנחנו צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם, רק להחזיר אמונת חכמים בין אנשי שלומנו, ועל-ידי-זה נצליח לבנות קהלה מאד יפה.

אודות השעורים, מה אמר לך, ידידי היקר! אין עוד למעלה מזה מללמד עם רבים, וזו זכות שאין מלים לפרש — את מעלת הזוכה ללמד עם רבים, כי כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו' (אבות ה, יח), ובנדאי בזכות זה, סוף כל סוף הקדוש-ברוך-הוא יוציא אותך מכל הצרות ומכל החובות — בין בגשמי ובין ברוחני, רק אתה תמשיך ללמד עם אנשי שלומנו היקרים בעזות ובעקשנות דקדשה, ואל תתפעל משום ברירה שבעולם.

אודות "אוצר הקונטרסים" וכו', תאמין לי, שזה הספר מוסר הכי טוב, ללמד בכל יום עם אנשי שלומנו, ולחזק אותם ולעודד אותם, כי על כל אחד עובר מה שעובר.

נא ונא הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, אשר כל דבור ודבור שמדברים אל הקדוש-ברוך-הוא — הוא הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל, ורבנו ז"ל רצה מאד, שכל אחד מאנשי שלומנו יהיה חזק בעבודה הקדושה הזו של תפלה והתבודדות, ואמר על עצמו: אם הייתי יודע בימי נעורי, מה תפלה והתבודדות פועלות, אזי מה שעשיתי בשנה, הייתי עושה בשעה וכו', ומי שרק משים לב אל הדבורים האלו, יתפעל מעמק הדברים, כי הרי רבנו ז"ל לא עמד כרגע, רק עשה ועשה ועשה וכו', בעבודת השם יתברך בזריזות, ועם כל זאת אמר על עצמו — באם היה יודע בימי נעוריו מה שיודע לעת זקנותו קדם הסתלקותו — מה תפלה פועלת, היה מזדרז מאד מאד בזה. ועל-כן צריכים לעורר הן את עצמו והן את אנשי שלומנו היקרים בעבור תפלה, ובנדאי תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפלתתי

קפג

בנחל

כו שכו

אָשֶׁר

שְׁאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָה, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד, וְתִמְיֵד תְּבַשֵּׂר לִי
בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ב שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיַמִּית לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

מָה אָמַר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! הִרְבֵּה הִתְפַּלֵּלְתִּי בְּשִׁבְלֶךָ וּבְשִׁבִיל
אֲשֶׁתְּךָ וּבְשִׁבִיל יְלָדֶיךָ בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כִּי אַתָּה מְאֹד חָקוֹק בְּפִנְיַמִּיּוֹת
לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, וּבִפְרֹט שְׁאַתָּה עוֹזֵר לִי מִמַּשׁ בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ
בְּעֵנִין גְּבִיַת הַכֶּסֶף וְכו', וְכָל הַטְּרַחוֹת הַכְּלוּלוֹת בְּעֵנִין בֵּית-הַמִּדְרָשׁ,
וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, וְאֵין מַלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ כָּל הַחֶסֶד שְׁאַתָּה
עוֹשֶׂה עִמָּדִי.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְתִדַּע, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְקַיֵּם וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁרִי
מִי שְׁזוּכָה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁאֵז כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ
הוֹלְכִים בְּצוּרָה אַחֲרַת מְאֹד.

נָא וְנָא הִרְגַּל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר
וְדְבוּר שְׁמִדְבָרִים עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית,
הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְרַבְּנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד,
שְׁכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ יְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹ הַצְּלָחָה
לְמַעַלָּה מִן הַמְּשַׁעַר, אֲשֶׁרִי מִי שְׁחֹזַק בָּזֶה, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
שְׁמִדְבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית.

אֲנִי מְאֹד מְקַנֶּה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהָעֶזְרַת נְשִׁים מְתַקְדָּמַת,
וְשֶׁתְּהִיָּה פְּנִינָה יְקָרָה, וְכֵן אֲנִי מְאֹד רוֹצֶה שְׁתַּעֲמַד עַל הָרֵאשׁ וְכו',

של ... גרו יאיר, שיעשה את העבודה כמו שצריך, שיהיה הכל נקי בתכלית הנקיות, פי בית-הפנסת ובית-המדרש צריכים להיות נקיים, וכן כל הקומות בבנין וכן בחוץ בתוך, שהכל יהיה נקי, ויטאטא וידאג שיהיה נקי, פי רק בשביל זה שכרנו אותו, ואם הוא אינו רוצה, אז תאמין שיש הרבה שירצו את העבודה הזו.

ראה לכתב לי דו"ח כמה כסף יש, פי אני מאד מקנה, שבתוך כמה ימים נוכל להתחיל לבנות, והקדוש-ברוך-הוא יעשה עמנו נסים ונפלאות, שנזכה לבנות את האולם שמחות, ותכף-ומיד אחר זה גם את הבית-מדרש הגדול.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדה, שתצליח דרכך תמיד.

אם אתה יכול לשלח לי רשימה חדשה של כל אנשי שלומנו, אהיה לך אסיר תודה, כי יש עוד כמה, שאף פעם לא הכנסת, כגון: האברך ... וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שכז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשנ"ח.

שלום רב אל ... תחיה.

אין מלים בפני להודות לך על כל החסד שאת עושה עמנו בחנוך הבנות, שאת משתפת פעלה עם כל המורות, זה ממש לי חיים וכו', ואני לא יכול להסביר לך בכתב את גדל המעלה הזו, שאת מכניסה את עצמך בחנוך הבנות, ולהתדיר בהן אמונת חכמים, פי סוף כל סוף רק כך הן תגדלנה בנות חיל, ותקמנה בתים נאמנים בישראל.

נא ונא ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, והרבה

הַתְּפַלְלָתִי עָלֶיךָ וְעַל בְּעֶלְךָ בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שְׁתַּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם, וּתְגַדְלוּ אֶת יְלָדֵיכֶם עַל טְהַרְתְּ הַקֹּדֶשׁ, וְאֵת תַּצְלִיחֵי בְּחַנוֹךָ הַבְּנוֹת, כִּי הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל חַנוּךְ הַבְּנוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּשְׁתַּפִּי פְּעֵלָה עִם כָּל הַמּוֹרוֹת יַחַד, וְכִלְכֵן בְּצוֹתָא תַחֲשַׁבְנָה עֲצָה כַּדָּת מַה לַעֲשׂוֹת, וְכִי־צַד לְהַצְלִיחַ עִם הַבְּנוֹת, וְזֶה יִהְיֶה לִי מִמֶּשׁ חַיִּים חַדָּשִׁים.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחֵי דְרַבְּךָ, וְתַמִּיד תְּדַבְּרֵי עִם הַבְּנוֹת רַק יִרְאֵת שְׂמִים, וְאַמוּנַת חַכְמִים וְסַפּוּרֵי צַדִּיקִים, וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִצְלִיחַ בְּמִשְׁמַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שׁכַח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ב שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַּחֲיָה.

אֵין אֶת יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַהַעֲרָכָה שֶׁיֵּשׁ לִי כָּל־פִּיכֶם, שְׂאֲתֶם מְשַׁקִּיעִים אֶת כָּל כְּלַכְכֶם בְּתוֹךְ חַנוּךְ הַבְּנוֹת, שְׁדַבֵּר זֶה אֲצִלִּי מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר גְּדוֹל מִזֶּה — מִחַנוּךְ הַבְּנוֹת עַל טְהַרְתְּ הַקֹּדֶשׁ, וּתְדַבְּרֵי עִמָּהֵן תַּמִּיד דְּבוּרֵי אַמוּנָה וְהַשְּׁגָחָה פְּרָטִית, וְסַפּוּרֵי צַדִּיקִים, וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה הַתְּפַלְלָתִי עָלֶיךָ וְעַל בְּעֶלְךָ אֲצִל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שְׁתַּצְלִיחוּ דְרַבְּכֶם, וְשִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם-בֵּית בִּינְכֶם, וּבְכַרְט שְׂאֵת תַּצְלִיחֵי בְּחַנוֹךְ הַבְּנוֹת, וְתַעֲלִי מַעְלָה מַעְלָה.

נָא וְנָא הַרְגִּילִי אֶת עֲצָמְךָ תַּמִּיד, רַק לְחַשֵּׁב מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּתַצְרִירֵי בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לְכֹל הוּא אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחֲיָה וּמִקְיָים וּמִהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר,

הם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּכְפִי שְׁתַּחֲדִירִי בְּעֲצָמָךְ
מחשבות אלו, אֲזוּ תַּצְלִיחִי כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שכת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ב שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּל־לַיּוֹת אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיִּכְל־הַקֹּדֶשׁ" דֵּי בְּכָל
אֲתֵר וְאֲתֵר, הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם,
וְעַקֵּר הַהִתְחַזְּקוֹת הַיָּא שְׁמֻחָה, וְרַבְּנוּ ז"ל הַזְּהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת
הַשְׂמֻחָה, כִּי אֵין עוֹד דְּבָר שְׂמֻחָה אֶת הָאָדָם כְּמוֹ מִדַּת הַשְׂמֻחָה, כִּי
עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד כָּל־כָּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת,
עַד שְׂאֵי אֲפָשֶׁר לְהִחְזִיק מְעַמָּד, אֲלֵא עַל־יַדֵּי שְׂמֻחָה, וְעַקֵּר הַשְׂמֻחָה
שְׁלָנוּ צְרִיכָה לְהִיּוֹת, שְׂאֲנַחְנוּ זוֹכִים לְדַעַת מְרַבֵּי אֲמֵת כְּזֶה, רַבֵּי נוֹרָא
וְנִפְלָא כְּזֶה, רַבֵּי הַמְּחִיָּה אוֹתָנוּ, וּמְנֻשָּׁב בְּנוֹ רוּחַ חַיִּים חֲדָשִׁים,
כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵינוּ ז"ל (לְקוּשְׁטֵי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), כִּי הַרוּחַ חַיִּים
מְקַבְּלִים מִהַצְּדִיק, הֵינּוּ כִּי הַצְּדִיק מְגַלֶּה אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ,
אֵיךְ שְׂאֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעְדֵּינוּ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְדִיקָא עַל גְּדוּ יִתְבַּרֵךְ
הָאָדָם חֵי, אֵיךְ לְדַעַת אֶת זֶה בִּינְדִיעָה בְּרוּרָה וּמְזַכְּכָת, שְׁלֵא יִשְׁכַּח
מְזֶה, זֶה זוֹכִים דִּיקָא עַל־יַדֵּי הַצְּדִיק. וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוֹכָה לְהִיּוֹת
דְּבוּק אֶל צְדִיק אֲמֵת, וְאֲזוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

כְּלִיל שְׂבַת זוּ דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלְקוּשְׁטֵי־מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן לח, שְׂצָרִיךְ כָּל אָדָם לְפַשְׁפֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל עֵת אִם
הוּא דְּבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְהַסִּימָן שֶׁל דְּבִקוּת הוּא תְּפִלִּין, כִּי תְּפִלִּין
הֵם סִימָן עַל הַדְּבִקוּת, כִּי בְּאֲמֵת אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעְדֵּינוּ יִתְבַּרֵךְ
כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם,
צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְצִינּוּ

בְּדַבְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבָּת יב.), שְׁאָסוּר לְהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִתְּפִלִּין — קָל וְחֹמֶר מְצִיץ, מֵה צִיץ גְּאֻמָּה בּוֹ הַזְכָּרָה אַחַת, וְנֶאֱמַר בּוֹ: "וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תְּמִיד", שְׁלֹא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִהַצִּיץ, תְּפִלִּין שֵׁשׁ בָּהֶם כ"א הַזְּכָרוֹת — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׁלֹא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ כִּי בְּתְּפִלִּין כְּתוּב גְּלוּי אֱלֻקוֹת: "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ אֱלֻקֵּינוּ הַיְיָ אֶחָד", וְהָאֲדָם צָרִיף תְּמִיד לְזִכֹּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבִשְׂבִיל זֶה הַתְּפִלִּין הֵם עַל הַיָּד, לְקֶשֶׁר אֶת הַיָּד אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל הָרֹאשׁ, לְקֶשֶׁר אֶת הָרֹאשׁ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵינּוּ שְׁלֹא יֵאמַר הָאֲדָם, שְׁמֵרוּיִם פְּרֻנְסָה מִפְּנֵי שֵׁשׁ לוֹ רֹאשׁ טוֹב אוֹ יָדִים טוֹבוֹת, אֲלֹא יִקְשְׂרֵם עִם רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין, לִידַע שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִף אִי אֶפְשָׁר לְבֹא לְסוּד הַתְּפִלִּין, אֲלֹא עַל-יְדֵי שִׁיעוּלָה אֶת הַדְּבֹר וּיִתְקַנְהוּ, כִּי צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל הַדְּבֹר, כִּי הַדְּבֹר צָרִיף לְדַבֵּר תְּמִיד רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְדַבֵּר דְּבוּרִים אַחֲרִים, כִּי בְּזֶה שְׁאֲדָם מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא נֹעֲתֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וּבָא לִידֵי רְעוֹת רְבוֹת, וְעַל-כֵּן אָדָם צָרִיף רַק לְדַבֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְשֶׁאָדָם חֹזֵק בְּזֶה, שְׁמַדְבֵּר רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז יְבֹא אֶל דְּבָקוֹת אֲמֵת.

וְקִשְׁרָנוּ אֶת זֶה אֶל פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ, שְׁמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ אִישׁ הָאֱלֻקִּי הַגָּבֵר"א, בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ, שְׁבִשְׁעָה שֶׁהֵכִינוּ אֶת עַצְמָם עִם יִשְׂרָאֵל לְצֵאת מִמִּצְרַיִם מִחֲצוֹת לַיְלָה עַד אֲמֻצַּע הַיּוֹם, מֵה עָשׂוּ? אֲלֹא לְקַחוּ אֶת הָעוֹר שֶׁל הַקֶּרֶבֶן פֶּסַח, וְעַבְדוּ אֶת זֶה, וְכָתְבוּ עַל זֶה פְּרֻשַׁת תְּפִלִּין, וְהַעֲנִיךְ הוּא פֶּלֶא. וּבְאֲמֵת לְפִי כָּל מֵה שֶׁדְּבַרְנוּ שְׁסִימָן עַל דְּבָקוֹת הוּא תְּפִלִּין, וְאִיךְ זֹכִים לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, הוּא עַל יְדֵי קִדְשַׁת הַדְּבֹר, נִכִּין הֵיטֵב אֶת הַקֶּשֶׁר לִיצִיאַת מִצְרַיִם עִם תְּפִלִּין, שְׁדִינְקָא לְהַכְנִית יְצִיאַת מִצְרַיִם עֲסָקוּ נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּלַעֲשׂוֹת תְּפִלִּין, כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת בְּמִצְרַיִם הִיְתָה רַק עַל-יְדֵי פֶה רַע, שֶׁהוּא סוּד פְּרַעָה מְלֻךְ מִצְרַיִם, עַל-יְדֵי שֵׁשׁ לְאָדָם פֶּה רַע, עַל-יְדֵי-זֶה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מוֹלֵךְ עֲלֵיו מִצְרַיִם, שֶׁהַמַּחֲזִין שְׁלוֹ נִקְטְוִין וּמְצַטְמָצְמִין, וּבָא לִידֵי נְפִילָה, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כט), וּבְזֶה שְׁמַשָּׁה רַבְּנוּ הַחֲדִיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּמַדְרַגָּה עֲלִיוֹנָה, בְּסוּד "אַתָּה

הַרְאָתָּ לְדַעַת, כִּי הַיְוִ"ה הוּא הָאֱלֹהִים, אֵין עוֹד מִלְבְּדוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה פֶה סָח, שֶׁהִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יֵצְאוּ מִמְצָרִים. וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר זוֹכֵה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת דְּבוּרוֹ, שְׂאִינוּ מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, כִּי עֵקֶר הַשְּׂגִיוֹנוֹת שֶׁנִּדְבָּקִין בָּאָדָם, זֶהוּ רַק עַל-יְדֵי שֶׁמִּפְקִיר אֶת דְּבוּרֵי פִּיו, וּמְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר עַל הַדְּבוּר, לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְאִם הָאָדָם יִהְיֶה חִזֵּק בְּזֶה, אִזּוּ יֵצֵא מִהַגְּלוּת הַמְּרָחָ שְׁלוֹ, וְלִזְמַת צְרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד עַל דְּבוּר פִּיו, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה הוּא עוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִשְׂרָשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֵה לְשַׁמֵּר אֶת דְּבוּרֵי פִּיו, וְאִזּוּ יִגִּיעַ אֶל כָּל מַה שֶׁצָּרִיף לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם. וְכִבֵּר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבֵּה, פֶּרֶשֶׁה כ"ד, סִימָן ז') עַל פְּסוּק (דְּבָרִים כג): "וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר", כְּוִנַּתוֹ 'עֲרוֹת דְּבוּר', כִּי אָדָם צָרִיף מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר עַל דְּבוּרוֹ, לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, כִּי כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל, הֵם רַק שֶׁמִּפְקִיר אֶת דְּבוּרֵי פִּיו, וְאִם אָדָם הִזֵּה זוֹכֵה לְשַׁמֵּר עַל פִּיו, אִזּוּ הִזֵּה נִצַּל מִכָּל צְרוּתָיו.

וּבְשִׁבְתָּ בַּבֶּקֶר דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מִהַסְּפּוּר שֶׁל הַחֲגֵר (סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג'), כִּי יֵשׁ אֵילָן, שְׂאִם הִזֵּה אוֹתוֹ אֵילָן נִשְׁקָה, לֹא הִזֵּה נִשְׁאָר מִהַשְּׂדִים כְּלוּם, הִינּוּ, "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה" (דְּבָרִים כ, יט), וְצְרִיכִים לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם עִם הַתְּחִזְקוֹת כְּדֵי שֶׁיִּגְדֵל, וְאִם מְחִזְקִים אֶת הָאָדָם, עַל-יְדֵי-זֶה לֹא נִשְׁאָר מִהַשְּׂדִים כְּלוּם, כִּי בְּאֵמַת הַשְּׂדִים כָּל עֲנִיָּנָם הוּא רַק לְהַחֲלִישׁ דַּעַת הָאָדָם וּלְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְלְהַכְנִיס בּוֹ מְרִירוֹת, וְכִמְאָמְרָם ו"ל (תְּנַחֲמָא נִשְׂא): לָמָּה נִקְרָא קֶטֶב מְרִירִי? עַל שֶׁם שֶׁמְמַרְר חֲזִיוֹ שֶׁל הָאָדָם, כִּי הַשְּׂדִים עֲקָרָם רַק לְמַרר חֲזִיוֹ שֶׁל הָאָדָם, לְהַכְנִיס בּוֹ דְּכָאוֹן, שֶׁהֵם נִבְרָאִים מִגְּעֵי בְּנֵי-אָדָם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מִפְּגַמֵי הַבְּרִית שְׁלוֹ, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם עִם הַתְּחִזְקוֹת. וְאֵלוֹ הַשְּׂדִים עוֹמְדִים יוֹמָם וְלַיְלָה וְחוֹפְרִים, וְאֵינָם מְנִיחִים מִים לְאֵילָן, כִּי הֵם יוֹדְעִים — אִם הָאֵילָן, שֶׁהוּא הָאָדָם, יִהְיֶה נִשְׁקָה עִם הַתְּחִזְקוֹת, אִזּוּ אֵין לָהֶם כִּבֵּר מַה לַּעֲשׂוֹת. וְשֶׁאֵלוֹ אֶת מְלֶךְ הַשְּׂדִים: לָמָּה עוֹמְדִים יוֹמָם

וְלִילָה, בִּיּוֹן שְׁחוּפְרִים פַּעַם אַחַת לְמַנַּע מִים — דִּי? הַשִּׁיב, שְׂשִׁישׁ
 בִּינֵינוּ מְדַבְּרִים, וְאֵלוּ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלֶקֶת בֵּין מֶלֶךְ
 זֶה לְמֶלֶךְ אַחֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂית מְלַחְמָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂית
 רַעֲיִדַת אֲדָמָה, וְנוֹפְלֶת הָאֲדָמָה שְׁסָבִיבוֹת הַחֲפִירָה, וַיְכּוּלִים לָבוֹא
 מִים לְאֵילָן, עַל-כֵּן עוֹמְדִים תָּמִיד לַחֲפּוֹר, שְׁלֹא יוּכְלוּ לְהַשְׁקוֹת; הֵינּוּ
 כִּי בַעֲלֵי לְשׁוֹן-הָרֶע וּרְכִילוֹת, הֵם גּוֹרְמִים שְׂיִתְגַּבְּרוּ הַשְּׂדִים בְּעוֹלָם,
 וְלִכֵּן צָרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד שְׁלֹא לְהַנִּיחַ אֶת הַלְּשׁוֹן-הָרֶע וְהַרְכִּילוֹת
 בִּינֵינוּ, אֲדַרְבָּה, כֹּל אֶחָד צָרִיף וּמְחַיֵּב לְחֻזֵּק אֶת זוּלָתוֹ, וְדִיקָא
 עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ תָּמִיד, שְׁהַשְּׂדִים לֹא יוּכְלוּ לְגַשֵּׁת אֵלָיו, אֲבָל
 אִם מְנִיחִים שְׂיִהְיֶה בִּינֵינוּ מְדַבְּרִים, עַל-יְדֵי-זֶה גּוֹרְמִים שְׁלֹא יוּכְלוּ
 לְהַשְׁקוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה
 לְהַשְׁקוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא יִצִּיל אֶת
 נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִרְדַּת שַׁחַת, וּבְכַפְרֵט בַּעֲתִים הֵלְלוּ, שְׁעוֹבֵר עַל נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל מִה שְׁעוֹבֵר — גְּסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, נֶאֱוָף וּכְפִירוֹת
 וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, מִה טוֹב וּמִה נָּעִים לְחֻזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשֹׁמֵחַ אֶת
 כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ הַמְצָנָה הַכִּי גְדוֹלָה, וְתִקּוֹן שֶׁל הָאָדָם.
 וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה מֶלֶךְ בֵּין הַשְּׂדִים, עוֹשִׂים לְפָנָיו כֹּל הַלִּיצְנוֹת וּשְׂמִחִים, זֶה
 מִתְלוֹצֵץ אֵיף הַזִּיק תִּינּוֹק, וְהַיּוֹלֶדֶת מִתְאַבְּלֶת עָלָיו, וְזֶה מֵרָאָה
 לִיצְנוֹת אַחֲרֵת, וְכֵן כַּמָּה מִיְּנֵי לִיצְנוֹת, כִּי זֶה עֵקֶר מַעֲשֵׂה שְׂדִים —
 לַעֲשׂוֹת לִיצְנוֹת מִבְּנֵי-אָדָם, וְהַעֲקֵר אֵיף שֶׁהֵם מִזִּיקִים, כִּי הַשֵּׁד דְּרַכּוֹ
 לְהַזִּיק. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְבָרַח מִשְּׂדִים וְרוּחוֹת הַמִּזִּיקִים, רַחֲמָנָא
 לִישְׁזַבֵּן, וְהָאָדָם צָרִיף לְשֹׁמֵר לֹא לְהַזִּיק אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי בְּזֶה שֶׁהוּא
 מִזִּיק אֶת חֲבֵרוֹ, הוּא נִכְנָס בְּכָלֵל שֵׁד, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל
 הַשְּׂדִים בָּא בְּתוֹף הַשְּׂמִחָה, וְהוֹלֵף וּמְטִיל עִם שְׂרֵי מְלוּכָה שָׁלוֹ,
 וּמְנַסֶּה לְעַקֵּר הָאֵילָן, כִּי אִם לֹא הִיָּה הָאֵילָן, הִיָּה טוֹב לָהֶם מְאֹד, כִּי
 הֵם רוֹצִים לְעַקֵּר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, אֲזַ תְּכַף-וּמִיד כְּשֶׁבֵּא הַמֶּלֶךְ בְּחֻזֵּק
 לֵב, וְרוֹצֶה לְעַקֵּר אֶת הָאֵילָן מִשְׁרָשׁוֹ, הָאֵילָן צוֹעֵק מְאֹד, וְאֲזוּ נוֹפֵל
 עָלָיו פַּחַד וְחוֹזֵר לְאַחֲרָיו, כִּי כְּשֶׁבֵּר יִשְׂרָאֵל צוֹעֵק אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, בְּתַפְלָה, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לְהַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת שׁוֹם שְׁלִיטָה עָלָיו,
 וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת חֻזֵּק בְּעַבְדוּתָהּ הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּה, לְצַעֵק בְּכָל
 יוֹם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מִהַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת שְׂנֵדְבָקוֹ בּוֹ

על-ידי עוונותיו הרבים, וצריכים להזהר מאד מאד לא לדבר מאחד על השני רכילות וליצנות, אלא תמיד להשקות אילנות, לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את נשמות ישראל, אשר אין למעלה מזה, אשרי מי שחזק בזה, ואז טוב לו כל הימים.

בסעדה שלישית דברנו הרבה על-פי התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד, שאמר רבנו ז"ל, שצריכים לשמר על הזכרון מאד, ולא לפל בשכחה, שהיא מיתת הלב, כי באמת האדם צריך תמיד לבער לבו אליו יתברך, ולא לשכח ממנו יתברך פרגע, כי כשאדם זוכר ממנו יתברך, על-ידי-זה הלב שלו בוער אליו יתברך, אבל תכף-ומיד כשיש בו, חס ושלום, איזו שכחה, ששוכח ממנו יתברך, על-ידי-זה יש לו מיתת הלב, שאין לו חשק כלל בעבודת השם יתברך. ועל-כן צריכים תמיד לזכור בעלמא דאתי, ועל-ידי-זה נעשה יחוד בין הוי"ה לאלקים, שהוא חסד וגבורה ביחד, שהוא מכיר איך שהטבע שהוא אלקי"ם, כסא אל השגחתו יתברך הפרטית, שהוא הוי"ה ברוך הוא וברוך שמו, אשרי מי שמגיע אל זה, שלא ישכח ממנו יתברך. ובאמת הקדוש-ברוך-הוא מצמצם את עצמו מאין סוף ועד אין תכלית, כדי לרמוז לאדם רמזים בכל יום איך להתקרב אליו, כי בכל יום ויום יש לאדם מחשבה, דבור ומעשה אחרים, והכל כפי האדם, וקשרנו את כל זה עם פרשת השבוע של מלחמת עמלק, שעמל"ק גימטריה ספ"ק, שמכניס באדם ספקות — היש הוי"ה אם אין, ותכף-ומיד כשעם ישראל התחילו לריב עם משה, על-ידי-זה התחילו להם כל הצרות והיסורים, שבא להם עמלק, כי כשאדם פוגם באמונת חכמים, על-ידי-זה מתגברים עליו הספקות והבלבולים, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא): כשפוגמים באמונת חכמים, נכנסים עשנים סרוחים אל מחו, ומסבבים אותו לגמרי, עד שאינו יכול להוציא משפט טוב, אלא משפט מעקל, ולכן צריכים להתחזק מאד באמונת חכמים, ולידע אם משה רבנו הוציאנו ממצרים, וקרע לנו את היים, ונתן לנו את התורה, בנדאי הוא יכול לתת לנו גם מן, וגם באר, וגם ענגי כבוד. ולכן כל מי שמקרב יותר אל הצדיק,

נִשְׁפָּעוֹת עָלָיו כָּל הַשְּׁלֵשׁ הַשְּׁפָעוֹת הָאֵלוֹ, שֶׁהֵם: עֲנָן, בָּאָר וּמָן, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נח), וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, וְאֵז דִּיקָא עַל יָדוֹ יִהְיֶה נִכְנָע עֲמָלָק, שֶׁהוּא כָּלֵל הַסְּפָקוֹת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ אֶל בְּרוּר וְזָכוּף הָאֲמוּנָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בְּחִינַת נְבוּאָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח'), וְכִכָּל שֶׁהָאָדָם יוֹתֵר מִתְּקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק, עַל-יְדֵי-זֶה גִּזְדַּכְּךָ מֵחוּ, וְזוֹכֶה גַם-כֵּן לְהִגִּיעַ אֶל גְּלוּי שְׂכִינָה, וְלִכֵּן צְרִיכִים תָּמִיד לְזַכֵּר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיְעִים אֶת הַמֶּן-עֲמָלָק, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהַסְּמִיךְ-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, וְלֹא צְרִיכִים לְפַחַד מְמוֹנוֹ, כִּי סוּף כָּל סוּף יִהְיֶה לוֹ סוּף וּמִפְּלֵה גְדוּלָה, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּעֵתִים הַלְלוֹ בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה וּבְאֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים, בָּאִים לְיַדֵּי אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵּךְ.

וְעוֹד הֵיטָה אַרְיִכוֹת גְּדוּלָה כַּדְרַכְנוּ, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

נָא וְנָא הַחֲזִיקוּ עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, וְחַשְׁתְּדְּלוּ לְהַפִּיץ עֲכָשׁוֹ אֶת כָּל הַקּוּנְטְרָסִים הַמְּגַלִּים אֲמוּנָה לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּלֵם נִמְצָאִים בְּמַצָּב שֶׁל פַּחַד, וְכִשְׁמִפְיָצִים לָהֶם אֶת הַקּוּנְטְרָסִים, זֶה מִמֶּשׁ מְרַגֵּעַ אוֹתָם, וּמְכַנְיֵס בָּהֶם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת. וְעַל-כֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם בְּנַפְשׁוֹ, עָלָיו לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם.

רְאוּ לְקַבֵּעַ עֵתִים בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין טוֹב לְאָדָם יוֹתֵר מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁיִּכּוֹל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְּן שְׁיִסִּים בְּכָל שְׁבוּעַ אֶת פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ, וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁיִּכּוֹל לְגַרֵם בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים גְּמָרָא וְכַמָּה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת וְכַמָּה דְּפִים זֶהר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד נְעִימוֹת וְזוּי וְחִיּוֹת לְהִנְשָׁמָה יוֹתֵר מְזֵה, נָא וְנָא אֵל תִּהְיוּ בְּטָלָנִים, אֲלֵא בְּכָל יוֹם תִּגְרְסוּ מִשְׁנָה, גְּמָרָא, זֶהר, וְאֵז טוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו של.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ד שבט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיְעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבָי, יִקְרִי
וּתְלַמְדֵי, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... וְ... שְׂיַחֲיוּ.

עֲדִין חֲקוּקָה בְּלִבִּי הַשְׂמֵחָה שֶׁהֵיְתָה לִי כְּשֶׁאֶכְלָתֶם אֶצְלִי
בְּשֶׁבֶת-קֹדֶשׁ, וְזוֹ הֵיְתָה אֶצְלִי חֲנוּיָה מְאֹד מְרַגְּשֶׁת, כִּי סוּף כָּל סוּף
מְסֵרְתִי אֶת נַפְשִׁי בְּעִבּוּרְכֶם שֶׁתַּחַתְּנֵנוּ סְמוּךְ לְפָרְקֶכֶם, וּבֵין כֶּף זַכְנִי
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהִיּוֹת אֶצְלִי צִיּוֹן וּבְנוֹ ו"ל, וְהִרְבָּה הַתְּפִלָּתִי
בְּעִבּוּרְכֶם שֶׁתְּצַלִּיחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, רְאוּ לְהַתְּנַהֵג כְּפִי שֶׁדִּבַּרְתִּי
אִתְּכֶם בְּשֶׁבֶת, שֶׁהַכֹּל יֵלֶךְ בְּאַהֲבָה גְּדוּלָה בְּלִי וּפְחִים, וּבְלִי מְרִיבוֹת,
חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵי הַבְּנוֹת וְכו', אֲדַרְבֶּה, תִּרְאוּ לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי,
וְלְאַהֲבֵהוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, שְׁזֶה רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּרְבֵנוּ ו"ל
הַקְּפִיד עַל זֶה מְאֹד, וְאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד), שֶׁהַסֵּמ"ך-
מ"ם עוֹבֵד מְאֹד מְאֹד לְשִׁבֵר אֶת הַבְּתִים שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה
בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם-בֵּית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּדֵי לְהַכְשִׁילֵם אַחֲרֵ-כֶּף בְּעִבְרוֹת
חֲמוּרוֹת, וְעַל-כֵּן רְאוּ לְצִיַּת אוֹתִי תָּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם אֲהָבָה
גְּדוּלָה מְאֹד.

נָא וְנָא רְאוּ לְעֹזֵר אֶחָד לְשְׁנֵי, הַבְּעַל שֶׁיַּעֲזֹר לְאִשְׁתּוֹ בְּכָל צָרָתִי
הַבֵּית, וְהָאִשָּׁה תַּעֲזֹר לְבַעְלָהּ, שְׂיֻכַּל 'לְגַנְב' עִתִּים לְתוֹרָה, כִּי סוּף
כָּל סוּף מֶה נִשְׁאָר מִהָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם לֹא הַלְמוּדֵי תוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה שְׂזוּכָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, וְאִשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינּוּ מְחַסְרֵ יוֹם אֶחָד
מִבְּלִי לְמוּד חֶפְשׁ וְרַש"י עִם הַתְּרַגּוּם, וְכַמְּה פְּרָקִים מְשֻׁנּוּת, וְכַמְּה
דְּפִים גְּמָרָא, וּמְדַרְשׁ רַבָּה, וְשִׁלְחַן עֲרוּף, וְאִפְלוּ מְעַט דְּמַעַט גַּם-כֵּן
טוֹב, וְהָאִשָּׁה מִתְּחַלֶּקֶת בְּחֵלֶק בְּעַלָּהּ, אִם הַבְּעַל לוֹמֵד תוֹרָה, אֲזִי גַם
הָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת אֶת הַשְּׂכָר, שֶׁהִיא גְּרָמָה לְבַעְלָהּ שְׂיֻכַּל לְלַמֵּד, וְכֵן

אֲשֶׁר   כּוּ שֶׁלֹא   בְּנַחֵל   קִצְבַּג

לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן דְּיִקְא, וְאִם הָאִשָּׁה מְעוֹדֶדֶת
וּמְעוֹרֶרֶת אֶת בְּעָלָהּ שְׂיִלְךָ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן, אֲזִי הִיא גַם-כֵּן מְקַבֵּלֶת
שְׂכָר עַל זֶה. וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שְׂאֶחָד יַעֲזֹר לְשֹׁנִי,
וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּתְבָּרְכוּ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְנַהֵג בְּצַנִּיעוּת גְּדוּלָה פְּיָאוֹת לְבַנְי וּבְנֹת יִשְׂרָאֵל,
וְתִזְכְּרוּ אֶת הַמְּסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁהִיְתָה לִי בְּעִבּוּרְכֶם, עַד שְׁחִתְנַתִּי אֶתְכֶם,
וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שְׂלֹא יֵצֵא שֵׁם רַע עָלַי, חֵס וְשְׁלוֹם,
כִּי אֲנִי אוֹהֵב אֶתְכֶם בְּתַכְלִית הָאֱהָבָה, כְּאֲשֶׁר הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ
דְּבָר זֶה, וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֵה, שְׂלֹא יִהְיוּ אֵילוּ מְדַבְּרִים וּבְעָלִי
לְשׁוֹן-הָרַע וְכוּ', אֵל תִּתְּנוּ לָהֶם הַזְדַּמְנוּת שְׂיִדְבְּרוּ עָלֵיכֶם, רַק תִּתְּנֶהגוּ
בְּיַחַד בְּצַנִּיעוּת גְּדוּלָה, וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שְׂתַצְלִיחוּ
בְּחַיֵּיכֶם.

הַמְּאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאוּ לְכַתֹּב לִי מִכְתָּב, וּמִמֶּשׁ תַּחֲיוֹ אוֹתִי.

כּוּ שֶׁלֹא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ד שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל הָאֲבִרָךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

אֵין אַתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַהֶעֱרָכָה שְׂאֲנִי מְעַרִיף
אוֹתְךָ בְּזֶה שְׂאֵתָה לּוֹמֵד עִם הַיְלָדִים, וְהֵם אוֹהֵבִים אוֹתְךָ, הַמְּצַוֶּה הַזֶּה
עוֹלָה עַל כָּל הַמְּצוּוֹת, כִּי עֲנִיֵן הַחַנוּךְ לְחִנּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַמוּנָה
הִקְדוּשָׁה, זֶה הַדְּבָר הַכִּי גְּדוֹל שְׂרָק יְכוֹל לְהִיּוֹת, וְזֶה מְאֹד מְאֹד

חשוב אצל הקדוש-ברוך-הוא. ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ח:): על הפסוק (דניאל יב, ג): "ומצדיקי הרבים פכוֹכְבִים" — אלו מלמדי תינוקות של בית רבן; ולכן ראה להכניס את עצמך ביתר שאת וביתר עז, והעקר להחדיר בהם אמונת חכמים והתמדת הלמוד, ותאמר להם, שאני לא אקבל אותם, אם אני אראה בתיק האישי שלהם שאינם מתנהגים כמו שצריך, כי תהלה לאל, פה הבחורים מאד מאד מצליחים, ונוסעים אתם פעם בשבוע לטיול, והם מאד מאד נהנים, וגם מתמידים מאד, וכן ראה לעודד אותם על התמדה, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתמשיך להצליח.

נא ונא לא לפחד משום דבר שבעולם, אם יש אחד שמפריע לך, תגיד חד משמעית — הן למנהל, והן להורים שלו, שאפה לא יכול להמשיך ללמד אתו, כי ילד אחד יכול להפקיר את כל הכפה, ובפרט הילד הזה שבא רק פעמים בשבוע, ואפלו כשהוא בא, הוא ישן וכו', כך לא יכולה להמשיך כפה וכו'.

אני כותב עכשו מכתב להורים שלו, ואם זה לא ישתנה, לא תהיה לנו ברכה, רק לשלח אותו לטבריה, וזה צריך להיות חד משמעית, כי לא יכולים להמשיך כפה בצורה כזו, אני רוצה להקים דור חדש לגמרי, ילדים מתמידים וקדושים בקדשת הברית.

פה תקבל מכתב בעבור הכפה שלך, ואני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא שנצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שלב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ד שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אֲשֶׁר   כו שלב   בַּנְחֹל   קצה

רק עכשו הגעתי, שזה אצלכם כבר אחת בלילה וכו'. אודות שרוצה לדבר עם הבחור וכו', פעם בשבוע הם יכולים, אבל תסביר לה, כי זה לא כל-כך בריא, על-כל-פנים אם היא נוקא רוצה, יכולים לדבר פעם בשבוע, והכל יסתדר על הצד הכי טוב, אין לכם מה לדאג.

ראה לדאג תמיד פשאני שולח לך מכתב כללי, לתלות את זה בלוח המודעות, תוריד את הישגים, ותתלה את החדשים, ותקיים: ישן מפני חדש תוציאנו.

העקר ראה לקחת את עצמך בידיך, ותרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך, כי הדבור שמדברים עם הקדוש-ברוך-הוא — זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל, וזה עקר הצלחת בר ישראל, כשזוכה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אשרי מי שחזק בעבודה הקדושה הזו.

גם ראה להתמיד בלמוד התורה הקדושה, שלכל יחסר לך בכל יום מבלי למוד מקרא, משנה, גמרא, מדרש, אשר הד' למוידים האלו הם ממשיכים על האדם אור וזיו ודעת ודבקות הבורא יתברך שמו.

פה תקבל מכתבים רבים למסר לכל הזוגות הצעירים, והקדוש-ברוך-הוא יעזר שנופה להצליח עמם.

אודות בנך ... גרו יאיר, אני רוצה מאד מאד שיסיים את הש"ס קדם שבא אצלי, וכן שיתקן את המדות, ואז אקבלו בלי שום ספק, כפי הנראה אני בא בתחלת חדש אדר, ואז נראה איך לסדר שיבוא אלינו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ד שְׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׁיִחִיו
נִצַּח.

הִנֵּה קִבְלָתִי תְלוּנָה מִהַמְּלַמֵּד ... גֵּרוּ יְאִיר, אוֹדוֹת בְּנֹכַם ... הֵן
אִמָּת אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאַתֶּם לֹא אֲשֻׁמִּים, עִם כָּל זֹאת אַתֶּם צְרִיכִים לְשִׁתְּףָ
פְּעֵלָה עִם הַמְּלַמֵּד, כִּי חֲכָל שְׁהֵיִלֵד לֵלֶךְ לְאִבּוֹד, כִּי זֶה לֹא יִכּוֹל
לְהִיּוֹת שְׁיִלֵד יָבוֹא כָּל יוֹם מֵאַחַר לְפִתָּה, וּכְשֶׁבֶא כָּבֹר וְכוּ', הוּא מְנִיחַ
אֶת הָרֹאשׁ עַל הַשֶּׁלְחָן וַיִּשֶׁן, כִּף לֹא יִכּוֹלִים לְהִנְהִיג כְּתָה בְּשׁוּם פָּנִים
וְאַפֵּן.

אַתֶּם צְרִיכִים לְהִכִּין, כִּי חֲנוּךְ הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת זֶה עֵקֶר גְּדוֹל
בִּיְהוּדוֹת וּבְאֵנוֹשׁוֹת, וְלֹא יִקְרָה שׁוּם דָּבָר אִם הֵיִלֵד יִדַּע אֶת הַמְּלָה
"לֹא", הֵינּוּ הֵיִלֵד צְרִיף לְשִׁמְעַ גַּם "לֹא", לֹא תָמִיד צְרִיכִים לְוִתֵּר
לְיֵלֵד, וְאַסוּר לְפַנֵּק אוֹתוֹ, כִּי אַחֲר־כֵּף סוֹכְלִים מְזָה סָבֵל נוֹרָא מְאֹד
מְאֹד, וְעַל-כֵּן תִּרְאוּ מֵה שְׁתַּעֲשׂוּ בְּאַפֵּן שְׁהֵיִלֵד יִשְׁתַּנֶּה, וְאִם אַתֶּם
רוֹצִים, אֲנִי אֶשְׁלַח עוֹד פְּעַם מִכְּתָב לְיֵלֵד, כִּי חֲכָל, הוּא יֵלֵד פִּקְחַ
וּמְקַסִּים, יֵלֵד שְׁאַנִּי מְאֹד רוֹצֶה שְׁיִבּוֹא אֶצְלִי לְלַמֵּד, וְאַצְלִי בְּוִדְאִי
יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה, כִּי כָּבֹר הָיָו לִי סְפוּרִים כְּאֵלוֹ עִם יְלָדִים קָשִׁים
שְׁהִשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה, אֲבָל בְּאַפֵּן שְׁיִבּוֹא אֵלַי, צְרִיכִים לְהִכִּין אוֹתוֹ,
וְעַל-כֵּן רְאוּ לְשִׁתְּףָ פְּעֵלָה עִם הַמְּלַמֵּד, כִּי הוּא מְלַמֵּד טוֹב מְאֹד.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׁאַנִּי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁיִהְיֶה לְכֶם רַב נַחַת מִיְלַדִּיכֶם,
וּתְבַשְּׂרוּ לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת תָּמִיד.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ד שְׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נָרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְחִזָּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת
בְּשִׁמְחָה, וְזִכְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִיּוֹת אֲצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ וְ"ל בְּשָׁבוֹעַ
שְׁעֵבֶר, וְכֵן אֲצֶל צִיּוֹן הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, וְהַרְבֵּה הַתְּפִלָּתִי
בְּעִבּוּרְךָ, שְׁתִּהְיֶה לְךָ פְּרֻנְסָה בְּשִׁפְעַע, וְתִצָּא מִכָּל צְרוּתֶיךָ וַיִּסְוְרֶיךָ —
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְתִמְיֵד
תַּחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתִרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי
הַדְּבוּר שְׁמַנְדְּבָרִים עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית,
הַצְּלָחָה כְּזוֹ שְׂאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְמִשְׁךָ
אֶת עֲצָמֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מַה יֵּשׁ לָנוּ בְּחַיֵּינוּ — רַק אֶת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁבָא עָרַב וּבָקֵר לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן
דִּיקָא, וּבְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְבוֹא
וּלְהַתְּפַלֵּל בְּתַפְלַת הַנְּתִיקִין, שְׂאֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, עַל-כָּל-פָּנִים אֵל
יְחִסֵּר לוֹ אֶפְלוֹ יוֹם אֶחָד מִבְּלֵי לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן.

מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, אִם תִּקְבַּע לְעֲצָמְךָ שְׁעוֹר כְּסִדְרָן בַּתוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶה בְּעֲצָמוֹ יְבִיא לְךָ פְּרֻנְסָה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְּלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ד שֶׁבֶט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל תְּלַמִּידֵי מְתִיבְתָא
 "בֵּית שְׁלֹמֹה", הַיּוֹי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמֻחָה שֵׁישׁ לִי, שְׂאֲנִי
 שׁוֹמֵעַ, שְׂאֲתֶם מְתַמִּידִים מְאֹד בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן לּוֹמְדִים
 מְדוֹת טוֹבוֹת וְדַרְךְ אֶרֶץ מִ"סִּפְרֵ-הַמְּדוֹת", שְׂמֵאֵד מְאֹד הַזְּהִירְנוּ רַבְּנוּ
 ז"ל לְהַגִּיט וּלְהַתְמִיד בְּסִפּוֹר זֶה, כִּי הוּא חִבְרוּ בְּהִיּוֹתוֹ בְּגִיל
 שְׂתִים-עֶשְׂרֵה, וְעַל-כֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחַ, שְׂאֲתֶם מְאֹד מְאֹד
 מְתַמִּידִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעוֹשִׂים סִיּוּם אַחַר סִיּוּם, וּמְתַמִּידִים
 בְּ"סִפְרֵ-הַמְּדוֹת", זֶה חֻלְקֵי מְכַל עֲמָלִי, וְאֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְכֶם,
 וְאֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שְׂתַמְשִׁיכוּ לַעֲשׂוֹת סִיּוּמִים, וְכֵן תַּתְּמִידוֹ מְאֹד
 בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְתִקְּנוּ לַעֲצֹמְכֶם מְדוֹת טוֹבוֹת, וְאִז תְּבוֹאוּ
 לְלַמַּד אֶצְלִי בִישִׁיבְתִּי.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַתְנַהֵּג בְּדַרְךְ אֶרֶץ, וְאֵל תַּתְּקוּטְטוּ, וּתְכַבְּדוּ אֶת
 הַמְּלַמֵּד שְׁלָכֶם, שֶׁהוּא תְּלַמִּידֵי שְׂלֹמֵד אֶצְלִי כַּמָּה שָׁנִים, וְקִנְיָה הַרְבֵּה
 חֻקְמָה וּמְדוֹת טוֹבוֹת, יִרְבוּ כְּמוֹהוּ בִישְׂרָאֵל.

מְאֹד מְאֹד אֶשְׂמַח אִם תַּצְטַרְפוּ לְלַמּוֹד בְּשַׁבַּת-קִדְשׁ בְּבֵית-
 הַמְּדַרְשׁ, עִם הַמְּנַהֵל הַרֵב ... גְּרוּ יְאִיר, וְכֵן תְּבוֹאוּ בְּכָל עָרֵב
 לְמְתַמִּידִים בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ.

אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַנִּצְחַת-רוּחַ שְׂתַגְרְמוּ לִי,
 בְּזֶה שְׂתַתְּמִידוֹ בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
 שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְכֶם, שְׂתַצְלִיחוּ וְדַרְכְּכֶם מְאֹד.

הַמְּאַחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שלו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו, ט"ו בשבט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לֵיאוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", הַגֵּרִים בִּיבְנֵאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיִּצִילֵם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהִצִּילָהּם בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! היום הוא ראש השנה לאילנות, וכתיב (דברים כ, יט): "כי תצר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיךָ לְתַפְשָׁהּ לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה לְגִדּוֹחַ עָלָיו גְּרוֹן, כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאוֹתוֹ לֹא תִכְרֹת, כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לְבוֹא מִפְּנֵיךְ בְּמִצּוֹר, רַק עֵץ אֲשֶׁר תִּדְעַ כִּי לֹא עֵץ מֵאֲכָל הוּא, אוֹתוֹ תִשְׁחִית, וְכָרַת וּבְנִית מִצּוֹר עַל הָעִיר, אֲשֶׁר הִיא עוֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּה", וּדְרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּעִנִית ז): אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה עַל אֲמוּנַת חֲכָמִים, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מֵאֵי דְכָתִיב (דברים כ, יט): "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה", וְכִי אָדָם עֵץ שָׂדֶה הוּא? אֶלֶּא מִשּׁוּם דְכָתִיב (שם): "כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל, וְאוֹתוֹ לֹא תִכְרֹת", וְכָתִיב "אוֹתוֹ תִשְׁחִית וְכָרַת", הֵא כִּי צִדַּד? אִם תִּלְמִיד חָכָם הַגּוֹן הוּא — מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאוֹתוֹ לֹא תִכְרֹת, וְאִם לֹא — אוֹתוֹ תִשְׁחִית וְכָרַת; כִּי בְּאֵמַת "מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ אֲשֶׁר יַעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ" (קהלת א, ג) — אִם לֹא לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ אֶל תִּשׁוּבָה אֲמִתִּית, אֶלֶּא עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק וְהַחֲכָם הָאֵמֶת, אֲשֶׁר מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ יָמִים וְשָׁנִים לְהַדְּבִיק אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מְגַמְתוֹ שֶׁל תִּלְמִיד חָכָם אֲמִתִּי וְצַדִּיק אֵמֶת, הוּא רַק לְקָרֵב אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן "אִם תִּלְמִיד חָכָם הַגּוֹן הוּא", וְכָל תִּשְׁוֹקָתוֹ הִיא רַק לְעֶזֶר לָךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַיִּתֵּן לָךְ עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּשְׁמַח וַיַּעֲוֹד אוֹתָךְ עַל כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְהַעֲקֵר שִׁיחֲנֶךָ אֶת יְלָדֶיךָ עַל-פִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה, מִתִּלְמִיד חָכָם כְּזֶה — "מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאוֹתוֹ לֹא

תְּכַרְתִּי, וְאִם לֹא — אִם הוּא רַמְאֵי וְצָבוּעַ, רִשְׁעֵי עָרוֹם, הַמְלַבֵּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּדַמּוֹת תַּלְמִיד חֶכֶם, וְהוּא שֶׁד יְהוּדָאִי, שְׁכַל מַגְנַתּוֹ רַק לַעֲקֹר אֶת הַיְהוּדוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, "אֶתוֹ תִּשְׁחִית וְכַרְתָּ", שֶׁתִּבְרַח מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, כִּי הוּא שְׁלִיחַ הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁלְּסֵמ"ךְ-מ"ם מְאֹד קָשָׁה לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹם, וְעַל-כֵּן הֵקִים רַבָּנִים וּמְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר, וְשִׁתַּל אֹתָם בְּכָל מְקוֹם, כְּדֵי לַעֲקֹר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחַנִיּוֹת, וְהֵקִים רוֹפְאִים רוֹצְחִים, וְשִׁתַּל אֹתָם בְּכָל מְקוֹם, כְּדֵי לְהַרְגֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּגַשְׁמִיּוֹת. וְלָכֵן עֲכָשׁוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת, הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בַּפְּסוּק הַזֶּה, וּמָה לוֹמְדִים מִזֶּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים.

וְהִנֵּה מְצִינּוֹ אֶצֶל יַעֲקֹב אַבְיָנוּ, שֶׁבָּא אֵלָיו שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וַיֵּשׁ מִחֻלְקַת בֵּין חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים — אֵיךְ נִרְאָה אֵלָיו, חַד אָמַר: כְּתַלְמִיד חֶכֶם נִדְמָה לוֹ, וְחַד אָמַר: כְּגוֹי נִדְמָה לוֹ (יִלְקוּט בְּרֵאשִׁית ק"ג); וּבִאֲמַת מַה הַקָּשֶׁר? אֵיךְ לְפִי הַנ"ל רוֹאִים כְּזֶה קָשֶׁר נִפְלֵא עַד מְאֹד, יְכוּל לְהִיּוֹת שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, אֲבָל הוּא מִתְלַבֵּשׁ בְּשָׂנֵי מִיָּנִי לְבוּשִׁים, אֶצֶל דְּתִיִּים הוּא מְלַבֵּישׁ עַצְמוֹ בְּלְבוּשׁ שֶׁל תַּלְמִיד חֶכֶם, וְאוֹמֵר דְּרָשׁוֹת שֶׁל דִּפִּי, וּבְנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים שֶׁמְדַבֵּר דְּבָרֵי תוֹרָה וְכוּ', וְאֶצֶל חִילוּנִים הוּא מְלַבֵּישׁ עַצְמוֹ בְּלְבוּשׁ שֶׁל גּוֹי, מִתְחַנֵּף אֶלֵיהֶם, וּמְסִית וּמְדִיחַ נֶגֶד יְהוּדִים חֲרָדִים, וְטָמֵא מְטָמֵא כְּזֶה נִמְצָא בִּיבְנֵאֵל, שְׂאוּי לוֹ וְאוּי לְנַפְשׁוֹ, וְאוּי לְכִיּוּצָא בְּהֶם, שְׁנֵה נִקְרָא רַב בְּיִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, שֶׁהוּא מְסִית וּמְדִיחַ נֶגְדֵנוּ יוֹמָם וְלַיְלָה, וְאֶת זֶה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְזַכֵּר תָּמִיד, אֲשֶׁר נֶגֶד הַצְּדִיק הָאֲמֵת עוֹמֵד הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעַצְמוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ כְּבָר אֶת שְׁלוּחָיו, כַּמּוּבָא בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֵׂה ז' מִהַזְּבוּב וְהַעֲפָבִישׁ), שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אַרְבַּ מְאֹד נֶגֶד רַבְּנּוּ ז"ל, וְהִבִּיא אִישׁ זָקֵן, שֶׁהִיָּתָה לוֹ הַפְּרוֹת מִכְּבָר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְהִנֵּה אִי אֶפְשָׁר לְהִתְגַּבֵּר עַל הַטְּמָאָה וְהַזְּהֵמָא שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, אֲלֵא אִם יַחְזִיקוּ אֶת עַצְמָם בְּיַחַד בְּאַחֲדוֹת אַחַת, כִּי כָל הָעַנְיָן שֶׁל הַזְּהֵמָא שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הוּא "הַפְּרֵד וּמְשַׁל", כְּמוֹ שֶׁאָמַר הָמֵן (אֶסְתֵּר ג, ח): "יִשְׁנּוּ עִם אֶחָד מִפְּזֵר וּמִפְּרֵד בֵּין הָעַמִּים", וּמְצִינּוֹ בַּמְדָּרֶשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ה', סִימָן ו'): כֵּינּוּן שֶׁנִּבְרָא הַבְּרִזָּל, הַתְּחִילוֹ אֵילָנוֹת

מרתתים, אמר להם: מה לכם מרתתים, עץ מכם אל יכנס בו, ואין אחד מכם נזוק, אותו דבר כשעומד רשע מרשע, ורוצה להציק לעם ישראל, בפרט להיראים ולהחרדים, צריכים לראות להחזיק את עצמו ביחד, ועץ מכם אל יכנס בו, ואין אחד מכם נזוק, כי אם נפרד מהרשעים האלו הנקראים 'רע-בנים', על-ידי-זה הברזל שמרמז על הרשעים, לא יוכל לעשות לנו שום דבר, וצריכים להיות בזה חזקים מאד, ואם נתאחד ביחד, אז לא תוכל לנו שם ברעה שבעולם.

נא ונא תעשו כל מיני פעולות שבעולם להתאחד יחד, ואיש את רעהו יאמר חזק, ותשמרו מאד לא לעשות בקרת אחד על השני, כי זו המדה הכי מגנה, כשאדם נכנס לבית-הכנסת, ורואה שאחד מתפלל בכונה, או שר לעצמו איזה נגון בתפלה, אסור להפריע לו, ואם מפריעים לו, זו רשעות שאין כמוה, מדוע לא מפריעים לאדם שמדבר באמצע התפלה? אשר דבר זהו עון חמור מאד מאד, והוא חוטא ומחטיא את הרבים, לא די שהוא אינו מתפלל, הוא לא מרשה גם לאחרים להתפלל, וכן מדוע לא מונעים מבני-אדם שלא יכנסו לבית-הכנסת ויעשנו סיגריות? אשר מלבד שהוא מזיק לבריאות, אפלו מי שאינו מעשן, אלא עומד ליד אחד שמעשן, העשן של סיגריות גורם לסרטן הראות, רחמנא לישזבן, ולמה אדם שמעשן בתוך בית-הכנסת או בחוץ בפרוודור, אף אחד אינו נגש אליו, ואומר לו: אסור וכו', וכשאחד מתפלל בכונה ובחיות ובדבקות, נגשים אליו ואומרים לו: תפסיק וכו', אין זה בא אלא מרע לבב, רחמנא לישזבן, שיש בני-אדם, שהטבע שלהם הוא טבע רע עד מאד.

ובאמת ביום הזה, שהוא יום קדוש ונורא "ראש השנה לאילנות", עלינו ללמד מוסר השכל מהאילנות, אם משקים את האילנות במים, ושומרים מאד על האילן, שלא יגשו אליו שום שרצים ורמשים וכו', וקוצצים וגוזזים את כל הגדולי פרא שסביב האילן, אז מוציא פרות נפלאים, אבל תכף-ומיד כשעוזבים את האילן כמו שהוא, וגדלים גדולי פרא סביב האילן, לבסוף כל

הַפְּרוֹת גִּשְׁחָתִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, כְּמוֹ-כֵן וַיּוֹתֵר מִכֵּן הָאָדָם צָרִיף לְעַבְד עַל הַמְּדוֹת שְׁלוֹ, לְתַקֵּן אֶת הַמְּדוֹת, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לִילְדִים טוֹבִים, כִּי הַיְלָדִים מַחְקִים אֶת הָאָבָא, וְאִם הָאָבָא מִתְנַהֵג בְּדַרְךְ אַכְזָרִיוּת, הֵן עִם הָאָמָא, וְהֵן עִם כָּל אָדָם שֶׁרַק פּוֹגְשִׁים, וּמִתְקוֹטְטִים וְרַבִּים עִמָּהֶם וְכוּ', בְּיָדָאֵי גַם הַיֶּלֶד יִגְדַל פְּרָא אָדָם כְּמוֹ אָבִיו, וְאִם אָדָם גּוֹנֵב וְגוֹזֵל וְכוּ', עוֹשֶׂה עוֹלוֹת לְאֲנָשִׁים וְכוּ', יֵשׁ לוֹ מְלֶה רַעָה לְכָל אָדָם וְכוּ', שֶׁהוּא מַחְלִישׁ דַּעַת בְּגִי-אָדָם, אוֹ לּוֹקֵחַ כֶּסֶף שֶׁל אַחֲרִים, שְׂאִינוּ שֶׁיְיָ אֱלֹוֹ, אוֹ הוּא אָדִישׁ לְגַמְרֵי לְגַבֵּי יְלָדֵינוּ, וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ שׁוֹם דְּבָר מֵהַ שֶׁהֵם עוֹשִׂים, אֵיף אָדָם כְּזֶה יָכוֹל לְהוֹצִיא פְּרוֹת טוֹבִים, בְּשַׁעֲהַ שֶׁהָאֵילָן שְׁלוֹ רְקוּב, הֵינּוּ אֵיף אָדָם כְּזֶה יָכוֹל לְהוֹצִיא יְלָדִים מִצְּלָחִים, הֲרֵי לוֹמְדִים מִמֶּנּוּ מְדוֹת מִשְׁחָתוֹת.

וְלָכֵן רָאוּ, אֶהוּבֵי, יְדִידֵי הַיְקָרִים! לְהִתְחַזֵּק וְלַעֲקֹר מִכֶּם אֶת כָּל הַמְּדוֹת הַרְעוֹת, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֹאמֵר חֲזוּק, וַיַּעֲזְרוּ אֶחָד לְשֵׁנֵי בְּכָל הַתְּחוּמִים, אִזּוּ נִכּוֹן לְבַבְכֶם יִהְיֶה, שֶׁתִּצְלַיְחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

רָאוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמְכֶם מֵהַיּוֹם לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם דָּף גְּמָרָא בְּמַסְכַּת מְגִלָּה, בְּאִפְּן שֶׁתּוֹכְלוּ לְסִיִּים בְּעוֹד שְׁלֹשִׁים יוֹם אֶת כָּל הַמַּסְכָּתָא, בְּדִיוִק עַד פּוּרִים הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַכְנִיעַ אֶת הַמֶּן-עַמְלֵק, שֶׁרָצָה לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי שֶׁאָמַר (אֶסְתֵּר ג'): "לִשְׁנוֹ עִם מְפָזֵר וּמְפָרֵד בֵּין הָעַמִּים", אַתֶּם צָרִיכִים לְדַעַת, כִּי לְסִיִּים מַסְכַּת אַחַת בְּצוֹתָא, אֵין לְמַעְלָה מְזָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיְעִים אֶת הַמֶּן-עַמְלֵק הַסַּמ"ך-מ"ם, וְעַל-כֵּן הֲרָאִישִׁי תְּבוֹת שֶׁל שְׁמוֹ הוּא סִיִּים מַסְכָּתָא אֵיִן לַעֲשׂוֹת, וְאֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ כֵּן לְסִיִּים מַסְכָּתָא עַד יוֹם הַפּוּרִים הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, אֲשֶׁר בְּיָדָאֵי בֵּין הַיָּמִים הָאֵלֹו יִהְיֶה נַעֲשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּעוֹלָם, הָעֵקֶר לֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל.

נָא וְנָא אֵל תְּפַחְדוּ מִשׁוֹם דְּבָר שְׁבַע-עוֹלָם, וְאֵל תַּעֲמְדוּ בַּתּוֹר בְּעִבּוּר מַסְכּוֹת וְכוּ', כִּי הַכָּל הֶבֶל וְרַעוֹת-רוּחַ, וּבְיָדָאֵי יִשְׁמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹא תִזְק אֶפְלוּ צַפְרָן אַחַת מִבְּר

יִשְׂרָאֵל, וְכָל הָרַע וְהַרְשָׁעוֹת תִּפְּלַעַל רֹאשׁ הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְהַרְשָׁע
הַעִירָאקִי, יִמַּח שְׁמוֹ.

רְאוּ לְמִסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם בְּעִבּוּר יְלִדֵיכֶם, וְתִתְעַנְּנֵנוּ הֵיטֵב עִם מִי
הֵם מִתְחַבְּרִים, כִּי הֵם הַיְלָדִים שְׁלָכֶם, וְאַתֶּם צָרִיכִים לְרֹאוֹת שְׂיֵהִיו
יְרֵאִים וְשְׁלָמִים, וְאֵל תִּהְיוּ אֲדִישִׁים לְגִבְיָהֶם, וְאֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָכֶם,
שְׂיֵשׁ הוֹרִים שֶׁהֵם פָּשׁוּט רוֹצְחִים, שְׂבָמוּ יְדֵיהֶם רוֹצְחִים אֶת יְלִדֵיהֶם,
עַל-יְדֵי שֶׁהֵם אֲדִישִׁים, וְלֹא אֲכַפֵּת לָהֶם כָּלֵל, וּמֵאֵד הִיָּתָה לִי אֲכֻזָּבָה
מִכְּמָה הוֹרִים, שְׂיִלְדֵיהֶם לּוֹמְדִים אֲצָלִי, לֹא דֵי שְׂאֲנִי דוֹאֵג בְּעִבּוּרָם
לְאֲכֹל טוֹב וְטָעִים וְכוּ', וּבְגוּד וְכוּ', וְכָל מָה שְׂצָרִיכִים, שְׂאֲפִלוּ
הַגְּשָׁמִיּוֹת הֵיא טוֹבָה בְּעִבּוּרָם, עוֹד זֹאת בָּאִים בְּטָעָנוֹת וּמְעָנוֹת עָלַי,
וְכָל אֶחָד אוֹמֵר דְּעוֹת, כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ כְּמָה הוּא מְשַׁלֵּם שְׂכָר לַמּוֹד
... וְעַל-כֵּן נִתְעוֹרְרָתִי עֲכָשׁוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק
לְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת אֱלוֹ הַהוֹרִים — תִּפְסִיקוּ לְהִיּוֹת אֲדִישִׁים,
וְתִתְחִילוּ לְרַחֵם עַל הַיְלָדִים שְׁלָכֶם, וּבְיָדָאֵי הַקָּל הַטוֹב לֹא יַעֲזוֹב אֶת
אֱלוֹ הַחֲפָצִים בְּטוֹב.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַתְּבוֹדֵד לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר אֵי
אֲפָשֶׁר לְגַדֵּל וְלְצַמַּח אֱלָא כְּשִׁמְרֵטִיבִים אֶת עֲצָמָם עִם מַיִם — וְהוּא
תִּפְּלָה וְהַתְּבוֹדֵדוֹת, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (אֵיכָה ב, יט): "שְׂפָכִי לִבְיָד כַּמַּיִם נִכַח
פְּנֵי ה'", וְכֵן מַיִם הוּא תוֹרָה, כְּמֵאֲמָרָם ו'"ל (בְּבֹא קָמָא פ.ב.): אֵינ מַיִם
אֱלָא תוֹרָה; וְעַל-כֵּן מִי שְׂרוֹצָה שְׂיִגְדֵל וְיַעֲלָה מֵעֵלָה מְעֵלָה, וְכֵן
שְׂיֵהִיו לוֹ יְלָדִים טוֹבִים, וְשְׂיֵהִיָּה דְגָמָא לִילְדִיו, עָלִיו לְמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ
לְהַתְּבוֹדֵד אֱלִיו וְתִבְרַךְ תְּמִיד, וְיִמְשִׁיף אֶת עֲצָמוֹ רַק אֱלִיו וְתִבְרַךְ,
וְתְּמִיד יַצִּיר בְּעֵינָיו, אֵיף שְׂפָל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֵינ סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהַכֵּל
לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא מוֹכֵן לְמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל עֵת וּבְכָל
רִגַע וּבְכָל דְּקָה.

רְאוּ לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַשְּׂרוּיִים עֲכָשׁוּ
בְּפִתְחֵד וּבְמוֹרָא גְּדוֹל מֵהַשֵּׁד וְהַשְּׂמִדָּאֵי הַעִירָקִי וְכוּ', כִּי בְּאַמַּת מָה
יֵשׁ לְהַתְּפַחֵד, הָאָדָם צָרִיף לְמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ רַק אֱלִיו וְתִבְרַךְ, וְיֵהִיָּה
דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ וְתִבְרַךְ בְּכַטוּל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, בְּטַל וּמְבַטָּל אֶל

הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וּמָה שִׁיעֲשֶׂה עִמָּנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זֶה עֲנִין שְׁלוֹ, אֲנַחְנוּ רַק צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמָּנוּ אֵלָיו יְתָבָרֵךְ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ גְּדוּלָה, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְהִתְפַּחַד מִהֶסְקָאדִים וְכוּ', שֶׁל הָאֲשֶׁמְדָאֵי הָעִירְקִי, הָאֵם אֵינְכֶם רוֹאִים שְׂזָה הַכֹּל גִּסְיוֹן מִהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂרוּצָה לְנִסּוֹת אוֹתָנוּ אֶל מִי נִפְנָה בַּעַת צְרָה, וְאֵם לֹא נִחְזֹר אֵלָיו יְתָבָרֵךְ בְּטוֹב, אֲזִי הוּא יָבִיא וַיֹּאֲלֵךְ אוֹתָנוּ לְחִזּוֹר אֵלָיו בְּרַע, וּנִקְבֵּל עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוֹכָה לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה עִם הַרְצוֹן שְׁלוֹ, שְׂדָבָר זֶה עוֹשֶׂה רַעַשׁ גְּדוּל בְּשָׁמַיִם.

רְאוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מָה לְפָנֵיכֶם, הֲלֹא אֵם לֹא תִיטִיבוּ אֶת מַעֲשֵׂיכֶם, וְתִהְיוּ אֲדִישִׁים, אֲזִי גַם הַיְלָדִים שְׁלָכֶם יִהְיוּ כְּכָה, וְאֲנִי רוֹאֶה בַּחוּשׁ — אֵלוֹ הַהוֹרִים שְׁהֵם אֲדִישִׁים עִם יְלָדֵיהֶם, וְלֹא אֲכַפֵּת לָהֶם כְּלוּם מִהַיְלָדִים, זֶה נֶכֶר הֵיטֵב עַל הַיְלָדִים, כִּי יֵשׁ לָהֶם מְדוּת מִשְׁחַתוֹת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַבְּטַחְתִּי לָכֶם, שְׂאֲבִיא לָכֶם חֲזָרָה יְלָדִים מְצַלְחִים, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, שְׂתַעֲזְרוּ לִי, כִּי מִבְּלַעֲדִי הָעֶזֶר שֶׁל הַהוֹרִים, לֹא תִהְיֶה הַצְּלָחָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אֵם אֲנִי רוֹצֶה שְׁיְלָדִים יִשְׂאָרוּ פֶה עַל חַג הַפֶּסַח, אֵל תִּתְעַקְשׁוּ לְקַחַת אוֹתָם מִפֶּה, כִּי לְבִסוּף יִתְקַרְרוּ וְכוּ', וְלֹא יִרְצוּ לְחִזּוֹר וְכוּ', וְזֶה יִהְיֶה הַפֶּסֶד לְכַלְנוּ, וְדִי לְחַכִּימָא.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׂתַצְלִיחוּ וְדַרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר יְתָרוֹ, ט"ו בְּשַׁבָּט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל... וְ... שְׂיִחִיו.

אֲשֶׁר   כו שלח   בַּנְחַל   רה

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם, וְכֵן אֶת הַשִּׁיחָה שֶׁתִּקְתְּקוּתֶם
מִהַשְּׁעוֹר שְׁאִמְרָתִי בְּבֵיתְכֶם.

מָה אָמַר לָכֶם! זֶה יֵצֵא כָּל-כָּף יָפֵה, פְּלֵאֵי פְּלֵאִים, וַתְּהַלֵּה לְאֵל,
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גִתֵּן לָכֶם לְשׁוֹן לַמּוֹדִים, לְמַעַן לְהַזְכִּיר וּלְגַלוֹת
לְכֻלָּם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

מִי יִתֵּן, שֶׁתִּתְקַתְּקוּ אֶת כָּל הַשְּׁעוֹר שֶׁדִּבַּרְתִּי הַיּוֹם מִעֲנִינֵי ט"ו
בְּשַׁבָּט, וַתִּשְׁלַחוּ אֶת זֶה לִיבְנֵאֵל לְתַלּוֹת עַל לִוַח הַמוֹדְעוֹת, וְכֵן
לְתַלּוֹת אֶת זֶה בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שֶׁל חֲסִידֵי בְּרֶסֶלָב בְּאֲשֶׁדוֹד וְכֵן
בְּאֲשֶׁקְלוֹן וְכוּ'.

גַּא וְגַא רְאוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס, אֲשֶׁר אֵין
לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי זו זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וּמַחֲמַת אִישׁוֹן לִילָה,
כִּי אֲנִי מְאֹד יָגַע, הִתְכַּרַח לִי לְקַצֵּר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, לְשַׁלַּח לָכֶם
מַכְתְּבִים אַרְפִּים.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר יִתְרוֹ, ט"ו בְּשַׁבָּט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל פְּלִלְיוֹת אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלָב", הַגְּרִים בִּיבְנֵאֵל "עִיר בְּרֶסֶלָב",
הַיְוִנִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! בְּתוֹרַה הַקְּדוּשָׁה כְּתִיב (דְּבָרִים כ, יט): "כִּי
הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה", הָאָדָם גִּדְּמָה כְּאֵילָן. מָה אָנוּ רוֹאִים בְּעֵץ הַשָּׂדֶה?
מִכְּנִיסִים גִּרְעִין לְתוֹךְ הָאָדָמָה, וְנִרְקֵב בְּתוֹכָהּ, וְכָכָל שֶׁנִּרְקֵב יוֹתֵר —
מִתְחִיל לְצַמַּח. רוֹאִים בְּגִי-אָדָם שְׁמִינֵאֲשִׁים אוֹתָם: "אֵין לָכֶם כְּבָר
שׁוֹם תִּקְוָה", וּכְאִים צְוֹת שֶׁל רוֹפְאִים וְאוֹמְרִים נוֹאֵשׁ: "אֵין תִּקְוָה",
וּכְכֵן — מִתִּינֵאֲשִׁים בְּגִי-הָאָדָם לְגַמְרִי. הַזְּרַעִים שֶׁהַכְּנִיסוּ בְּאָדָמָה, אִם
הָיוּ מִתִּינֵאֲשִׁים, אֵף פָּעַם לֹא הָיָה יוֹצֵא אֵילָן. אֵלָּא מָה? הַגִּרְעִין אֵינוֹ

מתיאש, זורעים אותו, מכסים אותו באדמה, והוא נרקב שם, ואף על-פי-כן אינו אומר נואש, ואחר-כך לבסוף גדל אילן יפה, שמוציא פרות נאים. אבל בדבר זה העקר — שצריכים להיות חזקים מאוד, עם רצון חזק ותקנה, לידע, אשר אין שום יאוש בעולם כלל!

הייתי אמור להיות פה בהלולא של מוהרנ"ת ז"ל, ולא אסתייע מלתא, אבל הנה סבבו מן השמים, שאני פה ביום ההלדת של מוהרנ"ת ז"ל — שהוא בט"ו בשבט. והנה כל דבר נעשה בהשגחה פרטית, אין מקרה כלל וכלל. למה הקדוש-ברוך-הוא הוריד נשמתו של מוהרנ"ת ז"ל דיקא בט"ו בשבט? אלא אנו יודעים, שנשמת רבנו ז"ל, הסמ"ך-מ"ם עשה כל מיני פעלות שבעולם — שלא תרד לעולם, ומביא רבנו ז"ל בספורי מעשיות, מעשה ז', שאמר הסמ"ך-מ"ם: אם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם. פי הוא ידע, שרבנו ז"ל יכניס בעם ישראל תקנה כל-כך חזקה, שאפלו אדם נפל ונכשל בכל העוונות שבעולם, רבנו ז"ל, על-ידי עצותיו הקדושות, יכול להוציאו. ולכן הסמ"ך-מ"ם מאוד התנגד, שנשמת רבנו ז"ל תרד לעולם. אבל אמרו לו: הנשמה הזו מכרחה לרדת, וכן היה. אבל עד שמוהרנ"ת ז"ל לא בא לזה העולם, רבנו ז"ל אמר פעם: שאנו צריכים להודות למוהרנ"ת ז"ל, כי אלמלא הוא, לא היה נשאר מרבנו ז"ל אפלו עלה אחד, כי מוהרנ"ת ז"ל היה התלמיד שגלה את רבנו ז"ל. נמצא, שכל השמחה של ט"ו בשבט, שזה ראש השנה לאילנות, שכל אילן ואילן מוציא פרות, זה רק בזכות מוהרנ"ת ז"ל. וכך אמר רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה ג'), שהיה חכם, שקדם שנפטר אמר צוואה, שהעסק שלכם יהיה שתשקו אילנות, אתם יכולים לעסק גם בפרנסות אחרות, אבל בזה תהיו חזקים — להשקות אילנות, ואילו? "כי האדם עץ השדה", הינו כל יהודי צריך לראות לעסק בזה, שזה כל ענין הפצת ספרי רבנו ז"ל, לקרב יהודים אל הקדוש-ברוך-הוא, זה נקרא שמשקים אילנות. ואמר רבנו ז"ל, הגם שיכולים לעסק בפרנסות אחרות וכו', אבל בזה צריכים להיות

עקשנים מאד — להשקות אילנות אחרים. ובאמת, זה הִיָּה עֲנִינּוֹ של מוֹהֲרֵי־תּוֹל, שגלה ופרסם את רבנו ז"ל בכל העולם, במסירות נפש הכי גדולה, וכן השאיר צנאָה קדם הסתלקותו, ואמר: העבדה שלכם יִהְיֶה, יפוצו מעִינּוֹתַיִךְ חוצה. ולכן הוא נולד בט"ו בשבט, שאז הוא ראש השנה לאילנות, שמתפללים על הפרות וכו' וכו'.

וכתוב בשם צדיקים, שבט"ו בשבט מתפללים על אתרוג פֶּשֶׁר. וכן צריכים לבקש שיהיו זיתים, שיהיה שמן למנוחה. ולכן יום זה מאד מסגל לרפואה שלמה, כי כמו עץ שמוציא פרות, כך גם אדם צריך להוציא פרות. ולכן כל מי שאין לו ילדים, יכול ביום זה לפעל שיהיו לו ילדים, כי אז הוא ראש לאילנות, כי כמו גרעין שנעשה ממנו אילן ומהאילן פרי, ומכל פרי יש גרעינים, ומכל גרעין יכולים לעשות עוד אילנות וכו', לכן יום ט"ו בשבט הוא יום גדול מאד, והשמחה בו רבה.

אחי ורעי היקרים! העקר ראוי להתחזק מאד, ולתזק אחרים, ולעסק בפרסום שם רבנו ז"ל והפצת ספריו הקדושים, ולקרב את כל עם ישראל אליו יתברך, ולתזקם ולעודדם ולהחזיר בהם תקנה, ועל-ידי ההתחזקות, כשאין מפחדים משום דבר, יכולים לעבר על הכל. הרבי מצאנו ז"ע, שחבר ספר "דברי חיים" — שו"ת על התורה, נעשה חלש מאד, ובניו הביאו רופא, והרופא בדקו ואמר לבנים: "אין מה לעשות עם אדם זה". ולא רצו הילדים לספר לאביהם. ראה האב שהילדים מתלחשים, ושאלם: "מה זה ועל מה זה, מה אמר הרופא וכו' וכו', והיה לו בן צדיק גדול ר' ברוך מגורליץ וכו', ראה שהאבא מתעקש לדעת, ענה ואמר: "אבא, הרופא אמר, שאין לך תקנה". וענה הרבי: "כך אמר?" נטל מעילו וכו', ואמר: "אם כן, הבה נקבל על עצמנו למסור נפשנו להקדוש-ברוך-הוא", ואחר-כך חי עוד שנים. וזה מה שאומר רבנו ז"ל (ספר-המדות): מי שטובל במקוה ועוצר הנשימה, עד שאינו יכול לנשם, ממתיק ממנו הדינים, ומה הקשר? אלא אדם חושב — הנה אני חי, ושוכח שכל נשימה ונשימה שהוא נושם — זו מתנה מהקדוש-ברוך-הוא. איננו נושם אור, אין משג של אור, אומר

הזהר הקדוש פֶּרַשְׁת פִּינְחָס: אָוִיר זֶה אֹר י', וְלִכְּן אָדָם נוֹשֵׁם רוּחַ חַיִּים אֱלֹקוֹת, אֲבָל בְּגִי-אָדָם אֵין לָהֶם מִשְׁג בְּזָה, וְחוֹשְׁבִים שְׁנוֹשְׁמִים אָוִיר. וְזֶהוּ שְׁמוּבָא (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פֶּרָשָׁה יד, סִימָן ט) עַל הַפְּסוּק (תהלים קנ, ו): "כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל י"ה" — עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה תִּהְלֵל ק"ה. וְאִם אָדָם חַי בְּצוּרָה כְּזוֹ, כָּל חַיִּים אַחֲרֵים לְגַמְרֵי. אֲבָל אִם אָדָם אֵינוֹ זוֹכֶה, אֲזִי צָרִיךְ לִילֵךְ לְרוּפָא, וְהַרוּפָא אֹמֵר לוֹ, שְׂאִין לוֹ תִקְנָה, וּמִתְחִיל לִפְחַד, וְאִם יֵשׁ לוֹ שְׂכָל, אֲזִי מִתְחִיל מֵעַתָּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל אִם אֵין לוֹ שְׂכָל, אֲזִי בּוֹרַח, חָס וְשָׁלוֹם, מִהִקְדָּשָׁה.

וּבִאֲמַת תִּדְעוּ לָכֶם, שְׂיֵשׁ רוּפָא אֶחָד גְּדוֹל מְאֹד, וְשֵׁמוֹ: ר' אֱלִיעֶזֶר, שֶׁהוּא לְמַד אֶת תַּלְמִידָיו: שׁוֹב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתַתְךָ. שְׂאֵלוֹהוּ הַתַּלְמִידִים: רַבִּי, מֵאֵין אָנוּ יוֹדְעִים? וְעָנָה: שׁוֹב הַיּוֹם שְׂמָא תְּמוֹת לְמַחַר (שְׁבַת קַנְג.); נִמְצָא, שְׁגַם הַרוּפָא הַזֶּה הַגְּדוֹל ר' אֱלִיעֶזֶר אָמַר, שְׂאִין לָנוּ רַק יוֹם אֶחָד. וְאִם נִחְדִיר בְּעֲצָמָנוּ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, נִהְיֶה שְׂמַחִים וְעֹלְיָזִים כָּל הַיּוֹם, שְׂאִין לָנוּ רַק הַיּוֹם הַזֶּה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי ב'): אֵין הַשְּׂמַחָה מִמְתַּנְתָּ לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שְׂשֻׂמַח הַיּוֹם — שְׂשֻׂמַח לְמַחַר, עַל אָדָם לְשֻׂמַח עַתָּה, וְלֹא לְדַחוֹת אֶת הַשְּׂמַחָה מִיּוֹם לַיּוֹם, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ וְכוּ', וְכֵן לְרַקֵּד מֵרַב שְׂמַחָה, שְׁבָרוּךְ הַשֵּׁם, הַיּוֹם זְכִיתִי לְהַנִּיחַ תַּפְּלִין, לְלַבֵּשׁ צִיצִית, הַיּוֹם אֲנִי מִתְפַּלֵּל שְׁחֲרִית, מְנַחֶה, עֲרֵבִית, בְּרַכַּת-הַמְּזוֹן, קְרִיאַת שְׁמַע שְׂעַל הַמְּטָה, אִם אָדָם חַי בְּצוּרָה כְּזוֹ, זֶה נִקְרָא אֵילָן, שְׂגִרְעֵינוּ נִרְקָב תַּחֲלָה, הֵינוּ שְׂאוֹמְרִים לוֹ שְׂאִין לוֹ תִקְנָה, וְאַחַר-כֵּן מִתְחִילִים לְצַמַח פְּרוֹת טוֹבִים, וְלִכְּן עָלֵינוּ לְשֻׂמַח מְאֹד בַּיּוֹם זֶה, וְלִבְקָשׁוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂיִתֵּן לָנוּ אֶתְרוּג טוֹב בְּסִכּוֹת, אֶתְרוּ"ג רֵאשֵׁי תְבוֹת: "אֵל תְּבוֹאֲנִי רִגְלֵי גֹאֲנָה. כִּי כִּידוּעַ מֶה מוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? הַיִּשּׁוֹת שְׁלוֹ, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמִבְטָל עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵינוֹ מִפְּחַד מִשּׁוֹם דְּבָר, כִּי אֲנִי אֵינוֹ נִמְצָא פֶה, אֵין מִשְׁג כְּזֶה אֲנִי, רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁגֵּיחַ וּמְכַוֵּן הַכֹּל מִלְּמַעְלָה. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵכּוֹת ז): מִנֵּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְפַּלֵּל, מִנֵּיחַ תַּפְּלִין וְלוֹמֵד תּוֹרָה? אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,

חֵלֶק א', סִימָן כב), שְׁאָדָם צָרִיף לְהַגִּיעַ לְדַרְגָּה כְּזוֹ שֶׁל תּוֹרַת ה' וּתְפִלַּת ה', מִי לּוֹמֵד? הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לּוֹמֵד, מִי מִתְפַּלֵּל? הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְפַּלֵּל וְכוּ', וְאִם אָדָם לּוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל בְּצוּרָה כְּזוֹ, כָּל הַתּוֹרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי, מְרַגֵּישׁ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂיוֹשֵׁב מִמּוּלוֹ, וְלוֹמֵד חֲבֵרוֹתָא עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עִם תְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִים וְצַדִּיקִים. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לָזֶה!

וְאִם-בֶּן צָרִיכִים לִהְיוֹת שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים, וְלִדְעַת שֶׁהִפֵּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֵל וְכָלֵל. וְאִסְפֹּר לָכֵם סֵפּוֹר שְׂסַפְרָתִי כִּכְר פְּמָה פְּעָמִים. אֲמִי, עָלֶיךָ הַשְּׁלוֹם, בְּעֵת שֶׁהִיְתָה מְעַבְרַת עִמִּי, הִלְכָה בְּרַחֲוֹב, וּמְרַב חִלְשָׁה הִתְעַלְפָּה וְכוּ' וְכוּ', וְלָקַחוּ אוֹתָהּ בְּאִמְבוּלָנִס לְבֵית-חֹלִים וְכוּ', וּבְבֵית-חֹלִים אָמַר לָהּ הַרוּפֵא שֶׁהֶעֱבַר מֵת, וְאִין מַה לַעֲשׂוֹת וְכוּ', וְהָאֵמָּא לֹא קִבְּלָה דְבְרֵיו וְכוּ', וְאַרְזָה חֲפָצִיָּה וְחִזְרָה חֲבִיתָה, וְהִנֵּה, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי חַי לְעֵינֵיכֶם. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים עַל דְּוֹד הַמְּלָךְ, שֶׁהִיָּה צָרִיף לִהְיוֹת נֶפֶל, וְנִתֵּן לוֹ אָדָם הַרְאִשׁוֹן שְׁבָעִים שָׁנָה, אוֹמֵר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שֶׁזֶה הִיָּה חַיִּי דְּוֹד הַמְּלָךְ, שֶׁכָּל רַגַע וְרַגַע חֹשֵׁב הִנֵּה אֲנִי נִגְמָר, הִנֵּה נִסְתַּיְמִים חַיִּי, וְאִם אָדָם חַי בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזִי חַי חַיִּים אַרְכִּים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁתְּמִיד חַי חַיִּים חֲדָשִׁים, כְּאִלוֹ לֹא חַי אוֹתָם אַף פְּעַם, הֵינּוּ שֶׁהִתְחַדַּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל רַגַע.

הַצְּרַכְתִּי לְבוֹא בְּעֶשְׂרָה בְּטַבַּת וְלֹא עָלָה בִּידִי, הִיוּ לִי מְנִיעוֹת, וְלֹא יָכַלְתִּי לְבוֹא בְּשׁוּם אֶפֶן, וְעַכְשָׁו אֲנִי מִבִּין לְמָה רָצָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאֲבוֹא בְּט"ו בְּשַׁבַּט דִּיקָא, אֲשֶׁר הִנֵּה, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, עוֹשִׂים כְּאִן סַעֲדָה גְדוּלָּה, וְעֹשֶׂה עִמִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נְסִים גְדוּלִים, וְהִנֵּה הִתְכַּרַח לִי לּוֹמֵר לָכֵם, אֲנִי רוֹאָה אֶת הַבְּנִים וְהַבָּנוֹת פַּה בִּיבְנָאֵל, בְּמִדְבַר שָׁמַם, הִנֵּה הַסְּמ"ך-מ"ם שְׂאֵמֵר בְּשָׁמַיִם, שְׂאִין לוֹ כִּכְר מַה לַעֲשׂוֹת, הוּא יוֹשֵׁב פַּה בִּיבְנָאֵל, וְהִנֵּה הַקְמָנוּ קְהֵלָה יָפָה, יְלָדֵי חַן עִם פְּאוֹת, בְּנוֹת צְנוּעוֹת, נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת, זֶה עֶקֶר הַשְּׂמִחָה שְׁלִי, שֶׁהוֹצֵאנוּ פְּרוֹת הַלּוּלָיִם כְּאִלוֹ. וְדִיקָא בִּיבְנָאֵל שֶׁהִיָּה מִדְבַר שְׂמָמָה, שֶׁהֶעֱבִירוּ פַּה עַל הַדַּת אֶת הַתִּימָנִים וְהַתּוֹנִיסָאִים, וְדִיקָא פַּה בְּמִשְׁרָפוֹת הַלּוּלָיִם שֶׁשְׂרָפוּ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, דִּיקָא פַּה, בְּרוּךְ הַשֵּׁם,

הַקָּמְנוּ קַהֲלָה קְדוֹשָׁה, יְלָדִים חֲמוּדִים עִם פְּאוֹת, יֵרְאִי שָׁמַיִם. אָבֵל
 אָנִי בָּא בְּטַעֲנָה לַהוֹרִים, הַהֲכַרְח לִי לֹאמֹר לָכֶם, חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 אוֹמְרִים (קְדוֹשִׁין ל'): שְׁלֹשָׁה שְׁתַּפִּים בְּאָדָם: הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָבֵא
 וְאָמַר, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן אֶת הַנְּשֻׁמָּה, וְאָבֵא וְאָמַר נוֹתֵנִים אֶת
 הַגּוֹף וְהַעֲצָמוֹת וְהַדָּם. אִם מְטַפְּלִים טוֹב בְּיַלְדִים, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אָנִי מַחְזִיק בְּשִׁתְּפוּת, אֵךְ אִם, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵין מְטַפְּלִים,
 אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָנִי מוֹצִיא אֶת הַשִּׁתְּפוּת שְׁלִי, וְאֵז, רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן, הַיְלָדִים יוֹצְאִים לְתַרְבוּת רְעָה. הִיָּה אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
 שֶׁהָיָה לוֹ יְלָדִים יֵרְאִי ה', וּמֵאֵד מֵאֵד קָנְאוּ בּוֹ, וּשְׁאֲלוּהוּ: "אֵיךְ זָכִיתָ
 לְיַלְדִים טוֹבִים?" עָנָה וְאָמַר: "מָה אַתָּם חוֹשְׁבִים, שְׂצַמְחוּ לִי עַל
 הָעֵץ? אֵלֹא כָּל יוֹם מְלֹאמֵי אֶת הַכֶּפֶה עִם דְּמָעוֹת" וְכוּ'. לְמַדִּים
 מִכָּאֵן לֹא דִי שֶׁהַהוֹרִים צְרִיכִים לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים, אֵלֹא צְרִיכִים
 לְבִכּוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַל הַצְּלָחָתָם, כִּי אֵינָם גְּדֹלִים לְבַד. עַלֵּיכֶם לְתַת
 תּוֹדָה לְמַלְאָכֵי וְלַמּוֹרֹת, אֲשֶׁר הֵם מוֹסְרִים נַפְשָׁם בְּעַבּוּר הַיְלָדִים.
 וּבַפֶּרֶט בְּפִתּוֹת הַגְּבוּהוֹת, אֵינְכֶם מְתַאָּרִים לְעַצְמְכֶם כַּמָּה אָנִי מְשַׁקִּיעַ
 בְּיַלְדִים שְׁלָכֶם, שְׂאֲנִי יוֹרֵק דָּם מִמֶּשׁ, עַד שְׂאֲנִי רוֹאֶה מֵהֶם נַחַת וְכוּ'.

וְהִנֵּה אֵף שְׂעֵדִין אָנוּ בְּמַצֵּב קִשָּׁה, אָבֵל מִי שֶׁהָיָה כָּאֵן לְפָנַי עֹשֶׂר
 שָׁנִים, לֹא תֵאָר וְשֶׁעַר כָּלֵל, שֶׁתְּהִיָּה לָנוּ קַהֲלָה קְדוֹשָׁה כְּזוֹ, עַד שְׂאֵין
 יוֹדְעִים מִי גֵר כָּאֵן קָבַע כְּתוֹשֵׁב, וּמִי אוֹרֵחַ וְכוּ', הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 יַעֲזֹר, שֶׁיְהִי עוֹד דִּירוֹת חֲדָשׁוֹת, וְהַעֲקֹר — תֵּרְאוּ אֶת הַגְּדוּלִים
 שֶׁגִּדְּלָנוּ פֹה בְּיַבְנָאֵל, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֹזְכָה לִישׁוּעוֹת
 וּרְפוּאוֹת, וְתִזְכּוּ לְנַחַת מֵהַיְלָדִים, וְאָנוּ צְרִיכִים הַתְּחִיָּקוֹת חֲזָקָה לֹא
 לְפַחַד מִשׁוּם דְּבַר שְׁבָעוּלָם, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: הָעוֹלָם הַזֶּה גֹּשֶׁר צַר
 מְאֹד, וְהַכָּלָל וְהַעֲקֹר לֹא לְפַחַד כָּלֵל. הִנֵּה פֹה בְּזֶה הָעוֹלָם מְפַחֲדִים
 אֶת כָּלֶם, כְּמוֹ שְׂסַפֵּר רַבֵּנוּ ז"ל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה מֵהַחֲגוּר), שְׂבֵא
 הַסֵּמֶךְ-יָד-מ"ם לְחֶכֶם, וְאָמַר: "אֵינְךָ מְפַחַד מִמֶּנִּי?" וְעָנָה: "לֹאוּ".
 וּפְתַח פִּיו עַד הַשָּׁמַיִם, וְאָמַר הַחֶכֶם: "אֵינְנִי מְפַחַד מִמְּךָ, וְאִם אַתָּה
 רוֹצֵה אֲעַשֶׂה דְּבַר שְׂאֵתָה תְּפַחַד מִמֶּנִּי", וְהַתְּחִיל לְהַתְּפַלֵּל, וְנַעֲשׂוּ
 רְעָמִים, וְהַשְׂדִּים מְפַחֲדִים מִרְעָמִים, וּפְרַח לוֹ הַסֵּמֶךְ-מ"ם. יַעֲזֹר
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִתְבַּטְּלוּ מֵאֲתָנוּ כָּל הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת,

וְנִזְכָּה כָּבֵד לְרֵאוֹת אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה. אֲשֶׁרֵי הַמְּחֻדָּדִים דְּבוּרִים אֱלוֹ
לְתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שלט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתַבְּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יְתָרוֹ, ט"ז בְּשֶׁבֶט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל כָּלֵלוֹת אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלִמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ" דֵּי בְּכָל
אֲתֵר וְאֲתֵר, הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם,
וְאֵל תִּפְחָדוּ פֶּחַד שְׁוֹא, וְאִף שְׁעַכְשׁוּ מִפְּחִידִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וּבְכָל
הָעוֹלָם כְּלוֹ מַעֲנֵן הַהִשְׁתַּלְּלוֹת שֶׁל הָאֲשֻׁמְדָאִי הָעֵינְרָקִי, וְכָל אֲחָד
רָץ לְהִבְיֵא לְעַצְמוֹ מִסְכָּה... כְּאֵלוֹ זֶה יִצִּילוֹ, אֲשֶׁר אֵין לָהּ שְׁטוּת יוֹתֵר
גְּדוּלָה מִזֹּו, כִּי כַּמָּה זְמַן הָאָדָם יְכוֹל לְעַמֵּד עִם מִסְכָּה וְכוּ', וְזֶה סֵתֵם
מְכַנִּים אֶת הָאָדָם בְּלַחְצִים וּבְפִחָדִים יְתָרִים, וּבְאֲמַת אִם הָאָדָם מוֹסֵר
אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְמָסֵר אֶת
נַפְשׁוֹ בְּכָל עֵת וְרָגַע אֵלָיו יְתַבְּרַךְ, הוּא אֵינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם דְּבָר. וְיָדוּעַ,
אֲשֶׁר פֶּחַד בָּא רַק מִעֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שְׁחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְסַפְּרִים (בְּרָכוֹת
ס.ו): הַהוּא תְּלִמִּידָא דְהֵנָּה קָא אֲזִיל בְּתַרְיָה דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי
בְּשׁוּקָא דְצִיּוֹן, חֲזַיָּה דְקָא מִפְּחִיד, אָמַר לִיה: חֲטָאָה אַתָּה, דְכָתִיב
(יִשְׁעִיָּהוּ לֵג): "פִּחָדוֹ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים", אָמַר לִיה, וְהִפְתִּיב (מִשְׁלֵי כח):
"אֲשֶׁרֵי אָדָם מִפְּחַד תָּמִיד", אָמַר לִיה, הַהוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה כְּתִיב,
נִמְצָא, שְׁעַקֵּר הַפְּחַד שֵׁישׁ לְהָאָדָם הוּא רַק מִחֻמַּת הַחֲטָאִים וְהָעֲוֹנוֹת
שְׁנֵדְבָקוּ בּוֹ. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַּטְּלוּ מִמֵּנוּ
כָּל הַפִּחָדִים יְתָרִים. וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת פֶּחַד, סִימָן כד):
כְּשִׁישְׂרָאֵל בְּאֲחֻדוֹת, הָאֲמוֹת מִתְּפַחְדִּין מֵהֶם; וְכֵן אָמַר (שֵׁם, סִימָן כה):

כְּשֹׁכְחִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְאִינָם נִשְׁעָנִים עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְפַּחְדִּים מִהֶאֱמוּת; וְלִכֵּן הֶעֱקַר לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּו יִתְבַּרְךָ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבַּרְךָ מִחַיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שָׁם, סִימָן ל"ג): מִי שֵׁישׁ לוֹ פֶּחַד, זֶהוּ סִימָן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ, וְסִימָן שֶׁדֵּינָיו שׁוֹרִין עָלָיו.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְסַפְּרִים לָנוּ (בְּרִכּוֹת ס.): מַעֲשֵׂה בְּהַלֵּל הַזְּקֵן, שֶׁהָיָה בָּא בַּדְּרֹךְ, וְשָׁמַע קוֹל צְוֹנָה בְּעִיר, אָמַר: מִבְּטַח אָנִי, שֵׁאֵין זֶה בְּתוֹךְ בֵּיתִי, וְעָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים קיב, ז): מִשְׁמוּעָה רָצָה לֹא יִירָא, נִכּוֹן לְבוֹ בְּטוֹחַ בַּה"י, וּפְרָשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים: מֵאֵין הָיָה הַלֵּל הַזְּקֵן כָּל-כֶּף בְּטוֹחַ, שֶׁבְּבֵיתוֹ אֵין קוֹל צְוֹנָה? אֵלֹא הוּא הִרְגִּיל אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ כָּל-כֶּף עִם אֱמוּנָה וּבְטַחֲוֹן, שֶׁאֶפְלוּ אִם יִקְרָה לָהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, מִשְׁהוּ, שֶׁלֹּא יֵצְעֻקוּ וְלֹא יִתְפַּחְדוּ מִשׁוֹם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם, רַק יִבְרָחוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁשָּׁמַע קוֹל צְוֹנָה בְּעִיר, שֶׁמִּשְׁהוּ קָרָה, הָיָה בְּטוֹחַ שֵׁאֵין זֶה בְּבֵיתוֹ, כִּי כֶּף הִרְגִּיל אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ, שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ בְּשׁוֹם פֶּחַד וּלְחֻצִּים, וְרַק יִבְטְחוּ בּו יִתְבַּרְךָ.

וּבְאֵמַת אֲנַחְנוּ רוֹאִים, שֶׁהַפֶּחַד שֶׁהָאָדָם מִפֶּחַד, יְכוֹל לְהִרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי, כִּי כֶּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גִּטִּין ע.): פֶּחַד מִכְּחִישׁ כַּחוֹ שֶׁל אָדָם; וְרוֹאִים שֶׁבְּנֵי-אָדָם נַעֲשִׂים עֲצָבָנִים מְרַב פֶּחַד, וְלֹא יוֹדְעִים מַה יֵּלֵד יוֹם, וְנִשְׁבְּרִים לְגַמְרִי, וְחוֹשְׁבִים כְּאִלּוּ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה, וּכְאִלּוּ כָּבֵר בָּא הַסּוּף, וְזֶה מִלְּחִיץ אֶת הָאָדָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֲבָל אִם הָאָדָם בּוֹרַח רַק אֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ שׁוֹם דְּבַר, הוּא רוֹצֵה רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא אֵינוֹ מִפֶּחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי כֶּף אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמְּדוּת, אוֹת בְּטַחֲוֹן, סִימָן א'): מִי שֵׁישׁ לוֹ בְּטַחֲוֹן, אֵין לוֹ שׁוֹם פֶּחַד; וְזֶה מַה שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (ישַׁעְיָה יב): "אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד", אִם יֵשׁ לְאָדָם בְּטַחֲוֹן, הוּא אֵינוֹ מִפֶּחַד מֵאֶף אֶחָד, כִּי מַה יֵּשׁ לְפֶחַד מִמִּישְׁהוּ, אִם אָדָם דְּבוּק בּו יִתְבַּרְךָ, אֲזוֹ לֹא מַעֲנִין אוֹתוֹ כְּלוּם, אֵלֹא מִתְחַבֵּא אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמַה שֶׁיִּקְרָה לֹא אֲכַפֵּת

לו, הוא אינו רוצה בזה העולם שום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא בלבד, ועל-כן מה יש לו להתפחד.

עם ישראל מחזיקים מעמד כבד אלפים שנה בגלות הארצה והמרה תחת כל אמות העולם, אשר הרבה אמות נמחקו כבד מהעולם, ועדין עם ישראל חי וקיים, ומה הסוד לזה? אמונה פשוטה שיש להם בבורא כל עולמים, ומתפללים רק אל אל אחד, הבורא יתברך שמו, וכל מה שהם צריכים, הם מבקשים רק ממנו יתברך. ולכן הם אינם מתפחדים משום דבר, ועברו ועוברים ויעברו על הכל, וכמאמרם ו"ל (יומא טו): אמר רבי יהושע בן לוי, למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה, שהחזירו עטרה לישנה; אתא משה ואמר (דברים י, יז): "האל הגדל הגבר והנורא", אתא ירמיה ואמר: נכרים מקרקרין בהיכלו, איה נוראותיו? לא אמר נורא. אתא דניאל ואמר: נכרים משתעבדים בבניו, איה גבורותיו? לא אמר גבור, אתו אינהו ואמרו: אדרבה, זו היא גבורת גבורתו — שכובש את יצרו, שנותן ארץ אפים לרשעים, ואלו הן נוראותיו, שאלמלא מוראו של הקדוש-ברוך-הוא, היאך אמה אחת יכולה להתקיים בין האמות?! הרי שנה עקר גדלת עם ישראל, שעל-ידי תקף האמונה שהם חזקים בו יתברך, שום בריה שבעולם לא תוכל להם. ולכן נצטוינו לשמע בקול החכמים, אשר הם בחינת אנשי כנסת הגדולה, שהחזירו עטרה לישנה, וצריכים לשמע בקול החכמים האמתיים, וכמאמרם ו"ל (ספרי שופטים): "לא תסור מן התורה אשר יגידו לך" — זו מצות לא תעשה, "ימין ושמאל" — אפלו מראים בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל — שמע להם, כי הם יודעים יותר טוב ממך, בודאי צריכים לבקש הרבה רחמים ממנו יתברך, שיזכה למצא את החכם והצדיק האמת, כי בעוונותינו הרבים, הגלות הכי קשה — שנתחלפו הֵבֶן מֶלֶךְ לְהֵבֶן שִׁפְחָה, ועד שבגני-אדם אינם יודעים היכן אהרן שרוי, והיכן משה שרוי, שהם החכמים האמתיים, בגני המלך, כי הסמ"ך-מ"ם הקים חכמים ורבנים שלו, שהם בני השפחה, כגון: הריפורמים ושאר רמאים וצבועים, המתחזים עצמם לחכמים ורבנים, ונתקיים (משלי ל, כג): "ושפחה כי

תִּירַשׁ גְּבֻרָתָהּ", שָׁזוּ הַצָּרָה הַכִּי גְדוֹלָה, יוֹתֵר מִכָּל הַצָּרוֹת. וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁל יָמֵי חַיָּו, שֶׁצָּרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַצָּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁיְּכוּל לְזַכֵּךְ וּלְנַקוֹת אֶת הַכַּח הַמְּדַמָּה שֶׁלוֹ, וַיִּכְנִיס בּוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהֶאֱמִין בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגְעַ (לְקוּטֵי-מוֹהָר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח'); כִּי כָּל מִי שֶׁזֹּכֵה לְהִתְקַרֵּב לַמְּנַהִיג אֲמָתִי, עַל-יְדֵי הִתְקַרְבוּתוֹ אֵלָיו נִתְקַן וְנִתְבַרַר אֲצִלוֹ הַמְּדַמָּה שֶׁלוֹ. וְלִהְפֹּךְ — כְּשֶׁאָדָם מְקַרֵּב אֶל מְנַהִיג שֶׁל שֶׁקֶר, עַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים לְאֲמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, וְהַמְּנַהִיג שֶׁל שֶׁקֶר זֶה שְׁלִיחַ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם, לְבַלְבֵּל אֶת גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִהְכִנִּיס בֵּהֶם פְּחָדִים יִתְרִים. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵּךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהִדְבִּק בְּצָדִיק אֲמָתִי הַדְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, אֲשֶׁר יְכוּל לְהַאֲוִיר גַּם בּוֹ אֶת הָאֲמוּנָה הַבְּרוּרָה וְהַמְּזַכֶּכֶת.

וְהִנֵּה כָּל הַפְּחָדִים שֶׁשׁוֹרִים עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, הֵם רַק מֵרַב אֲהָבָה שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וְרוֹצֵה שֶׁיִּחְזְרוּ אֵלָיו בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִכְּן הֵקִים עֲכָשׁוּ אֶת הָאֲשִׁמְדָאִי הָעִירְקִי לְהַפְחִיד אֶת גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְמִקוֹם שֶׁיִּחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַרֵּךְ, וַיִּתְחִילוּ לְשֹׁמֵר שִׁבְת-קִדְשׁ, אֲשֶׁר מִי שֶׁשׁוֹמֵר שִׁבְת, מְבַטֵּחַ לוֹ שֶׁיִּנְצַל מִמַּלְחָמַת גּוֹג וּמְגוּג, וַיִּזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל צָרוֹתָיו, וַיִּשְׁפַּע עָלָיו שִׁפְעַ דְּקַדְשָׁה, וְלֹא תִּחְסַר לוֹ פְּרִיָּסָה, בְּמִקוֹם זֶה רְצִים לְעַמֵּד בְּתוֹר וּלְקַבֵּל "מִסְכָּה", כְּאֵלּוֹ זֶה יִצִּיל אוֹתוֹ בְּעֵת צָרָה, וְעוֹשִׂים מְזֵה אֶלֶּל, וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַזֵּהִירָתָנוּ (וַיִּקְרָא יט, ד): "אֵל תִּפְנּוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֵלֵהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם, אֲנִי הוֹי"ה אֱלֹקֵיכֶם", וְנִדְרָשׁוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְת קמט): אֵל תִּפְנּוּ אֶל הָאֱלִילִים, מֵאִי תִלְמוּדָא? אָמַר רַבִּי חֲנִינְי, אֵל תִּפְנּוּ אֶל מִדְּעַתְכֶם, כִּי בְּזֵה שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב לְהִנְצִיל עַל-יְדֵי אֵיזָה דְּבָר מְבַלְעָדֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה כְּבָר עֲבוּדָה זָרָה, וּבְפָרֵט שֶׁהַשֶּׁכֶל הַבְּרִיא יוֹדֵעַ, שְׂאִי אִפְשָׁר בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפְּן לְהִתְחַבֵּא מִהַנְּשָׁק הַגּוֹז וְהַרְעֵל הַזֶּה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֲלֹא צָרִיכִים רַחֲמֵי שְׁמִים בְּכָל עֵת וּבְכָל רִגְעַ. וְעַל-כֵּן טוֹב יוֹתֵר לְהִתְחַבֵּא אֲצֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-

הוא, להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כְּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְלַחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְלִהְפָּרֵד מִהַמְּנַהֲיִים הַשְּׁקֵרָנִים, שְׁלִיחֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, נְבִיאֵי שְׁקֵר, שִׁמְפָּחִידִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מִיָּנִי פְחָדִים יְתָרִים.

עַקֵּר הָעֲצָה לְהַנְצִיל מִכָּל מִיָּנִי צָרוֹת וּפְחָדִים יְתָרִים, הוּא רַק לְלַמֵּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבִפְרָשֶׁת הַשְּׁבוּעַ הַזֹּאת מְסַפֵּר קְבֵלַת הַתּוֹרָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (זְבַחִים קט"ו), שְׁכַשְׁנַתְנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הִנֵּה קוֹלוֹ הוֹלֵךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְכֹל מַלְכֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֲחֻזְתָּן רְעָדָה בְּהִיכְלֵיהֶן, וְאָמְרוּ שִׁירָה. וְלָכֵן בְּשַׁעַה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל לּוֹמְדִים תּוֹרָה, נוֹפֵל פָּחַד וְאִימָה עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה סה, סִימָן כ'): "הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב" — אֵין יַעֲקֹב שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּקוֹלוֹ, "וְהַיְדִים יְדֵי עֲשׂוֹ" — אֵין עֲשׂוֹ שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּיְדָיו. וְאָמְרוּ (שָׁם): אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּשַׁעַה שִׁיַּעֲקֹב מְרַפֵּין בְּקוֹלוֹ, יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלְטוֹת, דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת טו, כד): "וַיִּלְוֵנוּ כָּל הָעֵדָה וַיָּבֵא עִמָּלֶק", וּבְשַׁעַה שֶׁהוּא מְצַפְצֵף בְּקוֹלוֹ, אֵין יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלְטוֹת; אָמַר רַבִּי אַבָּא בַר כְּהֵנָּה, לֹא עָמְדוּ פִּילוֹסוֹפִין בְּעוֹלָם כְּבִלְעָם בֶּן בְּעוֹר וּכְאַבְנֵימוֹס הַגֵּרָדִי, נִתְכַּנְסוּ כָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֶצְלוֹ, אָמְרוּ לוֹ: תֵּאמַר שְׂאֵנוּ יְכוּלִים לְהַזְדַּוֵּג לְאַמָּה זוֹ. אָמַר: לָכוּ וְחִזְרוּ עַל בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וְעַל בְּתֵי מִדְרָשׁוֹת שְׁלָהֶן, וְאִם מְצִאתֶם שֵׁם תִּינוּקוֹת מְצַפְצֵפִין בְּקוֹלָן, אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְהַזְדַּוֵּג לָהֶם, שְׁכַף הַבְּטִיחֶן אָבִיהֶן וְאָמַר לָהֶם: "הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב", בְּזִמְן שְׁקוֹלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב מְצוּי בְּבֵתֵי כְּנַסְיוֹת — אֵין הַיְדִים יְדֵי עֲשׂוֹ, וְאִם לָאוּ — הַיְדִים יְדֵי עֲשׂוֹ, מְתִי אַתֶּם יְכוּלִים לָהֶם? כְּשֶׁאֵין הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב; וְלָכֵן עַקֵּר הַהֲצָלָה לְהַנְצִיל מִכָּל מַרְעִין בִּישׁוּן, הוּא רַק לְהַכְנִיס אֶת הַיְלָדִים בְּתִלְמוּדֵי תּוֹרָה וּבְבֵתֵי סֵפֶר שְׁלוֹמְדִים שֵׁם תּוֹרָה, שְׂאֵז בְּזִמְן שֶׁהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁתִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן מְצַפְצֵפִין בַּתּוֹרָה, אֵין יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלְטוֹת בּוֹ, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מְלִיּוֹן וְחֻצֵי יְלָדִים מְקַבְּלִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל חֲנוּף כְּפָרְנִי, שְׁלֹא מְזַפְרִים אֶת שֵׁם ה', רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְכֵן בְּחוּץ לְאַרְץ הַיַּרְדֵּ-בְנֵימִי הַרְפוֹרְמִים הֵם הַגּוֹרְמִים לְהַתְּבַלְלוֹת, וּכְבָר יוֹתֵר מִשְׁבָּעִים אַחוּז הַתְּבַלְלוֹ, רַחֲמָנָא

לצִלָּן, בְּעֵדוּד אֱלוֹ הַרְפוֹרְמִים הָאֲרוּרִים, שְׁמַחְתָּנִים יַחַד עִם כָּמֹר
 זוּגוֹת מִתְבוֹלָלִים, אוֹי לְאֻזְנִים שְׁכָף שׁוֹמְעוֹת, וְאוֹי לְעֵינַיִם שְׁכָף
 רוֹאוֹת, וְעַל-כֵּן אִם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהַנְצִל מִכָּל מִינֵי פְחָדִים יִתְרִים,
 עָלִינוּ לְמַלְא אֶת כָּל הָאָרֶץ מִדֵּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 וְכֵן לְמַלְא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עִם גְּלוֹי אֱלֻקוֹת, לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל
 עַם יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה הַבְּרוּרָה, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה וּמְהוּה
 וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה
 מִעֲצָמוֹ, אֲלָא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וְרַק זֶה עִקַּר הַעֲצָה בְּעַתִּים
 הַלְלוּ.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מְסַפְּרִים לָנוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה פֶּד, סִימָן ג'):
 אָמַר רַבִּי לֹוִי, מִשָּׁל לְנֶפֶח, שֶׁהָיָה פְּתוּחַ בְּאֶמְצַע פְּלִטְיָא, וּפְתַח בְּנוֹ
 זְהָבִי פְּתוּחַ כְּנַגְדּוֹ, וְרָאָה חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל קוֹצִים וְנִכְנְסוּ לְמִדְיָנָה,
 אָמַר: אָנָּה יִכְנְסוּ כָּל הַחֲבִילוֹת הַלְלוּ? וְהָיָה שֵׁם פְּקַח אֶחָד, אָמַר לוֹ:
 מֵאלוֹ אֵתָּה מִתְיָרָא? גַּן אֶחָד יוֹצֵא מִשְׁלָף, וְגַן אֶחָד מִשָּׁל בְּנָךְ, וְאֵתָּה
 שׁוֹרְפֵן. כִּף, כִּיּוֹן שְׂרָאָה אָבִינוּ יַעֲקֹב אֶת עֵשׂוֹ וְאֵלּוּפִיו — נִתְיָרָא,
 אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מֵאלוֹ אֵתָּה מִתְיָרָא? גַּן אֶחָד מִשְׁלָף וְגַן
 אֶחָד מִשָּׁל בְּנָךְ, וְאֵתָּם שׁוֹרְפִים אוֹתָם כָּלֵם, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב (עוֹבְדֵי
 א'): "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה", כִּי בְּרַגַע שָׁעַם יִשְׂרָאֵל
 בּוֹרְחִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלוֹמְדִים הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֵף אֶחָד
 אֵינוֹ יְכוּל לְהִזִּיק אוֹתָם. וְזֶה צְרִיכִים לְהַחֲדִיר עֲכָשׁוֹ בֵּין נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין עֲצָה אַחֲרֵת, אֲלָא לְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְאִין מָה לְהַתְּפַחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (בִּיקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה כֹּא, סִימָן ד'): "בְּקָרֹב עָלֵי מִרְעִים" — אֱלוֹ שְׂרֵי אֲמוֹת
 הָעוֹלָם, "לְאָכַל אֶת בְּשָׂרֵי" — לְפִי שְׂשָׂרֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם בְּאִין
 וּמְקַטְרְגִין עַל יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאוֹמְרִים לְפָנֵינוּ:
 רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֱלוֹ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה וְאֱלוֹ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 אֱלוֹ מְגִלֵי עֲרִיוֹת וְאֱלוֹ מְגִלֵי עֲרִיוֹת, אֱלוֹ שׁוֹפְכֵי דָמִים וְאֱלוֹ שׁוֹפְכֵי
 דָּמִים, מְפָנֵי מָה אֱלוֹ יוֹרְדִין לְגִיּהֲנוּם, וְאֱלוֹ אֵינָן יוֹרְדִין לְגִיּהֲנוּם,
 "צְרִי וְאוֹיְבֵי לִי" בִּימוֹת הַחֲמָה שִׁס"ה יוֹם, הַשְּׁטָן גִּימְטְרִיָּה שִׁס"ד,
 שְׁכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה הַשְּׁטָן מְקַטְרֵג, וּבִיוֹם הַכְּפוּרִים אֵינוֹ מְקַטְרֵג, אָמְרוּ

יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אִם תַּחֲנֶנּה עָלַי מַחֲנֶה שֶׁל סַמְא"ל, לֹא יִירָא לְבִי, שֶׁהִבְטַחְתָּנִי "בְּזֹאת יָבוֹא אֶהְרֵן אֶל הַקְּדוֹשׁ", כִּי עַל-יְדֵי שְׁעַם יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהֵם בָּאִים אֶל צְדִיקִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְשָׁבִים מִמַּעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, עַל-יְדֵי-זֶה אֵינָם מִתְפַּחְדִּים מִהַסָּמ"ךְ-מ"ם וְגִנְדָא דְלִיה. וְלִכֵּן צְרִיכִים כָּל כָּלל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק, וְלֹא לִפְחַד מִשׁוּם בְּרָיָה שְׁבַעוּלָם.

נָא וְנָא אֵל תִּהְיוּ בְּטָלְנִים, אֲלֵא רָאוּ לְעוֹרֵד וּלְחַזֵּק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעֵתִים הַלְלוּ, וְתַפְּיִצוּ בִּינֵיהֶם אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה, וְתַעֲזְרוּ לִי לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ הַגְּדוֹל, וְאֶהְיֶה לְכֶם אֲסִיר תּוֹדָה אִם תּוּכְלוּ לְמַכּוֹר הַגְּרָלוֹת עֲבוּר בְּנִין בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ וְאוּלָם הַשְּׂמֻחוֹת, שְׁאֲנִי מִתְכַּוֵּן לְבָנוֹת, כִּי זֶה הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוּלָה, כִּי סוּף כָּל סוּף לְמִי אֲנִי בּוֹנֶה אֶת זֶה אִם לֹא בְּעֲבוּר יְלָדֵיכֶם. וְלִכֵּן אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים שְׁנֵי דְבָרִים, א. שְׁתַּפְּיִצוּ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים בְּכָל אֲרָצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲשֶׁר הֵם מְגָלִים אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתַעֲזְרוּ לְהַדְּפִיסָם. ב. שְׁתַּעֲזְרוּ לִי לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ הַגְּדוֹל וְהָאוּלָם שְׂמֻחוֹת, וְכָל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה מִצְטַרְפֶּת לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל, מְלַבֵּד זֹאת שְׂאֵתָם יְכוּלִים לְקַחַת חֲצִי בְּשָׁבִיל פְּרֻנְסַתְכֶם.

רָאוּ לְהַחְדִּיר בְּכֶם אֶת הַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, וְתִזְכְּרוּ הֵיטֵב אֲשֶׁר יִגִּיעַ הַיּוֹם שְׁצָרִיכִים לְצִאת מִזֶּה הָעוֹלָם, לֹא יוֹעִיל לְכֶם שׁוּם דְּבָר, אֲלֵא תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד, וּכְמֵאֲמַר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אָבוֹת פָּרָק ו'): לְפִי שְׁבַשְׁעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם, אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד, שְׁנֵאֲמַר (מְשָׁלִי ו, כב): "בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקְיַצְתָּ הִיא תִּשְׁיַחְךָ", 'בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ' — בְּעוֹלָם הַזֶּה, 'בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ' — בְּקֶבֶר, 'וְהִקְיַצְתָּ הִיא' — תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ הִיא תִּשְׁיַחְךָ' — לְעוֹלָם הַבָּא; וְאֵל תִּחְשְׁבוּ שֵׁישׁ אֵיזָה מְקוֹם לְהִתְחַבֵּא מִמֵּנוּ יִתְבַּרְךָ, כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פָּרָק יא): בְּשַׁעֲהַ שְׁפָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת אָדָם הַרְאֵשׁוֹן, הַתְּחִיל מְקַבֵּץ עֲפָרוֹ שֶׁל אָדָם הַרְאֵשׁוֹן מֵאַרְבַּע פְּנוֹת הָעוֹלָם, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-

ברוך-הוא, שאם יבוא אדם מן המזרח למערב או מן המערב למזרח, ויגיע קצו להפטר מן העולם, שלא תאמר הארץ — אין עפר גופך משלי, חזר למקום שנבראת, אלא ללמדך, שבכל מקום ומקום שאדם הולך ובא, והגיע קצו להפטר מן העולם, משם הוא עפר גופו, לשם הוא חוזר לעפר, שנאמר (בראשית ג, יט): "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", ועל-כן אל תחשבו פרגע שיש איזה מקום להתחבא ממנו יתברך, כי לא יועיל כלום. וכן אמרו (פרקי דרבי אליעזר, פרק לד): שלשה אהובים יש לו לאדם בחייו, ואלו הן: בניו ובני ביתו וממונו ומעשים טובים, ובשעת פטירתו מן העולם קורא לבניו ובני ביתו, ואומר להם: בבקשה מכם הוציאוני מדין המות הרע הזה. והם אומרים לו: והלא שמעת ואין שלטון ביום המות, ולא כף כתיב (תהלים מט, ח): "אח לא פדה יפדה איש", ואפלו ממונו שהוא אוהב אותו, אינו יכול לפדותו, שנאמר (שם): "ולא יתן לאלקים כפרו", למה (שם): "ויקר פדיון נפשם וחדל לעולם", מדבר זה לעולם אלא לה לשלום, תנוח על משכבך, ותעמד לגודלך לקן הימין, ויהא חלקך עם חסידי עולם, וכשהוא רואה כן, מכניס את ממונו ואומר לו: הרבה טרחתי עליך לילה ויום, במישור ובהרים, בבקשה ממך פדני מן המות הזה, והצילני מן המיתה. והוא משיבו: והלא שמעת (משלי יא): "לא יועיל הון ביום עברה", אחרי-כן הוא מכניס מעשיו הטובים, ואומר להם: בואו והצילוני מן המות הזה, ותחזיקו עמי, ואל תניחוני לצאת מן העולם, שעדין יש לכם תוחלת עלי אם אנצל, וכן משיבים לו מעשיו הטובים: לה לשלום, עד שלא תלה לשם, אנו מקדימין אותך, שנאמר (ישעיה נח): "והלה לפניה צדקה כבוד ה' ויאספך".

אחי ורעי היקרים! לדעתתי, אחרי דבורים כאלו, אני בטוח שאין לכם כבר שום בחירה, ואתם לא צריכים לפחד, לא מהסמ"ך-מ"ם וגנדא דליה, ולא מהאשמדאי העירקני, ולא משום שונא ישראל, אלא עליכם לדבק עצמכם באין סוף ברוך הוא, ולידע אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומתיה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם

עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הַעֲלִיּוֹן. וְתִמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה אֶחָד עִם הַשָּׁנִי, וְתִחְזִיקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, אֲשֶׁר אֵין עוֹד טוֹב אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּמוֹ שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִחְזִיקִים אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד, וּכְמַאֲמָרָם ו"ל (נְלָקוּט הוֹשַׁע, רִמְזוֹ תַקְכַּב): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתָם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה מְכַל הַזֹּבַח שְׂזָבַח שְׁלֵמָה לְפָנַי; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְלָקוּט רוּחַ, רִמְזוֹ תֵרֵב): גְּדוֹל כְּחֵן שֶׁל גּוֹמְלֵי חֶסֶדִים, שְׂאֵין חֶסֶין לֹא בְּצַל כְּנָפֵי הָאֲרָץ, וְלֹא בְּצַל כְּנָפֵי הַשָּׁחַר, וְלֹא בְּצַל כְּנָפֵי הַשָּׁמַשׁ, וְלֹא בְּצַל כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים, אֲלֵא בְּצִלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָד; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵז נִכּוֹן לְבוֹ יִהְיֶה בְּטוֹחַ, שְׂיִנְצַל מִכָּל מִינֵי מְרַעִין בִּישׁוּן, וְתִהְיֶה הַשְׂכִּינָה שְׂרוּיָה בְּבֵיתוֹ תָּמִיד. אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנֵּס דְּבָרִים אֵלוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שֵׁם.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר יִתְרוֹ, ט"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה נִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנִּימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ הַטוֹב מִמֶּךָ.

אוֹדוֹת הַבְּטוּחַ, לְדַעְתִּי, תַעֲשֶׂה מֵה שְׂאֵתָה מִבֵּין, מֵה שְׂוִיתָר בְּטוּחַ וְיִוִּיתָר זוֹל, רַק שְׂיִהְיֶה אָדָם אָמִין.

בְּעֵנִין הַפּוֹעֵל שְׂמַתְרַשֵּׁל בְּמִלְאֲכָתּוֹ, אֵתָה צְרִיף לְתַת לוֹ אֲזַהְרָה, וְאֵם הוּא לֹא יִשְׁתַּנֶּה, צְרִיכִים לְשַׁלַּח אוֹתוֹ, זֶה לֹא הֶפְקָר וְכוּ'.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׂבַעוּלָם, וְשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאֵתָה צְרִיף לְדַעַת,

כּי עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים מְשֻׁבְּרִים וְגַלִּים, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאִינוֹ נִשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבַר, כּי זֶה גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל, שְׁמַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאִינוֹ נִשְׁבֵּר כָּלֵל, כּי הַנְּסִיווֹת הֵם קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד מְאֹד, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּבְזֶה גְּמֻדַּת גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל — שְׁמַדְלֵג עַל הַכֹּל, וְנִשְׁאָר אֵיתָן בְּאַמוּנָתוֹ.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתִבְרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר שְׁמַדְבְּרִים אֵלָיו יְתִבְרַךְ הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֶפְלוּ דְבֹר אֶחָד שְׁמַדְבְּרִים עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּשָׁמַיִם, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יְתִבְרַךְ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם שְׁיִהְיֶה חֲזֵק בְּזֶה, כּי כְּפִי מִינֵי הַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת הָעוֹלָם עַל בְּנֵי אָדָם, גַּם עִם שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֵנוֹ צָרִיכִים הַיּוֹם רַחֲמִים, שְׁיִוָּכַל לְהַמְשִׁיךְ בְּזֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו, כּי נִכְנָסִים לְהָאָדָם כָּל מִינֵי חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת.

רְאֵה לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים בְּתוֹרָה, וְאֵל יַחֲסֹר לְךָ יוֹם אֶחָד מִבְּלֵי לְמוֹד מְקַרָּא — חֲמָשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, מִשְׁנָה — פָּרָק אֶחָד אוֹ שְׁנַי פָּרָקִים, בְּגִמְרָא — עַל-כָּל-פָּנִים דֶּף אֶחָד גְּמֵרָא לְיוֹם, הוּא הַצְּלָחָה לְהַנְּשָׂמָה, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחֲזַק בְּזֶה, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

אִין מַלִּים לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל מָה שְׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּשִׁבִיל הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, וּבְיֹדָאֵי תְּקַבֵּל חֲזָרָה מִמֶּנּוּ יְתִבְרַךְ כְּפָל כְּפָלִים, כּי כָּל יַגִּיעָה וַיַּגִּיעָה שְׁמַתִּיגָעִים בְּשִׁבִיל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְקַבְּלִים חֲזָרָה כְּפָל כְּפָלִים.

אֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, רַק תִּמְשִׁיךְ בְּעִבּוּדַת הַקְּדָשׁ, שְׁבֹא תְּבֹא עַל שְׁכָרְךָ.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אִיךָ שְׁגִמְרָתִי לְכַתֵּב לְךָ אֶת הַמְּכַתֵּב, קְבִלְתִּי מִכְּתָב מ... גְּרוּ זָאִיר, וְהוּא מִתְּלוּנָן ש... אִינוֹ מְנַקֵּה, וְעַל-כֵּן אֶתָּה צָרִיךְ לְהַעֲמִיד אוֹתוֹ עַל הַמְּקוֹם, אוֹ שְׁכֵן רוּצָה לְעַבֵּד אוֹ שְׁהוּא אִינוֹ רוּצָה לְעַבֵּד,

כִּי אֲנִי בְּטוֹחַ שְׁיֵשׁ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּחַפְזָן לֵב יִקְחוּ אֶת הָעֲבוּדָה.
וְעַל-כֵּן רָאָה לְבָרַר דְּבָר זֶה.

כו שמא.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, ט"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, הֵרֵב ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדֵי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הֵרֵבָה הַתְּחִזְקוֹת,
וְאִסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפְּן. וְרוֹאִים שְׁאֲדָם מִשְׁתַּוְּקָק כָּל-כָּף
חִזָּק אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא הוֹלֵךְ לוֹ כְּלוּם, אֲדַרְבָּה הוּא רוֹאָה
תָּמִיד מְחִיצוֹת שֶׁל בְּרִזָּל, שְׁעוֹמְדִים לְפָנָיו וּמְגַרְשִׁים אוֹתוֹ וְכוּ', עִם
כָּל זֹאת עָלִי לוֹמַר לְךָ, שְׁאֲדָם צְרִיף לְהַחֲזִיק מֵעַמָּד, וְלֹא לְהִשְׁבֵּר
מִשׁוֹם דְּבָר, וְאִפְלוּ שְׁרוּאָה שֶׁהָעוֹלָם כָּלוּ רוֹדְפִים אוֹתוֹ וְכוּ', וְאִף
אֶחָד אֵינּוּ מְסַכִּים אוֹתוֹ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עַל הָאָדָם תָּמִיד לְהִשְׁתַּוְּקָק
אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין לְאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַבוֹרָא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְחֲזִיק מֵעַמָּד, וְאֵינּוּ נִשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר
כָּלֵל. לְזֹאת רָאָה, אֶהוֹבֵי, יְדֵי הַיָּקָר! לְהַתְּחִזֵּק בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים
שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף אֶתָּה זוֹכָה וּמְזַכָּה אֶת הַרְבִּים, שְׁאֶתָּה פּוֹסֵק
לָהֶם הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת, אֲשֶׁר דְּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ,
כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל עוֹזֵר לְבָנָיו, וּמֵאִיר בָּהֶם אֶת דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה,
וּזְכוּתָךְ גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

אֶתָּה רָאָה לְהַמְשִׁיף לְהַתְּפַלֵּל אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְבַקֵּשׁ
מִמֶּנּוּ כָּל מָה שְׁאֶתָּה צְרִיף, כִּי בְּוַדַּאי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁאֶתָּה מְדַבֵּר
אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל בְּעוֹלָמוֹת, וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ
י"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵן, חֵלֶק א', סִימָן ב'): כִּד חַס גְּבַה וְאֶתְהַפֵּף, כְּשֶׁיִּכְמְרוּ
רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַ תִּתְהַפֵּף מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים, וְסוּף כָּל סוּף

תפלתך תשמע בכל העולמות. ועל-כן ראה, ידידי היקר, להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, להמשיך להתפלל לפניו יתברך, כל מה שאתה צריך, וסוף כל סוף פתאם תראה ישועה גדולה, שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

מוהרנ"ת ז"ל היה לו רק חדר אחד — חדר שנה, ומטבח, והיה נצרך מאד לחדר מיחד, ובפרט בשביל חדושי תורה, והילדים בלבדו אותו, לזאת עשה לעצמו מחיצה בתוך המטבח, ושם היה לו חדר מיחד, ובד' אמות האלו בתוך המחצות של עצים שעשה לעצמו, שם חיבר את כל הספר הנורא והנפלא מאד, הנכתב ברוח-הקדש גדול מאד, והוא ספר "לקוטי-תפלות", אבל הוא ראה, שבאים תמיד אנשים אליו, לדבר עמו בעבודת השם יתברך, ולא היה ד' אמות היכן להיות. לזאת קבל על עצמו לבנות עלית גג על ביתו, אבל היה עני מרוד, ולא היה לו לפרטה אפלו שנה פרוטה, ואז התחיל לבקש ולהתחנן אליו יתברך, שיחוס וירחם עליו, שתהיה לו עלית גג, והתפלל כל-כף הרבה, עד שסוף כל סוף הזמין לו הקדוש-ברוך-הוא אנשים, שהביאו לו לבנים ועזרו לו לבנות, וכך היתה לו עלית גג, וכל זה זכה על-ידי רבוי תפלה ובקשה, שלא עזב את עצמו כרגע. ועל-כן ראה גם אתה, ידידי היקר, לא להניח תפלתך, אלא תבוא בכל יום מחדש אליו יתברך, ותבקש ותתחנן ממנו יתברך, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, וסוף הפכוד לבוא.

העקר אל תתיאש משום דבר שבעולם, ועליך לדעת, אשר בזה העולם צריך להיות סבלן גדול, גם עם עצמו, לא רק עם אחרים, שצריכים לסבל את שגיונותיהם, אלא גם עם עצמו אדם צריך להיות סבלן עם שגיונותיו וכו', פי אין אדם עובר עברה, אלא אם-כן נכנסה בו רוח שטות (סוטה ג); ועל-כן כל אדם יש לו עברות, ולכן יש בו רוח שטות, רוח רעה, עצבות רוח, וצריכים לברר את הרוח הטובה מהרוח הנכאה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד); ולכן ראה להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, וסוף כל סוף

אָשֶׁר   כּו שִׁמְב   בְּנַחֵל   רִכְג

תִּרְאֶה נִסִּים וּנְגִלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָעֶקֶר סְבָלְנוֹת,
שָׂאז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שִׁמְב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, ט"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְבָכוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מְכַתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטוֹב
מִמֶּךָ.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׂיִהְיֶה לָךְ נַחַת מִיְלְדִידָךְ, וְתִרְאֶה
בְּהַצְלָחָתָם בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, הָעֶקֶר לְלֶכֶת בְּסְבָלְנוֹת, כִּי עִם
יְלָדִים צְרִיכִים הַרְבֵּה הַרְבֵּה סְבָלְנוֹת, וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּרָם,
וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ הַרְבֵּה עִמָּהֶם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי יֵלֵד
צְרִיף הַרְבֵּה תְשׁוּמַת-לֵב, וְאִף שְׁבָדְרָךְ כָּלֵל לְהוֹרִים אֵינְךָ אֶת הַסְבָּלְנוֹת,
הֵן מֵצֵד חֲסָרוֹן פְּרָנְסָה, וְהֵן מֵצֵד דַּחְקוֹת וְצָרוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל
הַהוֹרִים, עִם כָּל זֹאת אִם רוֹצִים לְהַצְלִיחַ עִמָּהֶם, צְרִיכִים לְהוֹרִיד אֶת
עֲצָמוֹ אֶל הַיְלָדִים, וְלַתֵּת לָהֶם אֶת הַתְשׁוּמַת-לֵב הַכִּי נְחוּצָה, וְרַק
עַל-יְדֵי-זֶה מַצְלִיחִים.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדְךָ, שְׂתַצְלִיחַ דְּרָכְךָ, וְתִרְוֶה רַב נַחַת מִכָּל
יְלְדִידָךְ.

אֵינְךָ אֶתָּה יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמִיחָה שְׂיֵשׁ לִי, שְׂאֶתָּה
מְזַכֶּה אוֹתִי עִם סְפָרִים נְדִירִים, יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַמִּיד יִהְיֶה
לָךְ חֵלֶק בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה שְׁלִי.

בְּנַחַל

כו שמג

אֲשֶׁר

רכד

הַעֲקֵר רְאֵה לְהַתְּבוֹדֵד אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנֵדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, ט"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, עִם הַחֲדוּשִׁים שֶׁחֲדַשְׁתָּ, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד תַּחֲדָשׁ חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְמִסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְעֲלִיךָ לְהִסְתַּכֵּל בְּסִפֵּר "רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת", בְּעֵנִין הַזֵּאת, וְשֵׁם יִתְבָּאֵר לְךָ הֵיטֵב לָמָּה יֵשׁ בְּזֵית זְכָרוֹן וְשִׁכְחָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבְאֵמַת אָדָם צָרִיךְ לָבוֹא לְבִטּוֹל כְּזֶה, שְׁלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִרְגִישׁ רַק אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶפְלוּ בְּשַׁעַה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לִישָׁן וְהוּא יֵשֵׁן, וְהַנְּשִׁמָּה שְׁלוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ' וְכוּ', אֲזוּ הוּא מְרַבֵּה לְהֵנֹת מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה, וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְלַעַג לְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּרִכְךָ תְּמִיד, וְתַעֲזֹר לִי לְגַיִס כְּסָפִים בְּעִבּוֹר בְּנִין בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ. וְכֵן תְּבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵאַשְׁדּוֹד וּמֵאַשְׁקְלוֹן, שֶׁיְהִיוּ לָנוּ לְעֹזֵר גָּדוֹל מְאֹד, וְאֲנִי מִבְּטִיחַ, שְׁמִי שָׂרָק יִסִּיעַ בְּעִבּוּרִי, יִזְכֶּה לְחַתֵּן אֶת יְלָדָיו סְמוּךְ לְפָרְקָם, כִּי הַמְּקוֹם הַזֶּה הוּא מְקוֹם קְדוֹשׁ מְאֹד מְאֹד, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁנֹּתֵן יָד וְשִׁכָּם אֶחָד לְהַצִּיל אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֲזוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שדמ.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב־שבת־קדש לסדר יתרו, י"ז שבט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וַיֵּשׁ לִי צַעַר גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁהַעוֹרֵף־דִּין
הַרְשָׁע הַזֶּה רוֹצֵה לְשֹׁבֵר אוֹתְךָ וְכוּ'. מָה אִמַּר לָךְ! יֵשׁ סִפּוּר עַל אֵיזָה
מִפְרָסֵם גָּדוֹל בְּעוֹלָם, שְׁאֵמַר עַל רַבְּנוּ ז"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "הוּא רוֹצֵה
לְגַלוֹת דְּרָף חֲדָשָׁה? אֲנִי אֲנִיחַ אֶת עֲצָמֵי עַל הַדְּרָף שְׁלוֹ לְאַרְכָּה
וּלְרַחֲבָה, וְלֹא לִתֵּן לְעֵבֵר עָלֶיךָ", וְכִשְׁשִׁמַּע זֹאת רַבְּנוּ ז"ל, עָנָה וְאָמַר
בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "כִּכָּה הוּא יִנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ עַל הַדְּרָף שְׁלִי לְאַרְכָּה
וּלְרַחֲבָה? הֲלֹא אִם זָאב מִנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבָה עַל הַדְּרָף,
מוֹרִידִים אוֹתוֹ מֵהַדְּרָף" (וְזֶה הָיָה שְׁמוֹ שֶׁל הַמַּתְנַגֵּד). וְסִבֵּב
הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא נִפְטָר. אוֹתוֹ דָּבָר אֲנִי אוֹמֵר עַל הַעוֹרֵף־דִּין
הַרְשָׁע הַזֶּה, הוּא רוֹצֵה לְהִרְס אוֹתְךָ? אֲנִי מִבְטִיחַ לָךְ, שֶׁהוּא יִהְרַס
בְּעֲצָמוֹ, וַיִּפֹּל בְּבוֹר וּבְכַפַּח כְּזֶה שְׁלֹא יוּכַל לְצִאת מִמֶּנּוּ, וַיִּהְיֶה לְלַעַג
וּלְדְרָאוֹן עוֹלָם.

הַעֲקָר רָאָה לֹא לְפָחוּד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע־עוֹלָם, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ
וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְתֹאמִין לִי, שְׁבַח־יִים סְבִלָתִי הַרְבֵּה אֲכַזְבוֹת וּמִשְׁפָּרִים
וְנָגְלִים שְׁעָבְרוּ עָלַי, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עוֹר לִי תָמִיד בְּרַגַע הָאֲחֵרוֹן
לְהַתְחַמֵּק מֵהַצָּרוֹת. וְלִכֵּן רָאָה לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאֵל תִּשְׁבֵּר מִשׁוּם דָּבָר
כָּלֵל, וּבְיָדָאֵי יַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נְסִים נְגָלִים, וְתוּכַל
לְהַדְפִּיס עוֹד מְלִיוֹנֵי סְפָרִים, אֲנִי רוֹצֵה לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עַם
הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וְזוֹ כָּל תְּשׁוּקָתִי — לְהַחְדִּיר אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
יְתָבָרְךָ בְּלִבּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֶף שֶׁהַסְּמ"ך־מ"ם בְּעֲצָמוֹ בָּא נְגָדִי,
וְלוֹחֵם עִמָּדֵי פָּנִים אֶל פָּנִים, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ, אֶף
שְׁכוּאָב לִי מְאֹד מְאֹד הַמְּכּוֹת שְׁאֲנִי סוֹפֵג מִמֶּנּוּ, כִּי אֵין לְשׁוּם בְּרִיָּה
מִשָּׁג מֵהַסֵּבֵל שְׁאֲנִי סוֹבֵל מִבֵּית וּמְחוּץ וְכוּ' וְכוּ', חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין.

עֲלֻבוֹנוֹת וְשָׁפִיכוֹת דָּמִים וְכוּ' וְכוּ', וְאֲנִי רַק רֹאֶה בְּחַיֵּי מְנִיעוֹת
וְעֹכֹבִים וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֲנִי פּוֹסֵעַ וּמִמְשִׁיךְ לְפִסְעַ פְּסִיעָה
אֲחֵר פְּסִיעָה.

וְלִכֵּן רָאָה גַם אֶתָּה וְאֶשְׁתָּךְ לְהִתְחַזֵּק, וְאֵל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוֹם דְּבָר
שְׁבָעוּלָם, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבְיָדָי סוּף כָּל סוּף אֲחֵר
הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, שְׁתַּזְכּוּ לְטוֹב הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן לְצַדִּיקִים.

אוֹדוֹת הַתַּפְּלִין, אֵינן בְּעֵינָה אֶצֶל מִי כּוֹתְבִים, הַעֲקָר שִׁיְהִי אֶחָד
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יֵרָא שָׁמַיִם, וְהוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם לְמַקְוֶה, וְהָיָה עַל צִיּוֹן
רַבְּנוּ ז"ל, וְסוֹפֵר כְּזֶה מְאֹד חָשׁוּב, וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ בֵּין אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַרְבֵּה כְּאֵלוֹ, וְרַבָּה הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא כְּמוֹתָם בְּיִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

כו שמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֻדָּר יְתָרוֹ, י"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לָךְ! אֵינן מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל מָה שְׁאַתָּה
עוֹזֵר לִי... גֵּרוֹ יְאִיר, בְּהַדְפָּסֶת וְהַפְּצַת הַסְּפָרִים, זֶה מִמֶּשׁ כְּמוֹ שְׁאַתָּה
עוֹזֵר לִי, כִּי ... גֵּרוֹ יְאִיר, הוּא שְׁלִיחַ מִמֶּנִּי, וְהוּא מוֹצִיא אֶת שְׁלִיחוּתוֹ
בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. וְלִכֵּן רָאָה לְעוֹרֵר וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ עַל גְּדֹל הַזְּכוֹת שֵׁישׁ לָהֶם לְהַפְּיֵץ אֶת הַסְּפָרִים בְּכָל הָעוֹלָם
כֵּלוּ, יַעֲזֹר הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא, שְׁתַּצְּלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד, וְתִרְוֶה רַב נַחַת
מִלְדִּיךָ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

כו שמו.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קִדְשׁ לְסִדְרֵי יְתָרוֹ, י"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי יַקִּירִי, צְמוּד
בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת גְּדֹל הַטְּרָדוֹת שֵׁישׁ
לִי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, הָיִיתָ מִתְּפִלָּא אֵיךְ אָדָם אֶחָד יְכוּל לַעֲשׂוֹת כָּל־כֶּךָ
הַרְבֵּה דְּבָרִים וְכוּ' וְכוּ', תֵּאֲמִין לִי, שָׁגַם אָנִי מִתְּפִלָּא עַל עֲצָמֵי לֹא
פַּעַם אַחַת וְכוּ', וְלָכֵן אֵל יִקְשֶׁה לָךְ שׁוֹם קְשִׁיּוֹת עָלַי, לָמָּה כִּשְׂאֲנִי
בָּא לִיבְנָאֵל, אָנִי לֹא מְדַבֵּר אִתְךָ, כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: יֵשׁ
אֶחָד שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶבֶד, וַיֵּשׁ אֶחָד שֶׁהוּא בְּחִינַת בֶּן וְשֵׁר, וּבּוֹדְאֵי
הָעֶבֶד הוּא יוֹצֵא וְנֹכְס תְּמִיד, לֹא־כֵן הֵבֵן וְהֵשֵׁר אֵינָם נִכְנָסִים תְּמִיד,
אֶף־עַל־פִּי־כֵן הָעֶבֶד נִשְׂאָר עֶבֶד, וְהֵבֵן וְהֵשֵׁר נִשְׂאָרִים בֶּן וְשֵׁר, וְלָכֵן
אֵל יִקְשֶׁה בְּעֵינֶיךָ, שְׂדוּקָא אִתָּהּ, שְׁפַל־כֶּךָ עוֹזֵר לִי בְּעוֹנֵי הַכֶּסֶפִּים,
וְרַק אִתְךָ אֵין לִי זְמַן לְדַבֵּר וְכוּ', לְדַעֲתִי, אִתָּהּ צָרִיךְ לֵהִיּוֹת שְׂמַח
שְׂאֲנִי בּוֹטַח בִּישְׁרוּתְךָ, וְאָנִי לֹא רוֹצֵה מִמְּךָ חֲשָׁבוֹן, וְאָנִי מֵאֲמִין לָךְ,
וְאֹי וְאָבוֹי אִם לֹא הָיִיתִי מֵאֲמִין לָךְ וְכוּ', וְלָכֵן, לְדַעֲתִי, אִתָּהּ לֹא
צָרִיךְ לְהִצְטַעַר, שְׂאֲנִי לֹא מְדַבֵּר אִתְךָ, אֲדַרְבֵּה אִתָּהּ חֲקוּק בַּפְּנִימִיּוֹת
לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, וְזוֹ כָּל מְגַמְתִּי — שְׂתַעֲזֹר לִי כָּל יְמֵי חַיִּי.

אִתָּהּ לֹא יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַצַּעַר וְהָעֲגָמַת נַפְשׁ שֵׁישׁ
לִי, כִּי לְפִי הַחֲשָׁבוֹן, הָיִיתָ כֶּכֶר צָרִיכָה לֵהִיּוֹת הַקּוּמָה הַזֹּאת בְּשָׁבוּעַ
שֶׁל ז' חֲשׁוֹן, וּכְבָר עָבְרוּ יוֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וְלֹא רַק שְׁלֹא גָמְרוּ,
אֲלֵא שְׁעַדִּין לֹא הִתְחִילוּ, וְאֵין לָנוּ הַתֵּר, וְאָנִי מְכַרַח לְהַגִּיד לָךְ אֶף
שְׂרָשַׁע מְרָשַׁע בְּרַח עִם מְאֵתִים שְׁלוֹשִׁים וְחַמְשָׁה אֶלֶף ש"ח, אָבֵל
הַצַּעַר אֲצָלִי לֹא כָּל־כֶּךָ גְּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁהוּא רָמָה אוֹתִי, וּכְבָר שְׁלֹשָׁה
חֲדָשִׁים אַחַר הַזְּמַן שֶׁהָיָה צָרִיךְ לֵהִיּוֹת גָּמוּר, וְעַדִּין לֹא הִתְחִילוּ, כִּי
סוּף כָּל סוּף לְמִי אָנִי בּוֹנֵה אֶת הָאוּלָם שְׂמַחוֹת? לְלִדְדִים שְׁלָנוּ, וְלָכֵן
אָנִי מְאֹד מְאֹד מְצִטַּעַר בַּצַּעַר הַזֶּה.

ראה להמשיך לעזור לי, ובנדאי יעזור לך הקדוש-ברוך-הוא תמיד.

ראה לכתב לי איפה מחזיקים בהתקדמות העזרת נשים?

אודות ... גרו יאיר, תגיד לו חד משמעית, שאם הוא אינו רוצה לעבד — נפטר אותו, זה לא ענייני כבוד וכבוד, אנחנו צריכים בית-הכנסת נקי, ובשביל זה שכרנו אותו, ועל-פן אנחנו לא צריכים שום יועצים ועוזרים, ואם הוא אינו רוצה לעשות את העבודה, שילך לחיים ולשלום, ונמצא אחר.

התחלתי לעשות התעוררות אצל אנשי שלומנו בענין ההגרות, כי באמת אם יתחילו לבנות, אנחנו צריכים שפע גדול, והקדוש-ברוך-הוא יעזור לנו, שנזכה להצליח.

המאחל לך שבת שלום...

כו שמז.

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר יתרו, י"ז שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל בנות "בית פיגא", חסידי ברסלב ובנאל, פתת התיכון וכתה לפני תיכון, הו"ה עליהן ישרה שכינתו תמיד.

בנותי היקרות! אין אתן יכולות לתאר ולשער את גדל השמחה שיש לי, שהתחלתן לקחת את הלמודים ברצינות, פיאות לבנות בוגרות.

עליכן לדעת, כי ברגע שבת ישראל נכנסת לגיל בת-מצוה, היא נעשית גדולה, ויש לה כבר התחייבות אחרת כלפיה וכלפי זולתה, וכלפי כלל ישראל, כי כל זמן שבת קטנה, הינו פחות מגיל שתיים-עשרה, עדין יש לה זמן למשחקים לבלות את הזמן היקר בשטיות, אבל ברגע שזוכים להגיע לגיל בת מצוה, צריכים לקחת

אֶת הַחַיִּים יוֹתֵר בְּרַצִּינוּת, וְלִזְרֹק אֶת כָּל הַמְשַׁחֲקִים וְהַשְּׁטִיּוֹת, וּכְבֹר לְהִתְחִיל לְחַשֵּׁב עִם הַפְּנִים קְדִימָה, וְאִם תִּקְבְּלֶנָה מִמֶּנִּי אֶת הַכָּלָל הַזֶּה, אֲזִי תִצְלַחְנָה כָּל יְמֵי חַיִּיכֶן.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי נִהְנֶה לְשִׁמְעַע מֵהַמּוֹרוֹת שְׁלֹכֵן בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, שְׂאֵתָן מִתְקַדְמוֹת בְּלִמּוּד וּבְמִדּוֹת טוֹבוֹת, אֲבָל אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶן, עֲכָשׁוּ הוּא הַגִּיל הַכִּי גוֹרְלִי שְׁלֹכֵן, וְלִכֵּן תִּשְׁמְרֶנָּה עַל עֲצָמְכֶן מְאֹד מְאֹד — הֵן לְתַקֵּן וּלְשַׁפֵּר אֶת הַמִּדּוֹת, וּבְשִׁבִיל זֶה כְּדַאי לְשַׁנֵּן הַרְבֵּה אֶת "סִפְר־הַמִּדּוֹת", שְׁגִלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וּבִקֵּשׁ מֵאֵתָנוּ, שְׁנַתְּמִיד בְּלִמּוּד סִפְרֵי זֶה, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוּד הָאָדָם.

וְכֵן תִּקְבְּלֶנָה עַל עֲצָמְכֶן מִדַּת הַצְּנִיעוּת, לְלַכֵּת בְּבִגְדִים צְנוּעִים וְכוּ', שְׂיִכְסוּ אֶת כָּל גּוֹפְכֶן וְכוּ', וְכֵן תִּשְׁמְרֶנָּה עַל צְנִיעוּת מְעִשִׂיכֶן וְכוּ', צְנִיעוּת דְּבוּרֵיכֶן וְכוּ', וְהַכֹּל יִהְיֶה כְּפִאוֹת לְבַת יִשְׂרָאֵל.

אֶחָד מִגְּדֵרֵי הַצְּנִיעוּת הוּא, שְׁפַת יִשְׂרָאֵל לֹא תִסְתַּוְּבַב בְּרַחוּב, כְּמֵאֲמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים מ"ה, י"ד): "כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה", הַיּוֹם הַדּוֹר הַפְּקָר, וַיֵּשׁ כָּל מִינֵי טְפוּסִים מוֹזְרִים בְּרַחוּבוֹת, וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים, אִם בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֵינֶן הוֹלְכוֹת לְבַד לְטִיֵּל בַּחוּצוֹת עִירוֹת גְּדוּלוֹת.

וְעַל־כֵּן, בְּנוֹתֵי הַיְקָרוֹת! אֲשֶׁר אֵתָן חֲבִיבוֹת אֲצִלִּי כְּנִפְשֵׁי, אֵל נָא תִסְתַּוְּבַבְנָה עִם חֲבֵרוֹת לְבַד בְּעִיר טְבָרְיָה, כִּי בְּלִי הַהוֹרִים אֲנִי מְאֹד מִקְפִּיד שֶׁהַבְּנוֹת לֹא תִלְכְּנָה וּתִטְיִלְנָה לְבַד בְּעִיר פְּרוּצָה זו, כִּי זוֹ סִפְנָה גְּדוּלָּה מְאֹד, אֲנִי אֲשַׁתְּדֵּל, שְׂיָבִיאוּ לָכֵן כָּל מִינֵי דְבָרִים מְעִנְיָנִים וְלִמּוּדִים, כְּגוֹן: מַחְשָׁבִים וּמִצְגוֹת כְּשָׂרִים וְחֲנוּכָּיִים וְכוּ' בִּיבְנָאֵל, שְׁלֹא תִצְטָרְכוּ לְלַכֵּת בְּעִיר מְזוּהָמַת הַמֶּלֶאָה פְּרִיצוֹת וְשַׁחַץ, כְּמוֹ עִיר טְבָרְיָה, כִּי זֶה לֹא צְנוּעַ שְׁבָנוֹת פִּיגָא, אֲשֶׁר מִתְחַנְּכוֹת בְּמוֹסֵד קְדוֹשׁ שְׁנִקְרָא עַל שֵׁם אִם רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵנְחָנוּ לּוֹמְדִים אֶתְכֶן אֲמוּנָה בְּבוֹרָא עוֹלָם, לֹא יִפֶּה שְׁתִּסְתַּוְּבַבְנָה לְבַד בְּנוֹת צְעִירוֹת בְּטִיּוּלֵי סָרְק — בְּעִיר גְּדוּלָּה וּפְרוּצָה, שֶׁהַסִּפְנָה אוֹרְבַת לָכֵן מְאֹד, רַחֲמָנָא לִישׁוּבְכֶן, הֲלֹא סוּף כָּל סוּף אֲנִי דוֹאֵג לָכֵן, וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶן בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לִי לְמִצָּא לָכֵן זְווג מִן

השמים, וכשתגיע העת הנכונה, כָּבֵר תּוּכְלֶנָה לְהִתְחַתֵּן, וְזֶה הוּלֵךְ לִי בַחַיִּים, שְׂתֵהֵינָה הַכִּי מְאֻשְׁרוֹת, וְאֲנִי רוֹצֵה רַק אֶת הַטּוֹב מִכֵּן. וְלָכֵן שָׁמְעוּ אֵלַי, וַיִּשְׁמַע אֶתְכֶן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

תְּתַנְהֶגְנָה בְּדַרְךְ הַתּוֹרָה וְהִירְאָה, בְּדַרְךְ הָאֱמוּנָה עַל-פִּי עֲצוֹת רַבְנֵי ז"ל, וְתִלְמַדְנָה הַמוֹן הַלְכוֹת, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶן.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמַח שְׂצִיִּתֶן אוֹתִי, שְׂאֲתֶן לֹא עוֹנְדוֹת יוֹתֵר טַבְּעוֹת, כִּי זֶה שִׁיף רַק לְנָשִׁים נְשׂוּאוֹת, וְזֶה מְאֹד מְסַפֵּן לְבַת שְׂתִסְתַּוְּבַב עִם טַבְּעַת.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי, שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִכֵּן, שְׂתַצְלַחְנָה כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶן.

הַמְּאַחַל לָכֵן שְׂבַת שְׁלוֹם...

כו שמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי עָרְב־שַׁבַּת-קִדְשׁ לְסֵדֶר יְתָרוֹ, י"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

אֵין אֶת יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמִיחָה שְׂיִישׁ לִי, שְׂאֲתִ נְכַנְסֵת בְּעִבּוֹרֵת הַכָּלָל, וְאֶת מְחַנְכֵת אֶת הַבְּנוֹת שְׁלֵנוֹ, וְזוֹ הַשְּׂמִיחָה הַכִּי גְדוּלָה שְׂיִישׁ לִי בַחַיִּים, כִּי סוּף כָּל סוּף הַבְּנוֹת הֵן חֵלֶק מִהַנְּשֻׁמָּה שְׂלִי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְרְאוֹת רַק בְּהַצְלַחְתֶּן, וְכֵן בְּעֵינֵי הַבְּנִים — הֵם חֵלֶק מִהַנְּשֻׁמָּה שְׂלִי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְרְאוֹת רַק בְּהַצְלַחְתֶּם, בְּגִשְׂמִי וּבְרוּחֵי, וְעַל-כֵּן שְׂלַחְתִּי עִכְשָׁו מְכַתֵּב לְבָנוֹת שְׁלִי הַתִּיכוֹן, וְכֵן לְפָתָה שְׂמִתְחַת לְתִיכוֹן, וְרַצִּיתִי שְׂתַחֲלָקִי לְהֵן אֶת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה, וְגַם לְהוֹסִיף דְּבוּרִים בְּעַל-פִּיהַ, אֵיךְ שְׂאֲנִי מְעַרִיף אוֹתֶן, וְרוֹצֵה רַק אֶת הַטּוֹב שְׂלֵהֶן, וְלָכֵן שְׂיַעֲשׂוּ אֶתִי חֶסֶד, שְׂלֹא תִסְתַּוְּבַבְנָה לְבַד בְּלִי הוֹרִים בְּעִיר טְבָרְיָה, שְׂבַעוֹנוֹתֵינוֹ הַרְבִּים, עִיר הָאֱלֻקִּים, שְׂהִיו גְּרִים שֵׁם בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת

קְדוּשֵׁי עֲלִיזוֹן, נְעֻשֵׁית הַיּוֹם עִיר פְּרוּצָה וּמְפֹקֶרֶת, וְלִכְּנֵן צְרִיכִים מְאֹד לְשָׁמֵר שְׁהַבְנוֹת לֹא תִסְתַּוְבְּכֵנָה שָׁם לְבַד, כִּי יֵשׁ שָׁם כָּל מִינֵי טְפוּסִים מוֹזְרִים וּמְפֹקֶפְקִים וְכוּ', וּבְנִקֵּל לְבַת יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לְהַתְּפֹת לְרַע, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

לְדַעֲתִי, כְּדַאי לָךְ לְהִבִּיא אֶפְלוּ מְצַגוֹת חַיּוּבִיּוֹת עַל טְהֵרַת הַקִּדְּשׁ וְלְהִרְאוֹת לְבָנוֹת, בְּאֶפֶן שֶׁלֹּא תִצְטָרְכֵנָה לְצֵאת מִיְבִנְאֵל, וְזֶה צְרִיף לְהִיּוֹת לָנוּ לְעֶקֶר גְּדוֹל מְאֹד, שֶׁיְהִיָּה לְבָנוֹת סְפוּק בְּיְבִנְאֵל, שֶׁלֹּא תִצְטָרְכֵנָה לְחַפֵּשׁ בַּחוּץ דְּבָרִים בְּלֹתֵי רְצוּיִים.

נָא וְנָא תַחֲדִירִי בְּהֵן הַרְבֵּה אַמּוֹנַת חַכְמִים, כְּדִי שְׁתַּצְלַחְנָה מְאֹד, וְזֶה יָבִיא לָנוּ הַמּוֹן הַצְּלָחָה — בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחֵנִי.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ וּבְעַד הַיְלָדִים שְׁלֹךְ, וּבְדַאי בְּזָכוֹת זֶה שְׂאֵת מִחֻנְכַת אֶת הַבְּנוֹת בְּקִדְשָׁהּ וּבְטְהָרָהּ, בְּזָכוֹת זֶה תִּזְכִּי גַם-כֵּן לִילְדִים קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים, אֲשֶׁר הַבְּרָכָה הַזֹּאת הִיא הַבְּרָכָה הַכִּי נְחוּצָה בְּדוֹר הַזֶּה, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הַדּוֹר מְאֹד פְּרוּץ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַחֲזִיק מֵעַמֶּד, וְאִינוּ נִשְׁבֵּר.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבַת שְׁלוֹם...

כו שִׁמְט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְהוָה, יוֹם שְׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת-קִדְּשׁ לְסֹדֵר יְתָרוֹ, י"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת כָּל מִכְתָּבֶיךָ, וְאִף שְׂמַצֵּד אֶחָד אֲנִי מְאֹד מְצֻטָּעֵר מִמֶּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִגְם-הַבְּרִית, עִם כָּל זֹאת מְצֵד שְׁנֵי אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה זוֹכָה לְחֻטֵּף הַרְבֵּה טוֹב, וּבְזֶה רְאוּי לָךְ לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד, כִּי מָה הִיִּית עוֹשָׂה אִם לֹא הִיִּית מִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל, וּבְפֹרְט

שזכית כבר להיות כל-כף הרבה פעמים אצל ציון רבנו ז"ל, ובזה ראוי לך לשמח מאד מאד.

ראה לקבע לעצמך שעור בכל יום במסכת אבות, ולעין בפרושי, הינו ביום ראשון תלמד פרק ראשון, וביום שני תלמד פרק שני, וכך בכל יום מששה ימי השבוע תלמד פרק אחד, והיא סגלה ליראת שמים, ובפרט אם תעין בפרושי — "חסדי אבות", תהיה לך חיות והתחזקות, ועכשו אני מכין לדפוס פרוש חדש בשם "זכות אבות", יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שאזכה להדפיסו בקרוב.

ראה לקבע לעצמך שעור בשו"ת "אשר בנחל", ותהיה לך הרבה חיות משם, ומי שיקבע לעצמו שעור כסדרן בספרי שו"ת "אשר בנחל", יהיה מבטח, שלא יפל בדעתו, ולא יתרחק מהקדוש-ברוך-הוא, כי הספר הזה יחזיק אותו עד יום מותו, ועל-כן אשרי מי שזוכה ללמד בכל יום כמה מכתבים בשו"ת "אשר בנחל". ועל כלם — תעשה לעצמך קביעות ללמד ב"אוצר-הקונטרסים", ותלמד בכל יום קונטרס אחד, ואז תהיה בטוח, שבאותו היום לא תהיה ביאוש, כי הקונטרסים האלו לא יתנו לך לפל.

ראה לעזר לי לבנות את בית-הכנסת, ובזכות זה יהיה לך תקון נפלא, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (ביצה טז): גזל ואינו יודע למי גזל — יעשה מהם צרכי רבים; ועל-כן אשרי מי שיש לו חלק בבנין בית-המדרש, וכן תעזר בהדפסת הקונטרסים, וטוב שתגדב איזה סכום לידידנו ... גרו יאיר, כדי שידפיס איזה קונטרס על שמך.

המאחל לך שבת שלום...

כו שנ.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר יתרו, י"ח שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידידי הנקר לי מאד ... גרו יאיר.

הִנֵּה בְּיָדַי אֶתָּה מוֹסֵר אֶת נַפְשְׁךָ בְּעַבְדֵי, אֶתָּה רַק רוֹצֵה לְעֹזֵר
 לִי וְכוּ', וְהֵן בְּסִדּוּרֵי הַפְּרָטִיסִים, לְנִסְעַ מִהֶכָּא לְהֵתָם וּמֵהֵתָם לְהֶכָּא
 וְכוּ', הַכֹּל טוֹב וַיִּפֶּה.

אָבֵל הַהֶכְרַח לֹמֵר לָךְ, כִּי הָעֹזֵר הֵכִי גְדוֹל מֵה שְׂאֲנֵי צְרִיף עֲכָשׁוּ
 הוּא בְּעִנְיָן קִבְּלַת הָאֲשׁוּר לְבִנְיָה, כִּי זֶה הוֹלֵךְ לִי בְּחַיִּים, כִּי פֶּשׁוּט
 הֵיךָ כְּבָר אָמֹר לְהִיּוֹת בְּזוֹ חֲשׁוֹן גְּמִירַת הַקּוּמָה הַשְּׁנִיָּה, וְלֹא דֵי
 שְׁבַרַח לִי הָרוֹצֵחַ עִם מְאֵתִים וּשְׁלֹשִׁים וְחַמְשָׁה אֶלֶף שׁ"ח, שְׁזָה גַם
 צִעַר, כִּי סוּף כָּל סוּף נִקְלָעֵתִי בְּחֹבוֹת עֲצוּמִים בְּשִׁבִיל זֶה, עַד שְׂאֲנֵי
 צְרִיף לְלוֹת כְּסָפִים מְזָה לְזֶה וּמְזָה לְזֶה וְכוּ' וְכוּ', וְאִין לְדַבֵּר סוּף
 וְכוּ', אָבֵל בִּיּוֹתֵר מְזָה, כָּל צִעְרֵי הוּא, כִּי כְּבָר עָבְרוּ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים,
 שְׁלֹשָׁה דְּיָ שְׁלֹא בְּנוּ, אֶלֶא שְׂאִין אֶפְלוּ הֵתֵר בְּנִיָּה, וְזֶה הַצִּעַר הַמְצִיק
 לִי מְאֹד, וְעַל-כֵּן אִם אֶתָּה רוֹצֵה לְעֹזֵר לִי, רְאֵה רַק לְהֶכְנִיס אֶת עֲצָמְךָ
 אִיף לְקִבֵּל הֵתֵר בְּנִיָּה, וְנִתְחִיל לְבְּנוֹת, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שְׂיִרְחַם עָלַי, וַיְהִיֵּה לִי אֲשׁוּר בְּנִיָּה, וְגַם כְּסָף לְבִנְיָה, הָעֶקֶר בְּזֶה
 תְּעֹזֵר לִי מְאֹד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנֵי
 מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד, וְאֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ
 בְּרִכָּה מִיְחַדָּת, שְׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל בְּעַבְדֵי בְּנִיָּת
 בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, אֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ
 לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁתַּצְלִיחַ.

הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלֵחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שְׁנָא.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קִדְּשׁ לְסִדְר יִתְרוֹ, י"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבֵךְ.

אודות שְׁקָרָאוּ אוֹתָךְ לְהַגִּיד הַרְצָאָה בְּקְבוּץ חֲלוּנֵי וְכוּ', מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, שְׁתַּזְדַּרְזִי מֵה שְׁיֹוֹתֵר מֵהָר לְהַגִּיד שְׁעוֹר, כִּי זֶה זְכוּי הַרְבִּים, שְׁאִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁיִישׁ לוֹ זְכוּת בְּעֶסֶק הַרְבִּים.

אודות לְכַבּוֹת אֵשׁ בְּפִיו — כְּגוֹן גְּרוֹת וְכוּ', יֵשׁ מְקַפִּידִים, אֲבָל יֵשׁ שְׁאִינָם מְקַפִּידִים, אֲבָל זֶה רַק מְנַהֵג וְלֹא הִלְכָה.

אודות לְלַכֵּת ד' אֲמוֹת בְּלִי נְטִילַת יָדִים, מוּבָא בְּזִהָר הַקְדוּשׁ, שְׁחִיב מִיָּתָה, וְלָמָּה דְּוָקָא ד' אֲמוֹת? כִּי שְׁעוֹר שֶׁל הָאָדָם הוּא ד' אֲמוֹת, כִּי לְכָל אָדָם יֵשׁ ד' אֲמוֹת בְּזִהָר הָעוֹלָם, וְיֵשׁ כַּמָּה מֵאֲמָרֵי חַז"ל, שְׁשְׁעוֹר שֶׁל הָאָדָם הוּא ד' אֲמוֹת, וְלִהְלֶכֶה הַגְּדִירוֹ דְּוָקָא ד' אֲמוֹת.

בְּעֵינֵי הַזְּכָרֵת שֵׁם הָאָב כְּשֶׁאָדָם חֵי, מְזַכְּרִים אוֹתוֹ בְּתַפְלָה עַל שֵׁם הָאָם, וּכְשֶׁאָדָם נִפְטָר, לֹא עֲלִינוּ, קוֹרְאִים אוֹתוֹ עַל שֵׁם הָאָב, וְזֶה בֵּין הָאֲשֶׁכְּנֻזִים וּבֵין הַסְּפָרֵדִים.

בְּעֵינֵי מִים אֲמָצְעִיִים, זֶה מוּבָא בְּשִׁלְחַן עָרוּף, וְזוֹ הִלְכָה מְפָרֶשֶׁת, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁנֻזָּהָר בְּזִהָר.

הַעֲקָר רְאִי לְהִיּוֹת בְּרִיאָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁתַּעֲבָרִי אֶת הַהֲרִיזוֹן בְּקִלּוֹת, וּתְבַשְׂרֵי לִי תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

נָא וְנָא הַרְגִּילִי אֶת עֲצָמַי לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְּרֵךְ, כִּי כָל דְּבֹר וְדְבֹר שְׁמֻדְבָּרִים עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצִיחִית, כִּי בְּאֶמֶת עוֹבֵר עַל בְּנֵי אָדָם כָּל-כֶּךָ הַרְבֵּה צְרוֹת וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת, אֲשֶׁר אֵי אֲפָשֶׁר לְהִתְחַבֵּא מֵהַצְּרוֹת הָאלוּ, אֲלֹא אֲצִלוּ יְתַבְּרֵךְ, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁחֻזַּק בְּזִהָר, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אֲשֶׁר   כו שֵׁנב — כו שֵׁנב   בְּנַחַל   רִלֵה

כו שֵׁנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קִדְשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ח שְׁבֵט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל כַּמָּה מְכַתְּבִים מְאֹד מְאֹד נְחוּצִים, וּבִפְרֵט הַמְּכַתֵּב שֶׁל
... גֵּרוֹ יְאִיר, רְאֵה לְמִסֵּר לוֹ אֵת זֶה תִּכְתֹּף-וּמְיָד, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נְחוּץ
לִי.

אֲקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעֲבָרָה עֲלֵיכֶם שְׁבֵת יָפָה.

רְאֵה רַק לְשִׁמְחָה עַל נֵעָם חֻלְקָה, עַל אֲשֶׁר בְּנַחַל שֵׁם גּוֹרְלָה,
וּתְהִלָּה לְאֵל, אֲתָה יְכוּל לְחַנֵּף אֵת יְלִדֶיךָ עַל טְהֻרַת הַקִּדְשׁ, וּמָה הֵייתָ
עוֹשֶׂה אִם הֵייתָ גֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר, בְּיִדְאֵי לֹא הָיוּ לָךְ יְלָדִים כְּמוֹ שִׁיְהִיו
לָךְ פֶּה בְּיִבְנָאֵל, וְדָבָר זֶה אֲתָה צָרִיף לְמִסֵּר גַּם לְשֶׁאֵר אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ,
כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, שֶׁהֵם פְּשוּט כְּפוּיֵי טוֹבָה, וְאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן
זֶה נוֹבֵעַ — מִדּוֹת רְעוּת וּמִגְנוּת כְּאֵלוֹ, לְהִיּוֹת כְּפוּיֵי טוֹבָה. יַעֲזֹר
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנוֹזְפָה לְהַקִּים קִהְלָה קְדוּשָׁה, שִׁיְהִיָּה לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא נַחַת מִקְהַלְתָּנוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שֵׁנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קִדְשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ח שְׁבֵט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי כְּבָר כַּמָּה מְכַתְּבִים מִמֶּךָ, אֲכַל לֹא הָיָה הַפְּנָאִי
לְהַשִּׁיבֶךָ תִּכְתֹּף-וּמְיָד כְּרִצוֹנֶךָ.

אִין אֲתָּה יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֵת גִּדְּל הַעֲרָכָה שְׁאֲנִי מְעִרִיךָ

אותך, שאת עוזרת לי בענין הקהלה בכלליות, ובהנהלת המעון בפרטיות, את ממש עומדת לימיני ועוזרת לי, כי כל מגמתי לחנך את הילדים על טהרת הקדש, ולהוציא דור כזה, שעוד לא היה דור קדוש כמו לפני מאתיים שנה, שחתנו את הילדים בגיל צעיר, שהם לא ידעו בכלל מה זה עברות, ואת זה אני רוצה לחדש בקהלתנו, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שאזכה להוציא מהכח אל הפעל חשקי ורצוני, ולהקים את הילדים שיהיו עצמאיים.

ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תשימי לב אל כל החרופין והגדופין והצרות והיסורים שמנת חלקך וכו' וכו', זה נסיון מהשמים שמנסים אותנו לראות אל מי נפנה בעת צרה, ולכן ראי להתחזק, ובודאי הקדוש-ברוך-הוא לא יעזב אותך.

רק תהיי חזקה באמונה פשוטה בו יתברך, כי סוף כל סוף אנחנו חיים רק עם הקדוש-ברוך-הוא, ורק הוא מחיה ומתנה ומקים אותנו, ואנחנו צריכים להתפלל אליו, ולבקש ממנו יתברך כל מה שאנחנו צריכים, כי בלעדי הקדוש-ברוך-הוא, לא יועיל שום דבר, ורואים בני-אדם נשברים לגמרי מרב קנאה ושאנאה וכו' וכו', שרואים שלזה יש ולי אין וכו', שהוא מצליח, ואני לא מצליח וכדומה, כל מיני דמיונות ושטיות שעולים על בני-אדם, ובאמת האדם אסור לו להסתפל על שום ברך שבעולם, אין לנו בזה העולם רק את הקדוש-ברוך-הוא, וכפי שהוא רוצה כף יהיה. ולכן עלינו לבטל את רצוננו אל רצונו יתברך, ועל-ידי-זה נזכה סוף כל סוף להוציא מהכח אל הפעל רצוננו. וכמאמר התנא הקדוש (אבות ב, ד): בטל רצונך לרצונו, כדי שיבטל רצון אחרים לרצונך.

רק תחזיקי מעמד, ואני מאד מאד מבקש אותך, שתעזרי לי בכניית ובבסוס הקהלה.

אודות המקוה וכו', בודאי תעשו מה שאתם יכולים, באפן שישלמו דמי מקוה, כי זה בזיון גדול של מצוה כל-כף גדולה, שיתרשלו בה, וזה נכנס בגדר גזל, ורחמנא לישזבן. הקדוש-ברוך-

הוא יֵעֹזֵר לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׂיִצְאוּ מִהַעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת, וְתִהְיֶה לָהֶם פְּרֻנְסָה בְּשִׁפְעוֹ.

הַמֵּאֲחִיל לָכֶם בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שַׁנַּד.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי יְתָרוֹ, י"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה וְכָל טוֹב סָלָה גִיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמֵחָה שְׂיִשׁ לִי, שְׂאֲתָה מִשְׁקִיעַ בְּעֵנֶיךָ חֲנוּךְ יְלָדֶיךָ, וְאַף שְׂיִשׁ הַרְבֵּה הוֹרִים, שְׂאִינָם מְעַרְיָכִים אֶת זֶה, אֲדַרְבֶּה, יֵשׁ לָהֶם עוֹד טְעֻנוֹת, כְּאֵלוֹ חִיבִים לָהֶם מִי יוֹדֵעַ מָה, וּכְאֵלוֹ הֵם הַמְּשַׁלְּמִים אֶת הַשְּׂכָר לְמוֹד, וּלְבִסוּף הֵם אֲכֹזְרִים כְּאֵלוֹ, שְׂלֹא אֲכַפֵּת לָהֶם כְּלוּם — רַק טְעֻנוֹת וּמְעֻנוֹת. עִם כָּל זֹאת אֲנִי חֲנֻנִי צְרִיכִים לְדַעַת, כִּי זֶה מַחְקֵי הַבְּחִירָה, וְאֲנִי חֲנֻנִי צְרִיכִים לְרְאוֹת אִם מְסֻרוֹ לָנוּ יְלָדִים בְּיַדֵינוּ, אֲנִי חֲנֻנִי צְרִיכִים לְחַנּוּךְ אוֹתָם עַל־פִּי דְרָךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהַתְיַחֵס בְּכָל־לֵהוֹרִים, תְּאֲמִין שְׂיִשׁ לִי אֲכֹזְבוֹת מִהוֹרִים כְּאֵלוֹ, שְׂמַחְזִיקִים אֶצְלִי אֶת הַיְלָדִים, וְלֹא דִי שְׂאִינָם נוֹתְנִים תּוֹדָה, אֲלֹא הֵם עוֹד מְתַלֻּנְגִים, וְהַרְבֵּה פְּעָמִים אֲנִי חוֹשֵׁב לְקַחַת אֶת יְלָדֵיהֶם וּלְשַׁלַּח אוֹתָם חֲזָרָה, אֶף אַחֲר־כֵּן אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת הַחֲשָׁבוֹן, סוּף כָּל סוּף מִה הַיְלָדִים חִיבִים, וְעַל־כֵּן בְּזֶה שְׂאֲתָה מִשְׁקִיעַ בְּיְלָדִים, תְּאֲמִין לִי, שְׂזוֹ הַשְּׂקָעָה נְצַחִית, כִּי סוּף כָּל סוּף אִם מְלַמְּדִים יְלָדִים, יִרְאֵת שְׂמִים טְהוֹרָה וְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, זֶה שְׂכָר שְׂאִין לְשַׁלֵּם עַל זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, כִּי זֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵב לְבָנִים יַעֲבִיר אֶת הָאֲמוּנָה.

בְּוִדְאֵי צְרִיכִים תְּמִיד לְקַחַת וּלְשַׁתֵּף אַנְשִׁים, שְׂיַעֲזְרוּ לְקַדֵּם אֶת הַתְּלֻמוֹד־תּוֹרָה וְאֶת הַבֵּית־סֵפֶר, וְאֶת שְׂאֵר הַמוֹסְדוֹת, כִּי לְכָל אֶחָד

יש כחות עצומים, ולכל אחד יש רעיונות אחרים, וטוב לקבל את כל הרעיונות, אם זה רק לבנות, אז צריכים להשתדל מאד לראות לבנות, כי תשועה ברב יועץ, וצריכים לקבל עצה מכל אחד ואחד, ולשתף פעולה עם כל ההורים שמעניינים, כי אלו שבכלל לא מעניינים, הם לא ראויים להקרא הורים, ויש, לצערנו, הרבה פאלו בעולם, שלא אכפת להם כלל מהילדים שלהם. עם כל זאת אנחנו צריכים לראות לקדם את המוסדות שלנו, ולחנף את הילדים בחנוף קדוש וטהור, ואני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שנצליח לחנף את ילדינו כפי רצון רבנו ז"ל — אמונה והשגחה פרטית, ואם גלף בצורה כזו נצליח דרכנו.

ראה לשתף פעולה עם ידידנו ... גרו יאיר, שהוא, תהלה לאל, איש מרץ ואיש מעש, וכל מגמתו לעשות רק את רצוני, כי סוף כל סוף הוא בעצמו מכסה בחובות וכו', ואף-על-פי-כן הוא מפקיר את עצמו רק לעזר לי, ובפרט בענין בנית בית-המדרש, שאני מאד מאד שבור מכל הענין הזה, ואיני יודע מה לעשות, אף אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שהנ"ל יעשה את מיטב יכלתו, ואין זו דרך לזרק עליו זבל, ולומר פאלו פלוני אינו רוצה בו, אשר זה נתגלה כשקר גמור וסתם קנאה, ואני מאד מאד מבקש אותך, מהיום והלאה אנחנו צריכים לקחת אנשים אנשי מעש, שרוצים לעשות למען קהלתנו, שרוצים לבנות את קהלתנו, שרוצים לקדם את קהלתנו, וזה צריך להיות בראש מעינינו, אנשי מעש, מי שרק רוצה לעזר לקהלתנו — שיבוא, אנחנו צריכים ומכרחים לבנות קהלה קדושה כזו, שיהיה להקדוש-ברוך-הוא נחת-רוח ממנה, קהלה קדושה כזו יחידה במינה, ובפרט שכל מגמתנו לחתן את ילדינו על טהרת הקדש סמוך לפרקם, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנזכה להגיע אל היעוד הזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ח שָׁבֵט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

זֶה מִזְמַן שֶׁרְצִיתִי לְדַבֵּר אִתְּךָ, אֵךְ טְרַדוֹתַי רַבּוּ בְּכָל יוֹם, עַד
שָׁאִין לִי יוֹם וְאִין לִי לַיְלָה מֵרַב הַטְּרַדוֹת.

אִין אַתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמִחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שְׂסוּף
כָּל סוּף אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְקַח אֶת הַמְּשִׁימָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל
לְהִיּוֹת בְּנוֹעַד "אַהֲבָה וְחֶסֶד".

אַתָּה צְרִיף לְדַעַת, כִּי אִם הַקְּהֵלָה שֶׁלָּנוּ תִּהְיֶה בְּנוּיָה עַל יְסוֹד
שֶׁל חֶסֶד וְאַהֲבָה, וְאֶחָד יַעֲזוֹר לְשָׁנִי, אֲזוֹ נִצְלִיחַ בְּכָל הַתַּחֲוּמִים, וְאִם
חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לֹא יִהְיֶה דְבַר כְּזֶה, ה' יִשְׁמַר, מֵהַ שְׂיִכּוֹל לְקָרוֹת וְכוּ'
וְכוּ', דְבַר שְׂמִבְסָס עַל חֶסֶד וְאַהֲבָה יֵשׁ לָזֶה קִיּוּם, וּלְהַפְּךָ — כְּשֶׁאִין
חֶסֶד וְאַהֲבָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן — הַכֹּל שֶׁקָּר, וְזֶה הוֹלֵךְ לִי בַחֲיִים כְּכֹר
אַרְבָּעִים שָׁנָה, לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ,
שֶׁלֹּא עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרֶס, אֶלֶּא לְקַרֵּב אֶת כָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, בְּלִי שׁוּם קִוּוּי וְצַפּוּי שְׂכָר וְכוּ', אֲדַרְבֶּה, אֲנִי
מְקַבֵּל עַל־בּוֹנוֹת וְחַרוּפִין וְגַדוּפִין מֵרְשָׁעִים אַרוּרִים וְכוּ', עַם כָּל זֹאת
אֲנִי מִמְּשִׁיף.

סוּף כָּל סוּף בָּאֵנוּ לִיבְנָאֵל, לְמָקוֹם מְבֻדָּד, אֲבָל יֵשׁ שְׂמָה קְדוּשָׁה
גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ־כֵן זֶה לְעַמַּת זֶה יֵשׁ שְׂמָה הַטְּמְאָה הַכִּי קִשָּׁה,
שֶׁהוּא הַסְּמ"ך־מ"ם, שֶׁכָּל מֵה שֶׁרַק נִחְשָׁב מִמְּזִימוֹתָיו הַרְעוֹת וְכוּ'
וְכוּ', נִתְפַּלֵּא אֵילּוֹ כַּחוֹת הַטְּמְאָה יֵשׁ לְאָדָם הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּכָל־ל חֲתִיכַת
טְמְאָה וְזַחְמָא גְּדוֹלָה, וְזֶהוּ הַסְּמ"ך־מ"ם בְּעַצְמוֹ בְּהַתְגַּלְמוֹתוֹ בְּאִישׁ
הַזֶּה, כִּי אָדָם שְׁלוֹחֵם כָּל־כֶּף נִגְדַּד יִהְיֶה וְנִגְדַּד קִהְלָה קְדוּשָׁה, זוֹ

הטמאה בעצמה! ואף-על-פי-כן אין אני מתפעל ממנו, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא להכניעו ולהשפילו ולעקרו וכו', וזה יקרה רק על-ידי שנבנה קהלה קדושה וקא פאן ביבנאל, ונחנף את בנינו ובנותינו על טהרת הקדש, באמונה ברורה ומזככת, בצורה כזו שלא היה לעולמים.

חסדי השם יתברך, שהחנוף אצל הבנות מתחיל להשתפר בשפור כזה, שבכל יום ויום רואים שנוי לטובה, וכן אצל הבנים בפתה של ... רואים נפלאות, על אף שיש שם אחד או שנים שמפריעים, זה רק אשמת ההורים שהם אדישים מאד, וכן בפתה של ... גם-כן יש נפלאות רבות, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שגם בפתה שלך יהיה נפלאות רבות, העקר מה שצריכים ללמד עם הילדים, זה אמונה פשוטה בו יתברך, ואמונת חכמים, ושתימך נדבר אתם בצורה כזו, כאלו מדברים עכשו עם אברכים מבגרים, ולא לצפות תכף-ומיד לראות אצלם נפלאות, אלא "שלח לחמך על פני המים כי ברכ המים תמצאנו".

חזק ואמץ להמשיך בעבודת הצדקה והחסד, ודיקא על-ידי-זה שנחפש רק את הטוב אצל אנשי שלומנו, ממילא הרע יפל, כי תאמין לי, שיש המון רע, כי יש אנשים שהם מאד אדישים וכו', וממש אכזריים וכו', שלא אכפת להם מילדיהם וכו', ממש מפקרים וכו', אבל מה לעשות?! זה מה שיש לנו וכו', ועם זה אנחנו צריכים לעבד וכו', על-כן בא ונמסר את נפשנו למצא רק את הטוב, וממילא הרע יתבטל, כי אצל כל אחד ואחד מאתנו יש רע, ואנחנו צריכים לשבר את הרע לגמרי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפלתי שאני מבקש ומתפלל בערך, שתצליח דרכך תמיד.

ראה לכתב לי וממש תחיני.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כוּ שְׁנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", הַגָּרִים בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרִסְלָב",
הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינְתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
קצא): יִשְׁנֵם שְׁנֵי בְּנֵי-אָדָם, הָאֶחָד מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי נְעִימוֹת וְעִרְבוֹת,
מִמָּשׁ גִּזְעֵדָן. וְהַשְּׁנַי שְׁיֹשֵׁב עַל יָדוֹ אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ כָּלוּם, וְחָשׁ מִמָּשׁ
גִּיהֶנוֹם, אֵיךְ יִתְכַן? אֵלָּא זֶה יֵשׁ לוֹ הַשְׁתַּוְקָקוֹת כְּזוֹ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, אֲזִי מְרַגֵּשׁ תַּעֲנוּג, וְהַשְּׁנַי אֵין לוֹ הַשְׁתַּוְקָקוֹת, אֲזִי מְרַגֵּשׁ
מְרִירוֹת, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הַרְצוֹן שֶׁל הָאָדָם, אִם יֵשׁ לָאָדָם כְּסוּפִים
לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵין דְּבָר בְּעוֹלָם שְׁיִמְנַע אוֹתוֹ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא), שְׁהַעֲקֹר הוּא הַרְצוֹן, שְׁאָדָם צָרִיךְ שְׂיֵהִיּוּ לוֹ
רְצוֹנוֹת חֻזְקִים לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִם אָכֵן יֵשׁ לוֹ רְצוֹנוֹת עֲזִים,
אֵין לָךְ דְּבָר הַעוֹמֵד בְּפָנֵי הַרְצוֹן, הַרְצוֹן שׁוֹבֵר הַכֹּל. אָבֵל מִשְׁאֵין
לָאָדָם רְצוֹן, אֵין יְכוּלִים לְבְרֹא לוֹ אֶת הַרְצוֹן. וְזוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁל הַזּוֹכֶה
לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל. רַבְּנוּ ז"ל מוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת הַחֲמִירוֹת וְהַיִּשּׁוֹת
וְהַגָּאוֹת, עַד שְׁגָם לוֹ יֵשׁ רְצוֹן. כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ זֶה אֱלֻקוֹת. וּמָה שְׁנִקְרָא אַר"ץ
זֶה לְשׁוֹן אַרו"ץ, כָּל הַבְּרִיאָה רוֹצֶה לְהַכְלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֵיךְ
מַחֲמַת הַגְּשָׁמִיּוֹת וְהַחֲמִירוֹת וְהַעֲבִיּוֹת שְׁנַתְּכֶסָּה הָאוֹר — בְּשִׁבִיל
הַבְּחִירָה, שְׁבַגֵּי-אָדָם לֹא יֵרְאוּ וְלֹא יִרְגִישׁוּ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
מִזֶּה נִמְשָׁכִים בְּנֵי-אָדָם אֶל הָאֲרָצִיּוֹת וְהַחֲמִירוֹת, אֶל כֶּסֶף וְזָהָב
וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת וּשְׁאָר הַכְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁנִדְמָה לָהֶם
כְּאֵלוֹ זֶה תְּכֻלִּית, וְכָל אֶחָד כְּפִי הַתַּאוּוֹת שֶׁלוֹ שָׁב אֶל הָאֲרָצִיּוֹת. וְלִכְּן
כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, רַבְּנוּ ז"ל מְזַכֵּךְ אוֹתוֹ וּמְנַקֵּה
אוֹתוֹ, עַד שְׁגָם גּוֹפּוֹ יִהְיֶה מְזַכֵּךְ, וְיִזְכֶּה לְשִׁמְעַת אֶת הַנְּשִׁמָּה שֶׁלוֹ,

שֶׁמִשְׁתַּוְקַקֶת תָּמִיד אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב), שְׁעַל-יְדֵי שְׂאָדָם זוֹכָה לְשִׁמְשׁ אֶת הַצַּדִּיק, עַל-יְדֵי-זֶה גַם גּוֹפּוֹ נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֹר הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהוּא רְצוֹן הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהִיא מְאֹד מְאֹד מִשְׁתַּוְקַקֶת לְהַרְגִּישׁ אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבִאֲמַת אֵין עוֹד דְּבַר חָשׁוּב בְּחַיִּים כְּמוֹ לְהַפִּיר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. וְאִיךָ מַפִּירִים אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ? עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר, שְׂאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. אָנוּ רוֹאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׁנֵי בְּנֵי-אָדָם, כִּי־עַד מִתְקַרְבִּים זֶה לְזֶה? עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר, זֶה מְדַבֵּר אֵלָיו וְזֶה עוֹנֶה לוֹ, וְכִּי נִכְנָסִים בְּוִפּוֹחַ וּבְדוֹ שִׁיחַ. כְּמוֹ-כֵן כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל בָּא אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחִיל לְהִתְוַפֵּחַ עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינַי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשִׁיהוּדֵי בָּא אֵלָיו וּמְסַפֵּר לוֹ כֹּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, כֹּל דְּבַר בְּפָרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת אֲשֶׁר מַעִיק לוֹ וְאֲשֶׁר מַצְעֵר אוֹתוֹ, הוּא בָּא לְסַפֵּר אֶל בּוֹרְאוֹ, אֵין מְלִים לְהַסְבִּיר מַה זֶה גּוֹרֵם לְמַעֲלָה אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ. וְאִם הִיָּה הָאָדָם יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַדְּבּוּר שֶׁמְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ אֶל קוֹנוֹ, הוֹפּוֹחַ שְׁמִתּוֹכַח עִם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵיזָה נַחַת-רוּחַ יֵשׁ לוֹ יִתְבַּרְךָ מְזֶה, זֶה בְּלִתי אֶפְשָׁרִי לְהַסְבִּיר. כִּי סוּף כֹּל סוּף הַנְּשֻׁמָּה מִסְתַּוְבַּחַת בְּזֶה הָעוֹלָם, נִתְּנוּ לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד קֶצֶבַת שְׁנַיִם לְהִיּוֹת כְּאֵן, וְעָלָיו לְהַפִּיר אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמִשְׁקֵי יְמֵי חַיָּו, וּלְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וְלִלְמַד תּוֹרָתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם בְּנֵי-אָדָם, וְאִז כְּשִׁיגִיעַ הַיּוֹם שִׁי־צֵא מְזֶה הָעוֹלָם — אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקוֹ! כִּי מַה מְלוּיָה לְאָדָם? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (אֲבוֹת ו, ו): אֵין מְלוּיָן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֹא תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד; וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (תְּנַא דְּבֵי אֱלֹהֵי רַבָּה, פָּרָק טו): לְפִי שְׁכָל הַמְּרַבָּה שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת, הֵן הַמְּלוּיִים אוֹתוֹ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ. מַה מְלוּיָה אֶת הָאָדָם עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן? תְּפִלָּה, כְּשֶׂאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר יָקָר מְזֶה. מִכָּל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן כְּשֶׁמִּתְוַפֵּחַ עִם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַנְּבִיא יִשְׁעִיהוּ אוֹמֵר (א, יח): "לְכוּ נָא וּנְנַכְחֶה יֵאמֵר הַנְּיָ"ה, אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִי — כְּשֶׁלַּג יִלְבִּינוּ, אִם יֵאדִימוּ כְּתוֹלַע — כְּצֶמֶר יִהְיֶה, אִם תֵּאבּוּ וּשְׁמַעְתֶּם — מִטּוֹב הָאָרֶץ תֵּאכְלוּ, וְאִם תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם — חֲרַב תֵּאכְלוּ"; הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְדַבֵּר

עָמְנוּ וְאוֹמַר לָנוּ: הִבֵּה וְנִתְּנָפֶחַ, בֹּא תִסְפֹּר לִי מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, בֹּא תָרִיב עָמִי, זֶה תַעֲנוּג גָּדוֹל מְאֹד אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ, שְׂיִכּוּלִים לְנִצָּחַ אוֹתוֹ, כַּמּוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל: בְּשֵׁר וְדָם אִם מְנַצְחִים אוֹתוֹ הוּא מְצַטְעַר, לֹא-כֵן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכַנֵּס לְאָדָם דְּבוּרִים שְׂיִיכָל לְנִצָּחַ אוֹתוֹ. אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ הַתַּעֲנוּג הַכִּי גָדוֹל שְׂיִהְיֶה נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם וּמִתּוֹפֶחַ עִמוֹ, וּמִסְפֹּר לוֹ כֹּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לוֹ וּמַצִּיק לוֹ, וּבּוֹדֵאי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְּנוּ לֹא חֲסֵרוֹת צְרוּת וְיִסּוּרִים, לֹא חֲסַר מְרִירוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת, לֹא חֲסַר, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲמָנָא לִישׁוּזְבָן, צַעַר וְעִגְמַת נַפֶּשׁ, וְלָמָּה בְּאַמַּת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה אֶת זֹאת שֶׁנִּקְבַּל מִכּוֹת, הֲרֵי הוּא יִתְבַּרְךָ אוֹהֵב אוֹתְנוּ, וְרוֹצֶה רַק אֶת הַטּוֹב מֵאַתְּנוּ, וְלָמָּה אָנוּ צְרִיכִים לְסַבֵּל אֶת הַסָּבֵל הַזֶּה — זֶה מַעֲצָמוֹ, זֶה מֵאַשְׁתּוֹ, זֶה מִבְּעֻלָּה וְאֵלּוּ מִבְּנִיָּהֶם, זֶה מִפְּרִנְסָה, זֶה מִשְׂכָּנִים, כֹּל מִיָּנִי צְרוּת וְיִסּוּרִים, מַחֲלוֹת וְחֲלָאִים רָעִים שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם, מֵה זֶה וְעַל מֵה זֶה, עַד שְׂבִי-אָדָם מְאֹד מְאֹד שְׂבוּרִים?! אוֹמַר עַל זֶה הַנִּבְיָא בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "לְכוּ נָא וְנִוְכַחְהוּ" — בֹּאוּ וְנִתְּנָפֶחַ, וְאָז: "אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִי — כַּשֶּׁלֶג יִלְבִּינוּ, אִם יֵאָדִימוּ כַּתּוֹלַע — כַּצֶּמֶר יִהְיֶה", אִם יֵשׁ וּכְוֹחִים בֵּין אָדָם לְבִינוּ יִתְבַּרְךָ, אָדָם אֵינוֹ מֵתִיאֵשׁ מִכָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, אֲזַי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל צְוֹנוֹתָיו, וְאִפְלוּ עֲשֶׂה מֵה שְׁעֲשֶׂה, מִמְּשִׁיף לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזַי אוֹמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "אִם תֵּאָבּוּ וּשְׂמַעְתֶּם" — אִם תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי שְׂאֲנִי מִבְּקִשְׁכֶּם בֹּאוּ וְנִתְּנָפֶחַ, אֲזַי "טוֹב הָאָרֶץ תֵּאָכְלוּ" — לֹא יִחְסַר לָכֶם דְּבַר, אֲבָל "אִם תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם — חָרַב תֵּאָכְלוּ", רַחֲמָנָא לִישׁוּזְבָן, יִהְיֶה מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְאִכְזָרִיּוֹת. וְאִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל-כַּף מִבְּקֵשׁ אוֹתְנוּ שְׂנֹדֵבֵר אֵלָיו, וְנִסְפֹּר לוֹ כֹּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לָנוּ וּמַצִּיק לָנוּ, לָמָּה לָנוּ לְהִתְרַשֵּׁל בְּזֶה?! וְאוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַנ"ט): כַּשָּׂאָדָם מִתְּבוּדָה וּמִפְּרִשׁ שִׁיחוֹ וְצַעֲרוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְכָל הַחֲטָאִים שְׁעֲשֶׂה, גַּם הַשְּׂכִינָה כְּנִגְדוֹ מִפְּרִשְׁת לְפָנָיו שִׁיחָתָה וְצַעֲרָה, וּמִנְחָמַת אוֹתוֹ. תִּתְאַרוּ לְעִצְמֵכֶם, אַתֶּם יוֹשְׁבִים עַכְשָׁו וְהוֹלְכִים לְהִתְבוּדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בּוֹ בְּרַגַע הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשֵׁב נִגְדְּכֶם, הַשְּׂכִינָה מִנְחָמַת אַתְּכֶם — "אֲנִי מִבְּטִיחַ לָכֶם שְׂיִהְיֶה לָכֶם טוֹב", וְאַתֶּם שׂוֹאֲלִים: "מִתִּי יִהְיֶה לִי טוֹב, מְרִים חֲזֵי מְאֹד, אֵינִי

רואה סוף וקץ לכל צרותי". עם כל זאת למד אותנו רבנו ז"ל, שאין לנו בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, וכל דבור שמדברים אליו יתברך — זו הצלחה נצחית, שאין לתאר ולשער כלל.

לזאת קחו עצמכם בידיכם, ותדעו, שאין לכם בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ואם אתם מטעים עצמכם וחושבים, שפלוני יעזרכם או אלמוני וכו', ההכרח לי לומר לכם שתתאכזבו, ותגלו שחיתתם באשליות גדולות, כי אף אחד אינו רוצה לעזר לכם. וזו המעלה של רבנו ז"ל, שגלה לנו יצאה כזו, שיכולים לשבת ולדבר אל הקדוש-ברוך-הוא פנים אל פנים, וזו הנהגה כללית שרבנו ז"ל הנהיג לנו, שבכל יום ויום נבכה לפניו יתברך ונתבודד אליו.

ומספרים אנשי שלומנו, שרבנו ז"ל ישב פעם בחדרו, ובכה כל-כף הרבה, עד שמרב הבכיות נעשתה שלולית מים תחת מנעליו. תתארו לעצמכם מה נקרא התבודדות בדמעות! ורבנו ז"ל גלה לנו, שכל מה שזכה להגיע בזה העולם, היה רק על-ידי התבודדות.

ולכן עלינו להתחזק ביתר שאת ועז, ללמד הרבה את ספרי רבנו ז"ל, כי כל ההתקרבות אל רבנו תלויה רק כפי שלומדים ספריו הקדושים, אדם צריך ללמד בכל יום "לקוטי-מוהר"ן" תורה אחר תורה, ואם יזכה לומר תפלה אחר כל תורה — אין למעלה מזה, כי רבנו ז"ל רצה מאד שנעשה מהתורות שלו תפלות, וכל תורה ב"לקוטי-מוהר"ן", יש על זה תפלה שכתב מוהר"ן ת"ו ז"ל ב"לקוטי-תפלות", וזה היה בתחלה בכתבי יד, ומחמת פגעי הזמן נעלמו הרבה תפלות. יעזר לי הקדוש-ברוך-הוא לגמר את הדפסת חלקי "שפת הנחל" — פרוש על "לקוטי-מוהר"ן", ויש לי תפלה על כל תורה ותורה מ"לקוטי-מוהר"ן", אשר אין דבר חשוב יותר מלעשות תפלות על תורותיו. והזהיר רבנו ז"ל שיתבודדו על כל תורה ותורה, ויבקשו ממנו יתברך, שיזכו לקיים כל תורה. וכן צריך ללמד הרבה "ספרי-מעשיות" שמעוררים מהשנה, והלשון בעצמה מאד מסגלת למשף את האדם אל הקדוש-ברוך-הוא, וכן ללמד הרבה "ספר-המדות", כי המדות הן עקר האדם, כי בלי מדות, אדם

הוא חֲזִיה בְּצוּרַת אָדָם. וְכֵן לְלִמּוֹד הַרְבֵּה שִׁיחוֹת רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁהֵן "שִׁיחוֹת-הַר"ן וְ"חֵי-מוֹהַר"ן", וּבִזְזָה אָנוּ מְקַרְבִּים לְרַבְּנוּ ו"ל. וְעַל כָּלֵם — לַעֲשׂוֹת שְׁעוֹר בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" כְּסִדְרָן, כִּי מוֹהַרְנ"ף ו"ל הוּא הַתְּלִמִּיד שֶׁהֵבִין אֶת דַּרְכֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְהוּא לְמַדְּנוּ אִיךָ לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבְּנוּ ו"ל. רַבְּנוּ ו"ל גַּם רָצָה מְאֹד, שֶׁנִּלְמַד שֶׁלְחַן עֲרוּף בְּכָל יוֹם, עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כט), שֶׁכָּל יְהוּדֵי מְחִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שֶׁלְחַן עֲרוּף חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְרָצָה מְאֹד שֶׁנִּלְמַד ד' חֻלְקֵי שֶׁלְחַן עֲרוּף, שֶׁנִּהְיָה בְּקִיָּאִים בְּהַלְכָה. וּבִכְפָּרֵט מִי שֶׁחִוֵּזר בְּתַשׁוּבָה, הִהְכַרַח לוֹ לְדַעַת שֶׁהִסוּד הוּא הַלְכָה, לְדַעַת אִיךָ לְלַכֵּת וְאִיךָ לְהַתְנַהֵג כְּפִי הַתּוֹרָה, כִּי מִחֲמַת טְנוּף מַעֲשָׂיו, אָדָם נִתְעַלָּה וְחוֹשֵׁב שְׂוֹאָה כְּכָר אִוְרוֹת וְזִקּוּקִים, וְיוֹצֵא מַעֲצָמוֹ, וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִהַלְכָה. אֲזִי הִהְכַרַח לוֹ לְדַעַת, שֶׁבְּרַגַע שִׁיוֹצֵא מִהַשְּׁלַחַן עֲרוּף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הוּא פּוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל, כִּי יְהוּדֵי צָרִיף לְחִיּוֹת עִם הַשְּׁלַחַן עֲרוּף, יְהוּדֵי נִקְרָא זֶה שֶׁמִּתְנַהֵג עַל-פִּי הַשְּׁלַחַן עֲרוּף, וְאִיךָ הַפְּשָׁכִילִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הִחִלוּ לְצֵאת מִהַדַּעַת, עַד שֶׁרַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּפָרוּ בְּעֵקֶר? הַכֹּל הִיָּה מִחֲמַת שֶׁהִתְחִילוּ לְקַצֵּץ בְּהַלְכוֹת, וְאָמְרוּ: הַלְכָה זֹו אֵינָה בְּשִׁבְלֵנוּ וְכו' וְכו', עַד שֶׁעָשׂוּ מַעֲקָר טָפַל וּמִטְפַּל עֵקֶר, וְעִזְבוּ אֶת הַשְּׁלַחַן עֲרוּף. הַשְּׁלַחַן עֲרוּף מִתְחִיל: "שְׁוִיתִי הַגּוֹי" הַלְנִגְדֵי תְּמִיד", זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה. וּמַעֲלַת הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר הוֹלְכִים לְפָנֵי הָאֱלֹקִים, כִּי אֵין יְשִׁיבַת הָאָדָם וְתַנוּעוֹתָיו וְעֵסְקָיו וְהוּא לְבַדּוֹ בְּבֵיתוֹ, כִּי שִׁיבַתוֹ וְתַנוּעוֹתָיו וְעֵסְקָיו לְפָנֵי מֶלֶךְ גְּדוֹל, וְלֹא דְבוּרוֹ וְהִרְחַבַת פִּיו כְּרָצוֹנוֹ, וְהוּא עִם אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ וְקְרוֹבָיו, כְּדְבוּרוֹ בְּמוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ, כֹּל שֶׁכֵּן כְּשֵׁשִׁים הָאָדָם אֶל לְבוֹ, אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ הַגְּדוֹל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֶה בְּמַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּמִיָּהוּ כג, כד): "הִיִּסְתֵּר אִישׁ בְּמַסְתָּרִים, וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'", מִיָּד יִגִּיעַ אֵלָיו הִירָאָה וְהַהֲכַנְעָה בְּפַחַד הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וּבְשִׁתּוֹ מִמֶּנּוּ תְּמִיד. בְּזֶה מִתְחִיל הִיסוּד שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְעַל-פִּה — לֹא לְפַחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְעוֹלָם, וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי-אָדָם הַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, גַּם בְּהַצְנַע לְכַת וּבְשִׁכְבוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹ יַדַע לְפָנֵי מִי הוּא שׁוֹכֵב; הֵינּוּ שֶׁאָדָם צָרִיף תְּמִיד לְרְאוֹת וּלְחַשֵׁב שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, הוּא יִתְבַּרֵךְ

עומד פה אתו, ועליו לדבר עמו. ומיד כשיעור משנתו, יקום בזריזות לעבודת הבורא ותברך ויתעלה. ומתי הוא הזמן הכי טוב? המשכים להתחנן לפני בוראו יכון לשעות שמשפנות המשמרות, שהן בשליש הלילה ולסוף שני שלישי הלילה ולסוף הלילה, שהתפלל באותן השעות על החרבן והגלות — רצויה. ראוי לכל ירא שמים, שיהיה מצר ודואג על החרבן, וטוב מעט תחנונים בכונה מהרבבות בלא כונה. בשעה עשר בלילה נגמרת המשמרת הראשונה, שהמלאכים בשמים שרים שירה, ואז מתחילת עת חצות הלילה, אשר אין למעלה מעת רצון זו, כי פתוחים אז כל השמים. בשעה שתיים נגמרת המשמרת השנייה, ומתחילה משמרת שלישית, אשר אז הוא עת רצון, עד גן החמה בשעה שש.

תתארו לעצמכם, יהודי זוכה להתפלל במשמרת הראשונה עד שעה עשר, או בחצות, או קדם אור היום, איזו זכות היא לו! והנה המציאות העגומה טופחת על פנינו, אשר איך מבלה אדם את לילותיו? בבטול זמן נורא; ורואים, שהסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבעולם, שאדם יבלה זמנו היקר בהבל ובריק. ורגילים אנשי שלומנו לומר בשם ר' פינחס מקוריץ ז"ל, שלילות החרף הם לילות הזקב, גילדנע נאכט. כי בלילה אדם יכול ללמד תורה בלי שום עפוב כלל, כי ביום בגי-אדם טרודים על המחיה והכלפלה, אלו עובדים ואלו מתפרנסים, וקשה מאד ללמד תורה ביום, ובלילה הוא הזמן הטוב ביותר להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, שאז כלם ישנים, וכל אחד יכול ללמד תורה. וכתוב בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן רמו): מי שרוצה לתפס בכתרה של תורה, יזהר בכל לילותיו, ולא יעבר אפלו אחת מלילותיו באכילה ושתייה וכו', אלא בדברי חכמה ותורה, כי אין אדם לומד רב חכמתו כי אם בלילה. וצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם לא להיות בטלן. יכולים להרויח בזה העולם עין לא ראתה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק ב', סימן נה): רוח העולם הזה אין לתאר ואין לשער כלל, ואין צריך להשקיע מאומה, רק לפתח פיו, וללמד בכל יום חמש רש"י עם התרגום, ח"י פרקים משניות, דף או שנים ויותר

גִּמְרָא, מִדְרָשׁ רַבָּה וְתַנְחוּמָא, כַּמָּה דַּפֵּי זֶהר וְתַקוּנִים, אֵיזָה נַעַם וְעֲרֻבוֹת הוּא זֶה! כְּשֵׁיְהוּדֵי זוֹכָה לְהַעֲבִיר זְמַנּוֹ בְּכַסּוּפִים לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִשְׁתַּוְּקֵק לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, בְּזֶה הוּא 'מִבְטָל' זְמַנּוֹ — אֲשֶׁרֵי לוֹ! בְּנִי-אָדָם אוֹמְרִים: מָה אַתָּה מְבַטֵּל זְמַנְךָ?! לָךְ תַּעֲבֹד, תַּעֲסֵק בְּעֵסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, תַּרְוִיחַ כֶּסֶף, לֹא וְלֹא! אָנִי רוֹצֵה לְלַמֵּד תּוֹרָה, לְסִיִּים אֵת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, לְסִיִּים כָּל הַשְּׁלֵחַן עֲרוּךְ. הַגָּה הַ'אֲרַח חַיִּים' מִתְחִיל — לְשָׁמֵר עַל הַלֵּילוֹת, לְקוֹם בְּחֻצוֹת, לְהַתְּבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְבַקֵּשׁ עַל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה. עִם יִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים בְּצֻרוֹת גְּדוּלוֹת, כָּל יוֹם וְיוֹם נִהְרָגִים יְהוּדִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֵין יוֹם שְׁלֹא נִשְׁמַע צְרוֹת וּמִקְרִים מְזַעְזָעִים, נִדְרָסִים יְלָדִים בְּתַאֲנוּת דְרָכִים, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, רוֹצְחִים פּוֹרְעִים בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, שֶׁהַתּוֹרָה מַעֲיָדָה עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם פְּרָאֵי אָדָם, הוֹרְגִים וְטוֹבְחִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִצְעֲרָנוּ הַרְבֵּי, הַעֲרַבְרַב הֵם אֲשֶׁר שׁוֹלְטִים עִכְשָׁו בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהֵם אֲשֶׁר גּוֹרְמִים לָנוּ כָּל הַצְרוֹת. מִתְגָּרִים בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם, וְאַחֲרֵי-כֵן מְקַבְּלִים בְּחֻזְרָה מֵהֶם. וְזוֹ עֲבָדָה! וְלָכֵן עֲלִינוּ לְבַקֵּשׁ אֵת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיֵאמַר לְמַלְאָךְ הַמְּשַׁחֵת הַרְף, מִסְפִּיק דָם יִשְׂרָאֵל נִשְׁפָּךְ כַּמִּים.

בַּעַת מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הִרְאֵשׁוּנָה, שָׁמְעוּ פַּעַם אֵת ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל טוֹבֵל בַּמְקוּוֹה, וּמִתְּבוֹדֵד לְפָנָיו? תִּכְרַךְ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְצוּעֵק: מִסְפִּיק דָם יִשְׂרָאֵל. וְכִשְׁיֵצֵא אָמַר, שֶׁהוּא רוֹאֶה מְלִיוֹנֵי רְאִשִׁים בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וְהָיוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ הַרְבֵּה מִתְּנַגְדִּים, חָשְׁבוּ שֶׁהוּא מְדַבֵּר מִתּוֹךְ דְּמִיּוֹן. וְלִדְאֲבוּנָנוּ הַרְבֵּי, מִשְׁעַבְרָה מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הִרְאֵשׁוּנָה, אֲזַי נִתְּוָדְעוּ שֶׁצָּדֵק, אֲשֶׁר מְלִיוֹנֵי אֲנָשִׁים נִטְבָּחוּ, נִשְׁרָפוּ וְנִחְנְקוּ עַל קְדוּשׁ ה'.

וְלָכֵן גַּם אָנוּ עֹתָה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַצְרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עַל עִם יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְחִיב לְבַקֵּשׁ — הֵן עַל עֲצָמוֹ וְהֵן עַל אִשְׁתּוֹ וְיַלְדָיו, שְׁיֵהִיו בְּרִיאִים, לְעֹזֵב כְּבָר אֵת הַשְּׁטִיּוֹת וְהוֹפְכוֹתִים וְהַחֲפוּכִים שֵׁישׁ בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ. שׁוֹטִים וְטַפְשִׁים, אוֹלֵי אַתָּם בַּתּוֹר, וּמָה אַתָּם מִתְּעַסְקִים בְּדְרָכִים פְּעוּטִים, לְהַתּוֹפֵחַ אִם הֵהוּא צוֹדֵק אִם לֹא?! חֲבַל עַל הַזְּמַן, חֲבַל עַל כָּל

לִילָה שְׁחוּלָף בְּהֶבֶל וְרִיק, הַעֲקָר לְבָרוּחַ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ וּלְלַמֵּד תּוֹרָה. וְכָתוּב בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (יִוְרָה דָּעָה, הַלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה, סִימָן רמו, סעיף כב): בְּרִית כְּרוּתָהּ, שְׁפָל הַלּוּמֵד בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, לֹא בְּמִהְרָה מְשַׁכַּח, וְכָל הַיְגָע בְּתַלְמוּדוֹ — מְחַכִּים, שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי יא, ב): "וְאֵת צְנוּעִים חֲכָמָה". וְכָל הַמְשַׁמֵּעַ קוּלוֹ בְּשַׁעַת תַּלְמוּדוֹ — נִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ. מִדּוּעַ לֹא תַלְמוּדוֹ בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּלִילָה, שֶׁיִּשְׁמַע קוֹל תּוֹרָה. וְכֵן לְלַמֵּד בְּבֵית בְּלִילָה, שֶׁהָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים יֵרְאוּ שֶׁהָאָבָא לוֹמֵד, אֲזִי גַם הַיְלָדִים יַעֲשׂוּ כֵן, אֲבָל אִם הֵם רוֹאִים שֶׁהָאָבָא מְסֻתָּבֵב בְּטַל, מְעַשֵּׂן וְכוּ', וּמְכַל שִׁפּוֹן, שְׁחַס וְשָׁלוֹם, אוֹכֵל בְּלֹא הַכֶּשֶׁר, שׁוֹתֵה לְשִׁכְרָה וְכוּ' וְכוּ', הֵאֵם אַתֶּם רוֹצִים שֶׁהַיְלָדִים יֵצְאוּ אַחֲרָיִךְ?! יִשְׁנוּ פִתְגָם: הַתְּפוּחַ אֵינוֹ נוֹפֵל רְחוּק מִהַעֵץ. הַיְלָדִים לְמִדִּים מֵאַבְיָהֶם. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (סְפָה נו): שׁוֹתֵא דִינוּקָא בְּשׁוּקָא אוֹ דְאָבוּהּ אוֹ דְאָמִיהּ; מַה שֶׁהַיְלָד אוֹ הַיְלָדָה מְדַבְּרִים — שְׁמַעוּ אֶת זֹאת בְּבֵית. וְלִכֵּן שְׁלֹא יִהְיוּ לָכֶם טְעָנוֹת עַל יַלְדֵיכֶם, כִּי הֵם מְחַקִּים אֶתְכֶם. וְאָמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע: אִם אָדָם פָּגַם בְּמַחְשָׁבָה, הִרְהוּר הִרְהוּרִים רָעִים — יִסְבַּל מִיְלָדוֹ, אִם אָדָם פָּגַם בְּדַבּוּר, שֶׁדַּבֵּר לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, יִסְבַּל מֵאֲשֵׁתוֹ, וְאִם פָּגַם בְּמַעֲשָׂיו, יִסְבַּל מִבְּנֵי-אָדָם. וְלִכֵּן עָלֵינוּ לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל שִׁפְגָמָנוּ בְּמַחְשַׁבְתָּנוּ בְּהִרְהוּרִים רָעִים, מַחְשַׁבוֹת נְרוֹת, עָלֵינוּ לְתַקֵּן אֶת הַדַּבּוּר שֶׁשִׁפְגָמָנוּ וְדַבְּרָנוּ כָּל הַעוֹלָה עַל רוּחָנוּ, וְכֵן לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ, שֶׁנִּפְגָּמָנוּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּפָגְמִים כָּל-כָּף חֲמוּרִים. וְעַל-יְדֵי-נְהַ נְזַכָּה, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ נַחַת מִיְלָדֵינוּ, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ שְׁלוֹם-בַּיִת, וְלֹא יִהְיֶה לָנוּ שׁוּם עֶסֶק עִם שׁוּם אָדָם. מִי שֶׁמְתַקֵּן אֶת הַמַּחְשָׁבָה, דַּבּוּר וּמַעֲשֵׂה שָׁלוֹ, יֵשׁ לוֹ נַחַת מִהַיְלָדִים, יֵשׁ לוֹ שְׁלוֹם-בַּיִת, וְאֵין לוֹ עֶסֶק עִם שׁוּם אָדָם, לֹא אֲכַפֵּת לוֹ מֵאֵף אֶחָד.

וְהִנֵּה הַיְסוּד בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ ז"ל הִיָּה שְׁלִיחַן עֲרוּף — לְלַמֵּד הַרְבֵּה, לְדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דְּבָר. וְאִם אֵין יוֹדְעִים — כְּדָאֵי לְשָׂאֵל, כְּדִי שְׁלֹא נִכְשָׁל, חַס וְשָׁלוֹם, בְּאִסּוּרִים חֲמוּרִים. אֲבָרְךָ צָרִיף לְלַמֵּד הַרְבֵּה הַלְכוֹת נְדָה, שְׁלֹא יִכְשָׁל בְּאִסּוּר כְּרִיתוֹת הַחֲמוּר. מְסַפְרִים מִהַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ ר' אוּרִי מְסֻטְלִיִּסְק זי"ע, שֶׁלְמַד הַלְכוֹת נְדָה אֶלְף פְּעָמִים, הִלּוּאֵי וְאָנוּ נִגְמַר אֶת זֹאת פְּעַם אוֹ פְּעָמִים, אִם מְדַבְּרִים מִצַּדִּיק

קדוש שְהִיָּה פְרוּשׁ לְגַמְרֵי, וְאִף־עַל־פִּי־כֵן לְמַד אֶלְךָ פְּעָמִים, כְּמָה אָנוּ צְרִיכִים לְלַמֵּד זֹאת?! וְכֵן הֵלְכוֹת שְׁבֵת הַחֲמוּרוֹת מְאֹד מְאֹד, שְׂוָה בְּסִקִּילָה, אִם אֵין לוֹמְדִים אוֹתָן, הִתְכַּרַח לְהַכְשֵׁל בְּאֶסְרֵי שְׁבֵת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאִם חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (אֲבוֹת ב, ה): לֹא עִם הָאֲרָץ חֲסִיד, חֲזַרְתָּ בְּתַשׁוּבָה — כָּל הַכְּבוֹד! אֲבָל עֲלֶיךָ לִידַע אֵיךְ מִתְנַהֲגִים בְּשִׁבְת, מַה מְפַר וּמַה אֲסוּר. וְכֵן הִתְכַּרַח לָךְ לְדַעַת הֵלְכוֹת פְּרִישָׁה וְטִהַרַת הַמְשַׁפְּחָה, אַחֲרַת תַּכְשֵׁל בְּאֶסְרוֹ פְּרִיתוֹת הַחֲמוּר, וְאֵין זוֹ חֲמִרָה אֶלָּא הֵלְכָה, שְׁבִלֵי זֶה אֵינְךָ יְהוּדִי. וְכֵן צְרִיכִים לִידַע מָה אוֹכְלִים, כָּל הָאֲרָץ וְכָל הָעוֹלָם מוּפָץ עִם טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, וְאוֹמְרִים: זֶה בְּסֹדֵר, יֵשׁ עַל זֶה הַכָּשֵׁר, מִמֵּי? מֵרַע־בָּנִים, רְשָׁעִים אֲרוּרִים, חוֹטְאִים וּמְחַטְיָאִים אֶת הַרְבִּים, אֲסוּר לְקַנּוֹת שׁוֹם מוּצָר, אֶלָּא אִם יֵשׁ עֲלֵיו הַכָּשֵׁר מִבֵּית־דִּין צָדֵק מְפָרָסֵם לִירְאֵי הַשֵּׁם, אוֹ מֵרַב גְּדוֹל הַמְּפָרָסֵם לִירְאֵי ה', וְלֹא סֵתֵם שְׁפָתוֹב 'הַכָּשֵׁר רַבְנוֹת'. כִּי אָנוּ רוֹאִים מִי הֵם אֵלֵינוּ הַרַע־בָּנִים הַחוֹטְאִים וּמְחַטְיָאִים אֶת הַרְבִּים, שֶׁהֵם שְׁלוּחֵי הָעַרְב־רַב, רַבָּנִים מְטַעִם. וְלֹא בְּחִנָּם שְׁגָזְרוּ תַעֲנִית בְּשַׁעַה שֶׁהִקִּימוּ אֶת הַרְבִּנוֹת הַזֶּה. וְאֵל נִטְעָה אֶת עֲצָמָנוּ, וְאֵל נִשְׁטָה בְּנוֹ, וְאֵל נִפְחַד לֹמַר אֶת הָאֱמֶת! כִּי לְצַעֲרָנוּ הַרַב, אָנוּ רוֹאִים בְּיַבְנָאֵל מַה קוֹרָה. קַל גְּרִיק וּפּוֹחַז הוּא נִקְרָא 'רַב', רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׂרַב עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד... וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד מָה אוֹכְלִים, מַה מְפַר וּמַה אֲסוּר, כִּי רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אִם אָדָם נִכְשֵׁל בְּטְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, זֶה נִכְנָס בְּתוֹךְ דָּמוֹ, וּמִמִּילָא כְּבַר הַדָּם אֵינּוּ מְזַכֵּךְ, וְקָשָׁה לוֹ לְקַלֵּט אֶת הָאֱמוּנָה.

רַבְנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן לג): אֲצַל בְּנֵי־אָדָם אֱמוּנָה הוּא דְבַר קָטָן, אֲבָל אֲצַלֵּי זֶה דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, וְעַקֵּר הָאֱמוּנָה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת, בְּלֵי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁהַנְּשִׁים וְהַיְלָדִים הַקְּטָנִים מְאֲמִינִים. עֲלֵינוּ לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה זֶה עִם זֶה, כָּל בַּעַל יְדִבֵּר עִם אִשְׁתּוֹ מְאֲמוּנָה, כָּל הַהוֹרִים יְדַבְּרוּ עִם הַיְלָדִים רַק אֱמוּנָה, כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יְדַבֵּר עִם זוּלָתוֹ דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַתְחַזְקוֹת, לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק זֶה אֶת זֶה, וּלְשַׁמֵּחַ זֶה אֶת זֶה. אֲצַל רַבְנוּ ז"ל הִיָּה שְׁמִחָה הַיְסוּד, עַד שֶׁאָמַר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד): מְצַנָּה גְדוֹלָה

להיות בשמחה תמיד. וצריכים להכריח עצמו להיות בשמחה. פי השמחה היא הדבר הכי קשה לאדם. אדם יכול לעשות כל העבודות שבעולם, אבל אם הוא בעצבות, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן מח), תכף ומיד כשאדם רוצה להיות איש פשוט, עברה גדולה כשהוא בעצבות, ולכן עלינו לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה, יכולים לבלות את היום והלילה רק בתורה ובתפילה, איזה נעם ואיזו ערבות זו! אין יכולים להסביר זאת לאף אחד בעולם, רק מי שטועם את זאת. מתפללים בבקר מקדם שחרית, אחר הצהריים מנחה, בלילה ערבית, בחצות — תקון חצות, ארבע תפלות כנגד ד' גלי המרפכה. אברהם תקן שחרית, יצחק תקן מנחה, יעקב תקן ערבית, וחסות כנגד דוד המלך (תהלים קיט, סב): "חסות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך". דוד המלך שבזכותו הקים הקדוש-ברוך-הוא את בית-המקדש, הוא כל-כף השתוקק שיבנה בית-המקדש, ולבסוף בנו שלמה בנה את הבית, והיה כנור על מטתו, שבעת חצות נשכ רוח צפונית בכנורו והעירו לומר חצות. ואם-כן שלש התפלות כנגד שלשת האבות, וחצות כנגד דוד, ויש עוד תפלה שתקן רבנו ז"ל, וזה יכניס משיח בעולם, והיא: התבודדות. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פג), משיח נקרא על שם משיח אלמים, כי כף אנו אלמים, איננו שומעים קול הצדיק, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס) שהצדיק מעורר אותנו מהשנה, וכרגע שנשמע התעוררות הצדיק נדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, וזו תהיה תפלת משיח. ארבע תפלות ראשונות יש להן זמן קבוע. שחרית — מותיקין עד חצות, מותיקין עד עשר — מלכתחלה, מעשר עד שתיים-עשרה — בדיעבד, משיח שעות ולמעלה מתחילה מנחה גדולה, ואחר-כך מתשע שעות ומחצה מנחה קטנה עד השקיעה. ואחר-כך עשרים או ארבעים או שבעים ושתיים דקות כפי המקומות בעולם — אחר השקיעה, זמן תפלת ערבית, ובלילה — חצות. איזו ערבות ונעם שאדם זוכה להתפלל תפלות אלו במנין, אשר אין דבר חשוב מזה! ואומרים חכמינו הקדושים (ברכות ה): אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללים. ומכל שכן וכל שכן שאדם זוכה לדבר כל היום והלילה

לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְאִמְצַע לומֵד חֲמֵשׁ וְרִשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם מִפְּרֶשֶׁת שָׁבוּעַ, לומֵד מִשְׁנֵיּוֹת, גְּמָרָא — בִּבְלִי, יְרוּשָׁלַּיִם, תּוֹסֵפֶתָא, אֵין דְּבַר חָשׁוּב מִזֶּה, בְּאִשְׁר בּוֹנֵה לְעַצְמוֹ בֵּי"ת נִפְלָא מְאֹד. זוֹכֵה לְלַמֵּד סְפָרֵי הַפּוֹסְקִים: רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף, מְדַרְשִׁים — רַבֵּה וְתַנְחוּמָא מִפְּרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ, זוֹכֵה לְלַמֵּד זֶהר וְתַקוּנִים, וְכֵן סְפָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, יֵשׁ לוֹ בְּמֶה לְבַלּוֹת זְמַנּוֹ הַיְקָר, אֵיזָה נְעַם וְעַרְבוּת זוֹ!

וְלָכֵן רְאוּ לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָנִים, תַּפְסִיקוּ לְהִיּוֹת עֲנִיִּים — צַעַק הַנְּשָׂר הַגְּדוֹל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת), שָׁבָא הַנְּשָׂר וְדַפֵּק עַל הַמַּגְדָּל; הֵינּוּ מְרַמְזוֹ עַל כָּל יְהוּדֵי שְׁנַקְרָא צַדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה ס, כֵּא): "וְעַמּוּךָ כָּלֵם צַדִּיקִים", וּבָא הַנְּשָׂר הַגְּדוֹל, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבִיכּוֹל, שְׁמִשְׁגִּיחַ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, "כַּנְּשָׂר יַעִיר קִנּוֹ וְעַל גּוֹזְלָיו יִרְחֵם" (דְּבָרִים לֵב, יֵא), דוֹפֵק עַל הַמַּגְדָּל שְׁלֵנוֹ וְצוֹעֵק: "תַּפְסִיקוּ לְהִיּוֹת עֲנִיִּים, תַּתְּחִילוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם". כָּל יְהוּדֵי מְלֵא אוֹצְרוֹת, יֵשׁ מֶה לְלַמֵּד, יֵשׁ בְּמֶה לְבַלּוֹת אֶת הַזְּמַן הַיְקָר, וְאֵל תְּבַלּוּהוּ בַשְּׁטִיּוֹת. אִם נִכְנָסֶת לְאָדָם תְּשׁוּקָה לְתוֹרָה, לֹא יַעֲזֹבָנָה — לֹא בַיּוֹם וְלֹא בַלַּיְלָה. וְאָמַר רַבְּנֵי ו"ל (שִׁיחוֹת-תְּרַ"ן, סִימָן יז): אִם הַתּוֹרָה תִּרְאֶה לָכֶם פְּנִיָּה, לֹא תַפְסִיקוּ לְלַמֵּד כָּלֵל רַגַע אֶחָד. אֵיזָה עֲנָג נִפְלָא לְלַמֵּד תּוֹרָה וְלִקְיָם מִצְוֹת.

וְלֹא כָּל אֶחָד בְּנוֹי לְלַמֵּד בְּכָל רַגַע וְרַגַע תּוֹרָה, וְלָכֵן מֶה לְעַשׂוֹת בְּזְמַן הַפְּנוּי? לְפַטְפֹּט וּלְדַבֵּר? רַחֲמֵנָא לְצַלֵּן, חַס וְשְׁלוֹם, אִשְׁר זֶה מְבִיא לְכָל הַרְעוֹת שְׁבַעוּלָם, עַד שֶׁהַתַּנָּא אוֹמֵר (יוֹמָא יט): "וְדַבְרַתְּ בָּם" — וְלֹא בְּדַבְרִים בְּטָלִים, אֲלֵא הַעֲצָה הִיא — לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם אָמוּנָה, הִיּוֹת שְׁהַרוּחַ הַכַּפְּרָנִית מִתְּנוּפֶפֶת וְנוֹשָׁבֶת בְּעוּלָם, רוּחַ שֶׁל כְּפִירוֹת וְאִפְּיִקוֹרְסוֹת, עָלִינוּ לְדַבֵּר עִם אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבוּרֵי אָמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, לְהַפְּיֵן לְכָלֵם אֶת אוֹר רַבְּנֵי ו"ל.

וְלָכֵן כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּלֵי יוֹצֵא מִהַכֵּלֵל — תַּצְאוּ לְהַפְּצָה, תַּפְּיִצוּ, וּבְכַרְט הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרָסִים הַמַּגְלִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַמַּגְלִים אֶת רְצוֹן הַנְּשִׁמָּה הַמְּשִׁתַּקֶּקֶת כָּל-כּוֹף חֲזָק לְחִזּוֹר

לְשֵׁרְשָׁה. אֵל תְּהִיּוּ בְּטַלְנִים! רְאוּ מָה לְפָנֵיכֶם, אַתֶּם יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְטוֹב אֲמָתִי וְנֹצְחִי, אִם לֹא תִטְעוּ עֲצָמְכֶם. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל' (שיחות-ה'ר"ן, סימן נא): אֵת זֶה תִקְבְּלוּ מִמֶּנִּי, שְׁלֹא יִטְעָה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מִטְעָה מְאֹד. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שֶׁמְחַדִּיר דְּבוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִכְבוֹ, וּמִפְסִיק עִם הַיּוֹכוּחִים וְהַשְׁטִיּוֹת.

וְעַתָּה אָנִי פּוֹנֶה לְכָל אָנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים! הַדְּפָסְנוּ "אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרָסִים", בְּכָל כַּרְף יִשְׁנֶם חֲמִשָּׁה-עָשָׂר קוֹנְטְרָסִים, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְפִיץֶם. אֵינְכֶם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר גְּדֹל הַזְכוּת הַזֹּאת, אֲשֶׁר בְּכַרְף אֶחָד כָּבֵר הַפְצָתָם חֲמִשָּׁה-עָשָׂר קוֹנְטְרָסִים, הַזְכוּת הַזֹּאת — מִי יִשׁוּרְנָהּ. וְכֵן יֵשׁ לָנוּ עוֹד הַמּוֹן סְפָרִים מְכֻרְכִים, תִּרְאוּ לְעֹזֵר שְׁנוֹכַל לְהַמְשִׁיךְ בֵּיתָר שְׁאֵת וְעוֹ, כִּי עִם יִשְׂרָאֵל מְאֹד מִשְׁתַּוְּקָקִים אַחַר סְפָרֵי רַבֵּנוּ ו'ל'. אֲבָקֵשׁ שְׁכָל אֶחָד מֵאָנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ יִשְׁתַּדֵּל לְהוֹסִיף עוֹד הוֹרָאוֹת קָבֵעַ לְקַרְן הַדְּפָסָה "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", הַדְּפָסְנוּ בְּהַדּוּר רַב "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "סְפָר-הַמַּדּוּת", "סְפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיּוֹת", "חַיֵּי-מוֹהַר"ן", "שִׁיחוֹת-הַרְ"ן", וְעַתָּה אָנוּ עוֹסְקִים בְּהַדְּפָסַת הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוּת", נִדְפְּסוּ כָּבֵר שְׁנֵי שְׁלִישׁ, וְצָרִיף עוֹד שְׁלִישׁ, אֲבָל נִכְנָסְנוּ בְּחֻבּוֹת עֲצוּמִים, נָא וְנָא עֲזְרוּ, שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יַעֲשֶׂה הוֹרָאת קָבֵעַ, וְנוֹכַל לְהַחְזִיק מִעֲמֵד. הִנֵּה בְרוּף הַשֵּׁם, יֵצֵא סְדוּר נִפְלָא, יְפִי הַהַדְּפָסָה וְהַכְרִיכָה — לְהַפְלִיא מְאֹד. יֵצֵא נִסַּח סְפָרְד, וְעַתָּה אָנוּ מוֹצִיאִים נִסַּח עֲדוֹת הַמְזֻרָח. וְלִכֵּן כָּל אֶחָד יַעֲשֶׂה בְּעֲצָמוֹ הוֹרָאת קָבֵעַ, וְיִשְׁתַּדֵּל לְפַעַל אֲצֵל מִשְׁפַּחְתּוֹ, הוֹרִיו, גִּיסִיו, אֲחִיו וְכוּ', שִׁיעֲשׂוּ גַם-כֵּן הוֹרָאת קָבֵעַ, וְיִקְבְּלוּ אֵת כָּל הַסְּפָרִים. יֵשׁ לָנוּ עוֹד הַרְבֵּה מִה לְהַדְּפִים: "קִצּוֹר לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "עֲלִים לְתֵרוּפָה" וְכוּ', הַכָּל מוֹכֵן לְדָפוּס, אֲבָל נִקְלָעְנוּ לְחֻבּוֹת. וְלִכֵּן אֲבָקֵשׁ אֵת כָּל אָנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ — תִּקְחוּ מִה שִׁיּוֹתֵר סְפָרִים וְתַפְּיֵצוּ אוֹתָם, וְכָל אֵלּוּ שֶׁלְקָחוּ וְלֹא שֶׁלְמוּ, יִפְרְעוּ מִהֲרָה חוֹבֶם, כִּי זֶה בְּגֵדֵר גְּזֻלָּה וּגְנֻבָה, וְזֶהוּ כֶסֶף רַבֵּנוּ ו'ל', וְיִדוּעַ שֶׁר' שִׁמְעוֹן מְעַל בְּכֶסֶף רַבֵּנוּ ו'ל', אֲזִי הַצָּרִף לִילֵף בְּגֻלוֹת שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים, וְהִיוּ לוֹ נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים מְאֹד. עַל-כֵּן מִי שֶׁחַיֵּב לְקַרְן הַדְּפָסָה — שִׁישְׁלֵם חוֹבוֹתָיו.

וְהַעֲקֵר מִה שֶׁאֲבָקֵשׁ אֵת אָנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ — תִּבְרָחוּ מוֹפְכוּחִים,

ואל תכנסו בדין וידברים זה עם זה, אל תנהגו בקטנוניות, הגיע הזמן שתתחילו לחשב מהתכלית הנצחית, ובפרט אלו שרואים כבר שערות לבנות בזקנם, שיזכרו היטב מה שכתוב (שמות ה, טז): "ולבנים אומרים לנו עשו", הגיע הזמן שנתחיל לחשב על התכלית הנצחית, תפסיק להיות ילד קטן! תתחיל לחשב, שיום אחד יכניסו גופך בקבר, ומה תגיד אז? אל מי תתלונן אז?! תשכב תחת האדמה מכסה בעפר, ותשמע עכברים ותולעים, נחשים ועקרבים, ולא תוכל לעשות דבר וכו'. למה אינך חושב מזה?! שיכניסוך בקבר, וישבו שבעה בבית, וידברו ממך, יאכלו וישתו, ואחר-כך ישפחו ממך, ולהיכן תלך? מה תעשה?! הנשמה משוטטת בעולם, רואה הכל, יש לה צער, רואה מה קורה בבית עם הילדים וכו', ואורך זמן רב עד שעולה לשמים, ואין יכולים לתאר את צערה במשך השנה הראשונה, אשר משוטטת באויר העולם, ודנים אותה, רחמנא לצלן, י"ב חדש, עד שאם יש לה זכות, מכניסים אותה במקום שמכניסים. ואם אדם קיים מצוה אחת להקדוש-ברוך-הוא בשמחה עצומה, אומרים חכמינו הקדושים (סוטה ג): כל המקיים מצוה אחת, מקדמתו והולכת לפניו בעולם הבא, מפל שכן שיש לאדם שכל, ומסים מסכתא, היא מסוככת אותו ומולכת אותו לגן-עדן. ולכן אל תהיו בטלנים! ומפל שכן מי שמעורר אחרים שיחזרו בתשובה שלמה, על-ידי הפצת ספרי רבנו ז"ל, איזו זכות יש לו!

אני פונה ומבקש לאנשי שלומנו — הנה אנו הולכים לסדר את הכולל תחת האולם שמחות — מצד אחד. ומצד שני — את הישיבה, שכל אחד ואחד יתרם בעבור זה, וימסר לגבאי ... גרו יאיר, כי אין מקום בכולל ובשיבה, ואשרי הזוכה לעזר לישיבה ולכולל. ועל כלם — למוסדות שלנו — התלמוד-תורה ובית-ספר, ברוך השם, אין לנו מה להתבייש מהחנוף שאנו נותנים לילדינו, מחדירים בהם אמונה, משתדלים לשמר עליהם, וכל אלו שמוציאים דבה על מוסדותינו, אני אומר להם שילכו לבקר במוסדות אחרים, אזי יראו מעלת מוסדותינו. ואין זו אשליה! ברוך

השם, איזה קבוץ קדוש יש לנו! איזו קהלה קדושה יש לנו! אשרי מי שיבוא להצטרף לקהלתנו, בקרוב מאד יתחילו לבנות דירות, ותראו איך יקים, שפה תהיה "עיר ברסלב", במלא מובן המלה, אף אחד לא חלם שיגיע היום, שאפלו מתוך אנשי שלומנו אין יודעים מיהו אורח ומיהו תושב, וזו רק התחלה. יעזר לנו הקדוש-ברוך-הוא, שנוזפה לקים את דברי רבנו ז"ל, ולהיות ביחד באהבה ובאחווה, ולעזר אחד לשני, והעקר — שנוזפה כבר להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ולקום בחצות ולהתפלל במנין, ולבלות הזמן בתורה ובתפלה ובמעשים טובים, ואז טוב לנו בזה ובכא כל הימים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו שנו.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי ה'קדוש לי
מאד ... גרו יאיר.

זה מכבר קבלתי ממך כמה מכתבים, אבל מרב טרדותי הרבות,
לא היה לי הפנאי להשיבך.

אין מלים בפני להודות לך על החסד שעשית עמדי, כי בשעתו
בקשתי מאנשי שלומנו, שיקימו כמה ועדות, וכל אחד יבחר איזו
ועדה הוא רוצה, ואף אחד לא לקח על עצמו שום ועדה, רק אתה
ועוד שנים מאנשי שלומנו, ועל-כן אין מלים בפני להודות לך על
כל החסד חנם שאתה עושה עמי ועם הקהלה.

רציתי מאד, שתעשה רשימה אצל כל אחד ואחד מאנשי
שלומנו הגרים ביבנאל, לדעת אם הם רשומים במשרד הפנים,
ותלך מאחד לאחד ותעשה רשימה מסדרת מכל אנשי שלומנו
היקרים הגרים ביבנאל, אם הם רשומים במשרד הפנים, כי עד

אֲשֶׁר   כו שנה   בַּנְחַל   רנה

ראש-חֲדָשׁ נִיסָן הוּא הַזְמַן לְרִשָּׁם וְכוּ', וְזֶה מְאֹד מְאֹד נְחוּץ לָנוּ
לְדַעַת, וְאַהֲיָה לָךְ אֲסִיר תּוֹדָה — אִם תַּעֲשֶׂה לִּי אֵת הַחֶסֶד הַזֶּה.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֵת עֲצָמְךָ בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת
בְּשִׁמְחָה, לְהִיּוֹת שֵׁשׁ וְשִׁמְחָה עַל אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָךְ, וְאַתָּה יוֹדֵעַ
מִרְבֵּי אֲמַת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה.

הַעֲקָר בְּהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ו"ל הוּא לְצִיַּת אוֹתוֹ, וּלְהִתְבּוֹדֵד
עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי זֶה הִיסוּד וְהַעֲקָר בְּדַעַת רַבְּנוּ ו"ל
— לְהִתְבּוֹדֵד עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁחִזּוֹק כְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ
כָּל הַיָּמִים. וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, אֲשֶׁר
הִד' לְמוֹדִים הָאֵלוֹ הֵם כְּנִגְד' ד' עוֹלָמוֹת, אֲשֶׁרִי מִי שְׁאַיְנוּ מִחֲסִיר יוֹם
אֶחָד מִהַלְמוֹדִים הָאֵלוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שנה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר מְשֻׁפְּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֵת מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת.

אֵת צְרִיכָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, אִין זוֹ עֲצָה
לְהַמְשִׁיךְ אֵת עֲצָמוֹ אֶל הַצַּעַר, כִּי כָּל הַמְּשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֶל הַצַּעַר,
הַצַּעַר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, וְעַל-כֵּן אֵת צְרִיכָה לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת
שְׁבַעוֹלָם, לְבָרַח מִן הַצַּעַר וּלְהִמָּתִיק אֵת הַצַּעַר, וְלֹא לְרוֹץ אַחַר
הַצַּעַר.

חֲסִדֵי ה' יִתְבַּרְךָ, שְׁעֲשֵׂה אִתָּךְ כָּל מִיָּנִי חֲסִדִים שְׂזִכִּית לְבַעַל
טוֹב, וְלִילָדִים חֲמוּדִים, שְׂזוֹ הַבְּרַכָּה הַכִּי גְדוֹלָה שָׁרָק יְכוּלִים
לְהִתְבַּרְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וּבְנוֹדָי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה
שְׁלֵמָה לְכָל הַיְלָדִים, וְתַמִּיד תְּבַשְׂרֵי לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

אין את יכולה לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לך, שאת מחנכת את הבנות שלנו על טהרת הקדש, כי זו כל מגמתך, שנקים דור כזה, שלא נתביש מהם, אדרבה — זה חלקנו מכל עצמנו, שאנחנו זוכים ומזכים את הרבים, ויש לך חלק גדול בזה, ותהלה לאל, כלן אוהבות אותך, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תוכלי לחנך את הבנות שלנו על טהרת הקדש, ונשמע ונתבשר ממכם תמיד בשורות משמחות, ותהיה לכם פרנסה בשפע.

הרגילי את עצמך לדבר בכל יום אל הקדוש-ברוך-הוא, כי כל דבור ודבור שמדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שנט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

מה אמר לך, ידידי היקר! בודאי צרתך היא צרה גדולה מאד, ולא כדאי להתעסק עם החק, ורבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על אנשי שלומנו היקרים, ואמר: תבואו אלי דרך מדבריות, יערות, ושרות וכו', אבל רק עם פספורט, כדי לא להסתכסך עם החק, כי רבנו ז"ל הקפיד על דבר זה מאד מאד, ולכן לא אכפת לי איזו מדינה שיהיא העקר ללכת רק כפי החק, ולא טוב בעיני הדבר ללכת בדרך אחרת, ואם יש לך טענות וכו', הכל צריך להיות במסגרת החק, וזה מה שאני לומד עם אנשי שלומנו, אנחנו לא מתעסקים בכלל עם פוליטיקה של שקר, ואין לנו שום עסק עם הפרת החק.

לצאת מהצרות אי אפשר בשום פנים ואופן, אלא על-ידי תפלה

אשר   כו שס   בנחל   רנז

והתבודדות, שצריכים להרגיל את עצמו לדבר הרבה אל הקדוש-
ברוך-הוא, ולבקש ממנו יתברך, שיחוס וירחם, ויוציאך מהגלים
והמשברים שאליהם נקלעת.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד, ותבשר לי
בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שס.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

לנכון קבילתי את מכתבך.

מה אמר לך! דברתי הרבה עם אשתך, ואני מנסה לשכנע
אותה שתחזור אליך.

יש לה המון טענות עליך, ובפרט הבטויים שהתבטאת נגדה,
שזה דבר חמור, כף לא מדברים אל אשה וכו', עם כל זאת עלי
להודיע לך, ולהצהיר לכל מאן דבעי, אני נגד גרושין, זה אצלי
עקרון, מי שרוצה להתגרש, שילך למקום אחר, אני לא נותן
הסכמה לשום גרושין, לאף אחד בעולם, כל עניני הוא רק
שלום-בית, כי שלום הוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ואם צריכים
להתגרש מאיזו סבה שרק לא תהיה, אני לא רוצה להיות באמצע,
ונה אצלי דבר ברור.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבִקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתִּדְבֵר הַרְבֵּה עִם יְדִידֵנוּ ר' ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְכָל שְׂאֵלָה שְׂיִשׁ לְךָ — תִּשְׁאַל אוֹתוֹ, כִּי אַתָּה עֹדִין בְּגִיל צְעִיר, וְאִיךָ שֶׁהוּא צְרִיכִים מְדַרְיָךְ בְּנִשְׁוֹאִין וְכוּ', וְכֵן צְרִיכִים יַעוֹץ וְכוּ', וְכֵן צְרִיכִים לְדַעַת אֶת הַהֲלָכָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן אַתָּה צְרִיךְ וּמְכַרְח לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם הַנָּ"ל.

נָא וְנָא רְאֵה 'לְגַנְב' בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפֵּן שְׁתַּסִּים בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ עִם פְּרוּשׁ רִש"י, וְאֶת הַתְּרַגּוּם, וְכֵן תִּגְרַס הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, כִּי עַכְשָׁו זֶה הַזְּמַן שֶׁלְּךָ, וְעַל כָּלֵם — תִּגְרַס הַרְבֵּה דְּפִים גְּמָרָא, וְכֵן תִּלְמַד הַרְבֵּה קְצוּר שֶׁלְחַן עֲרוּךְ, וְיַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד.

אִין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדַל הַשְּׂמִתָּה שְׂיִשׁ לִי שֶׁהַתַּחֲתוֹנָת, אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי אִין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר אֶת גְּדַל הַמְּסִירוֹת נִפְשׁ שֶׁהִיָּתָה לִי עַד שְׁחַתְּנִתִּי אוֹתְךָ, וְעַל-כֵּן אֲנִי רוֹצֵה שְׁתִּזְכָּר אֶת זֶה תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ,
 וּבִפְרִט שְׂאֵתָה עֲדִין מִמְּשִׁיךְ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים. מָה אָמַר לְךָ,
 יְדִידִי הַיְקָר! אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר גְּדוֹל מְזָה, מִלְּדַבֵּר עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים.
 וְרַבְּנוּ ו'ל מְאֹד מְאֹד רָצָה, שְׂאֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ יְדַבְּרוּ עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים,
 וְשָׁכַל אֶחָד יִקְנֶה עֲגֻלָּה וְסוּסִים, וְיִסַּע מִחוּץ לְיִשׁוּב לְדַבֵּר אִתָּם
 מִעֲבוּדַת הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ, וּתְהִלָּה לְאֵל, אֲנַחְנוּ מִחוּץ לְיִשׁוּב, וְלֹא
 צְרִיכִים לְקִנּוֹת עֲגֻלָּה וְסוּסִים וְלֹא שׁוֹם דְּבַר, אֲלֵא יְכוּלִים כָּבֹר לְדַבֵּר
 עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְעַל-כֵּן הַדְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, שְׁתַּדְּבַר בְּכָל יוֹם עִם בְּנֵי
 הַנְּעוּרִים, וּמִמֶּשׁ תְּחִיָּה אוֹתִי, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שְׁהַכְּתָה הַזּוֹ שְׁלוֹמֵדִים עֲכָשׁוּ אֲצִלִּי, הֵם יִהְיוּ מִשְׁהוּ מִיַּחַד, כִּי
 לְמַדְתִּי לְקַח מֵאֵלוּ שְׂיִצְאוּ מִפֹּה, כִּי לֹא תֵאָרְתִי שְׁהַבְּרָכָה שְׁלִי תִתְקַים
 כָּל-כָּף מֵהַר, שְׂאוּכַל לְחַתֵּן אוֹתָם, וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ אֲנִי לוֹמֵד אִתָּם
 בְּעֲצָמִי בְּכָל יוֹם הַרְּבִיבָה הַלְּכָה, וְאֲנִי רוֹצֶה לְגַמֵּר אִתָּם אֶת כָּל הַשְּׁלִחָן
 עֲרוּךְ אֶרְחַח חַיִּים עִם הַמְּשֻׁנָּה בְּרוּרָה. וּכְשִׂיִצְאוּ מִמְּנִי יִדְעוּ מָה זֶה
 הַלְּכָה, וְיִהְיוּ בְּקִיאִים בְּהַלְּכָה, וּתְהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לִי מֵהֵם הַצְּלָחָה
 גְּדוֹלָה מְאֹד.

אֵל תְּהַסֵּס לְרַגַּע לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמְזָה תְּהִיָּה
 גַּם לְךָ הַתְּחִזְקוֹת, כִּי בְּשַׁעָה שְׁמִדְּבָרִים עִם אַחֲרִים, יֵשׁ גַּם לוֹ
 הַתְּחִזְקוֹת.

רֵאָה לְהַתְּחִזֵּק בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בּוֹדָאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

נָא וְנָא הַרְּגֵל אֶת עֲצָמֶךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר
 וְדִבּוּר שְׁמִדְּבָרִים אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית,
 הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, אֲשֶׁרִי מִי שְׁחִזֵּק בְּזֶה, וְאֵז
 טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מְשֻׁפָּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תְּחִיָּה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שֹׂמֵחַ שֶׁאַתָּה עוֹזֶרֶת בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה, לְחַנֵּף אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל טְהַרְת הַקְּדוּשָׁה, אֵינְךָ אֶת יְכוּלָה לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַהֶעֱרָכָה וְהַשְׂמֵחָה שֵׁישׁ לִי, סוּף כָּל סוּף הוֹלֵךְ לִי בְּחַיִּים לְגִדּוֹל דּוֹר שֶׁל בְּנוֹת, שְׂמֵאֲמִינוֹת בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְשֶׁתִּגְדְּלֶנָּה עַל טְהַרְת הַקְּדוּשָׁה, זֶה כָּל חַיּוֹתֵנוּ, וּבְזִכּוֹת זֶה יִהְיוּ לָךְ גַּם-כֵּן יְלָדִים טוֹבִים.

רַק תְּהִי חֲזָקָה מְאֹד מְאֹד לְדַבֵּר אֶתְּךָ דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְאִז תִּרְאִי נְסִים נְגִלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

הַמֵּאֲחִיל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מְשֻׁפָּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... וְ... שִׂיחֵי

נֶצַח.

מְאֹד מְאֹד שֹׂמֵחַתִּי לְשִׁמְעַת אֶת הַבְּשׂוּרָה הַמְּשֻׁמַּחַת, שֶׁנּוֹלַד לָכֶם בֶּן ל"מָזֶל טוֹב", וְיַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּרְוּ מִמֶּנּוּ רַב נַחַת, וְתִזְכּוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אֲבִרְהָם אֲבִינוּ בְּעֵתוֹ וּבְזִמְנוֹ.

כְּפִי הַתְּכֵנִית שְׁלִי, אֲנִי בָּא רַק בְּעוֹד שְׁבוּעִים, וְעַל-כֵּן אֵל תְּחַכּוּ, כִּי זֶה מִצְוֹת עֲשֵׂה דְאוֹרִיתָא, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּשְׁמַע וּנְתַבְּשֶׁר אֶצְלָכֶם תְּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשֻׁמַּחֹת.

אֵינְךָ אֶתְּךָ יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְׂמֵחָה שֵׁישׁ לִי, כִּי הֶרְבָּה בְּכִיּוֹת וּדְמָעוֹת שֶׁפָּכַתִּי בְּשַׁעַת שֶׁשְׂמַעְתִּי שֶׁעוֹבֵר קְשִׁיִּים בְּלָדָה,

אָשֶׁר   כּו שִׁסָּה — כּו שִׁסּו   בְּנַחֵל   רִסָּא

וּתְהִי־לָהּ לְאֵל, שְׁמַעְתִּי בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת, שְׁנוֹלֵד לָכֶם בֶּן לְ"מִזֵּל טוֹב"
וְהַכֵּל תִּקְיִן, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתָּרוּוּ מִמְּנוּ רַב נַחַת דְּקַדְשָׁה.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שִׁסָּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מְשַׁפְּטִים, י"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם לִידִידֵי ... גְּרוּ יְאִיר.

הֲלוֹאֵי שְׁכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ כָּבֵר יָדְעוּ מְכַל אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ, וּתְהִי־הִיא
לָהֶם לְכֹל הַפְּחוֹת הַכֹּרֶת הַטוֹב, אֲשֶׁר זֶה הַמִּדָּה הַכִּי יָפֵה וְיִקְרָה, יוֹתֵר
מִהַכֵּל.

רַק חֲזוּק וְאַמֶּץ לְדַבֵּר בְּכֹל פַּעַם עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יַצְלִיחַ בְּרַפְּנוּ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שִׁסּו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מְשַׁפְּטִים, כ' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׁיִחִיו
נִצַּח.

לְנִכוּן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתְּבְּכֶם.

מָה אָמַר לָכֶם! הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא גָּשֶׁר צַר מְאֹד, וְהַכֵּלֵל וְהַעֲקָר
שְׁלֵא לְהִתְפַּחֵד בְּלָל, בָּךְ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, וּמֵאַחַר שֶׁהִגְשֶׁר כָּל-כָּךְ צַר,
וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שְׁכָל הַחַיִּים הֵם כְּמוֹ רְבַע שְׁעָה, וְעַל-כֵּן בְּשִׁבִיל
רְבַע שְׁעָה כְּדָאֵי לְרִיב? ! הֲרֵי אָדָם צָרִיף לְהִתְחַזֵּק כָּל יְמֵי חַיָּו, עוֹבֵר
עַל כָּל אֶחָד כָּל מִיָּנִי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת, וְעַל-כֵּן לָמָּה צָרִיכִים

לְרִיב הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה, אֲדַרְבָּה, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת רַק שְׁלוֹם, וּלְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים עַל טְהוֹרַת הַקֹּדֶשׁ.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַדְבִּיק אֶת עֲצַמְכֶם בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִידַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמְהִינָה וּמִקְיָם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָדָם נוֹשֵׁם רַק אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצְרִיכִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין לָנוּ בְּזֵה הָעוֹלָם כָּלוּם, רַק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנִּים בְּעֲצָמוֹ אֶת הַיְדִיעוֹת הָאֵלוֹ, שְׂאֵין שׁוֹם תְּכַלִּית אַחֲרַת בְּזֵה הָעוֹלָם, רַק לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מְצַלִּיחִים לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין עוֹד נֶעַם וְעַרְבוּת יוֹתֵר מִזֶּה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְקַיֵּם זֹאת, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

... גֵּרוֹ יְאִיר! רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתַהֲיֶה רְגִיל בְּכָל יוֹם לְגַרְסַת הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשֻׁנָּיוֹת, וְהַרְבֵּה דְפִים גְּמָרָא, כִּי רַק זֶה מֵה שֶׁיִּשְׁאָר מֵהָאָדָם, וְאֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְאָכַל בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מְשֻׁנָּיוֹת, וְלִשְׁתּוֹת כַּמָּה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים, וְלַהֲתַלְבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת, כֶּךָ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, וּלְוָאֵי שְׂזוּכָה לְקַיֵּם אֶת זֹאת בְּכָל יוֹם.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרַכְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שסז.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים, כ' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּבִקְרָה.

מָה אָמַר לָךְ! אֶת גְּדֹל הַצַּעַר וְהָעֲגָמַת נֶפֶשׁ שִׁישׁ לִי, אֵינְךָ לְתֹאֵר וְאֵינְךָ לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי חֲשַׁבְתִּי שְׂפָכָר יְכוּלִים לְהִתְחַיֵּל לְבָנוֹת, וְאֲנִי רוֹאֶה שְׂדוּחִים אֶת זֶה לְעוֹד שְׁבוּעִים, בְּיָדַי הַתְּרוּצִים הֵם תְּרוּצִים צוּדְקִים, אָבֵל בְּאֵמֶת הָיוּ צְרִיכִים לְגַמֵּר בְּזוֹ חֲשׁוֹן, וְעַכְשָׁיו כָּבֵר יִהְיֶה ז' אָדָר — כִּאֲשֶׁר נִקְבַּל אֶת הַהֵתֵר, וְהַצַּעַר וְהָעֲגָמַת נֶפֶשׁ הַזֶּה הוֹרֵם לִי לְגַמְרֵי אֶת הַבְּרִיאוֹת, כִּי מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב לִי לְמָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם לְקַח אֶת עֲצָמוֹ כֹּל-כֶּף עָלַי, אֲנִי סוֹבֵל מִמֶּנּוּ כָּבֵד שְׁנַיִם עַל גְּבִי שְׁנַיִם, וּמָה לֹא עוֹבֵר עָלַי בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', רַק מִפְּנֵי שְׂאֲנֵי רוּחָה לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְּרֶךָ בְּעוֹלָם, וְאֲנִי לֹא אֲנוּחַ וְלֹא אֶשְׁקֹט, עַד שְׂאֲמִילָא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עִם הָאוֹר אֵינְךָ סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-פִּי הַדֶּרֶךְ שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרְבֵּנוּ ו"ל. כִּי בְּאֵמֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁל רְבִנּוּ ו"ל, הִיא דֶּרֶךְ קְלָה וְיִנְעִימָה, וְאֶשְׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְצִיַּת אֶת רְבִנּוּ ו"ל, לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יְתַבְּרֶךָ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאֵינְךָ לְתֹאֵר וְאֵינְךָ לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי הִנֵּה אֲנִיחָנוּ כְּאֵן, וְעוֹד מְעַט נִצָּא מִפָּה, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְבָלוֹת אֶת הַזְּמַן עִם מְרִיבוֹת בְּבֵית וְכוּ', עִם שְׂכָנִים וְכוּ', עִם יְדִידִים וְכוּ', עִם קְרוֹבִים וְעִם רְחוּקִים וְכוּ' וְכוּ', הַעֲקֹר לְהִדְבִיק אֶת עֲצָמָנוּ רַק בּוֹ יְתַבְּרֶךָ, כִּי חָבֵל עַל כָּל רָגַע וְרָגַע, שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לַיהוּדִי, אֲשֶׁר אֵינְךָ לְמַעְלָה מִזֶּה, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזוּכָה תָּמִיד לְהִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנֵי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ וּבְעַד יְלָדֶיךָ, שְׂיִהְיוּ קְדוֹשִׁים בְּקִדְשֵׁי הַבְּרִית, וְיָבוֹאוּ לְלִמּוֹד אֶצְלִי, וְיִוָּתֵר מִהַכֵּל, רְצִיַּתִּי כָּבֵד לְבוֹא לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, וְהַכֵּל תְּלוּי רַק בְּבִגְדֵי בֵית-הַמִּדְרָשׁ, וְאֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עֵינָיו לְטַשׁ וְשִׁנּוּ חֶרֶק עָלַי, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאֲזוּכָה לְעַבֵּר עַל הַכֵּל.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מְשֻׁפְּטִים, כ' שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, שֶׁנִּכְנַסְתָּ
לְהִיּוֹת מְלַמֵּד לְתַלְמִידִים, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבָר יוֹתֵר גְּדוֹל מִזֶּה, וּכְמוֹ
שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ח.) עַל פְּסוּק (דְּנִיאל יב, ג): "מִצְדִּיקֵי
הַרְבִּים פְּכוּכָבִים" — אֵלוּ מְלַמְדֵי תִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, וְזֶה מְאֹד
מְאֹד חָשׁוּב אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל מְלַמֵּד אֶת גְּעֵרֵי
יִשְׂרָאֵל אֲמוּנָה פְּשוּטָה, וְכֵן אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא חֲכָמָתוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׁעִשׂוּעִים שֶׁגּוֹרְמִים בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, כְּשֶׁמְלַמֵּד תִּינוּקוֹת יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד עִם תַּלְמִידִים, אֲזִי
הַשְּׂכִינָה מְצוּיָה שָׁם, כְּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים בְּזִהָר (זֶהוּ תִדֵּשׁ, מִדְּרַשׁ
הַנֶּעְלָם כה.), כְּשֶׁרַבִּי שֶׁמְעוֹן בֵּר יוֹחָאִי נִכְנַס לְעִיר, אָמַר לְתַלְמִידִים,
שֶׁהוּא רוֹצֵה לְרְאוֹת אֶת אֲנָפִי שְׁכִינָתָא, וְשֶׁאֵלוּ אוֹתוֹ הַתַּלְמִידִים: לָאֵן
הוּא רוֹצֵה לְלַכֵּת? אָמַר לָהֶם אֵל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, כִּי אֲצֵלָם
שׁוֹרָה אֲנָפִי שְׁכִינָתָא. וְעַל-כֵּן זֶה דְּבָר גְּדוֹל מְאֹד לְלַמֵּד עִם
הַתַּלְמִידִים אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וְזֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. יַעֲזֹר
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד תַּעֲסֵק בְּעִבּוּדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֶּה.

אִתָּה צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁיְלָדִים יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִשׁוּוֵי
הַמְּשָׁקֶל, וְהֵם יְכוּלִים לְהַכְנִיס אוֹתוֹ בְּעֵצָבִים וּבְדַכְאוֹן וְכוּ', עִם כָּל
זֹאת מַעֲלַת הַמְּלַמֵּד — כְּשֶׁהוּא סִבְלָן, וַיֵּשׁ לוֹ סִבְלָנוֹת לְהַכֵּל, וְעַל-כֵּן
רְאוּה לְהִיּוֹת סִבְלָן, וְתִסְבַּל עַל הַכֹּל, רַק תְּלַמֵּד אִתָּם בְּצוּרָה כְּפִי
שְׁלוֹמִידִים עִם מְבַגְרִים, וְאִם תְּלַמֵּד אִתָּם בְּאִפְּן כְּזֶה — תַּצְלִיחַ מְאֹד.

רְאוּה לְהַדְבִּיק אֶת עֲצָמָךְ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתְמִיד תִּחְשַׁב
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמְּחַשְׁבָה שֶׁל הָאָדָם הִיא עֵקֶר הָאָדָם, וּבְמִקוֹם
שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב — שֵׁם עֵקֶר הָאָדָם, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא); וצריכים לקדש ולטהר את השבעה גרות: העינים, האזנים, החטם והפה, באפן שיהיה לו מח נקי, שישתפל תמיד על הקדוש-ברוך-הוא, וישמע תמיד את קול הקדוש-ברוך-הוא, וינגיש את הקדוש-ברוך-הוא, וידבר עם הקדוש-ברוך-הוא, ויותר מזה שלא יהיה אכפת לו שום דבר. אדם צריך להיות כל-כף דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ששום דבר שבעולם לא יפיל אותו, ואף שמחלישים לו את דעתו, ושוכרים אותו, עם כל זאת אסור לפל משום דבר שבעולם, אשרי מי שזוכה להגיע למדרגה כזו, ואז טוב לו כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא יתן לך כחות הנפש בגשמיות וברוחניות, ותהיה לך סבלנות גדולה מאד, כי מלמד אסור לו להרביץ לילדים בשום פנים ואפן, אדרבה, הוא צריך לדעת לרסן את עצמו, ואת זה אני כותב לכל מלמד ומלמד, כי אין זו דרך להרביץ לילדים, אדרבה, צריך להסביר להם, כי בדרך הסברה יכולים לפעל אצלם בקלות מאד, כי הילדים אוהבים תשומת-לב, וכל מה שנותנים להם יותר תשומת-לב, הרי זה הם מצליחים בגשמיות וברוחניות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כּו שֶׁסֵּט

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אלו ידידי הנקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת רציתי לכתב לך כבר כמה פעמים, אף לא יצא מרב טרדוטי וכו'.

אין יום שאני לא חושב מענין השדוכים של ילדיך, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שאהיה שליח טוב בעבורם, יש לי שדוף מצין

בַּעֲבוּר בְּנֵךְ ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְאֵף שֶׁהוּא צָעִיר מִכֶּלֶם, אָבֵל לְדַעְתִּי כְּדָאֵי
 לְחַתְּנוֹ, וְהוּא גִיזוֹ אֶת כָּל הַבֵּית, בְּעִזְרוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, נִמְצָאת
 בְּיַבְנָאֵל מִשְׁפַּחַת ... וְלָהֶם יֵשׁ בֵּית מְצֻיֵּנָת, וְזֶה הִיָּה בְּדִיוֹק מִתְּאִים
 לְבִנְךָ ... גֵּרוֹ יְאִיר, לְכֵן הִיָּה רְצוּי מְאֹד אִם יְכוּלִים לְעַרְךָ פְּגִישָׁה
 וְלִהְתְּאָרֵס עִכְשָׁו, וְאֶת הַחֲתָנָה יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת בְּעוֹד חֲצֵי שָׁנָה בְּעַרְךָ,
 אֲנִי בָּא לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹד שְׁבוּעַ וְחֲצֵי לַכֶּמֶה יָמִים, וְאִם תִּרְצוּ,
 אֲנִי יְכוּל לְסַדֵּר אֶת הַכֹּל עַל הַצֵּד הַכִּי טוֹב.

יֵשׁ לִי בִקְשָׁה, שְׁבִזְכוּת זֶה הֵן בַּתְּךָ וְהֵן בְּנֵךְ יִמְצְאוּ תַכְף־וּמִיד
 אֶת זְוִיגָם, שְׂיִרְשְׁמוּ אֶת עֲצָמָם בְּמִשְׁרַד הַפְּנִים שֶׁהֵם גָּרִים בְּיַבְנָאֵל,
 אֲפִלוּ שְׁעֵדִין לֹא נִשְׂאוּ, וְאִז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ
 הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאֲנִי אֲדַבֵּר אִתָּךְ עוֹד מִזֶּה פְּנִים אֶל פְּנִים.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַע־עוֹלָם, וְעַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת הַיָּא
 אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, לִידַע וּלְהֶאֱמִין, אֲשֶׁר הוּא יִתְבַּרְךָ מִנְהִיג
 אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, וְאִין שׁוּם טַבַּע כָּלָל, אֲלֹא הַכֹּל
 לְכֹל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית.

הַמֵּאֲחֵל בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שע

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסַדֵּר מִשְׁפָּטִים, כ"א שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ זֶה כְּמָה פְּעָמִים, אֵף מֵרַב טְרִדוֹתֵי
 וְטְרִדוֹת הַרְבִּים, לֹא הִיָּה לִי הַפְּנָאֵי לְהַשִּׁיבְךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַע־עוֹלָם, וְעַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת הַיָּא
 אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, לִידַע וּלְהֶאֱמִין, אֲשֶׁר דָּבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ
 נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ, אֲלֹא בְּהַשְׁגָּחַת הַמֵּאֲצִיל הַעֲלִיּוֹן, וְאִז תִּרְאֶה נִסִּים
 נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

מֵה שָׁרַק יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לְזִכּוֹת אֶת הַרְבִּים — מֵה טוֹב וּמֵה

נעים. ואודות החוכרת והקונטרס שאַתָּה רוצה להוציא, תאמין לי, לא כדאי לצאת פנים אל פנים עם הרשעים וכו', ואתה רק יכול לסבל מזה, כי (ישעיה נז, כ): "והרשעים כים נגרש, השקט לא יוכל" וכו', ומי שהתחיל עמָהם, הנה לו סוף מר, כי רדפו אותו עד חרמה, ולכן מה אַתָּה צריך להכנס בצרה כזו, אני אוחד יותר משיטה של ודאות — לגלות ולפרסם את האמונה הקדושה, וזה הכי טוב.

אודות ללמד שעורים עם הצבור, תאמין לי, שאני בא רק לכמה ימים לארצנו הקדושה — עוד שבוע וחצי, ואין לי זמן לרגע, אבל עקרונות זה דבר גדול מאד, כי בעתים הללו בוער אש הכפירות והאפיקורסות, אש התאוות והפריצות, ואשרי מי שמגלה את הקדוש-ברוך-הוא לנשמות ישראל, ואשרי ואשרי מי שמכניס להם תורה והלכות, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כוּ שׁעאַ.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי שלומנו היקרים, "חסידים ברסלב", הגרים ביבנאל "עיר ברסלב", הונ"ה עליהם ישרה שכונתו תמיד, וישמרם ויצילם הקדוש-ברוך-הוא, וימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

אחי ורעי היקרים! ראו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם להיות בשמחה, כי השמחה היא היסוד בדרךכי רבנו ז"ל, וצריכים למסר את נפשו לזכות להגיע אל מדת השמחה, ועקר שלמות השמחה — לשמח אחרים, וזה סימן שאדם הוא מלא שמחה — כשמשמח גם אחרים, כי הוא כבר כל-כף מלא שמחה, עד שעובר על גדותיו, והוא שופך שמחה גם על אחרים. וזה צריך להיות היסוד אצלנו. ורבנו ז"ל מאד מאד רצה, שכל אחד ואחד מאנשי שלומנו היקרים, ילך תמיד עם פנים שוחקות, ויחיה בני-אדם, כי

בעוונותינו הרבים, עובר על בני-אדם מה שעובר, כל מיני יראות חיצוניות ופחדים יתרים, ובפרט עכשו מה שקורה בארץ מהאשמדאי העירקי, שכל אחד מפחד מה יהיה ואיך יהיה, ולכן אשרי מי שעוסק עכשו במצוה היקרה הזו — לשמח את נשמות ישראל.

מאד מאד אבקש אתכם, שתתפללו הרבה בעבורי, כי אני צריך לרחמים רבים ולישועות גדולות, כי אני סובל חרופין וגדופין, בזיונות ושפיכות דמים, ובכליל שבת זו דברנו הרבה על-פי התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עא: דע, שקשה מאד להיות מפרסם, כי מה שהוא מפרסם, הוא מזיק לו מאד, כי לפעמים צריך לסבל יסורין בשביל רבים, כמו שכתוב (ישעיה נג, ה): "ובחברתו נרפא לנו", כי מאחר שהוא מפרסם, על-כן צריך לסבל בשביל רבים, ובאמת הרבה פעמים אני חושב לעצמי — מה לי ולצרה הזאת, ומי בקש אותי להפגס בעל וצרכי הרבים, אשר למי שאני עושה טובה, אני מקבל אחר-כך בחזרה רעה, אף תמיד אני נזכר בדברי רבנו ו"ל, שהזהירנו מאד לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח נשמות ישראל, ולקרובם אליו יתברך, אז אני עושה לעצמי את החשבון: האם יש עוד תקוה יותר גדול מזה — מלקרב נשמות ישראל אליו יתברך? ! האם יש עוד תקוה יותר גדול מלעזר לנשמות ישראל, להוציאם מהבץ והלכלוך שלהם? ! האם יש עוד תקוה יותר גדול מזה מלחתן בני הנעורים ולהצילם מחטאים ועוונות? ! האם יש עוד תקוה יותר גדול מלעזר ולחזק נשמות ישראל, שיתמידו בלמוד התורה הקדושה? ! עם כל זאת בכל פעם כשאני עושה טובה למישהו, לבסוף אני סובל מזה סבל רב, וקשרנו את זה אל פנשת השבוע, שבא יתרו וראה מה שקורה עם משה (שמות יח, יג): "וייעמד העם על משה מן הבקר עד הערב, וירא חותן משה את כל אשר הוא עושה לעם, ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עושה לעם, מדוע אתה יושב לבדך, וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב וגו', ויאמר חותן משה אליו, לא טוב הדבר אשר אתה עושה, נבל תבל גם אתה, גם העם הזה אשר עמך, כי כבוד ממך הדבר, לא תוכל

עֲשׂוֹתוֹ לְבַדְּךָ וְגו', כִּי הוּא הִבִּין אֵיךְ שֶׁקִּשָּׁה מְאֹד לִהְיוֹת מִפְּרָסָם, וְהָעוֹלָם יַעֲמֵדוּ עָלָיו מִהִבְקֵר עַד הָעָרֵב וַיִּטְרִידוּ אוֹתוֹ, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת אַחֵר כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁמָּשָׂה רַבְּנֵנוּ עָשָׂה עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב (שְׁמוֹת טו, כד): "וַיִּלְוֵנוּ הָעָם עַל מִשְׁה" וְגו', וְכִתִּיב (שָׁם יז, ב'): "וַיִּרְבֵּ הָעָם עִם מִשְׁה" וְגו', וְכִתִּיב (בַּמִּדְבָּר כ, ג): "וַיִּרְבֵּ הָעָם עִם מִשְׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלֹא גִוַעֲנוּ בְּגֹועַ אַחֲיֵנוּ לִפְנֵי הַיְיָ" ה, וְלָמָּה הִבְאַתֶּם אֶת קֶהֱל הַיְיָ" אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעִירָנוּ, וְלָמָּה הֵעֲלִיתוּנוּ מִמִּצְרַיִם לְהִבִּיא אוֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעֵה הַזֶּה, לֹא מָקוֹם זָרַע וְתִאֲנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת" וְגו', אַחֵר כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה מִשְׁה רַבְּנֵנוּ עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, וְהִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם אֶת הַפֶּן וְהַבָּאָר וְעַנְגֵי הַכְּבוֹד, וְלִבְסוּף סָבַל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין וּבְזִיוּנוֹת מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם שָׁאָמַר יְתָרוֹ (שְׁמוֹת יח, יח): "נְבוֹל תֵּבֵל גַּם אַתָּה, גַּם הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ, כִּי כָבֵד מִמָּךְ הַדְּבָר, לֹא תוּכַל עֲשׂוֹתוֹ לְבַדְּךָ" וְגו'.

וּבִבְקֵר בְּקִדּוּשׁ הַיּוֹם דְּבִרְנֵנוּ הַרְבֵּה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֵׂה ג' מִסֵּחָגָר): פַּעַם אַחַת נַעֲשֶׂה מְלֶךְ חֲדָשׁ בִּיגִיָּהֶם, וְעָשׂוּ לִפְנֵינוּ לִיִּצְנֹת גְּדוּלָּה, וּבָא בְּשִׁמְחָה גְּדוּלָּה, כִּי כָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לִיִּצְנֹת — זֶה מָקוֹם הַשָּׂדִים, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִמִּדַּת הַמַּגְנָה שֶׁל לִיִּצְנֹת, אֲשֶׁר עֵקֶר פֶּתַח הַטְּמֵאָה הוּא לִיִּצְנֹת, שֶׁהוּא אָבִי אֲבוֹת הַטְּמֵאָה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ירוּשְׁלָמִי בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ב'): קִשָּׁה הִיא הַלִּיִּצְנֹת, שֶׁתַּחֲלֹתָה יִסּוּרִין וְסוּפָה כְּלָיָה, כִּי מִי שֶׁמִּתְלוֹצֵץ — נַעֲקַר מִהָעוֹלָם. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה יח:): כָּל הַמִּתְלוֹצֵץ — יִסּוּרִין בָּאֵין עָלָיו; שֶׁנֶּאֱמַר (ישַׁעְיָה כח, כב): "וְעַתָּה אֵל תִּתְלוֹצְצוּ פֶן יַחֲזִקוּ מוֹסְרֵיכֶם". אָמַר לָהּ רַבָּא לְרַבָּנָן, בְּמִיטוּתָא בְּעִינָא מִיגִיִּיכוּ דְלֹא תִתְלוֹצְצוּ, דְלֹא לִיתוּ עַלִּיכוּ יִסּוּרִין, אָמַר רַב קִטִּינָא: כָּל הַמִּתְלוֹצֵץ — מְזוֹנְתוֹ מִתְמַעֲטִין, שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשַׁע ז, ה): "מִשֶּׁךְ יָדוֹ אֶת לְצַעִים", אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, כָּל הַמִּתְלוֹצֵץ נוֹפֵל בְּגִיָּהֲנוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כא, כד): "יִד יִהִיר לֵץ שְׁמוֹ, עוֹשֶׂה בְּעִבְרַת זְדוּן", וְאֵין עֲבֵרָה אֶלָּא גִיָּהֲנוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (צְפַנְיָה א, טו): "יּוֹם עֲבֵרָה הַיּוֹם הַהוּא", וְעָשָׂה לַעֲצָמוֹ אֲבִירוֹת לֵב מְאֹד, וְאָמַר לַעֲקַר אֶת הָאֵילָן כִּלּוֹ לְגַמְרֵי, כִּי זֶה

מַעֲשֵׂה הַשְּׂדִים — כְּשֶׁהֵם בָּאִים לְשִׁמְחָה, עַל-יְדֵי לִיצְנוּת, הֵם רַק רוֹצִים לַעֲקֹר אֶת הָאָדָם שֶׁהוּא הָאֵילָן, וְרוֹצִים לַעֲקֹרוֹ לְגַמְרִי, כִּי מִי שְׂרוּצָה לַעֲקֹר אֶת זִוְלָתוֹ, הוּא, רַחֲמָנָא לְאֵלָן, שֶׁד יְהוּדָאִי, וְאַנְחָנוּ רוֹאִים בִּינֵינוּ מַה שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם, יַמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוֹ, מְנַסֶּה בְּכָל פַּעַם לְמַסַּר אוֹתָנוּ, וְלִהְכַפִּישׁ אֶת שְׁמֵנוּ בְּכָל מְקוֹם, וְרוֹצָה לַעֲקֹר אוֹתָנוּ בְּלִי רַחֲמָנוּת, וְזֶה מִמֶּשׁ שֶׁד יְהוּדָאִי, וְיִצְא לְטִיל עִם שְׂרִיו, וְחִזֵּק לְבוֹ מְאֹד, וְרִץ לַעֲקֹר הָאֵילָן לְגַמְרִי, וְכִשְׁבָּא אֵלָיו נִתַּן קוֹל גְּדוֹל, וְנִפְלַע עָלָיו פַּחַד, וְחִזֵּר לְאַחֲרָיו, וּבָא בְּכַעַס גְּדוֹל, וְחִזֵּר וְהִיָּה הוֹלֵךְ, כִּי הַסְטֵרָא אַחֲרָא הַשְּׂדִים וְהַרוּחֹת, הֵם רַק רוֹצִים לַעֲקֹר אֶת הָאֵילָן, שֶׁהוּא הָאָדָם, אִף תִּכְרַח-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם צוֹעֵק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּקוֹל גְּדוֹל, עַל-יְדֵי-זֶה נּוֹפֵל פַּחַד גְּדוֹל עַל הַשְּׂדִים, וְהֵם חוֹזְרִים אַחֲרֵינִית, כִּי כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל צוֹעֵק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי הֵם לֹא יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבָר, וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד לְהִיּוֹת חֲזָקִים בְּעַבְדוּתָהּ הַקְדוּשָׁה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, בְּתוֹךְ כֶּף נִסְתַּכַּל וְרָאָה בְּנֵי-אָדָם יוֹשְׁבִים, וְשָׁלַח אֵילֹו אֲנָשִׁים מֵאֲנָשָׁיו לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּרָאוּי כְּדַרְכֶּם תָּמִיד, וְכִינּוֹן שְׂרָאָה אוֹתָם אִתָּהּ הַמְשַׁפְּחָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם הַנִּל, נִפְלַע עֲלֵיהֶם פַּחַד, וְאָמַר לָהֶם הַזֶּקֶן הַנִּל: אַל תִּפְתְּרוּ, כִּי זֶה הִיָּה הַחֲכָם שֶׁעָשָׂה לַעֲצָמוֹ עֲגוּל, שְׁזָה סוּד (תְּהִלִּים פט, ט): "וְאַמּוֹנֵתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", שֶׁסָּבַב אֶת עֲצָמוֹ עִם חוֹמוֹת שֶׁל בְּרִזָּל שֶׁל אַמּוֹנָה, וְכִשְׁאָדָם חֲזָק בְּאַמּוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא חֵי עִם אַמּוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי שׁוּם שֶׁד אֵינּוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבָר, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְלִהְיֹוֹת חֲזָק מְאֹד בְּאַמּוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲזִי דִיקָא יַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי עַל-יְדֵי שְׁמִכְנִיסִים אֶת עֲצָמָם בְּתוֹךְ הָאַמּוֹנָה, לֹא יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבָר (חֲסֵר).

בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן צד (חֲסֵר).

הַמֵּאחַל לָכֶם בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שעב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר משפטים, כ"ד שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ... ו... שיחיו
נצח.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

את גדל שמחתי, ששמעתי את הבשורה המשמחת שנולד לכם
בן למזל טוב, אין אתם יכולים לתאר ולשער כלל, זו השמחה הכי
גדולה שלי, ממש אני מרגיש שנולד לי נכד, כי את גדל האהבה
שיש לי אליכם, רק הקדוש-ברוך-הוא יודע, וכמה מסרתי את נפשי
עד שתתחתנו, ותהלה לאל, זכה אתכם הקדוש-ברוך-הוא עם בן
זכר, פן יעזר הלאה, שתכניסו אותו לבריתו של אברהם אבינו בעתו
ובזמנו, ושאזכה להיות תמיד בתוך ביתכם, על-ידי קריאת שם הבן
בשמי, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שהילד הקטן הזה, יהיה צדיק
קדוש וטהור בקדשת הברית, ויהיה דבוק בו יתברך, וילמד תורה
הקדושה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שיהיה לכם הרבה נחת, ופרנסה
בשפע, ותצליחו ברככם תמיד.

המאחל לכם שבת שלום...

כו שעג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר משפטים, כ"ד שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי וידידי
ותלמידי ... גרו יאיר ויזרח.

מאד מאד אָני מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּחֲזֹק בְּכֹל מִיַּי אֲפָנִים
 שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרֹט עֲכָשׁוּ כְּשֹׁנְכֵנְס חֲדָשׁ הַשְּׂמִיחָה,
 וְתִשְׂמַח עִם הַמִּתְנָה שְׁנַתְּנָן לְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזִכִּיתָ לְהַתְחַתֵּן
 בְּגִיל צָעִיר, וְאָנִי מְקַנֶּה, שְׁלֹא תִשְׁכַּח אֶת הַטּוֹבָה שְׁעָשִׂיתִי לְךָ, וּבְכֵן
 תַּעֲשֶׂה לִי חֲזָרָה טוֹבָה, שְׂאֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֵה שְׁלֹא תִשְׁכַּח כְּרַגַּע אֶת
 הַהִתְחַזְקוֹת וְאֶת הַהִתְעוֹרְרוֹת שְׁהִיְתָה לְךָ בַּעַת שְׁהִיִּיתָ אֲצִלִּי, וְשִׂמְעָתָ
 אֶת הַלְמוּדִים כַּמָּה שָׁנִים, וְלִכֵּן רְאֵה 'לְגַנּוּב' בְּכֹל יוֹם זְמַן לַתּוֹרָה, כִּי
 לֹא נִשְׁאַר מִהֶאָדָם אֶלָּא מֵהַשְׂמֵחַ וְזוֹכֵה לְלַמֵּד, וְלִכֵּן תִּהְיֶה קְבוּעַ
 לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם קִצַּת חֶמֶשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְסָן שְׁתַּסִּים בְּכֹל
 שְׁבוּעַ אֶת פְּרִשְׁתַּת הַשְּׁבוּעַ שָׁנִים מְקַרָּא וְאֶחָד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִשְׁ"י,
 וְכֵן תִּלְמַד בְּכֹל יוֹם פָּרָק אוֹ שְׁנֵי פָּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, כְּסִדְרָן דִּיקָא, וְכֵן
 דָּף אוֹ שְׁנֵי דָפִים גְּמָרָא, וְכֵן שְׁעוֹר בְּשִׁלְחֵן עֲרוּךְ כְּסִדְרָן, וְאֶת זֶה
 תַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמְךָ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאִךָ שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאִתָּה טְרוּד... עִם
 כָּל זֹאת, רַק אֶת זֶה אִתָּה תִקַּח אִתְּךָ, כִּי כְּשִׂאָדָם יוֹצֵא מִהַעוֹלָם הַזֶּה,
 אִזּוֹ שׁוֹמֵר הַפֶּתַח שׁוֹאֵל: עֲרוּךְ מְקַרָּא שְׁקָרִית, מְשֻׁנָּה שְׁשֻׁנִית וְכוּ', לֹא
 שׁוֹאֵלִים אִם הִיִּיתָ טְרוּד וְכוּ', אוֹ אִם הִיִּיתָ עֲסוּק וְכוּ', וְעַל-כֵּן טוֹב
 יוֹתֵר לְהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ, שְׁלֹא יֵצֵא מִהַעוֹלָם הַזֶּה בְּבִשְׁתַּת פָּנִים, וְלֹא
 יִכְנֹס לְעוֹלָם הַבָּא בְּבִשְׁתַּת פָּנִים, וְתִזְכֹּר מְאֹד מֵהַ שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ,
 כִּי זֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיִּים, כִּי יוֹם אֶחָד אִם לֹא לּוֹמְדִים תּוֹרָה, אִזּוֹ
 הַנְּשִׁמָּה מְרַגֵּיֶשֶׁה חֲלָשָׁה וְהִיא רַעֲבָה, כְּמוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּשִׂאָדָם אֵינוֹ
 אוֹכֵל יוֹם אֶחָד, מְרַגֵּיֶשׁ חֲלָשָׁה גְּדוֹלָה, בְּאִין עֲרוּךְ כָּלֵל בְּרוּחַנִיּוֹת,
 שְׂאִם אָדָם אֵינוֹ לּוֹמֵד תּוֹרָה, אִזּוֹ הוּא מְרַגֵּיֶשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּהַתְעַלְפוֹת
 וְכוּ', וּמִזֶּה בָּא, שְׁבִנִי אָדָם מִסְתּוֹבְבִים מְשַׁעֲמִים וְכוּ', וּמְמַרְמְרִים
 וְכוּ', וּמְדַכְּאִים וְכוּ', וְלֹא יוֹדְעִים מִמָּה, וּמְרַגֵּיֶשִׁים חֶסְרוֹן, וּבִקְאֻמַּת זֶה
 בָּא מִחֲמַת שְׁבִיּוּם הַזֶּה לֹא לְמַדוֹ תּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא מְזוּן הַנְּשִׁמָּה,
 כְּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח'); כִּי יֵשׁ מְזוֹנָא
 דְּגוּפָא, וְיֵשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְכִשְׁהַמְזוֹנָא דְּגוּפָא מִתְגַּבֵּר עַל הַמְזוֹנָא
 דְּנִשְׁמָתָא, אִזּוֹ אָדָם סוֹבֵל מֵהַ שְׁסוּבֵל וְכוּ', וְעַל-כֵּן מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ
 — תְּרַחֵם עַל נַשְׁמָתְךָ, וּבְכֹל יוֹם וְיוֹם 'תְּגַנּוּב' קִצַּת תּוֹרָה, וְאִפְלוּ אִם
 לֹא תִלְמַד אֶלָּא כַּמָּה פְּסוּקִים וְכַמָּה מְשֻׁנִּיּוֹת, וְכַמָּה מִימְרוֹת וְכַמָּה
 הַלְכוֹת, זֶה כְּבָר יִהְיֶה חֶסֶד גְּדוֹל, שְׁתַּעֲשֶׂה הֵן עִם נַשְׁמָתְךָ, וְהֵן עִמִּי,

כּי הִרְבֵּה הִתְיַצְעֵתִי וְהִרְבֵּה טָרַחְתִּי וְכוּ', וְכוּ', עַד שֶׁהִבֵּאתִי אוֹתָךְ אֶל מִצֵּב כְּזֶה שֶׁהִתְחַתַּנֶּתְּ וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֶשׁ אוֹתָךְ, שְׁלֹא יִהְיֶה יְגִיעֵי לְרִיק, אֲדַרְבֶּה אֲנִי רוֹצֵה לְרֵאוֹת נַחַת אֲצִלְךָ, אֲנִי רוֹצֵה לְרֵאוֹת אֶת יְלָדֶיךָ, וְאֲנִי רוֹצֵה לְרֵאוֹת בְּשִׁמְחָתְךָ, וְאֲנִי רוֹצֵה לְרֵאוֹת אֶת הַשְּׁלוֹם-בֵּית שְׁלָךְ, כּי הוֹלֵךְ לִי בַּחַיִּים, שֶׁתִּהְיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בַּחַיִּיךָ, כּי אֶת גְּדֹל הָאֱהָבָה שֵׁישׁ לִי אֵלֶיךָ, רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ, כּי סוּף כָּל סוּף הַשְּׁקֵעֵתִי בָּךְ וּבְכָל הַתַּלְמִידִים רַבּוֹת, וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֶשׁ אוֹתָךְ, רְאֵה 'לְגַנּוּב' בְּכָל יוֹם תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאֶרְךָ יַמֵּינוּ.

וְכֵן רְאֵה מְאֹד לְדַקְדַּק לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בְּצַבּוּר, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹף לָהּ, כּי אֵימָתִי הוּא עַת רְצוֹן? בְּשַׁעֲה שֶׁהַצַּבּוּר מִתְפַּלְּלִים. וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעַלְת הַתְּפִלָּה בְּצַבּוּר, הָיוּ נִזְהָרִים בְּזֶה מְאֹד, כּי בְּשַׁעֲה שֶׁאָדָם בָּא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא שָׁם, וּמוֹחְלִים לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו, הֵיטֵב עוֹד תִּקּוֹן יוֹתֵר גְּדוֹל לְנִשְׁמָה כְּמוֹ זֶה, שֶׁיָּבֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וְיִתְפַּלֵּל בְּצַבּוּר, וְיִמְחַלּוּ לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר אֵין עוֹד יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְשִׁיחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַכִּי מְאֹשֶׁר בַּחַיִּים, כּי יֵשׁ לוֹ אֶל מִי לְפָנוֹת בְּעַת צָרָה, וְאִפְלוּ כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ טוֹב, יֵשׁ לוֹ לְמִי לְתַת תּוֹרָה וְהוֹדָאָה, וְאִנְחָנוּ צְרִיכִים מְאֹד לְשִׁמְחָה, שֶׁזְּכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, כּי מִה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ ז"ל. וְרוֹאִים שָׂרֵב בְּנֵי-אָדָם הוֹלְכִים בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ, לֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה הֵם נִמְצָאִים, אֲבָל בְּזֶה שֶׁאָדָם זוֹכֵה לְכַרַח אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יֵשׁ לוֹ כְּתֻבָּת, וְאִז הוּא הַכִּי מְאֹשֶׁר בַּחַיִּים.

נָא וְנָא תְּדוּן תְּמִיד אֶת אֲשֶׁתְּךָ לְכַף זְכוּת, כְּמוֹ שֶׁלְּמַדְתָּ אֲצִלִּי, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁיִּהְיֶה לָךְ חַיִּים נְעִימִים, עַרְבִים וּמְתוֹקִים, וְתִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בַּחַיִּיךָ, וְאִם אֲצִלְךָ יִהְיֶה שְׁלוֹם-בֵּית

וְאַהֲבָה, אִזּוֹ אֶזְכָּרָה לְשִׂמְחָה מְאֹד, כִּי אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ הֵם הַחַיִּים שְׁלִי,
וְאַתֶּם הַיְלָדִים שְׁלִי, וְהַרְבֵּה הַשְּׂקֵעֵתִי בְכֶם, וְלָכֵן רָאוּ לְצִיַּת אוֹתִי,
וְאִזּוֹ טוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים.

גַּא וְנָא תַתְּנֶהג בְּדַרְךָ אֶרֶץ גְּדוֹלָה, וּבַכְּרִטִיּוֹת כְּשֶׁאַתָּה נִמְצָא
בְּבֵית־הַכְּנֻסֹת, תִּהְיֶה מְלַבֵּשׁ עִם מַעֲיֵל עֲלִיּוֹן וְכוּבֵע, כְּמוֹ שְׂרָאִית
אֶצְלָנוּ, וְלֹא לְהַכְּנִס לְבֵית־הַכְּנֻסֹת וּלְהַתְּפַלֵּל עִם חֲלָצָה וְכַפָּה... וְכֵן
תִּשְׁמַר לֹא לְדַבֵּר בְּאִמְצַע הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא עוֹן חֲמוּר מְאֹד, וְתִשְׁמַר
מְאֹד שְׁלֹא יֵצֵא שֵׁם רַע עָלַי, כִּי אִם אֵין אַתָּה מַתְּנֶהג בְּטוֹב, אִזּוֹ
אוֹמְרִים שְׂאֲנִי לְמִדְתִּי אוֹתְךָ כֹּף... וּבְכֻלָּל טוֹב שֶׁתִּהְיֶה חֶבֶר עִם
הַחֲבָרִים שְׁלִמְדוֹ אַתְךָ יַחַד, וְתִבּוֹא פַעַם בְּשָׁבוּעַ אֶל יְדִידֵי וְתִלְמִידֵי
ר' ... גֵּרוֹ יֵאִיר, וְתִלְמַד עִמוֹ הַלְכוֹת טְהוֹרֹת הַמְּשֻׁפָּתָה.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שעד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קַדְשׁ לְסִדְרֵי מִשְׁפָּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין מַלִּים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל שֶׁאַתָּה מִשְׁתַּדֵּל לְעִזּוֹר לִי לְצִיאַת
מִהַצָּרוֹת וְהַחֻבּוֹת, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲשֶׂה הַתְּעוֹרְרוֹת בֵּין
אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאֶזְכָּרָה לְצִיאַת מְכַל הַצָּרוֹת וְהַחֻבּוֹת הָאֵלוּ, שֶׁנִּקְלַעְתִּי
עִם הָעֲרָבִי הַמְּלַכְלֵךְ הַזֶּה, שֶׁפָּרַח לִי עִם מְאִתִּים וְשְׁלִשִׁים אֶלְפֵי ש"ח,
וְאֲנִי עֲכָשׁוּ תְקוּעַ, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתְּפֹטֵר מִהַצָּרָה הַזֹּאת.

רְאֵה לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל מִיּוֹנֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַד
הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְנִזְכָּרָה לְרְאוֹת הַצְּלָחָה גְּדוֹלָה בְּקַהֲלָתֵנוּ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר מְשֻׁפָּטִים, כ"ה שְׁבֻט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מָאד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מָאד מָאד אָנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּעֲשֶׂה הַיּוֹם כָּל מִיְנֵי מְאַמְצִים,
שְׁיִתְחִילוּ לַעֲבֹד, כִּי עוֹד שְׁבוּעַ תִּהְיֶה וְעֵדָה וְכו', וּמִי יוֹדֵעַ כַּמָּה זְמַן
זֶה יִלְךְ, וּבֵינֵינוּ אֲנִיחָנוּ מְאַבְדִים זְמַן, כִּי חָבַל עַל כָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה
וְכָל רִגַע מִמֶּשׁ, כִּי הוֹלֵךְ לִי בַחַיִּים לְבָנוֹת אֶת הָאוֹלָם שְׁמֵחוֹת, וְאֶת
בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְלִכֵּן תַּעֲמֹד עַל זֶה שְׁהַיּוֹם יַעֲבֹדוּ.

וְכֵן רְאֵה שֶׁהַעוֹרֵף-דִּין יַעֲשֶׂה אֶת מְלֹאכְתּוֹ, כִּי אַחֲרַת מָאד מָאד
יִהְיֶה קָשָׁה לִי לְבוֹא וְכו', וּמִסְפִּיק סְבִלְתִּי בַחַיִּים, וְמָה אָנִי צָרִיךְ עוֹד
פְּעַם לְסַבֵּל וְכו'.

וְכֵן רְאֵה לְסֹדֵר לִי אֶת הַכְּרִטִּים טִיסָה. הֵן אָמַת שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁאֲנִי
מְעַמִּים עָלַיךְ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה דְבָרִים, עִם כָּל זֹאת אַתָּה עוֹשֶׂה אֵת
חֶסֶד, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁאֲזַכֶּה לְשֵׁלֵם לְךָ חֲזָרָה חֲטִיבָה מוֹל
חֲטִיבָה.

רַק חֲזוּק וְאַמֶּץ, וְסוּף כָּל סוּף אַחַר הַרַע יְבוֹא הַטּוֹב, וְעוֹד נִסְפָּר
אֶת זֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר מְשֻׁפָּטִים, כ"ה שְׁבֻט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַפְּדִיּוֹן, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

שְׂיִמְתְּקוּ הַדֵּינִים מִמֶּךָ וּמִכָּל מִשְׁפַּחְתְּךָ, וּתְסַפֵּר לִי תָמִיד בְּשׁוֹרוֹת
מִשְׁמָחוֹת.

אֲנִי מִתְפַּלֵּל בְּעֵבֹר אָבִיךָ, גֵּרוֹ יְאִיר, שְׂיַעֲבֹר אֶת הַנְּתִיחַ בְּקִלּוֹת,
וַיְהִי בָרִיא, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂיַחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה כָּל
הַמִּשְׁפָּחָה, וַיְבֹאוּ לַגּוֹר בְּיַבְנָאֵל.

הַעֲקֹר תַּחֲזֹק אֶת עֲצָמֶךָ בְּמִדַּת הַשְּׂמִימָה, כִּי מִה שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל
בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק מִחֲמַת חֲסְרוֹן הַשְּׂמִימָה, וְרַבְּנוּ ו"ל אָמַר
(לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'): לָמָּה אָדָם רָחוּק כָּל-כָּף מִהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא? מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא לֹא בְּשִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לַהֲיִוֹת
בְּשִׂמְחָה, וּכְשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, אִזּוֹ הַכֹּל טוֹב וַיִּפֶּה.

רְאֵה לְהַתְּבוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵן תִּרְגֵּיל אֶת
עֲצָמֶךָ לְגֵרֶס בְּגֵרֶסָא דִּיקָא מְשֻׁנִּיּוֹת, וּבְכָל יוֹם תִּגִּיד כַּמָּה פְּרָקִים
מְשֻׁנִּיּוֹת מִהַהֲתַחֲלָה, וְאִזּוֹ תִּרְגִּישׁ אַחֲרַת לְגַמְרִי, כִּי הַלְמוּד מִשְׁנָה הוּא
מְזוּן לְנִשְׂמָה, מִ'שְׁנִי'ה' אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָה', אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׁזוּכָה לְגֵרֶס
הַרְבֵּה מְשֻׁנִּיּוֹת בְּכָל יוֹם, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שעז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קִדְשׁ לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיִיה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְּךָ הָאֶרֶךְ, וּמֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת אֶת הַטוֹב
מִכֶּם.

כָּל דְּבַר קָטָן שֶׁרַק עוֹשִׂים בְּשִׁבִיל הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ, זֶה דְּבַר מְאֹד

אָשׁר   כּוּ שׁעָה   בְּנַחֵל   רַעַז

מְאֹד חָשׁוּב, וְאֲנִי מְאֹד מְעֲרִיף אֶת זֶה, וְעַל-כֵּן תִּמְשִׁיכִי לַעֲשׂוֹת
רַק טוֹב בְּקִהְלָה, וְתִמִּיד תִּחְשְׁבִי מַחְשְׁבוֹת אֵיךְ יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ
בְּקִהְלָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר שְׂבָאָמֶת וְנִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוּ שׁעָה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר מְשֻׁפְּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיִיה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּיָתֶר שְׂאֵת וּבְיָתֶר עֹז, לְחַנּוּף אֶת הַבְּנוֹת שְׁלָנוּ
בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת, וְאֲנִי אֲשַׁתְּדֵּל לְהִתְחִיל לְשַׁלַּח לָכֶם "סֵפֶר-הַמִּדּוֹת",
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁנִצְלִיחַ לְהַחֲדִיר בְּבָנוֹת מִדּוֹת טוֹבוֹת,
שְׁנֵה הָעֵקֶר — אִם מַחֲדִירִים בְּבָנוֹת מִדּוֹת טוֹבוֹת, כְּשֶׁהֵן עֹדִין בְּגִיל
צָעִיר, זֶה יִשָּׂאֵר אֶצְלָן לְכָל הַחַיִּים, הָעֵקֶר מֵה שְׂרָצִיתִי, שְׂבִכְתָּה שְׁלָךְ
יִלְמְדוּ הַרְבֵּה בְּעִנְיַן פְּשׁוּתֵי הַמֵּאֲכָלִים — בְּשֶׁר וְחֵלֶב וְכוּ', וְאֵיךְ
לְהַכְשִׁיר וְכוּ', וְאֵיךְ לְהַפְרִישׁ חֵלֶה וְכוּ', כָּל הַהִלְכוֹת שְׂבָנוֹת גְּדוּלוֹת
תְּצַטְרַכְנָה לְדַעַת אַחֲרֶיךָ שֶׁהֵן תַּתְּחַתְּנָה, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הָעֵקֶר רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד
טוֹב מִזֶּה, לְהַכְנִיס בְּעִצְמוֹ תִּמִּיד אֲמוּנָה, וְלִהְיוֹת כְּלֶכֶף מְלֵא עֵם
אֲמוּנָה, עַד שְׁיִכּוּלִים לְהַחֲדִיר אֶת זֶה גַּם לְאַחֲרִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַצְלִיחִי וְרַכְּךָ תִּמִּיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שעט.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשנ"ח.

שלום רב אֵל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אין מלים בפני להודות לך על החסד שאת עושה עמי, שאת מחנכת את הבנות, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתחדירי בהן אמונה פשוטה ומדות טובות, כי זה העקר, העקר שיהיה שתוף פעולה בין המורות, וכלן תהיינה מאחדות ביחד, ועל קטב אחד — אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, לינדע ולהודיע ולהודע, אשר רק הוא ברא אותנו, ורק אליו אנחנו צריכים לברח, וכשנחדיר את זה בבנות, אז נצליח כל ימי חיינו.

אתן צריכות להתאחד יחד באמונת חכמים, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכן, שכל המורות תהיינה משתפות בכל הכתות יחד, ובזה תצלחנה מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליחי ורובך תמיד.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו שפ.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר משפטים, כ"ה שבט ה'תשנ"ח.

שלום רב אֵל ... תחיה.

מקדם הבן שלך גסה פעמים לשלח לך פקס, וכנראה שהנחת את השפופרת, אז אני שולח את זה דרך ידידנו ... גרו יאיר.

אַשֶׁר   כו שפא   בַּנְחַל   רעט

אודות השדוף, אָנִי מְאֹד מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, וְתִהְיֶינָה בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת לְבַת שְׁלֹךְ, רַק רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוּלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הַרַע יָבוֹא הַטּוֹב, וְעוֹד תִּרְאֵי הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הִיָּה טוֹב מְאֹד, אִם תִּהְיֶי בְּקֶשֶׁר עִם ... גְּרוּ יְאִיר, שֶׁהוּא מוֹלִיךְ אֶת כָּל הָעֲנָנִים, וְהוּא אִישׁ מְאֹד מְסַדֵּר עִם כָּל הַפְּתוּבוֹת וְהַטְּלָפוֹנִים, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּצַלִּיחוּ מְאֹד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ וְדַרְכְּכֶם תָּמִיד.

אָנִי מְקַנֶּה מְחַר לְסַדֵּר לְבֵן ... גְּרוּ יְאִיר, אֶת הַפְּרָטִים לְנִסְעַ לְרֵאשׁ-חֹדֶשׁ נִיסָן.

הַמֵּאחַל לְכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסַדֵּר מִשְׁפָּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד הַצְּטַעַרְתִּי לְשִׁמְעַ מֶה שֶׁהוּא עֹשֶׂה, לְדַעַתִּי, לֹא כְּדַאי לְתַת לוֹ יוֹתֵר דְּרִיסַת רִגְלֵ בְּתוֹךְ בֵּית-הַמְדַרְשׁ, כִּי אִם אָדָם מִתְפַּרַע כָּל-כָּף, הוּא אֵינוֹ שׂוֹךְ אֶצְלָנוּ לְגַמְרֵי.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! הַהִכָּרַח לְסַבֵּל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, מֶה לַעֲשׂוֹת? עֲוֹנוֹתֵי גָרְמוּ לִי אֶת כָּל זֶה לְסַבֵּל תָּמִיד קְלָלוֹת חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין מֵאֲנָשֵׁי דְלֹא מַעֲלִי.

אָנִי מְאֹד רוֹצֶה שְׁיִקְחוּ אֶת הָעוֹרֵף־דִּין הָעַרְבִי לַפֶּתַח תֵּיק נִגְדַּד ... כִּי יוֹתֵר טוֹב לִהְיוֹת מִתְקִיף מֵאֲשֶׁר נִתְקַף.

פְּתַבְתִּי לְ... גֵרוֹ יְאִיר, שְׁיִסְדֵּר עוֹד הַיּוֹם אֶת הָאֵטוֹם וְכוּ', וְגַם לְשַׁפֵּף עֶפֶר, כִּי בַיּוֹם רֵאשׁוֹן הִבָּא תִהְיֶה הַנְּעֻדָּה, וְאִם לֹא נִגְמַר עִם זֶה, בְּיָדָאִי לֹא נִקְבַּל הַתֵּר, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַזְדַּרֵּז תַּכְּף־וּמְיָד, וְלֹא לְדַחֵף אֶת זֶה מִיּוֹם אֶל יוֹם.

הָיִוֹת שֶׁ... גֵרוֹ יְאִיר, כָּל־כֶּף מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר כָּל עֲנִינֵי הַקְּהֵלָה, כְּדָאִי לְשַׁלֵּם לוֹ דָּלֶק מִלְּבַד הַשָּׂכָר, כִּי הוּא עֵמֶל כְּרֵאוֹי, וְעוֹזֵר לִי בְּכָל הַבְּחִינּוֹת שֶׁל הַקְּהֵלָה, וְיַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁיִכַּנֵּס שְׁפַע, שְׁנוּכַל לְתַת לְכֻלָּם מִשְׁכָּרַת שְׁלֵמָה.

הָעֶקֶר רֵאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׁנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מִשְׁמַחוֹת.

הַמֵּאֲחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שפב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קַדְשׁ לְסֵדֵר מִשְׁפָּטִים, כ"ה שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַבְּדִיקוֹת וְכוּ', כָּכָר אָמַר הַחֲכָם: אִם לֹא יוֹעִיל לֹא יִזְיַק, וְעַל־כֵּן אַתָּה יְכוּל לַעֲשׂוֹת אֶת הַבְּדִיקוֹת, וְיַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁהַכֵּל יֵצֵא בְּטוֹב.

אַתָּה צְרִיף לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, וּלְחַזֵּק אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר: סִגְלָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ — לְחַזֵּק אֶת אַחֲרִים, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵינוּ (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כו), וְרֵאוּי לְךָ לְלַמֵּד אֶת הַמֵּאֲמָר הַזֶּה, שֶׁהוּא מְאֹד מְאֹד נִפְלָא, עֵינֵי שָׁם.

אָשֶׁר   כו שפג — כו שפד   בְּנַחֵל   רפא

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד, וּתְבַשֵּׁר לִי
בְשׂוֹרוֹת מִשְׁמַחוֹת.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ו שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיַעֲזֹר לָכֶם, שְׁבַתְכֶם
תְּתַקַּבֵּל בְּסִמְיָנְךָ, וְאַתֶּם לֹא צָרִיכִים לְדַאֵג, תְּהִלָּה לְאֵל, בְּתַכֶּם הִיא
בַּת מְצַלַּחַת, וְלָכֵן מַה לָּכֶם לְדַאֵג, בְּאִיזוֹ כְּתָה בְּסִמְיָנְךָ בּוֹדְאֵי יִקְבְּלוּ
אוֹתָהּ, הָעֶקֶר צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁהִבַּת
תַּצְלִיחַ בְּלִמּוּדִים וּבְרוּחַנִיּוֹת, וְכֵן תְּבַקְשִׁי הַרְבֵּה בְּהַדְלָקַת הַגְּרוֹת,
שְׁהִלְדִים יִתְחַתְּנוּ בְּגִיל צְעִיר, וְאֵל תְּתַפְּעֵלוּ מִשׁוֹם בְּרָיָה שְׁבַעוֹלָם,
וְזוֹ כֹּל הַהַצְלָחָה — שְׁזוֹכִים לִילְדִים קְדוֹשִׁים וְטַהוֹרִים, וְתִרְאוּ
שְׁתַּחֲוֶיָה לָכֶם סְבִלְנוֹת לִילְדֵיכֶם, וְתַחֲדִירוּ בָהֶם אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְסִפּוּרֵי צְדִיקִים, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

שְׁלַחְתִּי לְךָ כַּמָּה מִכְתָּבִים, כְּדֵי לְשַׁבֵּץ אֶת זֶה הֵיכֵן שְׁצָרִיכִים.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ו שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מאחר שְקָרָה מֵה שְקָרָה, שְהַגְבֵרָא אֵלִימָא כָּל-כָּף הַתְפָּרַע
בְּשֵׁבֶת, אָנִי אוֹסֵר עָלֶיךָ אֶת הַדְרִיסֵת רַגְלֵךְ בְּבֵית-הַכְּנֻסֶת, כִּי מִסְפִּיק
לָנוּ צְרוּת מִבְּחוּץ, מִהַסֵּמ"ף-מ"ם הַרְשָׁע, יִמַח שְמוֹ וְזָכְרוּ, מֵה אֲנַחְנוּ
צָרִיכִים גַּם בְּפָנִים, עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָנוּ תְרוּץ הַכִּי טוֹב לְהַרְחִיקוּ מִמֶּחְנֵנוּ
פַּעַם וּלְתַמִּיד, כִּי אִם הוּא כָּבֵר מְקַלֵּל וְכוּ' וְכוּ', אַז אֵין לוֹ שׁוּם
דְרִיסֵת רַגְלֵךְ, וְתַעֲמֹד עַל זֶה חֲזֹק.

רֵאָה לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים בְּעוֹלָם, סוּף כָּל סוּף הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא עוֹר לְךָ בְּנִסִּים נִגְלִים, נִסִּים כְּאֵלוֹ, שְׂאִין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר
כָּלֵל, שְׁזָכִיתָ לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים שְׁלֶךְ, וּמִמָּשׁ הִיָּה נִסִּי נִסִּים, אֲצֵל כָּל
בֶּן וְכָל בַּת, וְזָכַר אֶת הַנִּסִּים שְׁעָשָׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם, וְתַמִּיד צָרִיכִים לְזָכַר אֶת הַנִּסִּים נִגְלִים הַלְלוּ, וְאִם אָדָם זוֹכֵה
לְזָכַר בְּנִסִּים, וּמוֹדָה וּמִשְׁבַּח וּמְהַלֵּל אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא
רוֹאֶה עוֹד נִסִּים, וְכֵן בְּרוּךְ הַשֵּׁם, מְכַלּוּם זְכִיתָ, שְׂיֵשׁ לְךָ בֵּית וְדִירָה,
וְעוֹד תּוּכַל לְמַכּוֹר לְמַטָּה אֶת הַדִּירוֹת, וְסוּף כָּל סוּף תִּצְאָ מְכַל
צְרוּתֶיךָ וְחֻבוֹתֶיךָ.

נָא וְנָא תִקְבַּע אֶת עֲצָמֶיךָ בְּלִמּוּד גְּמָרָא, עַל-כָּל-פָּנִים דִּי אָחֻד
בְּיוֹם, שְׁהוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחֲזַק בְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר תְּרוּמָה, כ"ו שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תַחֲיָה.

מִסְרוּ לִי שְׁחַפְשֵׁת אוֹתִי, וְשַׁאֲלֵת רְשׁוֹת אוֹדוֹת הַבְּנוֹת אִם הֵן
יְכוּלוֹת לְנִסֵּעַ לְטִיּוֹל וְכוּ', בְּוֹדָאֵי אַתָּן יְכוּלוֹת לְנִסֵּעַ לְטִיּוֹל, וְזֶה דְבָר
גָּדוֹל מְאֹד, אֲבָל דַּעַת לְנַבּוֹן, שְׁצָרִיכִים לְקַחַת גַּם כַּמָּה מְבַגְרִים, כְּדִי

לשמר על הבנות, והקדוש-ברוך-הוא ישמר אתכן על כל הדרך, כי בעתים הללו צריכים שמירה.

העקר ראוי להחזיר בבנות תמיד אמונה ברוחה ומזככת, כי היסוד בחיים הוא אמונה, ואני מאד מאד מקווה להקדוש-ברוך-הוא, שתראו את הפרות, ואין עוד ספוק יותר גדול מזה, שזוכים לראות את הפרות, מה שמשקיעים בבנות, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לך הצלחה גדולה מאד, ותמיד תבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו שפו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ... ו... שיחיו.

ראו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ותמיד תזכרו, אשר האדם בזה העולם מאד מסכן, ויש עליו דינים, וכן על הילדים, וכשהצדיק רואה על האדם דינים, אז ההכרח להמתיק את הדינים, ולפעמים ממתיקים את הדינים על-ידי בזיונות וכו', ואף שבזיונות מאד מאד קשה לקבל, עם כל זאת הרבה יותר טוב לקבל בזיונות מאשר לאבד, חס ושלום, בין או בת, חס ושלום, ומי שרואה מרחוק, מבין שהדבר אינו פשוט, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לכם אמונת חכמים, וימתקו ממכם כל הדינים, כי אין אתם יודעים מה היה נגזר עליכם, הקדוש-ברוך-הוא ימתיק ממכם כל הדינים, ויהיו לכם ילדים בריאים חיים וקיימים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו שפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ו שְׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידֵי ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לְךָ, הַבְּחוּר הוּא יְהִלּוּם, וְהוּא מְאֹד מְרָצָה מִהַשְׁדוּף, וְתֹאמַר לְבִתְּךָ, שֶׁהַזְּמַן הוֹמָה וּפְנִיחַ וְכוּ', וְהִנֵּה כָּבֵד יַעֲמִדוּ פִּתְחַת הַחֲפָה, וְעַל-כֵּן תִּכְתֹּב-מִיָּד אַחֵר חַג הַפֶּסַח הַיָּא יְכוּלָה לְהַשְׁאֵר בְּפִית וּלְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכוֹת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַצְלִיחַ דְּרָכָם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

מָה אָמַר לְךָ! הַלּוֹאֵי שְׁהִיוּ אֲנָשִׁי שְׁלוּמָנוּ מְעַרְיָכִים אֶת כָּל הַיְגִיעָה וְהַטְרָחָה שְׁאֲנִי מַתְיַגֵּעַ וְטוֹרַח בְּשִׁבְלִים, וְעוֹד מְקַבֵּל חֲזָרָה בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין וְכוּ', צַר לִי מְאֹד מְאֹד ...

מָה אָמַר לְךָ! כּוֹאֵב לִי מְאֹד מְקָרִים מוֹעֲזָעִים כְּאֵלוֹ, וְתִרְבֵּה פְעָמִים אֲנִי אוֹמֵר לְנַפְשִׁי, מָה לִי וּלְכָל הַצָּרָה הַזֹּאת.

מָה אָסַפְר לְךָ! הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ יוֹדֵעַ אֶת שְׁכֻרוֹן לְכָבִי, אִף רַק אֵלָיו בְּטַח לְבִי, "מִי לִי בְשָׁמַיִם" — אִף אֶחָד, "וְעַמְּךָ" — וּכְשֶׁאֲנִי נִמְצָא עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, "לֹא תַפְצְתִּי בְּאַרְצִי", כָּבֵד אֵינִי חֲפֵץ בְּאַרְצִיּוֹת, וְדו"ק.

כְּפִי הַנְרָאָה אֲנִי בָּא בְּיוֹם שְׁנֵי הַבָּא, וְאֲנִי כָּבֵד נוֹסֵעַ חֲזָרָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְכוּ'.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שפּח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל הָעוֹרְף־דֵּיךְ ...

מֵאֵד אָנִי שְׂמַח שֶׁתְּלַמִּידֵי מְמַלִּיצִים עֲלֶיךָ, שְׂאֵתָה תִּהְיֶה שְׁלִיחַ
טוֹב לְהַצִּיל עֲשׂוֹק מֵעֲשָׂקוֹ, הַקְּבֵלֵן ... בְּרַח לִי בְּאִמְצַע הָעֲבוּדָה עִם
מְאֵתִים שְׁלוֹשִׁים וְחֲמֵשָׁה אֶלֶף ש"ח, שְׁזָה הִיָּה הַקּוּמָה הַשְּׁנֵיָה,
שְׁהִיְתָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת גְּמוּרָה, מְלַבֵּד שְׁנַתִּי לּוֹ עוֹד מֵאָה אֶלֶף דּוֹלָר,
וְזֶה עַל חֲשָׁבוֹן שֶׁל כָּל הַבְּנֵיָה עַל מְנַת שְׁיִזְדָּרוּ בְּעֲבוּדָתוֹ, וְהוּא אֵף
פְּעַם לֹא הוֹצִיא לִי חֲשָׁבוֹן עַל זֶה, וְכֵן אֵת כָּל הַסְּכּוּם שְׁנַתִּי לּוֹ,
שֶׁהוּא כֵּן רָשׁוּם עַל זֶה בְּחֻתִּימַת יָדוֹ, עַל סֵף מְאֵתִים שָׁשִׁים וְשִׁבְעָה
אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וְשְׁלוֹשָׁה דּוֹלָר, וְלְבִסּוֹף פָּשַׁט אֵת הַרְגָּל
וּבְרַח עִם הַכֶּסֶף, שְׁזָה כֶּסֶף צְדָקָה שֶׁל עֲנִיִּים, וְהוּא אִמְלַל אוֹתִי, וְלִכֵּן
אָנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שְׁתִּרְאֶה לְהַכְנִס בְּתַמוּנָה, וּבְזִכּוֹת זֶה שְׁתַּעֲזֹר לִי
לְהַחֲלִץ מִמֶּנּוּ, יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁיִהְיֶה לְךָ וּלְאִשְׁתְּךָ
בְּרִיאוֹת, וּפְרֻנְסָה בְּרוּחַ, וְתִדַּע לְךָ, שְׁאָנִי חֵי רַק עִם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא, וְאָנִי בְּטוֹחַ בְּמַלְיוֹן אַחִוִּז, מִי שְׂרַמָּה אוֹתִי וְגִנֵּב מִמֶּנִּי אֵת הַכֶּסֶף,
הוּא יִשְׁלַם בְּגוּפוֹ וּבְחַיָּיו, כִּי לֹא יִמְחַל לוֹ אֱלֹקִים עַל זֶה.

אָנִי מֵאֵד מְקוּהָ, שְׂאֵתָה תִּהְיֶה שְׁלִיחַ טוֹב, וּבוֹא תְּבוֹא עַל שְׂכָרְךָ
מֵאֵל עֲלִיוֹן.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שפּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... גְּרוֹ יֵאִיר.

אָנִי מֵאֵד מִבְּקֶשׁ מִמֶּךָ סְלִיחָה, שֶׁהֵעֵרְתִּי אוֹתְךָ אֶתְמוּל וְכוּ',
פְּשוּט אֶצְלָנוּ הִיָּה אַחַר הַצְּהָרִים, וְלֹא שִׁמְתִּי לֵב שְׂאֲצַלְכֶם זֶה כָּבֵד
אֲמַצֵּעַ הַלֵּילָה וְכוּ'.

כְּדַאי מֵאֵד לֹא לְהִתְחַיֵּב לְעוֹרֶךָ-דֵּינָא כְּסָף, אֲלֵא שְׂיִקַּח אַחֲוִיזִים
מִמָּה שְׂיִגְבֶּה מ... שְׂחִיק טְמִיא.

פֹּה תִקְבַּל מִכְּתָב הֵן בְּעִבּוּר ... תְּחִיָּה, וְהֵן בְּעִבּוּר הָעוֹרֶךָ-דֵּינָא ...

הַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הַתְּחִיָּה, לֹא לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים
וְאִפְּסָן, וְאִפְּלוּ שְׂעוּבֵר עַל הָאָדָם מֵה שְׂעוּבֵר — צְרוּת וְיִסּוּרִים
וּמְרִירוֹת, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לִפְלֵ בְּיֹאֵשׁ וּבְעִצְבוֹת וּבְדַכְאֹן, וְאִם
אָדָם חִזַּק בְּזֶה, אִזּוּ עוֹבֵר אֶת הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאִנִּי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעִדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שצ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... שְׂיִחִיו.

כָּבֵד קִבְּלִיתִי מִכֶּם כָּל-כַּף הַרְבֵּה מִכְּתָבִים, אֲבָל אֲנִי מִבְּטִיחַ לָכֶם,
שְׂאִינִי שׁוֹכַח מִהַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים, שְׂאֵתֶם גּוֹמְלִים עִמִּי, וְאֲנִי מִבְּטִיחַ
לָכֶם, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנוּ תְּצַלִּיחוּ,
וּבְכֹזְבוֹת זֶה שְׂאֵתֶם פּוֹעֲלִים בְּעִבּוּר בְּנִין בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, יַעֲזוּר לָכֶם
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁכָּל הַיְלָדִים יִהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים,
וְתַעֲלוּ תְּמִיד מֵעֵלָה מֵעֵלָה.

מִדֵּי פַעַם בְּפַעַם רְאוּ לְבָרוּחַ אֵל הַצִּיּוֹן שֶׁל הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ,
וְתִשְׁפְּכוּ שֵׁם אֶת לְבָבְכֶם, כִּי רַבְּנוּ ו"ל הַפְּלִיג מֵאֵד בְּמַעֲלַת תְּפִלַּת

אֲשֶׁר   כּוּ שְׂצָא   בְּנַחַל   רְפוּז

הַנָּשִׁים, וְאָמַר, שֶׁהַתְּפִלָּה שֶׁל הָאִשָּׁה, עוֹשֶׂה רָשָׁם גְּדוֹל בַּשָּׁמַיִם,
וְאֲשֶׁרִי הָאִשָּׁה שֶׁתְּמִיד מִתְּפַלֵּלָת אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוּ שְׂצָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת שְׂאֵת שׁוֹאֵלָת בְּעֵנִינְ הַטְּבַעַת וְכוּ', פְּשׁוּט כְּשֶׁבֵּת יִשְׂרָאֵל
שֶׁהִיא רִוְקָה הוֹלְכַת עִם טְבַעַת, זוֹ סִכְנָה גְּדוֹלָה, שְׁלֹא יָבוֹא אֶחָד
וַיִּגִּיד: הֲרִי אֶת מְקַדְּשֶׁת לִי בְּטְבַעַת זוֹ וְכוּ', כִּי אֲזוּ יוֹצֵא מִזֶּה קְלָקוּל
גְּדוֹל מְאֹד, וְעַל-כֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַפֵּיד, שֶׁבֵּת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי שֶׁהִיא
מִתְחַתֶּנֶת, שְׁלֹא תִלָּךְ עִם טְבַעַת.

רְאִי לֹאִי בְּכָל יוֹם "יוֹם תְּהִלִּים", כִּי הַתְּהִלִּים נֶחְלַק לִימֵי
הַשְּׁבוּעָה, וְאֲשֶׁרִי הֵבֵת שְׁזוּכָה לְסִיִּים בְּכָל שְׁבוּעָה סֵפֶר תְּהִלִּים, וְאֲזוּ
תְּפַעַל לְעֶצְמָה הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת, כִּי בְּאַמַּת צָרִיכִים הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת בְּזֶה
הָעוֹלָם לְהַצְּלִיחַ בְּחַיִּים.

רְאִי לְקִנּוֹת לְעֶצְמֶךָ שֵׁם טוֹב, וְלֹא תִתְחַרְטִי.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי דְרָכְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאַזְכֶּה
לְרֵאוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָתְךָ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק וּלְהִיּוֹת תְּמִיד שְׂמֵחָה וְעֲלִיָּה, וּתְצִיִּיתִי לַמּוֹרוֹת, וּתְשַׁתְּדְּלֵי לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּדִים, וּתְצַלִּיחֵי לְעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה, מֵה טוֹב וּמֵה גָּעִים, אִם בֵּת יִשְׂרָאֵל כְּשִׁזְזָה לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם 'יוֹם תְּהִלִּים', כִּי הִתְהַלִּים נִחְלַק לְשַׁבְּעָה יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְאַשְׁרֵי הַבַּיִת שִׁזְזָה לְסִיִּים בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים.

גַּם תִּלְמָדִי הַרְבֵּה "סֵפֶר-הַמִּדּוֹת", כִּי הַמִּדּוֹת הֵן עֶקֶר הָאָדָם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי דְרַבְּךָ תְּמִיד.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׂמֵחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְמַיֵּד בְּ"סֵפֶר-הַמִּדּוֹת", כִּי הַמִּדּוֹת הֵן עֶקֶר הָאָדָם, וְרַבְּנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה הַרְבֵּה בְּ"סֵפֶר-הַמִּדּוֹת", וְנִקְנָה לְעֲצֻמְנוּ מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יַעֲזֹר, שֶׁתִּקְנִי לְעֲצֻמְךָ שֵׁם טוֹב, שֶׁזֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְלֹא תִתְחַרְטִי.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי

אֲשֶׁר   כו שצד — כו שצה   בַּנְחָל   רפט

שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדֶךָ, שְׁתַּצְלִיחֵי בְּחַיֶּיךָ, וְתִהְיֶה לְךָ תְּמִיד
שְׂמֵחַת הַחַיִּים.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁלֹא תִתְחַיֵּב לְעוֹרֶךָ-דֵּינָן, כִּי הַכִּיס רֵיק
וַאֲיֵן בּוֹ, וַיּוֹתֵר טוֹב שְׁיִקְבֹּל אַחֲוִיזִים מִמֶּה שְׁיִפְדֶּה אֶת הַטְּשָׁעִקִים.

רְאֵה שְׁיִגְמְרוּ הַיּוֹם אֶת הָעֲבוּדָה, כִּי חָבֵל עַל כָּל יוֹם, זֶה כְּבוֹד
יוֹם שְׁלִישִׁי מְחַר, וְהוֹעֵדָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְאִם אֲנַחְנוּ
לֹא נִזְדַּרְזוּ — אוֹי וְאֲבוֹי לָנוּ, עוֹד פֶּעַם יִהְיֶה דְחוּי, וְהַחֲכָם עֵינָיו
בְּרֵאשׁוֹ וְכוּ' וְכוּ'.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדֶךָ, שְׁתַּצְלִיחֵי דְרַכְּךָ תְּמִיד, וְתַעֲזֹר לִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו שצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל ר' ... גֵּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּמְשִׁיךָ לְהַחֲזִיק אֶת הַקְּהֵלָה שְׁלָנוּ
בְּתוֹר גִּבְאֵי, וַיַּעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְכֶּה לְקְהֵלָה קְדוּשָׁה, קְהֵלָה
מְגִבֶּשֶׁת בְּאַחֲדוּת אַחַת, וְתִשְׁמַר מְאֹד שֶׁ... לֹא יִתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל הַד' /
אַמוֹת שֶׁל בֵּית-הַכְּנֶסֶת, כִּי מִסְפִּיק סְבִלָנוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַשָּׁנִים, וְעַכְשָׁו

שִׁילָךְ מֵהֵיכָן שָׁבָא, וְאֶפְלוּ בַּמִּקְוֵה, שְׁלֵא יִכְנַס בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֹּן, כִּי אִם אָדָם מִתְנַהֵג כָּךְ, אֵין לוֹ מְקוֹם בְּד' אֲמוֹת שְׁלָנוּ, וּתְהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ קְהֵלָה מְאֹד מְאֹד יָפָה, שְׁאֵין לָנוּ מֵה לְהִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁבָעוּלָם.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתִּכְרִיז תָּמִיד בֵּין אֲנֹשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁיָבֹאוּ לְעִזְרָתִי, כִּי קָשָׁה לִי מְאֹד מְאֹד הָעֵל הַקָּשָׁה הַזֶּה שֶׁל בְּנֵי־בֵית־הַמִּדְרָשׁ וְכוּ', וְהִרְשַׁע הַזֶּה אֲמַלֵּל אוֹתִי לְגַמְרִי, שְׁבָרַח עִם יוֹתֵר מִרְבַּע מִלִּיּוֹן ש"ח, שְׁהִיָּה אָמֹר לְהֵיוֹת עַל הַשְּׁבוּן הַקּוֹמָה הַשְּׁנֵיָה, וְהוּא בָּרַח בְּאֲמֻצַּע הָעֵבוּדָה, וְגַם מֵה שְׁנַתְּנוּ לוֹ, הִיָּה כְּכֹר הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֵּה שְׁהִיָּה צְרִיף לְקַבֵּל, הַקְּצוּר הוּא בָּרַח אַחֲרֵי שְׁקַבֵּל מֵאִתְּנוּ יוֹתֵר מִרְבַּע מִלִּיּוֹן דּוֹלָר, וְאֲנִי אֲנָא אֲנִי בָּא, כִּי הִלְחִץ זוֹ הַדְּחַק, הוֹרְסִים לִי אֶת כָּל הַחַיִּים, וְאֲנִי רוֹאֶה שְׁלֵא אוּכַל לְעַמֵּד בְּהַצָּרָה הַזֹּה, כִּי הֵלֵב שְׁלִי מִתְפּוֹצֵץ מְרַב צַעַר, וְכֵן תִּרְאֶה לְטַכֵּס עֲצָה עִם אֲנֹשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אֵיךְ הֵם יְכוּלִים לְעֹזֵר לִי וּלְהוֹרִיד מִמֶּנִּי אֶת הַנְּטֵל הַקָּשָׁה הַזֶּה, וְאֶהְיֶה לְךָ אֶסִיר תּוֹדָה בְּעֵבוֹר זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שְׁצוּ.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת הַבַּת שְׁנַעְלָמָה וְכוּ', לְדַעַתִּי יֵשׁ חֲשַׁד גָּדוֹל מְאֹד, אִם הִיא לֹא נִפְלָה בְּאֵיזָה פַח שֶׁל אֵיזוֹ כַּת, יִמַּח שְׁמֵם, וְזֶה בְּרוּר, כִּי אִם הִיָּתָה לָהּ נְטִיָּה לְלַכֵּת אֵל אֵיזוֹ כַּת, בְּטוֹחַ שְׁהֵם הָעֲלִימוּ אוֹתָהּ. וְלִכֵּן הָעֲצָה הַיְחִידָה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁיִחְדִּיר בָּהּ רוּחַ טְהוֹרָה, וְטוֹב לְשַׁתֵּף גַּם אֶת פְּעִילֵי "יָד לְאַחִים" אוֹ "לֵב לְאַחִים", שְׁהֵם מִתְמַצְאִים בְּדָבָר זֶה, לְמַצֵּא יְלָדִים הָאֲבוּדִים בֵּין הַכְּפוֹת שֶׁל הָעֵבוּדָה זָרָה, וּמְפָל

זֶה רוֹאִים אֶת רִשְׁעַת הָעַרְב־רַב, שְׁלֹא אִכְפַּת לָהֶם שְׁיִגְזְלוּ אֶת הַיְלָדִים, הָעֵקֶר לְנִתְקֹת אוֹתָם מִהַיְהוּדוּת, וְהַלְוִאי שְׁיִתְחִילוּ לְשִׁמְעַע בְּקוֹלִי, לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צְעִיר, כְּדֵי שֶׁהַהוֹרִים לֹא יָבוֹאוּ לְיַדִּי מִצָּב כְּזֶה, וְרַבִּים חָלְלִים הִפִּיל הַדְּבָר.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ בְּחַיֵּיכֶם, וְתָרוּוּ רַב נַחַת מִיַּלְדֵיכֶם.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוּ שׁצז.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִמֶּךָ, וּבִפְרָט שְׁזִכִּיתָ לְהִיּוֹת אֶצְלִי שְׁעַר הַשָּׁמַיִם, וְשֵׁם בְּקִשְׁתָּ רַחֲמִים רַבִּים עַל עֲצָמְךָ וְעַל יַלְדֶיךָ וְכוּ' וְכוּ'. מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! אֵין בְּזֶה הָעוֹלָם עֲצָה אַחֲרָת, אֶלֶּא לְכַרֵּחַ אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְרַק הוּא הַכֹּתֶבֶת, וְאֵף שְׁרוֹאִים שְׁבִין כָּף מִתְפַּלְלִים, וְלֹא רוֹאִים שׁוֹם יִשׁוּעָה וְכוּ', וּבְאֵמַת זֶה הַכֹּל נִסְיוֹן, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: כִּד חָם גְּבַהּ אִיתְהַפִּיף, כְּשִׁיכְמוֹ רַחֲמֵי יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּתְהַפֵּף מִדַּת הַגְּבוּרָה לְמִדַּת הַרַחֲמִים (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'); וּבְאֵמַת הַכֹּל בְּרַחֲמִים וּבְחֻסֵּד גְּדוֹל, אֶבֶל אֲנַחְנוּ לֹא זוֹכִים לְרְאוֹת אֶת הַחֻסְדִּים וְאֶת הַרַחֲמִים גְּמוּרִים, וּמִבְּקִשִׁים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְכֶּה לְרְאוֹת אֶת הַחֻסְדִּים וְהַרַחֲמִים הַלְלוּ, כְּמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סב): הָעֵקֶר רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִיַּנִּי אֶפְנִים שְׁבַעוֹלָם, לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, בְּפִרְט עֲכָשׁוּ, שְׁנִכְנְסִים יְמֵי הַשִּׂמְחָה, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעִיּוֹת.

בְּנַחַל

כּו שְׂצַח

אֲשֶׁר

רַצַּב

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבִּקְשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דַרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שְׂצַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... שֶׁתְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַ, שֶׁאֵת
חֲוֹזְרֵת לְלַמֵּד אֶת הַבְּנוֹת, וְזוֹ אֶצְלִי שֶׁמְחָה מֵאֵד מֵאֵד גְּדוּלָּה.

בְּיָדָי טוֹב מֵאֵד, שֶׁתְּדַבְּרִי עִם הַמְּפַקְחֹת וְכו', כִּי הִיא אִשָּׁה
יִרְאֵת שָׁמַיִם, וּמְבִינָה אֶת בְּעֵיַת כָּל אֶחָד, כִּי הִיא אִשָּׁה נְבוֹנָה וְחַכְמָה
וְכו'.

לְדַעְתִּי, לֹא כְּדָאִי לָךְ לְזַרֵּק אֶת הָעֵל עַל הָאֵמָא שֶׁתְּחִיָּה, כִּי הִיא
כְּבָר אִשָּׁה מְבַגֶּרֶת, וְאִין לָהּ כַּחוֹת, יַעֲזוּר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁיְהִיָּה
לָךְ שְׁפַע לְשָׁלֵם לְמִטְפְּלוֹת.

רְאִי לְשִׁמְח מֵאֵד עַל נַעַם חֶלְקְךָ, שִׁישׁ לָךְ חֶלֶק בְּחַנוּךָ הַבְּנוֹת.
וְאוֹדוֹת הַהִשְׁתַּלְּמוֹת, תְּגִידִי לְכָל הַמּוֹרוֹת, שְׂאֲנִי מֵאֵד מֵאֵד בְּעַד
זֶה, כִּי זֶה יָבִיא לָכֶם, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ, מִשְׁכַּרְת מֵאֵד טוֹבָה, וְיִהְיֶה
לָכֶם פְּרִנְסָה בְּשִׁפְע.

רְאִי לְחִזֵּק אֶת נְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזוּר
לָךְ, שִׁיְהִיָּה לָךְ רַק טוֹב בְּחַיִּים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו שְׁצַט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מִתְפַּלֵּל תָּמִיד עַל הַיְלָדִים שְׁלֶךְ, שְׂיִהְיוּ בְּרִיאִים, וַיִּגְדְּלוּ
צְדִיקִים וְצַדִּיקָנִיּוֹת, וְתָרוּ רַב נַחַת מֵהֶם.

אֵל תִּפְנְסִי בְּלִחְצִים, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנֶנּוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבְיָדָי תִּרְאִי
יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת. הֶעֱקַר לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְכֵן לְתֵן תּוֹדָה
וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְצָרִיכִים תָּמִיד לְזַכֵּר אֶת נִפְלְאוֹתָיו
יִתְבָּרַךְ שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ, וְעוֹשֶׂה נְסִים נִגְלִים עִם כָּל אֶחָד, וְאֲשֶׁרֵי מִי
שֵׁשׁ לֵב אֶל הַנְּסִים שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו ת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה גִּיּעֵנוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוּ יֵאִיר.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר, אֶת גְּדֹל הַשִּׂמְחָה שִׁישׁ לִי,
שֶׁהַכְּנִסְתָּ אֶת עֲצָמְךָ בְּעִבּוּדַת הַפֶּלֶל, וְאַתָּה עוֹסֵק בְּעִנְיָנִי הַקְּהֵלָה,
וַיַּעֲזֹר לָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּהַיְיָה לָךְ הַצְּלִיחָה מְרַבָּה, וְעוֹד תִּרְאָה
שְׁפַע רוּחָנִי וְשְׁפַע גְּשָׁמִי, שְׂיָבוֹא לָךְ בְּזָכוֹת זֶה, כִּי בְּאַמַּת הַמָּקוֹם

בִּיבְנָאֵל הוּא אֶחָד מִנְפְּלֹאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, מִמֶּשׁ פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת,
כִּי יֵשׁ בּוֹ קִדְשָׁה עֲצוּמָה עַד מְאֹד, וְלֹא בְּחִנּוּם שְׁהִסְמִ"ךְ-מ"ם הַתְּפִשֵּׁט
בְּעֲצָמוֹ כְּאֵן, בְּלֵי שׁוּם לְבוּשִׁים וְכוּ', וְלוֹחֵם נְגַדְנוּ, אֲבָל כְּבֹר לֹא
יִוְעִיל לוֹ שׁוּם דְּבָר, כִּי אֲנַחְנוּ נִקִּים פֹּה לְגִיוֹן שֶׁל מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִחַתָּן אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צָעִיר, וְיִחִיו בְּקִדְשָׁה
וּבְטָהֳרָה.

נָא וְנָא הַדְּבָק אֶת עֲצָמְךָ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ
מִחַיָּה וּמִהוּיָה וּמִקִּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְצָרִיכִים תָּמִיד רַק לְזִכֹּר
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְהִיָּה טוֹב מְאֹד, שֶׁתְּשַׂמַּח אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים
עַל נַעַם חֻלְקָם, עַל אֲשֶׁר בְּנַחַל שָׁם גּוֹרְלָם, שֶׁהֵם גְּרִים כְּאֵן בִּיבְנָאֵל,
שֶׁזֶה מִבְּטַח לְמִי שֶׁיִּגְוֹר פֹּה — שֶׁיְהִיוּ לוֹ יְלָדִים טוֹבִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד ... גִּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שֹׂמַח עַל הַדּוּ"ח שֶׁשִּׁלַּחְתָּ לִּי אוֹדוֹת הַיְלָדִים,
יְעֹזֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֹזְכָה לְגַדֵּל לְגִיוֹן שֶׁל מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יְלָדִים קְדוֹשִׁים וְטָהוּרִים בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, וְשִׁיזְכוּ
לְעֲשׂוֹת סִיּוּם אַחַר סִיּוּם, מִסְּכָתָא אַחַר מִסְּכָתָא, וְזֶה יְהִיָּה חֻלְקָנוּ מִכָּל
עֲמָלָנוּ.

אֲנִי מִקְנֶה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכַתֵּב לְשִׁלְשֵׁת הַהוֹרִים הָאֵלֶּה,
שֶׁהֵם אֲדִישִׁים עִם יְלָדֵיהֶם, וּבְעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ וְנִצְלִיחַ.

רְאֵה לְחִזְק אֶת עֲצָמְךָ בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֵז בְּלִמּוּד תִּינּוּקוֹת שֶׁל
בֵּית רַבֵּן, וּבְכוּדָאֵי יְעֹזֵר לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּקְבַּל עוֹד מְעַט
הַעֲלָאָה בַּמְּשַׁכְּרֵת, וְהִיָּה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּקְבַּל סְמִיכָה וְהַכְּשָׁרַת

אֲשֶׁר   כו תב   בַּנְחֹל   רצה

הַמְלַמְדִים וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי-זֶה תִקְבַּל סְכוּם גָּדוֹל מְאֹד בְּכָל חֹדֶשׁ,
בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ.

הַעֲקָר צְרִיכִים סְבָלָנוֹת, וְכָל מֵה שֶׁהָאָדָם יוֹתֵר סְבָלָן, הוּא מְלַמֵּד
יוֹתֵר טוֹב, וְצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַלְמוּד לִילְדִים מְעַנְיָן, לְהַלְבִּישׁ אֶת
זֶה בְּסִפּוּרִים, וְהַכֵּל בְּאַהֲבָה, לְמַשֵּׁף אֶת לְבָבְכֶם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לִילְדֵיךָ, וְאֲנִי מְבַקֵּשׁ
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ עַל יְלְדֵיךָ שִׁיְהִיו בְּרִיאִים, וְאַתָּה וְאַשְׁתְּךָ תִּרְוּ רַב גַּחַת
מֵהֶם.

הַמְאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תְּמַשִּׁיף לְשַׁלַּח לִי דוּחֹו"ת, וּמִמֶּשׁ תַּחֲיִינִי.

כו תב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשנ"ה.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שִׁיְחִיו
נְצַח.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְכֶם.

לְדַעֲתִי תִקְחוּ אֶת ר' ... לְמוֹהֵל, וְיַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שֶׁהַבְּרִית יִהְיֶה בְּעֵתוֹ וּבְזִמְנוֹ, וְאַזְכֶּה לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַתְכֶם תָּמִיד.

הַעֲקָר תָּמִיד תִּזְכְּרוּ אֶת הַחֲסֵדִים הַגְּדוֹלִים שֶׁעָשָׂה עִמָּכֶם
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַכְשָׁו גַּתֵּן לָכֶם מִתְּנָה — יֵלֵד כָּל-כֶּף חֲמוּד,
יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאֲזַכֶּה תָּמִיד לְהִסְתּוֹכֵב בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם,
וְהֵילֵד הַזֶּה יִהְיֶה צְדִיק קְדוֹשׁ בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, וְתִשְׁמְחוּ עִמּוֹ כָּל יְמֵי
חַיֵּיכֶם.

הַמְאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תג.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי
ש'לומנו היקרים "חסידי ברסלב", הגרים בניבנאל "עיר ברסלב",
הנ"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם הקדוש-ברוך-
הוא, וימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

אחי ורעי היקרים! מאד מאד אבקש אתכם, שתתפללו ותבקשו
רחמים רבים עלי, שאזכה לצאת מכל הצרות והחובות שנקלעתי
בהם, כי אני מרגיש שפחותי נחלשים לגמרי וכו', ואין לי יותר כח
להחזיק מעמד בלחצים כאלו וכו', אשר דבר זה הורס לי
לגמרי את הבריאות, ואני מרגיש אשר פלו כל הקצים וכו', ואף
פעם בחיים לא חלמתי שאגיע למצב שפל ונבזה כזה, ובאמת היה
לי לב נשבר גדול מאד, כי אני לא רואה סוף איך יוצאים מהסכך
הזה וכו', ובדיוק ממול הישיבה היתה שרפה גדולה, וכל הבחורים
עמדו לראות איך שמכבים את האש, ואנשים בכו שאבדו את כל
רכושם וכו' וכו', וכשחזרו הבחורים, ספרתי להם ספור שגזפרתי
מה קרה פעם בעיר ברסלב, שהיתה שרפה גדולה, ונשרפו הרבה
בתים, רחמנא לצלן, לא עלינו, וכל אנשי העיר הלכו להסתכל מה
קרה, וגם מוהרנ"ת ז"ל הלך אל מקום השרפה, וראה איך שיהודי
מחפש בין האפר חתיכות ברזל וכו', בריח וכו', חתיכות עץ,
שיכולים עדין להשתמש בהם, ולקטם ביחד, ובכה, ושאל אותו
אחד: למה לך את כל החפוש שאתה מחפש וכו'? ענה ואמר: אף
שאני בצער גדול מאד, שנשרף כל ביתי, עם כל זאת עדין יש
בדעתי לכנות בית חדש. וכששמע זאת מוהרנ"ת ז"ל, מאד נתלהב
מהספור הזה, ואמר לאנשי שלומנו: תראו איזו מדת התחזקות יש
ליהודי הזה, אף שנשרף כל ביתו ולא נשאר כלום רק אפר, והוא
בוכה על מר גורלו, אף-על-פי-כן אינו מיאש את עצמו, אלא

מִחַפֵּשׁ בֵּין הָאֶפֶר חֲתִיכוֹת בְּרִזָּל וְכוּ', וְחֲתִיכוֹת עֵץ וְכוּ', שְׁעָרִין יֵשׁ
בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר וְלִבְנוֹת בֵּית חֲדָשׁ וְכוּ'. וְכִשְׁפָּרְתִי לָהֶם אֶת הַסְּפֹר,
גַּם בִּי נִכְנַס חֲזוּק חֲדָשׁ, שְׁאֵף שְׁהֲרַשֵּׁעַ הַזֶּה פָּשוּט אִמְלַל אוֹתִי, כִּי
נִשְׁאַרְתִּי בַעַל חוֹב גָּדוֹל, וְאַתֶּם כָּלְכֶם יוֹדְעִים, שְׁבִנִית בֵּית-הַמְּדַרְשׁ
וְהָאוֹלָם שְׁמֵחוֹת, אֲנִי לֹא בּוֹנֶה אֶת זֶה לְעֶצְמִי אוֹ לִילְדֵי, אֲלֵא
בְּעִבּוּרְכֶם וְעִבּוּר יְלָדֵיכֶם, שְׁהוֹלֵךְ לִי בַחַיִּים לְרֵאוֹת נַחַת מִכֶּם
וּמִילְדֵיכֶם, וְלִשְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַתְכֶם, שְׁתַּעֲשׂוּ בְּאוֹלָם הַשְּׂמֵחוֹת, כִּי אֲנִי
חֲזַק בְּזֶה, שְׁאַמְרֵתִי לָכֶם שְׁנֻגִיעַ לְזִמְן כְּזֶה, שְׁבִפְקֹר יִהְיֶה בְרִית, וְאַחַר
הַצְּהָרִים יִהְיֶה בֶרֶם-מְצוּהָ, וּבִלְיָלָה תִּהְיֶה חֲתֻנָּה, וּבִשְׁבֹת יִהְיֶה קִדּוּשׁ
לְהִלָּדֵת בַּת, וְתֵאמְרוּ לִי, שְׁלֵא יִקַּח הַרְבֵּה זִמְן שְׁנֻגִיעַ לְזֶה, יִתֵּן
הַקִּדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לִי אֶת הַחַיִּים, שְׁאַזְכֶּה לְרֵאוֹת אֶת זֶה עוֹד בְּמוֹ
עֵינֵי, כִּי אֲנִי מְרַגֵּישׁ כִּי כַחוֹתֵי הוֹלְכִים וּמִתְמַעֲטִים בְּכָל יוֹם, כִּי כָּשָׁל
כַּח הַסֶּבֶל לְסֶבֶל סֶבֶל כְּזֶה, וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶת כָּל אֶחָד
מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שְׁתִּבּוּאוּ לְעִזְרָתִי א. לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה בְּעִבּוּר
הַצְּלָחָתִי, שְׁזוֹ הַצְּלָחַתְכֶם, וְאַזְכֶּה כְּבָר לְרֵאוֹת אֶת בֵּית-הַמְּדַרְשׁ
וְהָאוֹלָם שְׂמֵחוֹת בְּנוֹי עַל תְּלוּ, וּבִפְרָט בְּעֶרֶב רֵאשׁ חֲדָשׁ, תִּתְפַּלְלוּ
הַרְבֵּה בְּשִׁבְלִי עַל קִבְרֵי הַצְּדִיקִים, שְׁזִכּוֹתֶם תִּגַּן עָלַי וְעַלְיֶכֶם, כִּי אֵין
לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק תְּפִלָּה. ב. שְׁתִּבּוּאוּ לְעִזְרָתִי, וְלִהְשִׁתְּדֵל מְאֹד
לְהוֹרִיד מִמֶּנִּי אֶת הַלַּחֵץ זֶה הַדְּחַק, וְתִשְׁתְּדֵלוּ לְמִכּוֹר מֵה שְׁיֹתֵר
הַגְּרָלוֹת, כְּדֵי שְׁיִכְנַס שְׁפַע לְשָׁלֵם אֶת כָּל הַחֻבוֹת, כִּי אֲנִי מִתְמוּטֵט
לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּמִי יִתֵּן, שְׁיִמְצְאוּ כִּפְהָ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הַיְקָרִים, שְׁיִקְחוּ עַל עֲצָמָם אֶת כָּל עַל הַבְּנִיָה וְעַל הַטְּרַחוֹת הַכְּרוּכוֹת
כְּזֶה, כִּי מְלִבֵּד שְׁאַנִּי נִחְנַק בַּחֻבוֹת, וְעוֹמֵד תַּחַת לְחָצִים מְאֹד מְאֹד
חֲזָקִים, אֲנִי צָרִיף לְשִׁמְעַע כָּל יוֹם צְרוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁבוּכִים לִי אֲנָשִׁים
וְנָשִׁים, בַּחוּרִים וּבַחוּרוֹת, וְכָל אֶחָד שׁוֹפֵף אֶת לְבוֹ הַנְּשָׁבֵר אֵלַי וְכוּ',
אֲשֶׁר הַכָּאֵב הַזֶּה שְׁאַנִּי שׁוֹמֵעַ מִכָּל אֶחָד, כּוֹאֵב לִי בְּדִיוֹק כְּמוֹ הַכָּאֵב
שְׁלִי, כְּאֲשֶׁר יַעֲיֵד הַקִּדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִנֵּה נוֹסֵף עַל צְרוֹת יִשְׂרָאֵל,
יֵשׁ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֲנָשִׁים חוֹלִים וְכוּ', אִמְלִלִים וְכוּ', גְּלִמוּדִים
וְכוּ', רִוָּקִים וְרִוָּקוֹת וְכוּ', חֲשׂוּכֵי בָּנִים וְכוּ', בְּעַלֵּי חוֹבוֹת וְכוּ', עוֹד
עָלַי לְשֵׂאת אֶת הָעַל הַמֵּר הַזֶּה, נָא וְנָא תִרְחַמוּ עָלַי, וְתַעֲשׂוּ כָּל מֵה
שְׁבִיכְלַתְכֶם לְעֹזֵר לִי, כִּי אַחֲרַת אֲנִי מְרַגֵּישׁ שְׁיִשְׁאַר בֵּית-הַמְּדַרְשׁ

בְּנוֹי, וְאֲנִי אֶתְמוּטֵט לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְלִכְּנָן שִׁימוּ לִבְ אֶל
בְּקִשׁוֹתַי שְׂאֲנִי מִבְּקִשׁ אֶתְכֶם.

אִין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַשְּׂמִיחָה, שְׂאֵתֶם
צְרִיכִים לְשִׂמְחָה, שְׂתִּהְלֶה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ קְהֵלָה קְדוּשָׁה כְּזוֹ, שְׂמִחְתָּנִים
אֶת הַיְלָדִים בְּגִיל צְעִיר, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, שׁוֹמְעִים בְּכָל יוֹם
סְפוּרִים מְזַעְזְעִים וְכוּ', אֲצֹל זֶה נְעֻלְמָה בַת בְּגִיל חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה,
שְׂבָרְחָה אֲצֹל אֵיזָה כַת וְכוּ', וְאֲצֹל זֶה בֶן בְּגִיל חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה פָּרַק עַל
לְגַמְרִי וְכוּ', וְאֲצֹל זֶה הַיְלָדִים הַתְּקַלְקְלוּ וְלוֹקְחִים סְמִים, רַחֲמָנָא
לְצִלָּן וְכוּ', וְאֲצֹל זֶה הַיְלָדִים הַתְּדַרְדְּרוּ עַד שִׁישׁוּבֵים בְּכֹלָא, בְּשָׁבִיל
מְעֻשִׁים מְגֻנִים שְׂעֻשׁוּ וְכוּ', אֵים וְנוֹרָא, פְּחַד לְשִׁמְעַ מַה שְׂקוֹרָה הַיּוֹם
בֵּין הַנְּעַר, אֲפֹלוּ אֲצֹל הַכִּי חֲרָדִים, וְתִהְלֶה לְאֵל, הַהִשְׁקָעָה שְׂאֲנַחְנוּ
מְשִׁקִיעִים בְּיַלְדֵיכֶם, בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, עַל זֶה אַתֶּם צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד
לְשִׂמְחָה, וְתוֹדָה לְאֵל, אַתֶּם גְּרִים פַּה בְּיַבְנָאֵל, מְקוּם מְבַדֵּד, חוּץ
לְיִשׁוּב, וּבְכָל יוֹם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְתַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא עַל הַחֲסֹד חֲנָם שְׂעֻשָׁה עִמָּנוּ, עַל אַף רִשְׁעַת הַסְּמִ"ךְ-מ"ם וְגַנְדָּא
דְּלִיָּה, אֲנַחְנוּ מִתְקַדְמִים בְּכָל יוֹם בְּיַתֵּר שְׂאֵת וּבְיַתֵּר עֵז עִם הַמוֹסְדוֹת
שְׁלָנוּ, וְהַיְלָדִים מְקַבְּלִים חֲנוּךְ טוֹב שֶׁל אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, חֲנוּךְ שֶׁל
מִדּוֹת טוֹבוֹת. וְלִכְּנָן אֲנִי מִבְּקִשׁ אֶת כָּל אֶחָד מִכֶּם, נָא וְנָא אַל תִּהְיוּ
אֲדִישִׁים לְיַלְדֵיכֶם, חֲמָלוּ וּרְחַמוּ עֲלֵיהֶם, וְתִשְׁתַּפּוּ פְּעֻלָּה עִם
הַמְּלַמְדִים וְהַמּוֹרוֹת, וְאֲנִי מְאֹד מִבְּקִשׁ שְׂתַרְחֲמוּ עַל עֲצַמְכֶם, וְתַעֲזְרוּ
לָנוּ לְחַנּוּךְ אֶת יַלְדֵיכֶם עַל טְהַרְת הַקְּדוּשׁ, וְאִם יֵשׁ לָכֶם אֵיזוֹ טַעֲנָה,
תְּבוֹאוּ אֵלַי, אֲבָל לֹא לְרֹדֵף אֶת הַמְּלַמְדִים אוֹ אֶת הַמּוֹרוֹת, הַגִּיעַ
הַזְּמַן שְׂתַפְּקוּחוּ עֵינֵיכֶם, שְׁלֹא בְּכָל פְּעַם הַיְלָדִים צוֹדְקִים וְכוּ', בְּוֹדָאֵי
זֶה לֹא מִצְדִּיק בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן לְהַרְבִּיץ אוֹ לְהַשְׁפִּיל תְּלַמִּידִים אוֹ
תְּלַמִּידוֹת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אִם אַתֶּם רוֹצִים לְרֹאוֹת בְּהַצְלַחַת יַלְדֵיכֶם
— תִּתְּנוּ גִב לְמִנְכַ"ל שֶׁל הַמוֹסְדוֹת ר' ... גְּרוּ יְאִיר, שְׂפִשׁוּט מוֹסֵר
אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר הַחֲנוּךְ, וְעֲלֵיכֶם לְזָכֹר, שְׂסוּף כָּל סוּף הַיְלָדִים הֵם
הַעֲתִיד שְׁלָנוּ, הֵם הַעֵינִים שְׁלָנוּ, וְעַל-כֵּן בִּאוּ וְתַעֲזְרוּ, שְׂנֻנְפָה לְחַנּוּךְ
אֶת הַיְלָדִים עַל טְהַרְת הַקְּדוּשׁ, שֶׁהֵם לֹא יַעֲבְרוּ אֶת הַסֶּבֶל בִּימֵי
נְעוּרוֹתֶם שְׂאֵתֶם עִבְרַתֶם, וְזֶה יִהְיֶה הַתְּקוּן שֶׁל חַטָּאוֹת נְעוּרֵיכֶם, אִם

תַּעֲזְרוּ שְׁהִילָדִים שְׁלָכֶם יִגְדְּלוּ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָה כְּרָצוֹנִי שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל, וְזֶה יָכוֹל לֵהוּיֹת אִף וְרַק בְּשִׁתּוֹף פְּעֵלָה עִם הַהוֹרִים.

זָכְרוּ הַיֵּטֵב מַה שְּׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ב',
סִימָן כג): אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כְּשֶׁנִּגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא נִגְאָלוּ
אֶלָּא מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֵלּוּ: מִתּוֹךְ צָרָה, וּמִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה, וּמִתּוֹךְ
זְכוּת אַבוֹת, וּמִתּוֹךְ רַחֲמִים, וּמִתּוֹךְ הַקֶּץ. מִתּוֹךְ צָרָה דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת
ב, כג): "וַיִּאֲנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה דְּכַתִּיב (שְׁם): "וַתַּעַל
שׁוּעָתְכֶם", מִתּוֹךְ זְכוּת אַבוֹת דְּכַתִּיב (שְׁם): "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
בְּרִיתוֹ", וּמִתּוֹךְ רַחֲמִים דְּכַתִּיב (שְׁם): "וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל",
מִתּוֹךְ הַקֶּץ "וַיַּדַּע אֱלֹהִים", וְאִף לְעֵתִיד לְבוֹא אֵין נִגְאָלִים, אֶלָּא
מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁה דְּבָרִים הֵלְלוּ: מִתּוֹךְ צָרָה דְּכַתִּיב "בַּצָּר לָךְ" — הֲרִי
מִתּוֹךְ צָרָה, "וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ" — הֲרִי מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה, "כִּי אֵל
רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ" — הֲרִי מִתּוֹךְ רַחֲמִים, "וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית
אַבוֹתֶיךָ" — הֲרִי מִתּוֹךְ זְכוּת אַבוֹת, "וּמִצְאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים" — הֲרִי מִתּוֹךְ הַקֶּץ, וְדוּד פֶּרֶשׁ אוֹתָן (תְּהִלִּים קו,
מד): "וַיִּרְא בַּצָּר לָהֶם" — הֲרִי מִתּוֹךְ צָרָה, "בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם" —
הֲרִי מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה, "וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ" — הֲרִי מִתּוֹךְ זְכוּת אַבוֹת,
"וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים" — הֲרִי מִתּוֹךְ רַחֲמִים. (שְׁם): "הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנו וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם" — הֲרִי מִתּוֹךְ הַקֶּץ; וּבְיַדֵּי אֵם
נִזְכָּה לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת, עַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהִגָּאֵל.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלַתִּי שְׂאֵנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְכֶם, שְׁיִהְיוּ לָכֶם תְּמִיד שְׂמֵחוֹת בְּבִיתְכֶם, וְאַזְכָּה
לְרֵאוֹת וּלְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַתְכֶם.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, כ"ח שְׁבֹט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל נְשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגָּרִים

בִּיבְנֵי־אֵל "עִיר בְּרִסְלָב", הַיְיָ־הָ עָלֶיְהֶן יִשְׂרָאֵל שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵן וַיִּצִילֵן מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצִּילָהּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶן, וְתַרְוִינָה רַב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חַלְצֵיהֶן, אָמֵן.

מָאד מָאד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שְׁבַעְרַב רֵאש־חֹדֶשׁ תִּתְפַּלְלֵנָה הַרְבֵּה בְּעַבּוּרֵי, כִּי אֲנִי צָרִיף לִישׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת מָאד, כִּי הָעַרְבֵי בָּרַח עִם כָּל הַפֶּסֶף, סָכּוּם עֲנֹק, וְהִשְׁאִיר אוֹתִי בְּאִמְצַע הָעַבּוּדָה וְכוּ', וְאֲנִי תְּקוּעַ עִם חוֹבוֹת, שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִכַּחוֹתִי, וְאֲנִי מְרַגֵּישׁ מִמֶּשׁ הַתְּמוּטָטוֹת וְכוּ', וְלָכֵן בְּקִשׁוֹ עָלַי רַחֲמִים, שְׁאֲזַכֶּה לְצֵאת מִהַסְּבִיף הַזֶּה שְׁנֹסֶתְבַכְּתִי בּוֹ, וְאַהֲיָה לְכֵן אֶסִּיר תּוֹדָה עַבּוּר זֶה.

עָלֶיכֶן לְדַעַת, כִּי אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ מָאד מָאד יִקְרָה תְּפִלָּה, וּבְפִרְט תְּפִלָּה שֶׁל אִשָּׁה, שְׁמִמִּילָא יֵשׁ לָהּ לֵב נִשְׁבֵּר וְרַגֵּשׁ, וְלָכֵן דְּמַעוֹתֶיהָ מְצוּיּוֹת, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי הָאִשָּׁה שְׁשׁוּפְכֶת לְבָהּ אֱלֹוֵי יִתְבַּרְךָ, וּמִבְקִשֶׁת מִמֶּנּוּ כָּל מָה שֶׁהִיא צָרִיכָה, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִתְקַבֶּלֶת לְמַעַלָּה לְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן, וְחַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (מִדְרַשׁ תַּהֲלִים ד'): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַגִּיעַ לְאָדָם עֵת צָרָה, לֹא יִהְיֶה קוֹרָא — לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֶלָּא קוֹרָא אוֹתִי וְאֲנִי עוֹנֶה, הַדָּא הוּא דְכָתִיב (יִזְאֵל ג, ה): "כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה' יִמְלֹט"; כִּי בְּאֵמֶת אֵין לְאָדָם אִיפָּה לְבָרַח בְּעֵת צָרָה, רַק אֱלֹוֵי יִתְבַּרְךָ. וְאֲנִי נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּצָרָה גְּדוּלָּה מָאד, וְלָכֵן אֲנִי רוֹאֶה, שְׂאֵין מְנוּס לְבָרַח אֶלָּא אֱלֹוֵי יִתְבַּרְךָ. וְעַל-כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שֶׁתְּתַפַּלְלֵנָה בְּעַבּוּרֵי, וְתַעֲוִרְרֵנִי רַחֲמֵי שָׁמַיִם עָלַי, שְׂיִתֵּן לִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַכַּחוֹת, וְאֲזַכֶּה לְרֵאוֹת בְּשִׂמְחַתְכֶן, וְלִשְׂמַח אֶתְכֶן בְּיַחַד בְּשִׂמְחַת יְלָדֶיכֶן, שֶׁהוּלָף לִי בְּחַיִּים לְחַנּוּף אוֹתָם עַל טְהוּרַת הַקֶּדֶשׁ כְּפִי רַצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְשִׁיְהִיו נֶעֱשִׂים כָּלֵים לְהַמְשִׁכַת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם.

נָא וְנָא רְאִינָה לְהִיּוֹת מְאֻחָדוֹת, וְאִשָּׁה תַעֲזוֹר לְרַעוּתָהּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעְעוֹלָם, וְרֵאוּי לְכֵן לְשִׂמְחַ מָאד, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ קַהֲלָה מָאד מָאד יָפָה, וְתִשְׁתַּדְּלֵנָה מָאד לְעֲזוֹר לִי, שֶׁהַקְהֵלָה תִּהְיֶה יוֹתֵר מְגַבֶּשֶׁת בְּאֻחָדוֹת וּבְאַהֲבָה, וְלִמְצָא תָּמִיד אֶת הַטּוֹב אֲצִל כָּל אִשָּׁה וְאִשָּׁה מְנֻשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְלָדוֹן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, כִּי בּוֹדָאֵי

אשר   כו תה   בנחל   שא

עובר עליה משברים וגלים בבית, ואתן צריכות לדעת, כי אצלו יתברך מאד יקר וחביב ה'למוד זכות שמלמדים על זולתו, וכשזוכים למצא רק טוב אצל הזולת, אזי הקדוש-ברוך-הוא גם-כן מסתפל על האדם בעין טובה ובעין חמלה, ומשפיע רק טוב. ולכן ראינה לעזר אחת להשניה, ותשמרנה את עצמן מאד מאד לא לרכל, חס ושלום, על שום אשה מנשות אנשי שלומנו, כי כלן יש להן רק מחשבה אחת — איך לעזר לגבש את הקהלה, ואיך לעזר להצדיק, ואיך להוציא מהכח אל הפעל רצונו וכסופו.

אשרנו ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, שאנו זוכים להיות בצל רבנו ז"ל, טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד הנם שעשה עמנו.

המאחל לכן ברכה והצלחה מן השמים...

כו תה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי ה'קור לי מאד ... גרו יאיר.

פה תקבל מכתב כלל לתלות אותו בלוח המודעות, וכן מכתב כללי לנשים, שתעשה מזה שכפולים, ותמסר להן אותו לפני שהן נוסעות אל קברי הצדיקים אם אפשר.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לי, שאזכה לצאת מהפח והסכר שגפילתי אליו.

הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, אשר רק זה המפתח לברח מכל צרה שהאדם נכנס בה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו תו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, ערב-ראש-חודש אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

אני מבטיח לך, "שליך לא יקרה שום דבר", ועל-כן אין לך
מה לדאג כלל.

אבל אני באמת נמצא בצרה גדולה, ואני זקוק לישועת השם
קהרף עין.

ועוד פעם, אתה אל תדאג, כל מי שקם נגדך יפל בפח, ולא
יוכלו לעשות לך שום דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו תז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, ערב-ראש-חודש אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל כל הרוקים מאנשי שלומנו,
הגרים ביבנאל, הוני"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם מפל
צרה ומפל צוקה ומפל מחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה
ידיהם, אמן.

מאד מאד אני מבקש את כלכם, אם אתם יכולים לעשות חסד
גדול עם הקהלה שלנו, שתעברו לישן בקרוננים של המוסדות שלנו,
כי מאד מאד נצרך דבר זה, כי כמה רשעים מאימים לגרם נזק
לקרוננים, ואנחנו צריכים שמירה, ועל-כן בזה שתבואו שמה,
ותשמרו על המקום, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שכלכם תמצאו אשה,
אשר לפי דברי הזהר זה נקרא שמירה, הינו בזכות שתהיו שומרים
על המוסדות של תינוקות של בית רבן, יעזר לכם הקדוש-ברוך-

אֲשֶׁר   כו תח — כו תט   בְּנַחֵל   שג

הוא, שְׁיָבִיא לָכֶם אִשָּׁה שְׂתֵהִיָּה לָכֶם שְׂמִירָה מְעַבְרוֹת, וְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוא יִשְׁמַר אֶתְכֶם, וַיִּצְלִיחַ דְּרַפְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, עֶרְב־רֵאש־חֹדֶשׁ אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נְרוּ זָאִיר.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! כָּל שְׁעָה וְשְׁעָה שְׂמֵתְקַרְבֵת אֲנִי נִמְצָא
בְּמִצּוּקָה יוֹתֵר גְּדוּלָה, רְצִיתִי לְהוֹצִיא אֶת הַטְּשָׁעִים מִיְדֵי הַרְשָׁע
הַזֶּה, וְהַהֲכַרְח לֹא יִגָּה, וְצָרִיכִים לְשֵׁלֶם אֶת זֶה, כִּי אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֲנִי
הוֹלֵךְ לְהַתְמוּטֵט, כִּי אֶף פֶּעַם לֹא הִיָּה לִי דְבָר כְּזֶה, שְׂאֵהִיָּה תַחַת
לְחִצִּים גְּדוּלִים כְּאֵלוֹ.

רְאֵה לְכַתֵּב לִי מַה דַּעְתָּךְ, אֵיךְ מְזֻזִים אֶת זֶה, דִּבְרַתִּי עִם ...
נְרוּ זָאִיר, וְלִדְעַתִּי, לֹא נִרְאָה לִי בְּכֻלָּל הַעוֹרֶף-דִּין הַהוּא, לִדְעַתִּי זֶה
כְּמוֹ שְׁלוֹקְחִים חֲתוּל לְשִׁמּוֹר עַל הַחֲלָב...

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, עֶרְב־רֵאש־חֹדֶשׁ אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נְרוּ זָאִיר.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר! קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְאֲנִי מְאֹד מְאֹד
מְעֲרִיף אוֹתְךָ, שְׂאֵתָה רוּצָה לְעֹזֵר לִי, כִּי אֲנִי פְּשוּט נִחְנָק מִחֻבּוֹת,
וְאֶף פֶּעַם בְּחַיִּים לֹא הָיוּ לִי צְרוּת כְּאֵלוֹ, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, אֶף פֶּעַם

לא היו לי עסקים עם אף אחד, רק עם מדפיסים שהדפסתי את ספרי רבנו ז"ל, וברוך השם, הסתדרתי אתם, ולכן אני מודה לך מאוד מאוד, על שאתה נותן את החשבון שלך, שנוכל להפקיד שם את הכסף, שיש צדין בשני החשבונות שהם על שמי, ולכן עד שתהיה עמותה, על שם "בית הצדיק ביבנאל", שיהיה הכסף אצלך, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שנזכה להוציא את הטשעקים שמונחים אצל ... הרשע הזה, ונזכה להפטר מהצרות, ונתחיל לבנות.

צריכים להתחזק בתקף הצרות והיסורים, ומי שאמר לעולמו די, יאמר לצרותי די.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו תי.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, ערב-ראש-החדש אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ידידי היקר! אין מלים בפני להודות לך על כל החסד שאתה רוצה לעשות עמי, כי נקלעתי לצרה גדולה, ואשרי מי שיבוא לחלץ אותי מהצרה הזו, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תוכל לעזר לי.

מרב צרותי ונדחקותי, ההכרם לקצור.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

כו תיא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... שתחיה.

אֲשֶׁר   כו תיב   בנחל   שה

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׂמְעַ הַטּוֹב מִמֶּךָ,
שְׂזִכִית לְעוֹרֵר נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה וְכוּ'. מָה אָמַר לָךְ! אֵין עוֹד
דְּבַר יוֹתֵר גָּדוֹל וְחָשׁוּב בְּשָׁמַיִם מִזֶּה שְׂמַחְזִירִים אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּתִשׁוּבָה, וְלִכֵּן רָאִי לְהַחְזִיק בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה
מִזֶּה.

הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שְׂתַמִּיד תִּרְגְּשִׁי אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ
יְתָבְרָךְ, וּתְדַבְּרִי אֵלָיו יְתָבְרָךְ, כִּי הִדְבַקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עוֹלָה
עַל הַכֹּל, וּכְנִגְדַּת כָּל דָּקָה שְׂאֵדָם דְּבוּק בְּהַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זוֹכָה
לְאוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים אוֹרוֹת צַחְצַחוֹת, אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֵא!

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... שְׂתַחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד אֲנִי מַעֲרִיךְ מֵה שְׂאֵת רוּצָה
לְעִשׂוֹת בְּשִׁבְלִי. אָבֵל תֵּאֱמִינִי לִי, שֶׁהַעֲסַק הַקְּדוּשׁ שְׂאֵת עוֹסֶקֶת בּוֹ
בְּהַחֲזִקַת הַמְּעוֹן — עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי סוּף כָּל סוּף אִם תַּעֲזִבִי אֶת
זֶה, הַכֹּל יִתְפָּרֵד, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִז לֹא יִהְיֶה לָנוּ מְעוֹן, וְלִכֵּן גַּם הַרְצוֹן
טוֹב שִׁישׁ לָךְ, מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֲצִלִּי, וְחָשׁוּב בְּשָׁמַיִם.

הַעֲקֵר רָאִי לְשִׂמְחַ מְאֹד עַל נְעִם חֲלֻקָּךְ, שְׂאֵת, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, גְּרָה
בִּיבְנָאֵל, וְהַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ, עִם יְלָדִים קְדוּשִׁים וְטָהוֹרִים,
וְתִרְוִי רַב גַּחַת מִיְלֻדֶיךָ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיהָ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע שְׂאֵת
מִתְפַּלֵּלָת עָלַי, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַתְּפִלָּה שְׁלֹךְ תַּעֲלֶה
לְשָׁמַיִם, וּתְבַשְׂרֵי לִי תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

מְאֻחַל לָךְ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת לְבִשֵׁר תְּמִיד ...

כו תיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

פֶּה תִקְבַּל רְצוּף מִכְתָּב בְּעֵבוֹר כָּל אֱלוֹ שְׁתוֹרָמִים, וְרַק תִּמְלֹא
אֶת הַשֵּׁם, וְזֶה יִשְׁלַח לְכֻלָּם.

הַעֲקֹר רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא בְּוַדָּאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי, וְאֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ לְהַעֲבִיר אֶת
הַכֶּסֶף מִשְׁנֵי הַבְּנֵקִים אֵל הַחֲשֻׁבוֹן שֶׁל ... גֵּרוּ יְאִיר.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ וְדַרְכְּךָ תְּמִיד.

הַמְאֻחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם ...

כו תטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רִבִיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ.

מָה אִמַּר לָךְ! מְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי עַל הַדְּבָרֵי חֲזוֹק שֶׁחִזַּקְתָּ אוֹתִי,
כִּי בְּאֵמֶת נִפְלְתִי בְּפֶח כְּזֶה שֶׁלֹּא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֵּר, כִּי הַמְּדִינָה שֶׁל
גִּיהֵנוּם — הַחֲקִים שֶׁלָּהֶם, הֵם חֲקִים בַּל יִדְעוּם, וְאוֹי וְאֲבוֹי לְמִי
שֶׁנּוֹפֵל בִּיְדֵיהֶם, פְּשׁוּט הָעֶרְבִי, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, בָּרַח עִם הַכֶּסֶף
וּפְשֵׁט אֶת הָרֶגֶל, וְעוֹד תּוֹבֵעַ אוֹתִי לְדִין הוֹצָאָה לַפֶּעַל, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה
שׁוֹבֵר אוֹתִי לְגַמְרִי, כִּי סוּף כָּל סוּף לְמִי אֲנִי בּוֹנֵה אֶת הַבַּיִת-הַכְּנֻסֶת?
לְמִי אֲנִי בּוֹנֵה אֶת הָאוּלָם שְׂמַחוֹת? אִם לֹא לִילְדֵיכֶם, שְׂאֲנִי רוֹצֵה
לְעֶזְרוֹ לָהֶם לְהִתְחַתֵּן בְּגִיל צָעִיר בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה.

אֵין אַתָּה יְכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַהֶעֱרָכָה שְׂאֲנִי מְעֲרִיף
אוֹתָךְ, עַל כֶּף שְׂאֵתָה רוֹצֵה לְעֶזְרוֹ לִי, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שֶׁבְּאֵמֶת תּוֹכַל לְעֶזְרוֹ לִי בְּכָל הַתְּחוּמִים, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תְּמִיד
בְּשׁוֹרוֹת מְשַׁמְחוֹת.

הַעֲקָר רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, כִּי סוּף
כָּל סוּף אַחַר הַרַע יָבוֹא הַטּוֹב, שְׂיַעֲזְבוּ אוֹתָךְ, וּכְבָר תִּזְכָּה לְהִיּוֹת בֶּן
חוּרִין אֲמִתִּי.

הַתְּכַנִּיּוֹת שֶׁלָּךְ שְׂאֵתָה רוֹצֵה לְעֲשׂוֹת בְּשִׁבִיל בַּיִת-הַכְּנֻסֶת לְעַלּוֹי
נִשְׁמַת הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה ... הַי"ד, בְּוִדְאֵי הוּא דָּבַר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי מָה
שְׂעוֹשִׂים לְנִשְׁמַת הַרוּג, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּשָׂמִים,
כִּי אֲצַלוּ יִתְבָּרֵךְ כָּל יְהוּדֵי שְׁנֵהָרָג עַל קְדוּשַׁת ה', נִכְנָס בְּהִיכָל כְּזֶה,
שְׂאִין שׁוֹם צְדִיק בְּעוֹלָם שְׂיִכּוֹל לְהַכְנִס לְשֵׁם, כְּמוֹבָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ,
כִּי הִיכָל שֶׁל הַנְּשָׂמוֹת שְׁנֵהָרָגוּ עַל קְדוּשַׁת ה', הוּא הַהִיכָל הַכִּי גְבוּהָ,

וְלָכֵן מִי שֶׁעוֹסֵק לְהַנְצִיחַת נַשְׁמָה שְׁנֵהֲרָגָה עַל קִדּוּשׁ ה', מַעֲלֵתוֹ גְּדוּלָה בַּשָּׁמַיִם, אֲשֶׁרֵי מִי שֵׁשׁ לוֹ חֵלֶק בְּזֶה. וְלָכֵן תִּמְשִׁיךְ הַלְאָה, וּתְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דִּי, יֹאמַר לְצְרוּתֵי דִי, וְאֲזַכֶּה כְּבָר לְצֵאת מִכָּל הַצְרוּת. וְכֵן אַתָּה, בְּזִכּוֹת הַצְדָּקָה, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹצִיא אוֹתָךְ מִכָּל הַצְרוּת וּמִכָּל הַבְּעִיּוֹת שְׁנֹסֶת־בְּכַתְּ בְּהֵן, וְיִשְׁמַר אוֹתָךְ מִכָּל הַדִּינִים, וְיִהְיֶה לְךָ רַק טוֹב בַּחַיִּים.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תטז.

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... שְׁיַחֲיוּ נֹצֵחַ.

מָאד מָאד אָנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שְׁאַתֶּם לֹא תִתְרַמוּ כְּסָף, כִּי אַתֶּם חַיִּיִּים בְּעֵצְמְכֶם הוּן תּוֹעֲפוֹת, וְאַתֶּם עוֹזְרִים לִי מִמָּשׁ יוֹתֵר מִכָּל־סָף, כִּי מָה הֵייתִי עוֹשֶׂה בְּלִעְדֵיכֶם, וְעַל-כֵּן אַתֶּם לֹא צְרִיכִים לְתָרֵם בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפֶּן.

אֵין לָכֶם מַה לְפַחֵד כְּלָל, כִּי בּוֹדְאֵי הַסֶּכֶל שְׁאֲנִי סוֹבֵל, זֶה יִהְיֶה כְּבָר גַּם בְּשִׁבְלֵיכֶם, וּמִמְכֶם יִמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים, וְיַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָּל מִי שְׁרוּצָה לַעֲשׂוֹת לָכֶם רַע, שְׁיִפֹּל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת לָכֶם שׁוֹם דְּבָר, וְלָכֵן אֵל תִּפְחָדוּ כְּלָל.

אָנִי מָאד מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁקִבְלֵתֶם אֶת יִתְרַ הַפְּרוּשִׁים עַל הַמְשִׁיךְ הַמְשָׁנִיּוֹת, וְתִסְדְּרוּ אֶת זֶה, וְתִשְׁלַחוּ לִי אֶת זֶה בְּפִקְס, כִּי אָנִי רוּצָה עֲכָשׁוּ לְהַגִּיחַ אֶת הַכֹּל בְּיַחַד, וְלִהְבִּיא אֶת זֶה עִמִּי.

רְאוּ לְכַתֵּב לִי אִם יֵשׁ לָכֶם קוֹנְטֵרס "לְמָה לְדַאג".

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי

אֲשֶׁר כּוֹ תִיזוּ — כּוֹ תִיחַ בְּנַחֵל שֵׁט

שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם, שְׁתַּרְוּ רַב נַחַת מִיְלְדֵיכֶם, וְיִמְתְּקוּ מִמְּכֶם כָּל הַדֵּינִים, וְתַרְוּ רַב נַחַת בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוֹ תִיזוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַב־יְעִי לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ט שְׁבַט ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת אֶת דְּבָרֶי הַחֲזוּק שֶׁכְּתַבְתָּ לִּי, וּבִעֵת כְּזוֹ כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְחַזְּקִים אוֹתִי, הוּא טוֹב וְיָקָר בְּעֵינַי מְאֹד מְאֹד, כִּי אֲנִי לֹא זוֹכֵר שֶׁהִגַּעְתִּי אֵי פַעַם בְּחַיִּים לְמַצֵּב כְּזֶה כְּמוֹ שְׂאֵנִי נִמְצָא עֹכְשׁוֹ. אֲנִי צָרִיךְ לְשִׁבְתָּ בְּמִשְׁפָּט מוֹל עַרְבֵי מְלַכְלָךְ, וְעַל מָה וְלָמָּה? מִפְּנֵי שֶׁגָּנַב מִמֶּנִּי יוֹתֵר מִשְׁלֹש־מֵאוֹת אֶלֶף שְׁקָל.

רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרָכְךָ, וְתַרְוֶה רַב נַחַת מִבְּנֶךָ, וְתִזְכְּוּ שְׂנֵיכֶם לְגַדְלוֹ בְּקָלוֹת, וְיִגְדַּל צְדִיק קְדוֹשׁ וְטָהוֹר בְּקִדְשֵׁי הַבְּרִית, וְלִמְדוֹן גָּדוֹל בַּתוֹרָה, וְעֹסֵיק בְּמִצְוֹת וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוֹ תִיחַ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי רֵאש־הַחֹדֶשׁ אֲדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל כָּל־לֵיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְּקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיִּכְל־הַקְדוּשׁ" דֵּי בְּכָל

אֶתֶר וְאֶתֶר, הַזֵּה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיִצְלִיֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֶגַע וּמִחָלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, אָמֵן.

אחי ורעי היקרים! הרי כִּלְנוּ מִשְׁתוֹקְקִים לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְלִכְּנֹן זֶהוּ דְבַר גְּדוֹל מְאֹד, שְׁכָל מִי שֶׁמְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל וְנִקְרָא עַל שְׁמוֹ: 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד', שֶׁתָּמִיד יְדַבֵּר דְּבוּרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְכִשְׁמַדְבָּרִים מֵרַבְּנוּ ו"ל, נִכְנָסֶת בְּאָדָם הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת דְּקַדְשָׁה. כִּי רַק לְדַבֵּר מֵרַבְּנוּ ו"ל, זֶה כְּבָר מוֹשֵׁף אֶת הַלֵּב מְאֹד מְאֹד. רַבְּנוּ ו"ל אָמַר פַּעַם לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ: כְּשֶׁנִּזְכָּרִים בִּי, צְרִיכִים לְהִיּוֹת כְּקִטָּן שְׁנוּלָד. וְלִכְּנֹן תָּמִיד כְּדַאי לְדַבֵּר מֵרַבְּנוּ ו"ל.

רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁהַצְּדִיק הוּא זוֹכֵה לְהִיּוֹת הַמוֹכִיחַ, שֶׁהַתּוֹכְחָה שְׁלוֹ הִיא בְּחִינַת מִשְׁה רַבְּנוּ, בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): "נִרְדֵי גִתֵּן רִיחֹו". שֶׁהוּא מְכַנֵּס רִיחַ טוֹב בְּהַשׁוֹמְעִים אֶת דְּבָרָיו. הַרִי הַעֲנִינֵן שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, הוּא רַק לְקַרֵּב יְהוּדִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבֵאוּ נַעֲרָף לְעַצְמֵנוּ חֲשָׁבוֹן-הַנְּפֶשׁ, אִם לֹא הֵינּוּ מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו"ל, אֵילוּ פָּנִים הָיוּ לָנוּ? ! הַרִי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְּנוּ יוֹדַע מֶה עָשָׂה רַבְּנוּ ו"ל בְּעִבּוּרֹו. וְלִכְּנֹן עֲלִינוּ לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ לְלִמּוֹד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, לְעַשׂוֹת לְעַצְמֵנוּ קְבִיעוֹת בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", לְלִמּוֹד לְכָל הַפְּחוֹת תּוֹרָה אַחַת עִם הַתְּפִלָּה בְּ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה): כְּשֶׁעוֹשִׂים מִהַתּוֹרָה שְׁלוֹ תְּפִלוֹת, נַעֲשִׂים מְזֵה שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, שְׁלֹא עָלוּ שְׁעֵשׂוּעִים כְּאֵלוּ מִימּוֹת עוֹלָם. אֲזִי כְּשִׁיְהוּדֵי לוֹמַד "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְאָמַר עַל זֶה אֶת הַתְּפִלָּה בְּ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", מַעַלָּה שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוֹלִים בְּשָׂמִים. וְלִכְּנֹן זֶה צְרִיף לְהִיּוֹת אֲצִלְנוּ קִדְשׁ קִדְשֵׁים. וְכֵן רָאוּ לְהַתְּחַזֵּק מְאֹד וּלְהַתְּבוֹדֵד עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִשְׁיַח וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבַבְנוּ אֵלָיו יִתְּבַרֵּךְ, עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁלְּמִדְּנוּ הַיּוֹם. וְזֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד. וְכֵן כְּדַאי לְהַתְּמִיד בְּ"סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת", כִּי הַמִּדּוֹת הֵן עֵקֶר הָאָדָם, וּבְלִי מִדּוֹת הָאָדָם הוּא חִיָּה בְּדַמּוֹת אָדָם. וְעַל כָּלֵם — צְרִיכִים לְלִמּוֹד הַרְּבֵה אֶת הַשִּׁיחוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל שֶׁבְּסִפְרֵים "שִׁיחוֹת-הַרְּ"ן" וְ"חִי-

מוֹהַר"ן", שָׂרְבֵנוּ ז"ל אָמַר, שְׁעַם כָּל שִׂיחָה וְשִׂיחָה יָכוֹל לֵהִיּוֹת אִישׁ כָּשֶׁר, כְּמוֹ שָׂרְבֵנוּ ז"ל רוֹצֵה, וְלֹא שְׂנִטְעָה אֶת עֲצָמָנוּ, כִּי כֵן אָמַר (שיחות־הַר"ן, סימן נא): אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי, שְׂלֵא יִטְעָה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מִטְעָה מְאֹד. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִשְׁמַר שְׂלֵא יִטְעוּ אוֹתָנוּ, וְלִלְמַד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם נִלְמַד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, נִהְיֶה מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל. וְכַמוֹכָא בְּדִבְרֵי ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן קצב), אֲשֶׁר פָּנִיו, שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ טְמוּנִים בְּתוֹךְ הַסֶּפֶר שְׁלוֹ; וְרַק זֹו נִקְרָאת הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק, וְלֹא יִטְעָה אֶתְכֶם יִצְרָכֶם, כְּאֵלוֹ אִם אָנִי יוֹדֵעַ מֵר' פִּיִּבֶל, אוֹ מֵר' זֶרַח, אוֹ מֵר' שְׁמֶרֶל וְכוּ', כְּאֵלוֹ אָנִי 'בְּרִסְלָבֶר חֲסִיד', זֹו טְעוֹת, אֲלֵא רַק כְּפִי שְׁלוֹמְדִים "לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן" וְיוֹדְעִים אוֹתוֹ בְּעַל־פִּה מִמֶּשׁ, כְּמוֹ־כֵן מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל רַק כְּפִי שְׁלוֹמְדִים סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהַר"ן ז"ל כִּף מְקַרְבִּים אֵלָיו ז"ל. וּמִי שְׂזוֹכָה לִלְמַד בְּכָל יוֹם "לְקוּטֵי־הַלְכוֹת", יֵשׁ לוֹ הַתְּחַזְּקוֹת אַחֲרַת בַּחַיִּים, כִּי מוֹהַר"ן ז"ל אֵינוֹ נוֹתֵן לָנוּ לְפַל.

וְלִכֵּן הָעֵקֶר מֵהַ שְׂעָלֵינוּ לְרֹאוֹת — לַעֲשׂוֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ בְּעִבּוֹר רַבְּנוּ ז"ל. אָנוּ הֵיִינוּ בְּמָקוֹם שְׁהֵיִינוּ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ הֵיטֵב בְּאֵיזָה מַעֲמָד וּמִצָּב הִיָּה, וְאֵלְמָלֵא רַבְּנוּ ז"ל, הֵיִינוּ נִשְׁאָרִים עוֹד בְּלִכְלוּף וְהַבּוֹץ בּוֹ, וּמֵה גַם שְׂעַכְשׁוֹ אָנוּ צְרִיכִים רַחֲמִים לְצֵאת מֵהַלְכוּף וְהַבּוֹץ בּוֹ אָנוּ מִנְּחִים, אַבְּל לְכָל הַפְּחוֹת עַל־יְדֵי הַתְּקַרְבוֹתָנוּ לְרַבְּנוּ ז"ל, רַבְּנוּ ז"ל מְעוֹרְרָנוּ מֵהַשְּׂנָה, כְּמוֹכָא (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן ס'), אַחֲרַת עוֹד הֵיִינוּ יִשְׁנִים. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שם, סימן נ), שֵׁישׁ הַסְּתָרָה, וְיֵשׁ הַסְּתָרָה שְׂבִתוֹף הַסְּתָרָה, מֵהַ הַקְּפָרֶשׁ? אֲלֵא הַסְּתָרָה — הֵיִנוּ אִם אָנִי יוֹדֵעַ שְׂאָנִי רַחוּק מֵהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נִסְתָּר מִמֶּנִּי, אֲנִי אֶעֱשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה, וְאֶתְקַן אֶת מַעֲשֵׁי, כִּי כָּל זְמַן שְׂאָנִי יוֹדֵעַ שְׂאָנִי פָּגוּם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאֵינְ אֶבֶר אֲצִלִּי שְׂיִהְיֶה נִקִּי מִתְּפֹאוֹת וּמִדּוֹת רָעוֹת, אֲשֶׁתְּדַל בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים לְתַקֵּן מַעֲשֵׁי, אַבְּל אִם אָנִי בְּהַסְּתָרָה שְׂבִתוֹף הַסְּתָרָה, הֵיִנוּ שְׂאִינִי יוֹדֵעַ שְׂאָנִי רַחוּק וּמִלְכָּלָף, עֲלֵי הַרַחֲמָנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד. וְלִכֵּן הַהַתְּקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, מוֹרִידָה מֵאִתָּנוּ הַסְּתָרָה אַחַת, כִּי כִּף לְצַעֲרָנוּ הָרַב, נִתְקַיֵּם אֲצֵל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל

מרב הגלות המרה שנמצאים בה (דברים לא, יח): "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה, כי פנה אל אלהים אחרים", מפני שהלכנו אל עבודה זרה, שהוא פגם האמונה, הינו שהאמונה שלנו איננה ברוחה ומזככת, ממילא הולכים אחר נאוף, שזה מה שאומרים חכמינו הקדושים (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם" — זה הרהור עברה, "ואחרי עיניכם" — זה נאוף. כפי שאין לאדם אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, כך מגיע לתאות נאוף. שזה מה שקורה בעולם, ובפרט בארצנו הקדושה, שהערכ-רב מתפשטים לארצה ולרחבה, וממלאים את כל הארץ עם נאוף וכפירות ואפיקורסות. ולכן כלנו במצב של הסתר אסתיר — הסתרה שבתוך הסתרה, אבל בזה שאדם זוכה ומקרב אל רבנו ו"ל, רבנו ו"ל מוריד ממנו הסתרה אחת, הינו שלכל הפחות אדע שאני רחוק מהקדוש-ברוך-הוא, ואז אני כבר משתוקק להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, וזו מעלת ההתקרבות אל הצדיק, שמוריד לפחות הסתרה אחת. ומדוע לא מוריד את שתי ההסתרות? כי לאדם יש בחירה, ואם מבטלים את הבחירה ממנו, אזי נעשה כמלאכים, והקדוש-ברוך-הוא רוצה שנהיה כבני-אדם, אשר זו עקר מעלת האדם, שנמצא בהסתרה, הינו שיש לו נסיונות קשים מאד, ולוחם עם אמונה פשוטה להחזיר בלבבו, שירגיש שהקדוש-ברוך-הוא הוא נמצא פה אתו, עמו ואצלו, שיוכל להתבודד ולדבר אליו, כי אי אפשר לדבר אליו יתברך אלא על-ידי אמונה, פמוכא (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב), שאם היתה לאדם אמונה, שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, אז היה מדבר אליו יתברך כל הזמן, ומחמת שאינו יודע מזה, אזי מתרשל מתפלה, וברגע שמתרשל בתפלה, אזי נופל לנאוף.

לכן, עלינו למסר נפשנו בעבור רבנו ו"ל, וכמו שרבנו ו"ל מוסר נפשו בעבורנו, לרדת לעמקי דתהומא רבא, לתוך הבוץ שנפלנו בו, ומכבס ומנקה את נשמתנו, ומלבישה בלבושים יפים, כך עלינו לעשות מסירות נפש לרבנו ו"ל. ומזה המסירות נפש שלנו לרבנו ו"ל? שכל אחד ואחד בלי יוצא מן הכלל, ישתדל לנדב על

הדפסת ספרי רבנו ז"ל, שישתדל לכל הפחות שעוד שנים או שלשה אנשים מלבדו, יעשו הוראת קבע ל"קרן הדפסה והפצה". הנה אנו מדפיסים עתה חלק ראשון של "שפת הנחל", וכך נדפיס כך אחר כך, פרוש נפלא על כל ה"לקוטי-מוהר"ן", והכרך הראשון עומד להסתיים, ולהכנס לדפוס — עד תורה ט"ז, ואחר-כך כבר נתחיל עם הכרך השני, וכן ה"לקוטי-הלכות", אותיות באמצע "יורה דעה", וכן עוד ספרים רבים, שמוכנים לדפוס, אבל אנו זקוקים לעזר, שכל אחד ואחד מתלמידי "היכל-הקדש", שתהיה לו 'הוראת קבע' בעבור הדפסת ספרי רבנו ז"ל, בלי יוצא מן הכלל, ולא יהיה אחד מאנשי שלומנו, שאין לו 'הוראת קבע', וכך יקבל את כל הספרים בחנם. כי בזה שיש לו 'הוראת קבע', יקבל בכל חדש את כל הספרים, ואז גם לא הפסיד. וכן פדאי שכל אחד ואחד יביא ויכניס עוד שנים או שלש הוראות קבע מבני משפחתו: הורים, גיסים, דודים, אחים וכו' וכו', ויזכה את הרבים. וכך יעזר שיהיה ל'קרן הדפסה' ממון, כי אני רוצה מאד להדפיס עתה ביתר שאת וביתר עז, וזוהי המסירות נפש שעלינו לעשות. וכמה זה בסוף הכל? דבר פשוט, אבל בזה מדפיסים את ספרי רבנו ז"ל.

ולכן כל אחד ואחד מאנשי שלומנו היקרים, בלי יוצא מן הכלל, עכשו בחדש אדר, הוא חדש השמחה, חדש של מחית עמלק, שהמן-עמלק מכניס ספקות באדם — "היש הוי"ה בקרבנו אם אין" (שמות יז, ז), ועלינו להלחם עם עמלק הנה שמכניס כפירות ואפיקורסות בעם ישראל, וכן עמלק מכניס נאוף בעם ישראל, כמו שכתוב (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך עמלק, אשר קרך בדרך בצאתך ממצרים, ויזנב בך כל הנחשלים אחריך", שכל ענין עמלק היה לטמא את בריתם של נשמות ישראל. נמצא, שעמלק הוא פגם הברית, ופגם כפירות ואפיקורסות. וכנגד זה עלינו להדפיס את ספרי רבנו ז"ל. ולכן כל אחד ואחד בלי יוצא מן הכלל, יהיה מנוי בהוראת קבע של חמשה-עשר דולר לחדש, וכך יעשה מסירות נפש כזו שנוכל להדפיס.

ועל כלם — הפצה, להפיץ ולהפיץ. הלא בחדש זה אמורים

להיות בארץ ישראל מעשי הצלב, רחמנא לצלן, באפן מודרני, רחמנא לישזבן, מליונים יהודים יסתכלו על עבודה זרה, וימשכו אחר זה, ומי יודע מה זה יגרום לעם ישראל, ולכן זה לעמת זה עלינו להפיץ אור רבנו ז"ל בעולם, שכל אחד מאנשי שלומנו ישתדל בחדש אדר הזה לצאת בכל יום להפצה, לקחת חבילה קוונטרסים, ולנסע בכל חלקי הארץ, כמאמרם ז"ל (ברכות נח.): "לך הוי"ה הממלכה" — זו מלחמת עמלק; בזה שמגלים את הקדוש-ברוך-הוא, שהוא מלך ומלכותו בכל משלה, בזה מכניעים את עמלק, כי כל הענין של עמלק הוא להכניס ספקות באדם, ולטמא אותו בברית, ואי אפשר להכניע קלפות אלו של כפירות ופגם הברית, רק על-ידי ספרי רבנו ז"ל, ולכן כל אחד מאנשי שלומנו יקח על עצמו החדש הזה להפיץ ביתר שאת וביתר עז — הן הנשים והן הגברים, אשריהם ואשרי חלקם! ובודאי תקבלו מרבנו ז"ל בחזרה. ודיקא כשהטמאה הולכת להתפשט בעולם בכלל ובארץ ישראל בפרט, אשר מליונים מליונים יחזו בזה, שראש הפנסיה, ימח שמו וזכרו, יבוא לארץ, ויסחב מליונים מאחינו בני ישראל, שיסתכלו על כל פלחנות עבודה זרה שלו, וזה מעורר דינים על עם ישראל, רחמנא לצלן, כמו שכתוב (דברים יא, טז): "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים", תכף-ומיד כשאדם סר מהקדוש-ברוך-הוא, הוא כבר עובד אלילים, ולכן עלינו עתה למלא את כל ארץ ישראל לארפה ולרחבה עם ספרי רבנו ז"ל. ועלינו לפעל במסירות נפש. תדעו לכם! אין לנו שום עסק בשום הפגנות ובשום אלימות, אין לנו שום עסק עם אף אחד, כל ענינינו — לגלות את הקדוש-ברוך-הוא, על-ידי ספרי רבנו ז"ל, שאנו מצפים ומקוים שרק על-ידי-זה נזכה לגרש את הטמאה מהארץ ומכל העולם, ויתקיים (ישעיה יא, ט): "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"; אבל צריכים לזה מסירות נפש.

לרבנו ז"ל היה תלמיד בשם: ר' לייב, שהיה גר בכפר טעצ'ק, והיה מאד מקנב אל רבנו ז"ל, אשר אהבו מאד. והיה עני גדול מאד, אבל כל פלו היה מסור אל רבנו ז"ל, עד כדי כף, שפשרבנו

ו"ל התחמתן בזווג שני, ורצה שיהיו רק עשרה אנשים בחפה ובסעודה, בחר רבנו ו"ל ויקא שיהיה בביתו של ר' לייב, כי כל-כף חבבו, מפני המסירות נפש שהיתה לו לרבנו ו"ל. ואחר ההסתלקות של רבנו ו"ל, היה מקרב מאד מאד למוהרנ"ת ו"ל, והיה בא מדי פעם בפעם אל מוהרנ"ת ו"ל, לקבל התחזקות ולתת התחזקות. ובעת המחלקת על מוהרנ"ת ו"ל, אשר רב רבם מאנשי שלומנו ברחו ממנו, ר' לייב עמד תמיד לצד מוהרנ"ת ו"ל, ובפרט בשעה שמוהרנ"ת ו"ל מסר נפשו לבנות את הקלוז באומן, ר' לייב צמצם וקבץ פרוטות ועומות, אף שהיה עני מרוד, עד שהצטבר אצלו סכום גדול שכתב בו ספר תורה, וספר תורה זה הכניס בקלוז באומן, שזו היתה ישועה גדולה למוהרנ"ת ו"ל, שלכל הפחות יש לו ספר תורה כשר. למדים מכאן, מהי מסירות נפש, שיהודי הגיע עד פת לחם, אשר היום איכשהו לחם יש לאכל, ירקות יש לאכל, ולו גם זה לא היה, ואף-על-פי-כן לא ותר, וכפי השגתו שהיתה לו ברבנו ו"ל ובמוהרנ"ת ו"ל — מסר נפשו בעבורם.

על-כן למה לא נמסר נפשנו בשביל רבנו ו"ל?! ולראות שלכלנו תהיה 'הוראת קבע' לקרן הדפסה, ודיקא בחדש אדר שמוחקים את המן-עמלק, מצוה על כל אחד מחסידי ברסלב תלמידי "היכל-הקדוש", שיעשו לעצמם 'הוראת קבע' להדפסה, וכך יהיו לכם כל הספרים, ולא יחסר לכם דבר.

סימנו, ברוך השם, ספר על אבות: "חסידי אבות", סימנו ספר חדש בשם: "זכות אבות", והנה אנו עכשו באמצע ספר חדש על אבות, בשם: "מגן אבות". ועוד הרבה ספרים יש לנו: על התורה, על המועדים, על אגדות חז"ל, על תהלים, על כתבי האר"י ו"ל, על הזיהר והתקונים, על חמש מגלות, על משלי, ובזה שתהיה לכם 'הוראת קבע' לקרן הדפסה והפצה, נזכה להוציא את זאת מהכח אל הפעל.

אני מקבל מכתבים ופקסים מכל חלקי העולם. לאחרונה התחלתי לקבל הרבה מכתבים מאנשים שהתעוררו לתשובה,

שְׁהִמְסִיּוֹן לְכַד אוֹתָם מִכַּמָּה כְּתוּת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. רַק אֶתְמוּל קִבְּלַתִּי שְׁלֵשָׁה פְּקָסִים מְשֻׁלְשָׁה מְקוּמוֹת, שְׁנַיִם שָׁל בְּנוֹת וְאֶחָד שָׁל חָל, שְׁנַתְּפָסוּ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּאִיזוּ כְּת, וְכָל אֶחָד מֵהֶם כּוֹתֵב מָה עוֹרֵר אוֹתוֹ לְצֵאת מִהֶזְהָמָה הַזֶּה שְׁנִלְכְּדוּ בָּהּ וְכוּ', רַק עַל-יְדֵי שְׁקִבְּלוּ חוֹבְרוֹת, אֶחָד קִבְּל חוֹבְרַת בְּרַחוּב שְׁיִנְקִין בְּתֵל-אֲבִיב, אֶחָד קִבְּל בְּחִיפָה, וְאֶחָד בְּחִדְרָה וְכוּ', וְכוֹתְבִים לִי, שְׁזָה מָה שְׁהֲצִיל אוֹתָם. וְעַל-כֵּן זֶה נִתֵּן לִי אֶת הַדְּחַף הַזֶּה, שְׁאֲדַבֵּר עִתָּה מִמְעַלַּת הַפְּצַת הַקּוֹנְטְרָסִים, כָּל קוֹנְטְרָס וְקוֹנְטְרָס יֵשׁ לוֹ הַכְּתָבַת שָׁלוֹ, וְיִגִּיעַ אֶל מְקוּמוֹ.

לְזוֹת, אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, תַּעֲשׂוּ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לְמַעַן רַבְּנוּ ו"ל, הַחֲדָשׁ הַזֶּה הוּא חֲדָשׁ אֲדָר, שְׁיִהְיֶה כְּלוֹ קֹדֶשׁ בְּעֵבֹר הַפְּצַת אוֹר רַבְּנוּ ו"ל, וְזֶה הַתְּקוּן שְׁלָנוּ.

וְאֲבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד שׁוּב וְשׁוּב אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֵל תְּהִיּוּ בְּטֻלָּנִים! עֲשִׂינוּ מָה שְׁעֲשִׂינוּ, לְכַלְכְּנוּ נִשְׁמַתְנוּ כְּפִי שְׁלַכְלַכְנוּ, וְעַדִּין אָנוּ מְלַכְלָכִים, וְאִיךָ וּבַמָּה אָנוּ יְכוּלִים לְהֲצִיל נַפְשֵׁנוּ? עַל-יְדֵי שְׁנִקְרַב עוֹד יְהוּדִים לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְרַק זֶה הָעֲנִין שְׁלָנוּ. אֵינְנִי רוֹצֶה שְׁאֵף אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תִּלְמִידֵי "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", יִלְךְ לְשׁוּם הַפְּגָנָה, אֵינִן לָנוּ שׁוּם עֶסֶק בְּשׁוּם הַפְּגָנוֹת, אֵינְנוּ נִגְדֵי אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם, אֵינְנוּ רוֹצִים לְהִסְתַּכְסֵּף עִם הַחֵק, כָּל עֲנִינְנוּ הוּא רַק לְגִלוֹת אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִמִּילָא אִם נִגְלָה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — הַטְּמָאָה תִּתְבַּטֵּל.

וְלִכֵּן הַכְּפַל הַדְּבָר, אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, תִּלְמִידֵי "הַיְכַל הַקֹּדֶשׁ", רְאוּ לְקַחַת עַל עַצְמְכֶם בְּחֲדָשׁ זֶה הוּא חֲדָשׁ אֲדָר, לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ו"ל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, יַעֲשֶׂה לְמַעַן הַפְּצַת הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרָסִים, שְׁזָה פּוֹעֵל נִפְלְאוֹת, אֲפֹשֶׁר לִילְךְ לְמְקוּמוֹת הַקְדוּשִׁים, וְכֵן בְּזוֹ אֲדָר לְמַרוֹן, אוֹ לְרַכּוּזִים שָׁל חֲרָדִיִּים, הֵם גַּם-כֵּן תּוֹפְסִים אֶת הַסְּפָרִים, לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסְפֵּר אֵיזָה צְמָאוֹן יֵשׁ הַיּוֹם לְדַבֵּר רַבְּנוּ ו"ל. לִי יֵשׁ פֹּה בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית רַק שְׁנֵי מְפִיצִים, וְהַפְּמִיּוֹת שֶׁהֵם מְפִיצִים בְּכָל יוֹם — אֵינְכֶם יְכוּלִים לְתַאֵר,

חוֹטְפִים מֵהֶם אֶת הַסְּפָרִים, וּבָאִים בְּטַעֲנוֹת מְדוּעַ לֹא מְבִיאִים סְפָרִים
 חֲדָשִׁים, הַבְּקוּשׁ כָּל־כָּף גָּדוֹל מִכָּל הַחֲסִידוּת, כִּי זֶה לְעַמַּת זֶה
 הַכְּפִירוֹת שְׂמֵת־פִּשְׁטוֹת בְּעוֹלָם, הַנְּאוּף, זֶהוּם וְתַעֲוֵב תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה
 שְׂמֵת־פִּשְׁטִים, וּבַחֲזָרֵי יִשְׂרָאֵל נִכְשְׁלִים בַּפָּגַם הַבְּרִית, הֵם אֵינָם
 מִפְּלִדָּה וְכוּ', הַסְּתַכְּלוֹת אַחַת פּוֹגְמַת בְּנִשְׁמָה, וְלִכֵּן הָבָה גֵּלּוּף
 בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גָדוֹלָה לְהַפִּיץ אֶת אֹר רַבְּנוּ ז"ל. וְאַבְקֶשְׁכֶּם מְאֹד
 מְאֹד, אִם רְצוֹנְכֶם לְזַכּוֹת לְתַקּוּן, רְאוּ שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם יָבִיא
 לְכָל הַפְּחוֹת שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים לְהוֹרֵאת קָבַע לְהַדְּפָסָה, וְכֵן כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד הַשְּׂיָף לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ תַלְמִידֵי "הַיְכָל־הַקֹּדֶשׁ" יִהְיֶה מְנוּי
 בְּהוֹרֵאת קָבַע, בְּנֹדָאֵי יֵשׁ הַמּוֹן צְדָקוֹת, יֵשׁ צְדָקָה לְמוֹסְדוֹת שְׁלֵנוּ,
 שְׁהַרְשֵׁעַ הַזֶּה רוֹצֵה רַק לְסַגֵּר אֶת מוֹסְדוֹת הַחֲנוּף הַקְּדוּשִׁים בְּאַרְצֵנוּ
 הַקְּדוּשָׁה — הִיּהוּ לֹא תִהְיֶה, וְלֵנוּ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי אֵין לָנוּ
 תּוֹרְמִים, אֵין לָנוּ שׁוּם מְקוֹר אַחֵר, רַק בְּזֶה שְׂאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ יוֹצְאִים
 לְמוֹסְדוֹת בְּהַפְּצָה מְרַכְּזֵת בְּיוֹם שְׁנֵי, אֱלוֹ הַטְּפִי טַפִּין, בְּזֶה אָנוּ
 מְשַׁלְּמִים לְמַלְמָדִים וְלַמּוֹרוֹת. וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הַיּוֹצֵא לְהַפְּצָה מְרַכְּזֵת
 בְּיוֹם שְׁנֵי, וְכֵן הִנֵּה נִתְחִיל עוֹד מְעַט לְבַנּוֹת אֶת בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ, וְעַדִּין
 אֲנִי חֵיב חוֹבוֹת, וּבִשְׂבִיל זֶה יוֹצְאִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּיוֹם חֲמִישִׁי
 לְמַעַן הַחוֹבוֹת, שְׂאֲזֻכָּה לְצֵאת מֵהֶם, וְאֵלוֹ שְׁתֵּי הַצְּדָקוֹת הֵן קְדוּשׁוֹת
 מְאֹד, וְכֵן בְּעִבּוֹר 'מִקְוֵה מְלָכָה', שְׁעִשִׁיתִי הַתְּרָמָה שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד
 מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כָּל מִשְׁפָּחָה תִּנְדָּב מֵאֵה שְׂקָלִים לְמִקְוֵה, אֲשֶׁר זֶה
 מִשְׁהוּ חַד פְּעַמֵּי, וְאִם־כֵּן יִשְׁנֶן הַמּוֹן צְדָקוֹת, וְתִאֲמִינוּ לִי שְׂכָל
 הַצְּדָקוֹת הֵלְלוּ הֵן צְדָקוֹת בְּשִׁבִיל רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶהוּ חֶסֶד גָּדוֹל מְאֹד
 מְאֹד, וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה לֵד, סִימָן ח'): כָּל
 מִי שְׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם אֶחָד מִגְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ
 עֲשֵׂה חֶסֶד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל; וּמִי עוֹד הַגְּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ רַבְּנוּ ז"ל? !
 וְלִכֵּן כָּל אֵלוֹ הַצְּדָקוֹת שְׂאֲנוּ עוֹשִׂים, הֵן בְּשִׁבִיל רַבְּנוּ ז"ל. עִם כָּל
 זֹאת בְּחֻדֶשׁ אֲדָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְהִתְמַקְּדַעַל הַדְּפָסָה וְהַפְּצָה, יוֹתֵר מִכָּל
 הַצְּדָקוֹת, וְאֲנִי חוֹזֵר וּמְבַקֵּשׁ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד
 תִּהְיֶה לוֹ 'הוֹרֵאת קָבַע', וְכֵן יִהְיֶה לוֹ כָּל הַסְּפָרִים, כִּי מִי שְׂמְנוּי
 בְּ'הוֹרֵאת קָבַע' יִקְבַּל אֶת כָּל סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל, סְפָרֵי
 הַרֵב מִטְּשֵׁהֲרִין ז"ל, סְפָרֵי ר' אַבְרָהָם בְּר' גַּחְמָן ז"ל, סְפָרֵי ר' אֶלְטֵר

טעפּליקער ו"ל, וְכָל הַסְּפָרִים שְׁזָכִיתִי לְחַדֵּשׁ בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, הַכֹּל אָנוּ נִדְפָּסִים, אָבֵל צְרִיכִים אֶת עֲזֵרְתְּכֶם, וְכֵן תְּבִיאוּ לְכָל הַפְּחוֹת שְׁנֵימִים אוֹ שְׁלֹשָׁה אָנָּשִׁים לְהוֹרֵאת קִבְעוּ, וְכִף נִזְכָּה לְמַלֵּא אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאָנָּשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂיִהְיֶה לוֹ רַק טוֹב בַּחַיִּים, מִהַחֲדָשׁ הַזֶּה שֶׁהוּא חֲדָשׁ הַשְּׂמִיחָה, שְׁנִזְכָּה לְמַחֲוֹת בּוֹ אֶת הַמֶּן-עֲמֶלֶק לְגַמְרֵי, שֶׁהֵם הַכַּפִּירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַנְּאוּף, וְנִזְכָּה לְהִרְבּוֹת בְּקִדְּשָׁה, וְנִגְלָה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּבְזֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה, שְׁנִזְכָּה לְרִאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹרִיד לָנוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל אֵשׁ, וְכָל עִם יִשְׂרָאֵל יִחְזְרוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכָּה כָּבֹד לְגְאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תיט.

בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי רֵאשִׁי-חֲדָשׁ אֲדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח.

בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ לְעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים יִשְׁפִיעַ עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם — עַל גְּדֻלַּת הַזְּכוּת שֶׁיֵּשׁ לְכֶם בְּהַתְרַמַּת תְּרוּמָה יְפָה בְּעֵבֹר בְּגִין בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַגְּדוֹל בִּיבְנָאֵל — עַל שֵׁם הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, אֲשֶׁר בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַזֶּה מֵיַעַד לְתוֹרָה וּלְתַפְּלָה עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת בַּיּוֹמָה, וְכֵן בּוֹנִים שֵׁם "אוֹלָם שְׂמֵחוֹת" לְעַנְיִים, שְׂיִוְכְלוּ לַעֲשׂוֹת שֵׁם אֶת שְׂמֵחוֹתֵיהֶם בְּחֻנָּם לְלֹא תַשְׁלוּם, וּבּוֹדְאֵי בְּכָל שְׂמִיחָה וְשְׂמִיחָה שְׂתִהְיֶה שֵׁם, יִהְיֶה לְכֶם חֵלֶק בְּשְׂמִיחָתְכֶם, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִיעַ עֲלֵיכֶם מִהַשְּׂמִיחָה הַזֹּאת, שְׂגִם לְכֶם תִּהְיֶה שְׂמֵחַת הַחַיִּים, וּבְזְכוּת גְּדֻלַּת

הַמְצִיחַ שְׂזִכְיֹתָם לַעֲשׂוֹת, תִּתְּבָרְכוּ מִפִּי אֵל עֲלִיּוֹן בְּבְרִיאוֹת הַשְּׁלֵמָה,
וְאָרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְלַחֲזוֹת בְּנֶעַם זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְּבָרֶךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו תכ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְּבָרֶךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֵין אַתָּה יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הָעֲרֻכָה שְׂאֲנִי מְעַרֵּיךְ
אוֹתָךְ, אֲשֶׁר אַתָּה פָּשׁוּט מְצִיל אוֹתִי, כִּי הִרְגַּשְׁתִּי הַתְּמוּטָטוֹת לְגַמְרֵי
וְכוּ', כִּי אֵינִי רַגִּיל בְּדַבָּרִים כָּאֵלוֹ לְהַתְּעַסֵּק עִם גּוֹיִים עֲרָלִים טְמֵאִים
וְכוּ' וְכוּ', וּבְפֶרֶט שְׂגָנֵב מִמֶּנִּי אֶת כָּל הַכֶּסֶף, וְעַל כָּלֵם — עָקֵר הַצַּעַר
שֶׁהַפְּסִיקוֹ לְבָנוֹת, וְלָכֵן זֶה לִי בְּנִפְשִׁי שֶׁיִּמְשִׁיכוּ לְבָנוֹת, כִּי זֶה הַדָּבָר
הַכִּי חִיוֵבִי עֲכָשׁוּ.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַם לְךָ חֲזָרָה שְׁפַע בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה וְנַחֲמָה
מִלְּדִידֶךָ.

מִי יִתֵּן, שְׂכָבֶר יִמְשִׁיכוּ לְבָנוֹת אֶת "אוֹלָם הַשְּׂמֻחוֹת", וְרִצִּיתִי
שֶׁתִּכְנַס בְּתוֹךְ הַתְּמוּנָה, הֵן בְּעֵינֵי הָאֶקּוֹסְטִיקָה וְכוּ', וְכֵן לִיפּוֹת
וְלִצְפּוֹת מִבְּפָנִים כְּמוֹ הָאוֹלָמוֹת הַכִּי יָפִים בְּאַרְץ. וְתֵאֱמִין לִי, הַעֲצוּב
פָּנִים עוֹשִׂים אֶת זֶה רַק פַּעַם אַחַת, וְזֶה יִהְיֶה מְאֹד יָפֵה, וְרִצִּיתִי מְאֹד,
שְׂאֵתָה תִּתְּעַסֵּק בְּזֶה, מִי יִתֵּן שְׂכָבֶר נֶאֱחָז בְּזֶה.

הַעֲקֵר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְּבַשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׂמָּחוֹת.

בנחל

כו תכא

אָשֶׁר

שכ

בְּעֵינַי הַקְּבִלוֹת וְכוּ', לֹא כְּדַאי לְהִדְפִּיס וְכוּ', כִּי זֶה יִהְיֶה
הוֹצָאוֹת, וְאַחֲרֵיכֶן אַף אֶחָד לֹא יֵלֶךְ עִם זֶה וְכוּ' וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ
וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

כו תכא.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלֵה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִבְּקֶשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעִלוֹת שְׁבַעוֹלָם,
שֶׁהַמְהַנְדֵּס יָבוֹא וְיִסְתַּכֵּל מֶה עֲשִׂיתֶם וְכוּ', וְאִם זֶה טוֹב אוֹ לֹא וְכוּ',
כִּי חָבֵל עַל הַזְּמַן, כִּי אַתָּה רוֹאֶה שְׂדוּחִים אוֹתָנוּ מְשֻׁבָּע לְשִׁבּוּעַ,
וְהִנֵּה עוֹד מְעַט כְּבָר פּוֹרִים וְאַחֲרֵיכֶן פֹּסֶחַ, וְכֹל-כֶּף צְפִיתִי וְחִפִּיתִי,
שֶׁכְּבָר יִהְיֶה בְּנוֵי הָאוֹלָם הַשְּׂמֻחוֹת, בְּאִפְּן שְׂנוּכֵל לַעֲשׂוֹת בְּל"ג בְּעֵמָר
חֲתָנוֹת שֵׁם. וְלִכֵּן רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עֲצֻמְךָ בְּזֶה, אַף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה
עָסוּק וְטָרוּד בְּעֵינַי הַחֹבוֹת וְהַצָּרוֹת שְׁלֶךְ, אֲבָל תִּאֲמִין לִי, בְּזֶה
שְׂאֵתָה תַּעֲזֹר לִי לְצַרְךָ הַכָּלֵל, יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גַם-כֵּן
בְּצַרְךָ הַפָּרֹט, שֶׁתִּזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וְחֹבוֹתֶיךָ.

וְכֵן רְצִיתִי מְאֹד מְאֹד לְהוֹצִיא מִהַרְשָׁע הַזֶּה אֶת כָּל הַצָּקִים,
בְּאִפְּן שְׁלֹא יוּכַל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּזֶה, אֲבָל צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג בְּחֻכְמָה
עֲצוּמָה, וְכְדַאי מְאֹד, שֶׁתִּדְבָּר בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ עִם הָעוֹרֵף-דִּין אֵיךְ
צְרִיכִים לְלַקֵּחַ בְּזֶה, כִּי לְדַעֲתִי, לֹא כְּדַאי לְקַחַת אֶת הָעוֹרֵף-דִּין
הָעֶרְבִי, כִּי לֹא לוֹקְחִים חֲתוּל לְשֹׁמֵר עַל הַחֻלְבֵּי...

אֲשֶׁר   כּו תכב   בַּנְחַל   שְׂכָא

מִי שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דֵּי, יֹאמַר לְצָרוֹתַי דֵּי, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְשִׁמְעַתְּ וְנִתְבַּשֵּׁר תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

כּו תכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עֶרְב־שַׁבַּת-קִדְשׁ לְסֹדֵר תְּרוּמָה, ב' דְּרָאשׁ-חֲדָשׁ אֲדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְאֵתוֹ עִמּוּ ...
שְׂיַחֲיוּ נֹצֵחַ.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָכֶם עַל הַחֶסֶד, שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים עִמָּדִי,
שֶׁאַתֶּם בָּאִים לְגוֹר וְכו', בְּיַבְנָאֵל, וּבְיִדְאֵי בְּזִכּוֹת זֶה תִּפְקְדוּ בְּזֶרַע שֶׁל
קִימָא.

הַעֲקֹר כְּשֵׁישׁ לָהּ לִיל טְבִילָה, אֲזִי כְּדָאֵי שֶׁתְּבוֹא לְיַבְנָאֵל, כִּי
הַמְקֹנָה נִבְנָה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה, וְזֶה בְּדוּק וּמְנֹסָה, אִיזוֹ אִשָּׁה
עֲקָרָה וְכו' שֶׁתְּטַבֵּל בְּמִקְוֵה הַזֶּה, תִּפְקֹד בְּזֶרַע שֶׁל קִימָא. יַעֲזֹר
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּבַשְּׂרוּ לִי בְּקִרּוֹב בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַחֲדִיר בְּעֲצָמְךָ תְּמִיד אֵת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרַךְ,
וְתְּמִיד תִּזְכֹּר רַק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵל תִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ כְּרַגַע, וְאָדָם
צָרִיךְ תְּמִיד לְחַשֵּׁב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, וְזֶה עֲקֹר הַבַּיִת מְנוּס לְאָדָם, תְּמִיד
רַק לְכַרַח אֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֲזִי יִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּחַיִּים.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

כו תכג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר תרומה, ב' דראש-החדש אדר
ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אַל ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! עבר עלי השבוע מאד מאד קשה וכו', כי מעולם
לא הייתי רגיל בדברים כאלו, שאחד יבוא ויגנב לי צ'קים,
ואחר-כך תובע אותי למשפט, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שהרשע
הזה יהיה הפפיה של כל עם ישראל, ואזכה כבר לצאת מהצרה
הזו.

מאד רציתי, שתסדר את המשף המשניות בספר "זכות אבות",
ותשלח לי את זה במוצאי שבת.

אודות האות ו' — זה טוב מאד, יעזר הקדוש-ברוך-הוא,
שנזכה להדפיס ספר אחר ספר.

אתם צריכים מאד מאד לשמח על נעם חלקכם, באשר אינכם
יכולים לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לכם, אלפי ורכבות
אנשים מחיים את עצמם עם הספרים רק בזכותכם, ועל-כן תמשיכו,
ואני מבטיח לכם, שהקדוש-ברוך-הוא ימתיק מכם כל הדינים, וכל
מי שרוצה לעשות לכם איזה רע, יפל הרע על ראשו, ויפשט את
הרגל וכו', ואתכם הוא יעזב לגמרי וכו'.

נא ונא להחזיק מעמד, ולא להשבר משום דבר שבעולם.

בענין ביאתי אל ארצנו הקדושה, עדין אני לא יודע וכו', ואיני
יודע איך ילד יום וכו'.

המאחל לך שבת שלום...

כו תכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' דְּרָא־שִׁחְדָּשׁ אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אִמַּר לָךְ! אֵינְךָ מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ וְכו', עַל כָּל הַחֶסֶד חָנֵם שְׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִמָּדִי, בְּעֵנִין הַכֶּסֶף שֶׁנִּגְזַל מִמֶּנִּי, עַל־יְדֵי הָעֶרְל הַטָּמֵא, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְזִכּוֹת תְּפִלַּת רַבִּים, אֲזַכֶּה לְצֵאת מִן הַפֶּח הַזֶּה, וּיְכַבֵּר נִזְכָּה לְהִתְחִיל לְבָנוֹת אֶת אוֹלָם הַשְּׁמַחֻת. זֶה לֹא לֹקֵחַ יוֹתֵר מִחֲמִשָּׁה שְׁבוּעוֹת עַד שְׁמוֹנָה שְׁבוּעוֹת וְכו', הָעֵקֶר שֶׁצָּרִיכִים לַעֲמֹד עַל זֶה וּלְהַזְדַּרֵּז בְּזֶה, וְחֲכַמְיֵנו הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (עֲרוּבֵין ג.): קְדִירָה דְבִי שׁוֹתֶפֶא לֹא קָרִירָא וְלֹא חֲמִימָא וְכו', וְעַל־כֵּן הִיָּה טוֹב מְאֹד, אִם יִקְחוּ אֶת עֲצָמָם בְּיָדֵים כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וַיַּעֲזְרוּ לִי לְבָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁעֲזָרוּ לִי לְסַלֵּק אֶת הַחֹב.

אֵל תְּסִיחַ דַּעְתְּךָ כְּרַגַע מִהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכֹל רַגַע שְׁאַדָּם חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא מְקַיֵּם בְּזֶה מִצְוֹת עֲשֵׂה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כו תכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ב' דְּרָא־שִׁחְדָּשׁ אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

אין מלים בפני להודות לך על כל ההתעוררות שעשית בין אנשי שלומנו היקרים, כדי שיעזרו לי לצאת מן הפח היקוש הזה שנפלתי אליו וכו' וכו', ממש הצלתם אותי, כי ראיתי שאני ממש מתמוטט לגמרי, וקשה וכבד עלי לקחת חוב ומשפטים כאלו, ולכן אין מלים בפני להודות לך על כל החסד חנם שעשית עמדי.

ראה לחזק את עצמך באמונה פשוטה, כי זה עקר העצה לברח רק אליו יתברך, ובפרט בעת צרה אין שום מנוס ומבטח אִיפה לברח — רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ואשרי מי שזוכה תמיד לברח אליו יתברך, ולא לשכח ממנו יתברך אפלו כרגע, כי באמת מה ומי יש לנו בזה העולם בלעדי הקדוש-ברוך-הוא, ועל-כן אשרי ואשרי מי שאינו מטעה את עצמו, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

כו תכו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד הצטערתי במה שקרה לך ולבעלך, שהתחילו לרדף אתכם וכו', כבר כתבתי לבעלך, שאין אתם צריכים לפחד מקללות, כי קללת חנם לא תבוא, ועל-כן אל תבלבלו את עצמכם, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם תמיד, ויתרחב לכם בגשמיות וברוחניות.

מה אמר לך! מסרתי את נפשי שפתח-תני, וגם הבאתי לך בעל טוב וירא השם וכו', יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שיצליח בלמודי התורה הקדושה, כי סוף כל סוף מה ישאר מאתנו? רק התורה הקדושה שאנחנו זוכים ללמד בכל יום. ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, אלא לומד בכל יום תורה, ואז טוב לו כל הימים.

אָשׁר   כּו תכז   בּנַחַל   שׁכּה

הַרְגִילִי אֶת עֲצָמְךָ לומר שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, וּתְבַקְשִׁי מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ
עַל שְׁלוֹם הַנֶּלֶד, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְעַבְרַת מִתְּפִלַּת עַל הָעֶבֶר
שָׁלָה, זֶה מְאֹד מְקַבֵּל וּמְרַצֶּה בְּשָׁמַיִם.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתְפִלַּתִּי שְׁאֲנִי
מְבַקֵּשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתִּהְיֶה לָכֶם הַצְּלָחָה בְּחַיִּים, וְתוֹלִידֵי בְּנֵקֶל,
וְתַעֲבִרֵי אֶת הַכֹּל בְּקִלּוֹת.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כּו תכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר תְּרוּמָה, ב' דְּרָאשׁ-חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע אִיךָ
אֲשַׁתְּךָ מִשְׁתַּפְּרַת בְּכָל יוֹם וְכוּ' וְכוּ', יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּהְיֶה
לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְשִׁתְּבָרִיא לְגַמְרִי, וְתוֹכֵל לְחַזֵּר הַבֵּיתָה
וְכוּ', אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהִיא עֹדִין לֹא בְּרִיאָה בְּמֵאָה אַחוּז, לֹא כְּדַאי
לְהִבִּיא אוֹתָהּ הַבֵּיתָה וְכוּ', וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁמִלְאֵךְ רְפָאֵל
יַעֲמֹד עַל יְמִין הַרּוּפָא, וַיְהִיָּה שְׁלִיחַ טוֹב, וַיִּרְפָּא אוֹתָהּ רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ
וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד.

אוֹדוֹת לְקַבֵּל גְּבוּרַת וְכוּ', לְדַעַתִּי, אַתָּה כֵּן יְכוּל לְקַחַת, כִּי סוּף
כָּל סוּף אֲשַׁתְּךָ לֹא בְּרִיאָה וְכוּ' לַעֲתַ עֲתָה, וְעַל-כֵּן מְגִיעָה לָךְ קִצְבַת
גְּבוּרַת, וְאֵל תְּהַסֵּס לְרַגַע אֶחָד לְקַחַת אֶת הַקִּצְבָה הַזֶּה.

הַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לומר בְּכָל יוֹם שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, וּתְבַקְשִׁי מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרְךָ, שְׁבִזְכוּת הַצְּדִיקִים הַקְדוֹשִׁים שֶׁהַזְכָּרָת אֶת שְׁמוֹתֵם, שְׁתִּהְיֶה
רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְאֲשַׁתְּךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלוֹתֵי שְׂאֲנֵי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ וְיִרְכָּבְךָ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר תְּרוּמָה, ב' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנֹכוֹן קִבְּלוֹתֵי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַ אֵיךְ
שְׂאֲתֶם מִתְקַדְּמִים בְּבֵית-סֵפֶר וְכו'.

מָה אֵמַר לְךָ! אֵינִי עוֹד דֹּבֵר גְּדוֹל יוֹתֵר מִלְחֲנוֹךְ אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
עַל-פִּי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב חֲנוּךְ
הַיְלָדִים, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְמֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְחֲנוּךְ אֶת הַבָּנִים וְאֶת
הַבָּנוֹת בְּיָרְאֵת שְׁמִים שְׁלֵמָה, וּבִזְכוּת זֶה אֶת תַּהֲיֵי בְּרִיאָה, וְתַרְגִּישִׁי
טוֹב, וְתִזְכִּי לַיְלָדִים טוֹבִים, כִּי מָה שְׁעוֹשִׂים לְאַחֲרִים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא מְחַזֵּיר לוֹ, וְעַל-כֵּן אִם אָדָם מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר חֲנוּךְ
הַיְלָדִים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם חֲזָרָה, שֶׁמְקַבְּלִים יְלָדִים טוֹבִים.

הַעֲקֵר תִּרְאִי לְהִיּוֹת חֲזָקָה, וְתִדְעִי מָה שְׂאֲתָ רוּצָה, כִּי כִּשְׂאָדָם
יודֵעַ מָה הוּא רוּצָה, עַל-יְדֵי-זֶה בְּנִקְלָלוֹ לְהַצְלִיחַ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין
בְּרוּחָנִיּוֹת.

כִּדְאִי לְקָרֵב מְאֹד אֶת הַבָּנוֹת, וּלְדַבֵּר אִתָּן כְּמוֹ שֶׁמְדַבְּרִים עִם
מְבַגְּרוֹת, כִּי זֶה מְאֹד מְשַׁפִּיעַ עַל הַיְלָדִים, אִם מְדַבְּרִים אִתָּם כְּמוֹ
שֶׁמְדַבְּרִים עִם מְבַגְּרִים, כִּי אַחֲרֵת הֵם מְרַגִּישִׁים אֶת עֲצָמָם נְחוּתִים,
וְלָכֵן תִּמְשִׁיכִי לְקָרֵב אוֹתָם, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדְאֵי יַעֲזֹר לְךָ,
שֶׁנִּזְכָּה וְנִתְבַּשֵּׁר תָּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כו תכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשׂוּי עַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר הַרוּמָה, ב' דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיִחִיו גִּצְחָה.

רְאוּ לְהַתְחַזֵּק יַחַד, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּנֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו, תָּמִיד תִּזְכְּרוּ אֶת גְּדֹל הַנִּפְלְאוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁמְצִילֵנוּ מִכָּל צָר וּמִשְׁחִית, וְאָנוּ זֹכִים, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, לְגִדֹל אֶת יְלָדֵינוּ עַל־פִּי דַעַת הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הַבְּרוּרָה וְהַמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַיְלָדִים אֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם, רַק מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר שְׂיִכּוֹל לְהַקִּים יְלָדִים כָּאֵלוֹ, שְׁלֹא יִדְבְּרוּ מִכְּלוּם, רַק מִהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

רְאוּ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת סְבֻלָּנִים עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, כִּי הַחַיִּים קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים גְּדוֹלִים, וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְחַזֵּיק מֵעַמֵּד, וְאֵינוּ נִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפִּלָּל בְּעַדְכֶם תָּמִיד, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם, וְתִבְשְׂרוּ לִי בְּשׁוֹרוֹת מִשְׁמָחוֹת.

הַמְּאַחֵל לְכֶם שַׁבַּת שְׁלוֹם...

כו תל.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ... ו... שיהיו נצח.

לנכון קבלתי את מכתבכם, ומאד מאד אני שמח שנקנסתם בעבודת הכלל, יעזר לכם הקדוש-ברוך-הוא בזכות זה, שיהיו לכם ילדים בריאים, פי מה שעושים בשביל הכלל, הקדוש-ברוך-הוא משלם חזרה לפרט.

ועל-כן אתה ... גרו יאיר, בזה שנקנסת לעזרתי וכו', יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שבזכות זה תזכה להוסיף קדשה על קדשה, כמו שאתה מכניס עוד דיר חדש ועוד דיר חדש וכו' וכו', כן תפגס בך גם-כן בכל פעם קדשה על קדשה, שתמיד תזכר ממנו יתברך, אשר אין למעלה מזה, וכן את ... תחיה, בזכות זה שאת רוצה לעשות ועד לבשול שבת, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שיהיו לך ילדים בריאים, ותמיד תבשרי בשורות משמחות.

תגידי לאביך, גרו יאיר, תודה רבה מאד, על שתרגם עוד קונטרס אחד בלשון הודית, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שזנכה לתרגם הרבה קונטרסים ולהפיצם שמה, כי רבנו ו"ל יכול להפך את כל העולם כלו אל הקדוש-ברוך-הוא, ואשרי מי שיש לו חלק בזה.

המאחל לכם שבת שלום...

כו תלא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר תרומה, ב' דראש-חדש אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

אֲשֶׁר   כּו תּלֵב   בְּנַחֵל   שִׁכֵּט

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ, וּבִפְרִט שֶׁהַשְּׁלֵמָתָם, לְדַעְתִּי, זֶה הָעֵצָה הַיְחִידָה, כִּי אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים עֲכָשׁוּ לְהַפְנוֹס בְּעִמּוֹת עִם אֶף אֶחָד, וְלֹא כְּדַאי לָנוּ, כִּי עֲקַר הַחֲכָמָה לְהַשְׁלִים עִם כָּלֵם, וְלֹא לְהַמְשִׁיךְ בְּקִנְיָה וּשְׂנֵאָה, יַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂנֵזְקָה לְבָנוֹת כְּבָר מְבָנִים שֶׁל קָבַע, הֵן לְתַלְמוּד תּוֹרָה, וְהֵן לְבֵית-הַסֵּפֶר, וְהֵן לְגַנִּים, וְהֵן לְמַעוֹן, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִרְחִיב לָנוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנוּת.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לָךְ עַל גְּדֹל הַחֶסֶד אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּעִנְיַן הַנְּהַלַת הַמוֹסְדוֹת, כִּי בְּאַמַת הַיְלָדִים הֵם הַעֵינִים שְׁלִי, וְהוֹלֵךְ לִי בְּחַיִּים שְׂיִצְלִיחוּ.

צְרִיכִים תָּמִיד לְרְאוֹת לְעֵמֵד עַל הַמְשָׁמֵר, שְׂיִהְיוּ לָנוּ מְלַמְּדִים טוֹבִים וּמוֹרוֹת טוֹבוֹת, בְּעֲלֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, שְׂיִוָּכְלוּ לְהַחֲדִיר בְּיְלָדִים אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

אַתָּה עוֹשֶׂה צַעַד פְּקָחִי מְאֹד, בְּזֶה שְׂאַתָּה מְדַבֵּר עִם ... וְכוּ', אֵין בְּרָרָה אַחֲרַת רַק כְּכֹה וְכוּ', לְקָרֵב אוֹתוֹ וְכוּ', וְאַנִּי מְאֹד מְאֹד מְקַנֶּה שְׂגָם ... גֵּרוֹ יְאִיר, יִהְיֶה לְטוֹבָתוֹ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרְאוֹת עֲכָשׁוּ מַה שְּׁטוֹב בְּשִׁבִיל הַמוֹסְדוֹת שְׁלָנוּ, וְזֶה צְרִיךְ לְהִיּוֹת בְּרֹאשׁ מְעִינָנוּ. בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל אֶחָד דּוֹאֵג לְאַנְטְרַסִּים שְׁלוֹ, כִּי אֵין אָדָם שְׂיִהְיֶה לוֹ אֲכַפַּת מִהַשְּׁנִי, וְלִכֵּן גַּם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַתְחִיל לְדַאֵג עַל הַמוֹסְדוֹת שְׁלָנוּ, וְאֵם נִהְיֶה חֲזָקִים בְּזֶה, אֲזִי נִצְלִיחַ דְּרַכְנוּ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבֵּית שְׁלוֹם...

כו תלב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׂשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קִדְשׁ לְסִדְרַת תְּרוּמָה, ב' דְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׂתַחֲיֶה.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק בְּיָתֶר שְׂאֵת וּבְיָתֶר עֵז, וְאֵל תִּפְחָדִי כָּלֵל, וְאֲנִי
מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבַנְךָ, גֵּרוֹ יְאִיר, יִהְיֶה בְּרִיא וְשָׁלֵם, וְאֵל
תִּדְאַגֵּי כָּלֵל, רַק צְרִיכִים לְשָׁמֵר שְׂיִהְיֶה קִצְתַּת בְּשִׁמְשׁ וְיִתְחַמֵּם,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְשִׁיךְ לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם.

הַעֲקֵר תִּחְדִּירִי בְּבָנוֹת אֲמוּנָה, וְאֲמוּנַת חַכְמִים, וְשִׂמְחָה וְיִרְאַת
שָׁמַיִם, וּבִזְכוּת זֶה יִהְיֶה לְךָ גַם-כֵּן יִלְדִים מְצַלְחִים מְאֹד.

הַעֲקֵר תִּשְׁתַּדְּלִי שְׂיִהְיֶה אֶהְבֶּה וְאֶחָוֶה וְשָׁלוֹם וְרַעוּת בֵּין גִּשּׁוֹת
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לְךָ טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

כו תלג

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדֵּר תְּרוּמָה, ב' דְּרֵאשׁ-הַחֹדֶשׁ אֲדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, הֵרֵב ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַת הַטּוֹב
מִמֶּךָ.

זֶה עֲנִיָּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, שְׂיִתְקַבְּצוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים
בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, וְתֵאכְלוּ בְּיַחַד סְעֻדַת מְלוּוֹה מְלֻכָּה, וְתִחְזֹר עַל הַלְכוּת
טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְכֵן לְסַפֵּר לָהֶם אֵיזָה סִפּוּר מֵהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב
הַקְדוּשׁ זִי"ע, כִּי הִיא זְכוּת גְּדוּלָּה לְנִשְׁמָה, כְּשִׁמְדַּבְּרִים מֵהַצְּדִיקִים
בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת.

אוֹדוֹת הַהִסְפָּמָה וְכוּ', בְּנֻדָּאֵי כְּדָאֵי לְךָ לְקַפֵּץ בְּתוֹךְ זֶה, אֲפֵלוּ
שְׁזָה עוֹלָה כֶּסֶף, כִּי כָּף תּוֹכַל לְבַסּוֹף לְהִיּוֹת רַב שְׁכוּנָה, וְכֵן נוֹכַל

אֲשֶׁר   כו תלד   בַּנְּחַל   שלא

לְקַדֵּשׁ אֶת הַיְלָדִים, וְתֵצֵא טוֹבָה לְכָל הַקְּהָלָה, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁכָּל הַקְּהָלָה תַּעֲזֹר לָךְ בְּעֵנֶיךָ הַתְּשָׁלוּם, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד תִּבְשָׂר לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר
תְּמִיד בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת.

נָא וְנָא אֵל תִּשְׁכַּח מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּרַגַּע, אָדָם צָרִיךְ תְּמִיד
רַק לִחְשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל רֶגַע שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יְחִוּד הַיְיָ בְּרוּךְ שְׁמוֹ,
וּמְשִׁיב עַל עֲצָמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
וְאֲשֶׁרֵי הָאָדָם שֶׁאֵינּוּ מְסִיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּרַגַּע, וְכֵן אֲשֶׁרֵי הָאָדָם
שֶׁזוֹכָה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֵל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כּוֹז שֶׁאֵין לְתַאֵר
וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שְׁפַת שְׁלוֹם...

כו תלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קִדְשׁ לְסִרְרַת תְּרוּמָה, ב' דְּרֵאשִׁי-חֹדֶשׁ אָדָר
ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם רַב אֵל ... שְׁתַּחֲוֶיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַת הַטוֹב
מִמֶּךָ, וְאֵיךְ שֶׁאַתָּה מְסַתְּדֶרֶת עִם בְּעֵלְךָ, וְכֵךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת.

מָה אָמַר לָךְ! זֶה טַבַּע הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲתָן בְּקִשֵּׁי מְסַתְּדֵר עִם
הַהוֹרִים שֶׁל הָאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה בְּקִשֵּׁי מְסַתְּדֶרֶת עִם הַהוֹרִים שֶׁל הַבַּעַל,
וְעַל-כֵּן לֹא כְּדַאי לַעֲשׂוֹת מְכַל דְּבַר קָטָן דְּבַר גְּדוֹל, אֲדַרְבֵּה צָרִיךְ
לְהַמְעִיט אֶת הַבְּעִיּוֹת, וְלֹא לְחַפֵּשׂ לְהַגְדִּיל אוֹתָן, אֲנִי דְּבַרְתִּי עִם
הָאִמָּא שְׁלָךְ, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁפַּעֲלָתִי לְהוֹצִיא אֶת
הַמְרִירוֹת שֶׁהֵיְתָה לָּהּ נִגְדָה בְּעֵלְךָ, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ עוֹד לְפַעַל אֲצִלָּהּ,
הַעֲקֹר אֶת צְרִיכָה לְרֵאוֹת לְהַסְתְּדֵר עִם בְּעֵלְךָ, וְלִדְוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת,

שֶׁלֶב   אֲשֶׁר   כּוּ תֵּלֵה   בְּנַחֵל

כִּי הוּא בֶּעַל טוֹב מְאֹד, וְעוֹבֵד הַשֵּׁם גָּדוֹל, וּבִפְרֵט עֲכָשׁוּ, שֶׁהוּא מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן, וְכֻלָּם אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, וְלִכֵּן עָלֶיךָ לְעַמֵּד תָּמִיד לְצִדּוֹ, וְלַעְזֹר לוֹ לְהוֹצִיא מֵהַפֶּחַ אֶל הַפַּעַל אֶת כָּל עֲנִינּוֹ, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם.

בְּיָדָי הוּא צָרִיךְ עוֹד הַרְבֵּה הַדְּרָכָה, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְבּוֹא לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְאֲזֻ אֲדַבֵּר אִתּוֹ בְּאַרְיִכוֹת וְכוּ'.

בְּעֲנִינֵי הַבֶּשֶׂר וְכוּ', אֲמַרְתִּי וְאֲנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר — לֹא כְּדָאֵי לְאָכַל בֶּשֶׂר, אִם לֹסֵא מִכִּירִים אֶת הַשׁוֹחֵט אִישִׁית, כִּי הָעֶקֶר שֶׁצָּרִיכִים לְהַכִּיר אֶת הַשׁוֹחֵט, וְלִדְעַת אֶת מַעֲשָׂהוּ.

רְאֵי לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְשִׂמְחֵי אֶת בְּעַלְךָ, וְשִׁלֵּא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם מִצְפּוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ' וְכוּ', אֲלֵא תִרְוּוּ רַב גִּנְחַת מִיִּלְדֵיכֶם, וְזָכְרֵי נִפְלְאוֹתָיו יִתְבַּרַךְ מֵהַ שְׂעָשָׂה עִמָּכֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּתֵּן לָכֶם יְלָדִים כָּל-כּוֹף חֲמוּדִים, וְאַתֶּם צָרִיכִים מְאֹד לְשִׂמְחָה עִם הַמִּתְנֻנּוֹת הָאֵלוֹ, וְלֹא לְמַרַר לָכֶם אֶת הַחַיִּים, כִּי תִּחַל מְאֹד עַל הַבְּרִיאוֹת.

חֲזִקֵי וְאַמְצֵי מְאֹד, וְאַל יִרָךְ לְבַבְךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הַרְעָה יָבּוֹא הַטּוֹב, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי דְרַבְּךָ תָּמִיד.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּוּ תֵּלֵה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קִדְשׁ לְסִדֵּר תְּרוּמָה, ב' אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיַחֲיוּ גְּצַח.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתְּבְּכֶם, וּמְאֹד מְאֹד שִׂמְחָתִי לְשִׂמְעַת הַטּוֹב מִמָּכֶם, שֶׁאַתֶּם מִתְקַדְּמִים בְּכֹל יוֹם וְיוֹם בְּהַדְּפָסָה.

אֲשֶׁר   כּו תלו   בַּנְחַל   שלג

אין מלים בפני להסביר לכם את מעלת ההדפסה, שאתם עוסקים בזה, כי באמת כשמדברים אפלו בטיפ וקסטה, לבסוף זה נמחק ונאבד, מה שאין פן כשנכתב בספר, זה נשאר לדורי דורות, ועל-פן כל הדבורים שזכני הקדוש-ברוך-הוא לדבר, חבל מאד מאד שלא ירשם וידפס, כי יבוא היום שיצטרכו את זה מאד מאד, בפרט כפי שהדור הולך, רחמנא לישזבן, והכפירות והאפיקורסות מתגברים בכל יום ויום, והתאוות והנאוף שמתפשטים בעולם, זה עושה שמות בין נשמות ישראל, ובפרט בין בני הנעורים, ואלו הספרים הם התרופה של הדור הזה, ותהלה לאל, ככר הגיע לשיא, שמאות ואלפים ורכבות רכבות אנשים מחיים את עצמם מהספרים האלו, ולכן ראו לשמח מאד על נעם חלקכם, ובנדאי ישמר אתכם הקדוש-ברוך-הוא בזכות הרבים, שאף נגע ופגע לא יוכל לנגע בכם לרעה, ואדרבה, כל הרע שרצו לעשות לכם, יפל על ראש אלו שרוצים לעשות לכם רע, ואתם תצאו נקיים, ותצליחו.

נא ונא ראו להתחזק, ואל תפחדו משום דבר, והקדוש-ברוך-הוא ימתיק ממכם כל הדינים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

כו תלו.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תרומה, ב' אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה אל ידידי היקר לי מאד, חמדת לבבי, זוכה ומזכה את הרבים, הרב ... שליט"א.

באתי לבקש אותך, שתבוא בשבת פרשת זכור עם כל התלמידים ביבנאל, כי אני רוצה לעשות שבת התועדות מכל ארצנו הקדושה, וזה דבר בעתו, כי עלינו לפעל על-ידי שבת אחים גם יחד, בענין מחית עמלק, ימח שמו, ועל-ידי-זה דיקא נזכה לגאולה שלמה, ומה טוב ומה נעים, שגזקה להיות כלנו בצותא בשבת קדש

שלד אֲשֶׁר כו תלז בנחל

זו, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָנוּ לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל כָּל
כְּסוּפֵינוּ וּרְצוֹנֵנוּ בְּמַחִית עֲמָלֶק, יִמַּח שְׁמוֹ, וּבְבִגְיָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ,
וְלִמְנוֹת מִלֶּךָ, אֲשֶׁרֵי מִי שֵׁישׁ לוֹ חֶלֶק בְּזֶה!

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

זו הַזְמָנָה אִישִׁית לָךְ וְלְכָל הַמְשַׁפָּחָה וְלְכָל הַתְּלַמִּידִים.

כו תלז.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ג' אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד הֵצִטְעַרְתִּי לְשִׁמְעַ שְׁגָבוֹ מִזְגָן וְכו', וְזוֹ כָּבֵר פְּעַם
הַשְּׁנֵיָה וְכו', לְדַעְתִּי, צְרִיכִים לְבַדֵּק אֶת הַמְזוּזוֹת בַּתְּלַמוּד-תּוֹרָה
וּבְבֵית-סֵפֶר, וּבְכָל אִם יֵשׁ בְּכָל דֵּלֶת מְזוּזָה, וְכֵן צְרִיכִים לְבַדֵּק אִם
אֵין לְקוּיִים, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּכִסְפֵי צְדָקָה, כִּי אֲצִלִי קָרָה פְּעַמִּים דְּבַר
כְּזֶה, שְׁגָבוֹ אֲצִל הַבַּחֲוָרִים לְפָנַי כַּמָּה שָׁנִים, וְהַדְּבַר הָרֵאשׁוֹן בְּדַקְתִּי
אֶת הַמְזוּזָה, וְהִיא הִיְתָה פְּסוּלָה, וְאַחֲרֵיכֶן הִיְתָה עוֹד גְּנוּבָה, וּבְדַקְתִּי
אֲצִל הַבַּחֲוָרִים, וְנִתְּנָדַע לִי שֶׁהֵם הִשְׁתַּמְשׁוּ בְּכִסְפֵי צְדָקָה, וְלִכֵּן גָּבוֹ
לָהֶם אֶת הַדְּבָרִים, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְבַדֵּק בְּשָׁנֵי דְבָרִים אֵלוֹ, וְאַחֲרֵיכֶן
לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיַחֲוֶס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וּבִוְדָאֵי עוֹרְרָתִי
אֶתְכֶם שֶׁהַבַּחֲוָרִים צְרִיכִים לִישֵׁן — הֵן בַּתְּלַמוּד-תּוֹרָה, וְהֵן בְּבֵית-
סֵפֶר, וְכֶךָ נִזְכָּה לְהִיּוֹת שְׁמוּרִים, וּבְכַפְרֵט אִם נִזְכָּה לֹאמַר בְּכָל לַיְלָה
תִּקְוֶן חֲצוֹת, נִהְיֶה שְׁמוּרִים מְגֻנְבִים, כַּמּוּבָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ו'ל
(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת גְּנוּבָה וְגִזְלָה, חֶלֶק ב', סִימָן ה'): עַל-יְדֵי אֲמִירַת תִּקְוֶן

אֲשֶׁר כּוֹ תִלַּח — כּוֹ תִלַּט בְּנִחַל שְׁלֵה

חצות, נצול מגנבים; יעזר הקדוש־ברוך־הוא, שפֿכֿר לא גִדע משום צרות, ונזִקה לִמְכֻנִים שֶׁל קִבֵּעַ.

יותר מאַחַר אֲשֶׁתִּדַּל לְדַבֵּר אִתְּךָ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצִּלָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו תִלַּח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ג' אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת שְׁאַלְתְּךָ מֵה שְׁאַתְּ מְבַקֶּשֶׁת וְכוּ', וּלְדַעֲתִי, כִּדְאִי לְלַכֵּת אֶל רוֹפֵא וְלִהְתְּקִין לְמִשְׁךָ שָׁנָה וְכוּ' וְכוּ', כִּי עֲדִין אַתְּ חַלְשָׁה, וְצָרִיכָה לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל הַבְּרִיאוֹת.

הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאַנִּי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחֵי בְּחַיִּיךָ, וּתְבַשְׂרֵי לִי תָמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצִּלָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כּו תִלַּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ג' אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ זְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְּךָ, וּמְאֹד מְאֹד אָנִי מְצִטְעֵר לְשִׁמְעַת אֵיךָ שְׁמַקְלִים בְּעִנְיַן הַהֶפְסְדִים שְׁקוֹרִים לְנוּ, עֲכָשׁוּ תּוֹכֵל לְתַאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גִּדְל הַצֵּעֵר וְהַעֲגַמַת נֶפֶשׁ שֵׁישׁ לִי, שְׁאַבְדָּתִי, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, שְׁבָעִים אֶלֶף דּוֹלָר, שְׁזָה כֶּסֶף מְהוּל עִם דָּם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אָנִי כִּבֵּר לֹא מְדַבֵּר מִהַכֶּסֶף שֶׁהוּא כֵּן גְּבַה כִּבֵּר וְכוּ', שְׁאַנִּי צָרִיךְ עֲכָשׁוּ לְשֵׁלֵם

אֶת זֶה לְאֲנָשִׁים וְכוּ', וְעָמְדוּ לְצַד הַעֲרָבִי הָאָרוּר הַטָּמֵא הַזֶּה, זֶה דְבָר שְׂמָאֵד מְאֹד אוֹכֵל אוֹתִי וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֵל תְּהִיָּה שָׁבוּר מְכַל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תִּחְלַשׁ דַּעְתְּךָ מֵאִף בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וּצְרִיכִים לְדַעַת כִּי כָף הוּא דָרֵךְ שֶׁל בְּנֵי אָדָם, הוֹלְכִים בְּאֲכֹזְרִיּוֹת, וְלֹא אֲכַפֵּת לָהֶם שׁוֹם דְבָר, יַעֲזוּר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֹזְכָה וְנִתְבַּשֵּׁר תָּמִיד בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

מִחֲמַת טְרֵדוֹתַי עֲכָשׁוּ, קָשָׁה לִי לְהֵאָרִיךְ בְּכַתִּיבָה, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְדַבֵּר אִתְּךָ יוֹתֵר מֵאַחֵר.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תמ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, ג' אָדָר ה'תשנ"ח.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... וְ... שְׂיִחִיו נִצַּח.

אֵל תִּפְחָדוּ כָּלֵל, הַתִּינּוֹק יִהְיֶה, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּרִיא וְשָׁלֵם, וְאֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבִיּוֹם רֵאשׁוֹן הַבָּא אֶזְכָּה לְהִיּוֹת סִנְדֵּק אֶצְלוֹ, וְעַל-כֵּן אֵל תִּדְאַגּוּ לַיֶּלֶד, שׁוֹם דְבָר לֹא יִקְרָה, הוּא רַק יִגְדֵל בַּמִּשְׁקָל, וַיִּהְיֶה בְרִיא.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפִּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתָּרוּוּ רַב נַחַת מְכַל יוֹצְאֵי חַלְצִיכֶם, וְרַק לֹא תִפְחָדוּ מִשׁוֹם דְבָר, כִּי גְדוֹל אֲדוֹגְנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

רְאֵה גַם רְאֵה אֵיךְ שְׂאִין שׁוֹם תְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לְבָרַח אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא מְנוּס וּפְדוּת נִפְשָׁנוּ, יַעֲזוּר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֹזְכָה תָּמִיד וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

כו תמא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, ג' אדר ה'תשנ"ח.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

מאד מאד אני מתפלא עליך וכו', אם מצד אחד אתה רוצה
לעזר לי מאד, ואתה מוסר את נפשך בפעל לעזר לי, אבל מצד שני
אתה אוהב גם את עצמך וכו', אם אני מבקש שהבחורים יישנו
בתלמוד-תורה ובבית-ספר, למה אתה צריך ללמד זכות על חברך? !
אין זה אלא כל אחד לטובת עצמו דורש, זה דורש לטובת הערבי...
וזה דורש טובת חברו, אני מכרח להגיד לך, תהלה לאל, לי אין
שום שיכות אל שום בריה שבעולם, ומכל שפן שאין לי שום
שיכות אל שום פסך וכו' וכו', אלא מה, לקחתי לעצמי משימה
קדושה בחיי, שלא אנוח ולא אשקט, עד שאזכה להוציא מהכח אל
הפעל רצוני וחסדפי וכסופי, ולמלא את כל העולם פלו עם אור רבנו
ו"ל, ואזכה לבנות עיר על שם רבנו ו"ל, ואזכה לחתן את הילדים
בגיל צעיר מאנשי קהלתי, הנה, תהלה לאל, הקדוש-ברוך-הוא עזר
לי בשלש הנקודות האלו, אם זה רק מעט דמעט, לא כמו שרציתי,
אבל גדול אדוננו ורב להושיע, ובודאי הקדוש-ברוך-הוא לא יעזב
אותי, ולכן מי שרק עוזר לי, בודאי יקבל חזרה תמורת זה באין
ערך כלל, ומי שחושב שחטף וכו', או מחזיק וכו', יותר חתיכת
מוהרא"ש... חי בדמיון ובטעות גדולה, כי, תהלה לאל, אני לא
צריך את אף אחד, אשרי מי שעוזר לי, ואז יעזר לו הקדוש-ברוך-
הוא, אבל אף אחד שלא יחשב שהוא עושה לי טובות.

אתה וכל אנשי שלומנו צריכים לעשות לעצמכם חשבון, לא
יקח הרבה זמן, עוד כמה שנים, וצריכים כבר לדבר שדוכים עם

הַיְלָדִים שְׁלַכְּם, הַאֲמַנְתֶּם דְּבַר זֶה פַּעַם?! וְהִנֵּה תִהְלֶה לְאֵל, אֲנִי
 לְקַחְתִּי לְעַצְמִי מְשִׁימָה קְדוֹשָׁה הַזֶּה, וְלִכֵּן לְמִי מַגִּיעַ הַתּוֹדָה? לָזֶה
 וְכוּ', אוֹ לָזֶה וְכוּ', הַאֵם שֶׁיְהִי שָׂרָק זֶה עוֹזֵר לִי, וְרַק הוּא בְּעַצְמוֹ וְכוּ',
 אוֹ רַק זֶה עוֹזֵר לִי, וְרַק הֵהוּא בְּעַצְמוֹ וְכוּ'?! הֲלֹא לְטַפֵּשׁ יִדְמָה,
 מִזְמַן אֵין לִי כִּבֵּר שׁוֹם שְׂיִכּוֹת עִם אֶף אֶחָד, אֲבָל מַה לַעֲשׂוֹת, אֲנִי
 שְׂבוּר וְנִשְׁבֵּר, נִפְלְתִי בְּפַח גְּדוֹל, בְּמָקוֹם שְׂיַעֲרִיכּוּ אֶת מַה שְׂאֲנִי
 עוֹשֶׂה בְּשִׁבְלֵכְּם, אֲזוּ כָּל אֶחָד עוֹשֶׂה מְרִיבּוֹת עִם הַשָּׁנִי, וְלִבְסוּף וְכוּ'
 וְכוּ', קִרַח מִכָּאֵן וְקִרַח מִכָּאֵן וְכוּ' וְכוּ', וְשׁוֹם דְּבַר לֹא יוֹצֵא, וְעַל-כֵּן
 אֲנִי מֵאֵד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה, אִם אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֵינִה דְּבַר,
 וְאִם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנִי, שְׂיִבּוֹאוּ תִכְף-וּמִידָה, זֶה הוּא זֶה וְכוּ',
 אֲבָל לֹא שְׂיִגִידוּ פְּרוֹשִׁים בְּתוֹךְ דְּבָרִי, וְלֹא יַעֲשׂוּ מִמֶּנִּי אֱלִיל וְכוּ',
 וּבִאֲמַת כָּל אֱלוֹ שְׂמַגְדִּילִים וּמִפְּאָרִים אוֹתִי יוֹתֵר מִדָּאִי, הֵם הֵם אֲשֶׁר
 אַחֲרֵי-כֵן מִחֲרָפִים וּמִבִּזִּים אוֹתִי, וְלִכֵּן אֲנִי מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ, יְדִידִי הַיִּקָּר
 לִי מְאֹד, אֲשֶׁר אַתָּה חֲקוֹק בְּפִנְיִמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, וְאַתָּה
 זוֹכֵר כַּמָּה שְׂכַנְעַתִּי אֶת חֲמִידָה, שְׂיִקַח אוֹתָךְ לְחַתָּן, וְאַחֲרֵי-כֵן סְבִלְתִּי
 עַל-יְדֵי-זֶה בּוֹשׁוֹת וְחֲרָפוֹת וְכוּ' וְכוּ', שְׂלֹא סִפְרַתִּי לָךְ אֶף פַּעַם, אֵילוֹ
 עֲקִיצוֹת קִבְלְתִּי מֵהַמְשַׁפְּחָה וְכוּ' וְכוּ', וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי מוֹכֵן לַעֲזֹר
 גַּם לִילְדֵיךָ, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל אֲנִי נִמְצָא עֹכְשׁוֹ בְּצָרָה גְּדוֹלָה
 מְאֹד, אֲשֶׁר אֶף אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לַעֲזֹר לִי, רַק כָּלָם בְּיַחַד, כִּי כָּפִי גָּדֵל
 הַצָּרָה שְׂאֲנִי נִמְצָא בְּזֶה, אֲנִי צָרִיךְ אֶת כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַחַד
 שְׂיַעֲזְרוּ לִי, וְזֶה לֹא מִסְפִּיק שְׂאֶחָד יְרוּץ וַיִּתְרוֹצֵץ וְכוּ' וְכוּ', אֲלֹא כָּלָם
 יִטּוּ שְׂכֵם אֶחָד, וּמִי שְׂחוֹשֵׁב שָׂרָק הוּא מַחְזִיק בְּמוֹהֲרָא"ש וְכוּ',
 וְהַשָּׁנִי לָאוּ וְכוּ', הוּא בְּעַצְמוֹ גּוֹרֵם הַחֲרָבָן וְכוּ', וְאִם אֲנִי מִבְּקֵשׁ
 שְׂאֲנִי רוֹצֵה שְׂיִישְׁנוּ בְּקִרְוֹנִים, אֵל תִּחְשֹׁב שְׂאֶחָד עֶבֶד עָלִי וְכוּ',
 תִּהְלֶה לְאֵל, עָלִי אֶף אֶחָד אֵינּוּ עוֹבֵד וְכוּ', רַק בְּדָבָר אֶחָד יְכוּלִים
 לַעֲבֹד עָלִי, וְזֶה אֲנִי אוֹמֵר בְּפְרוֹשׁ — בְּכֶסֶף וּבְמָמוֹן, תִּהְלֶה לְאֵל,
 אֵין לִי שׁוֹם תַּאֲוָה לְזָבֵל כְּזֶה, וְלִכֵּן אֲנִי נוֹתֵן פְּנָקִס צְרִימָה פְּתוּחָה,
 וְתִכְתֹּב כַּמָּה שְׂתַרְצֶה וְכוּ' וְכוּ', וְעֹכְשׁוֹ אֲנִי מְשַׁלֵּם עַל זֶה מִחִיר כְּבֹד
 מְאֹד עִם הַבְּרִיאוֹת שְׁלִי, וְלִכֵּן אֲנִי מֵאֵד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה,
 אִם אַתָּה רוֹצֵה לַעֲזֹר לִי, צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּיַחַד, לְשִׁבְתָה וּלְטַכֵּס עֲצָה,
 וְאִם לֹא, תִּאֲמִין לִי שְׂעַדִּיף שְׂלֹא מִתְחִילִים וְכוּ' וְכוּ', אֲנִי נִמְצָא

אֲשֶׁר   כּוּ תמא   בַּנְחַל   שלט

בְּצֶרֶה גְדוּלָה מְאֹד, וְאֲנִי מְרַגֵּישׁ מְאֹד חֲלָשָׁה בַּגּוּף וּבְכֹפֶשׁ וְכוּ'
וְכוּ', וְאֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִהְיֶה לִי כַח לְבוֹא בְּשַׁבַּת-
קֹדֶשׁ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אַקְנֶה לְשִׁתְּבִין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר.

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שְׂזַכְנֵנוּ לְסִיַּם אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִיךְ
קִי"ב זְכָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְסִדֵּר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת כְּרִיךְ קִי"ג לְהַגְדִּיל
תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ.

אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּה ה' הַצְלִיחָה נָא.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

כ"ק מרן רבינו
אליעזר שלמה בן מלכה
שליט"א

לרפואה שלימה לכל רמ"ח
אבריו ולכל שס"ה גידיו ולכל
טיפי דמיו.

תִּכּוֹן הָעֲנִיּוֹת

חֵלֶק קי"ב

- ג** פֶּתַח דְּבָר . . . . .
- ה** הַקְדָּמָה . . . . .
- יא** כו ריג . . . . .
 יפליג במעלת הקונטרס "גרות שבת", ואפן חבורו, ואודות גנבים וכו',
 ייעץ שלא יסתוכבו פועלים זרים בבית.
- יב** כו ריד . . . . .
 יורה בענין ההגהות וכו', וידרבן שוב להדפיס בזריזות את הקונטרס
 "גרות שבת".
- יב** כו רטו . . . . .
 יעורר על הקמת מקנה טהרה באומן, אשר הוא נחוץ מאד.
- יד** כו רטז . . . . .
 יקנה לפניו יתברך, אשר כל זמן שהוא בעולם הזה, יתפלל במנין נפרד,
 ולא יצטרף לטובות של הרשעים.
- יד** כו ריז . . . . .
 יבקש הנמען לברר לו בדיחיפות אודות הבטוח לבנין "היכל הקדש",
 ויבארו גדל הטרדות והבלבולים שעוברים עליו בעתים הללו, אף
 להשם התשועה.
- טו** כו ריח . . . . .
 יפתע מאד מרצונו של הנמען להתפטר, ויחזקו על אמונה פשוטה בו
 יתברך, ולהודות לפניו יתברך על החסד חנם הזה שזכינו לדעת מרבנו
 ז"ל, שהוא רבי נורא ונפלא מאד, וזו צריכה להיות כל התחזקותנו.
- טז** כו ריט . . . . .
 ישבח הנמען שזכנס לעבודתו להיות מלמד, ויבארו שצריכים להתדיר
 בתלמידים יראת שמים ומדות טובות, ולדבר עמהם מהקדוש-ברוך-
 הוא ומהתורה הקדושה ומהצדיקים האמתיים. ויברכו להצלחה
 בעבודתו הקדושה שזכנס בה.

תִּכְוֵן הָעֲנֻיָּיִם

כו רכ . . . . . יז

יעורר להתחזק בזה העולם, כי כל אחד מנסיים בכל מיני נסיונות, והכל ממנו יתברר בחשבון צדק, והעקר הוא תפלה לבקש אותו יתברר על הכל, ורק לו התשובה.

כו רכא . . . . . יז

מכתב כללי לאנשי שלומנו הגרים ביבנאל, בו יעוררם ללמד לקחים מן העבר, ולעשות חשבון הנפש, שמא עשה משהו עולה לזולתו, שיראה לבקש סליחה וכו', וכן לשמר על המחנה מפל מיני תמהוניים, שאין יודעים טיבם, כי תפקידנו לשמר על חברת הילדים ועל חנוכם הטהור, שלא יפגס ביניהם איזה קוץ ודרדר, וכן להקפיד להתפלל במנין, ולהרבות בחסד עם הזולת, ולשמר על פשרות המאכלים, לא להכניס לבית מאכל בלי חותמת של הכשר מבית-דין צדק יראי השם וחושבי שמו.

כו רכב . . . . . כא

יורה לקבר את הנפטר עוד היום, כי אסור להלין את המת וכו', ונשמע ונתבשר בשורות טובות.

כו רכג . . . . . כא

ייעץ בענין הקמת מקנה טהרה באומן, אשר הוא דבר הכרחי מאד.

כו רכד . . . . . כב

מכתב כללי לאנשי שלומנו היקרים ביום ההלולא של מוהרנ"ת ז"ל, בו יפליג במעלת מוהרנ"ת ז"ל, גדלתו ויראתו, וגדל התמדתו וגאונותו בתורה הקדושה, ודרך התקרבותו לרבנו ז"ל, ואשר הוא היה הפלמיד של רבנו ז"ל בה"א הידיעה, ששמע את כל התורות והספורים והשיחות מפיו הקדוש, ורשםם בספריו הקדושים, ואמר עליו רבנו ז"ל: לולא ר' נתן, לא היה נשאר ממני אפלו עליה אחד. וכן אמר למוהרנ"ת ז"ל: אני רוצה שפתחיל ללמד "שלחן ערוך", ובכל הלכה תחדש חדושי תורה, ואז החל מוהרנ"ת ז"ל לכתב את סדרת "לקוטי-הלכות", ובד בבד בנה את הקלויז באומן, ויתאר את הסכל והתלאה שסבל מוהרנ"ת ז"ל מאינשי דלא מעלי, אף הוא דלג על הכל, והמשיך לפרסם ולגלות את רבנו ז"ל במסירות נפש, ויספר את אפן הסתלקותו בקדשה ובטהרה ממש ככהן גדול בעבודתו וכו', והצואה שהותיר לנו: ופוצו מעינותיך חוצה.

תִּכְנֵן הַעֲנִינִים

- כו רכה . . . . . לח . . . . .
 יבאר אודות ענין ההתלהבות בתפלה והרקודים אחריה.
- כו רכו . . . . . לט . . . . .
 יבאר אודות התכלת שגלה הרבי מראדזין.
- כו רכז . . . . . מ . . . . .
 מכתב כללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יבאר אודות האמת של רבנו
 ו"ל, אשר היא אמת אחרת לגמרי, וגם כשאדם מדבר אל הקדוש-ברוך-
 הוא, צריך לדבר בדבור אמת ולספר באמת כל העובר עליו וכו', ודיקא
 על-ידי התקרבות לצדיקים וקיום עצתם זוכים להגיע לאמת, ומהי
 האמת הצרופה ביותר? כשאדם עושה טובות לזולתו, והזולת מחזיר
 לו רעות תחת הטובות, ואף-על-פי-כן אדם ממשיך לעזר, זהו חסד
 של אמת, וזהי אמת לאמתה, וזה הנה יוסף הצדיק.
- כו רכה . . . . . נא . . . . .
 יספר רצונו העז לנסע לציון רבנו ו"ל ומוהרנ"ת ו"ל ליומים בלבד,
 לפעל שם ישועות.
- כו רכט . . . . . נא . . . . .
 ייעץ בענין בר-מצנה לבן, וכן אודות למוד הבן אצלו.
- כו רל . . . . . נב . . . . .
 יבאר לגמענת, אשר בחנוף צריכים סבלנות גדולה מאד, ועל-ידי דבור
 בנחת בודאי פועלים, ויורה להמשיך לדבר הן עם הבנות והן עם
 המורות דבורי אמונה והשגחה פרטית, ויראת שמים ואמונת חכמים.
- כו רלא . . . . . נג . . . . .
 יפליג במעלת חנוף הבנות, ובפרט בעתים הללו, אשר הפריצות עושה
 פרצות בנשמות ישראל.
- כו רלב . . . . . נד . . . . .
 יספר רצונו לכתב מכתב לכל מלמד, ובו הוראות ונקודות חשובות
 אודות עבודת הקדש שהם עוסקים בה, ומה חובתם ותפקידם, שלא
 יעשו מלאכת ה' רמיה.
- כו רלג . . . . . נז . . . . .
 יבקש לבדק אודות הבטוח שמשלם על הבית, מה זה כולל וכו' וכו'.

תִּכְוֵן הָעֲוִיָּנוּת

- נד** . . . . . כו רלד . . . . .
 יבאר, אשר עקר נסיון האדם וגדלתו — כשהולך לו שלא כסדר, והוא
 מחזיק מעמד.
- נה** . . . . . כו רלה . . . . .
 יתן פמה הנראות בענין הדין תורה והעורך דין, ויבקש העקר להיות
 בשלום ובאהבה ולישב החלוקי דעות.
- נט** . . . . . כו רלו . . . . .
 יורה להחזיר בפנות אמונה פשוטה בהקדוש-ברוך-הוא, אשר בלעדיו
 יתברך החיים שלנו אינם שוים מאום. ותהלה לאל, זכינו להתקרב אל
 רבי נורא כזה, המלמדנו עצות איך להתנהג.
- ס** . . . . . כו רלז . . . . .
 יעורר להתחזק מאד, ולא להתפעל משום ברעה, ולדבר אליו יתברך.
- ס** . . . . . כו רלח . . . . .
 יורה להודות לפניו יתברך על החסדים שעושה עמו, ובפרט החסד
 הגדול, שזכה הנמצא להתחתן סמוך לפרקו, ויעורר להתמיד בלמוד
 התורה הקדושה בכל יום, וללמד הלכות, אשר אין למעלה מזה, ולשמור
 על מדת הצניעות.
- סג** . . . . . כו רלט . . . . .
 יורה להתחזק בעצמו ולחזק אחרים, וללמד עם האברכים הצעירים
 בכל מוצאי שבת הלכות טהרת המשפחה.
- סד** . . . . . כו רמ . . . . .
 יבאר לאבל, אשר הוא צריך להרבות בקדישים, וזו זכות גדולה לנפטר.
- סד** . . . . . כו רמא . . . . .
 מכתב כללי לנשות אנשי שלומנו, בו יחזקן על אחדות, ואחנה ורעות,
 ולדון אשה את רעותה לכף זכות, ולהרבות בשמחה ובאורה של
 שמחה, ולגדל את הילדים בקרשה ובטהרה.
- סז** . . . . . כו רמב . . . . .
 יורה לנמענת על שבעלה עוזר לו כל-כף, ועקב כף הוא נעדר לעתים
 מן הבית, אך יסבירה, שהעזרה היא ממש פקוח נפש, ויברכה ברב נחת
 בזכות זה.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

5

כו רמג . . . . . סח
יִבְרַךְ מִחֲנֻכַּת, שְׁבוּזְכוֹת שְׂדוּאָגַת לְחֲנוּךְ הַבְּנוֹת, גַּם הַיְלָדִים שְׁלָה יִצְלִיחוּ,
וַיִּחְזְקוּ וַיֵּאֲמְצוּ.

כו רמד . . . . . סט
יִבְרַךְ הַנְּמַעְנִים בְּזְכוֹת שְׁעוֹזְרִים לוֹ, שְׂיִזְכּוּ לִיְלָדִים טוֹבִים וַיְבָרִיאֵם,
וְשִׁיחֶיהָ לָהֶם אָסִיר תּוֹדָה לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

כו רמה . . . . . ע
יִקְנֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׂיִוְצִיאוּ מִן הַמְּצָר, וַיִּמְסַר לְנִמְעָן מִכְּתָב כָּלְלִי לְאִנְשֵׁי
שְׁלוֹמָנוּ וְלִנְשׂוֹתֵיהֶם, לְעֲשׂוֹת מִזֶּה עֲתָקִים לְכֻלָּם.

כו רמו . . . . . ע
יִוְרָה לִילָךְ בְּתַקְרָף הַדִּין עִם אֵיזוֹ אִשָּׁה שְׁנוֹהֶגֶת שְׁלֵא כְּשׁוֹרָה, וְעֲלוּלָה
לְקַלְקֵל כָּל חֻלְקָה טוֹבָה.

כו רמז . . . . . עא
יִשְׁבַּח הַנְּמַעְנִים שְׁמַחְדִּיר בְּתַלְמִידִים אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין
לְמַעַלָּה מִזֶּה, וְהַעֲקָר לִילָךְ עִמָּהֶם בְּנַחַת וּבְנֻעָם, אֲשֶׁר רַק כֶּף פּוֹעֲלִים
אֲצֵלָם.

כו רמח . . . . . עג
יִשְׁמַח מְאֹד עַל הַדוּ"ח שֶׁקָּבַל אוֹדוֹת הַתְּקַדְמוֹת הַתַּלְמִידִים בְּתַלְמוּד-
תּוֹרָה, אֲשֶׁר אֵין לוֹ עוֹד נַחַת-רוּחַ יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּו, שֶׁהֵם מְתַמִּידִים
בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמַתְעַלִּים בְּיִרְאַת שָׁמַיִם.

כו רמט . . . . . עד
יִבְקֹשׁ אֶת הַנְּמַעְנִים לְתָרֵם כַּמָּה שְׁעוֹת לְלַמֵּד עִם הַיְלָדִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה,
אִף שִׁישׁ לוֹ פְּרֻנְסָה אַחֲרַת, אִף זֶה רַק כְּדֵי לְקַדֵּם אֶת הַיְלָדִים בְּרוּחָנִיּוֹת,
וּלְהַעֲלוֹתָם עַל דֶּרֶךְ הַמְּלָךְ.

כו רנ . . . . . עד
יִבְרַךְ בְּרַבַּת "מִזֵּל טוֹב" לְהַלְדֵת הַנֶּכֶד, וַיַּעֲזֹר לְשִׁמּוֹחַ עַל גְּדֻלַּת הַטוֹב
שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבָּנָם מִצְּלִיחַ, וְנִתְקַיֵּם אֲצֵלוֹ: 'מִצָּא
אִשָּׁה מִצָּא טוֹב' וְכו'.

כו רנא . . . . . עה
יִפְלִיג בְּמַעֲלַת הַמְּדַפְּיִסִים וְהַמוֹצִיאִים לְאוּר, וְגִדְל זְכוּתָם שְׁמוֹשְׁכִים
לְכַבּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְרַק זֶה יִשְׁאֵר מִהֶם לְנֻצַח נֻצְחִים.

תִּכְן הַעֲנִינִים

כו רנב . . . . . עו

מכתב כללי לאנשי שלומנו היקרים, הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", בו יבארם, אשר הגדלות של רבנו ז"ל, שאפלו עגלון או חיט או סנדלר וכו' המקרבים אליו, מדברים אליו יתברך ברצונות ובכסופים גדולים, ויפליג במעלת המקום — יבנאל, וזו תהיה עיר רבנו ז"ל! ויבדאי הסמ"ף-מ"ם עומד כנגד, ואינו שוקט כלל, ומונע ומעכב לכל דבר שבקדשה, אף הוא אינו פוחד, וימשיך לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל, וכן היה עם מוהרנ"ת ז"ל, שסבל מאד מאד גם בשבילנו, ועקר סבלו היה רק מפני שגלה ופרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם. ויעורר על תפלה והתבודדות, ולמוד "לקוטי-מוהר"ן" ושאר ספרי רבנו ז"ל.

כו רנג . . . . . פד

יוכיח אשה שתחדל מאספות לצים בביתה, ולא — תקבל ענש חמור מן השמים.

כו רנד . . . . . פה

יעורר על למוד התורה בהתמדה רבה מאד, ועל התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ולא לבטל הזמן בשטיות.

כו רנה . . . . . פו

יעורר על מדת הצניעות, אשר אין למעלה הימנה, ולא לילף למקומות שאינם נאותים.

כו רנו . . . . . פז

יורה איך לנהג באיזה ענין, והעקר לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך על כל חטאת הנעורים, ויעורר הנמנע על תפלה והתבודדות, ולא להשבר משום דבר.

כו רנז . . . . . פח

יספר, שנחם דרך הטלפון, והבטיח לומר קדיש אחר הנפטר, ומה שהאם התפרצה על נשות הקהלה וכו', יורה להסבירה האמת לאמתה, והספור האמתי כפי שארע בדיוק.

כו רנח . . . . . פט

יבאר שלא לתן לגגע הרע להתפשט במחננו, ולכער הרע מקרבנו.

כו רנט . . . . . פט

יבהיר, אשר עקר החכמה בקהלה — להחזיק את כלם ביחד, אף שלכל אחד יש דעות שונות מזולתו.

תָּכֵן הַעֲנִינִים

7

כו רס . . . . .

יעורר לעבד על נקדת השמחה, לשמח את עצמו ואת אשתו, ולהרגיל עצמו לדבר אליו יתברך, אשר כל דבור הוא הצלחה נצחית מאין כמוה.

כו רסא . . . . .

יעורר על אמירת 'יום תהלים' בכל יום, וכך במשך השבוע זוכים לסים את כל ספר התהלים, וירחיק מן הליצנות ולקנות שם טוב, אשר הוא חשוב יותר משמן טוב.

כו רסב . . . . .

יורה להלביש את החולה עם טלית קטן שלו שמנח בביתו, או טלית קטן חדש, ויהיה לו לרפואה.

כו רסג . . . . .

יעצן בענין נתינת שם לבת שנולדה, ויאחל רפואה שלמה ליולדת.

כו רסד . . . . .

ירגיע שלא לפחד כלל, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וישמר מכל מיני מזיקים.

כו רסה . . . . .

יברך על שפע גדול ונסים גדולים שיעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא, וימסר דרישת שלום מן הבן הלומד אצלו, שהוא מצליח מאד בלמודיו.

כו רסו . . . . .

יורה בענין הדפסת הקונטרס "ירננו עצי היער", וירגיע הנמנע שלא לפחד מפל העובר עליו, כי זהו נסיון מן השמים לראות אם יפסיק להדפיס, ולכן צריכים להמשיך בהדפסה ביתר שאת ועז.

כו רסז . . . . .

יאחל רפואה שלמה לבת, ונחת מפל הילדים, ויקנה לצאת כפר מן הגלות, ולבוא להתגורר ביבנאל.

כו רסה . . . . .

יורה לקחת פדורי הרגעה, כדי להתגבר על כל הלחצים והמתחים, ואודות הסמ"ך-מ"ם אין להתפחד ממנו כלל, והוא הוא העומד זה לעמת זה כנגד הקדשה.

כו רסט . . . . . צו
 יִרְגִיעַ שְׁהִמְחוּשִׁים הֵם שׁוֹם דְּבָר, אֲלֵא רַק מִפְּאֵת לַחַץ וּמִתְחִים, וְכַדּוּרֵי
 הַרְגָּעָה יַעֲזְרוּ לָזֶה מְאֹד, וַיִּשְׁחָרְרוּ אֶת הָעֲצָבִים.

כו ער . . . . . צז
 יוֹרָה לְהַכְנִיס אֲוִירָה רְצִינִית בְּבֵית-הַסֵּפֶר, עַל-יְדֵי רַבּוּי דְּבוּרִים בְּיָרְאֵת
 שְׁמַיִם וְאֲמוּנָה, וְלְהַקְפִּיד עַל הַזְּמַנִּים, אֲשֶׁר זֶה מוֹרָה עַל אַחֲרִיּוֹת
 וּרְצִינּוֹת.

כו רעא . . . . . צח
 יִפְלִיג בְּמַעַלַת הַבְּוִיּוֹנוֹת, אֲשֶׁר זֶה לְכַפֵּרַת עוֹנוֹת, וּבְמִקּוֹם לְהִתְעַנּוֹת עַל
 הַחֲטָאִים, כְּפִי תַקּוּן הָאֲר"י ו"ל, אֲזִי הַעֲלִבּוֹנוֹת הֵם לְכַפֵּרָה.

כו ערב . . . . . צט
 יִבְקֶשׂ דְּרוּחַ אֲוֵרוֹת הָעוֹרֵף-דִּין, וַיִּזְהֵר מִלְּחַתֵּם עֲרֻבוֹת, וַיִּבְטִיחַ יְשׁוּעָה,
 כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

כו רעג . . . . . ק
 יִחֲזַק וַיֵּאמֶץ לֹא לִפְחָד מִשׁוֹם בְּרָגָה כָּלֵל, וְהַעֲקֹר לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנַת
 חֲכָמִים, וְלִסְלַק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְלְהַתְדִיר אֲמוּנַת חֲכָמִים בַּתְּלִמִּידִים
 וּבַתְּלִמִּידוֹת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה.

כו רעד . . . . . קא
 מִכְּתָב כָּלְלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגֵּרִים בְּיַבְנָאֵל, בּוֹ יִחֲזַקֵם עַל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה
 בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, לִידַע אֲשֶׁר דְּבָר גְּדוֹל וְקָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ אֲלֵא מִמְּנוּ
 יִתְבַּרֵךְ, וּבְזֶה טוֹעֲמִים טַעַם גִּן-עֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְכָל הַחֲלָאִים שְׁפוּבָלִים,
 זֶה מִחֲמַת חֲסֵרוֹן אֲמוּנָה, וַיַּעֲזֹר לְזִכֹּר תְּמִיד אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִם
 יְלָדֵיהֶם, שְׁמָסַר נַפְשׁוֹ מִמָּשׁ לְחַתָּנָם סְמוּךְ לְפָרְקָם, וְהִצִּילֵם מִרְדַּת שַׁחַת,
 וַיִּבְקֶשׂם לְהִיּוֹת בְּאַחֲדוֹת, וְלִבְרַח מִמַּחֲלַקַת כְּפִי שְׁבוּרָחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֵף.

כו ערה . . . . . קב
 יוֹרָה לְמַדְפִּיסִים בְּעֵנֶן הַקּוֹנְטֵרַס "יִרְנְנוּ עֲצֵי יַעַר" לְצַרְפוֹ אֶל הַסֵּפֶר
 "רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת", וַיִּחֲזַק שְׁלֵא לִפְחָד כָּלֵל מִכָּל הָעוֹבֵר, אֲלֵא לִידַע
 שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה מִמְּנוּ יִתְבַּרֵךְ, וְכָל מֵה שֶׁעוֹשֶׂה הַשֵּׁם — הַכֹּל
 לְטוֹבָה.

כו רעו . . . . . קג
 יֵאָחַל בְּרַפְת "מִזֵּל טוֹב" לְנִשְׁוֹאֵי הַזִּיג, וַיְבָרְכֵם בְּכָל מְלֵי דְמִיטָב.

כו רעז . . . . . קז
 יאחל להורי הפלה "מזל טוב" לנשואי בתם, ויברכם ברב נחת.

כו רעח . . . . . קח
 יורה לנמען לאשפז את אשתו שנקנסה בה רוח רעה וכו', ולומר בכל יום מזמור כ"ט שבע פעמים, ולבקשו יתברך שתהיה לה רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף.

כו רעט . . . . . קח
 מכתב כללי לאנשי שלומנו היקרים, בו יבאכם, אשר כל הלמוד של רבנו ז"ל זה חדוש נורא ואים, והצדיק מעורר מאורי אור, ואלו הסמ"ך-מ"ם מנסה להסתיר ולהעלים את האור הגדול הזה, והוא מעורר מאורי אש, מבעיר את אש התאוות, אש המחלקת והמריבות. ועלינו לגלות את אור האין סוף ברוך הוא, ואור התורה, שכלם ירגישו את הקדוש-ברוך-הוא, ואז מכבים את אש המחלקת והמריבות. ויעורר לרחק מן המחלקת והשנאת חנם, אשר זהו אריכת הגלות והחרבן, וכבר ידועים דברי רבנו ז"ל שאמר קדם הסתלקותו: אם תחזיקו עצמכם ביחד, תוכלו להמשיך אותי אליכם, ויספר אודות בנית הקלויז באומן על-ידי מוהרנ"ת ז"ל, שבנאו מפספי עניים, פמו-כן יבקש מכל אחד ואחד מאנשי שלומנו לתן מחצית השקל בעבור בנית בית-המדרש, שבו תלוי בנן בית-המקדש! ויתן הנחיות ועצות בענן שלום-בית וכשרות המאכלים, ולמוד שעורים כסדרן בתורה הקדושה, ותפלה במנין, והפצת אור רבנו ז"ל, ושמירה על חנוף הילדים, ולחתנם סמוך לפרקם.

כו רפ . . . . . קכא
 יורה למדפיסים לצרף את הקונטרס "ברכת הפרות" לספר "ראש השנה לאילנות", ויברכם בזכות זה שיתברכו בפרות טובים — בנים ובנות צדיקים וצדקניות, ורב נחת דקדושה מהם.

כו רפא . . . . . קכב
 מכתב כללי לבנות התיכון ביבנאל, בו יעוררן על יראת שמים, ומדות טובות, וצניעות, ואם תקנינה לעצמן שם טוב, תוכלנה בבוא העת לזכות בשדוכים ראויים והגונים.

כו רפב . . . . . קכג
 יעורר להתחזק ולהרבות בתפלה, כי התפלות שמבקשים ממנו יתברך הן מקבלות לרחמים ולרצון לפני אדון כל, ולהיות בשמחה ובעליזות.

כו רפג . . . . . קכד
יעורר להיות בשמחה, אשר היא רפואה הן ברוחני והן בגשמי.

כו רפד . . . . . קכד
יורה לטל את התרופות שנתן הרופא, כי הדבר הראשון אדם צריך להיות בריא, שזהו שאמרו דורשי רשומות: "בְּרֵאשִׁית בְּרֵא", הדבר הראשון — צריך להיות בריא. ויעורר על שמחה, אשר היא מרחבת את הדעת, וכל המחלות הכואות לאדם הן מחמת חסרון השמחה.

כו רפה . . . . . קכה
באר, שעתה יש חלשות בעולם, ועל-כן הרבה סובלים ממחלת השפעת, ויבקש מאתו יתברך רפואה שלמה לכל נשמות ישראל, ויעורר לשמח על נעם חלקנו, שאנו יודעים מרבי אמת כזה, ומה היינו עושים בלעדיו ו"ל.

כו רפו . . . . . קכו
יורה לנמנעת שעוזרת בחנוף הבנות, ויבארה רצונו וכסופו להקים דור של בנות על טהרת הקדש, והעקר לא להתפעל מבקרת ובזיונות, רק לעסק במסירות נפש בעבודה קדושה זו.

כו רפז . . . . . קכז
יעורר על שמחה בעצמו ולשמח את אשתו, ולהתפלל בכל יום בצבור דייקא, ולהרבות בשיחה בינו לבין קונו, אשר היא הצלחה נצחית.

כו רפח . . . . . קכח
ישלח דרישת שלום מן הבן הלומד אצלו, אשר הוא מצליח בתורה ובמידות ובדרך ארץ, ויעורר לצאת מן העצבות והעצלות, ולהשרות אוירה של שמחה בבית.

כו רפט . . . . . קכט
יחזק על שלום-בית ואהבה ואחווה, כי כך צריך להיות בנוי בית ישראל — על תשתית של הבנה הדדית, ואיש את רעהו יעזרו.

כו רצ . . . . . קכט
יבקש לנמנע בכל לשון של בקשה לשוב לביתו, ולהשלים עם אשתו, כי אין זו עצה לשבר בית, ובפרט שזכו כבר לבת חמודה וכו' וכו'.

כו רצא . . . . . קלא
מכתב פללי לאנשי שלומנו היקרים הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", בו

יחזקם על מצות בקור חולים, ולהשפיד לראג לכל נצרף, ולהחזיק עצמם ביחד באחדות אמתית, ולהתרחק מפרודים, פי אב אחד לכלנו, ורק אליו צריכים לברח, וממנו לבקש ולהתחנן, ואם הולכים בדרך זו — מצליחים דרכנו.

כו רצב . . . . . קלב

יבקש ללמד ההלכות עם איזה חתן, ולהכינו לחתונה, ויחזק שלא לפחד משום בריה, פי גדול אדוננו ורב להושיע.

כו רצג . . . . . קלג

יורה לחתן ללמד את ההלכות עם ר' ... ולנצל את הזמן היקר בתפלה והתבודדות, ולהיות בשמחה גדולה, ולהתרחק מלחצים ומתחים.

כו רצד . . . . . קלד

יבאר, אשר ירדה חלשה בעולם, ולכן שוכבים הרבה חולים במחלת השפעת, וכל זה בעצטם של הרע-בנים, אשר במקום להדריך את עם ישראל ולשפטים על-פי דיני התורה, הם מטים את הדין.

כו רצה . . . . . קלז

יבקש לדעת אם קבלו את הקונטרס "עץ פרי", שאם לאו — ישלחנו שנית.

כו רצו . . . . . קלה

ינחם הנמצען שזוכה ללמד כפר עשרים שנה ספרי "אשר בנחל", ועל ידם זכה לסיים עשרות פעמים ששה סדרי משנה, זהר ותקונים וש"ס ושלחן ערוך וכו' וכו', ויוכח, שקל המרירות שעוברת עליו, זה עקב אשר לא צית אותו, ויחזק ויעודד לא להשבר, פי זו עקר גדלת בר ישראל — כשהוא מחזיק מעמד.

כו רצז . . . . . קלח

יורה אודות תאריך לעשיית הבר-מצוה לבן, ויאחל רב נחת.

כו רחצ . . . . . קלח

ייעץ בענין גמירת כתיבת הספר תורה, ועשיית סעדה לכל אנשי שלומנו, שתהיה גם סעדת הודיה לכל אלו שנתרפאו.

כו רצט . . . . . קלט

יורה בענין פרטים הטיסה, וכן אודות לקיחת רכב וקבלן הבניה, וייעץ

- כו שיג** . . . . . קסט
 יחזק מאד בעל יסורים, שלא להשבר, ולא לקרא תגר עליו יתברך, חס
 ושלום, ואז נמחלים לו עוונותיו, והיסורים מקרבים את האדם לאביו
 שבשמים.
- כו שיד** . . . . . קעא
 יפליג במעלת סופר סת"ם שהיא אמונת קדושה מאד.
- כו שטו** . . . . . קעא
 יבאר, אשר החטא המגנה של הוצאת נרע לבטלה מטמטם את המח
 והלב, והוא עון חמור מאד, והרי זה כשופך דמים ממש.
- כו שטז** . . . . . קעג
 יעורר על שמחה, ותכף-ומיד כפשוטה להיות איש פשר, עברה גדולה
 כשהוא בעצבות.
- כו שיז** . . . . . קעד
 יפליג במעלת ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, שעל-ידי הדבור
 יכולים לנצח כל המלקמות.
- כו שיח** . . . . . קעה
 ישתתף בצער הנמצע, ויורהו להקפיד להתפלל ערב ובקר בבית-הכנסת,
 והשונאים שלו יפלו נפילה אחר נפילה.
- כו שיט** . . . . . קעו
 ייצע לנמצע אשר עבודתו היא בלילה — לחטף כל לילה סדר תקון
 חצות והתבודדות, ויפליג במעלת תקון חצות, ואשר הוא עת רצון גדול
 בשמים, ומסגל כמו פדיון, כי הוא המתקת הדינים.
- כו שכ** . . . . . קעז
 יורה שלא להתיאש, אף שעבר עליו מה שעבר, כי גדול אדונו ורב
 להושיע, ויחזק מאד בענין גדלותו יתברך ורחמנותו הגדולה.
- כו שכא** . . . . . קעח
 יפליג במעלת המדפיס, אשר גדל זכותו שמדפיס אורות צחצחות כאלו
 — אין לתאר ולשער כלל. ולכן הסמ"ך-מ"ם אורב עליו לשברו, כדי
 שלא יצאו לאור גלויי אלקות כאלו, והעקר להתאזר בעזות דקדושה,
 ולא לפחד כלל, ולהמשיך הלאה והלאה בעבודת קדש זו.

כו שכב . . . . . קעט
 יוֹדָה לְנִמְעָנֶת עַל שְׂאֵפְשָׁרָה לְבַעֲלָהּ לְעֲזָרוֹ בְּצָרָכֵי הַרְבִּים, וַיְבָרְכָה
 בְּיָלָדִים טוֹבִים בְּזִכּוֹת זֶה.

כו שכג . . . . . קפ
 יִבְקֹשׂ אֶת הַנִּמְעָן לְצִיְתוֹ בְּכָל אֲשֶׁר הוּא אוֹמֵר, וְלֹא לְשֹׂאֵל שְׂאֵלוֹת, וְלֹא
 לְהִקְשׁוֹת קִשְׁיוֹת.

כו שכד . . . . . קפ
 יִבְרַךְ הַמִּתְקַת הַדִּינִים בְּזִכּוֹת הַרְבִּים שְׁעוֹסְקִים בָּזֶה.

כו שכה . . . . . קפא
 יִסְפֹּר גִּדְל צִעְרוֹ מִכְפִּיּוֹת הַטּוֹבָה שֶׁהִיְתָה מִנֵּת חֶלְקוֹ, וַיִּבְקֹשׁ לְהַחֲדִיר
 בְּאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲמוּנַת חֲכָמִים, אֲשֶׁר בְּלִי זֶה אֵין הַצְּלָחָה, כִּי עָקַר פֶּתַח
 הַטְּמָאָה — כְּשִׁמְתַחֲלִילִים עִם לִיצְנוֹת.

כו שכו . . . . . קפג
 יִבְשֹׂר לְנִמְעָן שֶׁהִתְפַּלֵּל בְּעִבּוּרוֹ עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וַיַּחֲזִקוּ עַל אֲמוּנָהּ
 פְּשׁוּטָה בּוֹ תִּבְרָךְ, וְלִהְרַגִּיל עֲצָמוֹ לְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדָדוֹת, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר
 הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית עֲצוּמָה.

כו שכז . . . . . קפד
 יוֹדָה לְנִמְעָנֶת הָעוֹסֶקֶת בְּחֻנוּף הַבְּנוֹת, וּמַחֲדִירָה בְּתַלְמִידוֹת אֲמוּנַת
 חֲכָמִים, וַיְבָשֶׂרָה שֶׁהִתְפַּלֵּל עָלֶיהָ וְעַל מִשְׁפַּחְתָּהּ בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל,
 שְׂיִצְלִיחוּ וַיִּגְדְּלוּ יְלָדֵיהֶם עַל טְהַרַת הַקֹּדֶשׁ.

כו שכח . . . . . קפה
 יִשְׂבַּח הַנִּמְעָנֶת שְׂמֵשְׁקִיעָה הַרְבֵּה בְּחֻנוּף הַבְּנוֹת, וַיֵּאחַל לָהּ וּלְבָנֵי בֵּיתָהּ
 כָּל טוֹב.

כו שכט . . . . . קפו
 מִכְּתָב כָּלְלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יַחֲזִקֶם עַל מַדַּת הַשְּׂמֻחָה, וְעַקְרָהּ
 — שְׂאֵנוּ זֹכִים לְדַעַת מִרְבֵּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְּחַיָּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ, וּמְנַפִּיחַ
 בְּנוֹ רֹחַ חַיִּים וְכוּ'. וַיִּבְאֵר מֵה שֶׁדִּבֶּר בְּלִיל שְׁבַת־קֹדֶשׁ, עַל־פִּי הַתּוֹרָה
 בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח, מִעֲנִין הַדְּבָרוֹת בְּהַשֵּׁם תִּבְרָךְ,
 וְהַסִּימָן שֶׁל דְּבָרוֹת הוּא תַּפְלִין, וַיֵּאָרִיף בָּזֶה וְכוּ', וְעַל קִדְשַׁת הַדְּבוּר,
 לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְכֵן מֵה שֶׁדִּבֶּר בְּשִׁבְתָּ בַּבֶּקֶר בְּסִפּוּרֵי
 מַעֲשֵׂי־שְׂמֹת, מִהַסְּפּוּר שֶׁל הַחֲגֹר וְכוּ', וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזֹּכֵה לְהִשְׁקוֹת אֶת נַשְׂמוֹת

יִשְׂרָאֵל, וְעַל-דִּי-זֶה יֵצִיִּלְם מִרְדַּת שַׁחַת וְכוּ', וְכֵן מֵה שְׁדַבֵּר בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד, שְׁצַרִּיף לְשֹׁמֵר עַל הַזְכָּרוֹן, וְלֹא לִפְלֵ בְשִׁכְחָה, וְלֹא לְשִׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כְּרַגְעַ. וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל קְבִיעַת עֵתִים לַתּוֹרָה שְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן, וְאִז טוֹב לָהֶם כָּל הַיָּמִים.

כו של . . . . . קצ

יִחְזַק מְאֹד עַל שְׁלוֹם-בֵּית, וְכַבּוֹד הַדָּדִי, וְהַתְמַדָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַאֲשָׁה — שְׁתַּהֲיֶה לְעֹזֵר לְבַעֲלָהּ בְּעֲנֵן לַמּוֹד הַתּוֹרָה, וְאִז תִּתְחַלֵּק עִמּוֹ בְּשִׁכְר, וְעַל תְּפִלָּה בְּמַנְיָן, וְהַקְּפָדָה עַל הַעֲנִיָּעוֹת.

כו שלא . . . . . קצג

יִפְלִיג בְּמַעֲלַת מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת, אֲשֶׁר זֶה עֲבוּדַת הַקִּדְּשׁ, כִּי לְחַנּוּף יִלְדִי יִשְׂרָאֵל לְאַמוֹנָה הַקְּדוּשָׁה, זֶה הַדְּבָר הַכִּי חָשׁוּב, וַיִּחְזַק וַיַּעֲוֹדֵד לְהַמְשִׁיף בְּזֶה, כִּי כָּל רְצוֹנוֹ לְהַקִּים דּוֹר שֶׁל מַתְמִידִים בַּתּוֹרָה וְקְדוּשִׁים בְּקִדְּשַׁת הַבְּרִית.

כו שלב . . . . . קצד

יִוָּרָה כַּמָּה הַנְּחִיּוֹת, וַיִּרְגִּיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, וְכֵן לְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן.

כו שלג . . . . . קצו

יִזְכִּיחַ אָב שְׁבָנוֹ מְאַחַר לְהַגִּיעַ לְלַמּוּדִים, וַיִּוְרָהוּ הַכִּי צַד לְנֶהֱגַ עִמּוֹ, וַיִּלְדֵּ צַרִּיף לְשִׁמְעַ גַּם 'לֹא', וְלֹא תְמִיד צְרִיכִים לְוַתֵּר לוֹ וּלְפָנָקוֹ יִתֵּר עַל הַמְּדָה, כִּי אַחֲרֵי-כֵן סוֹבְלִים מִזֶּה מְאֹד.

כו שלד . . . . . קצז

יַעֲוֹרֵר עַל שְׁמִחָה וְדְבָקוֹת וְהַתְּבוּדוֹת וְתְפִלָּה בְּמַנְיָן וְשְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

כו שלה . . . . . קצח

מְכַתֵּב לְתַלְמִידֵי מְתִיבְתָא "בֵּית שְׁלֵמָה", בּוֹ יִשְׁבְּחֶם עַל הַתְּמַדָּתָם בַּתּוֹרָה, וְעֲבוּדַת הַמְּדוֹת שְׁלֵהֶם, וַיַּעֲוֹרְרֶם לְנֶהֱגַ בְּדַרְךְ אֶרֶץ, וְלִהְיוֹתָר בְּכַבּוֹד הַמְּלַמֵּד, שֶׁהוּא תַלְמִיד חָכֵם הַגּוֹן, יִרְבּוּ כְּמוֹתוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

כו שלו . . . . . קצט

מְכַתֵּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַגָּרִים בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרִסְלָב", בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת, בּוֹ יִחְזַקְם עַל אֲמוּנַת חַכְמִים, וְלִהְיוֹתָר מִמְּנֵהֵיגִים שְׂאִינִם מְהַגְנִים, וַיַּעֲוֹרְרֶם עַל אַחֲדוּת וַיִּחְסֶם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, וְעֲבוּדַת

הַמִּדּוֹת שֶׁלָּהֶם, וּכְדִגְמַת הָאֵילָן, שֶׁצָּרִיף טַפּוּל וְטַפּוּחַ, וְאִזּוּ מוֹצֵיא פְּרוֹת טוֹבִים, כִּן הָאָדָם צָרִיף לַעֲבֹד עַל מְדוּתָיו וְלַתְּקַנּוֹ, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לִילָדִים טוֹבִים, שֶׁיַּחֲקוּ אֶת אִישֵׁי־תוֹ, וְכֵן לְהַרְבוֹת בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, שֶׁזֶּה מִשָּׁל לְמִים — "שֶׁפְּכֵי כַּמִּים לְבָרֵךְ" וְגו', שֶׁרַק כִּף יְכוּלִים לְצַמַּח וְלַגְדֹּל.

כו שלז . . . . . רד

יַחֲזֹק אֶת הַמְּדַפְּסִים לְתַקְּתֵק אֶת כָּל הַשְּׁעוֹר שֶׁדָּבַר, וְכֵן לְהַמְּשִׁיף לְהַדְּפִיס הַלְּאָה וְהַלְּאָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי זֹז זְכוֹת הַרְּבִים לְדוּרֵי דוּרוֹת.

כו שלח . . . . . רה

מִכְּתָב כָּלְלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְּקָרִים הַגָּרִים בְּ"יַבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", בּוֹ יַחֲזֹקֵם לְלַמֵּד מִן הָאֵילָן, שֶׁלֹּא לֹאמַר נוֹאֲשׁ, אִף שֶׁנִּרְקָבִים זִרְעֵינוּ בַּתּוֹף הָאָדָמָה, לְכַסּוֹף גְּדִלִים פְּרוֹת מְתוּקִים, כִּן הָאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת עִם רְצוֹן חֹזֵק וְתַקְוָה, שֶׁלֹּא לְהַתִּיאֵשׁ אִף פֶּעַם, וְלְכַסּוֹף זוֹכָה לְדַבְּרִים גְּדוּלִים, וַיִּבְאֵר בְּמַתִּיקוֹת נִפְלְאָה, הַרְּמִזִּים עַל הַלְּדוּתוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵנִי "וְלִי דִיקָא בְּט"וֹ בְּשֶׁבֶט, וְהַקָּשֶׁר לְזֶה וְלְאֵילָן, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיֵּם צְוֹאתוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵנִי "וְלִי שֶׁאֲמַר קָדָם הַסְּתַלְּקוֹתוֹ: הַעֲבֹדָה שֶׁלָּכֶם יְהִי, יְפּוּצוּ מַעֲיֵנוֹתֶיךָ חוּצָה, וְלְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה הַיּוֹם, וְלֹא לְדַחְוֹתָהּ לְמַחַר, וְלִרְקַד מְרַב שִׁמְחָה שְׂזוּכִים לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יְתִבְרַךְ, וַיַּעֲוֹרֵר עַל חֲנוּף הַיְּלָדִים, לֹא לְהַפְּקִירָם וְלֹא לְהִיּוֹת אֲדִישִׁים בְּמַעֲשֵׂיהֶם, אֲלֵא לִידַע מֵהֶם עוֹשִׂים וְהֵיכֵן מִסְּתוֹבְבִים. וְהַעֲקֵר — לְשַׁפֵּךְ בְּכָל יוֹם דְּמַעוֹת כַּמִּים עַל הַצְּלַחְתָּם, וְאִזּוּ זוֹכִים לְפְרוֹת מְשִׁבְחִים.

כו שלט . . . . . ריא

מִכְּתָב כָּלְלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְּקָרִים, בּוֹ יַחֲזֹקֵם שֶׁלֹּא לְפַחַד מִהָאִיּוֹם הַעִירְקִי, אֲלֵא לְכַטֵּחַ בְּהֶשֶׁם יְתִבְרַךְ, כִּי "אַבְטַח וְלֹא אֶפְחַד", וְכֵן "פְּחַדוֹ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים", עַקֵּר הַפְּחַד שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם זֶה מִחַמַּת חֲטָאִיו, בְּכֵן, עָלָיו לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְאִזּוּ יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַפְּחַדִּים. וַיַּעֲוֹרֵר לְהַחֲדִיר בְּעַצְמוֹ אֶת הַתְּכִלִּית הַנּוֹצְחִית, אֲשֶׁר רַק תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, הֵם אֲשֶׁר יְלוּ אֶת הָאָדָם עַד שֶׁיִּגְיַע לְבֵית עוֹלָמוֹ, אֲשֶׁר מִי שֶׁעוֹסֵק בְּזֶה, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ לְנַצַּח נְצָחִים.

כו שמ . . . . . ריט

יִרְהַ פְּמָה הַנְּחִיּוֹת, וַיַּחֲזֹק וַיַּעֲוֹרֵד שֶׁלֹּא לְהַשְׁכֵּר מִשׁוּם דָּבָר, כִּי גְדוּל אֲדוּנְנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהַעֲקֵר לְקַבֵּעַ שְׁעוּרִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

כו ש מא . . . . . רכא

יבאר, אשר בנה העולם צריכים הרבה התחזקות, ואסור לפל בדעתו בשום פנים ואפן כלל, והעקר להרבות בתפלה ובקשה ממנו יתברך, כי כל דבור נשמע ונתקבל בעולמות.

כו ש מב . . . . . רכג

יבאר, אשר עם ילדים צריכים הרבה סבלנות ותשומת לב, וכך זוכים להצליח עמהם.

כו ש מג . . . . . רכד

יורה למסור נפשו אליו יתברך, ולהתבונן בספר "ראש השנה לאילנות" בענין הנית, ובו יבאר למה יש בינת זכרון ושכחה.

כו ש דמ . . . . . רכה

יחזק שלא לפחד משום ברירה כלל, כי גדול אדוננו ורב להושיע, והעקר להתזיק מעמד ולא להשבר כלל, ולמלא את כל העולם עם האמונה הקדושה, וייעץ בענין תפלין, מיהו ספר ירא וחרד שראוי להזמין אצלו.

כו ש מה . . . . . רכו

יורה לנמנע שעות בהדפסת והפצת הספרים, ויבאר גדל הזכות הזו.

כו ש מו . . . . . רכז

יתנצל לנמנע על רבוי טרדותיו עם הצבור, ולכן אין לו פנאי לשוחח עמו, והרי זה כדגמת עבד המלך לעמת הבן והשר וכו', ויתנה צערו, שעדין מתעפכת הבניה.

כו ש מז . . . . . רכח

מכתב כללי לבנות התיכון "בית פיגא", בו בקשן לנהג פראוי בבגרות ובכריניות, ולהקפיד על הצניעות ודרך ארץ ומדות טובות, ולא לרדת ולטיל בטבריה, אשר זו סכנה גדולה להסתובב שם.

כו ש מח . . . . . רל

ישבח הנמנע שונכנס לעבודת הכלל לחנך את בנות ישראל, ויבקשה לשמר על הבנות שלא תסתובנה הפקר, ובפרט בטבריה, אשר הפכה לעיר פרוצה וכו', אלא להעסיק אותן ביבנאל, ולהחזיר בהן אמונת חכמים ויראת שמים.

כו שמט . . . . . **רלא**

יִוְרָה לְנִמְעָן שְׁנַפְגָּם מְאֹד בַּפָּגַם הַבְּרִית — לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ עַל שֶׁהוּא מְקַרֵּב לְרַבְּנוּ וְ"ל, וּבִפְרָט שְׂזִכָּה לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ וְ"ל כַּמָּה פְּעָמִים, שְׁבוּדָאֵי זָכָה שֶׁם לְתַקּוֹן, וַיִּבְקְשׂוּ לְלַמֵּד בְּסִפְרוֹ "חֲסֵדֵי אָבוֹת" וְכֵן בְּשׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", וַיִּשְׁאֵב הַרְבֵּה חַיִּים מִשָּׁם.

כו שנ . . . . . **רלב**

יִבְקֹשׂ אֶת עֲזַרְתִּי הַנִּמְעָן לְדָאֵג לְעֲנֵן אֲשׁוּר הַבְּנִיָּה.

כו שנא . . . . . **רלג**

יִוְרָה בְּכַמָּה עֲנִינִים: לְכַבוֹת אֵשׁ בְּפִיו — זֶה מְנַהֵג וְלֹא הִלְכָה, אֲסוּר לִילֵךְ ד' אַמּוֹת בְּלִי נְטִילַת יָדַיִם — וְזוֹ הִלְכָה, כְּשֶׁאָדָם חַי מְזַכֵּרִים אוֹתוֹ עַל שֶׁם הָאֵם, וּכְשֶׁנִּפְטָר לֹא עָלִינוּ — עַל שֶׁם הָאָב, מִיָּם אֲמָצְעִיִּים זֶה הִלְכָה מִפְּרִשְׁתּוֹ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁנֹנְהָר בְּזֶה.

כו שנב . . . . . **רלה**

יִוְרָה לְשִׂמְחָה עַל נֶעַם חֶלְקוֹ עַל אֲשֶׁר בְּנַחֲל שֶׁם גּוֹרְלוֹ, וְיָכוֹל לְחַנּוּף אֶת לְדָוִד עַל טְהַרְתִּי הַקִּדָּשׁ בְּיַבְנָאֵל.

כו שנג . . . . . **רלה**

יִוְדָה לְנִמְעָנָת עַל עֲזַרְתָּהּ בְּהַנְהִלַת הַמַּעֲוֹן, וְקִדּוּמוֹ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

כו שנד . . . . . **רלז**

יִוְדָה לְמַלְמֵד שֶׁמִּשְׁקִיעַ בְּחַנּוּף הַתַּלְמִידִים, וְהַעֲקָר לֹא לְהַתְפַּעֵל מִכָּל מִינֵי תְלוּנוֹת שְׂוָא, כִּי זֶה מַחְקֵי הַבְּחִינָה, וְהַעֲקָר לְחַנּוּף אֶת הַיְלָדִים לְתוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם וְלֶאֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְיִוְרָה לְשַׂתְּף פְּעֻלָּה עִם אִישׁ מַעֲשׂ, אֲשֶׁר כָּל מְגֻמָּתוֹ לְעֹזֵר וְלִסְיֵעַ.

כו שנה . . . . . **רלט**

יִשְׂבַּח הַנִּמְעָן שְׁנִטַּל עַל עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בּוֹעֵד "אַהֲבָה וְחֲסֵד", וַיִּבְאֵר, שְׁכַשְׁשֵׁי חֲסֵד וְאַהֲבָה אֲזַי מְצַלִּיחִים בְּהַכּל, וְלִהְפֹּךְ — לְהַפֵּךְ, וְהַעֲקָר רַק לְחַפְּשׂ אֶת הַטּוֹב אֶצֶל אָנָּשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְהִרְעַ מִמִּילָא יִפּל.

כו שנו . . . . . **רמא**

מִכְתָּב כָּלְלִי לְאָנָּשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים, בּוֹ יִבְאֵר, אֲשֶׁר הַעֲקָר הוּא הַרְצוֹן, שִׁיְהִי לְאָדָם רְצוֹנוֹת חֲזָקִים לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֲזוֹ בְּאֵמַת זֹכָה לְזֶה, וְהַעֲקָר לְקַיִם אֶת עֲצַת רַבְּנוּ וְ"ל לִישֵׁב וְלְהַתְבוּדָד לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, וַיַּעֲזֹר לְלַמֵּד אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, וְכֵן ד' חֲלָקֵי שְׁלֵחַן עֲרוּף, וְלְהַחֲדִיר בְּעֲצָמוֹ אֲמוּנַת חֲכָמִים וְאֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר זֶה הַעֲקָר.

תִּכְוֵן הָעֲוִיָּנוּת

כו שנו . . . . . **רנד**

יִבְקֹשׁ אִיזוֹ בְּקִשָּׁה בְּעִנְיַן רְשׁוּם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו, וַיַּעֲוֹרֵר לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה
עַל שְׂאֵנו מְקַרְבִּים לְרַבְּנוּ ז"ל, וְהַעֲקֹר בַּהֲתַקְרְבוֹת הוּא לְצִיָּתוֹ, וְלִהְתְּבוֹדֵד
לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִלְמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, אֲשֶׁר־
הַעוֹשֶׂה כֵּן!

כו שנה . . . . . **רנה**

יְבַהִיר, אֲשֶׁר אֵין זֶה עֲצָה לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ עַל הַצָּעַר, אֲלֵא לְבָרַח מִמֶּנּוּ
וְלִהְתְּמַיְקוֹ, וְלִהְתְּבוֹנֵן עַל הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ,
וְלִהְיוֹדוֹת וְלִהְלֵל לְפָנָיו.

כו שנט . . . . . **רנו**

יְבַאֵר, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד עַל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו, שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּכוּ עִם
הַחֵק, וַיַּעֲוֹרֵר אֶת הַנִּמְעָן, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְצֵאת מִהַצָּרוֹת, אֲלֵא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה
וְהַתְּבוֹדוֹת, וְלִבְקֹשׁ הַרְּבָה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ שְׂיַחוּס וִירַחֵם.

כו שס . . . . . **רנז**

יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם-בֵּית, וַיּוֹכִיחַ בְּעַל שֶׁהִתְנַהֵג כְּלָפִי אֲשֶׁתּוֹ שְׁלֹא כְּשׁוּרָה.

כו שסא . . . . . **רנח**

יִזְרֶה לְנִמְעָן לְשֹׂאֵל כָּל שְׂאֵלָה שֶׁמִּתְעוֹרְרַת לוֹ — הֵן בַּהֲלָכָה וְהֵן
בַּהֲנַגְוֹת בְּבֵית, וַיַּעֲוֹרֵר עַל לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁעוֹרִים כְּסוֹדֵרָן.

כו שסב . . . . . **רנח**

יִשְׂבַּח הַנִּמְעָן, שֶׁמְדַבֵּר עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמְחַזְּקֵם בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ,
אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְזֶה הִיָּה רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל.

כו שסג . . . . . **רס**

יִשְׂבַּח הַנִּמְעָנַת שְׁעוֹסְקַת בַּחֲנוּךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל טְהַרַת הַקְּדוּשָׁה, וְזוֹ
שֶׁמִּחְתּוֹ לְגִדְל דוֹר הַמְּאַמִּין בּוֹ יִתְבַּרֵךְ וּמְקַדְּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם.

כו שסד . . . . . **רס**

יֵאָחַל בְּרַפֵּת "מִזֵּל טוֹב" לְהַלְדַת הַבֶּן, וַיֵּאָחַל רַב נַחַת.

כו שסה . . . . . **רסא**

יִקְוֶה, שֶׁלְּאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו תִּהְיֶה הַכָּרַת הַטוֹב לְנִמְעָן עַל פְּעֻלָּיו.

כו שסו . . . . . **רסא**

יְבַאֵר, אֲשֶׁר הָעוֹלָם הִזָּה הוּא גֹשֶׁר צָר מְאֹד, וְהַכֵּלֵל וְהַעֲקֹר שְׁלֹא
לִהְתְּפַחַד כָּלֵל, וְלִהְרַבּוֹת בְּשְׁלוֹם עִם הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים, וְלִדְבֹק עֲצָמוֹ בּוֹ

תִּבְרָךְ, וְלֹהֲתַמִּיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּכֹל חֲלָקֶיהָ וְעֲנִינֶיהָ, וְאִז טוֹב לוֹ לִנְצַח.

כּו שסז . . . . . רסב

תִּנְהַ צְעִרוֹ וְסָבְלוֹ מִכֶּף שֶׁהִבְנִיָּה מִתְעַכְבֶּת, וְהִסְמִי"ף-מ"ם מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהִסְתִּיר וְלְהַעֲלִים אֶת הַקְּדוּשָׁה, אִךְ יִבָּאֵר, שֶׁהוּא לֹא יִנּוּחַ וְלֹא יִשְׁקֹט, עַד שֶׁיִּמְלֹא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עִם אֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא עַל-פִּי דְרָךְ רַבְּנוּ ז"ל.

כּו שסח . . . . . רסד

יִוְדָה לְנִמְעָן, שֶׁקָּבַל עַל עֲצֻמוֹ לְהִיּוֹת מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, וְגִדְל זְכוּתוֹ וְחַשִּׁיבוֹתוֹ — אֵין לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל.

כּו שסט . . . . . רסה

יִיעֵץ לְנִמְעָן שְׂדוּף בְּעִבּוּר בְּנוֹ, וְיִבְרָכוּ, שֶׁיִּמְצֵא בְּקִרּוֹב שְׂדוּכִים גַּם לְשֶׁאֵר הַיְלָדִים.

כּו שע . . . . . רסו

יַחֲזֹק עַל אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ תִּבְרָךְ, לִידַע אֲשֶׁר הִכַּל בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְלִפְרֹסֵם אֶת הָאֲמוּנָה בְּרַבִּים, וְיִוְרָה שֶׁלֹּא לְצַאת כְּנֶגֶד הַרְשָׁעִים בְּרִישׁ גְּלִי.

כּו שעא . . . . . רסז

מִכְתָּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַגָּרִים בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרִסְלָב", בּוֹ יַחֲזֹקֵם עַל מִדַּת הַשְּׂמִיחָה בְּעֲצֻמוֹ, וְלִשְׂמֹחַ אַחֲרֵים, וְיִתְנַה צְעִרוֹ, שֶׁסּוֹבֵל כָּל-כֶּף מֵאַחַר שְׂנוֹכְסֵי בְּעַל וּבְצָרְכֵי רַבִּים, אִךְ מִתְעוֹדֵד בְּזֶה שֶׁהֵלֵא רַבְּנוּ ז"ל הַזֵּהִירָנוּ לְחֲזוֹק וּלְעוֹדֵד אֶת נִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִקְרַבֵּם אֵלָיו תִּבְרָךְ, וְאֵין תִּקּוּן גָּדוֹל יוֹתֵר מִלְּעוֹר לְנִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל וְלְהוֹצִיאֵם מִהַבּוֹץ, וְאִךְ שֶׁמְשִׁיבִים לוֹ רֶעָה תַּחַת טוֹבָה, הוּא יִמְשִׁיךְ לְעֶסֶק בְּתִקּוּן עִם יִשְׂרָאֵל.

כּו שעב . . . . . רעא

יִשְׂמַח מְאֹד בְּהַלְדַּת הַבֵּן לְנִמְעָן, וְיִיעֵץ אוֹדוֹת נְתִינַת הַשֵּׁם, וְיִבְרָךְ שֶׁהִילָד הַזֶּה יִהְיֶה צְדִיק וְקְדוֹשׁ בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, דְּבוֹק בּוֹ תִּבְרָךְ וּבַתּוֹרָתוֹ.

כּו שעג . . . . . רעא

יַחֲזֹק עַל מִדַּת הַשְּׂמִיחָה, וְעַל הַתְּמַדָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׂעוּרִים כְּסִדְרָן, כִּי צְרִיכִים לְסַפֵּק לְנִשְׁמָה אֶת מְזוּנָה, כְּשֵׁם שֶׁהַגּוֹף דוֹרֵשׁ אֶת מְזוּנוֹ, וְיַעֲוֹרֵר עַל כְּבוֹד הָאִשָּׁה, וְלִנְהַג בְּדְרָךְ אֲרִץ בְּבִית וּבַחֲיוֹן וּבַפֶּרֶט בְּבִית-הַכְּנֶסֶת, לְכַבֵּד אֶת הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּלְבוּשׁ הוֹלֵם וְכוּ'.

כו שעד . . . . . רעד

יִוְדָה לְנִמְעַן שְׁעוֹזְרוֹ לְצֵאת מֵהַצָּרוֹת, וַיִּחְזְקוּ שְׁבוּדָאֵי אַחַר הָרַע יְבוֹא הַטּוֹב, וַיִּנְזָקָה לְרֵאוֹת הַצְּלָחָה בְּקַהֲלָה.

כו שעה . . . . . רעה

בְּקֶשׁ הַנִּמְעָן לְדָאֵג לְהַמְשִׁיךְ הַבְּנִיָּה הֵן שֶׁל בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וְשֶׁל אוֹלָם הַשְּׁמָחוֹת, וְשֶׁהַעוֹרֵף-דִּין יַעֲשֶׂה מְלֹאכְתּוֹ וְכוּ'.

כו שעו . . . . . רעה

אֲחֵל הַמִּתְקַת הַדִּינִים, וַיִּפּוּאָה שְׁלֵמָה לְאָב הַעוֹבֵר נְתוּחַ. וְהַעֲקָר לְהַתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה וּבְהַתְבוֹדְרוֹת, וּבְלִמּוּד מִשְׁנִיּוֹת, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

כו שעז . . . . . רעו

יִשְׂבַּח כָּל דְּבָר טוֹב שְׁעוֹשִׂים בְּעִבּוּר הַקְּהֵלָה, אֲשֶׁר חֲשִׁיבוּתוֹ אֵין לְתֹאֵר כָּלֵל, וַיַּעֲזֹד לְהַמְשִׁיךְ לְדָאֵג לְפְרִיחַת וְשִׁגְשׁוּג הַקְּהֵלָה.

כו שעח . . . . . רעז

יִחְזַק לְהַחְדִּיר בְּבָנוֹת מַדּוֹת טוֹבוֹת, שְׁנֵה הַעֲקָר, וְכֵן הַלְכוֹת בְּשָׂרוֹת הַמֵּאֲכָלִים, וְהַפְּרֶשֶׁת חֵלָה, וְהַעֲקָר לְהַתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה וּלְהַחְדִּירָה בְּאַחֲרִים.

כו שעט . . . . . רעה

יִוְדָה לְנִמְעָנָת עַל חֲנוּכָּה אֶת בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיּוֹרָה לָהּ לְהִרְבוֹת בְּשִׂתּוּף פְּעֻלָּה בֵּין הַמּוֹרוֹת, וְלִכְּן תִּתְאַחַדְנָה בְּאַמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לִיַּדַע אֲשֶׁר רַק אֵלֵינוּ צְרִיכִים לְפָנוֹת בְּכָל עֵת.

כו שפ . . . . . רעה

אֲחֵל אוֹדוֹת הַשְּׂדוּף, שֶׁחֵלל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, וְעוֹד יִרְאוּ הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ.

כו שפא . . . . . רעט

יְבָאֵר, אֲשֶׁר הִתְקַרַח לְסַבֵּל חֲרוּפֵין מֵאִינְשֵׁי דְלָא מַעֲלִי, אִף הַעֲקָר לְהַתְחַזֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבִסוּף נִשְׁמַע בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

כו שפב . . . . . רפ

יַעֲזֵץ בְּעִנְיָן עֲשִׂית הַבְּדִיקוֹת, וַיַּעֲזֹר לְחֻזַּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוּמְנוּ, וּכְדַבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל — סִגְלָה לְחֻזַּק עֲצָמוֹ — לְחֻזַּק אֶת אַחֲרִים.

כו שפג . . . . . רפא

יְבָרַךְ עַל קַבְלַת הַבַּת לְסַמִּינָר, וַיּוֹרָה אוֹדוֹת חֲנוּף הַיְלָדִים — לְהִרְבוֹת בְּסַבְלָנוֹת עִמָּהֶם, וּלְהַחְדִּיר בָּהֶם אַמוּנָה וְסִפּוּרֵי צִדִּיקִים, וּלְהַתְפַּלֵּל

עֲלֵיהֶם הִרְבֵּה בְּהַדְלֵקַת הַנְּרוֹת, וְשִׁיתַחֲתַנּוּ בְּגִיל צָעִיר, כִּי זוּ כָּל הַהֲצִלָּחָה
— כְּשִׁזְזוּכִים לִילָדִים קְדוֹשִׁים וְטַהוֹרִים.

כּו שפד . . . . . **רפא**

יֵאָסֵר עַל אֵיזָה גֵבֵר אֱלִים לְהַמְצֵא בְּקִרְבָּת אָנָּשִׁי הַקְּהֵלָה, וְלִרְאוֹת
לְהִרְחִיקוֹ מִמַּחְנֵנוּ, וַיַּחֲזֵק הַנְּמָעָן שְׂפָשֵׁם שְׁעֲזָרוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנִסִּים
נִגְלִים, כִּף יִרְאֶה יִשׁוּעוֹת הַלְּאָה.

כּו שפה . . . . . **רפב**

יִוְרָה בְּעֵנָן נִסְיָעָה לְטִיּוֹל עִם הַבְּנוֹת, וְהֶעֱקֵר לְהַחְדִּיר בְּהֵן אֲמוּנָה בְּרוּרָה
וּמְזֻכָּת.

כּו שפו . . . . . **רפג**

יַעֲוֹרֵר לְהַתְחַזֵּק וְלִזְכֹּר תָּמִיד, אֲשֶׁר הָאָדָם בְּזָה הָעוֹלָם מְסַכֵּן, וַיֵּשׁ עָלָיו
דִּינִים וְעַל יָלְדָיו, וּכְשֶׁהֲצַדִּיק רוֹאֶה אֶת זֹאת, הֵהֱכִיחַ לוֹ לְהַמְתִּיק הַדִּינִים,
וּלְעֵתִים זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי בְּזִיוֹנוֹת, שֶׁהֵם בּוֹדָאֵי עַדִּיפִים מֵאֲשֶׁר לְאָבֵד בֵּן
אוֹ בַת, חַס וְשָׁלוֹם.

כּו שפז . . . . . **רפד**

יִשְׁבַּח הַשְּׁדוּף שֶׁל בַּת הַנְּמָעָן, שֶׁקִּבְּלָה בְּחוֹר יְהוּדָה, וַיִּקְנֶה שְׂאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ יִדְעוּ לְהַעֲרִיף אֶת הַיְגִיעָה שְׁטוֹרְחִים בְּעֵבֹרָם, וַיִּבְאֵר שְׂכוֹרֵן לְבוֹ,
אִף רַק אֱלִיו יִתְבָּרַךְ בְּטַח לְבוֹ, כִּי "מִי לִי בְּשָׂמִים וְעַמָּךְ לֹא תִפְצְתִי
בְּאַרְצִי".

כּו שפח . . . . . **רפה**

יִקְנֶה שֶׁהַנְּמָעָן יִהְיֶה שְׁלִיחַ טוֹב לְהַצִּיל עֲשׂוּק מַעֲשָׂקוֹ, וַיֵּאֱחָל לוֹ שְׂכָר
מִן שְׂמִיא.

כּו שפט . . . . . **רפז**

יִתֵּן כַּמָּה הוֹרְאוֹת, וַיִּבְאֵר אֲשֶׁר הֶעֱקֵר בְּזָה הָעוֹלָם הוּא הַתְּחַזְּקוֹת וְלֹא
לְהַתִּיאֵשׁ כָּלֵל, וְאֵז עוֹבְרִים אֶת הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם.

כּו שצ . . . . . **רפו**

יֵאֱחָל לְנִמְעָנִים רַב נַחַת מִהֵילָדִים בְּזִכּוֹת שְׁעוֹזְרִים לוֹ לְבַנְּנֵי בֵּית-
הַמְּדֻרָשׁ, וַיַּעֲוֹרְרֵם לִילָף בְּכָל פַּעַם אֶל צִיּוֹן צַדִּיק וְלִשְׁפֹּף שָׁם אֶת לְבָם,
וּבְכַרְט שֶׁהַתְּפִלָּה שֶׁל אִשָּׁה עוֹשֶׂה רֶשֶׁם גָּדוֹל בְּשָׂמִים.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

- כו שצא** . . . . . רפז
 יוֹרָה לְבַת יִשְׂרָאֵל לֹמֵר בְּכֹל יוֹם 'יוֹם תְּהִלִּים', אֲשֶׁר בָּזָה פּוֹעֲלִים הַרְבֵּה
 יְשׁוּעוֹת, וְלִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַשֵּׁם טוֹב.
- כו שצב** . . . . . רפח
 יִחְזֹק עַל שְׁמִיחָה וְצִיּוֹת לַמּוֹרוֹת, וְאֲמִירַת תְּהִלִּים, וְלַמּוֹד "סִפְר־הַמִּדּוֹת".
- כו שצג** . . . . . רפח
 יַעֲזֹר עַל לַמּוֹד "סִפְר־הַמִּדּוֹת", אֲשֶׁר זֶה הָיָה רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שְׁנִקְנָה
 לָנוּ מִדּוֹת טוֹבוֹת.
- כו שצד** . . . . . רפט
 יִזְרוּ אֶת הָעֲבוּדָה בְּעֵינַי הַבְּנִיָּה, כִּדִּי שְׁלֵא יִהְיֶה דַחוּי.
- כו שצה** . . . . . רפט
 יִבְקֹשׁ הַנִּמְעָן לְהַמְשִׁיךְ עֲבוּדָתוֹ כְּגַבְאִי, וְלִשְׁמֹר עַל הַקְּהֵלָה מִכָּל מִינֵי
 קוֹצִים וְדַרְדָּרִים.
- כו שצו** . . . . . רצ
 יִיעֵץ בְּעֵינַי הָעֲלָמוֹת הַבֵּת, לַפְּנוֹת לְיַד לְאֲחִים וְכַדוּמָה, שֶׁהֵם יְכוּלִים
 לַעֲזֹר לְמִצְאָה יְלָדִים אֲבוּדִים בֵּין הַפְּתוּת הַשּׁוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
- כו שצז** . . . . . רצא
 יִבְאֵר, אֲשֶׁר אֵין עֲצָה אַחֲרֵת בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲלֵא לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר
 לַפְּנָיו כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו. וּבְאֵמֶת הַכֹּל זֶה רַחֲמִים גְּמוּרִים, וְאָנוּ מִבְּקָשִׁים
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שְׁנִזְנָקָה לְרֵאוֹת אֶת הַחֲסָדִים וְהַרַחֲמִים גְּמוּרִים הַלְלוּ.
- כו שצח** . . . . . רצב
 יִשְׁבַּח הַנִּמְעָנִת שְׁשֻׁבָה לְעֲבוּדָתָהּ בְּתוֹר מוֹרָה, וְיוֹרָה לָהּ לְהַתְיַעֵץ עִם
 הַמְּפַקְחַת אוֹדוֹת הַחַנוּךְ.
- כו שצט** . . . . . רצג
 יוֹרָה לְהוֹדוֹת תְּמִיד לַפְּנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַנִּפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה וְעוֹשֶׂה עִמָּנוּ,
 וְתְמִיד צָרִיף לְזִכֹּר אֶת הַנִּסִּים נִגְלִים הַלְלוּ.
- כו ת** . . . . . רצג
 יִשְׁבַּח הַנִּמְעָן שֶׁהִכְנִיס עֲצָמוֹ בְּעֲבוּדַת הַכֶּלֶל, וַיִּאֲחֶלּוּ שְׁפַע רוּחָנוּ וְגִשְׁמֵי
 בְּזָכוֹת זֶה.
- כו תא** . . . . . רצד
 יוֹדָה לְנִמְעָן שֶׁשָּׁלַח לוֹ דו"ח מִהִלְדִּים, וַיִּקְנֶה לְהַקִּים לְגִיוֹן שֶׁל מְלֶךְ

מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, יְלָדִים קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים בַּקְדֻשַׁת הַבְּרִית, שְׂיִזְכוּ לַעֲשׂוֹת סִיּוּם אַחַר סִיּוּם וְכוּ'.

כו תב . . . . . רצה

יִוְרָה אֶת מִי לְקַחַת לַמּוֹהֵל, וְהֶעֱקָר לְזִכֹּר אֶת הַחֲסִדִּים הַגְּדוּלִּים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבִפְרֹט עֲכָשׁוּ שְׁנַתֵּן לָהֶם מַתָּנָה יָלֵד כָּל-כָּף חֲמוּד, וַיֵּאֱחָל וַיִּבְרָךְ.

כו תג . . . . . רצו

מִכְתָּב כָּלְלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגָּרִים בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", בּוּ יִבְקָשֶׁם לְהִתְפַּלֵּל עָלֵינוּ, שְׂיֵצֵא מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחֲבוּבוֹת, אֲשֶׁר הוֹרְסִים אֶת בְּרִיאֹתָיו, וּבִפְרֹט שְׁפָל מֵהַ שְׁבוּנָה אֶת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וְהָאוֹלָם שְׂמַחוֹת זֶה בַּעֲבוּרָם, וְלִכֵּן רְאוּי לָהֶם לְבֹא לַעֲזָרָתוֹ, כִּי זֶה עֲזָרָתָם, וַיַּעֲזְרֵם לְשִׁתּוֹף פְּעֻלָּה עִם הַמַּלְמָדִים וְהַמּוֹרֹת, אֲשֶׁר מַחְנִיכִים אֶת יְלָדֵיהֶם, עַל טְהֻרַת הַקְּדוּשָׁה, לְמַעַן הַקִּים דִּוַר שֶׁל קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים, וְלִכֵּן צְרִיךְ לַעֲזָרָם וּלְהַעֲרִיךְ עֲבוֹדָתָם.

כו תד . . . . . רצט

מִכְתָּב כָּלְלִי לַנְּשׂוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנָאֵל, בּוּ יִבְקָשֶׁן לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרֵינוּ בְּעָרֵב רֵאש־חֹדֶשׁ, שְׂיֵצֵא מִהַפַּח שֶׁהִפִּילוּ הַקְּבָלָן, וַיִּפְלִיג בְּמַעֲלַת תְּפִלַּת הַנְּשִׁים, אֲשֶׁר הִיא מְרֻצָּה מְאֹד לְמַעֲלָה בַּשָּׁמַיִם, וְכֵן יַעֲזֹרֵר עַל אַחֲדוֹת וְשִׁלּוּם בֵּין אִשָּׁה לְרַעוּתָהּ, וְלֹא לְרַכֵּל זֶה עַל זֶה, כִּי כָּלן שׂוֹאֲפוֹת לְדַבֵּר אַחַד — לְהַקִּים קְהֵלָה קְדוּשָׁה וּטְהוּרָה.

כו תה . . . . . שא

יִוְרָה לְנַמְעֵן לְתַלּוֹת אֶת הַמִּכְתָּבִים כָּלְלִיִּים בְּלוֹת הַמּוֹדְעוֹת, וַיַּחֲזִקוּ לְבָרַת אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה.

כו תו . . . . . שב

יַעֲזֹדֵד הַנַּמְעֵן שְׁלֹא יַחֲשֵׁשׁ מִכָּל הַקָּמִים עָלֵינוּ, כִּי לֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹתוֹ דְּבָר.

כו תז . . . . . שב

מִכְתָּב אֶל הַבַּחֲוִרִים הַרְנוּקִים אֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְיַבְנָאֵל, בּוּ יִבְקָשֶׁם לִישֹׁן בַּקְּרֵאוֹנִים שֶׁל הַמוֹסְדוֹת, וּבְזֶה יִשְׁמְרוּ עַל הַמְּקוֹם מִפְּנֵי גִזְק הַרְשָׁעִים וְכוּ', וַיֵּאֱחָל לָהֶם בְּזִכּוֹת זֶה שְׂיִמְצְאוּ זְוִגָם.

כו תח . . . . . שג

יִתְנֶה צַעֲרוֹ אֹדוֹת עֲכוּב הַבְּנִיָּה, וַיִּשְׁאַל הֵיאָף אֶפְשָׁר לְזַרְזוֹ הָעֲנִינִים.

- כו תט** . . . . . שג
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל עֲזָרְתּוֹ בְּעֲנֵן הַבְּנִיָּה, וַיַּעֲזְרוּ לְהִתְחַזֵּק בְּתַקְיָה הַצָּרוֹת
 וְהַיְסוּרִים, וּמִי שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דִּי, יֹאמֶר לְצָרוֹתָיו דִּי.
- כו תי** . . . . . שד
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל הַחֶסֶד שֶׁחִפֵּץ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ.
- כו תיא** . . . . . שד
 יְבָאָר, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה — מִלְּהַחֲזִיר אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 בְּתֻשׁוּבָה, וַיֵּאחַז עַל הַדְּבָקוֹת הַתְּמִידִית בּוֹ יִתְבַּרְךָ.
- כו תיב** . . . . . שה
 יִשְׂבַּח הַנִּמְעָנָה שֶׁעוֹסֶקֶת בְּעִבּוּדֵי הַקֹּדֶשׁ — הַחֲזִקָת הַמְּעוֹן, אֲשֶׁר אֵין
 לְמַעְלָה מִזֶּה, וַיִּחְזְקֶהָ עַל נַעַם חֻלְקָהּ, שְׂזוּכָה לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, אֲשֶׁר שָׁם
 תִּזְכָּה לִילָדִים קְדוֹשִׁים וְטְהוֹרִים.
- כו תיג** . . . . . שו
 יוֹדָה לְנִמְעָנָה שֶׁמְתַפְּלֶלֶת עָלָיו, וַיִּקְנֶה שֶׁתַּפְּלֶתָהּ תַּעֲלֶה לְשָׁמַיִם וְתַפְעֵל.
- כו תיד** . . . . . שו
 יִחְזַק מְאֹד עַל אֲמוּנָה פְּשוּטָה, וַיִּבְקֶשׁ כַּמָּה בְּקִשׁוֹת טְכְנִיּוֹת.
- כו תטו** . . . . . שז
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל דְּבָרֵי הַחֲזוּק שֶׁלוֹ, וַיִּתְּנָה צִעְרוֹ שֶׁנִּפְּל בַּפֶּח עִם אֵיזָה
 עֲרָבִי, וּבִקְאֵת בְּעִבּוּר מִי הוּא סוֹבֵל? אִם לֹא בְּעִבּוּר אֲנָשִׁי שְׁלוֹמִנו, שֶׁהֵן
 הָאוּלָם שֶׁמְחֹת וְהֵן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ יִהְיֶה לָהֶם לְרוּחָתָם.
- כו תטז** . . . . . שח
 יִרְגִיעַ הַנִּמְעָנִים, שֶׁאֵין לָהֶם מַה לְפַחַד, וַיִּמְתְּקוּ מֵהֶם כָּל הַדַּיְנִים, וּמִי
 שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹתָם רָעָה, יִפֹּל בְּנִפְּלָה אַחַר נִפְּלָה.
- כו תיז** . . . . . שט
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל דְּבָרֵי חֲזוּקוֹ, וּבִפְרֻט בְּעַת צָרָה כְּזוֹ, וַיֵּאחַז לוֹ רַב נַחַת.
- כו תיח** . . . . . שט
 מִכְּתָב כָּלְלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמִנו הַיְקָרִים, בּוֹ יִחְזְקֶם עַל הַחֶסֶד הַנִּפְּלָא הַזֶּה
 שֶׁזָּכּוּ לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים לְרַבְּנוּ ז"ל, וְכָל אֶחָד יוֹדֵעַ מֶה רַבְּנוּ ז"ל עָשָׂה
 בְּעִבּוּרוֹ, וְלִכֵּן הֶעֱקָר לְמִסַּר הַנֶּפֶשׁ כְּדִי לְלַמֵּד כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה אַף אֶחָד לֹא יִטְעֶה אוֹתָנוּ, כִּי פָּנִינוּ, שֶׁכָּלוּ וְחִכְמָתוֹ טְמוּנִים

בַּסֵּפֶרוֹ הַקָּדוֹשׁ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ו", וְרַק עַל-יְדֵי שְׁלוֹמְדִים סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל וּמוֹהַרְנֵנוּ"ו"ל, כִּף מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנֵנוּ ו"ל. וַיַּעֲזֹר מְאֹד לְנֹדֵב עַל הַדְּפֹסֶת סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל, וּלְהַרְבּוֹת בְּהוֹרָאוֹת קָבֵעַ, כְּדֵי שֶׁכָּל עַם יִשְׂרָאֵל יִתְקַרְבוּ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וַיִּנְצְלוּ מִרְדַּת שַׁחַת, וְכֵן יַעֲזֹר עַל הַפְּצַת אוֹר רַבְּנֵנוּ ו"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כְּדֵי לְהוֹצִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִן הַסְּפָקוֹת וְהַכְּפִירוֹת, וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁהַעֲרַב-רַב מְפִיצֵים, וְכֵדֵי לְבַטֵּל אֶת הַטְּמְאָה הַמִּתְפַּשְׁטֶת, צְרִיכִים זֶה לְעֲמַת זֶה לְהַרְבּוֹת בְּקִדְשָׁה, וּלְגַלּוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שְׁנוֹזְכָה שְׂיָקִים: "וּמִלְּאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' כַּמִּים לַיָּם מְכֹסִים".

כו תיט . . . . . **שיח**
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל תְּרוּמָתוֹ לְבִנְיָן בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל, וַיֹּאחֲל לוֹ בְּרִיאוֹת וְאֲרִיכוֹת יָמִים בְּזָכוֹת זֶה.

כו תכ . . . . . **שיט**
 יוֹדָה לְנִמְעָן עַל עֲזָרָתוֹ לְהַמְשִׁיךְ בְּנֵי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וְהָאוֹלֵם-שְׂמֵחוֹת, וַיִּבְקְשׁוּ לֹא לְחַדֵּל מִן הַהִתְעַסְקוֹת בְּזֶה, וַיֹּאחֲל וַיְבָרֵךְ.

כו תכא . . . . . **שכ**
 יִבְקֶשׁ הַנִּמְעָן לְעֹזֵר בְּבִנְיָה, וּבְזָכוֹת שֶׁהוּא יַעֲזֹר לְצַרְךָ הַכָּלֵל, יַעֲזֹרוּ הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּצַרְךָ הַפָּרִט.

כו תכב . . . . . **שכא**
 יִשְׁמַח עַל בְּאוֹ שֶׁל הַנִּמְעָן לְגוֹר בְּיִבְנָאֵל, וַיְבָרְכוּ בְּזָכוֹת זֶה שִׁיפְקְדוּ בְּזֹרַע שֶׁל קִמָּא, וּבַפֶּרֶט הַטְּבִילָה בַּמְקָנָה בְּיִבְנָאֵל, מְכִיאַה יְשׁוּעוֹת, כִּי הַמְקָנָה הִזָּה נִבְנְה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה.

כו תכג . . . . . **שכב**
 יַחֲזִק אֶת הַמְדַּפְיִסִּים עַל גְּדֹל זְכוּתָם אֲשֶׁר אֵלֵפֵי אַנְשִׁים וְרַבְבוּתָם זֹכִים לְהַחֲיוֹת עֲצָמָם עִם הַסְּפָרִים, וַיְבָרְכֵם בְּזָכוֹת זֶה, שִׁמְתְּקוּ מֵהֶם כָּל הַדִּינִים.

כו תכד . . . . . **שכג**
 יִקְוֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבְּזָכוֹת תְּפִלַּת רַבִּים, יִזְכֶּה לְצֵאת מִן הַפֶּחַ שֶׁנִּפְל בּוֹ, וְכֵן אִם יִקְחוּ עֲצָמָם בְּיָדִים כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לְעֹזֵר לְעִנְיָן, בְּוִדְאֵי יִגְיעוּ לְתוֹצְאוֹת טוֹבוֹת.

כו תכה . . . . . **שכד**
 יַעֲזֹר עַל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּבַפֶּרֶט בְּעַת צָרָה, זֶה הַבֵּית מְנוּס — לְכַרֵּחַ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

- כו תכו** . . . . . שכד
 יְעוֹדֵד הַנְּמַעֲנֵת שְׁלֵא תִפְחַד מִקְלָלוֹת חַנּוּם, וַיִּזְכִּירָה הַחֹסֵד חַנּוּם, שֶׁהִבִּיא
 לָהּ בְּעַל טוֹב וַיֵּרָא הַשֵּׁם, וַיַּחֲזֵקָה לִוְמַר שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, אֲשֶׁר זֶה סִגְלָהּ
 גְּדוּלָה דִּיקָא בְּעַת הַהֲרִיזוֹן.
- כו תכז** . . . . . שכה
 יֵאָחַל רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְאַשֶׁת הַנְּמַעֲזָן, שְׁמֵלָאָךְ רְפָאֵל יַעֲמֵד לִימִין הָרוּפָא.
- כו תכח** . . . . . שכו
 יְבָאֵר, אֲשֶׁר דָּבָר גְּדוּל לַחֲנֻךְ אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל-פִּי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 וַיֵּאָחַל בְּזָכוֹת זֶה בְּרִיאוֹת הַשְּׁלֵמָה וְנַחַת מֵהַיְלָדִים.
- כו תכט** . . . . . שכז
 יוֹרָה לְהַתְחַזֵּק, וְלִזְכֹּר נִפְלְאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁמַּצִּילֵנוּ מִכָּל צָר וּמִשְׁחִית,
 וְהַעֲקָר לְקִנּוּת מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, לְסַבֵּל כָּל הָעוֹבֵר.
- כו תל** . . . . . שכה
 יְבָרַךְ הַנְּמַעֲנִים בְּזָכוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְעִבּוּדַת הַכָּלָל, שִׁיְהִיו לָהֶם יְלָדִים
 בְּרִיאִים.
- כו תלא** . . . . . שכה
 יִשְׁבַח הַנְּמַעֲזָן עַל שֶׁהִגִּיעַ לְעֵמֶק הַשְּׁוֹה עִם כָּל הַגּוֹרְמִים, כִּי עָקַר הַחֲכָמָה
 — לְהַשְׁלִים עִם כָּלֵם.
- כו תלב** . . . . . שכט
 יֵאָחַל רְפוּאָה שְׁלֵמָה לַבֶּן, וַיִּוְרָה לְהַחֲדִיר בְּבָנוֹת אֲמוּנָה וְאֲמוּנַת חֲכָמִים,
 שְׁמִחָה וַיִּרְאֵת שְׁמַיִם.
- כו תלג** . . . . . של
 יִשְׁבַח הַעֲנָן, שִׁיתְקַבְּצוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְאָכַל יַחְדָּו סְעֻדַת
 מְלוּוֹה-מְלָכָה, וַיַּחֲזִרוּ עִמָּהֶם עַל הַלְכוֹת טְהֵרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְסִפּוּרִים
 מִתְּבַעֲלֵ-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, אֲשֶׁר הִיא זְכוֹת גְּדוּלָה לְנִשְׁמָה, כְּשֶׁמְדַבְּרִים
 מֵהַצְּדִיקִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.
- כו תלד** . . . . . שלא
 יִיעֵץ בְּעֵנִין שְׁלוֹם-בֵּית, וְאִיךְ לְבָנוֹת אֶת הַבֵּית בְּחֲכָמָה, וְלִידַע לְהַסְתַּדֵּר
 עִם הַמִּשְׁפָּחָה סְבִיב, וַיִּזְהֵר בְּעֵנִין בְּשֵׁרוֹת הַבָּשָׂר.
- כו תלה** . . . . . שלב
 יִשְׁבַח מַעֲלַת הַהֲדַפְּסָה, אֲשֶׁר הַסְּפָרִים נִשְׁאָרִים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וּמְחַזְּקִים

את נשמות ישראל, לעמת דרשה או קסטה, שעלו לה להמחק, או אז
הדבורים נאבדים, חס ושלום.

כו תלו . . . . . שלג
בקש מאיזה רב לבוא לשבת זכור ליבנאל, כי ברצונו לעשות שבת
התנועות.

כו תלו . . . . . שלד
בקש לבדק את המוזות במוסדות הלמוד, היות שנגנבו שם דברים.

כו תלח . . . . . שלה
ייעץ באיזה נושא של בריאות.

כו תלט . . . . . שלה
יצטרך בצער הנמצא, ויתנה צערו, שאבדו לו הון רב, שהיה מהול עם
דם.

כו תמ . . . . . שלו
אחל על בריאות התינוק, שיגדל ויעלה במשקל, ואין לדאג כלל.

כו תמא . . . . . שלז
ינזף בנמצא, שאינו מציתו בשלמות, ויבארו, שמי שעוזר לו, בנדאי
קבל חזרה תמורת זה באין ערך כלל.

על הטוב יזכרו

אלה יעמדו על הברכה
האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מו"ה
שאל חיים איינהירן
הי"ו

מו"ה
בנימין איינהירן
הי"ו

מו"ה
יוסף אירגאס
הי"ו

מו"ה
מנשה איצקאוויטש
הי"ו

מו"ה
העניך אינדיג
הי"ו

מו"ה
יחיאל אריה
הי"ו

מו"ה
אייזיק אפפעל
הי"ו

מו"ה
אליעזר אדעלשטיין
הי"ו

מו"ה
משה לייב אמסל
הי"ו

מו"ה
אשר דוב אינדורסקי
הי"ו

מו"ה
יואל גאלדשטיין
הי"ו

מו"ה
יוסף בארדאגה
הי"ו

מו"ה
מיכאל דניאל בויס
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו, ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכרו

אלה יעמדו על הברכה
האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מו"ה
יעקב היילפרין
הי"ו

מו"ה
מרדכי אהרן היילפרין
הי"ו

מו"ה
יצחק אהרן וויינבערג
הי"ו

מו"ה
אליעזר הירשפעלד
הי"ו

מו"ה
אברהם צבי וועבערמאן
הי"ו

מו"ה
יואל וועבערמאן
הי"ו

מו"ה
אהרן וועבערמאן
הי"ו

מו"ה
פנחס מרדכי טייטלבוים
הי"ו

מו"ה
יצחק יונה זאבעל
הי"ו

מו"ה
יוסף וויזנער
הי"ו

מו"ה
יעקב יהודה לעבעוויטש
הי"ו

מו"ה
יואל טייטלבוים
הי"ו

מו"ה
שלמה ברוך טייטלבוים
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכרו

אלה יעמדו על הברכה
האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מו"ה
יואל לעווי
הי"ו

מו"ה
בנציון לאנדא
הי"ו

מו"ה
דוב מאנדל
הי"ו

מו"ה
שבתי מזרחי
הי"ו

מו"ה
יחזקאל סאמעט
הי"ו

מו"ה
יצחק סאלאמאן
הי"ו

מו"ה
יואל מענדלאוויטש
הי"ו

מו"ה
יעקב פיש
הי"ו

מו"ה
אלימלך פריעדמאן
הי"ו

מו"ה
נתן פריעדמאן
הי"ו

מו"ה
פנחס צוויבל
הי"ו

מו"ה
יואל פארקאש
הי"ו

מו"ה
מאיר דוד פארקאש
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו, ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכרו

אלה יעמדו על הברכה
האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מו"ה
יצחק אהרן רייך
הי"ו

מו"ה
אלי קנויל
הי"ו

מו"ה
יואל ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
חיים דוד ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
אלימלך שארף
הי"ו

מו"ה
יואל ראטה
הי"ו

מו"ה
יצחק ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
יואל שניטצער
הי"ו

מו"ה
שלום שניטצער
הי"ו

מו"ה
יואל מנחם גרשון שניטצער
הי"ו

לזכות
שמעון מרדכי בן זעלדא רחל
לגדלו לתיר"ש כרצון רביז"ל

מו"ה
נחמן שמואל שטרול
הי"ו

מו"ה
אברהם משה שטראסער
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו, ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

איר קענט יעצט האבן די זעלמענע זכות צו מקרב זיין אידן לאבינו שבשמים אויף א גרינגע וועג, דורך מגדב זיין צו דרוקן א ספר אינעם "בית הדפוס".

צו וויסט איר???

...אז הונדערטער טויזנטער אידן זענען שוין צוריק געקומען צום אייבערשטן דורך דעם רבי'נס ספרים (אשר בנהל באדיש חלק א' מכתב ג) ?

...אז דעם רבי'נס ספרים זענען די איינציגסטע וואס פארשטייען דעם היינטיגן דור (אשר בנהל באדיש חלק ג' מכתב ט"ב) ?

...אז די חשוב'סטע זאך ביים אייבערשטן איז צו מקרב זיין אידן צום אייבערשטן (זוהר הקדוש תרומה קכ"ה) ?

...אז ווען איינער מאכט אז א גווייטער איד זאל תשובה טוהן, איז אים דער אייבערשטער מוחל זיין אָלע זיינע עבירות (הוי מוהר"ן סימן תמ"ו) ?

...אז יעדע דאלער וואס איר געבט פארן בית הדפוס, זענט איר מקרב מיט דעם נאך א איד צום אייבערשטן (אשר בנהל באדיש חלק א' מכתב ג) ?

...אז הונדערטער אידן זאגן עדות אויף נאר גרויסע ישועות למעלה מדרך הטבע וואס זיי האבן געזעהן דורך'ן מגדב זיין צו דרוקן "אשר בנהל" ?

...אז מוהר"ש שליט"א זאגט צו אז ווער עס וועט מגדב זיין צו דרוקן דעם ספר "אשר בנהל", וועט זיכער זעהן א גרויסע ישועה מיט וואס ער דארף (אשר בנהל באדיש חלק א' מכתב כ"ב) ?

לאזט נישט ארויס די געוואלדיגע געלעגנהייט, רופט שוין ארוין אין אפיס, מיט א שיינע גרבה, און האט דעם גרויסן זכות צו מקרב זיין אידן צום אייבערשטן, און גלייכצייטיג וועט איר אין דעם זכות געהאלפן ווערן מיט ישועות ורפואות, גחת פון קינדער, שידוכים, און נאך.

רופט שוין 845-481-3321

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם זה שמו יאמר לו

ומסגל מאוד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

תקון נורא ונפלא מאוד מאוד
לקלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנה לעלון

ת'ת'קון הנפלא?

יסוד, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל

רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס על-ידי

הסיד' ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים
אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות
נריע לו: כי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך:
ב אמרת ליהנה אדני אתה טובתי בל עליך:
ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי
ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיך
ה נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי:
ו יהנה מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ז חבלים נפלו לי בנעמים אף נחלת שפרה עלי:
ח אברך את יהנה אשר יעצני אף לילות יסרוני
כליותי: ח שויתי יהנה לנגדי תמיד כי מימיני
ט בל אמוט: ט לבן א שמח לבי ויגל כבודי אף
י בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול
יא לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
יב חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימיך
נצח:

לב א לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נְשׁוּי־פֶשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי־הִחַרְשָׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי בְּשִׂאֲנָתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבֵּד עָלַי יְדָךְ נְהַפְךָ
 לְשִׂדֵי בְּחַרְבֵי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאֲתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאֲתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵד | אֱלֹהֶיךָ לָעֵת מְצֵא רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹיו לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סֹתֵר לִי * מַצַּר תַּעֲרֵנִי
 רִנִּי פִלֵּט תְּסוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִיעֲצֶה עָלֶיךָ עֵינָי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 כָּסוּם כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתְגַּוְרָסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מְכַאוּבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטְחַ
 בִּיהוָה חֶסֶד יְסוּבְּבֵנוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צַדִּיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:

מא א לְמַנְצֵחַ מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 וַיִּחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיְבָיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דָּוִי כָּל־מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכַת
 בְּחַלְיוֹ: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפְּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאֲתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאֲבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שְׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבֹּץ-אֶזְנוֹן לֹא יֵצֵא לַחוּץ יְדִבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל-שֹׁנְאֵי עָלַי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל
 יִצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם-אִישׁ
 שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר-בִּטְחָתִי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
 עָקַב: יא וְאַתָּה יְהוָה חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעָתִי כִּי-חֲפָצָתְךָ בִּי כִּי לֹא-יִרְיַע אֵיבִי
 עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכָּתְךָ בִּי וְתַעֲיִבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
 וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְעִחַ מִשְׁפִּיל לְבַנְי-קָרַח: ב כְּאֵיל תַּעֲרוֹג
 עַל-אֲפִיקֵי-מָוֶם בֶּן נַפְשֵׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג עֲמָאָה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חֵי מָתִי אָבוֹא
 וְאַרְאֶה פָּנַי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַ-לִּי דַמְעָתִי לָהֶם יוֹמָם
 וְלַיְלָה כַּאֲמַר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵימָה אֱלֹהֶיךָ: ה אֱלֹהֵי
 אֲזַכְּרָה | וְאַשְׁפֹּכָה עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעֱבֹר | בַּסֶּדֶךְ
 אֲדִידָם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹנֵג: ו מִה־תְּשִׁתּוּחַחִי | נַפְשֵׁי וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי
 לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנִי יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נַפְשֵׁי תְשִׁתּוּחַח עַל-כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאָרֶץ יְרֵדָן
 וְחַרְמוֹנִים מִהַר מְעָעֵר: ח תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל עֲנוּרֶיךָ כָּל-מִשְׁבְּרֶיךָ וְנִגְלֶיךָ עָלַי עֲבָרוּ:
 ט יוֹמָם | יַעֲוֶה יְהוָה | חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲזַכְּרָה | לְאֵל סְלַעֵי לָמָּה

שְׂכַחְתָּנִי לְמַה־קָּדַר אֵלֶיךָ בְּלַחַץ אֹיִבִּי: * בְּרֵצַח |
 בְּעַצְמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי עוֹרְרִי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
 אֵימָה אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | גִּפְשִׁי וּמַה־תִּתְּהַמִּי
 עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲזַנְנוּ יְשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנִּיצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
 שְׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הַעֲזִילְנִי
 מֵאִיבֵי | אֱלֹהֵי מִמְתְּקוֹמִי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הַעֲזִילְנִי
 מִפְּעָלֵי אֲזֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְגִפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 חַטָּאתַי יְהוּה: ה בְּלִי־עֵז יִרְצוּן וַיִּפְּנְנוּ עוֹרָה
 לְקַרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוּה־אֱלֹהִים | עֲבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיַעַח לְפָקֹד כָּל־הַגּוֹזִים אֶל־תָּחוּן
 כָּל־בְּגֵדֵי אֲזֹן סָלָה: ז יָשׁוּבוּ לְעָרְב יַחֲמוּ כַּכֶּלֶב
 וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יבִּיעֵזוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוּה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹזִים: י עֵזוּ אֵלֶיךָ אֲשֶׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁגְּבֵי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרֵי: יב אֶל־תִּתְּהַרְגֵם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
 הַנִּיעֲמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּנְנוּ אֲדֹנָי: יג חַטָּאת־
 פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֵאוֹנָם וּמֵאֲלֹהֵי
 וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַחֲמָה כִּלָּה וְאֵינָמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשָּׁל בַּיַּעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וַיֵּשְׁבוּ לָעָרֵב יַהֲמוּ כַכֶּלֶב וַיִּסּוּבּוּ עִיר: טז הַמָּה
 יִנְיַעוֹן לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי |
 אֲשִׁיר עֹדָה וְאֶרְנֵן לְבַקֵּר חֲסִדֶךָ כִּי-הָיִיתָ מִשָּׁנָב לִי
 וּמִנּוּס בַּיּוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֵלֶיךָ אֲזַמְּרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מִשָּׁנָבִי אֱלֹהֵי חֲסִדֵי:

עז * לְמַנְעַח עַל- יְדוּתוֹן לְאֶסֶף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי (*
 אֶל-אֱלֹהִים וְאֶעֱעֶקֶה קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 אֵלַי: ג בַּיּוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דָרְשָׁתִי יָדִי | לַיְלָה נִגְרָה
 וְלֹא תִפּוּג מֵאֲנָה הִנָּחִם נִפְשִׁי: ד אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים
 וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה | וְתַתְּעִטֶנּוּ רוּחִי סְלָה: ה אֲחֹזֶת
 שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמַי
 מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בַלַּיְלָה
 עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הֲלַעוֹלָמִים
 יִזְנַח | אֲדַנִּי וְלֹא-יִסִּיף לְרַצוֹת עוֹד: ט הָאֵפֶס לְנַעַח
 חֲסִדוֹ נֹמֵר אֲמַר לְדָר וְדָר: י הַשָּׁכַח חַנּוּת אֵל
 אִם-קָפִץ בְּאֵף רַחֲמָיו סְלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא
 שָׁנוֹת יָמַי עֲלִיּוֹן: יב אֲזַכּוֹר מֵעַלְלִי-יָהּ כִּי-אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְכָל-פְּעֻלָּךְ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בִּקְדוֹשׁ דְּרָכָךְ מִי-אֵל גָּדוֹל
 בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים
 עוֹדָה: טז גֹּאֲלָתָּ בְזֹרוּעַ עַמְּךָ בְּנִי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סְלָה:
 יז רָאוּךָ מַיִם | אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יַחִילוּ אֵף יִרְגָזוּ

(* באמרוך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־תצציד יתהלכו: יט קול רעמך | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ בים דרכך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כעאן עמך ביד־משה ואהרן:

צ א תפלה למושה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־דכא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד פי אלה שנים בעיניך כיום אתמול פי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
 כחציר יחלה: ו בבקר יציץ וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז פי־כלינו באפך ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט פי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון פי־גז חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו כן חודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שבענו בבקר
 חסדך ונרגנה ונשמחה בכל־ימינו: טו שפחנו
 כימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | נעם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוֹ-לוֹ זַמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִּקְשׁוֹ פָּנָיו
תְּמִיד: ה זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְּתֵיו
וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפְּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צִוָּה לְאַלְפֵי
דוֹר: ט אֲשֶׁר פָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֵק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לֵךְ אִתְּךָ אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן חֲבַל נַחֲלַתְכֶם:
יב בְּהִיזְתֶּם מִתִּי מִסֶּפֶר כַּמַּעַט וְגָרִים בָּהֶ:
יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשׂוֹתָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי וּלְגַבִּי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְּחֵם שָׁבַר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לָעֶבֶד נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכָבֵל רָגְלוֹ בְּרֹזַל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
בְּאֵד-דְּבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה עֲרַפְתָּהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהּ מוֹשֵׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחַהּ: כא שָׁמוֹ אֲדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמוֹשֵׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאִסְרֵי שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

וְזָקְנָיו יִחַפּוּם: כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב זָר
 בְּאֶרֶץ־חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת־עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצֵמָהּ
 מִצְרָיו: כה הִפְדָּ לָבָם לְשָׂנֵא עַמּוֹ לְהַתְנַכֵּל בְּעַבְדָּיו:
 כו שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אֶתְהָרֹן אֲשֶׁר בָּחַר־בוֹ: כז שָׁמוּ־
 בָּם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
 חֹשֶׁד וַיִּחָשֵׁד וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ: כט הִפְדָּ אֶת־
 מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמַת אֶת־דִּנְתָם: ל שָׂרִץ אֲרָצָם
 צִפְרֹדַעִים בְּחֻדְרֵי מְלִכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֵא עָרֹב
 כְּנִים בְּכָל־גְּבוּלָם: לב נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בְּרָד אִישׁ
 לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גִּפְנִים וּתְאִנָּתָם וַיִּשְׁפֹּר עַיִן
 גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה וַיִּלַּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
 לה וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
 לו וַיֵּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רְאשִׁית לְכָל־אוֹנָם:
 לז וַיּוֹצִיָאם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
 לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּעֲאֹתָם כִּי־נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּ וְאִישׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
 וַיָּבֵא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עֵזֶר
 וַיִּזְוְבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּעֲיּוֹת נֹהָר: מב כִּי־זָכַר אֶת־
 דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת־אֲבֹרָהֶם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ
 בְּשִׁשּׁוֹן בְּרָנְהָ אֶת־בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
 גּוֹזִים וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | וַיִּשְׁמְרוּ
 חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ וַיִּנְעָרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז * על-נהרות | בבל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
 בנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר
 ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
 את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשכחך
 ירושלים תשפח ימיני: ו תדבק לשוני | לחכי
 אם-לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלים על
 ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
 ירושלים האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 ח בת-בבל השודדה אשרי שישלם-לך את-
 גמולך שגמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפיץ את-
 עלליך אל-הסלע:

קנ * הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
 עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו פרב גדלו:
 ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל וכנור:
 ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
 ה הללוהו בעלצלי-שמע הללוהו בעלצלי תרועה:
 ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי לתן מציון ישועת ישראל בשוב יהנה שבות עמו גל יעקב ישמח ישראל:
 ותשועת צדיקים מיהנה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהנה ויפלטם ויפלטם
 מרשעים ויושיעם פי חסו בו: